

Aprobat în ședința Guvernului din 5 martie 2025

Decizia protocolară nr.7. /2025

Proiect

UE

L E G E A **comunicațiilor electronice**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Prezenta Lege:

- transpune parțial Directiva (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice (reformare) (Text cu relevanță pentru SEE), CELEX: 32018L1972, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 321 din 17 decembrie 2018, așa cum a fost modificată ultima oară prin Directiva (UE) 2022/2555 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022;

- transpune articolul 1 alineatele (1), (4) și (5), articolul 2 alineatul (1) litera (a) și (b) și articolul 3 din Regulamentul delegat (UE) 2021/654 al Comisiei din 18 decembrie 2020 de completare a Directivei (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului prin stabilirea unui tarif maxim unic la nivelul Uniunii de terminare a apelurilor de voce în rețelele mobile și a unui tarif maxim unic la nivelul Uniunii de terminare a apelurilor de voce în rețelele fixe (Text cu relevanță pentru SEE), CELEX: 32021R0654, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 137 din 22 aprilie 2018;

- transpune parțial Directiva 2002/58/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 iulie 2002 privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice (Directiva asupra confidențialității și comunicațiilor electronice), CELEX: 32002L0058, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 201 din 31 iulie 2002, așa cum a fost modificată ultima oară prin Directiva 2009/136/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009;

- transpune parțial Directiva 2008/63/CE a Comisiei din 20 iunie 2008 privind concurența pe piețele echipamentelor terminale pentru telecomunicații (versiune codificată) (Text cu relevanță pentru SEE), CELEX: 32008L0063, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 162 din 21 iunie 2008;

- transpune Regulamentul (UE) 2021/1232 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iulie 2021 privind o derogare temporară de la anumite dispoziții ale Directivei 2002/58/CE în ceea ce privește utilizarea tehnologiilor de către furnizorii de servicii de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere pentru prelucrarea datelor cu caracter personal și a altor date în scopul combaterii abuzului sexual online asupra copiilor (Text cu relevanță pentru SEE), CELEX: 32021R1232, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 74 din 30 iulie 2021, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul (UE) 2024/1307 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024;

- transpune Directiva 2002/77/CE a Comisiei din 16 septembrie 2002 privind concurența pe piețele de rețele și servicii de comunicații electronice (Text cu relevanță pentru SEE), CELEX: 32002L0077, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 249 din 17 septembrie 2002;

- transpune articolul 2 literele (a), (b), (c), (e) și (f), articolul 3 alineatul (2) din Directiva 98/84/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 noiembrie 1998 privind protecția juridică a serviciilor cu acces condiționat sau întemeiate pe aceste servicii, CELEX: 31998L0084, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 320 din 28 noiembrie 1998;

- transpune parțial Regulamentul (UE) 2015/2120 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2015 de stabilire a unor măsuri privind accesul la internetul deschis și tarifele cu amănuntul pentru comunicațiile în interiorul UE reglementate și de modificare a Directivei 2002/22/CE și a Regulamentului (UE) nr. 531/2012 (Text cu relevanță pentru SEE), CELEX: 32015R2120, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 310 din 21 noiembrie 2015, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul (UE) 2024/1309 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024;

- transpune parțial Regulamentul delegat (UE) 2023/444 al Comisiei din 16 decembrie 2022 de completare a Directivei (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului cu măsuri de asigurare a accesului efectiv la serviciile de urgență prin intermediul comunicațiilor de urgență către numărul european unic pentru apeluri de urgență „112” (Text cu relevanță pentru SEE), CELEX: 32023R0444, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 65 din 2 martie 2023.

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Obiect, domeniu de aplicare și scop

(1) Prezenta lege stabilește cadrul național de reglementare a activităților privind rețelele și serviciile de comunicații electronice, a facilităților asociate și a serviciilor asociate, precum și a anumitor aspecte ale echipamentelor terminale, prin definirea atribuțiilor organelor de resort în domeniul comunicațiilor

electronice, a drepturilor și obligațiilor persoanelor fizice și juridice în procesul creării, gestionării și utilizării rețelelor de comunicații electronice publice.

(2) Prezenta lege are drept scop:

a) realizarea pieței interne a rețelelor și serviciilor de comunicații electronice, care să aibă ca rezultat instalarea și utilizarea rețelelor de foarte mare capacitate, o concurență durabilă, interoperabilitatea serviciilor de comunicații electronice, accesibilitatea și securitatea rețelelor și a serviciilor, precum și beneficiile pentru utilizatorul final; și

b) asigurarea furnizării serviciilor accesibile publicului, de bună calitate și la prețuri accesibile, printr-o concurență efectivă și prin posibilități de alegere efective, abordarea cazurilor în care piața nu îndeplinește în mod satisfăcător necesitățile utilizatorilor finali, inclusiv necesitățile utilizatorilor cu dizabilități de a avea acces la servicii în condiții de egalitate cu ceilalți, precum și stabilirea drepturilor necesare pentru utilizatorii finali.

(3) Prezenta lege nu aduce atingere:

a) obligațiilor impuse de actele normative în conformitate cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte în ceea ce privește serviciile furnizate prin intermediul rețelelor și serviciilor de comunicații electronice;

b) măsurilor luate la nivel național, care urmăresc obiective de interes general, în special în ceea ce privește protecția datelor cu caracter personal și a vieții private, reglementarea conținutului și politica în domeniul audiovizualului;

c) acțiunilor întreprinse în condițiile legislației pentru asigurarea apărării, securității naționale sau a ordinii publice;

d) legislației privind roamingul reglementat cu statele Uniunii Europene;

e) Legii nr. 420/2006 privind activitatea de reglementare tehnică și altor acte normative adoptate în temeiul acestei legi.

(4) Acțiunea prezentei legi nu se extinde asupra rețelelor de comunicații speciale. Crearea și funcționarea acestor rețele se reglementează de către Guvern.

(5) Prezenta lege nu reglementează conținutul informației transmise prin rețelele de comunicații electronice, precum și conținutul serviciilor furnizate prin rețele de comunicații electronice folosind servicii de comunicații electronice, ca de exemplu conținutul serviciilor media audiovizuale, serviciile financiare și anumite servicii ale societății informaționale, cu excepția informației care identifică utilizatorul final.

(6) Organul central de specialitate, care elaborează, promovează și realizează politica Guvernului în domeniul comunicațiilor electronice (în continuare – *organul central de specialitate*), autoritatea națională de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice (în continuare – *autoritatea națională de reglementare*), și orice altă autoritate competentă, în temeiul prezentei legi, asigură respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal atunci când prelucrează date cu caracter personal.

Articolul 2. Noțiuni

În sensul prezentei legi următoarele noțiuni principale semnifică:

abonat – orice persoană fizică sau juridică care a încheiat un contract cu furnizorul de servicii de comunicații electronice accesibile publicului în vederea furnizării unor asemenea servicii;

abuz sexual online asupra copiilor – material online care conține abuzuri sexuale asupra copiilor și ademenirea copiilor;

acces – punerea la dispoziția altui furnizor a facilităților sau a serviciilor, în condiții definite, pe bază exclusivă sau neexclusivă, în scopul furnizării de servicii de comunicații electronice, inclusiv atunci când sunt folosite pentru prestarea de servicii ale societății informaționale sau pentru transmisia serviciilor media audiovizuale; sunt incluse, printre altele: accesul la elementele de rețea și la facilitățile asociate, ceea ce poate presupune conectarea echipamentului, prin mijloace fixe sau non fixe (aici sunt incluse, în special, accesul la bucla locală și la facilitățile și serviciile necesare furnizării de servicii prin bucla locală); accesul la infrastructura fizică, inclusiv clădiri, conducte și piloni; accesul la sistemele de software relevante, inclusiv la sistemele de asistență operațională; accesul la sistemele de informații sau bazele de date pentru precomenzi, aprovizionare, comenzi, cereri de întreținere și reparații și facturare; accesul la conversia numerelor sau la sisteme care oferă funcționalități echivalente; accesul la rețele fixe și mobile, în special pentru roaming; accesul la sistemele de acces condiționat pentru serviciile de televiziune digitală și accesul la serviciile de rețele virtuale;

acces neautorizat – conectarea la și/sau utilizarea de o persoană fizică sau juridică a unei rețele și/sau a unui serviciu de comunicații electronice al unui furnizor de rețele și/sau de servicii, prin orice mijloace tehnice, fără a fi încheiat un contract privind o astfel de utilizare sau fără alte temeiuri legale, care ar stabili condițiile în care furnizorul acceptă accesul;

acces necondiționat – acces care nu este condiționat de:

a) achiziția concomitentă de către solicitant a unor produse sau servicii care nu sunt necesare furnizării tipului de acces solicitat;

b) achiziția unui volum impus de produse sau servicii, care excedă volumul necesar furnizării tipului de acces solicitat;

c) impunerea oricăror condiții comerciale, tehnice sau de altă natură, care nu sunt necesare sau nu au legătură cu furnizarea tipului de acces solicitat;

ademenirea copiilor – faptele infracționale de ademenire a minorului în scopuri sexuale, astfel cum sunt definite și incriminate în Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002;

alocare a frecvenței radio – desemnarea unei frecvențe radio pentru utilizarea de către un utilizator sau o categorie de utilizatori într-o anumită arie geografică și în condiții determinate;

apel – conexiune stabilită prin intermediul unui serviciu de comunicații interpersonale accesibil publicului care permite comunicarea vocală bidirecțională;

asignarea unei benzi sau frecvențe radio – autorizarea, din punct de vedere tehnic, a utilizării unei benzi sau frecvențe radio, în condiții specificate;

atribuirea spectrului de frecvențe radio – desemnarea unei anumite benzi de frecvențe în cadrul Tabelului național de atribuire a benzilor de frecvențe radio, denumit în continuare TNABF, în scopul utilizării acesteia de către unul sau mai multe servicii de radiocomunicații sau de către serviciul de radioastronomie, în condiții determinate;

autorizare generală – cadru juridic care asigură drepturi privind furnizarea de rețele sau de servicii de comunicații electronice și stabilește obligații în domeniu care se pot aplica tuturor tipurilor de rețele și servicii de comunicații electronice sau anumitor tipuri de astfel de rețele și servicii, în conformitate cu prezenta lege;

bandă de frecvențe radio cu utilizare guvernamentală – bandă de frecvențe radio destinată exclusiv utilizării în interes guvernamental (apărare, securitate națională, comunicații guvernamentale, protecție civilă, poliție);

bandă de frecvențe radio cu utilizare neguvernamentală – bandă de frecvențe radio destinată exclusiv utilizării în interes neguvernamental;

bandă de frecvențe radio cu utilizare partajată – bandă de frecvențe radio destinată utilizării în partaj de către utilizatorii guvernamentali și cei neguvernamentali;

bucă locală – circuitul fizic utilizat pentru transmiterea semnalelor de comunicații electronice care leagă punctul terminal al rețelei de repartitorul principal sau de un element echivalent dintr-o rețea publică fixă de comunicații electronice;

centru de preluare a apelurilor de urgență – loc fizic în care se primește prima dată o comunicare de urgență, aflat sub responsabilitatea unei instituții publice, în conformitate cu Legea nr. 174/2014 cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului național unic pentru apelurile de urgență 112;

colocare – punerea la dispoziție a spațiului fizic și a resurselor tehnice necesare pentru amplasarea și conectarea, în scopul funcționării neîntrerupte, a echipamentului relevant al beneficiarului acestei forme de acces;

compatibilitate electromagnetică – proprietatea unui dispozitiv, echipament sau sistem de a funcționa satisfăcător în mediul electromagnetic, fără a produce perturbații electromagnetice prejudiciabile oricărui aparat ce se află în acest mediu;

comunicație de urgență – comunicare efectuată prin intermediul serviciilor de comunicații interpersonale între un utilizator final și centrul de preluare a apelurilor de urgență cu scopul de a solicita și a primi ajutor de urgență din partea serviciilor de urgență;

comunicație de urgență eficientă – comunicație de urgență, care asigură:

a) comunicarea promptă între utilizatorul final și centrele de preluare a apelurilor de urgență; și

b) furnizarea promptă de informații contextuale, inclusiv informații de localizare *geografică* a apelantului;

comunicații cu statele UE reglementate – serviciu de comunicații interpersonale bazate pe numere inițiat în statul membru UE al furnizorului național al consumatorului, având ca destinație orice număr fix sau mobil din planul național de numerotație din Republica Moldova și viceversa, orice serviciu de comunicații interpersonale bazate pe numere inițiat în Republica Moldova ca stat al furnizorului național al consumatorului, având ca destinație orice număr fix sau mobil din planul național de numerotație dintr-un stat membru UE, și care este taxat în întregime sau parțial pe baza consumului real;

comunicații naționale – serviciu de comunicații interpersonale bazate pe numere inițiat în Republica Moldova de la orice număr fix sau mobil din Planul național de numerotație din Republica Moldova și având ca punct terminal orice număr fix sau mobil din Planul național de numerotație din Republica Moldova;

consumator – persoană fizică ce utilizează sau solicită un serviciu de comunicații electronice accesibil publicului în scopuri care nu se încadrează în activitatea sa de întreprinzător, industrială, artizanală sau profesională;

condiții de licență – totalitatea cerințelor și condițiilor stabilite de către autoritatea de reglementare în conformitate cu actele normative ce reglementează expres utilizarea resurselor limitate ale statului din domeniul comunicațiilor electronice, a căror respectare este obligatorie pentru titularul de licență;

dispozitiv ilicit – echipament sau program conceput sau adaptat pentru a permite accesul la un serviciu protejat sub o formă inteligibilă fără autorizarea furnizorului acestui serviciu;

domeniu de nivel superior .md – codul Republicii Moldova atribuit de Corporația pentru Atribuirea Numelor și Numerelor în Internet (ICANN), în conformitate cu standardul internațional ISO-3166, în calitate de nume de domeniu de nivel superior pentru identificarea țării în rețeaua globală Internet;

drept exclusiv – drept acordat unui singur furnizor prin orice act normativ, de reglementare sau administrativ, care îi rezervă dreptul de a furniza o rețea ori un serviciu de comunicații electronice sau de a desfășura o altă activitate din domeniul comunicațiilor electronice într-o zonă geografică determinată;

drepturi individuale de utilizare a spectrului – drepturi privind utilizarea spectrului de frecvențe radio acordate prin licențe individuale pentru utilizarea frecvențelor radio;

drept special – drept acordat unui număr limitat de agenți economici prin orice act normativ, de reglementare sau administrativ, care:

a) limitează la două sau mai multe numărul acestor agenți economici, în conformitate cu alte criterii decât criteriile obiective, proporționale și nediscriminatorii; sau

b) desemnează, altfel decât în conformitate cu criteriile menționate la litera a), câțiva agenți economici concurenți; sau

c) conferă oricărui agent economic sau oricăror agenți economici, în conformitate cu alte criterii decât criteriile menționate la literele a) și b), orice avantaje legale sau rezultate din măsuri de reglementare care afectează în mod semnificativ capacitatea oricărui alt agent economic să importe, să comercializeze, să conecteze, să pună în funcțiune sau să întrețină echipamentele terminale pe același teritoriu geografic și în condiții echivalente;

echipament avansat de televiziune digitală – orice decodor destinat a fi conectat la un televizor sau la un televizor digital cu decodor integrat care poate recepționa servicii de televiziune interactivă digitală;

echipament pentru stația de sol pentru comunicații prin satelit – echipamentul care se poate folosi doar pentru emisie (numai emisie), pentru emisie și recepție (emisie-recepție) sau doar pentru recepție (numai recepție) a semnalelor de radiocomunicații prin intermediul sateliților sau al altor sisteme spațiale;

echipament terminal – echipament conectat în mod direct sau indirect la interfața unei rețele publice de comunicații electronice, în scopul trimiterii, prelucrării sau recepționării de informații prin cablu, fibră optică ori mediu electromagnetic sau echipamentul pentru stațiile de sol pentru comunicații prin satelit; conectarea echipamentului terminal la rețea este indirectă dacă între acesta și interfața rețelei este amplasat alt echipament;

facilități asociate – servicii asociate, infrastructuri fizice și alte facilități sau elemente asociate unei rețele de comunicații electronice sau unui serviciu de comunicații electronice care permit sau susțin furnizarea de servicii prin intermediul respectivei rețele sau al respectivului serviciu sau care au un astfel de potențial și includ clădirile sau intrările în clădiri, cablajul clădirilor, antenele, turnurile și alte construcții de susținere, conductele, țevile, stâlpii, gurile de vizitare și cabinetele;

furnizarea unei rețele de comunicații electronice – instalarea, operarea, supravegherea sau punerea la dispoziție a unei astfel de rețele;

furnizor de rețele publice de comunicații electronice – întreprindere, înregistrată în Republica Moldova, care furnizează sau este autorizată să furnizeze o rețea publică de comunicații electronice sau facilități asociate;

furnizor de servicii de comunicații electronice accesibile publicului – întreprindere, înregistrată în Republica Moldova, care furnizează sau este autorizată să furnizeze servicii de comunicații electronice accesibile publicului;

incident de securitate – eveniment care are un efect real negativ asupra securității rețelelor sau a serviciilor de comunicații electronice;

informații de localizare geografică a apelantului – în cadrul unei rețele mobile publice, datele prelucrate atât din infrastructura de rețea sau pe baza telefonului mobil, care indică poziția geografică a echipamentului terminal mobil al unui utilizator final și, într-o rețea fixă publică, datele cu privire la adresa fizică a punctului terminal al rețelei;

informații contextuale – informații transmise printr-o comunicație de urgență de către utilizatorul final sau obținute și transmise automat pe baza

dispozitivului utilizatorului final sau al rețelei relevante pentru a permite identificarea promptă a resurselor de intervenție și sosirea rapidă a serviciilor de urgență la locul intervenției;

infrastructură asociată – servicii asociate, infrastructuri fizice și alte instalații sau elemente asociate unei rețele de comunicații electronice și/sau unui serviciu de comunicații electronice, care permit și/sau asigură furnizarea de servicii prin intermediul respectivei rețele și/sau al respectivului serviciu sau dispun de acest potențial și cuprind, printre altele, clădirile sau intrările în clădiri, cablajul clădirilor, antenele, turnurile și alte construcții de susținere, canalele, tuburile, pilonii, nișele și cutiile de distribuție;

interconectare – tip specific de acces realizat între furnizorii de rețele publice de comunicații electronice prin intermediul legăturii fizice și logice realizate între rețelele publice de comunicații electronice utilizate de același furnizor sau de un alt furnizor pentru a permite utilizatorilor unui furnizor să comunice cu utilizatorii aceluiși furnizor sau cu cei ai altui furnizor ori pentru a avea acces la serviciile furnizate de alt furnizor, astfel de servicii fiind furnizate de către părțile implicate sau de către alte părți care au acces la rețea;

interfață de programare a aplicației sau „API” – interfața software dintre aplicații, pusă la dispoziție de către furnizorii de servicii media sau de către furnizorii de servicii, și resursele echipamentului avansat de televiziune digitală pentru serviciile de televiziune și radio digitale;

interferențe prejudiciabile – interferențele care pun în pericol funcționarea unui serviciu de radionavigație sau a altor servicii de siguranță ori care, în alt mod, afectează grav, blochează sau întrerup în mod repetat un serviciu de radiocomunicații care funcționează în conformitate cu reglementările internaționale sau naționale aplicabile;

interoperabilitate – astfel cum este definită în articolul 3 din Legea nr. 142/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate;

încălcare privind securitatea datelor cu caracter personal – încălcarea securității având ca rezultat distrugerea accidentală sau ilegală, pierderea, alterarea, divulgarea neautorizată sau accesul neautorizat la datele cu caracter personal transmise, stocate sau prelucrate în alt mod în legătură cu furnizarea de servicii de comunicații electronice accesibile publicului;

licență – act ce atestă dreptul de utilizare, pentru o perioadă stabilită, a resurselor limitate (frecvențe radio, resurse de numerotație) indicate în acesta, integral sau parțial, cu respectarea obligatorie a condițiilor de licență;

material online care conține abuzuri sexuale asupra copiilor – materialele privind abuzul sexual asupra copilului și/sau participarea copilului la spectacole pornografice, astfel cum sunt definite și incriminate în Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002;

notificare – declarație depusă de către o persoană juridică sau un întreprinzător individual către Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații, ce cuprinde intenția de a începe furnizarea rețelelor și/sau serviciilor

de comunicații electronice și un set minim de informații necesare pentru a ține Registrul public al furnizorilor de rețele și servicii de comunicații electronice;

număr geografic – număr din planul național de numerotație din care o parte a structurii numerice are o semnificație geografică utilizată pentru rutarea apelurilor către locația fizică a punctului terminal al rețelei;

număr nongeografic – număr dintr-un plan național de numerotație care nu este un număr geografic, cum ar fi numerele alocate serviciilor de comunicații mobile, numerele gratuite și numerele cu tarif premium;

ofertă de referință – ofertă tehnică și comercială care conține termene și condiții de interconectare și/sau acces, prin intermediul căreia un furnizor își asumă obligația de a include în orice acord de interconectare sau de acces un set minim de obligații puse în sarcina sa;

piață relevantă – piață de produse și/sau de servicii din domeniul comunicațiilor electronice, ale cărei caracteristici pot fi de așa natură încât să justifice impunerea în sarcina furnizorilor cu putere semnificativă pe acea piață a unor obligații speciale preventive (*ex ante*) prevăzute de prezenta lege;

piețe transnaționale – piețele identificate în conformitate cu articolul 65, care au ca sferă de cuprindere Republica Moldova și cel puțin un stat membru al Uniunii Europene;

Plan național de numerotație – document oficial care stabilește repartizarea resurselor de numerotație, structura șirurilor de numere utilizate în rețelele și serviciile de comunicații electronice, precum și regulile de formare la nivel național a resurselor de numerotație utilizate pentru furnizarea de servicii de comunicații electronice accesibile publicului, în conformitate cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte;

punct de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă – echipamentul de acces pe suport radio de mică putere la rețea și de dimensiuni mici care funcționează pe o rază restrânsă de acțiune, ce utilizează frecvențele radio cu sau fără licență sau o combinație a acestora, care poate fi utilizat în cadrul unei rețele publice de comunicații electronice, care poate avea una sau mai multe antene cu un impact vizual redus și care permite utilizatorilor accesul pe suport radio la rețele de comunicații electronice, indiferent de topologia rețelei subiacente, fie aceasta mobilă sau fixă;

punct terminal al rețelei – punctul fizic la care unui utilizator final i se furnizează accesul la o rețea publică de comunicații electronice identificat, în cazul rețelelor care utilizează comutarea sau rutarea, printr-o adresă specifică de rețea care poate fi asociată numărului sau numelui unui utilizator final;

radiocomunicații – comunicații electronice care se realizează prin intermediul undelor radio;

resurse de numerotație – numere sau coduri pentru identificarea abonaților și/sau furnizorilor;

resurse de spectru radio – benzi sau subbenzi de frecvențe radio ori frecvențe radio destinate utilizării în radiocomunicații;

resurse limitate – resurse limitate din domeniul comunicațiilor electronice, care includ, fără a se limita la acestea, spectrul de frecvențe radio, resursele de numerotație și resursele tehnice asociate;

resurse tehnice – resurse necesare pentru identificarea rețelelor publice de comunicații electronice sau a elementelor rețelelor publice de comunicații electronice în vederea operării acestora sau pentru furnizarea unor servicii de comunicații electronice accesibile publicului;

rețea de comunicații electronice – sisteme de transmisie, indiferent dacă sunt bazate sau nu pe o infrastructură permanentă sau pe o capacitate de administrare centralizată, și, după caz, echipamente de comutare sau de rutare și alte resurse, inclusiv elemente de rețea care nu sunt active, care permit transmiterea semnalelor prin cablu, unde radio, prin mijloace optice sau prin alte mijloace electromagnetice, inclusiv rețele de comunicații prin satelit, rețele fixe (cu comutare de circuite și cu comutare de pachete, inclusiv Internet) și mobile, rețele electrice, în măsura în care sunt utilizate pentru transmiterea de semnale, rețele utilizate pentru transmisia serviciilor media audiovizuale și rețele de televiziune prin cablu, indiferent de tipul de informație transmisă;

rețea de comunicații speciale – rețea de comunicații electronice destinată pentru asigurarea necesităților autorităților publice, apărării, securității naționale și ordinii publice;

rețea de foarte mare capacitate – fie o rețea de comunicații electronice care este compusă în întregime din elemente din fibre optice, cel puțin până la punctul de distribuție la locația deservită, fie o rețea de comunicații electronice capabilă să ofere, în condiții obișnuite de ore de vârf, performanțe similare de rețea în ceea ce privește lărgimea de bandă disponibilă pentru transferul datelor atât pentru încărcare cât și pentru descărcare, reziliența, parametrii referitori la rata de eroare, precum și întârzierea de transfer al pachetelor de date și variația întârzierii de transfer al pachetelor de date; performanțele rețelei pot fi considerate similare chiar dacă experiența utilizatorului final diferă în funcție de caracteristicile în mod inerent diferite ale mediului prin care se realizează conectarea la punctul terminal al rețelei;

rețea de stații la sol pentru comunicații prin satelit – configurație de două sau mai multe stații la sol care comunică prin intermediul unui satelit;

rețea publică de comunicații electronice – rețea de comunicații electronice utilizată în întregime sau în principal pentru furnizarea unor servicii de comunicații electronice accesibile publicului, care permite transferul de informații între punctele terminale ale rețelei;

rețea radio locală sau RLAN – un sistem de acces pe suport radio de mică putere care funcționează într-o zonă restrânsă, cu un risc scăzut de interferență cu alte astfel de sisteme instalate în imediata apropiere de către alți utilizatori și care folosesc în mod neexclusiv spectru de frecvențe radio armonizat;

roaming – posibilitate oferită utilizatorilor serviciilor de comunicații electronice furnizate printr-o rețea publică de telefonie mobilă de a primi și

transmite apeluri telefonice de voce ori transmisii de date sau de a avea acces la alte servicii de comunicații electronice atunci când aceștia nu se află în aria geografică de acoperire a rețelei respective, prin intermediul unei alte rețele, în urma încheierii unui acord comercial în acest sens între furnizorii de servicii implicați;

securitatea rețelor și serviciilor – capacitate a rețelor și serviciilor de comunicații electronice de a rezista, la un nivel de încredere determinat, oricărei acțiuni care afectează disponibilitatea, autenticitatea, integritatea sau confidențialitatea acestor rețele și servicii, a datelor stocate, transmise ori prelucrate sau a serviciilor aferente oferite de rețelele ori serviciile de comunicații electronice respective sau accesibile prin intermediul acestora;

selectare comparativă – procedură de acordare a licențelor prin care dreptul de utilizare a resurselor limitate este acordat primului clasat/primilor clasati în urma evaluării ofertelor depuse pe baza unui set de criterii prestabilite de natură tehnică, administrativă și/sau financiară, după caz;

selectare competitivă – procedură de acordare a licențelor prin care dreptul de utilizare a resurselor limitate este acordat câștigătorului unei licitații ca urmare a oferirii unei valori maxime pentru taxa de licență, având ca punct de pornire valoarea minimală stabilită de Guvern, asigurându-se, totodată, îndeplinirea unor criterii de precalificare de natură tehnică, administrativă și/sau financiară, după caz;

servicii asociate – servicii asociate unei rețele de comunicații electronice sau unui serviciu de comunicații electronice care permit sau susțin furnizarea, auto furnizarea sau furnizarea automată de servicii prin intermediul respectivei rețele sau al respectivului serviciu ori care au un astfel de potențial și includ conversia numerelor sau sistemele cu o funcționalitate echivalentă, sistemele de acces condiționat și grilele electronice de programe (EPG), precum și alte servicii, astfel ca serviciile de identificare, localizare și prezență;

servicii de conversație totală – servicii de conversație multimedia în timp real care permit transferul simetric bidirecțional în timp real de videouri, de text și de voce între utilizatori aflați în două sau mai multe locații;

serviciu de comunicații electronice – serviciu, furnizat, de regulă, contra cost, prin intermediul rețelor de comunicații electronice și care include, cu excepția serviciilor care constau în furnizarea de conținuturi prin intermediul rețelor și serviciilor de comunicații electronice sau în exercitarea unui control editorial asupra conținuturilor respective, următoarele tipuri de servicii:

- a) servicii de acces la Internet;
- b) servicii de comunicații interpersonale; și
- c) servicii care constau, în totalitate sau în principal, în transmiterea de semnale, cum ar fi serviciile de transmisie utilizate pentru furnizarea de servicii între dispozitive (machine-to-machine) și pentru transmisia serviciilor media audiovizuale;

serviciu de acces la Internet – serviciu de comunicații electronice accesibil publicului care asigură accesul la Internet și, astfel, conectivitatea, teoretic, dintre toate punctele terminale conectate la Internet, indiferent de tehnologia de rețea și de echipamentele terminale utilizate, cu excepția cazului în care anumite puncte terminale din rețeaua globală Internet nu sunt accesibile din motive ce nu depind de furnizorii de servicii de comunicații electronice care asigură accesul la Internet;

serviciu de comunicații interpersonale – serviciu furnizat de regulă contra cost care permite schimbul direct de informații într-un mod interpersonal și interactiv prin intermediul rețelelor de comunicații electronice între un număr finit de persoane, în cadrul căruia persoanele care inițiază sau participă la comunicare își stabilesc destinatarul (destinatarii) și care nu include serviciile care permit comunicarea interpersonală și interactivă doar ca un simplu element auxiliar minor care este legat în mod intrinsec de un alt serviciu;

serviciu de comunicații interpersonale bazat pe numere – serviciu de comunicații interpersonale care utilizează resurse publice de numerotație atribuite, și anume un număr sau mai multe numere din planurile naționale sau internaționale de numerotație, sau care permite comunicarea cu un număr sau mai multe numere din planurile naționale sau internaționale de numerotație;

serviciu de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere – serviciu de comunicații interpersonale care nu utilizează resurse publice de numerotație atribuite, și anume un număr sau mai multe numere din planurile naționale sau internaționale de numerotație, sau nu permite comunicarea cu un număr sau mai multe numere din planurile naționale sau internaționale de numerotație;

serviciu de comunicații voce – serviciu de comunicații electronice accesibil publicului în scopul inițierii și primirii, în mod direct sau indirect, de apeluri naționale sau de apeluri naționale și internaționale prin utilizarea unui număr sau a mai multor numere din planul național sau internațional de numerotație;

serviciu de terminare a apelurilor de voce în rețelele fixe – serviciu cu ridicata necesar pentru terminarea apelurilor efectuate către numere geografice și nongeografice utilizate pentru serviciile fixe independente de locație și pentru accesarea serviciilor de urgență, care sunt resurse de numerotație alocate public, respectiv numere din planul național de numerotație, furnizate de furnizori care au capacitatea de a controla terminarea apelurilor și de a stabili tarifele de terminare a apelurilor către astfel de numere, în cazul în care există interconectarea cu cel puțin o rețea, indiferent de tehnologia utilizată, inclusiv porturile de interconectare;

serviciu de terminare a apelurilor de voce în rețelele mobile – serviciul cu ridicata necesar pentru terminarea apelurilor efectuate către numere de telefon mobile care sunt resurse de numerotație alocate public, respectiv numere din planul național de numerotație, furnizate de furnizori care au capacitatea de a controla terminarea apelurilor și de a stabili tarifele de terminare a apelurilor către

astfel de numere, în cazul în care există interconectarea cu cel puțin o rețea, indiferent de tehnologia utilizată, inclusiv porturile de interconectare;

serviciu de urgență – serviciu care acordă asistență imediată și rapidă în situații în care există, în special, un risc direct pentru viața sau integritatea fizică a persoanelor ori pentru sănătatea sau siguranța individuală ori publică, pentru proprietatea privată sau publică ori pentru mediu, în conformitate cu legislația națională;

sistem de acces condiționat – orice măsură, sistem de autentificare sau dispozitiv tehnic prin care accesul într-o formă inteligibilă la un serviciu media audiovizual protejat se face prin abonament sau prin altă formă de autorizare individuală prealabilă;

serviciu protejat – unul dintre următoarele servicii, cu condiția ca acesta să fie furnizat în schimbul unei plăți și pe bază de acces condiționat:

- transmisiune, astfel cum este definită la articolul 1 din Codul serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018;

- radiodifuziune sonoră, și anume transmisiune cu sau fără fir, inclusiv prin satelit, a programelor de radio accesibile publicului;

- servicii ale societății informaționale, astfel cum este definit în articolul 4 din Legea nr. 284/2004 privind serviciile societății informaționale;

sau furnizarea accesului condiționat la serviciile menționate mai sus, considerată ca un serviciu întreg;

serviciu universal – set minim de servicii de comunicații electronice la un anumit nivel de calitate, disponibile tuturor utilizatorilor finali, la tarife accesibile, indiferent de localizarea lor geografică, potrivit condițiilor naționale specifice;

spectru de frecvențe radio – o porțiune a spectrului electromagnetic care cuprinde undele radio ale căror frecvențe sunt situate între 8,3 kHz și 3000 GHz;

spectru de frecvențe radio armonizat – spectrul radio pentru care au fost stabilite, prin intermediul măsurilor tehnice de punere în aplicare în conformitate cu deciziile Comisiei Europene, condiții armonizate privind disponibilitatea și utilizarea eficientă a acestuia;

stație de radiocomunicații – unul sau mai multe emițătoare ori receptoare sau o combinație de emițătoare și receptoare, inclusiv echipamentele accesorii, necesare pentru asigurarea unui serviciu de radiocomunicații într-un amplasament sau într-o zonă de deplasare precizată;

Tabelul național de atribuire a benzilor de frecvențe – document oficial prin care se stabilește categoria benzilor de frecvențe și serviciile de radiocomunicații pentru care acestea pot fi utilizate, precum și condițiile de utilizare a acestora;

televiziune digitală terestră – sistem de televiziune în care transformarea directă a imaginii și sunetului în semnale digitale (succesiune de semnale zero și unu) și transformarea inversă a semnalelor digitale în imagini și sunet au loc chiar la nivelul traductoarelor lumină-semnal (la emisie) și semnal-lumină (la recepție) în benzile de frecvențe radio VHF și UHF;

tezaurizarea resurselor de spectru radio – acțiune de acumulare și neutilizare a resurselor limitate de spectru radio, aflate în proprietatea publică a statului, de către titularul licenței de utilizare a acestor resurse, care creează bariere la intrarea pe piață și are ca efect restrângerea, împiedicarea sau denaturarea concurenței;

unde radio – unde electromagnetice care se propagă în spațiu fără ghidare artificială;

utilizator – persoană fizică sau juridică ce utilizează sau solicită utilizarea un serviciu de comunicații electronice accesibil publicului;

utilizator final – utilizator care nu furnizează rețele publice de comunicații electronice sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului;

utilizarea în comun a spectrului de frecvențe radio – accesul care permite unui număr de doi sau mai mulți utilizatori să folosească aceleași benzi de frecvențe radio în temeiul unui acord specific de utilizare în comun, autorizat pe baza unei autorizații generale, a unor drepturi individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio sau a unei combinații a acestora, inclusiv abordările în materie de reglementare cum ar fi accesul comun cu licență pentru a facilita utilizarea în comun a unei benzi de frecvență radio, sub rezerva unui acord obligatoriu al tuturor părților implicate, în conformitate cu normele de utilizare în comun, așa cum sunt incluse în drepturile lor de utilizare a spectrului de frecvențe radio, astfel încât să se garanteze tuturor utilizatorilor acorduri de utilizare în comun previzibile și fiabile, și fără a aduce atingere aplicării dreptului concurenței.

Articolul 3. Accesul la serviciile de comunicații electronice, drepturile de proprietate în domeniul comunicațiilor electronice și protejarea lor

(1) Accesul oricărei persoane fizice sau juridice la serviciile de comunicații electronice accesibile publicului este garantat pe întreg teritoriul Republicii Moldova, în condiții nediscriminatorii.

(2) Rețelele de comunicații electronice aparțin persoanelor fizice sau juridice cu drept de proprietate privată sau publică.

(3) Frecvențele radio și resursele de numerotație sunt resurse limitate aflate în proprietatea publică a statului.

(4) Domeniul de nivel superior „.md” în rețeaua globală Internet se consideră proprietate a statului, domeniul public, și nu poate fi obiect al oricărui act de dispoziție/administrare, cu excepția celor prevăzute la alineatul (5) sau Legea nr. 467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat. Orice litigiu aferent domeniului național de nivel superior „.md”, la care este parte Registratorul național, este de competența exclusivă a Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații (în continuare – *Agenție*) și a instanțelor de judecată din Republica Moldova.

(5) Registratorul național al domeniului de nivel superior „.md” este desemnat de către Guvern și exercită următoarele atribuții:

a) ține Registrul numelor din domeniul de nivel superior .md, asigură actualizarea acestuia și accesul online;

b) atribuie, înregistrează, reînregistrează, blochează, retrage numele din domeniul de nivel superior .md, modifică datele de înregistrare necesare funcționalității acestora;

c) deține controlul asupra punctelor de indexare a domeniului de nivel superior .md în rețeaua globală Internet;

d) desemnează entitățile cu funcție de distribuitor și supraveghează activitatea acestora;

e) stabilește tariful standard și grila de tarife pentru entitățile cu funcție de distribuitor pentru înregistrarea numelor în cadrul domeniului de nivel superior .md.

(6) Rețelele de comunicații electronice sunt protejate în condițiile legii.

(7) Pentru liniile de cablu, elementele de suport ale liniilor de comunicații electronice și instalațiile de comunicații electronice se stabilește o zonă de protecție în formă de fâșii de teren de-a lungul liniilor și instalațiilor de comunicații electronice, a căror lățime este de 2 m de ambele părți. Regulile privind protecția rețelelor de comunicații electronice și efectuarea lucrărilor în zonele de protecție și pe traseele liniilor de comunicații electronice se aprobă de către Guvern.

(8) În zonele de păduri și în spațiile verzi, pentru liniile de comunicații electronice, pe piloni se asigură crearea fâșiilor de demarcație, cu o lățime de cel puțin 2 m de ambele părți, de la firele marginale până la coroana arborilor.

(9) În zona de protecție a liniilor de cablu, a elementelor de suport ale liniilor de comunicații electronice și a instalațiilor de comunicații electronice, proprietarii funciari sau alte persoane pot executa lucrări de construcție, terasament, sădire a plantațiilor multianuale ori alte lucrări ce pot cauza daune rețelelor de comunicații electronice numai în baza unui acord cu proprietarul liniilor de cablu, al elementelor de suport ale liniilor sau al instalațiilor de comunicații electronice.

(10) Lucrările de construcție, terasament, sădire a plantațiilor multianuale și alte lucrări care pot cauza daune rețelelor de comunicații speciale în zona de protecție a liniilor de cablu, elementelor de suport ale liniilor de comunicații electronice și a instalațiilor de comunicații electronice ce aparțin acestor rețele se efectuează numai cu acordul administratorului rețelelor.

(11) Prin derogare de la prevederile articolului 4 din Legea regnului vegetal nr. 239/2007, curățarea vegetației din zona de protecție a rețelelor de comunicații electronice de către furnizorul rețelei se va desfășura cu informarea prealabilă a Agenției de Mediu.

(12) Regulile privind protecția rețelelor de comunicații electronice și efectuarea lucrărilor în zonele de protecție și pe traseele liniilor de comunicații electronice se aprobă de către Guvern.

(13) Beneficiarii proiectelor de linii de cablu, din momentul proiectării acestora, vor înregistra traseele liniilor la autoritățile administrației publice locale, din unitățile administrativ-teritoriale ale căror teritorii sunt intersectate de aceste

linii, pentru a fi protejate de prejudicii în legătură cu executarea noilor construcții în zona de protecție a acestora.

(14) Rețelele de comunicații electronice sunt supuse evidenței în Registrul de evidență a rețelor edilitare în condițiile Legii nr. 290/2024 cu privire la evidența rețelor edilitare.

(15) La construirea clădirilor administrative, locuințelor și a altor edificii, rețelele interioare de distribuire a comunicațiilor electronice se proiectează și se instalează de către proprietarul imobilului.

(16) La construirea (reconstruirea) clădirilor, drumurilor, podurilor și altor construcții, lucrările de instalare, de înlocuire sau de mutare a oricăror elemente ale rețelor de comunicații electronice se execută de către proprietarul imobilelor menționate, cu acordul prealabil al proprietarului rețelor de comunicații electronice. Costurile executării obligației le suportă proprietarul imobilelor respective dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

Articolul 4. Drepturi exclusive sau speciale

(1) Furnizarea rețelor și/sau serviciilor de comunicații electronice este accesibilă pentru orice persoană juridică sau întreprinzător individual în conformitate cu termenele, condițiile și obligațiile prevăzute de prezenta lege.

(2) Restricții pot fi admise doar în situații legate de securitatea statului, apărare, ordinea și sănătatea publică.

(3) Nu vor fi acordate sau menținute în vigoare drepturi exclusive sau speciale privind crearea sau furnizarea rețelor sau serviciilor de comunicații electronice.

Capitolul II OBIECTIVE

Articolul 5. Obiective generale

(1) În îndeplinirea sarcinilor de reglementare specificate în prezenta lege, Agenția, precum și organul central de specialitate iau toate măsurile rezonabile care sunt necesare și proporționale pentru atingerea obiectivelor prevăzute la alineatul (2) și contribuie, în limitele competențelor, la asigurarea punerii în aplicare a politicilor menite să promoveze libertatea de exprimare și de informare, diversitatea culturală și lingvistică, precum și pluralismul mass-media.

(2) În contextul prezentei legi, Agenția, organul central de specialitate și alte autorități competente urmăresc fiecare dintre următoarele obiective generale, fără ca ordinea în care sunt enumerate să fie una de prioritate:

a) promovarea conectivității, accesului tuturor utilizatorilor finali din Republica Moldova la rețele de foarte mare capacitate, inclusiv rețele fixe, mobile și pe suport radio, și stabilirea acestor tipuri de rețele;

b) promovarea concurenței la furnizarea de rețele publice de comunicații electronice și a facilităților asociate, inclusiv concurența eficientă bazată pe

infrastructură și la furnizarea de servicii de comunicații electronice accesibile publicului și servicii asociate;

c) dezvoltarea pieței interne și a spațiului economic comun în domeniul comunicațiilor electronice între Republicii Moldova și Uniunea Europeană, prin eliminarea obstacolelor rămase în calea investițiilor în rețele și servicii de comunicații electronice, facilități și servicii asociate și a furnizării unor astfel de rețele, facilități și servicii și prin facilitarea unor condiții convergente în favoarea acestora, prin elaborarea de norme și abordări de reglementare previzibile, compatibile cu cele ale Uniunii Europene, prin favorizarea utilizării efective, eficiente și coordonate a spectrului de frecvențe radio în conformitate cu Recomandările Conferinței Europene a Administrațiilor de Poștă și Telecomunicații, a inovării deschise, a creării și dezvoltării de rețele transeuropene, a furnizării, disponibilității și interoperabilității serviciilor paneuropene și a conectivității de la un capăt la altul, în conformitate cu tratatele internaționale încheiate între Republica Moldova și Uniunea Europeană;

d) promovarea intereselor cetățenilor Republicii Moldova, prin asigurarea conectivității, a disponibilității și a adoptării pe scară largă a rețelelor de foarte mare capacitate, inclusiv a rețelelor fixe, mobile și pe suport radio, precum și a serviciilor de comunicații electronice, permițând un maxim de beneficii în termeni de posibilități de alegere, preț și calitate pe baza unei concurențe efective, prin menținerea securității rețelelor și serviciilor, prin asigurarea unui nivel ridicat de protecție pentru utilizatorii finali, similar cu cel aplicabil în Uniunea Europeană, prin intermediul normelor sectoriale necesare și prin abordarea nevoilor, cum ar fi prețurile accesibile, pe care le au anumite grupuri sociale, în special utilizatorii finali cu dizabilități, utilizatorii finali în vârstă și utilizatorii finali cu nevoi sociale speciale, precum și posibilitățile de alegere și condițiile echivalente de acces pentru utilizatorii finali cu dizabilități.

(3) Agenția colaborează cu Organismul Autorităților Europene de Reglementare în Domeniul Comunicațiilor Electronice (OAREC) și, la solicitarea acestuia, îl informează cu privire la eficacitatea măsurilor luate pentru atingerea obiectivelor menționate la alineatul (2).

(4) În vederea atingerii obiectivelor de politică menționate la alineatul (2) și a celor specificate în prezentul alineat, Agenția precum și organul central de specialitate, printre altele:

a) promovează previzibilitatea reglementării prin asigurarea unei abordări uniforme în materie de reglementare pe durata unor perioade de examinare adecvate și prin cooperarea cu autoritățile naționale de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice din alte state-membre ale Uniunii Europene, cu OAREC, cu Comisia Europeană și cu Grupul pentru politica în domeniul spectrului de frecvențe radio (RSPG), instituit prin Decizia Comisiei 2002/622/CE;

b) asigură faptul că, în împrejurări similare, nu există nicio discriminare în tratamentul furnizorilor de rețele și/sau servicii de comunicații electronice;

c) aplică măsurile stabilite la nivel național în conformitate cu angajamentele asumate prin tratatele internaționale între Republica Moldova și Uniunea Europeană, într-un mod neutru din punct de vedere tehnologic, în măsura în care acest lucru este în concordanță cu realizarea obiectivelor prevăzute la alineatul (2);

d) promovează inovațiile și investițiile eficiente în infrastructuri noi și modernizate, inclusiv prin garantarea faptului că orice obligație de acces ia în considerare în mod adecvat riscurile la care sunt expuse întreprinderile care efectuează investiția și prin faptul că se permit diferite acorduri de cooperare între investitori și părțile care solicită accesul în scopul diversificării riscului aferent investițiilor, asigurând în același timp menținerea concurenței pe piață și a principiului nediscriminării;

e) iau în considerare gama variată de condiții privind infrastructura, concurența, circumstanțele care se aplică utilizatorilor finali și, în special, consumatorilor din diversele zone geografice din Republica Moldova, inclusiv infrastructura locală gestionată fără scop lucrativ de persoane fizice;

f) impune obligații de reglementare ex ante numai în măsura în care este necesar pentru a asigura o concurență efectivă și durabilă în interesul utilizatorilor finali și relaxează sau ridică aceste obligații de îndată ce această condiție este îndeplinită.

(5) Agenția și organul central de specialitate, atunci când îndeplinesc atribuțiile care le revin în temeiul prezentei legi, acționează imparțial, obiectiv, transparent și într-un mod nediscriminatoriu și proporțional.

Articolul 6. Planificarea strategică și coordonarea politicii în domeniul spectrului de frecvențe radio

(1) Organul central de specialitate și Agenția, în limitele competențelor, cooperează între ele, cu Comisia Europeană, OAREC și cu autoritățile competente ale statelor membre ale Uniunii Europene, cu privire la planificarea strategică, coordonarea și armonizarea utilizării spectrului radio în Republica Moldova într-un mod compatibil cu politicile Uniunii Europene privind instituirea și funcționarea pieței interne a comunicațiilor electronice, contribuind astfel la dezvoltarea spațiului economic comun în domeniul comunicațiilor electronice între Republica Moldova și Uniunea Europeană.

În acest scop, acestea iau în considerare, printre altele, aspectele economice, de siguranță, de sănătate, de interes public, de libertate de exprimare, culturale, științifice, sociale și tehnice ale politicilor Uniunii Europene, precum și diferitele interese ale comunităților de utilizatori ai spectrului de frecvențe radio, cu scopul de a optimiza utilizarea acestuia și de a evita interferențele prejudiciabile.

(2) Cooperând între ele, precum și cu Comisia Europeană, OAREC și cu autoritățile competente ale statelor membre ale Uniunii Europene, organul central de specialitate și Agenția, în limitele competențelor, promovează coordonarea abordărilor în materie de politică privind spectrul de frecvențe radio între

Republica Moldova și aceste state și, după caz, promovează condiții armonizate în ceea ce privește disponibilitatea și utilizarea eficientă a spectrului de frecvențe radio necesare pentru instituirea și funcționarea unui spațiu economic comun în domeniul comunicațiilor electronice între Republica Moldova și Uniunea Europeană.

(3) Organul central de specialitate și Agenția, în limitele competențelor, cooperează între ele și cu Comisia Europeană, OAREC și cu autoritățile competente ale statelor membre ale Uniunii Europene în conformitate cu alineatul (1), prin intermediul RSPG, în sprijinul planificării strategice și coordonării abordărilor în materie de politică privind spectrul de frecvențe radio între Republica Moldova, prin:

a) dezvoltarea celor mai bune practici privind aspectele legate de spectrul de frecvențe radio;

b) facilitarea coordonării dintre Republica Moldova și statele membre ale Uniunii Europene pentru a contribui la dezvoltarea unui spațiu economic comun în domeniul comunicațiilor electronice între Republica Moldova și Uniunea Europeană;

c) coordonarea abordărilor lor privind alocarea și autorizarea utilizării spectrului de frecvențe radio și publicarea de rapoarte sau de avize privind aspecte legate de spectrul de frecvențe radio.

Capitolul III

AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE REGLEMENTARE ȘI ALTE AUTORITĂȚI COMPETENTE

Articolul 7. Autoritatea națională de reglementare

(1) Autoritatea investită cu competențe de reglementare, monitorizare și control a activităților din domeniul comunicațiilor, inclusiv furnizarea rețelelor și serviciilor de comunicații electronice, a facilităților asociate și a serviciilor asociate este Agenția.

(2) În sensul prezentei legi, Agenția exercită următoarele atribuții:

a) punerea în aplicare a reglementărilor ex ante a piețelor relevante, inclusiv definirea și analiza piețelor relevante, desemnarea furnizorilor cu putere semnificativă pe piețele relevante; impunerea de obligații adecvate și proporționale furnizorilor cu putere semnificativă pe piețele relevante, inclusiv a obligațiilor în materie de acces și interconectare, în conformitate cu dispozițiile prezentei legi;

b) informarea, după caz, a Comisiei Europene, a autorităților naționale de reglementare din statele membre ale Uniunii Europene și a OAREC cu privire la proiectele de măsuri care se referă la definirea unor piețe relevante, sau la desemnarea unor furnizori ca având o putere semnificativă pe piață, sau la impunerea de obligații furnizorilor cu putere semnificativă pe piețele relevante, în conformitate cu dispozițiile prezentei legi, și transmiterea de observații la

proiectele de măsuri similare ale autorităților naționale de reglementare din statele membre ale Uniunii Europene;

c) reglementarea accesului și a interconectării, în conformitate cu dispozițiile prezentei legi;

d) asigurarea soluționării litigiilor dintre furnizorii de rețele și/sau servicii de comunicații electronice, dintre furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și subiecții Legii nr. 28/2016 privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice, precum și dintre furnizorii de servicii de comunicații electronice și utilizatorii finali în scopul asigurării liberei concurențe și al protecției intereselor utilizatorilor pe piețele acestor servicii; conform unui Regulament aprobat de Agenție în conformitate cu dispozițiile prezentei legi;

e) aprobarea, cu avizul Comisiei de Stat pentru Frecvențe Radio, a Tabelului național de atribuire a benzilor de frecvențe;

f) planificarea, coordonarea și armonizarea cu statele membre ale Uniunii Europene și cu alte state, precum și în cadrul organizațiilor internaționale la care Republica Moldova este parte, a modului de utilizare efectivă și eficientă a spectrului de frecvențe radio;

g) reprezentarea Republicii Moldova în calitate de administrație în cadrul Uniunii Internaționale a Telecomunicațiilor și Conferinței Europene a Administrațiilor de Poștă și Telecomunicații în domeniul gestionării spectrului de frecvențe radio, fără a aduce atingere competenței organului central de specialitate;

h) gestionarea spectrului de frecvențe radio cu destinație neguvernamentală și partajată prin:

- ținerea și gestionarea Registrului național al spectrului de frecvențe radio cu destinație neguvernamentală și partajată;

- specificarea spectrului de frecvențe radio sau a benzilor radio pentru care este necesară obținerea de drepturi individuale de utilizare (licențe);

- stabilirea condițiilor și procedurilor pentru acordare, modificare, cesionare, revocare și suspendare a drepturilor individuale de utilizare a frecvențelor radio, inclusiv utilizarea în scopuri de cercetare, experimentale, operațiuni pilot și demonstrative sau similare;

- stabilirea plăților pentru utilizarea spectrului de frecvențe radio;

- eliberarea, modificarea, aprobarea cesionării, suspendarea și revocarea licențelor pentru utilizarea spectrului de frecvențe radio pentru utilizatorii neguvernamentali;

- oferirea de consultanță cu privire la elementele de modelare a pieței și de concurență ale proceselor naționale legate de drepturile de utilizare a spectrului radio pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice, în cazul în care atribuțiile privind gestionarea spectrului de frecvențe radio revin altor autorități publice;

- stabilirea benzilor de frecvențe și a categoriilor de echipamente ce pot fi utilizate fără licență și condițiile tehnice de utilizare a acestora;

- gestionarea subiectelor legate de orbitele de satelit, de segmentele de orbită de satelit geostaționară și de frecvențele asociate care au fost acordate sau alocate Republicii Moldova;

- monitorizarea frecvențelor radio și evaluarea parametrilor tehnici de emisie ai stațiilor de radiocomunicații de utilizare neguvernamentală;

- furnizarea informațiilor referitoare la utilizarea spectrului de frecvențe radio către Conferința Europeană a Administrațiilor de Poștă și Telecomunicații.

- i) aprobarea, sub rezerva restricțiilor impuse din motive de securitate națională, a Planului național de numerotație, precum și gestionarea acestuia;

- j) gestionarea resurselor de numerotație din Planul național de numerotație prin:

- stabilirea procedurilor și condițiilor de atribuire, rezervare, cesionare, suspendare și revocare a drepturilor de utilizare a resurselor de numerotație;

- stabilirea plăților pentru utilizarea resurselor de numerotație;

- eliberarea, modificarea, aprobarea cesionării, suspendarea și revocarea drepturilor de utilizare a resurselor de numerotație;

- monitorizarea și controlul utilizării conforme a resurselor de numerotație.

- k) reglementarea și asigurarea portabilității numerelor între furnizori;

- l) controlul respectării prevederilor prezentei legi, altor acte normative privind activitatea din domeniul comunicațiilor electronice și echipamentelor radio, condițiilor autorizării generale sau de licențiere, obligațiilor impuse furnizorilor cu putere semnificativă pe piețele relevante;

- m) evaluarea sarcinii inechitabile și calcularea costului net al furnizării serviciului universal;

- n) asigurarea implementării serviciului universal, în conformitate cu dispozițiile prezentei legi;

- o) promovarea și protejarea intereselor utilizatorilor finali în domeniul comunicațiilor electronice, în conformitate cu prezenta lege;

- p) aplicarea regimului de autorizare generală și aprobarea în acest scop a unui regulament privind procedura de autorizare generală, stabilirea și modificarea condițiilor pentru furnizarea de rețele și/sau servicii de comunicații electronice în cadrul unui regim de autorizare generală;

- q) menținerea și gestionarea Registrului furnizorilor de rețele și servicii de comunicații electronice;

- r) controlul respectării prevederilor prezentei legi de către persoane fizice sau juridice și aplicarea sancțiunilor, în limitele competențelor sale, conform legislației;

- s) emiterea de coduri de conduită pentru furnizarea de rețele și de servicii de comunicații electronice, de facilități și de servicii asociate, în conformitate cu dispozițiile prezentei legi;

t) dezvoltarea, producerea și diseminarea informației statistice pentru reflectarea evoluției pieței de comunicații electronice din Republica Moldova.

u) reglementarea și supravegherea punerii în aplicare a obligațiilor de furnizare a accesului cu ridicata și a facilităților asociate, de control al prețurilor și de stabilire a costurilor, de publicare a ofertelor de referință și de tratament nediscriminatoriu în ceea ce privește accesul cu ridicata, inclusiv impuse entităților care dezvoltă și furnizează rețele și servicii de comunicații electronice cu cofinanțare publică;

v) supravegherea și controlul conformității cu cerințele esențiale stabilite în reglementările tehnice aplicabile a echipamentelor de comunicații electronice plasate pe piața națională și/sau puse în funcțiune;

w) efectuarea studiilor privind acoperirea cu rețelele de comunicații electronice capabile să ofere servicii de bandă largă, în conformitate cu dispozițiile articolului 27;

x) reprezentarea Republicii Moldova în cadrul OAREC;

y) evaluarea și monitorizarea aspectelor legate de modelarea pieței și de concurență în ceea ce privește accesul la Internetul deschis;

z) reglementarea gestionării domeniului de nivel superior .md.

aa) elaborarea și aprobarea Regulamentului de radiocomunicații pentru serviciul de amator din Republica Moldova;

bb) promovarea cercetării și dezvoltării științifice în domeniul comunicațiilor electronice, în limitele competențelor sale, și participarea la proiecte de cooperare internaționale și/sau ale Uniunii Europene cu finanțarea internațională sau cu finanțare din partea Uniunii Europene, fără a aduce atingere cerințelor privind independența sa prevăzute de prezenta lege;

cc) exercitarea altor atribuții prevăzute de prezenta lege.

(3) Agenția colaborează cu OAREC și cu autoritățile naționale de reglementare respective din statele membre ale Uniunii Europene sau din alte state, precum și cu organisme europene sau internaționale, încheind, de asemenea, acorduri de cooperare relevante, pentru a favoriza cooperarea în materie de reglementare în domeniile sale de competență, atunci când se consideră necesar.

(4) Acțiunile întreprinse de Agenție trebuie să fie proporționale cu obiectivele specificate la articolul 5 alineatul (2).

(5) Agenția exercită atribuțiile prevăzute de prezenta lege, în special cele menite să asigure o concurență efectivă, asigurând neutralitatea reglementărilor sale din punctul de vedere al tehnologiei aplicate.

(6) În scopul exercitării atribuțiilor sale prevăzute de prezenta lege sau alte acte normative, Agenția are următoarele drepturi:

a) să solicite, printr-o cerere motivată, furnizorilor de rețele și/sau de servicii de comunicații electronice, precum și oricărei persoane fizice sau juridice care desfășoară activitate pe piața echipamentelor radio, să aibă acces la orice informații cu conținut tehnic, financiar sau juridic, necesare pentru monitorizarea respectării dispozițiilor prezentei legi, a actelor normative din domeniul

comunicațiilor electronice și echipamentelor radio, condițiilor de autorizare generală sau de licențiere, obligațiilor impuse furnizorilor cu putere semnificativă pe piețele relevante, precum și pentru exercitarea altor atribuții prevăzute de prezenta lege, inclusiv informații care constituie secret comercial, asigurând confidențialitatea acestora, în condițiile legii;

b) să solicite de la persoanele indicate la litera a) informațiile necesare în scopul de a contribui la exercitarea atribuțiilor care revin OAREC;

c) să elaboreze și să aprobe reglementări în condițiile legii și conform strategiei de dezvoltare a comunicațiilor electronice, inclusiv să emită acte administrative individuale, în limitele atribuțiilor stabilite de prezenta lege;

d) să efectueze controlul calității serviciilor de comunicații electronice și respectării prevederilor actelor normative privind activitatea din domeniul comunicațiilor electronice;

e) să aplice sancțiuni, în limitele competenței sale și în conformitate cu dispozițiile actelor normative;

f) să elibereze, să suspende, să retragă, parțial sau total, licențele, să elaboreze, să modifice condițiile de licență, să efectueze controlul respectării acestora; să acorde, să suspende ori să retragă, parțial sau total, drepturile de furnizare a rețelelor publice de comunicații electronice sau a serviciilor de comunicații electronice accesibile publicului și să efectueze controlul respectării condițiilor autorizării generale conform legislației;

g) să elibereze certificate de examinare pentru serviciul de radioamator în conformitate cu Regulamentul de radiocomunicații pentru serviciul de amator din Republica Moldova;

h) alte drepturi prevăzute de prezenta lege.

(7) Solicitarea informațiilor și documentelor din partea Agenției trebuie să fie justificată și proporționată cu sarcinile ce îi revin conform prezentei legi.

(8) Agenția organizează, din oficiu, consultări publice cu privire la actele normative și obligațiile preventive individuale propuse spre a fi emise sau impuse, în conformitate cu dispozițiile prezentei legi și ale altor acte normative. Acesta emite un regulament pentru a stabili toate aspectele procedurale relevante pentru desfășurarea consultărilor.

(9) Agenția efectuează controale planificate sau inopinate în domeniile sale de competență din oficiu, la cererea persoanei supuse controlului sau la sesizarea persoanei interesate în cazul în care constată existența unor temeiuri rezonabile pentru a suspecta încălcarea cerințelor stabilite în prezenta lege sau în alte acte normative în domeniul comunicațiilor electronice.

(10) Modul de planificare, desfășurare și înregistrare a controalelor în domeniile de competență ale Agenției, de aplicare a măsurilor restrictive și corective în timpul și în urma controalelor, de contestare a rezultatelor controalelor sunt stabilite în Regulamentul cu privire la procedura de control în domeniile de competență aprobat de Agenție și Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat, cu derogările prevăzute de prezenta lege.

(11) Anual, până pe 31 decembrie, Consiliul de administrație al Agenției (în continuare – *Consiliul de administrație*) aprobă planul de controale planificate pentru anul următor, care este publicat pe site-ul web oficial al Agenției.

(12) Inițierea controalelor Agenției, indiferent dacă acestea sunt planificate sau inopinate, este dispusă prin delegație de control, semnată de către directorul Agenției sau de unul dintre directorii adjuncți desemnat de către director în acest scop.

(13) În timpul controlului, angajații împuterniciți pentru efectuarea controlului au dreptul:

a) să aibă acces liber, dar în prezența persoanei supuse controlului sau a reprezentantului acesteia, la incintele clădirilor sau la orice alt loc în perimetrul căruia se află rețele, instalații și echipamente legate de activitățile de comunicații electronice relevante obiectului controlului, precum și la documentația și la informațiile legate de aceste activități. În caz de necesitate, angajații Agenției împuterniciți vor putea intra în domiciliu sau în încăperea asimilată domiciliului doar cu asistența poliției, în condițiile legii;

b) să aibă acces și să examineze registrele și documentele legate de obiectul și scopul controlului, inclusiv la informațiile din evidențele contabile, indiferent de suportul fizic sau electronic pe care sunt stocate;

c) să obțină copii sau extrase, în orice formă, din registrele și documentele menționate la litera b);

d) să solicite oricărui reprezentant al agentului economic supus controlului să explice faptele sau documentele legate de obiectul și scopul controlului.

(14) În timpul controlului, angajații autorizați ai Agenției sunt obligați:

a) să informeze persoana supusă controlului cu privire la drepturile și obligațiile sale;

b) să efectueze controlul în conformitate cu împuternicirile acordate prin delegația de control, luând în considerare obiectul și scopul controlului.

(15) În timpul controlului, furnizorii de rețele și/sau de servicii de comunicații electronice supuși controlului au dreptul:

a) să ia cunoștință de delegația de control prin care a fost dispusă efectuarea controlului și de legitimația de serviciu a angajaților Agenției, precum și să obțină o copie de pe delegația de control;

b) să fie informată referitor la drepturile și obligațiile sale;

c) să asiste personal sau prin reprezentantul său în procesul controlului;

d) să prezinte dovezi și explicații în favoarea sa, verbal, în scris sau înregistrate în orice formă referitoare la obiectul și la scopul controlului.

(16) În timpul controlului, persoanele supuse controlului sunt obligate:

a) să permită angajaților autorizați ai Agenției, în conformitate cu legea, pe parcursul orelor de lucru și în prezența persoanei supuse controlului sau a reprezentantului acesteia, să intre în incinta clădirilor sau în orice alt loc în perimetrul căruia se află rețelele, instalațiile și echipamentele legate de activitățile

de comunicații electronice, relevante obiectului controlului, precum și accesul la documentația și informațiile legate de aceste activități;

b) să pună la dispoziția angajaților autorizați ai Agenției, la sediul central sau la locul în care se efectuează controlul, toate documentele, înregistrările și actele specifice solicitate, relevante obiectului controlului, în original sau în copie, și să permită copierea acestora; la cererea angajaților autorizați ai Agenției, copiile vor fi certificate cu mențiunea „conform cu originalul” și vor fi semnate;

c) să pună la dispoziția angajaților autorizați ai Agenției un spațiu adecvat pentru desfășurarea corespunzătoare a controlului.

(17) Angajații Agenției împuterniciți să efectueze un control pot solicita asistența subdiviziunilor competente ale Ministerului Afacerilor Interne, care sunt obligate să acorde asistența necesară angajaților Agenției în exercitarea funcțiilor lor.

(18) Agenția efectuează controale și stabilește durata de timp necesară pentru efectuarea controalelor, în funcție de complexitate, care nu poate depăși 60 de zile. Agenția poate prelungi durata controlului cu încă 30 de zile, în baza unei decizii motivate, care poate fi contestată de către persoana supusă controlului. Termenul de întocmire a actului de control și de prezentare a acestuia persoanei supuse controlului nu poate depăși 30 de zile de la data încheierii controlului.

(19) Prin derogare de la articolul 8 din Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat, Agenția își înregistrează controalele în propriul registru, pe care urmează să-l țină cu respectarea principiilor stabilite la articolul 8 din Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat.

(20) Informațiile privind controalele efectuate de Agenție în cursul unui an sunt reflectate în raportul privind activitățile desfășurate în anul precedent, întocmit în conformitate cu articolul 13 alineatul (9) și publicat pe site-ul web oficial al Agenției.

(21) Dispozițiile articolului 3 alineatul (1) litera j), ale articolului 4 alineatul (9), ale articolelor 9-13, ale articolului 21 alineatul (5), ale articolului 30, ale articolului 31¹ alineatul (4) și ale articolului 31² din Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat nu se aplică Agenției, iar actele emise de aceasta în legătură cu efectuarea controalelor, inclusiv actul de control, se supun controlului judiciar în conformitate cu prevederile Codului administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018. Delegația de control, decizia de prelungire a duratei controlului și acțiunile sau inacțiunile angajaților Agenției care efectuează controlul se contestă în instanța de judecată odată cu actul de control. Actul de control sau orice alte acte administrative individuale ale Agenției, în temeiul cărora se impun măsuri restrictive ori sancțiuni ce au ca efect suspendarea completă sau parțială a activității de întreprinzător ori imposibilitatea practicării acesteia de către persoana supusă controlului, se contestă direct în instanța de judecată, fără respectarea procedurii prealabile. Controlul judecătoresc efectuat de către instanța de judecată vizează aspecte de fapt și de drept.

(22) Agenția stabilește anual obiective și indicatori de performanță pentru a atinge o eficiență maximă și pentru a reduce constant presiunea asupra mediului de afaceri, în baza unei Metodologii elaborate de aceasta.

Articolul 8. Organul central de specialitate

(1) Autoritatea care elaborează, promovează și realizează politica Guvernului în domeniul comunicațiilor electronice și determină strategia de dezvoltare a domeniului respectiv, în conformitate cu articolul 5, este Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (în continuare – *organ central de specialitate*).

(2) În acest scop, organul central de specialitate:

a) elaborează proiecte de acte normative în domeniul vizat și oferă suport privind implementarea actelor respective;

b) elaborează strategia de dezvoltare și alte documente de politici în domeniul comunicațiilor electronice, în conformitate cu articolul 5;

c) elaborează, coordonează implementarea și monitorizarea politicilor privind gestionarea domeniului de nivel superior .md;

e) colaborează cu organisme internaționale de specialitate și cu organele similare din alte state;

f) reprezintă Guvernul în organisme internaționale în domeniul comunicațiilor electronice și participă în activitățile acestora, în conformitate cu împuternicirile delegate, inclusiv în calitate de administrație în cadrul Uniunii Internaționale a Telecomunicațiilor și în cadrul Conferinței Europene a Administrațiilor de Poștă și Telecomunicații, în colaborare cu Agenția și/sau cu alte autorități competente, după caz;

g) coordonează activitatea internațională a Republicii Moldova în domeniul comunicațiilor electronice, inclusiv în relațiile Republicii Moldova cu statele membre ale Uniunii Europene;

h) este în drept să efectueze sondaje în domeniul său de competență;

i) elaborează și promovează programul privind implementarea serviciului universal în colaborare cu Agenția și alte autorități competente;

j) elaborează politici privind securitatea rețelilor publice de comunicații electronice și a serviciilor de comunicații electronice accesibile publicului, în colaborare cu Agenția pentru Securitate Cibernetică, în conformitate cu Legea privind securitatea cibernetică nr. 48/2023;

k) promovează standardizarea în domeniul comunicațiilor electronice în colaborare cu Institutul Național de Standardizare;

l) asigură transpunerea în legislația națională a actelor emise de organele Uniunii Europene în domeniul comunicațiilor electronice, în conformitate cu angajamentele asumate prin tratatele internaționale între Republica Moldova și Uniunea Europeană, precum și a recomandărilor Uniunii Internaționale a Telecomunicațiilor;

m) coordonează și promovează cercetări științifice în domeniul utilizării spectrului de frecvențe radio și orbitei sateliților geostaționari, în colaborare cu alte autorități publice competente;

n) determină politica și strategia națională privind utilizarea orbitelor de satelit, acțiunile și măsurile de dezvoltare, promovare și exploatare a sistemelor de comunicații prin satelit, întreprinde inițiative necesare și asigură planificarea activităților la nivel național și internațional, în colaborare cu Ministerul Apărării și alte autorități competente, precum și reprezentarea Republicii Moldova în relațiile internaționale în domeniul comunicațiilor prin satelit.

Articolul 9. Independența Agenției

(1) Agenția este autoritatea națională de reglementare a domeniului comunicațiilor electronice, care se bucură de autonomie administrativă, funcțională și financiară deplină, fiind independentă de furnizorii de rețele și/sau servicii, de producătorii de echipamente de comunicații electronice, precum și de Guvern. Agenția își exercită atribuțiile în mod independent, cu respectarea principiilor de obiectivitate, imparțialitate, transparență și nediscriminare.

(2) Agenția este condusă de Consiliul de administrație, care este format din președintele Consiliului de administrație și doi membri. Președintele Consiliului de administrație este și director al Agenției, iar membrii sunt și directori adjuncți, care exercită funcții de demnitate publică.

(3) În exercitarea funcțiilor lor, președintele și membrii Consiliului de administrație ai Agenției se bucură de independență personală și operațională, și sunt obligați numai de lege.

(4) Consiliul de administrație își exercită competențele în mod imparțial, transparent și în timp util.

(5) Consiliul de administrație este obligat, în condițiile prezentei legi, să formeze bugetul Agenției astfel, încât acesta să asigure resurse tehnice, financiare și umane adecvate pentru îndeplinirea atribuțiilor care îi revin.

(6) Agenția își exercită funcțiile și atribuțiile în baza regulamentului său, elaborat în conformitate cu prezenta lege și aprobat de Consiliul de administrație;

(7) Structura organizatorică, statele de personal, remunerarea personalului și bugetul Agenției se aprobă de către Consiliul de administrație al Agenției.

Articolul 10. Numirea și revocarea din funcție a membrilor Consiliului de administrație

(1) Președintele și membrii Consiliului de administrație trebuie să fie cetățeni ai Republicii Moldova, să posede calificare profesională superioară în domeniul economic, ingineresc sau juridic și experiență de muncă în domeniul comunicațiilor electronice sau poștale.

(2) Mandatul președintelui și al membrilor Consiliului de administrație este de șase ani. Se interzice numirea acelorași persoane în calitate de președinte și/sau

membri ai Consiliului de administrație pentru mai mult de două mandate consecutive.

(3) Candidații pentru funcțiile de președinte și membri ai Consiliului de administrație sunt selectați și numiți în funcție de Guvern, în urma unei proceduri de selectare deschise și transparente.

(4) În cazul apariției a unui loc vacant de președinte sau de membru al Consiliului de administrație, Guvernul, în termen de o lună, desemnează o nouă persoană. În cazul în care termenul regulamentar de exercitare a mandatului a expirat, iar succesorul de competență nu intră în exercitarea mandatului, președintele sau membrul Consiliului de administrație continuă să-și exercite mandatul până la ocuparea funcției de către succesorul de competență.

(5) O persoană nu poate fi numită președinte sau membru al Consiliului de administrație, dacă persoana respectivă:

a) are antecedente penale nestinse pentru infracțiuni grave, deosebit de grave și excepțional de grave, săvârșite cu intenție, sau are antecedente penale stinse pentru săvârșirea infracțiunilor contra bunei desfășurări a activității în sfera publică, inclusiv dacă a fost absolvită de răspundere penală printr-un act de amnistie sau de grațiere;

b) este partener, asociat, acționar, membru al organelor de conducere sau control, administrator, angajat, consultant, cercetător al unei persoane fizice sau juridice care desfășoară activitate în domeniul comunicațiilor electronice, ori dacă există o altă situație în care persoana respectivă are un interes personal ce influențează sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii;

c) are interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, ce derivă dintr-un act definitiv de constatare al Autorității Naționale de Integritate.

(6) Președintele și membrii Consiliului de administrație au statut de angajat cu drepturi depline al Agenției.

(7) Remunerația directorului și ale celor doi directori adjuncți ai Agenției sunt stabilite prin hotărârea Consiliului de administrație în conformitate cu prezenta lege.

(8) Mandatul de președinte sau al Consiliului de administrație încetează în cazul demisiei, revocării, expirării mandatului sau al decesului. Președintele și membrii Consiliului de administrație pot fi demși din funcții de către Guvern numai în cazul demisiei sau în următoarele cazuri:

a) condamnare pentru comiterea infracțiunilor cu intenție și/sau condamnare la privațiune de libertate, prin hotărâre definitivă și irevocabilă a instanței de judecată;

b) pierderii cetățeniei Republicii Moldova;

c) imposibilității exercitării funcției din motive de sănătate pe o durată mai mare de 6 luni consecutive;

d) alegerii sau desemnării în altă funcție;

e) rămânere definitivă a actului de constatare al Autorității Naționale de Integritate, prin care s-a stabilit emiterea/adoptarea unui act administrativ sau încheierea unui act juridic cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese și/sau prin care s-a stabilit faptul că se află în stare de incompatibilitate, în conformitate cu Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică și/sau în conformitate cu articolul 11 aliniat (1);

f) nedepunerii declarației de avere și interese personale sau a refuzului de depunere în condițiile Legii nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

(9) Decizia Guvernului de eliberare din funcție a președintelui sau a membrilor Consiliului de administrație trebuie să fie motivată. Persoanei eliberate din funcție i se comunică decizia cu o expunere de motive, iar în cazul în care expunerea de motive nu este publicată, aceasta este publicată la cererea persoanei respective.

Articolul 11. Incompatibilități ale membrilor Consiliului de administrație

(1) Pe durata mandatului lor, președintelui și membrilor Consiliului de administrație le este interzis:

- a) să exercite o funcție publică remunerată;
- b) să desfășoare orice altă activitate remunerată, cu excepția activităților didactice și științifice;
- c) să obțină, direct sau indirect, orice beneficiu de la furnizorii de rețelele și/sau servicii de comunicații electronice sau de la terți, care beneficiază, direct sau indirect, din relațiile contractuale cu furnizorii de rețelele și/sau servicii de comunicații electronice, cu excepția produselor și serviciilor de comunicații electronice accesibile publicului, oferite în condiții generale;
- d) să devină partener, asociat, acționar, membru al organelor de conducere sau control, administrator, consultant al unei persoane fizice sau juridice care desfășoară activitate în domeniul comunicațiilor electronice sau să aibă un interes personal ce influențează sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii;
- e) să intervină pentru angajarea unei persoane sau să negocieze angajarea sa după expirarea termenului de aflare în funcție la întreprinderile a căror activitate este reglementată de Agenție.

(2) În cazul constatării de către Guvern a incompatibilității, președintele sau membrul Consiliului de administrație este obligat să întreprindă măsuri pentru soluționarea incompatibilității.

(3) În cazul nesoluționării incompatibilității în termen de 60 de zile lucrătoare de la data constatării, Guvernul inițiază procesul de demitere.

(4) Decizia de demitere a președintelui sau, după caz, a membrilor Consiliului de administrație poate fi atacată în instanța de judecată.

Articolul 12. Independența politică și răspunderea Agenției

(1) Agenția acționează în mod independent și obiectiv, inclusiv la conceperea procedurilor interne și organizarea personalului, își desfășoară activitatea într-un mod transparent și responsabil, în conformitate cu legislația.

(2) În timpul exercitării funcțiilor lor, membrii Consiliului de administrație al Agenției și personalul acesteia au obligația de a respecta principiile obiectivității și imparțialității, nu solicită și nici nu primesc instrucțiuni de la niciun alt organism în legătură cu îndeplinirea sarcinilor care le sunt atribuite în temeiul prezentei legi.

(3) Președintele și membrii Consiliului de administrație, precum și angajații Agenției sunt obligați să păstreze confidențialitatea informațiilor de care au luat cunoștință în exercițiul funcției sale, timp de cinci ani după încetarea raporturilor de muncă, cu excepția cazului în care legea prevede altfel.

Articolul 13. Funcționarea Agenției

(1) Consiliul de administrație se reunește după cum este necesar în funcție de programul de activitate sau în cazul unor subiecte de interes comun pentru piață, dar nu mai rar de o dată în trimestru.

(2) Ședințele Consiliului de administrație se convoacă de către Președintele Consiliului de administrație sau în absența acestuia de către unul dintre membrii Consiliului de administrație și sunt deliberative cu prezența a cel puțin 2 membri. Consiliul de administrație adoptă hotărâri și/sau decizii cu votul a cel puțin 2 membri.

(3) În cazul absenței președintelui Consiliului de administrație, atribuțiile sale sunt exercitate integral de unul dintre membri, conform deciziei aprobate de către Consiliul de administrație.

(4) Directorul reprezintă, fără un mandat special, Agenția în relațiile cu autoritățile administrației publice centrale și locale, cu alte autorități publice, cu reprezentanții societății civile și cu persoanele fizice și juridice din Republica Moldova și din străinătate. Directorul adjunct, în conformitate cu actul administrativ de stabilire/repartizare a atribuțiilor, exercită împuternicirile directorului ce țin de conducerea Agenției în cazul lipsei acestuia sau al imposibilității exercitării împuternicirilor sale.

(5) Reprezentantul legal al Agenției, în cazurile care intră în competența sa, se numește printr-un act al directorului sau directorului adjunct al acesteia.

(6) Hotărârile/deciziile Agenției care au impact asupra pieței de comunicații electronice sunt motivate și publicate pe site-ul web oficial al acesteia în termen de cinci zile lucrătoare de la emitere, cu excepția cazului în care acestea conțin informații cu accesibilitate limitată sau informații confidențiale ce privesc apărarea sau securitatea națională.

(7) Agenția nu divulgă nicio informație acoperită de confidențialitatea profesională și, în special, informații despre persoanele fizice sau juridice, relațiile lor de afaceri sau cifrele lor de cost. Această obligație a Agenției nu afectează dreptul acesteia de a divulga informațiile necesare pentru îndeplinirea sarcinilor

sale conform legislației. În acest caz, divulgarea se bazează pe principiul proporționalității și ia în considerare interesele legitime ale întreprinderilor de a-și proteja confidențialitatea profesională.

(8) Agenția publică informații privind condițiile regimului de autorizare generală, precum și drepturile de utilizare a resurselor de numerotație sau a frecvențelor radio care nu sunt confidențiale.

(9) Procesele-verbale întocmite în cadrul ședințelor, precum și dosarele cazurilor examinate de Agenție sunt accesibile persoanelor direct afectate, care pot primi copii ale acestora, sub rezerva limitării de la alineatele (5) și (6).

(10) Anual, până în data de 30 aprilie, Agenția publică raportul privind activitatea sa, precum și anuarul statistic privind dezvoltarea comunicațiilor electronice în Republica Moldova în anul precedent.

Articolul 14. Capacitatea de reglementare a Agenției

(1) Agenția se bucură de autonomie financiară deplină.

(2) Termenii și procedurile de gestiune financiară ale Agenției sunt stabilite într-un regulament aprobat de către Consiliul de administrație. Bugetul Agenției se aprobă de către Consiliul de administrație în limita necesității asigurării unei activități conforme și a independenței financiare a Agenției.

(3) Anual, până în data de 15 decembrie, Agenția își formează bugetul pentru anul următor din:

- a) plățile administrative, prevăzute la articolul 21;
- b) donații și sponsorizări în condițiile legii;
- c) alte resurse financiare legale.

(4) Bugetul Agenției pentru anul următor se publică anual, până în data de 15 decembrie, în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, precum și pe site-ul web oficial al Agenției.

(5) Controlul datelor financiare, al executării bugetului și al situațiilor financiare ale Agenției este efectuat de către auditori certificați, selectați conform Legii nr. 131/2015 privind achizițiile publice.

Aceste date, inclusiv raportul privind executarea bugetului, situațiile financiare ale Agenției, precum și raportul auditorilor certificați sunt publicate anual, până în data de 30 aprilie, în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, precum și pe site-ul web oficial al Agenției.

(6) Agenția urmează să dispună de resurse financiare și umane adecvate care să-i permită să participe și să contribuie în mod activ în cadrul OAREC și altor organisme internaționale.

Articolul 15. Participarea Agenției în cadrul OAREC

(1) Agenția contribuie la dezvoltarea unei piețe comune în domeniul comunicațiilor electronice între Republica Moldova și Uniunea Europeană, prin cooperarea sa cu autoritățile naționale de reglementare ale statelor membre ale Uniunii Europene, precum și cu Organismul autorităților europene de

reglementare în domeniul comunicațiilor electronice (OAREC). Agenția colaborează în special cu OAREC pentru a identifica instrumentele de reglementare și măsurile de reglementare care sunt adecvate pentru condițiile pieței și sprijină în mod activ obiectivele OAREC de promovare a unei mai bune coordonări și uniformități a reglementărilor.

(2) Atunci când aprobă hotărâri/decizii, Agenția ține cont în cea mai mare măsură de orientările, avizele, recomandările, pozițiile comune, bunele practici și metodologiile emise de OAREC.

Articolul 16. Cooperarea autorităților naționale competente

Agenția, organul central de specialitate, Consiliul Concurenței, Consiliul Audiovizualului și orice altă autoritate competentă își furnizează reciproc informațiile necesare pentru aplicarea prezentei legi, în conformitate cu legislația privind protecția datelor cu caracter personal. În ceea ce privește schimbul de informații, autoritatea care primește informațiile asigură același nivel de confidențialitate ca autoritatea care le furnizează.

Capitolul IV AUTORIZARE GENERALĂ

Articolul 17. Autorizarea generală a rețelelor și serviciilor de comunicații electronice

(1) Furnizarea de rețele și/sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului este garantată în condițiile prevăzute de prezenta lege și poate fi limitată numai în cazul în care acest lucru este necesar din motivele prevăzute de dispozițiile actelor normative sau administrative care prevăd un tratament special pentru persoanele de naționalitate străină din motive de ordine publică, siguranță publică, sănătate publică sau securitate națională. Agenția este responsabilă pentru stabilirea drepturilor și obligațiilor care decurg din autorizarea generală, în limitele prevăzute de legi, precum și pentru supravegherea respectării termenelor și condițiilor autorizării generale, în conformitate cu prezenta lege.

(2) Furnizarea de rețele și/sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului, altele decât serviciile de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere, este supusă numai unei autorizări generale, realizate gratuit sub forma unei notificări standardizate în temeiul alineatului (4), fără a aduce atingere obligațiilor specifice menționate la articolul 18 alineatul (2) sau drepturilor de utilizare menționate la articolele 48 și 92.

(3) După realizarea notificării adresate în conformitate cu alineatul (4), dacă este necesar, persoana juridică sau un întreprinzător individual își poate începe activitatea, după caz, sub rezerva dispozițiilor privind drepturile de utilizare prevăzute la articolele 45, 51 și 92. Pentru exercitarea drepturilor care decurg din autorizarea generală, nu este necesară nicio hotărâre sau decizie explicită și niciun alt act administrativ individual al Agenției sau al oricărei alte autorități.

(4) Notificarea menționată la alineatul (2) se limitează la o declarație din partea persoanei juridice sau unui întreprinzător individual adresată Agenției cu privire la intenția de a începe furnizarea de rețele sau servicii de comunicații electronice, însoțită de prezentarea informațiilor minime necesare pentru a-i permite Agenției să țină Registrul furnizorilor de rețele și de servicii de comunicații electronice:

- a) denumirea furnizorului;
- b) forma de organizare juridică a furnizorului, numărul de identificare de stat (IDNO – *Identification Number of Organization*) al furnizorului și numărul de înregistrare în Registrul de stat al persoanelor juridice și al întreprinzătorilor individuali;
- c) adresa fizică a sediului principal al furnizorului;
- d) adresa site-ului web oficial al furnizorului, dacă există, legat de furnizarea de rețele sau servicii de comunicații electronice;
- e) o persoană de contact și datele de contact;
- f) o scurtă descriere a rețelelor sau a serviciilor care se intenționează a fi furnizate;
- g) zonele geografice în care se intenționează furnizarea rețelelor și/sau serviciilor, doar în cazul autorizării la frontieră;
- h) data estimată de începere a activității.

(5) Nu pot fi impuse cerințe de notificare suplimentare sau separate la cele specificate în prezenta lege.

(6) Agenția emite o hotărâre de înființare a Registrului furnizorilor de rețele și de servicii de comunicații electronice, care stabilește, printre altele, organizarea și funcționarea registrului, nomenclatorul tipurilor de rețele și servicii de comunicații electronice supuse regimului de autorizare generală, precum și cerințe privind transmiterea, conținutul și forma notificării, ținând cont de dispozițiile alineatelor (4) și (5) și de orientările corespunzătoare ale OAREC.

(7) Agenția la solicitarea OAREC transmite prin mijloace electronice fiecare notificare primită, fără întârzieri nejustificate.

(8) Până la realizarea notificării în conformitate cu alineatul (4), persoana juridică sau întreprinzătorul individual nu are dreptul de a furniza rețele publice de comunicații electronice sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului. Pentru lucrările menționate la alineatul (9) se aplică modul specific de realizare a notificării, prevăzut la alineatele (9)-(13).

(9) Furnizorii de rețele publice de comunicații electronice care intenționează să efectueze lucrări de instalare, operare, gestionare, mentenanță și/sau lichidare a rețelelor de comunicații electronice în zona de frontieră, la intersecția liniei frontierei de stat pe uscat sau pe apele de frontieră depun la Agenție, cu cel puțin 15 zile lucrătoare înainte de începerea lucrărilor, o notificare însoțită de următoarele documente:

- 1) pentru lucrări de instalare:
 - a) fișa de descriere abstractă a rețelei proiectate;

b) copiile de pe contractele încheiate cu proprietarul funciar sau cu proprietarul de bun imobil ori de pe hotărârea irevocabilă a instanței de judecată;

c) proiectul rețelei de comunicații electronice care trece prin zona de frontieră, verificat și expertizat în condițiile Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023, și coordonatele în sistemul de coordonate MOLDREF 99 ale zonei de efectuare a lucrărilor;

d) copia certificatului de urbanism pentru proiectare, în cazurile prevăzute de Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023;

e) copia autorizației de construire, în cazurile prevăzute de Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023;

2) pentru lucrări de operare, gestionare și/sau de mentenanță:

a) fișa de descriere abstractă a rețelei instalate;

b) schema rețelei de comunicații electronice instalate în zona de frontieră, însoțită de o descriere analitică, cu indicarea echipamentelor și a cablurilor utilizate, a adreselor și a coordonatelor în sistemul de coordonate MOLDREF 99 ale amplasării acestora;

c) copiile de pe procesele-verbale de recepție la finalizarea lucrărilor de instalare, întocmite în conformitate cu prevederile legislației;

3) pentru lucrări de lichidare a propriei rețele de comunicații electronice instalate în zona de frontieră – declarația pe propria răspundere privind luarea măsurilor necesare în scopul asigurării calității și continuității serviciilor de comunicații electronice furnizate utilizatorilor finali în legătură cu ulterioara lichidare a rețelei respective.

(10) Agenția nu este obligată să solicite de la furnizorul de rețele publice anexarea la notificarea depusă a documentelor indicate la alineatul (9) punctul 1) literele d) și e) dacă datele conținute în acestea sunt disponibile în Registrul actelor permissive, format în cadrul funcționării Sistemului informațional automatizat pentru gestionarea și eliberarea actelor permissive (în continuare – *SIA GEAP*), și pot fi consumate de Agenție în mod automatizat, prin intermediul platformei de interoperabilitate, în conformitate cu actele normative în domeniul schimbului de date și interoperabilității.

(11) În ziua imediat următoare recepționării notificării și a documentelor prevăzute la alineatul (9), Agenția, prin intermediul ghișeului unic, înștiințează Serviciul de Informații și Securitate, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră și autoritățile administrației publice locale din zona respectivă în vederea verificării, de către aceste instituții/autorități, a corespunderii condițiilor prevăzute de legislație pentru tipul de lucrări notificat. În cel mult 10 zile lucrătoare de la data înștiințării, instituțiile/autoritățile menționate vor transmite Agenției copiile de pe avizele privind rezultatele verificării efectuate.

(12) În cazul în care instituțiile/autoritățile înștiințate de Agenție conform alineatului (10) nu transmit în termenul indicat la alineatul (11) copiile de pe avizele privind rezultatele verificării efectuate, survine principiul aprobării tacite.

(13) Agenția, în termen de 15 zile lucrătoare de la data depunerii notificării, va transmite solicitantului declarația informativă-tip privind realizarea notificării lucrărilor specificate la alineatul (9) sau, după caz, va informa solicitantul despre imposibilitatea realizării notificării din cauzele prevăzute în avizele instituțiilor/autorităților specificate la alineatul (11) privind rezultatele verificării efectuate.

(14) Agenția este obligată să informeze, în unul dintre modurile prevăzute la alineatul (20), instituțiile/autoritățile specificate la alineatul (11) cu privire la transmiterea, conform alineatului (13), a declarației informative-tip privind realizarea notificării lucrărilor specificate la alineatul (9) sau, după caz, cu privire la imposibilitatea realizării notificării din cauzele prevăzute în avizele privind rezultatele verificării efectuate.

(15) Orice modificare a datelor incluse în notificarea inițială trebuie să fie notificată Agenției în termen de 10 zile lucrătoare din momentul producerii evenimentului.

(16) Furnizorii de rețele și/sau servicii de comunicații electronice care au intenția de a-și sista activitatea sunt obligați să notifice în acest sens Agenția și să informeze utilizatorii asupra acestui fapt cu cel puțin 30 de zile înainte de data sistării activității.

(17) Persoana care a realizat notificarea în condițiile prevăzute la alineatele (4), (19) și, după caz, (9) este autorizată să furnizeze doar tipurile de rețele și/sau servicii indicate în notificare, având toate drepturile și obligațiile prevăzute de lege și expuse în condițiile autorizării generale.

(18) Furnizorul de rețele de comunicații electronice are dreptul de a utiliza aceste rețele pentru difuzarea sau retransmisia programelor audiovizuale numai după parcurgerea procedurilor de autorizare prevăzute de legislația din domeniul audiovizualului.

(19) Notificarea se consideră realizată în cazul în care au fost îndeplinite toate cerințele ce țin de transmiterea, forma și conținutul notificării. În cazul în care nu sunt îndeplinite cerințele prevăzute la alineatele (4) și, după caz, (9) Agenția, în cel mult 2 zile lucrătoare de la data depunerii notificării, va cere în scris persoanei ce a transmis notificarea îndeplinirea acestora.

(20) Transmiterea notificării și a documentelor către sediul Agenției pentru a beneficia de regimul de autorizare generală se efectuează în unul dintre următoarele moduri:

a) prin intermediul Sistemului informațional automatizat de gestionare și eliberare a actelor permissive (SIA GEAP);

b) printr-un înscris în formă electronică, căruia i s-a aplicat o semnătură electronică bazată pe un certificat al cheii publice, nesuspendat sau nerevocat la momentul respectiv;

c) prin depunere, personal sau de către un reprezentant legal al furnizorului ori al persoanei care intenționează să furnizeze rețele și/sau servicii de comunicații electronice, sub luare de semnătură;

d) prin serviciul de trimitere poștală recomandată cu confirmare de primire.

(21) Este considerată dată a depunerii, după caz, data înscrierii în registrul general de intrare a corespondenței al Agenției, data confirmării primirii prin serviciul de trimitere poștală recomandată sau data primirii înscrisului în formă electronică.

(22) Prezentul articol nu se aplică:

a) utilizării echipamentelor terminale bazate pe utilizarea neexclusivă de frecvențe radio specifice pentru scopuri personale care nu au legătură cu activitatea economică, cum ar fi utilizarea benzii de frecvențe civile (CB) sau utilizarea frecvențelor de radioamatori, care nu constituie furnizare a unei rețele de comunicații electronice sau a unui serviciu de comunicații electronice și care este reglementată de dispozițiile cerințelor esențiale prevăzute în reglementările tehnice aprobate în temeiul Legii nr. 235/2011 privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității;

b) rețelilor de comunicații speciale;

c) rețelilor și/sau serviciilor de comunicații electronice ale unor persoane fizice sau juridice furnizate exclusiv pentru necesități proprii.

(23) Articolele 18-25 se aplică furnizării de servicii de comunicații electronice de furnizorii care furnizează servicii de comunicații electronice accesibile publicului sub o marcă și o formă juridică diferite, utilizând infrastructura altor furnizori de rețele și/sau de servicii de comunicații electronice, pe baza unui acord comercial cu aceștia.

(24) Persoane juridice sau întreprinzătorii individuali care desfășoară activități de proiectare și/sau de executare de lucrări de construcție a rețelilor de comunicații electronice nu sunt supuși regimului de autorizare generală.

(25) Furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și/sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului au dreptul să activeze pe întreg teritoriul Republicii Moldova. Agenția are dreptul să impună anumite condiții prevăzute de lege pentru unele zone geografice, orașe, sate sau pentru anumite rețele de comunicații electronice.

(26) Autorizarea generală este valabilă fără vreo limitare în timp, cu excepția cazurilor prevăzute de prezenta lege.

(27) Pentru desfășurarea activității contrainformative și activității informative externe, precum și pentru realizarea atribuției Serviciului de Informații și Securitate de asigurare tehnică a măsurilor speciale de investigații, furnizorii de rețele și/sau servicii de comunicații electronice, indiferent de tipul de proprietate, sunt obligați:

a) să informeze, prealabil, Serviciul de Informații și Securitate despre orice modificare în rețea care ar putea afecta continuitatea desfășurării măsurilor contrainformative sau informative externe în rețelele de comunicații electronice;

b) să informeze Serviciul de Informații și Securitate, cu cel puțin 6 luni înainte, despre orice modernizare sau extindere planificată a rețelilor de comunicații electronice care ar putea afecta continuitatea desfășurării măsurilor

contrainformative sau informative externe, a măsurilor speciale de investigații, asigurate tehnic de către Serviciul de Informații și Securitate, în rețelele de comunicații electronice, asigurând condițiile tehnice și datele necesare pentru conectarea mijloacelor tehnice speciale destinate realizării măsurilor respective, în conformitate cu delimitarea responsabilităților tehnice operaționale ale furnizorului și Serviciului de Informații și Securitate, prevăzute de standardele internaționale aplicabile sau convenite între părți.

(28) Procedura notificării constă în depunerea la Serviciul de Informații și Securitate a descrierii detaliate a caracteristicilor tehnice ale obiectului notificării.

(29) În termen de 5 zile lucrătoare de la data înregistrării notificării, Serviciul de Informații și Securitate confirmă primirea notificării și ia act de modificarea, modernizarea și/sau extinderea planificată a rețelelor de comunicații electronice.

(30) Furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și/sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului au următoarele drepturi:

a) să furnizeze rețele și/sau servicii de comunicații electronice în baza autorizării generale și, după caz, a licenței corespunzătoare, cu respectarea condițiilor acestora;

b) să stabilească tarifele pentru serviciile de comunicații electronice în conformitate cu legislația;

c) să stabilească procedura și termenele de efectuare a plăților pentru serviciile de comunicații electronice, inclusiv plata în avans;

d) să suspende sau să înceteze furnizarea serviciilor de comunicații electronice dacă utilizatorii finali nu-și respectă obligațiile specificate în contractele încheiate privind furnizarea serviciilor;

e) să suspende conexiunea abonatului sau utilizatorului, cu informarea acestuia despre motivele suspendării și cu formularea recomandărilor privind soluționarea problemei, în cazul în care conexiunea este utilizată pentru activități ilicite în domeniul comunicațiilor electronice – până la înlăturarea cauzelor care au condus la suspendare.

Articolul 18. Condițiile aferente autorizării generale și drepturilor de utilizare a spectrului de frecvențe radio și a resurselor de numerotație și obligații specifice

(1) Autorizarea generală pentru furnizarea de rețele sau de servicii de comunicații electronice accesibile publicului, drepturile de utilizare a spectrului radio și drepturile de utilizare a resurselor de numerotație pot fi supuse numai unor condiții nediscriminatorii, proporționale și transparente, specificate în anexa nr. 1. Condițiile care însoțesc drepturile de utilizare a spectrului de frecvențe radio trebuie să asigure utilizarea efectivă și eficientă a acestuia în conformitate cu articolele 47 și 53 și, în cazul drepturilor de utilizare a resurselor de numerotație, în conformitate cu articolul 92.

(2) Obligațiile specifice care pot fi impuse furnizorilor de rețele și/sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului în temeiul articolului 61 alineatele (1), (2) și (15) și în temeiul articolelor 62, 68 și 82 alineatele (10)-(15) sau celor desemnate să furnizeze serviciul universal în temeiul prezentei legi sunt distincte din punct de vedere juridic de drepturile și obligațiile prevăzute de autorizarea generală.

Pentru a asigura transparența, criteriile și procedurile de impunere a obligațiilor specifice furnizorilor sunt menționate în autorizarea generală.

(3) Autorizarea generală conține numai condițiile specifice domeniului comunicațiilor electronice, prevăzute în părțile A, B și C din anexa nr. 1, și nu dublează condițiile aplicabile furnizorilor în temeiul altor acte normative.

(4) Agenția nu dublează condițiile autorizării generale atunci când acordă dreptul de utilizare a frecvențelor radio sau a resurselor de numerotație.

Articolul 19. Declarația pentru facilitarea exercitării drepturilor de instalare a infrastructurilor și a drepturilor de interconectare

(1) În termen de o săptămână de la depunerea notificării, Agenția emite o declarația informativă-tip care confirmă, după caz, faptul că persoana juridică sau întreprinzătorul individual a depus o notificare în temeiul alineatelor (2)-(4) și după caz, alineatul (9) din articolul 17 și este înscrisă în Registrul furnizorilor de rețele și de servicii de comunicații electronice.

(2) Declarația menționată la alineatul (1) detaliază circumstanțele în care orice persoana juridică sau întreprinzător individual care furnizează rețele și/sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului în temeiul autorizării generale are dreptul să solicite drepturi de a instala infrastructuri, de a obține accesul sau interconectarea, în scopul de a facilita exercitarea acestor drepturi la alt nivel administrativ sau în relația cu alte persoane fizice sau juridice.

(3) Declarația menționată la alineatul (1) poate fi, de asemenea, emisă ca răspuns automat în urma notificării menționate la alineatele (2)-(4) și, după caz, alineatul (9) din articolul 17.

(4) În cazul în care Agenția nu a transmis declarația standardizată în termenul prevăzut la alineatul (1) și nu a solicitat îndeplinirea cerințelor în termenul prevăzut la articolul 17 alineatul (19), survine principiul aprobării tacite și se consideră că întreprinderea individuală sau persoana juridică este înscrisă în Registrul public al furnizorilor de rețele și servicii de comunicații electronice.

Articolul 20. Lista minimă de drepturi care decurg din autorizarea generală

(1) Întreprinzătorul individual sau persoana juridică care face obiectul autorizării generale în conformitate cu articolul 17 are dreptul:

a) să furnizeze rețele și/sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului;

b) să le fie analizată cererea de acordare a drepturilor necesare pentru instalarea infrastructurilor în conformitate cu articolul 45;

c) să utilizeze, sub rezerva articolelor 18, 48 și 56, spectrul frecvențe radio pentru rețelele și/sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului;

d) să le fie analizată cererea de acordare a drepturilor necesare de utilizare a resurselor de numerotație în conformitate cu articolul 92.

(2) În cazul în care întreprinzătorul individual sau persoana juridică respectivă furnizează publicului rețele și/sau servicii de comunicații electronice, autorizarea generală le acordă, de asemenea, dreptul:

a) să negocieze interconectarea cu alți furnizori de rețele publice de comunicații electronice sau de servicii de comunicații electronice accesibile publicului care sunt titulari ai unei autorizări generale și, după caz, să obțină accesul sau interconectarea la rețelele și serviciile acestora, în conformitate cu prezenta lege;

b) să aibă posibilitatea de a fi desemnate să furnizeze diferite elemente ale serviciului universal sau să acopere diferite părți ale teritoriului național în conformitate cu articolul 85.

Articolul 21. Plățile administrative

(1) Orice plăți administrative impuse de Agenție furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice și/sau de servicii de comunicații electronice accesibile publicului în temeiul autorizării generale sau persoanelor cărora li s-a acordat un drept de utilizare, în conformitate cu prezenta lege:

a) trebuie să acopere, în total, numai costurile administrative suportate pentru gestionarea, controlul și asigurarea respectării sistemului de autorizare generală, drepturilor de utilizare și obligațiilor specifice menționate la articolul 18 alineatul (2), care pot include costuri pentru cooperarea internațională, armonizare și standardizare, analizele de piață, monitorizarea conformității și alte controale ale pieței, precum și cheltuielile aferente activității de reglementare ce implică elaborarea și asigurarea respectării legislației secundare și a deciziilor administrative, cum ar fi deciziile privind accesul și interconectarea; și

b) trebuie să fie stabilite într-un mod obiectiv, transparent și proporțional, care să reducă la minimum costurile administrative suplimentare și plățile aferente.

(2) Ținând cont de prevederile alineatului (1) Agenția stabilește următoarele plăți administrative:

a) plățile de reglementare și monitorizare;

b) plățile pentru drepturile de utilizare a resurselor de numerotație atribuite;

c) plățile pentru utilizarea spectrului de frecvențe radio.

(3) Anual, până în data de 1 noiembrie, Agenția publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova decizia Consiliului de administrație privind cuantumul plăților de reglementare și monitorizare stabilite pentru anul următor.

Cuantumul plăților de reglementare și monitorizare se stabilește în baza estimării volumului veniturilor provenite din activitățile din domeniul

comunicațiilor electronice, în mărime de până la 0,3 la sută din volumul venitului estimat.

(4) Plățile administrative se aplică și se transferă în termenii stabiliți de actele aprobate de Consiliul de administrație. Plățile de reglementare și monitorizare, precum și plățile pentru utilizarea spectrului de frecvențe radio se transferă de către furnizorii de rețele și/sau servicii de comunicații electronice în contul curent al Agenției trimestrial/anual, până la data de 15 a lunii imediat următoare trimestrului/anului de gestiune. Agenția deține dreptul exclusiv de a utiliza mijloacele de pe contul său. Mijloacele neutilizate în anul financiar curent se transferă în bugetul anului următor.

(5) Prin decizia menționată la alineatul (3), Agenția poate alege să nu aplice plata de reglementare și monitorizare pentru subiecți ai plății ale căror venituri provenite din activitățile din domeniul comunicațiilor electronice, calculate cumulativ pentru toți subiecții plății care fac parte din același grup de întreprinderi, este sub un anumit prag sau ale căror activități nu ating o cotă de piață minimă sau au un domeniu de aplicare teritorial foarte limitat.

(6) Anual, până în data de 30 aprilie, Agenția publică pe site-ul său web oficial o analiză anuală a costurilor sale administrative și a valorii totale a plăților administrative, precum și a altor mijloace financiare colectate pentru anul precedent.

(7) În cazul în care se înregistrează o diferență între valoarea totală a plăților și costurile administrative, Agenția efectuează ajustările bugetare corespunzătoare. Dacă, în cursul anului financiar curent, se formează un deficit de mijloace bănești, Agenția are dreptul să-l compenseze din contul bugetului anului următor, corectând corespunzător cuantumul plăților de reglementare și monitorizare.

(8) Orice persoană care are calitatea de furnizor de rețele publice de comunicații electronice și/sau furnizor de servicii de comunicații electronice accesibile publicului are obligația de a achita către Agenție plățile de reglementare și monitorizare, în condițiile prevăzute de Agenție, din momentul dobândirii calității de furnizor și până la încetarea acestei calități, cu excepția cazurilor prevăzute la alineatul (5).

(9) Plățile pentru utilizarea drepturilor de utilizare a resurselor de numerotație atribuite, plățile pentru utilizarea spectrului de frecvențe radio se datorează pe întreaga durată de existență a dreptului de utilizare a acestor resurse.

(10) În cazul retragerii sau pierderii valabilității autorizării generale ori a licenței de utilizare a resurselor limitate, plățile pentru reglementare și monitorizare, taxele pentru utilizarea resurselor limitate sau taxele pentru eliberarea licențelor, orice alte plăți prevăzute de prezenta lege nu se restituie.

(11) Obligația achitării plăților administrative este purtătoare de dobânzi, calculate în conformitate cu dispozițiile legislației civile.

Articolul 22. Separarea contabilă și raportările financiare

(1) Furnizorii de rețele și/sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului și care dețin drepturi speciale sau exclusive de furnizare a serviciilor în alte sectoare în Republica Moldova sau în orice stat membru al Uniunii Europene trebuie:

a) să țină o contabilitate separată a activităților conexe furnizării de rețele sau servicii de comunicații electronice, în măsura în care ar fi necesară dacă aceste activități ar fi desfășurate de entități independente din punct de vedere juridic, pentru a se identifica, cu baza lor de calcul și metodele detaliate de atribuire utilizate, toate elementele de costuri și de venituri aferente acestor activități, inclusiv o defalcare detaliată a costurilor cu activele imobilizate și a costurilor structurale; sau

b) să realizeze o separare structurală a activităților conexe furnizării de rețele sau servicii de comunicații electronice.

(2) Cerințele menționate la alineatul (1) nu se aplică furnizorilor a căror cifră de afaceri anuală aferentă activităților conexe rețelelor sau serviciilor de comunicații electronice în Republica Moldova și în Uniunea Europeană este mai mică decât echivalentul în lei moldovenești a sumei de 50 de milioane EUR.

(3) În cazul în care furnizorii care furnizează rețele publice de comunicații electronice sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului nu sunt supuse cerințelor dreptului societăților comerciale și nu îndeplinesc criteriile întreprinderilor mici și mijlocii prevăzute de Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, situațiile lor financiare se întocmesc, se supun unui audit independent și se publică. Auditul se efectuează în condițiile legislației.

(4) Prevederile alineatului (3) se aplică și contabilității separate prevăzute la alineatul (1) litera a).

Articolul 23. Modificarea drepturilor și a obligațiilor

(1) Drepturile, condițiile și procedurile privind autorizarea generală și drepturile de utilizare a spectrului de frecvențe radio sau a resurselor de numerotație sau drepturile de instalare a infrastructurilor pot fi modificate numai în cazuri justificate în mod obiectiv și într-o manieră proporțională, luând în considerare, după caz, condițiile specifice aplicabile drepturilor transferabile de utilizare a spectrului de frecvențe radio și a resurselor de numerotație.

(2) Cu excepția cazului în care modificările propuse sunt minore și au fost convenite cu titularul drepturilor sau al autorizației generale intenția de a face astfel de modificări, împreună cu motivarea lor, se notifică părților interesate în scris sau prin intermediul unei consultări publice, care se desfășoară în conformitate cu articolul 28. Părților interesate, inclusiv utilizatorilor și consumatorilor, li se acordă o perioadă de cel puțin patru săptămâni pentru a-și exprima opiniile cu privire la modificările propuse.

(3) În cazuri excepționale, termenul specificat în alineatul (2) poate fi mai scurt.

Articolul 24. Limitarea sau retragerea drepturilor

(1) Fără a aduce atingere articolului 35 alineatele (7)-(15), drepturile de instalare a infrastructurilor sau drepturile de utilizare a spectrului de frecvențe radio sau a resurselor de numerotație nu pot fi limitate sau retrase înainte de expirarea perioadei pentru care au fost acordate, cu excepția cazurilor în care acest lucru este justificat în temeiul alineatului (2) și, după caz, în conformitate cu anexa nr. 1.

(2) Limitarea sau retragerea drepturilor de utilizare a spectrului de frecvențe radio, inclusiv a drepturilor menționate la articolul 51, este permisă numai dacă este necesară pentru a asigura utilizarea efectivă și eficientă a spectrului de frecvențe radio sau punerea în aplicare a măsurilor tehnice în conformitate cu deciziile, recomandările și rapoartele Conferinței Europene a Administrațiilor de Poștă și Telecomunicații/Comitetului Comunicații Electronice sau cu actele normative naționale de armonizare cu acestea, pe baza unor proceduri prestabilite și clar definite, în conformitate cu principiile proporționalității și nediscriminării. În astfel de cazuri, titularii drepturilor respective vor fi compensați în mod corespunzător, în conformitate cu actele normative.

(3) O modificare a utilizării spectrului de frecvențe radio ca urmare a aplicării articolului 47 alineatele (21) și (22) sau (23)-(25) nu constituie în sine un motiv pentru retragerea unui drept de utilizare a spectrului de frecvențe radio.

(4) Orice intenție de a limita sau de a reține drepturile care decurg din autorizarea generală sau drepturile individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio sau a resurselor de numerotație fără consimțământul titularului drepturilor face obiectul consultării cu părțile interesate în conformitate cu articolul 28.

Capitolul V **FURNIZAREA INFORMAȚIILOR, SONDAJE** **ȘI MECANISMUL DE CONSULTARE**

Articolul 25. Solicitarea de informații

(1) Agenția are dreptul să solicite oricărei persoane, inclusiv furnizorilor de rețele și servicii de comunicații electronice, furnizorilor de facilități asociate sau servicii asociate, asociațiilor de proprietari, autorităților și instituțiilor publice centrale și locale, informațiile, inclusiv informații financiare, necesare în vederea:

- a) exercitării atribuțiilor prevăzute de prezenta lege;
- b) exercitării atribuțiilor prevăzute de legislația din domeniul protecției consumatorilor, pentru obligațiile a căror competență de monitorizare și verificare aparține Agenției;
- c) exercitării altor atribuții decât cele prevăzute la literele a) și b) prevăzute de alte acte normative care vizează domeniul comunicațiilor electronice, pentru obligațiile a căror competență de monitorizare și verificare revine Agenției;

d) exercitării de către Agenție a angajamentelor asumate în baza acordurilor de colaborare/lucru față de OAREC sau față de alte autorități competente similare în vederea îndeplinirii atribuțiilor acestora.

(2) În special, Agenția este în drept de a solicita furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice și furnizorilor de servicii de comunicații electronice accesibile publicului, informații privind evoluțiile viitoare ale rețelelor sau serviciilor care ar putea avea un impact asupra serviciilor cu ridicata pe care le pun la dispoziția concurenților, precum și informații cu privire la rețelele de comunicații electronice și la facilitățile asociate, care să fie dezagregate la nivel local și suficient de detaliate pentru a permite realizarea studiilor privind acoperirea cu rețele publice de comunicații electronice și desemnarea zonelor în conformitate cu articolul 27. Furnizorilor desemnați ca având putere semnificativă pe piețele relevante cu ridicata li se poate solicita, de asemenea, date contabile privind piețele cu amănuntul care sunt asociate cu respectivele piețe cu ridicata.

(3) În cazul în care informațiile colectate în conformitate cu alineatul (1) sunt insuficiente pentru ca Agenția și alte autorități competente să-și îndeplinească atribuțiile de reglementare care le revin în temeiul legislației naționale și acordurilor semnate între Republica Moldova și Uniunea Europeană, aceste informații pot fi solicitate de la alte persoane fizice și juridice relevante active în domeniul comunicațiilor electronice sau în domenii strâns legate de acesta.

(4) Agenția și alte autorități competente pot solicita informații de la punctele unice de informare stabilite în conformitate cu legislația.

(5) Orice solicitare de informații trebuie să fie motivată, iar cantitatea și natura informațiilor solicitate trebuie să fie proporțională cu scopul pentru care sunt solicitate.

(6) Persoanele prevăzute la prezentul articol au obligația să furnizeze informațiile solicitate în termenul și la nivelul de detaliere indicate de Agenție.

(7) Agenția și alte autorități competente în temeiul prezentei legi furnizează Comisiei Europene, în urma unei cereri motivate, informațiile necesare pentru ca aceasta să-și poată îndeplini sarcinile prevăzute de acordurile semnate între Republica Moldova și Uniunea Europeană, cu condiția că informațiile solicitate de Comisie sunt proporționale cu îndeplinirea sarcinilor respective. În cazul în care informațiile furnizate se referă la informații furnizate anterior de persoanele fizice sau juridice la solicitarea Agenției, persoanelor respective le este adus la cunoștință acest lucru.

(8) Sub rezerva cerințelor de la alineatul (9), informațiile transmise Agenției pot fi puse la dispoziția unei alte autorități competente din Republica Moldova sau dintr-un stat membru al Uniunii Europene și la dispoziția OAREC, în urma unei cereri motivate, atunci când este necesar pentru a permite fiecărei autorități sau OAREC să-și îndeplinească responsabilitățile care le revin în temeiul legislației naționale sau acordurilor semnate între Republica Moldova și Uniunea Europeană.

(9) În cazul în care informațiile colectate în temeiul prevederilor alineatelor (1)-(4), inclusiv cele colectate în cadrul unui studiu privind acoperirea cu rețele de

comunicații electronice, sunt considerate confidențiale de Agenție sau de o altă autoritate competentă în conformitate cu normele naționale privind confidențialitatea informației sau secretul comercial, Comisia Europeană, OAREC și orice altă autoritate competentă asigură această confidențialitate, fără a împiedica realizarea în timp util a schimbului de informații între Agenție, Comisia Europeană, OAREC și orice altă autoritate competentă în scopul revizuirii, monitorizării și supravegherii aplicării prezentei legi sau acordurilor semnate între Republica Moldova și Uniunea Europeană.

(10) Agenția și alte autorități competente publică informații care contribuie la o piață deschisă și concurențială, cu respectarea legislației privind accesul la informațiile de interes public, a legislației privind secretul comercial și confidențialitatea informației și a legislației privind protecția datelor cu caracter personal.

(11) Agenția și alte autorități competente publică condițiile, precum și procedura de obținere a accesului publicului la informațiile prevăzute la alineatul (9).

Articolul 26. Informațiile solicitate în cadrul autorizării generale, al drepturilor de utilizare și al obligațiilor specifice

(1) Fără a aduce atingere informațiilor solicitate în temeiul articolului 25 și obligațiilor de informare și raportare prevăzute de legislație, altele decât cele prevăzute de autorizarea generală, Agenția și alte autorități competente pot solicita furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice și/sau de servicii de comunicații electronice accesibile publicului prezentarea informațiilor referitoare la autorizarea generală, drepturile de utilizare sau obligațiile specifice menționate la articolul 18 alineatul (2), informații care trebuie să fie proporționale și justificate în mod obiectiv, în special pentru:

a) verificarea respectării obligațiilor prevăzute de dispozițiile prezentei legi, în special a condițiilor stabilite la punctul 1 din secțiunea A, la punctele 2 și 6 din secțiunea D și la punctele 2 și 7 din secțiunea E a anexei nr. 1;

b) verificarea, de la caz la caz, a respectării condițiilor prevăzute în anexa nr. 1 în cazul în care s-a primit o reclamație sau în cazul în care Agenția are alte motive să creadă că o condiție nu este respectată sau în cazul unei investigații efectuate din proprie inițiativă de Agenție;

c) desfășurarea procedurilor privind acordarea drepturilor de utilizare a resurselor limitate și evaluarea acestora;

d) publicarea, în interesul consumatorilor, a studiilor comparative privind calitatea și prețul serviciilor;

e) agregarea, în scopuri clar definite, a unor statistici, rapoarte sau studii;

f) identificarea piețelor relevante din domeniul comunicațiilor electronice, efectuării unor analize de piață și identificarea furnizorilor cu putere semnificativă pe piețele relevante, în sensul prezentei legi;

g) asigurarea utilizării efective și a gestionării eficiente a spectrului de frecvențe radio și a resurselor de numerotație;

h) evaluarea necesității și oportunității emiterii de noi reglementări, în conformitate cu atribuțiile Agenției, în special a evoluțiilor viitoare ale rețelelor sau ale serviciilor care ar putea avea impact asupra serviciilor cu ridicata puse la dispoziția concurenților, asupra acoperirii teritoriale, asupra conectivității disponibile pentru utilizatorii finali sau asupra desemnării zonelor în temeiul articolului 27;

i) efectuarea studiilor privind acoperirea cu rețele publice de comunicații electronice;

j) formularea de răspunsuri la cererile motivate de informații din partea OAREC;

k) stabilirea plăților administrative;

l) evaluarea sarcinii inechitabile și calcularea costului net al furnizării serviciului universal, stabilirea contribuțiilor pentru finanțarea costului net al obligațiilor de furnizare a serviciilor din sfera serviciului universal;

m) desemnarea furnizorilor serviciilor din sfera serviciului universal și impunerea în sarcina acestora a obligațiilor prevăzute de prezenta lege;

n) soluționarea petițiilor/litigiilor care cad sub incidența prezentei legi.

(2) Informațiile menționate la alineatul (1) literele a), b) și d)-n) nu sunt solicitate înainte sau ca o condiție pentru accesul pe piață.

(3) În ceea ce privește drepturile de utilizare a spectrului de frecvențe radio, resurselor de numerotație și a celor tehnice, informațiile solicitate în temeiul alineatului (1) se referă în special la utilizarea efectivă și eficientă a frecvențelor radio, precum și la respectarea oricăror obligații de acoperire și de calitate a serviciilor aferente drepturilor de utilizare a spectrului de frecvențe radio și la verificarea acestora, precum și verificarea respectării obligațiilor ce țin de utilizarea resurselor de numerotație.

(4) În cazul în care Agenția sau alte autorități competente solicită furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice și/sau de servicii de comunicații electronice accesibile publicului să prezinte informațiile menționate la alineatul (1), aceasta sau autoritățile respective îi informează cu privire la scopul specific pentru care vor fi utilizate aceste informații.

Articolul 27. Studii privind acoperirea cu rețele publice de comunicații electronice

(1) Până la 30 decembrie 2030, Agenția efectuează un studiu privind acoperirea cu rețele de comunicații electronice capabile să furnizeze servicii de bandă largă, pe care, ulterior, îl actualizează cel puțin o dată la trei ani. Agenția stabilește conținutul și formatul informației care trebuie transmise pentru acest studiu.

(2) Studiul privind acoperirea cu rețele publice de comunicații electronice va include o analiză a ariei de acoperire geografică a teritoriului Republicii

Moldova cu rețele de bandă largă, pentru facilitarea executării atribuțiilor care revin Agenției și organului central de specialitate în temeiul prezentei legi și pentru studiile necesare în vederea aplicării prevederilor actelor normative privind ajutoarele de stat.

(3) Studiul privind acoperirea menționat la alineatul (2) va conține situația existentă la o anumită dată de referință și, după caz, o previziune a ariei de acoperire cu rețele de bandă largă, inclusiv cu rețele de foarte mare capacitate, pentru o perioadă definită de Agenție.

(4) În scopul elaborării previziunii menționate la alineatul (3), Agenția este în drept să solicite furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice și/sau de servicii de comunicații electronice accesibile publicului și autorităților publice să prezinte toate informațiile relevante, inclusiv informații privind instalările planificate de orice furnizor sau autoritate publică ale rețelelor de foarte mare capacitate și modernizările sau extinderile semnificative ale rețelelor până cel puțin la o viteză de descărcare de 100 Mbps, în măsura în care aceste informații sunt disponibile și pot fi furnizate cu eforturi rezonabile.

(5) În contextul sarcinilor care îi sunt atribuite în mod specific în temeiul prezentei legi, Agenția decide în ce măsură este oportun să se bazeze pe toate informațiile colectate în contextul unei asemenea previziuni sau pe o parte dintre acestea.

(6) Informațiile colectate în cadrul studiului privind acoperirea cu rețele publice de comunicații electronice trebuie să fie la un nivel adecvat de detaliere geografică și să includă informații suficiente privind calitatea serviciului și parametrii acestuia și trebuie tratate în conformitate cu articolul 25 alineatul (9) în ceea ce privește obligația păstrare a confidențialității lor.

(7) Agenția poate desemna o zonă cu limite teritoriale clare în care, pe baza informațiilor colectate și pe baza oricărei previziuni elaborate în conformitate cu alineatele (1)-(6), se constată că pe durata perioadei de previziune relevante, niciun agent economic și nicio autoritate publică nu a instalat și nu intenționează să instaleze o rețea de foarte mare capacitate sau să modernizeze sau să extindă considerabil rețeaua pentru ca vitezele de descărcare să fie de cel puțin 100 Mbps. Agenția publică informații privind zonele desemnate.

(8) Agenția poate invita agenții economici și autoritățile publice să-și declare intenția de a instala rețele de foarte mare capacitate pe durata perioadei de previziune relevante într-o zonă desemnată. În cazul în care această invitație rezultă într-o astfel de declarație de intenție din partea unui agent economic sau din partea unei autorități publice, autoritatea competentă le poate solicita altor agenți economici și autorități publice să-și declare intenția de a instala rețele de foarte mare capacitate sau de a-și moderniza sau extinde considerabil rețelele astfel încât viteza de descărcare să fie de cel puțin 100 Mbps în această zonă.

(9) Agenția precizează informațiile care trebuie incluse în declarațiile de intenție menționate la alineatul (8), pentru a asigura un nivel de detaliere cel puțin similar cu cel luat în considerare în orice previziune în temeiul alineatelor (1)-(6).

(10) Pe baza informațiilor colectate în temeiul alineatelor (1)-(6), Agenția informează orice agent economic sau autoritate publică ce și-a exprimat interesul dacă zona determinată este acoperită sau este probabil că va fi acoperită de o rețea de acces de generație următoare care oferă sau va oferi viteze de descărcare de cel puțin 100 Mbps.

(11) Măsurile luate în temeiul alineatelor (8)-(10) se iau în conformitate cu o procedură eficientă, obiectivă, transparentă și nediscriminatorie, prin care niciun agent economic nu este exclus a priori.

(12) Agenția, organul central de specialitate, autoritățile publice locale și autoritățile publice centrale responsabile de alocare a fondurilor publice pentru dezvoltarea rețelelor de comunicații electronice, de elaborarea planurilor naționale privind accesul de bandă largă, de definirea obligațiilor de acoperire aferente drepturilor de utilizare a spectrului de frecvențe radio și de verificarea disponibilității serviciilor care intră sub incidența obligațiilor de serviciu universal iau în considerare rezultatele studiului privind acoperirea cu rețele publice de comunicații electronice și ale previziunilor privind zonele desemnate în temeiul alineatelor (1)-(10).

(13) Agenția furnizează rezultatele studiilor privind acoperirea prevăzute la alineatul (1), cu condiția ca autoritatea care le primește să asigure același nivel de confidențialitate și protecție a informațiilor care, potrivit legii, au caracter de secret comercial ca și Agenția, și informează despre acest lucru părțile de la care au fost obținute informațiile respective. Aceste rezultate sunt, de asemenea, puse la dispoziția OAREC la cererea acestora și în aceleași condiții.

(14) În cazul în care informațiile relevante nu sunt disponibile pe piață, Agenția pune datele din studiile privind acoperirea cu rețele publice de comunicații electronice, care nu fac obiectul obligației de păstrare a confidențialității informației sau secretului comercial direct la dispoziție, în conformitate cu Legea nr. 305/2012 cu privire la reutilizarea informațiilor din sectorul public, pentru a permite reutilizarea acestora și, în cazul în care astfel de instrumente nu sunt disponibile pe piață, Agenția pune, de asemenea, la dispoziție instrumente de informare care să le permită utilizatorilor finali să determine disponibilitatea conectivității în diferite zone, cu un nivel de detaliu util pentru a facilita alegerea furnizorului de rețele publice de comunicații electronice și/sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului.

(15) În procesul de punere în aplicare a prevederilor prezentului articol Agenția ia în considerare orientările OAREC cu privire efectuarea studiilor privind acoperirea cu rețele publice de comunicații electronice și a previziunilor.

Articolul 28. Mecanism de consultare și transparență

(1) Cu excepția cazurilor care intră sub incidența articolului 31 sau 32 sau sub incidența articolului 37 alineatul (11), în cazul în care Agenția sau alte autorități competente intenționează să ia măsuri în conformitate cu prezenta lege sau în cazul în care Agenția intenționează să prevadă restricții în conformitate cu

articolul 47 alineatele (21)-(26), care au un impact semnificativ asupra pieței relevante, acestea le oferă părților interesate posibilitatea de a prezenta observații cu privire la proiectul de măsură într-un termen rezonabil, ținând cont de complexitatea problemei, dar nu mai puțin de 30 de zile, cu excepția unor împrejurări excepționale.

(2) Agenția poate proceda ori de câte ori consideră necesar la consultări cu privire la aspectele care țin de competența sa în temeiul prezentei legi.

(3) În sensul articolului 39, Agenția și organul central de specialitate informează RSPG în momentul publicării cu privire la orice proiect de măsură care intră în domeniul de aplicare al procedurii de selectare comparativă sau competitivă în temeiul articolului 56 alineatele (2)-(5) și care se referă la utilizarea spectrului de frecvențe radio pentru care au fost stabilite condiții armonizate prin măsuri tehnice de punere în aplicare în conformitate cu deciziile, recomandările și rapoartele Conferinței Europene a Administrațiilor de Poștă și Telecomunicații/Comitetului Comunicații Electronice sau cu actele normative naționale de armonizare cu acestea, pentru a permite utilizarea acestor frecvențe pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice pe suport radio de bandă largă (rețele și servicii pe suport radio de bandă largă).

(4) Procedura de consultare prevăzută la alineatul (1) este stabilită printr-o hotărâre a Agenției care trebuie să cuprindă toate detaliile relevante privind procedura de consultare, inclusiv durata minimă și împrejurările excepționale care justifică o durată mai scurtă, forma de publicitate, condițiile privind colectarea și analiza observațiilor primite, publicarea rezultatelor, desfășurarea audierilor publice, și se publică pe site-ul web oficial al Agenției. Agenția menține un punct de informare unic, în care pot fi accesate toate consultările în curs de desfășurare (deschise pentru comentarii).

(5) Punctul de informare unic menționat la alineatul (4) include, de asemenea, rezultatele consultărilor, inclusiv concluziile motivate ale Agenției sau ale altei autorități competente care efectuează consultarea asupra recomandărilor primite, cu excepția informațiilor confidențiale în conformitate cu normele de protecție a confidențialității și a secretului comercial. În acest scop, orice autoritate competentă care desfășoară o consultare publică a unui act cu conținut care intră în domeniul de aplicare al prezentei legi informează Agenția.

(6) Transparența activității și a hotărârilor/deciziilor Agenției este asigurată de către Consiliul său de administrație, care, în acest scop:

a) face publice ședințele Consiliului de administrație;

b) anunță din timp toate părțile interesate asupra ordinii de zi a ședinței Consiliului de administrație, asigurându-le, atât lor cât și publicului larg, accesul liber la examinarea chestiunilor incluse pe ordinea de zi, cu excepția celor cu caracter confidențial, dar, și în acest caz, hotărârile/deciziile ședinței sunt accesibile oricărei persoane interesate.

Articolul 29. Consultarea părților interesate

(1) Autoritățile competente, după caz, în coordonare cu Agenția, iau în considerare opiniile utilizatorilor finali, în special ale consumatorilor și ale utilizatorilor finali cu dizabilități, ale producătorilor de echipamente și ale persoanelor care furnizează rețele sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului cu privire la aspecte referitoare la toate drepturile utilizatorilor finali și ale consumatorilor, inclusiv la accesul în condiții echivalente și la opțiunile pentru utilizatorii finali cu dizabilități, în ceea ce privește serviciile de comunicații electronice accesibile publicului, în special atunci când acestea au un impact semnificativ asupra pieței.

(2) Autoritățile competente, după caz, în coordonare cu Agenția, pun la dispoziția utilizatorilor finali cu dizabilități un mecanism de consultare care asigură că, în luarea deciziilor referitoare la aspectele privind drepturile utilizatorilor finali și ale consumatorilor în ceea ce privește serviciile de comunicații electronice accesibile publicului, se acordă atenția cuvenită intereselor consumatorilor în domeniul comunicațiilor electronice.

(3) Părțile interesate pot elabora, sub îndrumarea autorităților competente, după caz, în coordonare cu Agenția, mecanisme care să implice consumatorii, grupurile de utilizatori și furnizorii de servicii de comunicații electronice accesibile publicului, pentru a îmbunătăți calitatea generală a furnizării de servicii, printre altele prin elaborarea și monitorizarea codurilor de conduită și a standardelor de funcționare și prin monitorizarea aplicării acestora.

(4) Fără a aduce atingere prevederilor Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018 și a Convenției europene cu privire la televiziunea transfrontalieră, autoritățile competente, în coordonare, după caz, cu Agenția, pot promova cooperarea între furnizorii care furnizează rețele și/sau servicii de comunicații electronice și sectoarele interesate de promovare a conținutului legal în cadrul rețelelor și serviciilor de comunicații electronice accesibile publicului. Această cooperare poate include, de asemenea, coordonarea informațiilor de interes public care urmează să fie furnizate în temeiul articolului 100 alineatul (6).

Articolul 30. Soluționarea alternativă a litigiilor privind protecția consumatorilor

(1) Consumatorii se pot adresa unei entități independente de soluționare a litigiilor privind protecția consumatorilor, cu expertiză dovedită pentru aplicarea articolelor 99-107 și a articolului 112, constituită în condițiile Legii nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, pentru soluționarea alternativă a litigiilor dintre furnizorii de servicii de comunicații electronice accesibile publicului și consumatori, care decurg din aplicarea prezentei legi și se referă la executarea contractelor, în conformitate cu Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor.

(2) Fără a aduce atingere articolelor 59-72 din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, în cazul în care litigiile menționate în alineatul (1) implică părți din Republica Moldova și din cel puțin un stat membru al Uniunii Europene, entitatea de soluționare alternativă a litigiilor din Republica Moldova își coordonează acțiunile cu entitatea respectivă din acel stat membru al Uniunii Europene în vederea soluționării litigiului.

Articolul 31. Soluționarea litigiilor

(1) În cazul unui litigiu apărut în legătură cu obligațiile prevăzute în temeiul prezentei legi între furnizori de rețele sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului, sau între astfel de furnizori și alți furnizori care solicită sau beneficiază de acces sau interconectare sau între furnizorii de rețele sau servicii de comunicații electronice și furnizorii de facilități asociate, sau între furnizorii de rețele și/sau servicii publice de comunicații electronice și persoanele care dețin sau controlează proprietățile publice sau private, inclusiv infrastructura fizică, legate de obținerea și exercitarea dreptului de acces pe proprietăți și de utilizare partajată a infrastructurii fizice și/sau a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice, partea interesată poate sesiza Agenția în vederea soluționării litigiului.

(2) Litigiul va fi soluționat pe baza unor proceduri clare și eficiente, aprobate de Agenție, printr-o decizie obligatorie și executorie emisă în termen de cel mult 4 luni de la data sesizării, în afara situațiilor excepționale, în care, în funcție de complexitatea litigiului sau de impactul acestuia asupra pieței comunicațiilor electronice, un termen mai lung este necesar pentru buna soluționare a cazului, dar nu mai mult de 9 luni de la data sesizării.

(3) În cazul menționat la alineatul (1) toate părțile litigiilor au obligația să coopereze pe deplin cu Agenția în scopul soluționării acestora.

(4) În cazul în care părțile nu au respectat procedura prealabilă de soluționare a litigiului sau o cerere cu același obiect și între aceleași părți a fost înaintată instanței de judecată anterior sau concomitent cu introducerea sesizării la Agenție, sau părțile consimt să soluționeze litigiul printr-un mecanism alternativ, inclusiv medierea, care ar contribui la soluționarea litigiului în timp util, în conformitate cu obiectivele stabilite la articolul 5, Agenția va respinge sesizarea privind soluționarea litigiului, informând fără întârziere părțile cu privire la aceasta. În cazul în care, în termen de patru luni, litigiul nu este soluționat prin mecanisme alternative și în cazul în care partea care se consideră prejudiciată nu a sesizat instanța de judecată, Agenția emite, la cererea oricăreia dintre părți, o decizie obligatorie și executorie pentru soluționarea litigiului în cel mai scurt timp posibil, dar nu mai mult de patru luni.

(5) La soluționarea litigiilor prevăzute la aliniatul (1), Agenția va avea în vedere obiectivele stabilite la articolul 5, dispozițiile prevederilor prezentei legi, ale Legii nr. 28/2016 privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a

infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice și prevederile altor acte normative, după caz.

(6) Decizia de soluționare a litigiului va cuprinde cel puțin următoarele elemente: denumirea și sediul, respectiv numele și domiciliul părților, obiectul litigiului, motivarea în fapt și în drept pe care se întemeiază, măsurile dispuse și modalitățile de aducere la îndeplinire a acestora, precum și căile de atac împotriva acesteia. Decizia se comunică părților, se publică pe site-ul web oficial al Agenției cu respectarea cerințelor de păstrare a confidențialității și secretului comercial, în termen de 3 zile lucrătoare de la data adoptării deciziei. Deciziile Agenției pot fi contestate în instanța de judecată în conformitate cu prevederile Codului administrativ, dar sunt executorii din momentul adoptării.

(7) Utilizatorii finali se pot adresa Agenției în vederea soluționării litigiilor în legătură cu exercitarea drepturilor conferite de prezenta lege, prevăzute la capitolul XVII, care nu au fost rezolvate pe cale amiabilă cu furnizorii de rețele publice de comunicații electronice sau de servicii de comunicații electronice accesibile publicului. Procedura de soluționare a litigiilor inițiate de utilizatorii finali are caracter scris și nu poate dura mai mult decât 60 de zile lucrătoare.

(8) Dispozițiile prezentului articol nu aduc atingere dreptului persoanelor de a se adresa instanțelor judecătorești competente, în condițiile legii.

Articolul 32. Soluționarea litigiilor transfrontaliere

(1) În cazul unui litigiu apărut în temeiul prezentei legi între un agent economic din Republica Moldova și un agent economic dintr-un stat membru al Uniunii Europene, se aplică alineatele (2), (3) și (4). Aceste dispoziții nu se aplică litigiilor referitoare la coordonarea spectrului de frecvențe radio reglementate de articolul 33.

(2) Oricare parte poate înainta litigiul Agenției sau autorităților competente statelor membre ale Uniunii Europene vizate. În cazul în care litigiul afectează relațiile comerciale dintre Republica Moldova și un stat membru al Uniunii Europene, Agenția notifică litigiul OAREC în vederea unei soluționări corespunzătoare a acestuia, în conformitate cu obiectivele stabilite la articolul 5.

(3) În cazul unei notificări în conformitate cu alineatul (2), Agenția așteaptă avizul OAREC înainte de a lua orice măsură pentru soluționarea litigiului. În împrejurări excepționale, atunci când există o nevoie urgentă de a acționa pentru a proteja concurența sau interesele utilizatorilor finali, Agenția poate, fie la cererea părților, fie din proprie inițiativă, să adopte măsuri provizorii.

(4) Orice obligații impuse de Agenție unui furnizor în cadrul soluționării litigiului trebuie să respecte prezenta lege, să țină cont în cea mai mare măsură de avizul adoptat de OAREC și să fie stabilite în termen de o lună de la emiterea avizului respectiv.

(5) Procedura menționată la alineatul (2) nu împiedică niciuna dintre părți să introducă o acțiune în instanța de judecată.

Articolul 33. Coordonarea spectrului de frecvențe radio cu statele membre ale Uniunii Europene

(1) Organul central de specialitate și Agenția asigură că utilizarea spectrului de frecvențe radio este organizată pe teritoriul Republicii Moldova astfel încât niciun stat membru al Uniunii Europene să nu fie împiedicat să permită pe teritoriul său utilizarea spectrului de frecvențe radio armonizat în conformitate cu dreptul Uniunii Europene, în special din cauza interferențelor transfrontaliere prejudiciabile dintre statele membre ale Uniunii Europene și Republica Moldova. Organul central de specialitate și Agenția, după caz, iau toate măsurile necesare în acest sens, fără a aduce atingere obligațiilor care revin Republicii Moldova în conformitate cu tratatele internaționale la care este parte, cum ar fi reglementările privind radiocomunicațiile și acordurile regionale privind radiocomunicațiile ale Uniunii Internaționale a Telecomunicațiilor.

(2) Organul central de specialitate și Agenția cooperează cu statele membre ale Uniunii Europene și, după caz, prin intermediul RSPG, în ceea ce privește coordonarea transfrontalieră a utilizării spectrului de frecvențe radio pentru:

a) a asigura respectarea prevederilor alineatului (1);

b) a soluționa orice problemă sau litigiu în legătură cu coordonarea transfrontalieră sau cu interferențele transfrontaliere prejudiciabile între Republica Moldova și statele membre ale Uniunii Europene, precum și cu țările terțe, care împiedică statele membre ale Uniunii Europene sau Republica Moldova să utilizeze spectrul de frecvențe radio armonizat pe teritoriul lor.

(3) Pentru a asigura respectarea prevederilor alineatului (1), organul central de specialitate sau Agenția, după caz, poate solicita RSPG să îndeplinească un rol de mediere pentru a soluționa orice problemă sau litigiu în legătură cu coordonarea transfrontalieră sau interferențe transfrontaliere prejudiciabile.

Capitolul VI PUNEREA ÎN APLICARE

Articolul 34. Sancțiuni

(1) Pentru orice încălcare a dispozițiilor prezentei legi sau a hotărârilor și deciziilor obligatorii emise de Agenție în temeiul acesteia, Agenția impune sancțiuni, măsuri și prescripții, după caz. Acestea trebuie să fi adecvate, efective, proporționale și disuasive, astfel cum este prevăzut în articolul 35, sau după caz, în Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008.

(2) În cazul în care Agenția, în cadrul procedurii menționate la articolul 27 alineatele (8)-(10), constată că un agent economic sau o autoritate publică furnizează, cu bună-știință sau din neglijență gravă, informații înșelătoare, eronate sau incomplete, aceasta le aplică sancțiuni prevăzute de Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008.

(3) Atunci când se stabilește cuantumul amenzilor sau al sancțiunilor impuse unui agent economic sau autorității publice pentru furnizarea cu bună-

știință sau din neglijență gravă a unor informații înșelătoare, eronate sau incomplete, în cadrul procedurii menționate la articolul 27 alineatele (8)-(10), se ia în considerare, printre altele dacă comportamentul agentului economic sau al autorității publice a avut un impact negativ asupra concurenței și, în special, dacă, contrar informațiilor furnizate inițial sau oricărei actualizări a acestora, agentul economic sau autoritatea publică fie a instalat, extins sau modernizat o rețea, fie nu a instalat o rețea și nu a oferit o justificare obiectivă pentru respectiva modificare a planului.

Articolul 35. Respectarea condițiilor autorizării generale, drepturilor de utilizare a spectrului de frecvențe radio, de utilizare a resurselor de numerotație și a obligațiilor specifice

(1) Agenția monitorizează și supraveghează respectarea condițiilor aferente autorizării generale, drepturilor de utilizare a spectrului de frecvențe radio, de utilizare a resurselor de numerotație și a obligațiilor specifice menționate la articolul 6, articolul 18 alineatul (2), articolul 45 alineatele (1)-(16) și articolul 49.

(2) Agenția solicită persoanelor care fac obiectul autorizării generale în conformitate cu articolul 18 sau care beneficiază de drepturi de utilizare a spectrului de frecvențe radio sau a resurselor de numerotație să furnizeze toate informațiile necesare pentru a verifica respectarea condițiilor aferente autorizării generale, a drepturilor de utilizare a spectrului de frecvențe radio, a resurselor de numerotație sau obligațiilor specifice menționate la articolul 18 alineatul (2) sau la articolul 49, în conformitate cu articolul 26, precum și cu legislația privind roamingul reglementat cu statele Uniunii Europene.

(3) În cazul în care Agenția constată că un furnizor de rețele publice de comunicații electronice și/sau de servicii de comunicații electronice accesibile publicului nu respectă una sau mai multe dintre condițiile aferente autorizării generale, drepturilor de utilizare a spectrului radio, a resurselor de numerotație sau obligațiile specifice menționate la articolul 18 alineatul (2), aceasta îi notifică furnizorului constatările respective și îi oferă posibilitatea de a-și exprima punctul de vedere, într-un termen rezonabil.

(4) Agenția solicită încetarea încălcărilor menționate la alineatul (3), fie imediat, fie într-o perioadă de timp rezonabilă și ia măsuri adecvate și proporționale menite să asigure respectarea condițiilor sau a obligațiilor respective.

În acest sens, Agenția are dreptul de a aplica, prin decizie, una sau mai multe dintre următoarele măsuri, după caz:

a) sancțiuni conform Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, care să fie efective, proporționale și disuasive. Respectivele sancțiuni se pot aplica astfel încât să acopere durata oricărei încălcări, chiar dacă încălcarea a fost ulterior remediată;

b) măsuri restrictive de încetare sau de întârziere a furnizării unui serviciu sau a unui pachet de servicii care, dacă ar continua, ar provoca daune semnificative

concretenței, până la conformarea cu obligațiile în materie de acces impuse în urma unei analize de piață efectuate în conformitate cu articolul 67;

c) prescripții de înlăturare a încălcărilor constatate ce țin de nerespectarea obligațiilor stabilite în prezenta lege, în alte acte normative sau în alte acte emise de Agenție în conformitate cu actele normative, inclusiv a condițiilor aferente autorizării generale sau drepturilor de utilizare a spectrului de frecvențe radio sau a resurselor de numerotație.

(5) Agenția comunică fără întârziere furnizorului vizat măsurile și motivele care stau la baza acestora și indică un termen rezonabil până la care furnizorul în cauză să se conformeze măsurilor impuse.

(6) Furnizorilor care nu prezintă Agenției, într-un termen rezonabil stabilit de aceasta, informații în conformitate cu obligațiile prevăzute la articolul 26 alineatul (1) litera a) sau b) și la articolul 69, Agenția le aplică, după caz, sancțiuni prevăzute în Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008.

(7) Suspendarea, reluarea valabilității și retragerea licenței se realizează în condițiile prevăzute de Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

(8) În cazul unei încălcări grave sau în cazul unor încălcări repetate ale condițiilor aferente autorizării generale sau drepturilor de utilizare a spectrului radio de frecvențe și a resurselor de numerotație sau ale obligațiilor specifice menționate la articolul 18 alineatul (2) sau la articolul 49 alineatele (1)-(5) sau (6)-(8), în cazul în care măsurile menite să asigure respectarea prevederilor legale menționate la alineatul (4) au eșuat, Agenția suspendă sau revocă dreptul de furnizare a rețelelor și/sau serviciilor de comunicații electronice conform autorizării generale sau drepturile de utilizare a resurselor limitate, prin Decizia Consiliului de administrație, cu adresarea ulterioară a Agenției în instanța de judecată în conformitate cu procedura stabilită de Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, cu excepția cazurilor în care Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător permite suspendarea valabilității sau revocarea actului permisiv fără adresare în instanța de judecată.

(9) Persoanele cărora li s-a revocat dreptul de a furniza rețele și/sau servicii de comunicații electronice conform autorizării generale li se revocă și drepturile de utilizare a resurselor limitate pentru serviciul sau rețeaua respectivă și nu mai pot beneficia de autorizare generală ori de drepturi de utilizare a resurselor limitate pentru același tip de rețea sau serviciu pe o perioadă cuprinsă între trei luni și un an de la data revocării.

(10) Suplimentar prevederilor alineatului (7), dreptul oferit prin licență sau prin autorizarea generală poate fi retras de Agenție, prin Decizia Consiliului de administrație, fără adresarea în instanța de judecată și cu respectarea prevederilor actelor normative:

a) în cazul existenței unei notificări sau cereri din partea titularului. Furnizorul desemnat ca furnizor de serviciu universal nu poate renunța, pe perioada desemnării, la dreptul de a furniza serviciile pentru care a fost desemnat;

b) în cazul neînlăturării în termenul stabilit a circumstanțelor ce au condus la suspendarea dreptului prevăzut în autorizarea generală sau în licență;

c) de la data intrării în proces de insolabilitate în condițiile legii;

d) dacă decizia este necesară pentru respectarea obligațiilor care decurg dintr-un tratat internațional la care Republica Moldova este parte, după caz, cu acordarea unor drepturi de utilizare a unor resurse limitate echivalente, atunci când există condițiile tehnice și resursele de spectru disponibile;

e) dacă, pe parcursul a trei luni de la data notificării menționate la litera a), nu este posibilă comunicarea documentelor de către Agenție la adresa indicată de furnizor în notificare;

f) în cazul depistării unor date neautentice, eronate sau incomplete, furnizate cu bună-știință sau din neglijență gravă, în documentele prezentate Agenției în scopul notificării și/sau eliberării licenței;

g) în cazul nerespectării pentru a doua oară a deciziei privind încetarea aceleiași încălcări și/sau luarea unor măsuri de înlăturare a acelorași încălcări ale obligațiilor stabilite de actele normative ori în condițiile aferente autorizării generale sau dreptului de utilizare a resurselor limitate, luând în considerare alineatul (11);

h) în cazul neachitării, în termen de 90 de zile lucrătoare de la data scadenței și primirii unei somații corespunzătoare din partea Agenției, a plăților administrative prevăzute de prezenta lege;

i) în cazul în care titularul licenței modifică destinația utilizării resurselor de spectru radio ori a resurselor de numerotație care fac obiectul licenței;

j) în cazul neutilizării resurselor de spectru radio sau resurselor de numerotație la nivelul alocării stabilit în condițiile de licență, atunci când măsura este necesară pentru evitarea tezurizării resurselor limitate respective și asigurarea unei concurențe efective pe piață sau eliminarea, la intrarea pe piață, a unor bariere care au ca efect restrângerea, împiedicarea sau denaturarea concurenței;

k) în cazul neutilizării pe parcursul a 12 luni consecutive a niciuneia dintre frecvențele radio sau numerele telefonice alocate prin licență;

l) în situația în care furnizorul a comunicat, în cadrul raportărilor de date statistice privind furnizarea de rețele publice de comunicații electronice sau de servicii de comunicații electronice accesibile publicului, că nu a desfășurat activitate, pentru perioade de referință care cumulează 12 luni consecutive sau nu a comunicat raportarea datelor statistice pentru aceeași perioadă;

m) în cazul retragerii, anulării, suspendării, revocării licenței de emisie în conformitate cu prevederile Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018.

(11) La suspendarea/retragerea dreptului de furnizare a rețelelor și/sau serviciilor de comunicații electronice conform autorizării generale ori a dreptului de utilizare a resurselor limitate acordat prin licență se va lua în considerare ca măsura să fie proporțională cu încălcarea, cu gradul de pericol social al faptei (dacă fapta reprezintă o amenințare gravă și imediată la adresa apărării, securității naționale, ordinii sau sănătății publice), cu perioada de timp în care obligația legală a fost încălcată, dacă încălcările pot determina/provoca daune semnificative concurenței sau fapta poate crea probleme grave de natură economică sau operațională altor furnizori de rețele ori de servicii de comunicații electronice sau utilizatorilor.

(12) Fără a aduce atingere prevederilor alineatelor (3)-(5) și (8), în cazul în care are dovezi privind încălcarea condițiilor aferente autorizării generale, drepturilor de utilizare a spectrului de frecvențe radio și a resurselor de numerotație sau a obligațiilor specifice menționate la articolul 18 alineatul (2) sau la articolul 49 alineatele (1)-(5) sau (6)-(8), care reprezintă o amenințare imediată și gravă la adresa ordinii publice, a securității naționale sau a sănătății publice sau riscă să creeze probleme economice sau operaționale grave pentru alți furnizori sau utilizatori de rețele sau de servicii de comunicații electronice sau alți utilizatori ai spectrului de frecvențe radio, Agenția poate dispune, prin Decizia Consiliului de administrație, măsuri provizorii urgente pentru a remedia situația înainte de a lua o decizie finală.

(13) Agenția oferă furnizorului vizat de măsurile prevăzute la alineatul (12) o posibilitate rezonabilă de a-și exprima punctul de vedere și de a propune eventualele măsuri corective.

(14) Măsurile provizorii specificate la alineatul (9) pot fi dispuse pentru o perioadă de cel mult trei luni, care, în cazul în care procedurile de aplicare a măsurilor prevăzute la alineatele (3)-(5) și (8) nu au fost finalizate, poate fi prelungită pentru o perioadă suplimentară de până la trei luni.

(15) Furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și/sau de servicii de comunicații electronice accesibile publicului au dreptul de a contesta măsurile luate în temeiul prezentului articol în conformitate cu procedura menționată la articolul 36.

Articolul 36. Dreptul la o cale de atac

(1) Orice utilizator sau orice întreprinzător individual ori persoană juridică care furnizează rețele sau servicii de comunicații electronice sau facilități asociate, care este afectat sau afectată de o hotărâre, decizie sau altă acțiune întreprinsă de Agenție sau de o altă autoritate competentă în temeiul prezentei legi, are dreptul să o conteste în condițiile Codului administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018.

(2) Până la soluționarea acțiunii de contencios administrativ, executarea hotărârii, deciziei sau acțiunii menționate la alineatul (1) poate fi suspendată de

instanța de judecată în conformitate cu prevederile Codului administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018.

(3) Întreprinzătorii individuali sau persoanele juridice, cărora le-au fost aplicate sancțiuni, inclusiv măsuri și prescripții, au dreptul se le conteste în instanța de judecată, în conformitate cu Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018 sau cu Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, după caz.

(4) Agenția colectează informații privind obiectul general al acțiunilor de contencios administrativ depuse în temeiul alineatului (1), numărul acestor acțiuni, durata procedurilor aferente acestora, precum și numărul deciziilor de acordare de măsuri provizorii. La solicitarea motivată a OAREC, Agenția furnizează acesteia informațiile respective, precum și deciziile sau hotărârile judecătorești.

Capitolul VII

PROCEDURI PRIVIND SPAȚIUL ECONOMIC COMUN ÎN DOMENIUL COMUNICAȚIILOR ELECTRONICE ÎNTRE REPUBLICA MOLDOVA ȘI UNIUNEA EUROPEANĂ

Articolul 37. Consolidarea spațiului economic comun în domeniul comunicațiilor electronice între Republica Moldova și Uniunea Europeană

(1) La îndeplinirea sarcinilor care îi revin în temeiul prezentei legi, Agenția ține cont în cea mai mare măsură de obiectivele stabilite la articolul 5.

(2) Agenția contribuie, într-un mod transparent, la dezvoltarea spațiului economic comun în domeniul comunicațiilor electronice între Republica Moldova și Uniunea Europeană, prin colaborarea cu statele membre ale Uniunii Europene, cu Comisia Europeană și cu OAREC, pentru a identifica tipurile de instrumente și de măsuri corective cele mai potrivite pentru abordarea anumitor tipuri de situații de pe piață.

(3) În absența unor prevederi contrare în recomandările sau în orientările stabilite de Comisia Europeană, după încheierea consultării publice, dacă este necesar în temeiul articolului 28, în cazul în care Agenția intenționează să ia o măsură care:

- a) intră sub incidența articolului 61, 64, 67, 68 sau 82 alineatele (1)-(15); și
- b) ar afecta relațiile comerciale dintre Republica Moldova și statele membre ale Uniunii Europene, aceasta publică proiectul de măsură și îl comunică în același timp OAREC și autorităților naționale de reglementare din statele membre ale Uniunii Europene, împreună cu motivele care justifică măsura, în conformitate cu articolul 25 alineatul (9).

(4) La adoptarea măsurilor prevăzute la alineatul (3), Agenția ia în considerare recomandările sau orientările stabilite de Comisia Europeană privind forma, conținutul și nivelul de detaliere al notificărilor care se prezintă în conformitate cu alineatul (3), circumstanțele în care nu ar fi necesară notificarea, precum și calcularea termenelor.

(5) Proiectul de măsură menționat la alineatul (3) nu se adoptă timp de încă două luni de la termenul stabilit la art. 28 alin. (1), în cazul în care măsura respectivă are ca scop:

a) să definească o piață relevantă diferită de cele definite în recomandarea adoptată de Comisia Europeană;

b) să decidă dacă să desemneze sau nu un furnizor de comunicații electronice ca având, individual sau împreună cu alți furnizori, putere semnificativă pe piață, în temeiul articolului 67 alineatele (5)-(7) sau (8)-(9);

c) și ar afecta schimburile comerciale dintre Republica Moldova și statele membre ale Uniunii Europene, iar OAREC a comunicat Agenției că în opinia sa proiectul de măsură ar crea un obstacol în spațiul economic comun în domeniul comunicațiilor electronice între Republica Moldova și Uniunea Europeană sau că are rezerve serioase cu privire la compatibilitatea măsurii cu acordurile semnate între Republica Moldova și Uniunea Europeană, și, în special, cu obiectivele menționate la articolul 5, recomandând modificarea sau retragerea proiectului de măsură și prezentând o analiză detaliată și obiectivă a motivelor pentru care OAREC consideră că proiectul de măsură nu trebuie adoptat, împreună cu propunerile specifice de modificare a acestuia.

(6) Perioada de două luni, menționată la alineatul (5), nu poate fi prelungită.

(7) În cazul în care OAREC solicită modificarea sau retragerea proiectului de măsură în conformitate cu alineatul (3), Agenția modifică sau retrage proiectul de măsură în termen de șase luni de la data primirii solicitării OAREC.

(8) În cazul în care proiectul de măsură este modificat în condițiile alineatului (7), Agenția inițiază o consultare publică în conformitate cu articolul 28 și îi notifică OAREC proiectul de măsură modificat în conformitate cu alineatul (3).

(9) Agenția ține cont în cea mai mare măsură de observațiile formulate de OAREC și poate, cu excepția cazurilor prevăzute la alineatul (5), să adopte proiectul de măsură rezultat și, în acest caz, să îl comunice OAREC.

(10) Agenția comunică OAREC și Comisiei Europene toate măsurile finale stabilite care intră sub incidența alineatului (3) literele a) și b).

(11) În circumstanțe excepționale, în cazul în care Agenția consideră că există o nevoie urgentă de a acționa, pentru a proteja concurența și interesele utilizatorilor, prin derogare de la procedura prevăzută la alineatele (3)-(6), aceasta poate adopta imediat măsuri proporționale și provizorii. Aceasta comunică fără întârziere măsurile respective, motivate corespunzător, autorităților naționale de reglementare din statele membre ale Uniunii Europene și OAREC. O hotărâre a Agenției de a face aceste măsuri permanente sau de a prelungi perioada pentru care acestea sunt aplicabile intră sub incidența alineatelor (3)-(6).

(12) Agenția poate retrage un proiect de măsură în orice moment.

Articolul 38. Procedura de aplicare uniformă a măsurilor corective

(1) În cazul în care o măsură menționată la articolul 37 alineatul (3) vizează impunerea, modificarea sau retragerea unei obligații care revine unui furnizor în temeiul articolului 61 sau 67 coroborat cu articolele 69-76 și cu articolul 82 alineatele (10)-(15), iar OAREC, în termen de o lună de la comunicarea proiectului de măsură în conformitate cu articolul 37 alineatul (3), notifică Agenției motivele pentru care consideră că proiectul de măsură ar crea un obstacol în spațiul economic comun în domeniul comunicațiilor electronice între Republica Moldova și Uniunea Europeană sau rezervele sale serioase cu privire la compatibilitatea acestuia cu acordurile semnate între Republica Moldova și Uniunea Europeană, recomandând modificarea sau retragerea proiectului de măsură și prezentând o analiză detaliată și obiectivă a motivelor pentru care OAREC consideră că proiectul de măsură nu trebuie adoptat, împreună cu propunerile specifice de modificare a acestuia, proiectul de măsură nu este adoptat decât după trei luni de la notificarea din partea OAREC.

(2) În absența unei notificări menționate la alineatul (1), Agenția poate adopta proiectul de măsură, ținând cont în cea mai mare măsură de orice observații formulate de OAREC sau de orice autoritate națională de reglementare din statele membre ale Uniunii Europene.

(3) În perioada de trei luni menționată la alineatul (1), OAREC și Agenția cooperează îndeaproape pentru a identifica cea mai adecvată și eficientă măsură în lumina obiectivelor stabilite la articolul 5, ținând cont în același timp de opiniile participanților la piață și de necesitatea de a asigura dezvoltarea unei practici uniforme de reglementare.

(4) Înainte de încheierea perioadei de trei luni menționate la alineatul (1), Agenția:

- a) poate modifica sau retrage proiectul de măsură, ținând cont în cea mai mare măsură de observațiile OAREC menționate la alineatul (1); sau
- b) poate menține proiectul de măsură.

(5) În termen de o lună de la încheierea perioadei de trei luni menționate la alineatul (1), Agenția îi comunică OAREC măsura finală adoptată. Această perioadă poate fi prelungită pentru a-i permite Agenției să efectueze o consultare publică în conformitate cu articolul 28.

(6) În cazul în care Agenția decide să nu modifice sau să nu retragă proiectul de măsură pe baza opiniei OAREC menționate la alineatul (1), aceasta își motivează decizia.

(7) Agenția poate retrage proiectul de măsură propus în orice etapă a procedurii.

Capitolul VIII

ASIGNAREA ÎN MOD UNIFORM A SPECTRULUI DE FRECVENȚE RADIO

Articolul 39. Procesul de evaluare *inter pares*

(1) În cazul în care Agenția intenționează să efectueze o procedură de selectare în conformitate cu articolul 56 alineatele (2)-(5) în legătură cu spectrul de frecvențe radio pentru care au fost stabilite condiții armonizate prin măsuri tehnice de punere în aplicare în conformitate cu deciziile, recomandările și rapoartele Conferinței Europene a Administrațiilor de Poștă și Telecomunicații/Comitetului Comunicații Electronice sau cu actele normative naționale de armonizare cu acestea, pentru a permite utilizarea acestuia pentru rețele și servicii pe suport radio de bandă largă, aceasta informează RSPG, în conformitate cu articolul 28, cu privire la orice proiect de măsură care intră sub incidența procedurii de selectare comparativă sau competitivă în conformitate cu articolul 56 alineatele (2)-(5) și indică dacă și când va propune RSPG să convoace un forum de evaluare *inter pares*, pentru a discuta și a face schimb de opinii, experiență și bune practici privind proiectele de măsuri transmise.

(2) În cadrul forumului de evaluare *inter pares*, Agenția oferă o explicație cu privire la modul în care proiectul de măsură:

a) promovează dezvoltarea spațiului economic comun în domeniul comunicațiilor electronice între Republica Moldova și Uniunea Europeană, furnizarea transfrontalieră de servicii, precum și concurența, maximizează beneficiile pentru consumator și, în ansamblu, realizează obiectivele stabilite la articolele 5, 47, 48 și 49, precum și în documentele naționale de politici în domeniul utilizării spectrului de frecvențe radio, bazate pe deciziile, recomandările și rapoartele Conferinței Europene a Administrațiilor de Poștă și Telecomunicații/Comitetului Comunicații Electronice sau cu actele normative naționale de armonizare cu acestea;

b) asigură utilizarea efectivă și eficientă a spectrului de frecvențe radio; și

c) asigură condiții de investiții stabile și previzibile pentru utilizatorii existenți și potențiali ai spectrului de frecvențe radio atunci când instalează rețele pentru furnizarea de servicii de comunicații electronice accesibile publicului care se bazează pe spectrul de frecvențe radio.

(3) Agenția poate solicita RSPG adoptarea unui raport privind modul în care proiectul de măsură atinge obiectivele prevăzute la alineatul (2), care să reflecte opiniile schimbate în cadrul forumului de evaluare *inter pares*.

(4) Agenția poate solicita RSPG, în urma forumului de evaluare *inter pares*, adoptarea unui aviz cu privire la proiectul de măsură.

Articolul 40. Asignarea armonizată a spectrului de frecvențe radio

(1) În cazul în care utilizarea spectrului de frecvențe radio a fost armonizată cu deciziile, recomandările și rapoartele Conferinței Europene a Administrațiilor

de Poștă și Telecomunicații/Comitetului Comunicații Electronice, condițiile și procedurile de acces au fost definite, iar furnizorii cărora li s-au asignat frecvențele radio au fost selectați în conformitate cu legislația națională și cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, Agenția acordă dreptul de utilizare a acestui spectru de frecvențe radio în conformitate cu aceste dispoziții.

(2) Cu condiția ca toate condițiile naționale aferente dreptului de utilizare a frecvențelor radio menționate la alineatul (1) să fi fost îndeplinite în cazul unei proceduri de selectare comune cu statele membre ale Uniunii Europene, Agenția nu va impune alte condiții, criterii sau proceduri suplimentare care ar restricționa, denatura sau întârzia punerea în aplicare corectă a asignării comune a unor astfel de frecvențe radio.

Articolul 41. Procesul comun de autorizare pentru acordarea drepturilor individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio

(1) Agenția poate coopera cu autoritatea competentă dintr-unul sau din mai multe state membre ale Uniunii Europene, precum și cu RSPG, luând în considerare orice interese exprimate de participanții la piață, stabilind împreună aspectele comune ale unui proces de autorizare și, după caz, desfășurând împreună procesul de selectare pentru acordarea de drepturi individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio.

(2) La elaborarea procesului comun de autorizare, Agenția poate lua în considerare următoarele criterii:

a) procesele de autorizare națională individuală sunt inițiate și puse în aplicare de autoritățile competente, în conformitate cu un calendar stabilit de comun acord;

b) prevede, după caz, existența unor condiții și proceduri comune în Republica Moldova și respectivele state membre ale Uniunii Europene pentru selectarea și acordarea de drepturi individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio în Republica Moldova și respectivele state membre ale Uniunii Europene;

c) prevede, după caz, existența unor condiții comune sau comparabile aferente drepturilor individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio în Republica Moldova și respectivele state membre ale Uniunii Europene, care să permită, printre altele, ca utilizatorilor să li se asigneze blocuri de frecvențe radio similare;

d) este deschis în orice moment altor state membre ale Uniunii Europene, cât timp se desfășoară procesul comun de autorizare.

(3) În cazul în care, în pofida interesului manifestat de participanții la piață, Agenția și autoritățile competente din statele membre ale Uniunii Europene respective nu acționează în comun, Agenția informează participanții la piață în cauză cu privire la motivele care justifică decizia sa/lor.

Capitolul IX

PROCEDURILE DE ARMONIZARE

Articolul 42. Procedurile de armonizare

În îndeplinirea sarcinilor sale, Agenția ține cont în cea mai mare măsură de recomandările și deciziile stabilite de Comisia Europeană în domeniul comunicațiilor electronice, pentru a asigura aplicarea armonizată a cadrului normativ al Uniunii Europene în acest domeniu. În cazul în care Agenția decide să nu urmeze o recomandare, aceasta informează Comisia prin intermediul RSPG, motivându-și poziția.

Articolul 43. Standardizarea

(1) Persoanele care furnizează rețele de comunicații electronice, servicii de comunicații electronice și facilități și servicii asociate sunt încurajate să aplice standardele moldovenești prin care sunt adoptate standarde europene armonizate privind furnizarea de servicii, interfețe tehnice sau funcții de rețea, în măsura strict necesară pentru a asigura interoperabilitatea serviciilor, conectivitatea de la un capăt la altul, facilitarea schimbării furnizorului și a portabilității numerelor și a identificatorilor, precum și pentru a spori libertatea de alegere a utilizatorilor.

(2) În absența standardelor prevăzute la alineatul (1) pot fi aplicate standardele moldovenești care adoptă standardele sau recomandările internaționale stabilite de Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor și Conferința Europeană a Administrațiilor de Poștă și Telecomunicații.

(3) Lista standardelor moldovenești prin care sunt adoptate standardele prevăzute la alineatul (1) și a recomandărilor Uniunii Internaționale a Telecomunicațiilor și Conferinței Europene a Administrațiilor de Poștă și Telecomunicații prevăzute la alineatul (2) se elaborează și se aprobă prin ordin al organului central de specialitate, se actualizează periodic și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(4) Aplicarea standardelor prevăzute la alineatele (1)-(2) nu trebuie să împiedice accesul care ar putea fi solicitat în temeiul prezentei legi, dacă este fezabil.

(5) Persoanele menționate la alineatul (1) aplică în mod obligatoriu standardele moldovenești prin care sunt adoptate standardele europene armonizate definite ca fiind obligatorii în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

(6) Prezentul articol nu se aplică cerințelor esențiale, specificațiilor interfeței sau standardelor armonizate prevăzute în reglementările tehnice aprobate în temeiul Legii nr. 235/2011 privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității.

Capitolul X

INTRAREA PE PIAȚĂ ȘI INSTALAREA, TAXE

Articolul 44. Drepturi de acces pe proprietăți și/sau de utilizare partajată a infrastructurii fizice

(1) Furnizorii de rețele publice de comunicații electronice beneficiază de drepturile de acces pe proprietăți și/sau de utilizare partajată a infrastructurii fizice în condițiile prezentei legi și ale Legii nr. 28/2016 privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelilor publice de comunicații electronice.

(2) Atunci când examinează o cerere de acordare a drepturilor prevăzute la alineatul (1) către un furnizor de rețele publice de comunicații electronice, persoanele care dețin sau administrează proprietăți publice sau private trebuie:

a) să acționeze pe baza unor proceduri simple, eficiente, transparente și accesibile publicului, aplicate fără discriminare și fără întârziere, cu excepția cazurilor de expropriere; și

b) să respecte principiile transparenței și nediscriminării atunci când impune condiții de acces.

Prevederile respective se aplică și atunci când se examinează o cerere de acordare a drepturilor prevăzute la alineatul (1) către un furnizor autorizat de rețele de comunicații electronice, altele decât cele accesibile publicului, dacă cererea respectivă vizează instalarea de infrastructuri pe, deasupra sau sub o proprietate publică. Procedurile menționate la literele a) și b) pot fi diferite, în funcție de faptul dacă solicitantul furnizează sau nu rețele publice de comunicații electronice.

(3) Agenția beneficiază de dreptul de acces gratuit pe proprietăți și/sau la infrastructurile fizice proprietate publică indiferent de entitățile care le au în proprietate, administrare, concesiune, închiriere ori folosință, partajată, în scopul monitorizării calității spectrului de frecvențe radio și al asigurării compatibilității electromagnetice a stațiilor de radiocomunicații, precum și în scopul monitorizării calității serviciilor de comunicații electronice furnizate prin intermediul rețelilor și stațiilor de radiocomunicații;

(4) Proiectarea, construirea (reconstruirea), instalarea (reinstalarea) și modernizarea stațiilor de radiocomunicații se realizează în conformitate cu actele normative privind limitarea expunerii publicului general la câmpuri electromagnetice.

(5) Se permite crearea și operarea rețelilor de comunicații electronice pe teritoriul ariilor naturale protejate de stat dacă activitățile planificate au fost supuse în prealabil evaluării impactului asupra mediului și/sau, după caz, evaluării biodiversității în conformitate cu Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului.

(6) Construcția și instalarea rețelilor de comunicații electronice pe orice proprietate nu modifică dreptul de proprietate asupra rețelilor de comunicații electronice, nici dreptul asupra proprietății pe care sunt instalate.

(7) Modul de executare a lucrărilor și de utilizare a terenurilor și a altor bunuri imobile se stabilește de către furnizorul de rețele de comunicații electronice sau, după caz, de către antreprenorul care execută lucrările de comun acord cu proprietarul terenului ori al unui alt bun imobil. Dreptul de acces al furnizorului la rețelele sale de comunicații electronice va fi opozabil, în temeiul prezentei legi, și persoanelor care vor deveni ulterior proprietari sau gestionari ai terenurilor sau ai altor bunuri imobile pe care sunt instalate rețelele respective. Executorul lucrărilor își asumă responsabilitatea pentru amenajarea terenurilor, construcțiilor, obiectivelor și traseelor, precum și pentru recuperarea echivalentă a prejudiciilor cauzate în procesul instalării rețelelor de comunicații electronice.

(8) Pretențiile privind nerespectarea prevederilor contractuale sau recuperarea prejudiciilor sunt înaintate spre soluționare instanței de judecată în termen de cel mult un an de la data finalizării lucrărilor.

(9) În cazul necesității de a lichida consecințele avariilor ale rețelelor de comunicații electronice sau executării unor lucrări de urgență, titularul de drepturi de proprietate asupra terenurilor sau a bunurilor imobile permite accesul imediat al reprezentanților furnizorului la rețelele de comunicații electronice. În caz de refuz, accesul furnizorului la rețele se va realiza în baza deciziei emise de Agenție.

(10) În cazul în care autoritățile publice centrale sau locale își mențin proprietatea sau controlul asupra furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice și/sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului, va fi asigurată o separare structurală efectivă între funcția responsabilă de acordarea drepturilor prevăzute la alineatul (1) și activitățile aferente proprietății sau controlului.

Articolul 45. Taxele pentru drepturile de acces pe proprietăți și/sau de utilizare partajată a infrastructurii fizice și pentru drepturile de utilizare a spectrului de frecvențe radio

(1) Guvernul stabilește tarifele maxime care pot fi percepute de persoanele care dețin sau administrează proprietăți publice sau comune, inclusiv a celor din condominii, pentru drepturile de instalare a infrastructurilor pe, deasupra sau sub proprietățile respective în scopul furnizării de rețele sau servicii de comunicații electronice, precum și de facilități asociate care asigură utilizarea optimă a acestor resurse.

Terenurile proprietate publică a statului și a unităților administrativ-teritoriale se folosesc, cu titlu gratuit, de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice în vederea construirii (instalării), întreținerii, demontării, înlocuirii, transferului sau re tehnologizării rețelelor de cablu prin metoda subterană și/sau aeriană, inclusiv în canalizări subterane.

(2) Tarifele maxime prevăzute la alineatul (1) vor fi justificate în mod obiectiv și vor fi proporționale cu afectarea proprietății respective, urmând să aibă în vedere, printre altele, și următoarele beneficii tangibile și intangibile:

a) facilitarea îmbunătățirii competențelor digitale și a infrastructurii sistemului național de furnizare online a serviciilor publice, precum și îmbunătățirea accesului la infrastructura și aplicațiile publice;

b) plusul de valoare adus proprietăților care au instalate rețele de comunicații electronice, comparativ cu proprietățile care nu dețin infrastructura pentru comunicații electronice;

c) lansarea de noi servicii publice, inclusiv eficientizarea datorată informatizării;

d) facilitarea incluziunii sociale și reducerea decalajului economic între localitățile dezvoltate și cele nedezvoltate, prin creșterea valorii adăugate a domeniului comunicațiilor electronice asupra celorlalte sectoare ale economiei;

e) facilitarea implementării de sisteme inteligente, cum ar fi semafoarele inteligente sau controlul traficului, cu efecte directe asupra reducerii cheltuielilor cu plata utilităților;

f) înlesnirea dezvoltării de parcuri tehnologice sau centre de cercetare, precum și a altor facilități cu scop asemănător;

g) poziționarea geografică (urbană/rurală) și de zonele economice dezavantajate ale bunurilor pentru care se solicită dreptul de acces în scopul asigurării atractivității economice pentru furnizorii de rețele publice de comunicații electronice.

(3) Tarifele pentru dreptul de acces pe proprietățile private trebuie să fie orientate la tarifele maxime stabilite de Guvern pentru dreptul de acces pe proprietățile publice, luând în calcul prevederile alineatului (2).

(4) Acordarea, prelungirea duratei și reînnoirea drepturilor individuale de utilizare a frecvențelor radio potrivit articolul 50 alineatul (12) și articolul 52 prin intermediul unor proceduri de selectare competitivă sau comparativă este condiționată de plata către bugetul de stat a unei taxe de licență.

(5) Quantumul taxei de licență în cazul procedurii de selectare comparativă, respectiv valoarea minimală (prețul de rezervă) a taxei de licență în cazul procedurii de selectare competitivă, precum și termenele și condițiile privind efectuarea plății se stabilesc, pentru fiecare caz în parte, prin hotărâre de Guvern și urmăresc, printre altele, alocarea și utilizarea eficientă a spectrului de frecvențe radio, ținând cont de valoarea drepturilor respective în posibilele soluții alternative de utilizare a acestora, de eventualele costuri legate de îndeplinirea condițiilor de licență impuse și de aplicarea, acolo unde este posibil, a unor modalități de plată legate de disponibilitatea efectivă pentru utilizare a spectrului de frecvențe radio.

(6) Taxele de licență prevăzute la alineatul (5) sunt justificate, transparente, nediscriminatorii și proporționale scopului și iau în considerare obiectivele generale ale prezentei legi, urmând a fi stabilite înainte de începerea procedurii de acordare a drepturilor de utilizare a spectrului de frecvențe radio.

(7) Taxe de licențe se percep doar pentru tipurile de licențe prevăzute la alineatul (5).

Articolul 46. Colocarea și utilizarea în comun a elementelor de rețea și a facilităților asociate de către furnizorii de rețele de comunicații electronice

(1) În cazul în care un furnizor și-a exercitat dreptul de a instala infrastructură pe, deasupra sau pe sub o proprietate publică ori privată sau a beneficiat de o procedură de expropriere sau de utilizare a unei proprietăți, Agenția impune colocarea și utilizarea în comun a elementelor de rețea și a facilităților asociate instalate pe această bază, pentru protejarea mediului, a sănătății publice și a securității publice sau pentru îndeplinirea obiectivelor de planificare urbană și regională.

(2) Colocarea sau utilizarea în comun a elementelor de rețea și a facilităților instalate, precum și utilizarea în comun a proprietății pot fi impuse numai după o perioadă corespunzătoare de consultare publică, în cursul căreia toate părțile interesate au posibilitatea de a-și exprima opiniile și numai în domeniile specifice în care o astfel de utilizare în comun este considerată necesară în vederea îndeplinirii obiectivelor prevăzute la alineatul (1).

(3) Agenția poate impune utilizarea în comun a unor astfel de infrastructuri sau proprietăți, inclusiv terenuri, clădiri, intrări în clădiri, cablajul clădirilor, stâlpi, antene, turnuri și alte structuri de susținere, conducte, țevi, guri de acces, cutii de distribuție, sau măsuri de facilitare a coordonării lucrărilor publice.

(4) În scopul punerii în aplicare a prevederilor alineatelor (1)-(3), Agenția poate stabili norme pentru repartizarea costurilor legate de utilizarea în comun a infrastructurii sau a proprietății și pentru coordonarea lucrărilor civile.

(5) Măsurile luate de Agenție în conformitate cu prezentul articol trebuie să fie obiective, transparente, nediscriminatorii și proporționale.

Capitolul XI

ACCESUL LA SPECTRUL DE FRECVENȚE RADIO

Articolul 47. Gestionarea spectrului de frecvențe radio

(1) Documentul care stă la baza gestionării spectrului de frecvențe radio este Tabelul național de atribuire a benzilor de frecvențe (în continuare – *TNABF*).

(2) *TNABF* se aprobă de către Agenție în urma unei consultări publice și în baza avizului Comisiei de Stat pentru Frecvențe Radio. Componenta și regulamentul comisiei se aprobă de către Guvern.

(3) Revizuirea *TNABF* se efectuează cel puțin o dată la patru ani.

(4) Spectrul de frecvențe radio include următoarele categorii de utilizare a benzilor de frecvențe radio:

- a) utilizare guvernamentală (apărarea și securitatea națională, comunicațiile guvernamentale, protecția civilă, poliția);
- b) utilizare neguvernamentală;
- c) utilizarea partajată a categoriilor de la literele a) și b).

(5) Gestionarea spectrului de frecvențe radio se efectuează cu respectarea următoarelor principii:

a) atribuirea spectrului de frecvențe radio în conformitate cu prioritățile naționale și cu atribuirea spectrului de frecvențe radio stabilită de organismele competente ale Conferinței Europene a Administrațiilor de Poștă și Telecomunicații și Uniunii Internaționale a Telecomunicațiilor;

b) asignarea frecvențelor radio în conformitate cu TNABF;

c) asignarea frecvențelor radio ținând cont de recomandările Comisiei Europene cu privire la regimurile de autorizare pentru utilizarea benzilor de frecvențe radio respective, stabilite în contextul elaborării măsurilor tehnice de punere în aplicare a deciziilor, recomandărilor și rapoartelor Conferinței Europene a Administrațiilor de Poștă și Telecomunicații/Comitetului Comunicații Electronice;

d) utilizarea frecvențelor radio în bază de licență de utilizare a frecvențelor radio, cu excepția benzilor de frecvențe radio și a echipamentelor exceptate de Agenție;

e) asigurarea obiectivității, transparenței, nediscriminării și proporționalității;

f) neadmiterea tezaurizării resurselor de spectru radio.

(6) Asignarea frecvențelor radio pentru stațiile de radiocomunicații utilizate pentru nevoile statului (apărarea și securitatea națională, comunicații guvernamentale asigurarea ordinii publice, prevenirea situațiilor excepționale și lichidarea efectelor lor) se efectuează de către organele de stat corespunzătoare.

(7) Alocarea și asignarea frecvențelor radio pentru utilizare neguvernamentală în cadrul spectrului de frecvențe radio cu categorie de utilizare neguvernamentală sau partajată, inclusiv utilizarea în comun, se efectuează de către Agenție, care aprobă și publică regulamentele corespunzătoare.

(8) Asignarea frecvențelor radio în benzile de frecvențe cu utilizare partajată se efectuează în baza unui acord între utilizatorii guvernamentali și utilizatorii neguvernamentali. Negocierile din partea utilizatorilor neguvernamentali sunt purtate de către Agenție.

(9) Se interzice exploatarea stațiilor de radiocomunicații cu încălcarea parametrilor tehnici de emisie specificați în licența de utilizare a frecvențelor radio sau care, fiind exceptate conform articolului 48 alineatele (7) și (8), provoacă perturbații în funcționarea altor stații de radiocomunicații.

(10) Nominalul canalului sau frecvenței radio poate fi schimbat pe durata depistării și înlăturării sursei de perturbație.

(11) Plățile pentru utilizarea spectrului de frecvențe radio asignat sau alocat utilizatorilor neguvernamentali se achită Agenției.

(12) Modul de monitorizare a utilizării frecvențelor radio și de evaluare a parametrilor tehnici de emisie ai stațiilor de radiocomunicații de utilizare neguvernamentală se stabilește în regulamentul corespunzător aprobat de Agenție.

(13) Agenția asigură gestionarea eficientă a spectrului de frecvențe radio cu utilizare neguvernamentală și partajată atribuit pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice pe teritoriul Republicii Moldova în conformitate cu

articolele 5 și 6, ținând cont în mod corespunzător de faptul că spectrul de frecvențe radio este un bun public care are o importantă valoare socială, culturală și economică.

(14) Agenția se asigură că atribuirea și alocarea spectrului de frecvențe radio pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice și emiterea autorizării generale sau acordarea drepturilor individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice se bazează pe criterii obiective, transparente, favorabile concurenței, nediscriminatorii și proporționale.

(15) La aplicarea prezentului articol se respectă tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, inclusiv Regulamentul radiocomunicațiilor al Uniunii Internaționale de Telecomunicații, parte integrantă a Statutului Uniunii Internaționale de Telecomunicații, ratificat prin Hotărârea Parlamentului nr. 993/1996 (în continuare – *Regulamentul radiocomunicațiilor al UIT*), și acordurile stabilite în cadrul acestei organizații internaționale aplicabile spectrului de frecvențe radio și se pot lua în considerare, de asemenea, documentele de politici publice.

(16) Agenția și organul central de specialitate, după caz, asigură armonizarea utilizării spectrului de frecvențe radio de către rețelele și serviciile de comunicații electronice din Republica Moldova cu cea din Uniunea Europeană, ținând cont de necesitatea de a asigura utilizarea efectivă și eficientă a acestuia și de a urmări beneficii pentru consumatori, cum ar fi concurența, economiile de scară și interoperabilitatea rețelelor și serviciilor. În acest sens, acestea acționează în conformitate cu articolul 6 și cu documentele naționale de politici în domeniul utilizării spectrului de frecvențe radio, bazate pe deciziile, recomandările și rapoartele Conferinței Europene a Administrațiilor de Poștă și Telecomunicații/Comitetului Comunicații Electronice sau cu actele normative naționale de armonizare cu acestea, printre altele:

a) urmărind să asigure o acoperire, pe suport radio de bandă largă la o calitate și la o viteză ridicată, a teritoriului și a populației Republicii Moldova, precum și acoperirea principalelor rute de transport naționale, printre care și rețelele naționale de transport conectate cu rețelele transeuropene de transport;

b) facilitând dezvoltarea rapidă a noilor tehnologii și aplicații de comunicații pe suport radio, inclusiv, dacă este cazul, în cadrul unei abordări intersectoriale;

c) asigurând previzibilitatea și coerența acordării, reînnoirii, modificării, limitării sau retragerii drepturilor de utilizare a spectrului de frecvențe radio, pentru a promova investițiile pe termen lung;

d) asigurând prevenirea interferențelor prejudiciabile transfrontaliere sau naționale, în conformitate cu articolele 33 și, respectiv, 48, și luarea măsurilor preventive și de remediere corespunzătoare în acest scop;

e) promovând utilizarea în comun a spectrului de frecvențe radio între utilizări similare sau diferite ale spectrului de frecvențe radio, în conformitate cu legislația în domeniul concurenței;

f) aplicând cel mai adecvat și mai puțin costisitor sistem de autorizare posibil în conformitate cu articolul 48, astfel încât să se maximizeze flexibilitatea, partajarea și eficiența în utilizarea spectrului de frecvențe radio;

g) aplicând norme privind acordarea, transferul, reînnoirea, modificarea și retragerea drepturilor de utilizare a spectrului de frecvențe radio, care sunt stabilite în mod clar și transparent, pentru a garanta certitudinea, coerența și previzibilitatea reglementării;

h) urmărind să asigure coerența și previzibilitatea în ceea ce privește modul în care este autorizată utilizarea spectrului de frecvențe radio în vederea protejării sănătății publice, ținând cont de Legea nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice și actele normative aprobate în conformitate cu aceasta.

(17) În cazul în care nu există, la nivel național sau regional, o cerere pe piață pentru utilizarea unei benzi de frecvență radio din spectrul de frecvențe radio armonizat, Agenția poate emite o hotărâre care să permită o utilizare alternativă totală sau parțială a benzii respective, inclusiv utilizarea existentă, în conformitate cu alineatele (20)-(25), cu condiția că:

a) constatarea lipsei cererii pieței pentru utilizarea unei astfel de benzi se bazează pe o consultare publică în conformitate cu articolul 28, inclusiv pe o evaluare prospectivă a cererii pieței;

b) această utilizare alternativă nu împiedică sau obstrucționează disponibilitatea ori utilizarea benzii respective într-un stat membru al Uniunii Europene; și

c) se ține cont în mod corespunzător de disponibilitatea sau de utilizarea pe termen lung a unei astfel de benzi în conformitate cu cele mai bune practici ale Uniunii Europene și de economiile de scară pentru echipamente care rezultă din utilizarea spectrului radio armonizat.

(18) Orice decizie de a permite, în mod excepțional, utilizarea alternativă a benzilor de frecvențe radio, menționată la alineatul (17), face obiectul unei reexaminări periodice, cel puțin o dată la doi ani, și, în orice caz, este reexaminată prompt la solicitarea motivată de utilizare a benzii adresată Agenției de către un potențial utilizator, în conformitate cu măsura tehnică de punere în aplicare.

(19) Agenția informează OAREC și statele membre ale Uniunii Europene cu privire la decizia adoptată în temeiul alineatului (17), însoțită de motivarea acesteia, precum și cu privire la rezultatul oricărei reexaminări.

(20) Fără a aduce atingere prevederilor alineatului (21), toate tipurile de tehnologii utilizate pentru furnizarea de rețele sau de servicii de comunicații electronice pot fi utilizate în spectrul de frecvențe radio declarat disponibil pentru serviciile de comunicații electronice în TNABF.

(21) Agenția poate emite o hotărâre care să prevadă restricții proporționale și nediscriminatorii cu privire la tipurile de rețele de radiocomunicații sau de tehnologii de acces pe suport radio utilizate pentru serviciile de comunicații electronice, în cazul în care acest lucru este necesar pentru:

a) evitarea interferențelor prejudiciabile;

b) protejarea sănătății publice împotriva câmpurilor electromagnetice, în conformitate cu Legea nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice și actele normative aprobate în conformitate cu aceasta;

c) asigurarea calității tehnice a serviciului;

d) asigurarea maximizării utilizării în comun a spectrului de frecvențe radio;

e) asigurarea utilizării eficiente a spectrului de frecvențe radio; sau

f) asigurarea îndeplinirii unui obiectiv de interes general în conformitate cu alineatele (22)-(25).

(22) Fără a aduce atingere prevederilor alineatului (23), toate tipurile de servicii de comunicații electronice pot fi furnizate în spectrul de frecvențe radio declarat disponibil pentru serviciile de comunicații electronice în TNABF. Cu toate acestea, Agenția poate emite o hotărâre care să prevadă restricții proporționale și nediscriminatorii cu privire la tipurile de servicii de comunicații electronice care urmează să fie furnizate, inclusiv, dacă este necesar, pentru a îndeplini o cerință în temeiul Regulamentului radiocomunicațiilor al UIT, deciziilor, recomandărilor și rapoartelor sau a Conferinței Europene a Administrațiilor de Poștă și Telecomunicații.

(23) Măsurile care impun furnizarea unui serviciu de comunicații electronice într-o bandă anume disponibilă pentru serviciile de comunicații electronice se motivează, în scopul de a garanta îndeplinirea unui obiectiv de interes general, definit în conformitate cu legislația, inclusiv, dar fără a se limita la:

a) siguranța vieții;

b) promovarea coeziunii sociale, regionale sau teritoriale;

c) evitarea utilizării ineficiente a spectrului de frecvențe radio; sau

d) promovarea diversității culturale și lingvistice și a pluralismului mass-media, inclusiv promovarea furnizării de servicii de radiodifuziune și de televiziune.

(24) Prin hotărâre a Agenției, se pot lua măsuri care interzic furnizarea oricărui alt serviciu de comunicații electronice într-o bandă specifică numai în cazul în care acestea sunt suficient de justificate de necesitatea de a proteja siguranța serviciilor de asigurare a siguranței vieții.

(25) În mod excepțional, prin hotărâre a Agenției, măsurile menționate la alineatul (24) pot fi extinse pentru a îndeplini un obiectiv de interes general, definit în conformitate cu legislația.

(26) Necesitatea restricțiilor menționate la alineatele (20)-(25) se reexaminează periodic, cel puțin o dată la doi ani, iar rezultatele acestei reexaminări se publică pe site-ul web oficial al Agenției.

Articolul 48. Autorizarea utilizării spectrului de frecvențe radio

(1) Agenția facilitează utilizarea spectrului de frecvențe radio, inclusiv utilizarea în comun a acestuia, în temeiul unei autorizări generale și limitează acordarea drepturilor individuale de utilizare a spectrului radio la situațiile în care

astfel de drepturi sunt necesare pentru a maximiza utilizarea eficientă în funcție de cerere și ținând cont de criteriile stabilite la alineatul (2). În toate celelalte cazuri, cu excepția celor menționate la alineatul (17), condițiile de utilizare a spectrului de frecvențe radio sunt stabilite în autorizare generală.

(2) În scopul punerii în aplicare a prevederilor alineatului (1), Agenția decide cu privire la cel mai adecvat regim de autorizare a utilizării spectrului de frecvențe radio, ținând cont de:

- a) caracteristicile specifice ale spectrului de frecvențe radio în cauză;
- b) necesitatea de protejare împotriva interferențelor prejudiciabile;
- c) dezvoltarea unor condiții fiabile pentru partajarea spectrului de frecvențe radio, după caz;
- d) necesitatea de a asigura calitatea tehnică a comunicațiilor sau a serviciului;
- e) obiectivele de interes general definit în conformitate cu legislația;
- f) necesitatea de a garanta utilizarea eficientă a spectrului de frecvențe radio.

(3) Atunci când analizează posibilitatea de a permite utilizarea frecvențelor radio în baza regimului de autorizare generală sau de a acorda drepturi individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio armonizat, ținând cont de măsurile tehnice de punere în aplicare, stabilite în conformitate cu documentele naționale de politici în domeniul utilizării spectrului de frecvențe radio, bazate pe deciziile, recomandările și rapoartele Conferinței Europene a Administrațiilor de Poștă și Telecomunicații/Comitetului Comunicații Electronice sau cu actele normative naționale de armonizare cu acestea, Agenția are în vedere reducerea la minimum problemele generate de interferențe prejudiciabile, inclusiv în cazurile de utilizare în comun a spectrului de frecvențe radio pe baza unei combinații de autorizare generală și drepturi individuale de utilizare.

(4) Refuzul de eliberare a drepturilor de utilizare a frecvențelor radio pentru activitatea aferentă utilizării benzilor de frecvențe radio poate fi admis în următoarele cazuri:

- a) nu există frecvențe disponibile;
- b) nu se respectă cerințele de compatibilitate electromagnetică;
- c) frecvențele radio solicitate nu corespund TNABF;
- d) obiectul licenței de utilizare a frecvențelor radio nu corespunde cu actele normative sau cu condițiile tehnice;
- e) necoresponderea parametrilor de emisie și/sau recepție ai stațiilor de radiocomunicații declarați de utilizator cu cerințele standardelor și normelor tehnice privind asigurarea compatibilității electromagnetice;
- f) incompatibilitatea electromagnetică cu stațiile de radiocomunicații aflate în exploatare și cu cele planificate;
- g) existența unui rezultat negativ al procedurii de coordonare internațională a utilizării benzilor de frecvență sau frecvențelor radio, în cazul în care această procedură este prevăzută de Regulamentul radiocomunicațiilor al UIT.

(5) După caz, Agenția ia în considerare posibilitatea de a autoriza utilizarea spectrului de frecvențe radio pe baza unei combinații de autorizare generală și drepturi individuale de utilizare, ținând cont de efectele probabile ale diferitelor combinații de autorizare generală și drepturi individuale de utilizare și ale transferurilor treptate de la o categorie la alta asupra concurenței, inovării și intrării pe piață.

(6) Agenția va reduce la minimum restricțiile privind utilizarea spectrului de frecvențe radio, ținând cont în mod corespunzător de soluțiile tehnologice de gestionare a interferențelor prejudiciabile pentru a impune un regim de autorizare cel mai puțin costisitor posibil.

(7) În cazurile în care este posibil din punct de vedere tehnic și, în special, atunci când riscul producerii interferențelor prejudiciabile este redus, Agenția poate stabili anumite categorii de frecvențe radio ori echipamente radio a căror utilizare este permisă fără obținerea unei licențe de utilizare a frecvențelor radio și fără a fi supuse regimului de autorizare generală.

(8) În situația în care ulterior analizei efectuate în baza criteriilor stabilite în cadrul alineatului (1) a rezultat că în anumite benzi de frecvențe radio nu este necesară acordarea drepturilor individuale de utilizare pentru furnizarea de rețele și servicii de comunicații electronice, Agenția stabilește că utilizarea frecvențelor radio este supusă unui regim de autorizare generală. Benzile de frecvențe și condițiile de utilizare a resurselor de spectru de frecvențe radio subiect al regimului de autorizare generală se stabilesc și se publică de către Agenție.

(9) Atunci când ia o hotărâre în conformitate cu prevederile alineatelor (1)-(8) în vederea facilitării utilizării în comun a spectrului de frecvențe radio, Agenția se asigură că sunt clar stabilite condițiile pentru utilizarea în comun a spectrului de frecvențe radio. Aceste condiții trebuie să faciliteze utilizarea eficientă a spectrului de frecvențe radio, concurența și inovarea.

Articolul 49. Condiții aferente drepturilor individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio

(1) Agenția stabilește condițiile de licență aferente drepturilor individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio în conformitate cu articolul 18 alineatul (1), astfel încât să asigure cea mai efektivă și eficientă utilizare a spectrului de frecvențe radio. Înainte de asignarea sau de reînnoirea acestor drepturi, Agenția stabilește condiții clare, inclusiv cu privire la nivelul de utilizare impus și posibilitatea de a îndeplini această obligație prin comercializare sau prin închiriere, pentru a asigura punerea în aplicare a condițiilor respective în conformitate cu articolul 35.

(2) Condițiile legate de reînnoirea drepturilor de utilizare a spectrului radio frecvențe radio nu trebuie să ofere avantaje nejustificate titularilor existenți ai acestor drepturi.

(3) Condițiile specificate în alineatele (1) și (2) precizează parametrii aplicabili, inclusiv orice termen-limită pentru exercitarea drepturilor de utilizare,

în cazul nerespectării căruia Agenția este în drept să retragă dreptul de utilizare sau să impună alte măsuri.

(4) Agenția consultă și informează, în timp util și în mod transparent, părțile interesate cu privire la condițiile aferente drepturilor individuale de utilizare, înainte de a le impune.

(5) Agenția stabilește în prealabil și informează părțile interesate, într-un mod transparent, cu privire la criteriile de evaluare a îndeplinirii condițiilor aferente drepturilor individuale de utilizare.

(6) Atunci când stabilește condiții aferente drepturilor individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio, Agenția poate să prevadă următoarele posibilități, în special pentru a asigura utilizarea efectivă și eficientă a spectrului de frecvențe radio sau pentru a promova acoperirea:

- a) utilizarea în comun a infrastructurii pasive sau active care se bazează pe spectrul de frecvențe radio, ori a spectrului de frecvențe radio;
- b) semnarea acordurilor comerciale de acces la roaming;
- c) implementarea în comun a infrastructurilor pentru furnizarea de rețele sau de servicii care se bazează pe utilizarea spectrului de frecvențe radio.

(7) Agenția nu împiedică utilizarea în comun a spectrului de frecvențe radio în condițiile aferente drepturilor de utilizare a spectrului de frecvențe radio.

(8) Punerea în aplicare de furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și/sau de servicii de comunicații electronice accesibile publicului a condițiilor impuse în temeiul alineatelor (6)-(7) urmează a fi realizată în strictă corespundere cu legislația din domeniul concurenței.

Articolul 50. Acordarea drepturilor individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio

(1) În situația în care este necesară acordarea unor drepturi individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio, Agenția acordă astfel de drepturi, la cerere, oricărei persoane care furnizează rețele sau servicii de comunicații electronice în temeiul autorizării generale menționate la articolul 17, sub rezerva articolului 18, a articolului 26 alineatul (1) litera c), a articolului 56 și oricăror alte norme care asigură utilizarea eficientă a resurselor în cauză în conformitate cu prezenta lege.

(2) Cu excepția cazurilor prevăzute la articolul 48 alineatele (7) și (8), actul administrativ prin care Agenția acordă drepturile individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio, specificate la alineatul (1), este licența de utilizare a frecvențelor radio. Cu excepția cazurilor prevăzute la articolul 48 alineatele (7) și (8), frecvențele radio pot fi utilizate numai după obținerea unei licențe de utilizare a frecvențelor radio respective, eliberate de Agenție în conformitate cu prezenta lege și cu actele normative stabilite de Agenție în acest sens.

(3) Atunci când acordă dreptul de utilizare a frecvențelor radio, Agenția stabilește condițiile în care titularul acesteia poate exercita acest drept. Aceste condiții trebuie să fie obiectiv justificate în raport cu tipul de aplicație, de rețea sau

de serviciu pentru care a fost acordat dreptul de utilizare a frecvențelor radio, nediscriminatorii, proporționale și transparente. Ele pot viza, în plus față de condițiile din autorizarea generală:

- a) desemnarea tipului de aplicație, de rețea sau de serviciu ori a tehnologiei, pentru care a fost acordat dreptul de utilizare a frecvențelor radio;
- b) utilizarea efectivă și eficientă a frecvențelor radio, inclusiv, dacă este cazul, cerințe de calitate a serviciului furnizat și de acoperire a teritoriului;
- c) termene pentru utilizarea efectivă a frecvențelor radio alocate prin licență;
- d) cerințe tehnice și operaționale necesare pentru evitarea interferențelor prejudiciabile și pentru limitarea expunerii populației generale la câmpurile electromagnetice în conformitate cu Legea nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice și cu actele normative aprobate în conformitate cu aceasta, în situația în care aceste cerințe sunt diferite față de cele incluse în autorizarea generală;
- e) durata pentru care se acordă dreptul de utilizare;
- f) posibilitatea și condițiile cesionării ori închirierii, totale sau parțiale, a dreptului de utilizare;
- g) plățile de utilizare a spectrului radio, stabilite în conformitate cu prevederile articolului 21 alineatul (2) litera c);
- h) orice obligații asumate în cadrul procedurii de selectare comparativă sau la reînnoirea sau prelungirea termenului de valabilitate a drepturilor de utilizare a frecvențelor radio, după caz;
- i) obligații care decurg din tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte privind utilizarea frecvențelor radio;
- j) obligații ce decurg din utilizarea cu caracter experimental sau ocazional a frecvențelor radio;
- k) drepturi și obligații privind utilizarea în comun sau partajată a spectrului de frecvențe radio în anumite regiuni (zone) sau la nivel național.

(4) Condițiile stabilite în conformitate cu alineatul (3) pot fi modificate doar cu acordul titularului licenței. De asemenea, condițiile stabilite în conformitate cu alineatul (3) pot fi modificate la inițiativa Agenției, potrivit competențelor ce îi revin în conformitate cu legislația și articolul 23, într-o manieră proporțională, în cazurile impuse de:

- a) modificarea legislației;
- b) evitarea interferențelor prejudiciabile;
- c) implementarea obiectivelor de armonizare la nivel european și cooperarea internațională privind utilizarea frecvențelor radio;
- d) respectarea tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte referitoare la utilizarea frecvențelor radio;
- e) în cazul reînnoirii drepturilor individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio în condițiile articolului 52 sau prelungirii termenului pentru care au fost acordate drepturile individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio în condițiile articolului 51 alineatul (4);

- f) modificarea TNABF;
- g) alte cazuri prevăzute de legislație.

Dacă este necesar, în vederea executării acțiunilor ce derivă din modificarea condițiilor, Agenția acordă titularului licenței un termen care trebuie să fie proporțional cu natura calitativă sau cantitativă a acestor modificări.

(5) Prevederile Legii nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător se aplică modului de eliberare, modificare, reperfectare, suspendare și de retragere a licenței de utilizare a frecvențelor radio, în măsura în care nu contravin prezentei legi.

(6) Numărul drepturilor de utilizare a frecvențelor radio ce pot fi acordate într-o bandă nu va fi limitat, cu excepția cazurilor când limitarea este necesară pentru utilizarea eficientă a resurselor limitate sau pentru evitarea interferențelor prejudiciabile.

(7) Fără a aduce atingere criteriilor și procedurilor specifice prevăzute la alineatele (8) și (9) pentru acordarea drepturilor individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio furnizorilor de servicii de difuzare de programe radio sau de televiziune în vederea îndeplinirii unor obiective de interes general în conformitate cu legislația națională în domeniul audiovizualului, drepturile individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio se acordă prin proceduri deschise, obiective, transparente, nediscriminatorii și proporționale și în conformitate cu articolul 47.

(8) Drepturile de utilizare a spectrului de frecvențe radio pentru furnizorii rețelelor de radio sau de televiziune, cu excepția cazurilor prevăzute la alineatul (9), se acordă de către Agenție în baza cererii depuse, la care se anexează licența de emisie în copie.

(9) Drepturile de utilizare a canalelor sau frecvențelor radio pentru furnizorii de multiplexe de televiziune sau radiodifuziune digitală terestră se acordă de către Agenție în baza cererii depuse, printr-o procedură de selectare comparativă sau prin încredințare directă, în vederea îndeplinirii unor obiective de interes general în conformitate cu legislația națională în domeniul audiovizualului.

(10) Resursele de spectru de frecvențe radio pentru implementarea multiplexelor de televiziune și/sau radiodifuziune digitală terestră se stabilesc de Guvern în baza tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

(11) Drepturile individuale de utilizare în benzile de frecvențe radio, pentru care numărul de drepturi de utilizare nu este limitat, cu excepția cazurilor specificate la alineatele (8) și (9), se acordă de către Agenție conform principiului „primul venit, primul servit”, în conformitate cu procedura aprobată de Agenție.

(12) Drepturile individuale de utilizare în benzile de frecvențe radio, pentru care numărul de drepturi de utilizare este limitat, se acordă de către Agenție în urma unor proceduri de selectare comparativă sau competitivă, în conformitate cu criteriile de eligibilitate obiective, transparente, proporționale și nediscriminatorii, stabilite în prealabil, care reflectă condițiile aferente drepturilor respective, cu excepția cazurilor prevăzute la alineatul (13) și a cazurilor de reînnoire a

drepturilor de utilizare în condițiile articolului 52. Agenția, cu consultarea Guvernului, stabilește și justifică tipul de procedură de selectare determinată, inclusiv orice etapă preliminară pentru participarea la aceasta, și prezintă, după caz, rezultatele evaluării efectuate în acest scop cu privire la situația tehnică, economică și competitivă a pieței, precizând motivele pentru eventuala utilizare și alegere a măsurilor stabilite.

(13) În cazurile prevăzute la articolul 51 alineatul (6) literele a), b) și d), drepturile individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio se acordă de către Agenție prin încredințare directă.

(14) Agenția are dreptul să ceară solicitanților toate informațiile necesare pentru a evalua, pe baza criteriilor menționate la alineatul (12), capacitatea acestora de a respecta condițiile respective. În cazul în care ajunge la concluzia că un solicitant nu posedă capacitatea necesară, aceasta emite o decizie motivată de respingere a cererii în acest sens.

(15) Agenția adoptă, transmite și publică deciziile privind acordarea drepturilor individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio în cel mai scurt timp posibil de la primirea cererii complete și în termen de până la 40 de zile în cazul spectrului radio declarat disponibil pentru serviciile de comunicații electronice în TNABF, cu excepția cazurilor prevăzute la alineatul (16). Acest termen nu aduce atingere articolului 56 alineatul (9) și nici tratatelor internaționale aplicabile referitoare la utilizarea spectrului radio sau a pozițiilor orbitale.

(16) Termenul și procedura de adoptare, transmitere și publicare a deciziilor privind acordarea prin concurs a drepturilor individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio se stabilesc de Agenție.

Articolul 51. Durata drepturilor

(1) Drepturile individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio se acordă pentru o perioadă adecvată din perspectiva obiectivelor urmărite în conformitate cu articolul 56 alineatele (2)-(5), ținând cont în mod corespunzător de necesitatea de a asigura concurența, precum și, în special, utilizarea efectivă și eficientă a spectrului de frecvențe radio și de a promova inovarea și investițiile eficiente, inclusiv prin acordarea unei perioade adecvate pentru amortizarea investițiilor.

(2) Drepturile de utilizare a spectrului de frecvențe radio pentru furnizorii rețelelor de radio sau de televiziune, cu excepția celor prevăzute la articolul 50 alineatul (9), se acordă pentru termenul de valabilitate a licențelor de emisie.

(3) Drepturile de utilizare a frecvențelor pentru furnizorii rețelelor de radio sau de televiziune, prevăzute la articolul 50 alineatul (9), precum și pentru stații de radioreleu utilizate în cadrul sistemelor terestre capabile să furnizeze servicii pe suport radio de bandă largă, se acordă pentru un termen de 15 ani.

(4) Pentru a asigura titularilor de drepturi previzibilitatea în materie de reglementare în ceea ce privește condițiile pentru investiții în infrastructura care are la bază utilizarea spectrului de frecvențe radio, ținând seama de cerințele

menționate la alineatul (1), drepturile individuale de utilizare a frecvențelor radio pentru care au fost stabilite condiții armonizate prin măsuri tehnice de punere în aplicare în conformitate cu deciziile, recomandările și rapoartele Conferinței Europene a Administrațiilor de Poștă și Telecomunicații/Comitetului Comunicații Electronice sau cu actele normative naționale de armonizare cu acestea, pentru a permite furnizarea serviciilor de comunicații electronice pe suport radio de bandă largă (servicii pe suport radio de bandă largă), se acordă pentru un termen de 20 ani, cu posibilitatea prelungirii pentru încă 5 ani, în condițiile prevăzute la alineatul (7).

(5) Drepturile individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio, altele decât cele prevăzute la alineatele (3)-(4) se acordă pe o perioadă de 5 ani.

(6) Drepturile de utilizare a frecvențelor radio pot fi acordate pentru un termen mai scurt decât cel prevăzut la alineatele (3)-(5), în următoarele cazuri:

a) necesitatea sincronizării termenelor de expirare a drepturilor de utilizare cu alte drepturi de utilizare deja acordate;

b) în cazul cesionării drepturilor de utilizare, pentru perioada rămasă până la expirarea termenului de valabilitate inițial pentru care a fost acordat dreptul cedentului;

c) în cazul drepturilor solicitate pe un termen mai mic;

d) în cazul unor testări și experimentări ale rețelelor publice de comunicații electronice sau unor transmisii ocazionale ale serviciilor de comunicații electronice accesibile publicului, pentru un termen de până la 6 luni;

e) dacă acest lucru este necesar pentru respectarea unui acord internațional referitor la utilizarea spectrului de frecvențe radio la care Republica Moldova este parte.

(7) Agenția pune la dispoziția tuturor părților interesate, în mod transparent și înainte de acordarea drepturilor de utilizare, criteriile generale pentru prelungirea duratei drepturilor de utilizare, în cadrul condițiilor stabilite în temeiul articolului 56 alineatele (5) și (9). Aceste criterii generale se referă la:

a) necesitatea de a asigura utilizarea efectivă și eficientă a spectrului de frecvențe radio în cauză, obiectivele urmărite la articolul 47 alineatul (16) literele a) și b) sau necesitatea de a îndeplini obiective de interes general legate de asigurarea siguranței vieții, ordinii publice, securității naționale sau apărării; sau

b) necesitatea de a asigura că nu este denaturată concurența;

c) plata către bugetul de stat a unei taxe de licență, al cărei cuantum și condițiile privind efectuarea plății se stabilesc prin hotărâre de Guvern.

(8) Cel târziu cu doi ani înainte de expirarea duratei inițiale a unui drept individual de utilizare acordat potrivit alineatului (4), Agenția efectuează o evaluare obiectivă și prospectivă a criteriilor generale, stabilite în actele de reglementare a Agenției, pentru prelungirea duratei respectivului drept de utilizare, ținând seama de prevederile articolului 47 alineatul (16) litera c).

(9) Prolungirea duratei dreptului de utilizare potrivit alineatului (7) este condiționată de:

a) lipsa unei acțiuni administrative în temeiul articolului 35, determinate de nerespectarea condițiilor aferente drepturilor de utilizare;

b) respectarea criteriilor generale prevăzute la alineatul (7).

(10) Pe baza evaluării menționate la alineatul (8), Agenția notifică titularului dreptului dacă prelungirea duratei dreptului de utilizare urmează să fie acordată.

(11) În cazul în care prelungirea duratei dreptului de utilizare nu se acordă, Agenția aplică articolul 50 pentru acordarea drepturilor de utilizare pentru banda de frecvență radio respectivă.

(12) Orice măsură luată în temeiul alineatelor (2)-(11) trebuie să fie proporțională, nediscriminatorie, transparentă și motivată.

(13) Prin derogare de la articolul 28, părțile interesate au posibilitatea de a prezenta, în termen de cel puțin trei luni, observații cu privire la orice proiect de măsură în conformitate cu alineatele (7)-(9).

(14) Alineatele (2)-(13) nu aduc atingere aplicării articolelor 24 și 35.

(15) Agenția poate deroga de la prevederile alineatelor (3)-(12) în următoarele cazuri:

a) în zone geografice limitate, în care accesul la rețelele de mare viteză este foarte deficitar sau inexistent, și acesta este necesar pentru a asigura îndeplinirea obiectivelor articolului 47 alineatul (16);

b) pentru proiecte specifice pe termen scurt;

c) pentru uz experimental;

d) pentru utilizări ale spectrului de frecvențe radio care, în conformitate cu articolul 47 alineatele (20)-(25), pot coexista cu servicii pe suport radio de bandă largă; sau

e) pentru utilizarea alternativă a spectrului de frecvențe radio în conformitate cu articolul 47 alineatele (17)-(19).

(16) Agenția poate emite un regulament care să precizeze toate detaliile relevante pentru punerea în aplicare a alineatelor (1)-(15).

Articolul 52. Reînnoirea drepturilor individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio armonizat

(1) Agenția ia o decizie cu privire la reînnoirea drepturilor individuale de utilizare acordate potrivit articolului 50 alineatul (12) a spectrului de frecvențe radio armonizat în timp util, înainte de expirarea duratei acestor drepturi, cu excepția cazului în care, la momentul alocării, posibilitatea de reînnoire a fost exclusă în mod explicit. În acest scop, Agenția evaluează necesitatea unei astfel de reînnoiri din proprie inițiativă sau la cererea titularului dreptului, în ultimul caz nu mai devreme de 5 ani înainte de expirarea duratei drepturilor în cauză. Aceasta nu aduce atingere clauzelor de reînnoire aplicabile drepturilor existente.

(2) Atunci când ia o hotărâre în temeiul alineatului (1), Agenția ia în considerare, printre altele:

a) îndeplinirea obiectivelor prevăzute la articolul 5, la articolul 47 alineatul (16) și la articolul 50 alineatul (7), precum și a obiectivelor de ordine publică în temeiul legislației naționale;

b) punerea în aplicare a unei măsuri tehnice de punere în aplicare, stabilite în conformitate cu documentele naționale de politici în domeniul utilizării spectrului de frecvențe radio, bazate pe deciziile, recomandările și rapoartele Conferinței Europene a Administrațiilor de Poștă și Telecomunicații/Comitetului Comunicații Electronice sau cu actele normative naționale de armonizare cu acestea;

c) reexaminarea punerii în aplicare corespunzătoare a condițiilor aferente dreptului în cauză;

d) necesitatea de a promova concurența sau de a evita orice denaturare a acesteia, în conformitate cu articolul 54;

e) necesitatea de a spori gradul de eficiență a utilizării spectrului de frecvențe radio, având în vedere evoluția tehnologică sau evoluția pieței;

(f) necesitatea de a evita perturbarea gravă a serviciilor.

(3) Atunci când analizează posibilitatea reînnoirii drepturilor individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio armonizat, pentru care numărul de drepturi de utilizare este limitat, în conformitate cu alineatul (2), Agenția organizează o procedură deschisă, transparentă și nediscriminatorie și, printre altele:

a) le oferă tuturor părților interesate posibilitatea de a-și exprima opiniile prin intermediul unei consultări publice în conformitate cu articolul 28; și

b) indică în mod clar motivele unei astfel de posibile reînnoiri.

(4) Atunci când decide dacă să reînnoiască drepturile de utilizare sau să organizeze o nouă procedură de selectare în vederea acordării drepturilor de utilizare în conformitate cu articolul 56, Agenția ia în considerare orice dovezi obținute în urma consultării în temeiul alineatului (3) cu privire la existența unei cereri de pe piață din partea altor furnizori de rețele și/sau de servicii de comunicații electronice decât cei care dețin drepturi de utilizare a spectrului de frecvențe radio în banda în cauză.

(5) O hotărâre de reînnoire a drepturilor individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio armonizat poate fi însoțită de o revizuire a taxelor, precum și a altor condiții aferente. După caz, Guvernul poate ajusta taxele pentru drepturile de utilizare în conformitate cu articolul 45.

Articolul 53. Cesiunea sau închirierea drepturilor individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio

(1) Furnizorii de rețele publice de comunicații electronice sau de servicii de comunicații electronice accesibile publicului pot cesa sau închiria altor furnizori drepturi individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio, sub rezerva aprobării Agenției, pe baza unei cereri comune a furnizorului căruia i-au fost acordate drepturile de utilizare a spectrului radio și a viitorului titular. Orice

acord având ca obiect cesionarea sau închirierea drepturilor de utilizare, încheiat fără obținerea acordului prealabil al Agenției, este nul de drept.

(2) Prevederile alineatului (1) nu se aplică în cazul în care dreptul individual de utilizare a spectrului de frecvențe radio a fost obținut fără plata unei taxe de licență.

(3) În cazul spectrului de frecvențe radio armonizat, orice cesiune sau închiriere a drepturilor individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio trebuie să respecte condițiile de utilizare armonizată a acestuia.

(4) Fără a aduce atingere necesității de a garanta absența oricărei denaturări a concurenței, în special în conformitate cu articolul 54, Agenția nu refuză emiterea acordului prealabil privind cesiunea sau închirierea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio, după caz:

a) cu excepția cazului în care există riscul clar ca cesionarul să nu fie în măsură să respecte condițiile inițiale aferente drepturilor de utilizare a frecvențelor radio;

b) în cazul în care locatorul se angajează să rămână responsabil pentru îndeplinirea condițiilor inițiale aferente drepturilor de utilizare a frecvențelor radio.

(5) Agenția facilitează cesiunea sau închirierea drepturilor de utilizare a spectrului de frecvențe radio prin analizarea în timp util a oricărei cereri de adaptare a condițiilor aferente drepturilor și prin asigurarea faptului că aceste drepturi sau spectrul de frecvențe radio aferent pot fi divizate sau dezagregate în cea mai mare măsură posibilă. Prelucrarea cererii referitoare la emiterea acordului prealabil în cazul cesionării sau închirierii drepturilor de utilizare se realizează în mod gratuit în termen 30 zile lucrătoare de la data transmiterii cererii sau a tuturor informațiilor suplimentare solicitate de Agenție, după caz.

(6) În cazurile de cesiune sau de închiriere:

a) noul titular sau locatorul trebuie să îndeplinească acele condiții în care drepturile în cauză au fost acordate inițial;

b) în cazul spectrului radio care face obiectul procedurilor de coordonare internațională, noul titular sau locatorul trebuie să se angajeze să continue să ofere sprijin Agenției pentru finalizarea acestor proceduri.

(7) Depunerea unei cereri de cesiune sau de închiriere a drepturilor de utilizare a spectrului de frecvențe radio, precum și transferul efectiv al acestora, se aduc la cunoștința publicului de către Agenție prin publicarea informațiilor pe site-ul web oficial, unde se păstrează pe toată durata drepturilor.

(8) Licența de utilizare a frecvențelor radio eliberată furnizorilor de servicii media audiovizuale nu poate fi cesionată.

(9) Licența de utilizare a frecvențelor radio eliberată furnizorului de multiplex de televiziune sau radiodifuziune digitală terestră poate fi cedată unui terț numai cu acordul prealabil al Agenției, emis în baza avizului consultativ al Consiliului Audiovizualului.

(10) Agenția poate emite o hotărâre prin care să precizeze toate detaliile relevante pentru punerea în aplicare a cesiunii sau a închirierii drepturilor individuale de utilizare a spectrului radio în temeiul alineatelor (1)-(9).

Articolul 54. Concurența

(1) Agenția promovează concurența efectivă și evită denaturarea acesteia atunci când decide acordarea, modificarea sau reînnoirea drepturilor de utilizare a spectrului de frecvențe radio pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice în conformitate cu prezenta lege.

(2) Atunci când Agenția acordă, modifică sau reînnoiește drepturile de utilizare a spectrului radio, aceasta poate lua măsuri corespunzătoare, cum ar fi:

a) limitarea benzilor de frecvențe radio pentru care se acordă drepturi de utilizare oricărui agent economic sau, în împrejurări justificate, stabilirea de condiții care însoțesc aceste drepturi de utilizare, cum ar fi furnizarea de acces cu ridicata, roaming la nivel național sau regional, în anumite benzi sau în anumite grupuri de benzi cu caracteristici similare;

b) rezervarea, în cazul în care este adecvat și justificat în raport cu o situație specifică de pe piața din Republica Moldova, a unei anumite părți a unei benzi de frecvențe radio sau a unui grup de benzi pentru alocarea către furnizorii nou-intrați pe piață;

c) refuzul de a acorda noi drepturi de utilizare a spectrului de frecvențe radio sau de a autoriza noi utilizări ale spectrului de frecvență radio în anumite benzi sau impunerea de condiții care însoțesc acordarea de noi drepturi de utilizare a spectrului de frecvențe radio sau autorizarea de noi utilizări ale spectrului de frecvențe radio, pentru a evita denaturarea concurenței prin orice asignare, transfer sau acumulare de drepturi de utilizare;

d) includerea unor condiții pentru interzicerea transferurilor de drepturi de utilizare a spectrului de frecvențe radio, care nu fac obiectul controlului concentrărilor economice la nivel național, în cazul în care este probabil ca acestea să afecteze în mod semnificativ concurența;

e) modificarea drepturilor existente în conformitate cu prezenta lege atunci când acest lucru este necesar pentru a remedia ex post o denaturare a concurenței cauzată de orice transfer sau acumulare a drepturilor de utilizare a spectrului de frecvențe radio.

(3) Luând în considerare condițiile de piață și criteriile de referință disponibile, Agenția își bazează hotărârile pe o evaluare obiectivă și prospectivă a condițiilor concurențiale de pe piață, a faptului că astfel de măsuri sunt sau nu necesare pentru menținerea sau realizarea unei concurențe efective, precum și a efectelor probabile ale unor astfel de măsuri asupra investițiilor existente și viitoare ale participanților la piață, în special pentru implementarea rețelelor. În acest sens, se ia în considerare abordarea analizei de piață, astfel cum se prevede la articolul 67 alineatul (4).

(4) Atunci când aplică alineatele (2) și (3), Agenția acționează în conformitate cu procedurile prevăzute la articolele 23, 24, 28 și 39.

Articolul 55. Calendarul coordonat al asignărilor

(1) Agenția cooperează cu autoritățile competente din statele membre ale Uniunii Europene pentru a coordona utilizarea spectrului de frecvențe radio armonizat pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice în cadrul spațiului economic comun în domeniul comunicațiilor electronice dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, ținând cont în mod corespunzător de diferitele situații de pe piețele naționale. Aceasta poate include identificarea uneia sau, după caz, a mai multor date comune până la care urmează să fie autorizată utilizarea spectrului de frecvențe radio armonizat specific.

(2) În cazul în care au fost stabilite condiții armonizate prin măsuri tehnice de punere în aplicare, stabilite în conformitate cu documentele naționale de politici în domeniul utilizării spectrului de frecvențe radio, bazate pe deciziile Comisiei Europene și/sau deciziile și recomandările Conferinței Europene a Administrațiilor de Poștă și Telecomunicații/Comitetului Comunicații Electronice sau cu actele normative naționale de armonizare cu acestea, pentru a permite utilizarea spectrului de frecvențe radio pentru rețele și servicii pe suport radio de bandă largă, utilizarea spectrului radio de frecvențe respectiv este permisă, cât mai curând posibil și în termen de cel mult 30 de luni de la adoptarea măsurii respective sau cât mai curând posibil după eliminarea oricărei hotărâri de a permite, în mod excepțional, utilizarea alternativă în temeiul articolului 47 alineatele (17)-(19).

(3) Termenul prevăzut la alineatul (2) poate fi amânat printr-o hotărâre a Agenției pentru o anumită bandă în circumstanțele următoare:

a) în măsura justificată de o restricție de utilizare a benzii respective bazată pe obiectivul de interes general prevăzut la articolul 47 alineatul (23) litera a) sau d);

b) în cazul problemelor nerezolvate de coordonare transfrontalieră care au ca rezultat interferențe prejudiciabile cu țările terțe, cu condiția ca statul afectat să fi solicitat asistența Uniunii Europene;

c) în scopul garantării securității și a apărării naționale; sau

d) în caz de forță majoră.

O astfel de amânare este revizuită cel puțin o dată la doi ani.

(4) Termenul prevăzut la alineatul (2) poate fi amânat pentru o anumită bandă în măsura necesară și pe o perioadă de până la 30 de luni în cazul:

a) unor probleme nerezolvate de coordonare transfrontalieră care au ca rezultat interferențe prejudiciabile care afectează Republica Moldova sau statele membre ale Uniunii Europene, cu condiția ca statul afectat să ia, în timp util, toate măsurile necesare în conformitate cu articolul 33 alineatul (3);

b) în care este necesar, dar este complex, să se asigure migrarea tehnică a utilizatorilor existenți ai benzii respective.

(5) În cazul unei amânări în temeiul alineatului (3) sau (4), Agenția informează în timp util, prin intermediul RSPG, statele membre ale Uniunii Europene și OAREC, indicând motivele pentru decizia respectivă.

Articolul 56. Procedura de limitare a numărului de drepturi de utilizare care urmează a fi acordate pentru utilizarea spectrului de frecvențe radio

(1) Fără a aduce atingere dispozițiilor articolului 55, în cazul în care determină că un drept de utilizare a frecvențelor radio nu poate fi acordat în baza regimului de autorizare generală, Agenția poate determina că numărul de drepturi de utilizare care urmează să fie acordate pentru spectrul de frecvențe radio trebuie să fie limitat, cu respectarea următoarelor condiții:

a) indicarea în mod clar a motivelor ce stau la baza limitării numărului de drepturi de utilizare, în special acordând importanță cuvenită necesității de a maximiza beneficiile pentru utilizatori și de a stimula concurența;

b) acordarea pentru toate părțile interesate, inclusiv utilizatori și consumatori, a posibilității de a-și exprima, în cadrul unei consultări publice, opiniile referitoare la orice limitare, efectuate în conformitate cu prevederile articolului 28.

(2) În cazul în care determină că numărul drepturilor de utilizare trebuie limitat, Agenția stabilește și justifică în mod clar obiectivele urmărite printr-o procedură de selectare competitivă sau comparativă în temeiul prezentului articol și, atunci când este posibil, le cuantifică, acordând importanța cuvenită necesității de a îndeplini obiectivele pieței naționale și cele ale spațiului economic comun în domeniul comunicațiilor electronice între Republica Moldova și Uniunea Europeană.

(3) Obiectivele care pot fi stabilite în scopul elaborării procedurii de selectare specifice, pe lângă promovarea concurenței, se limitează la unul sau mai multe dintre următoarele aspecte:

a) promovarea asigurării acoperirii;

b) asigurarea calității necesare a serviciilor;

c) promovarea utilizării eficiente a spectrului de frecvențe radio, inclusiv prin luarea în considerare a condițiilor aferente drepturilor de utilizare și a nivelului taxelor,

d) promovarea inovării și a dezvoltării afacerilor.

(4) Agenția definește și justifică în mod clar procedura de selectare aleasă, inclusiv orice etapă preliminară pentru accesul la procedura de selectare, precum și precizează în mod clar rezultatul oricărei evaluări conexe a situației concurențiale, tehnice și economice de pe piață și prezintă motivele pentru eventuala utilizare și alegere a măsurilor în conformitate cu articolul 39.

(5) Agenția publică hotărârea motivată privind procedura de selectare aleasă și prevederile conexe, precum și condițiile aferente drepturilor de utilizare.

(6) După stabilirea procedurii de selectare, Agenția publică o invitație în vederea prezentării cererilor de acordare a drepturilor de utilizare a spectrului.

(7) În cazul în care ajunge la concluzia că pot fi acordate drepturi suplimentare de utilizare a spectrului de frecvențe radio sau o combinație de autorizare generală și drepturi individuale de utilizare, Agenția publică această concluzie și inițiază procesul de acordare a acestor drepturi.

(8) În cazul în care acordarea drepturilor de utilizare a spectrului de frecvențe radio este limitată, drepturile respective se acordă pe baza unei proceduri de selectare și a unor criterii obiective, transparente, nediscriminatorii și proporționale. Orice astfel de criterii de selectare acordă importanța cuvenită realizării obiectivelor și cerințelor prevăzute la articolele 5, 6, 33 și 47.

(9) În cazul în care urmează să fie utilizate procedura de selectare competitive sau comparative, perioada maximă de 40 zile menționată la articolul 50 alineatul (15) poate fi prelungită atât timp cât este necesar pentru a garanta că aceste proceduri sunt echitabile, rezonabile, deschise și transparente pentru toate părțile interesate, dar nu cu mai mult de opt luni, sub rezerva oricărui calendar specific stabilit în temeiul articolului 55.

Aceste termene nu aduc atingere niciunui acord internațional aplicabil privind utilizarea spectrului de frecvențe radio și la coordonarea prin satelit.

(10) Prezentul articol nu aduce atingere prevederilor de cesiune sau închiriere a drepturilor individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio în conformitate cu articolul 53.

Capitolul XII

INSTALAREA ȘI UTILIZAREA ECHIPAMENTULUI DE REȚEA PE SUPORT RADIO

Articolul 57. Accesul la rețelele radio locale

(1) Se permite furnizarea accesului la o rețea publică de comunicații electronice prin intermediul RLAN-urilor, precum și utilizarea spectrului de frecvențe radio armonizat pentru această furnizare, sub rezerva îndeplinirii condițiilor aplicabile autorizării generale referitoare la utilizarea spectrului de frecvențe radio menționate la articolul 48 alineatele (1)-(6) și (8), cu excepția cazului menționat la alineatul (2).

(2) În cazul în care furnizarea menționată la alineatul (1) nu face parte dintr-o activitate de întreprinzător sau este auxiliară unei activități de întreprinzător sau unui serviciu public care nu depinde de transmiterea de semnale prin astfel de rețele, orice agent economic, autoritate publică sau utilizator final care furnizează un astfel de acces nu face obiectul niciunei autorizări generale pentru furnizarea de rețele sau de servicii de comunicații electronice în temeiul articolului 17, nici al obligațiilor privind drepturile utilizatorilor finali în temeiul capitolului XVII, nici al obligațiilor de interconectare a rețelelor lor în temeiul articolului 61 alineatele (1) și (2).

(3) La furnizarea accesului la o rețea publică de comunicații electronice prin intermediul RLAN-urilor, se aplică prevederile articolului 15 din Legea nr. 284/2004 privind serviciile societății informaționale.

(4) Agenția nu împiedică furnizorii de rețele și/sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului să permită accesul publicului la rețelele acestora, prin intermediul RLAN-urilor, care pot să fie amplasate în incinta în care se află utilizatorul final, sub rezerva îndeplinirii condițiilor aplicabile din autorizarea generală și a acordului prealabil, exprimat în cunoștință de cauză, al utilizatorului final.

(5) În conformitate, în special, cu articolul 113 alineatul (1), Agenția se asigură că furnizorii de rețele publice de comunicații electronice sau de servicii de comunicații electronice accesibile publicului nu impun restricții în mod unilateral utilizatorilor finali și nu îi împiedică pe aceștia:

a) să acceseze RLAN-uri pe care le aleg, furnizate de terți; sau

b) să permită în mod reciproc sau, la un nivel mai general, accesul altor utilizatori finali la rețelele acestor furnizori prin intermediul RLAN-urilor, inclusiv pe baza unor inițiative ale terților care agregă și pun la dispoziția publicului RLAN-uri ale mai multor utilizatori finali.

(6) Agenția nu limitează și nu împiedică utilizatorii finali să permită, reciproc sau în alt mod, accesul altor utilizatori finali la RLAN-urile lor, inclusiv pe baza unor inițiative ale terților care agregă și pun la dispoziția publicului RLAN-uri ale mai multor utilizatori finali.

(7) Agenția nu restricționează în mod nejustificat furnizarea pentru public a accesului la RLAN-uri:

a) de către entitățile din sectorul public sau în spațiile publice din apropierea incintelor ocupate de astfel de entități din sectorul public, atunci când furnizarea respectivă este auxiliară serviciilor publice furnizate în incintele respective;

b) pe baza unor inițiative ale organizațiilor neguvernamentale sau ale entităților din sectorul public de a agrega și de a permite în mod reciproc sau la un nivel mai general accesul la RLAN-uri ale mai multor utilizatori finali, inclusiv, după caz, RLAN-uri la care accesul public este furnizat în conformitate cu litera a).

Articolul 58. Instalarea și exploatarea punctelor de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă

(1) Agenția nu restricționează în mod nejustificat instalarea punctelor de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă. Orice norme care reglementează instalarea punctelor de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă trebuie să fie uniforme la nivel național și să fie publicate înainte de aplicarea lor.

(2) În special, autoritățile competente nu condiționează instalarea punctelor de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă care întrunesc caracteristicile stabilite în conformitate cu alineatul (4) de existența certificatului

de urbanism pentru proiectare și autorizației de construire sau a altor autorizații individuale obținute în prealabil.

(3) Prin derogare de la alineatul (2), autoritățile competente pot solicita autorizații pentru instalarea punctelor de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă în cazul unor clădiri sau locuri de valoare arhitecturală, istorică sau naturală protejate în condițiile legislației, sau, dacă este cazul, din motive de siguranță publică.

(4) Guvernul aprobă Regulamentul privind specificarea caracteristicilor punctelor de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă.

(5) Prezentul articol nu aduce atingere cerințelor esențiale prevăzute în reglementările tehnice aprobate în temeiul Legii nr. 235/2011 privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității și nici regimului de autorizare aplicabil utilizării spectrului de frecvențe radio relevant.

(6) În conformitate cu Legea nr. 28/2016 privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice, furnizorii de rețele publice de comunicații electronice instalează și operează puncte de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă pe, deasupra, în sau sub infrastructurile fizice proprietate publică a statului sau a unităților administrativ-teritoriale, inclusiv a celei date în concesiune, închiriate sau date în administrare ori în folosință, care sunt adecvate din punct de vedere tehnic pentru găzduirea punctelor de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă sau care sunt necesare pentru conectarea acestor puncte la o rețea de bază, care includ și mobilierul stradal precum stâlpii de iluminare, semnele de circulație, semafoarele, panourile, stațiile de autobuz și de troleibuz. Autoritățile publice centrale sau locale, alte instituții publice, precum și orice alte entități care exercită un drept de administrare asupra imobilelor proprietate publică a statului ori a unităților administrativ-teritoriale, inclusiv întreprinderile de stat sau municipale care au în administrare (gestiune) obiective de infrastructură tehnico-edilitară și titularii dreptului de administrare a proprietăților comune, inclusiv a celor din condominii, titularii dreptului de administrare, de concesiune, de închiriere sau de folosință onorează toate cererile rezonabile de acces conform unor condiții echitabile, rezonabile, transparente și nediscriminatorii, care se publică în conformitate cu Legea nr. 28/2016 privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice. Instalarea și operarea punctelor de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă nu face obiectul niciunor tarife, taxe, redevențe, chirii sau oricăror alte plăți pentru ocuparea și folosința acestor infrastructuri fizice.

(7) Accesul prevăzut la alineatul (6) include atât accesul necesar pentru conectarea punctelor de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă la o rețea publică de comunicații electronice, cât și accesul pentru instalarea bransamentelor necesare la rețeaua de energie electrică.

Capitolul XIII

ACCES ȘI INTERCONECTARE

Articolul 59. Cadrul general pentru acces și interconectare

(1) Furnizorii de rețele publice de comunicații electronice sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului din Republica Moldova sau din Republica Moldova și dintr-un stat membru al Uniunii Europene pot negocia între ei acorduri privind condițiile tehnice și comerciale pentru acces sau interconectare, în conformitate cu prezenta lege. Nu este necesar ca furnizorul dintr-un stat membru al Uniunii Europene care solicită accesul sau interconectarea în Republica Moldova să fie autorizat pentru desfășurarea activității în Republica Moldova în cazul în care nu furnizează rețele și/sau servicii de comunicații electronice în Republica Moldova.

(2) Fără a aduce atingere articolului 55 din Codul serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018, furnizorii de rețele și/sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului nu pot fi obligați, atunci când acordă acces sau interconectare, să ofere, unor furnizori diferiți, condiții diferite pentru servicii echivalente sau supuși unor obligații care nu au legătură cu serviciile efective de acces și interconectare furnizate, fără a aduce atingere condițiilor prevăzute în anexa nr. 1.

Articolul 60. Drepturile și obligațiile furnizorilor

(1) Pentru a se asigura furnizarea și interoperabilitatea serviciilor de comunicații electronice accesibile publicului, orice furnizor al unei rețele publice de comunicații electronice are:

a) dreptul de a negocia un acord de interconectare cu orice alt furnizor al unei rețele publice de comunicații electronice, în vederea furnizării de servicii de comunicații electronice accesibile publicului, inclusiv a serviciilor de comunicații electronice accesibile utilizatorilor prin intermediul unei alte rețele publice de comunicații electronice interconectate cu rețeaua oricăruia dintre cei 2 furnizori;

b) obligația, la cererea unui terț autorizat în condițiile prezentei legi, de a negocia cu bună credință un acord de interconectare cu solicitantul în cauză, în vederea furnizării de servicii de comunicații electronice accesibile publicului, inclusiv a serviciilor de comunicații electronice accesibile utilizatorilor prin intermediul unei alte rețele publice de comunicații electronice interconectate cu rețeaua oricăreia dintre părți.

(2) Furnizorii de rețele publice de comunicații electronice oferă acces și interconectare altor furnizori în termeni și condiții conforme cu obligațiile impuse de Agenție în temeiul articolelor 61, 62 și 68.

(3) Informațiile obținute înaintea, în timpul sau după finalizarea negocierilor unui acord de acces sau de interconectare trebuie utilizate numai în scopul în care au fost furnizate, iar confidențialitatea informațiilor transmise sau stocate va fi respectată în toate cazurile. Aceste informații nu pot fi divulgate către niciun terț,

în special către alte departamente, filiale, sedii secundare sau parteneri ai furnizorului care oferă acces ori interconectare, care ar obține astfel un avantaj de ordin competitiv, cu excepția informațiilor solicitate de Agenție, potrivit articolului 25.

(4) Negocierile trebuie să se poarte prin intermediari neutri atunci când condițiile de concurență impun acest lucru.

Articolul 61. Competențele și responsabilitățile Agenției și ale altor autorități competente privind accesul și interconectarea

(1) Agenția, acționând în vederea realizării obiectivelor prevăzute la articolul 5, încurajează și, după caz, asigură, în conformitate cu prezenta lege, accesul și interconectarea adecvate, precum și interoperabilitatea serviciilor, exercitându-și responsabilitatea astfel încât să promoveze eficiența, concurența durabilă, instalarea rețelelor de foarte mare capacitate, investițiile eficiente și inovarea, precum și să ofere beneficii maxime utilizatorilor finali.

(2) Agenția emite un regulament care oferă orientări și stabilește procedurile aplicabile pentru a beneficia de acces și interconectare, pentru a se asigura că furnizorii cu o acoperire geografică limitată pot beneficia de obligațiile impuse.

(3) În special, fără a aduce atingere măsurilor care pot fi luate cu privire la furnizorii desemnați ca având o putere semnificativă pe piață în conformitate cu articolul 68, Agenția poate impune:

a) în măsura necesară pentru a asigura conectivitatea de la un capăt la altul, obligații pentru întreprinderile care fac obiectul unei autorizări generale și care controlează accesul către utilizatorii finali, inclusiv, în cazuri justificate, obligația de a asigura interconectarea rețelelor lor, dacă aceasta nu s-a realizat încă;

b) în cazuri justificate și în măsura în care este necesar, obligații pentru furnizorii care fac obiectul unei autorizări generale și care controlează accesul către utilizatorii finali de a asigura interoperabilitatea serviciilor lor;

c) în cazuri justificate, atunci când conectivitatea de la un capăt la altul între utilizatorii finali este pusă în pericol din cauza lipsei de interoperabilitate între serviciile de comunicații interpersonale și, în măsura necesară pentru a asigura conectivitatea de la un capăt la altul între utilizatorii finali, obligații pentru furnizorii relevanți de servicii de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere, care ating un nivel semnificativ de acoperire și de preluare de către utilizatori, de a asigura interoperabilitatea serviciilor lor;

d) în măsura în care este necesar pentru a asigura accesul utilizatorilor finali la serviciile de emisie digitală de radiodifuziune și de televiziune și la serviciile complementare asociate specificate de Agenție, obligații pentru furnizori de a oferi acces la celelalte facilități menționate în partea II a anexei nr. 2, precum interfețele de programare a aplicației sau la ghidurile electronice de programe, în condiții echitabile, rezonabile și nediscriminatorii.

(4) Obligațiile menționate la alineatul (3) litera c) pot fi impuse doar:

a) în măsura necesară pentru a asigura interoperabilitatea serviciilor de comunicații interpersonale și pot include obligații proporționale pentru furnizorii acestor servicii de a publica și de a permite utilizarea, modificarea și redistribuirea informațiilor relevante de către autorități și de alți furnizori sau de a utiliza și a pune în aplicare standardele sau recomandările enumerate la articolul 43;

b) în cazul în care Agenția constată o amenințare considerabilă la adresa conectivității de la un capăt la altul între utilizatorii finali din întreaga Uniune Europeană și Republica Moldova sau între utilizatorii finali din cel puțin trei state membre ale Uniunii Europene și Republica Moldova și adoptă măsuri de punere în aplicare ce precizează natura și domeniul de aplicare ale oricăror obligații care pot fi impuse.

(5) În special și fără a aduce atingere alineatelor (1)-(4), Agenția impune obligații, în urma unei cereri rezonabile, de a acorda acces la cablajele, cablurile și facilitățile asociate din interiorul clădirilor sau până la primul punct de concentrare ori de distribuție, după cum este determinat de Agenție, în cazul în care acest punct este situat în afara clădirii.

(6) Obligațiile prevăzute la alineatul (5) pot fi impuse n sarcina oricărei persoane care deține cu orice titlu cablajele, cablurile sau facilitățile asociate, chiar dacă aceasta nu are calitatea de furnizor de rețele de comunicații electronice.

(7) Obligațiile prevăzute la alineatul (5) pot fi impuse numai dacă acest lucru este justificat pe motiv că multiplicarea respectivelor elemente de rețea și facilități asociate ar fi inefficientă din punct de vedere economic sau imposibilă de realizat din punct de vedere fizic și numai în măsură proporțională pentru a asigura o concurență durabilă.

(8) Condițiile de acces impuse în conformitate cu alineatul (5) pot include norme specifice privind accesul la astfel elemente de rețea, la servicii asociate ori la facilități asociate, privind transparența și nediscriminarea, precum și privind repartizarea costurilor de acces, care, după caz, se ajustează pentru a lua în considerare factorii de risc.

(9) În cazul în care Agenția constată, ținând seama, după caz, de obligațiile care rezultă din orice analiză de piață relevantă, că obligațiile impuse în conformitate cu alineatele (5)-(8), nu abordează suficient barierele economice sau fizice însemnate și netranzitorii în calea multiplicării, care stau la baza unei situații existente sau emergente pe piață care limitează în mod semnificativ rezultatele concurențiale pentru utilizatorii finali, aceasta poate extinde impunerea acestor obligații de acces, în condiții echitabile și rezonabile, dincolo de primul punct de concentrare sau de distribuție, până la un punct pe care îl determină ca fiind cel mai apropiat de utilizatorii finali, capabil să găzduiască un număr suficient de conexiuni ale utilizatorilor finali pentru a fi viabil din punct de vedere comercial pentru solicitanții de acces eficienți. Dacă acest lucru se justifică din motive tehnice sau economice, Agenția poate impune obligații în materie de acces activ sau virtual.

(10) Agenția ține seama de orientările relevante ale OAREC atunci când aplică prevederile alineatelor (5)-(9), inclusiv la stabilirea amplorii extinderii dincolo de primul punct de concentrare sau de distribuție.

(11) Agenția nu le impune obligații în conformitate cu alineatul (9) furnizorilor de rețele și/sau servicii publice de comunicații electronice atunci când stabilește că:

a) furnizorul are caracteristicile enumerate la articolul 80 alineatul (1) și pune la dispoziție un mijloc alternativ viabil și similar de a se conecta cu utilizatorii finali furnizând acces la o rețea de foarte mare capacitate oricărui alt furnizor, conform unor condiții echitabile, nediscriminatorii și rezonabile. Agenția poate extinde această exceptare la alți furnizori care oferă, în condiții echitabile, nediscriminatorii și rezonabile, acces la o rețea de o foarte mare capacitate; sau

b) impunerea de obligații ar compromite viabilitatea economică sau financiară a instalării unei noi rețele, în special prin proiecte locale de dimensiuni mai mici.

(12) Prin derogare de la alineatul (11) litera a), Agenția le poate impune obligații furnizorilor de rețele de comunicații electronice care îndeplinesc criteriile stabilite la litera respectivă în cazul în care rețeaua în cauză este finanțată din fonduri publice.

(13) Fără a aduce atingere alineatelor (1)-(4), Agenția impune furnizorilor de rețele de comunicații electronice obligații privind utilizarea în comun a infrastructurii pasive sau obligații privind încheierea de acorduri de acces la roaming la nivel local, în ambele cazuri dacă acestea sunt în mod direct necesare pentru furnizarea la nivel local a serviciilor care se bazează pe utilizarea spectrului de frecvențe radio, în conformitate cu legislația națională adoptată în vederea armonizării cu actele relevante ale Uniunii Europene și cu condiția ca niciun mijloc de acces alternativ viabil și similar la utilizatorii finali să nu fie pus la dispoziția niciunui furnizor conform unor condiții echitabile și rezonabile.

(14) Agenția poate impune obligațiile specificate la alineatul (12) numai în cazul în care această posibilitate este prevăzută în mod clar la acordarea drepturilor de utilizare a spectrului de frecvențe radio și în cazul în care acest lucru este justificat de faptul că, în zona care face obiectul unor astfel de obligații, instalarea determinată de piață a infrastructurilor pentru furnizarea de rețele sau de servicii care se bazează pe utilizarea spectrului de frecvențe radio este împiedicată de obstacole economice sau fizice insurmontabile și, prin urmare, accesul utilizatorilor finali la rețele sau servicii este extrem de deficitar sau inexistent. În aceste împrejurări, acolo unde accesul la infrastructura pasivă și utilizarea în comun a acesteia nu sunt suficiente pentru a rezolva situația, Agenția poate impune obligații privind partajarea infrastructurii active.

(15) Agenția ține cont de:

a) necesitatea de a maximiza conectivitatea pe întreg teritoriul Republicii Moldova, între Republica Moldova și Uniunea Europeană, de-a lungul rutelor principale de transport și în anumite zone geografice, precum și de posibilitatea de

a lărgi în mod semnificativ gama de opțiuni a utilizatorilor finali și de a crește calitatea serviciilor oferite acestora;

- b) utilizarea eficientă a spectrului de frecvențe radio;
- c) fezabilitatea tehnică a utilizării în comun și a condițiilor aferente;
- d) situația concurenței bazate pe infrastructură, precum și a concurenței bazate pe servicii;
- e) inovarea tehnologică;
- f) necesitatea primordială de a sprijini motivația gazdei infrastructurii să implementeze respectiva infrastructură în primul rând.

(16) În cazul soluționării unui litigiu, Agenția poate, printre altele, să impună beneficiarului obligației în materie de utilizare în comun sau de acces obligația de a partaja spectrul de frecvențe radio cu gazda infrastructurii în zona relevantă.

(17) Obligațiile și condițiile impuse în conformitate cu alineatele (1)-(16) trebuie să fie obiective, transparente, proporționale și nediscriminatorii și trebuie puse în aplicare în conformitate cu procedurile menționate la articolele 28, 37 și 38. Agenția evaluează efectele obligațiilor sau condițiilor respective în termen de cinci ani de la adoptarea măsurii anterioare referitoare la aceiași furnizori și evaluează oportunitatea retragerii sau a modificării lor în funcție de evoluția condițiilor. Agenția notifică rezultatul evaluării în conformitate cu procedurile menționate la articolele 28, 37 și 38.

(18) În sensul alineatelor (1)-(4), Agenția are competența de a interveni din propria inițiativă, atunci când o astfel de acțiune este justificată, pentru a garanta respectarea obiectivelor de politică prevăzute la articolul 5, în conformitate cu prezenta lege și, în special, cu procedurile menționate la articolele 28 și 37.

(19) Atunci când definește locația punctului terminal al rețelei, Agenția ține cont în cea mai mare măsură de orientările stabilite de OAREC privind abordările comune pentru identificarea punctului terminal al rețelei în diferite topologii de rețea.

Articolul 62. Sistemele de acces condiționat și alte facilități

(1) Condițiile de acces al telespectatorilor și ascultătorilor la serviciile de radio și televiziune digitală prevăzute în partea I din anexa nr. 2 se aplică în ceea ce privește accesul condiționat la serviciile de televiziune și radiodifuziune digitală furnizate telespectatorilor și ascultătorilor din Republica Moldova, indiferent de mijloacele de transmisie.

(2) În cazul în care, în urma unei analize de piață efectuate în conformitate cu articolul 67 alineatele (1)-(3), Agenția constată că unul sau mai mulți furnizori nu dețin o putere semnificativă de piață pe piața relevantă, aceasta poate modifica sau retrage condițiile cu privire la furnizorii în cauză, în conformitate cu procedurile menționate la articolele 28 și 37, numai în măsura în care:

1) accesibilitatea pentru utilizatorii finali la transmisiile de radio și televiziune și la serviciile media audiovizuale „must carry” determinate în

conformitate cu Codul serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018 nu ar fi afectată de modificarea sau retragerea condițiilor; și

2) modificarea sau retragerea condițiilor nu ar afecta în mod negativ perspectivele privind concurența efectivă pe piața:

- a) serviciilor cu amănuntul de emisie digitală de radio și televiziune; și
- b) sistemelor de acces condiționat și altor facilități asociate.

Părțile afectate de o astfel de modificare sau retragere a condițiilor beneficiază de o perioadă corespunzătoare de preaviz.

(3) Condițiile aplicate în conformitate cu prezentul articol nu aduc atingere capacității Agenției de a impune obligații în ceea ce privește modul de prezentare al ghidurilor electronice de programe (EPG) și a facilităților instrumentelor de prezentare și navigare similare.

(4) Fără a aduce atingere alineatului (1), Agenția poate revizui periodic condițiile aplicate în conformitate cu prezentul articol, prin efectuarea unei analize de piață în conformitate cu articolul 67 alineatele (1)-(3), pentru a stabili dacă să mențină, să modifice sau să retragă condițiile aplicate.

Capitolul XIV

ANALIZA DE PIAȚĂ ȘI PUTEREA SEMNIFICATIVĂ PE PIAȚĂ

Articolul 63. Furnizori cu putere semnificativă pe piață

(1) În cazul în care prezenta lege impune Agenției obligația de a determina dacă furnizorii dețin putere semnificativă pe piață în conformitate cu prevederile articolului 67, Agenția aplică alineatul (2).

(2) Se consideră că un furnizor deține putere semnificativă pe o anumită piață în cazul în care, individual sau împreună cu alți furnizori, se găsește într-o poziție echivalentă cu poziția dominantă pe piața respectivă, și anume o poziție de putere economică care îi permite să se comporte, într-o măsură apreciabilă, independent față de concurenți, clienți și, în cele din urmă, față de consumatori.

(3) În special, Agenția, atunci când examinează dacă doi sau mai mulți furnizori dețin împreună o poziție dominantă pe piață, acționează în conformitate cu legislația și ține seama în cea mai mare măsură de orientările privind analiza pieței și evaluarea puterii semnificative pe piață publicate de Comisia Europeană.

(4) Atunci când un furnizor deține putere semnificativă pe o piață specifică, el poate fi, de asemenea, desemnat ca având o putere semnificativă pe o piață aflată în strânsă legătură, în cazul în care legăturile dintre cele două permit valorificarea puterii de pe piața specifică pe piața cu care se află în strânsă legătură, consolidând astfel puterea de piață a furnizorului. Prin urmare, măsurile corective care urmăresc să prevină o asemenea valorificare pot fi aplicate pe piața aflată în strânsă legătură în conformitate cu articolele 69, 70, 71 și 74.

Articolul 64. Procedura de identificare și definire a piețelor

(1) Ținând cont în cea mai mare măsură de Recomandarea privind piețele relevante de produse și de servicii din domeniul comunicațiilor electronice care pot face obiectul unei reglementări ex ante, adoptată de Comisia Europeană, și de Orientările privind analiza pieței și evaluarea puterii semnificative pe piață în temeiul cadrului de reglementare al UE pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice (Orientările privind puterea semnificativă pe piață), stabilite de Comisia Europeană, Agenția definește piețele relevante de produse și de servicii din domeniul comunicațiilor electronice corespunzătoare împrejurărilor naționale, în special piețele geografice relevante din Republica Moldova, luând în considerare, printre altele, gradul de concurență la nivelul infrastructurilor din zonele respective, în conformitate cu principiile legislației în domeniul concurenței, fără a aduce atingere piețelor care pot fi definite, în anumite situații, în temeiul legislației în domeniul concurenței.

(2) La realizarea acțiunilor specificate în alineatul (1), Agenția ia în considerare, după caz, rezultatele studiilor privind aria de acoperire a rețelilor de comunicații electronice, efectuate în conformitate cu articolul 27 alineatele (1)-(6). Aceasta urmează procedurile menționate la articolele 28 și 37 înainte de a defini piețele care diferă de cele identificate în Recomandarea Comisiei Europene specificată la alineatul (1).

Articolul 65. Procedura de identificare a piețelor transnaționale

(1) În cazul în care Agenția, împreună cu autoritatea națională de reglementare din cel puțin un stat membru al Uniunii Europene, consideră că este necesar să se efectueze o analiză a unei piețe transnaționale potențiale, acestea înaintează OAREC o cerere motivată, care include dovezi în acest sens.

(2) În cazul piețelor transnaționale identificate de Comisia Europeană, ținând seama de analiza efectuată de OAREC în conformitate cu alineatul (1), Agenția, împreună cu autoritățile naționale de reglementare ale statelor membre ale Uniunii Europene vizate, efectuează împreună o analiză de piață, ținând cont în cea mai mare măsură de Orientările privind puterea semnificativă pe piață și decid, de comun acord, cu privire la impunerea, menținerea, modificarea sau retragerea oricăror obligații de reglementare menționate la articolul 67 alineatele (8) și (9). Agenția, împreună cu autoritățile naționale de reglementare ale statelor membre ale Uniunii Europene vizate, notifică Comisiei Europene proiectele lor de măsuri privind analiza de piață și orice obligații de reglementare în temeiul articolelor 37 și 38.

(3) Agenția poate, împreună cu alte autorități naționale de reglementare ale statelor membre ale Uniunii Europene, să notifice la OAERC proiectele lor de măsuri privind analiza pieței și orice obligații de reglementare în absența piețelor transnaționale, în cazul în care acestea consideră că condițiile de piață din jurisdicțiile lor respective sunt suficient de omogene.

Articolul 66. Procedura de identificare a cererii transnaționale

(1) În cazul în care Agenția, împreună cu autoritatea națională de reglementare din cel puțin un stat membru al Uniunii Europene, consideră că există o problemă gravă care trebuie soluționată, legată de cererea transnațională a utilizatorilor finali de produse și servicii care sunt furnizate în cadrul spațiului economic comun în domeniul comunicațiilor electronice între Republica Moldova și Uniunea Europeană pe una sau mai multe piețe enumerate în Recomandarea Comisiei Europene specificată la articolul 64 alineatul (1), acestea înaintează OAREC o cerere motivată, care include dovezi în acest sens, în vederea efectuării unei analize a cererii transnaționale respective.

(2) Atunci când își îndeplinește sarcinile de reglementare în cadrul jurisdicției sale, inclusiv, dacă este cazul, atunci când impune măsuri corective în conformitate cu articolul 68, Agenția ține cont în cea mai mare măsură de orientările, emise de OAREC, referitoare la abordările comune în vedere satisfacerii cererii transnaționale identificate ca fiind semnificativă și insuficient satisfăcută de ofertă în condiții comerciale sau reglementate.

Articolul 67. Procedura de analiză a pieței

(1) Agenția stabilește dacă o piață relevantă definită în conformitate cu articolul 64 prezintă caracteristici care să justifice impunerea obligațiilor de reglementare prevăzute în prezenta lege în urma unei analize efectuate, după caz, în colaborare cu Consiliul Concurenței, ținând cont în cea mai mare măsură de Orientările privind puterea semnificativă pe piață și urmând procedurile menționate la articolele 28 și 37.

(2) Se poate considera că o piață prezintă caracteristici care justifică impunerea obligațiilor de reglementare prevăzute în prezenta lege, dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele criterii:

a) există obstacole însemnate și netranzitorii structurale, juridice sau în materie de reglementare în calea intrării pe piață;

b) există o structură de piață care nu tinde către o concurență efectivă în orizontul de timp relevant, având în vedere situația concurenței bazate pe infrastructură și a altor surse de concurență, dincolo de obstacolele la intrare pe piață;

c) legislația în domeniul concurenței este insuficientă pentru a soluționa de una singură în mod adecvat disfuncționalitățile identificate ale pieței.

(3) În cazul în care Agenția efectuează o analiză a unei piețe care este inclusă în Recomandarea Comisiei Europene specificată la articolul 64 alineatul (1), aceasta consideră că au fost îndeplinite criteriile prevăzute la literele a), b) și c) de la alineatul (2), cu excepția cazului în care stabilește că unul sau mai multe dintre aceste criterii nu sunt îndeplinite în circumstanțele naționale specifice.

(4) În cazul în care Agenția efectuează analiza prevăzută la alineatele (1)-(3), aceasta examinează evoluțiile dintr-o perspectivă prospectivă, în absența

reglementării impuse în temeiul prezentului articol pe piața relevantă respectivă și luând în considerare elementele următoare:

a) evoluțiile pieței care afectează probabilitatea ca piața relevantă să tindă către o concurență efectivă;

b) toate constrângerile concurențiale relevante, la nivel cu ridicata și cu amănuntul, indiferent dacă se consideră că respectivele constrângeri sunt determinate de rețelele de comunicații electronice, de serviciile de comunicații electronice sau de alte tipuri de servicii ori aplicații care sunt comparabile din perspectiva utilizatorului final și indiferent dacă aceste constrângeri fac parte din piața relevantă;

c) alte tipuri de reglementări sau de măsuri impuse și care afectează piața relevantă sau piața, sau piețele cu amănuntul conexe pe parcursul perioadei relevante, inclusiv, dar fără a se limita, la obligațiile impuse în conformitate cu articolele 46, 60 și 61;

d) reglementările impuse pe alte piețe relevante în temeiul prezentului articol.

(5) În cazul în care Agenția concluzionează că o piață relevantă nu justifică impunerea unor obligații de reglementare în conformitate cu procedura prevăzută la alineatele (1)-(4) sau în cazul în care nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alineatele (8) și (9), aceasta nu impune sau nu menține nicio obligație de reglementare specifică în conformitate cu articolul 68.

(6) În cazul prevăzut la alineatul (5), dacă există deja obligații de reglementare sectoriale impuse în conformitate cu articolul 68, Agenția retrage aceste obligații impuse furnizorilor de pe piața relevantă respectivă.

(7) Agenția se asigură că părților afectate de o astfel de retragere a obligațiilor, în conformitate cu alineatul (6), li se acordă o perioadă corespunzătoare de preaviz, definită prin găsirea unui echilibru între necesitatea de a asigura o tranziție sustenabilă pentru beneficiarii acestor obligații și utilizatorii finali și, respectiv, posibilitatea de alegere a utilizatorilor finali, precum și faptul că reglementarea respectivă nu continuă mai mult decât este necesar. Atunci când stabilește asemenea perioadă, Agenția poate stabili condiții și perioade de preaviz specifice în legătură cu acordurile de acces existente.

(8) În cazul în care Agenția stabilește că pe o piață relevantă este justificată impunerea unor obligații de reglementare în conformitate cu alineatele (1)-(4), aceasta identifică toți furnizorii care, individual sau împreună, dețin o putere semnificativă pe piața relevantă respectivă, în conformitate cu articolul 63.

(9) Agenția impune furnizorilor menționați la alineatul (8) obligații de reglementare specifice adecvate în conformitate cu articolul 68 sau menține sau modifică astfel de obligații dacă acestea există deja, în cazul în care consideră că rezultatul pentru utilizatorii finali nu ar fi competitiv în mod efectiv în absența acestor obligații.

(10) Măsurile luate în conformitate cu alineatele (5)-(9) sunt supuse procedurilor menționate la articolele 28 și 37.

(11) Agenția efectuează o analiză a pieței relevante și notifică proiectul de măsură corespunzător în conformitate cu articolul 37:

a) în termen de cinci ani de la adoptarea unei măsuri anterioare, în cazul în care Agenția a definit piața relevantă și a stabilit furnizorii care au o putere semnificativă pe piață; această perioadă de cinci ani poate fi prelungită, în mod excepțional, cu până la un an, în cazul în care Agenția a notificat Comisiei Europene o propunere motivată de prelungire cu cel puțin patru luni înainte de expirarea perioadei de cinci ani, iar Comisia Europeană nu a formulat obiecții/recomandări în termen de o lună de la notificarea prelungirii;

b) în termen de trei ani de la adoptarea unei recomandări revizuite a Comisiei Europene privind piețele relevante, specificate la articolul 64 alineatul (1), pentru piețele care nu au fost notificate anterior Comisiei Europene; sau

c) în termen de trei ani de la aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

(12) În cazul în care Agenția consideră că nu poate finaliza sau nu a finalizat analiza unei piețe relevante identificate în Recomandarea Comisiei Europene privind piețele relevante, specificată la articolul 64 alineatul (1), în termenul prevăzut la alineatul (11), aceasta poate solicita asistență din partea OAREC pentru finalizarea analizei pieței respective și a obligațiilor specifice care urmează să fie impuse. Pe baza acestei asistențe, Agenția, în termen de șase luni de la termenul limită stabilit la alineatul (5), notifică proiectul de măsură Comisiei Europene în conformitate cu articolul 37.

Articolul 68. Impunerea, modificarea sau retragerea obligațiilor furnizorilor care dețin o putere semnificativă pe piață

(1) Agenția este împuternicită să impună obligațiile prevăzute la articolele 69-74 și la articolele 76-81.

(2) În cazul în care un furnizor este desemnat ca având o putere semnificativă pe o anumită piață ca urmare a unei analize de piață efectuate în conformitate cu articolul 67, Agenția impune, după caz, oricare dintre obligațiile prevăzute la articolele 69-74 și la articolele 76 și 80 și alege, în conformitate cu principiul proporționalității, modalitatea cel mai puțin intruzivă de soluționare a problemelor identificate în analiza de piață.

(3) Agenția impune obligațiile prevăzute la articolele 69-74 și la articolele 76 și 80 numai furnizorilor care au fost desemnați ca având o putere semnificativă pe piață în conformitate cu alineatul (2), fără a aduce atingere:

a) articolelor 61 și 62;

b) articolelor 22 și 46, condiției 7 din partea D a anexei nr. 1, aplicată în temeiul articolului 18 alineatul (1), articolelor 95 și 103 și Capitolul XVIII, care conțin obligații pentru alți furnizori decât cei desemnați ca având o putere semnificativă pe piață; sau

c) necesității de a respecta tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

(4) În circumstanțe excepționale, în cazul în care Agenția intenționează să impună furnizorilor desemnați ca având o putere semnificativă pe piață obligații privind accesul sau interconectarea, altele decât cele prevăzute la articolele 69-74 și la articolele 76 și 80, aceasta informează despre această intenție OAREC și ține cont în cea mai mare măsură de recomandările formulate de OAREC în legătură cu această intenție.

(5) Obligațiile impuse în conformitate cu prezentul articol:

a) se bazează pe natura problemei identificate de Agenție în analiza sa de piață, luând în considerare, după caz, identificarea cererii transnaționale în conformitate cu articolul 66;

b) trebuie să fie proporționale, ținând cont, atunci când este posibil, de costuri și de beneficii;

c) trebuie să fie justificate din perspectiva obiectivelor stabilite la articolul 5; și

d) impuse în urma consultării în conformitate cu articolele 28 și 37.

(6) În ceea ce privește necesitatea de a respecta tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, menționată la alineatul (3), Agenția notifică OAREC hotărârile de impunere, modificare sau retragere a obligațiilor ce revin furnizorilor, în conformitate cu procedura menționată la articolul 37.

(7) Agenția analizează impactul noilor evoluții ale pieței, inclusiv în legătură cu acordurile comerciale, printre care și acordurile de coinvestiție, care influențează dinamica concurenței.

(8) În cazul în care evoluțiile pieței menționate la alineatul (7) nu sunt suficient de importante încât să necesite efectuarea unei noi analize de piață în conformitate cu articolul 67, Agenția evaluează fără întârziere dacă este necesar să revizuiască obligațiile impuse furnizorilor desemnați ca având o putere semnificativă pe piață și să modifice orice hotărâre anterioară, inclusiv prin retragerea obligațiilor sau prin impunerea de noi obligații, pentru a se asigura că prin aceste obligații continuă să se respecte condițiile prevăzute la alineatul (5). Astfel de modificări se impun numai după consultări în conformitate cu articolele 28 și 37.

Articolul 69. Obligația de transparență

(1) Agenția poate impune, în conformitate cu articolul 68, obligații de transparență în ceea ce privește interconectarea sau accesul, care să oblige furnizorii să facă publice informații specifice, cum ar fi informații contabile, prețuri, specificații tehnice, caracteristicile rețelei și evoluțiile preconizate ale acesteia, precum și termenii și condițiile de furnizare și de utilizare, inclusiv orice condiții care modifică accesul la servicii și la aplicații sau utilizarea acestora, în special în ceea ce privește trecerea de la infrastructura tradițională, în cazul în care astfel de condiții sunt permise în legislația națională adoptată în vederea armonizării cu actele relevante ale Uniunii Europene.

(2) În special, în cazul în care furnizorul are obligații de nediscriminare, Agenția îi poate impune furnizorului respectiv să publice o ofertă de referință, care să fie suficient de degrupată pentru a asigura faptul că furnizorii nu sunt obligați să plătească pentru facilități care nu sunt necesare pentru serviciul solicitat. Oferta respectivă conține o descriere a ofertelor relevante, defalcate pe componente în funcție de nevoile pieței, precum și termenii și condițiile aferente, inclusiv prețurile.

(3) Agenția poate impune, printre altele, modificări ale ofertelor de referință pentru ca obligațiile impuse în temeiul prezentei legi să producă efecte.

(4) Agenția poate specifica informațiile exacte care trebuie puse la dispoziție în conformitate cu prezentul articol, nivelul de detaliere necesar și modalitatea de publicare.

(5) Fără a aduce atingere alineatului (4), în cazul în care un furnizor are obligații în temeiul articolului 72 sau 73 privind accesul cu ridicata la infrastructura rețelei, Agenția:

a) asigură publicarea unei oferte de referință ținând cont în cea mai mare măsură de orientările OAREC privind criteriile minime pentru o ofertă de referință.

b) se asigură că în ofertele de referință publicate sunt specificați indicatorii-cheie de performanță, după caz, precum și acordurile pertinente privind nivelul serviciilor corespunzătoare;

c) monitorizează îndeaproape și asigură respectarea ofertelor de referință publicate.

(6) Agenția poate, dacă este necesar pentru asigurarea respectării prevederilor prezentului articol, să aplice sancțiuni în condițiile legii.

Articolul 70. Obligații de nediscriminare

(1) Agenția poate impune, în conformitate cu articolul 68, obligații de nediscriminare în ceea ce privește interconectarea sau accesul.

(2) Obligațiile de nediscriminare garantează, în special, că furnizorul aplică, în împrejurări echivalente, condiții echivalente altor furnizori de servicii echivalente și că furnizează servicii și informații altora în aceleași condiții și la același nivel de calitate ca cele pe care le asigură propriilor sale servicii sau celor ale filialelor sau partenerilor lor. Agenția îi poate impune furnizorului respectiv obligația de a furniza produse și servicii de acces tuturor furnizorilor, inclusiv sie însuși, în aceleași termene și conform acelorași condiții, inclusiv cele privind nivelurile tarifelor și serviciilor, și prin intermediul acelorași sisteme și procese, pentru a asigura accesul echivalent.

Articolul 71. Obligația de separare contabilă

(1) Agenția poate impune, în conformitate cu articolul 68, obligații privind separarea contabilă în legătură cu anumite activități legate de interconectare sau de acces.

În special, Agenția îi poate solicita unui furnizor integrat pe verticală să-și prezinte în mod transparent prețurile cu ridicata și prețurile de transfer intern, printre altele pentru a asigura respectarea obligației de nediscriminare în temeiul articolului 70, acolo unde există, sau, dacă este necesar, pentru a preveni subvențiile încrucișate inechitabile. Agenția poate specifica formatul și metodologia contabilă care urmează să fie utilizate.

(2) Fără a aduce atingere articolului 25, pentru a facilita verificarea respectării obligațiilor de transparență și de nediscriminare, Agenția are competența de a solicita să îi fie furnizate înregistrările contabile, inclusiv datele privind veniturile primite de la terți. Agenția poate publica informații care ar contribui la realizarea unei piețe deschise și concurențiale, respectând în același timp legislația privind secretul comercial.

Articolul 72. Accesul la activele de inginerie civilă

(1) În conformitate cu articolul 68, Agenția poate impune furnizorilor obligația de a da curs cererilor rezonabile de acces și de utilizare a activelor de inginerie civilă, inclusiv, însă fără a se limita la, clădiri sau intrări în clădiri, cablajul clădirilor, inclusiv cablurile, antenele, turnurile și alte construcții de susținere, pilonii, stâlpii, conductele, țevile, căminele de vizitare, gurile de vizitare și cabinetele, în situațiile în care, în urma luării în considerare a analizei pieței, Agenția concluzionează că refuzul accesului sau accesul conform unor condiții nerezonabile cu un efect similar ar împiedica apariția unei piețe competitive durabile și nu ar fi în interesul utilizatorului final.

(2) Agenția îi poate impune unui furnizor obligația de a furniza acces în conformitate cu prezentul articol, indiferent dacă activele care sunt afectate de obligație fac parte din piața relevantă în conformitate cu analiza de piață, cu condiția ca obligația să fie necesară și proporțională pentru îndeplinirea obiectivelor de la articolul 5.

Articolul 73. Obligații privind accesul la anumite elemente de rețea și la facilitățile asociate, precum și privind utilizarea acestora

(1) Agenția poate, în conformitate cu articolul 68, să impună furnizorilor obligația de a da curs cererilor rezonabile de acces la anumite elemente de rețea și la facilitățile asociate și de utilizare a acestora, în situații în care consideră că refuzul accesului sau condițiile nerezonabile cu efect similar ar împiedica apariția unei piețe de comerț cu amănuntul concurențiale și durabile și nu ar fi în interesul utilizatorului final.

(2) În scopul prevăzut la alineatul (1), Agenția poate obliga furnizorii, printre altele:

a) să acorde terților acces la și să permită utilizarea anumitor elemente fizice de rețea și facilități asociate, după caz, inclusiv acces necondiționat la bucla și la subbucla locală;

b) să acorde terților acces la anumite elemente și servicii de rețea active sau virtuale;

c) să negocieze cu bună-credință cu furnizorii care solicită acces;

d) să nu retragă accesul deja acordat la infrastructură;

e) să furnizeze anumite servicii cu ridicata în vederea revânzării acestora de către terți;

f) să acorde acces deschis la interfețele tehnice, la protocoale sau la alte tehnologii-cheie care sunt indispensabile pentru interoperabilitatea serviciilor sau a serviciilor de rețea virtuale;

g) să furnizeze colocare sau alte forme de utilizare în comun a facilităților asociate;

h) să furnizeze anumite servicii necesare asigurării interoperabilității serviciilor de la un capăt la altul pentru utilizatori sau roaming în rețelele mobile;

i) să furnizeze acces la sistemele de asistență operațională sau la sistemele de software similare necesare în vederea asigurării concurenței loiale în domeniul furnizării de servicii;

j) să interconecteze rețele sau facilități de rețea;

k) să furnizeze acces la serviciile asociate, precum serviciul de identificare, localizare și prezență.

(3) Agenția poate supune obligațiile specificate la alineatul (2) unor condiții de echitate, rezonabilitate și promptitudine.

(4) Atunci când Agenția analizează oportunitatea impunerii oricăreia dintre posibilele obligații specifice menționate la alineatul (2) și, în special, atunci când evaluează, în conformitate cu principiul proporționalității, dacă și în ce mod trebuie impuse aceste obligații, aceasta analizează dacă alte forme de acces la intrările cu ridicata, fie pe aceeași piață cu ridicata, fie pe o piață cu ridicata conexă, ar fi suficiente pentru a rezolva problema identificată în interesul utilizatorului final. Această evaluare include ofertele comerciale în materie de acces, accesul reglementat în conformitate cu articolul 61 sau accesul reglementat, existent sau planificat, la alte intrări cu ridicata în conformitate cu prezentul articol.

(5) La efectuarea evaluării prevăzute la alineatul (4) Agenția ține cont în special de următorii factori:

a) viabilitatea tehnică și economică a utilizării sau a instalării unor infrastructuri concurente, având în vedere ritmul de dezvoltare a pieței, ținând cont de natura și de tipul de interconectare sau de acces vizate, inclusiv de viabilitatea altor produse de acces în amonte, cum ar fi accesul la conducte;

b) evoluția tehnologică preconizată care afectează proiectarea și gestionarea rețelei;

c) necesitatea de a asigura neutralitatea tehnologică care să le permită părților să-și proiecteze și să-și gestioneze propriile rețele;

d) fezabilitatea furnizării accesului oferit, în raport cu capacitatea disponibilă;

e) investiția inițială a proprietarului facilității, ținând cont de orice investiție publică realizată și de riscurile pe care le implică realizarea investiției, în special în ceea ce privește investițiile în rețele de foarte mare capacitate și nivelurile de risc aferente acestora;

f) necesitatea de a proteja concurența pe termen lung, acordând o atenție deosebită unei concurențe eficiente din punct de vedere economic bazate pe infrastructură și modelelor de afaceri inovatoare care sprijină concurența durabilă, cum ar fi cele bazate pe coinvestiții în rețele;

g) după caz, orice drepturi de proprietate intelectuală relevante;

h) furnizarea de servicii paneuropene.

(6) În cazul în care intenționează, în conformitate cu articolul 68, să impună obligații în temeiul articolului 72 sau în temeiul prezentului articol, Agenția analizează dacă impunerea unor obligații exclusiv în conformitate cu articolul 72 nu ar constitui un mijloc proporțional de promovare a concurenței și a intereselor utilizatorului final.

(7) Atunci când impune unui furnizor obligația de a furniza acces în conformitate cu dispozițiile prezentului articol, Agenția poate stabili condițiile tehnice sau operaționale pe care trebuie să le îndeplinească furnizorul sau beneficiarii acestui acces, atunci când este necesar pentru a asigura funcționarea normală a rețelei. Obligațiile referitoare la respectarea anumitor standarde și specificații tehnice trebuie să fie conforme cu standardele și cu specificațiile stabilite în conformitate cu articolul 43.

Articolul 74. Controlul prețurilor și obligațiile privind contabilitatea costurilor

(1) Agenția poate impune, în conformitate cu articolul 68, obligații privind recuperarea costurilor și controlul prețurilor, inclusiv obligații privind fundamentarea prețurilor în funcție de costuri, precum și obligații privind sistemele de contabilitate a costurilor, pentru furnizarea anumitor tipuri de interconectare sau acces, în situațiile în care o analiză a pieței indică o lipsă a unei concurențe efective ce reflectă faptul că este posibil ca furnizorul în cauză să mențină prețurile la un nivel excesiv de ridicat sau să comprime prețurile (*price squeeze*) în detrimentul utilizatorilor finali.

(2) Pentru a determina oportunitatea impunerii unor obligații de control al prețurilor, Agenția ia în considerare necesitatea de a promova concurența și interesele pe termen lung ale utilizatorilor finali în ceea ce privește instalarea și adoptarea rețelelor de generație următoare și, în special, a rețelelor de foarte mare capacitate. În special, pentru a încuraja investițiile efectuate de furnizor, inclusiv în rețelele de generație următoare, Agenția ia în considerare investițiile realizate de furnizor.

(3) În cazul în care Agenția consideră că obligațiile de control al prețurilor sunt oportune, aceasta îi permite furnizorului realizarea unei rate rezonabile de

rentabilitate a capitalului adecvat investit, luând în considerare orice riscuri specifice unui anumit nou proiect de investiții în rețea.

(4) Agenția ia în considerare posibilitatea de a nu impune sau de a nu menține obligații în temeiul prezentului articol, în cazul în care stabilește că există o presiune demonstrabilă la nivelul prețurilor cu amănuntul și că orice obligație impusă în conformitate cu articolele 69-73, inclusiv, în special, orice test de reproductibilitate economică impus în conformitate cu articolul 70, asigură accesul efectiv și nediscriminatoriu.

(5) Atunci când consideră oportună impunerea unor obligații de control al prețurilor pentru accesul la elementele de rețea existente, Agenția ține cont, de asemenea, de beneficiile unor prețuri cu ridicata previzibile și stabile pentru asigurarea unei intrări eficiente pe piață și a unor stimulente suficiente pentru toți furnizorii în vederea instalării de rețele noi și modernizate.

(6) Agenția se asigură că toate mecanismele de recuperare a costurilor și metodele de stabilire a prețurilor care sunt impuse servesc la promovarea instalării de rețele noi și modernizate, a eficienței, a concurenței durabile, precum și a maximizării beneficiilor durabile pentru utilizatorii finali. În acest sens, aceasta poate, de asemenea, să ia în considerare prețurile disponibile pe piețe concurențiale comparabile.

(7) În cazul în care un furnizor are obligația de a-și baza prețurile pe costuri, sarcina probei că tarifele pe care le aplică sunt bazate pe costuri, inclusiv o rată rezonabilă a rentabilității investiției, revine furnizorului respectiv. În scopul calculării costului furnizării eficiente de servicii, Agenția poate utiliza metode de contabilitate a costurilor diferite de cele folosite de furnizorul în cauză. Agenția îi poate solicita unui furnizor să prezinte o justificare completă a prețurilor sale și, după caz, să solicite ajustarea prețurilor.

(8) Agenția se asigură că în cazul în care punerea în aplicare a unui sistem de contabilitate a costurilor este impusă pentru a sprijini controlul prețurilor, o descriere a sistemului de contabilitate a costurilor este pusă la dispoziția publicului, indicând cel puțin principalele categorii în care sunt grupate costurile și normele utilizate pentru alocarea costurilor. Un organism independent calificat verifică conformitatea cu sistemul de contabilitate a costurilor și publică anual o declarație privind conformitatea.

Articolul 75. Tarifele de terminare a apelurilor

(1) Tarifele de terminare a apelurilor voce către utilizatorii finali în propriile rețele mobile și fixe aplicate de către furnizorii de servicii de terminare a apelurilor voce pentru apelurile naționale și apelurile provenite de la numere ale statelor membre ale Uniunii Europene sau, ale statelor membre ale Spațiului Economic European nu depășește tariful maxim unic stabilit la nivelul Uniunii Europene de terminare a apelurilor voce în rețelele mobile și, respectiv, tariful maxim unic la nivelul Uniunii Europene de terminare a apelurilor voce în rețelele fixe.

(2) În cazul în care Comisia Europeană decide să nu impună un tarif maxim de terminare a apelurilor de voce în rețelele mobile sau un tarif maxim de terminare a apelurilor de voce în rețelele fixe, sau nu impună niciunul dintre aceste două tipuri de tarife, Agenția poate efectua analize de piață ale piețelor de terminare a apelurilor de voce în conformitate cu articolul 67, pentru a evalua dacă este necesară impunerea unor obligații de reglementare.

(3) În cazul în care, ca urmare a unei analize de piață prevăzută la alineatul (2), Agenția impune, pentru apelurile naționale și apelurile provenite de la numere ale statelor membre ale Uniunii Europene sau ale statelor membre ale Spațiului Economic European, tarife de terminare a apelurilor fundamentate în funcție de costuri, aceasta urmează criteriile pentru stabilirea tarifelor de terminare a apelurilor de voce la nivel cu ridicata pe piețele de telefonie fixă și mobilă, stabiliți în anexa nr. 3, iar proiectul său de măsură face obiectul procedurilor menționate la articolele 28, 37 și 38.

(4) Agenția monitorizează îndeaproape și asigură respectarea de către furnizorii de servicii de terminare a apelurilor de voce a obligației prevăzute la alineatul (1). Aceasta îi poate solicita în orice moment unui furnizor de servicii de terminare a apelurilor de voce către utilizatorii finali în propriile rețele mobile sau fixe să modifice tariful aferent serviciilor respective pe care îl aplică altor furnizori pentru apelurile naționale și apelurile provenite de la numere ale statelor membre ale Uniunii Europene sau ale statelor membre ale Spațiului Economic European în cazul în care acesta depășește tariful relevant stabilit prin actul delegat menționat la alineatul (1).

(5) În cazul în care tarifele de terminare a apelurilor de voce aplicate de către furnizorii de servicii de terminare a apelurilor de voce pentru apelurile naționale și apelurile provenite de la numere ale statelor membre ale Uniunii Europene sau ale statelor membre ale Spațiului Economic European sunt stabilite într-o altă monedă decât euro, tarifele maxime de terminare a apelurilor de voce în rețelele mobile și fixe prevăzute la alineatul (1) se convertesc în monedă națională prin aplicarea celei mai recente medii a cursurilor de schimb de referință publicate la 1 septembrie, 1 octombrie și 1 noiembrie de către Banca Centrală Europeană în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene. Tarifele maxime de terminare a apelurilor de voce în rețelele mobile și fixe denominate în moneda națională se revizuiesc anual și se actualizează până la data de 1 ianuarie a fiecărui an, utilizând cea mai recentă medie a cursurilor de schimb de referință publicate la 1 septembrie, 1 octombrie și 1 noiembrie de către Banca Centrală Europeană în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

(6) Agenția informează anual OAREC cu privire la aplicarea prezentului articol.

Articolul 76. Regimul de reglementare al noilor elemente de rețea de foarte mare capacitate

(1) Furnizorii care au fost desemnați ca având o putere semnificativă pe una sau mai multe piețe relevante în conformitate cu articolul 67 pot oferi angajamente, în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 79 și sub rezerva alineatului (2), pentru a deschide către coinvestiții instalarea unei noi rețele de foarte mare capacitate care constă în elemente de fibră optică până la incinta sau la stația de bază a utilizatorului final, inclusiv prin oferirea coproprietății sau partajării riscurilor pe termen lung prin cofinanțare sau prin acorduri de achiziție care dau naștere unor drepturi specifice de natură structurală de către alți furnizori de rețele sau servicii de comunicații electronice.

(2) Atunci când Agenția evaluează angajamentele menționate la alineatul (1), aceasta stabilește, în special, dacă oferta de coinvestiții îndeplinește următoarele condiții cumulative:

1) este deschisă în orice moment al duratei de viață a rețelei oricărui furnizor de rețele sau servicii de comunicații electronice;

2) le-ar permite altor coinvestitori care sunt furnizori de rețele sau de servicii de comunicații electronice să concureze în mod efectiv și durabil pe termen lung pe piețele din aval în care este activ furnizorul desemnat ca având o putere semnificativă pe piață, în condiții care includ:

a) condiții echitabile, rezonabile și nediscriminatorii care permit accesul la întreaga capacitate a rețelei în măsura în care aceasta face obiectul coinvestițiilor;

b) flexibilitate în ceea ce privește valoarea și calendarul participării fiecărui coinvestitor;

c) posibilitatea de a spori în viitor respectiva participare; și

d) drepturi reciproce acordate de coinvestitori după implementarea infrastructurii în care au coinvestit;

3) este făcută publică de către furnizor în timp util și, în cazul în care furnizorul nu întrunește caracteristicile enumerate la articolul 80 alineatul (1), cu cel puțin șase luni înainte de începerea instalării noii rețele; această perioadă poate fi prelungită în funcție de circumstanțe;

4) solicitanții de acces care nu participă la coinvestiție pot beneficia de la bun început de aceeași calitate, de aceeași viteză, de aceleași condiții și de aceeași accesibilitate pentru utilizatorii finali care erau disponibile înainte de instalare, însoțite de un mecanism de adaptare de-a lungul timpului, confirmat de Agenție în funcție de evoluțiile de pe piețele cu amănuntul conexe, care menține stimulentele de participare la coinvestiție; un astfel de mecanism asigură că solicitanții de acces au acces la elementele de foarte mare capacitate ale rețelei într-un moment și pe baza unor condiții transparente și nediscriminatorii care reflectă într-un mod adecvat gradul de risc la care se expun respectivii coinvestitori în diferite etape ale instalării și țin seama de situația concurențială pe piețele cu amănuntul;

5) respectă cel puțin criteriile de evaluare a ofertelor de coinvestiții stabilite în anexa nr. 4 și este realizată cu bună-credință.

(3) În cazul în care, ținând cont de rezultatele testului de piață efectuat în conformitate cu articolul 79 alineatele (3)-(5), Agenția constată că angajamentul

de coinvestiții oferit îndeplinește condițiile prevăzute la alineatele (1) și (2), aceasta impune obligativitatea angajamentului respectiv în temeiul articolului 79 alineatele (6)-(9) și nu impune obligații suplimentare în temeiul articolului 68 în ceea ce privește elementele noii rețele de foarte mare capacitate care fac obiectul angajamentelor, dacă cel puțin un coinvestitor potențial a încheiat un acord de coinvestiții cu furnizorul desemnat ca având o putere semnificativă pe piață.

(4) Alineatul (3) nu aduce atingere regimului de reglementare al împrejurărilor care nu îndeplinesc condițiile prevăzute la alineatele (1) și (2), ținând cont de rezultatele oricărui test de piață efectuat în conformitate cu articolul 79 alineatele (3)-(5), dar care au un impact asupra concurenței și sunt luate în considerare în scopul articolelor 67 și 68.

(5) Prin derogare de la alineatul (3), Agenția poate, în împrejurări justificate în mod corespunzător, să impună, să mențină sau să adapteze măsuri corective în conformitate cu articolele 68-74, în ceea ce privește noile rețele de foarte mare capacitate pentru a soluționa probleme semnificative de concurență pe piețe specifice, în cazul în care stabilește că, având în vedere caracteristicile specifice ale acestor piețe, problemele de concurență respective nu ar putea fi soluționate altfel.

(6) Agenția monitorizează permanent respectarea condițiilor prevăzute la alineatele (1) și (2) și îi poate solicita furnizorului desemnat ca având o putere semnificativă pe piață să îi furnizeze declarații anuale de conformitate.

(7) Prezentul articol nu aduce atingere competenței Agenției de a lua hotărâri în temeiul articolului 31 alineatele (1) și (2) în cazul unui litigiu care apare între furnizori în legătură cu un acord de coinvestiții considerat de aceasta ca îndeplinind condițiile prevăzute la alineatele (1) și (2).

Articolul 77. Separarea funcțională

(1) În cazul în care Agenția constată că obligațiile corespunzătoare impuse în temeiul articolelor 69-74 nu au generat o concurență efectivă și sunt identificate în continuare probleme de concurență importante și persistente sau disfuncționalități ale pieței în legătură cu furnizarea cu ridicata pe anumite piețe de produse de acces, aceasta poate, în mod excepțional, în conformitate cu articolul 68 alineatul (4), să impună furnizorilor integrați pe verticală obligația de a transfera activitățile conexe furnizării cu ridicata a produselor relevante de acces într-o entitate comercială care funcționează independent.

(2) Entitatea comercială menționată la alineatul (1) le furnizează produse și servicii de acces tuturor furnizorilor, inclusiv altor entități comerciale din cadrul grupului societății-mamă, respectând aceleași termene și condiții, inclusiv cele referitoare la nivelurile tarifelor și serviciilor, și prin intermediul acelorași sisteme și procese.

(3) Atunci când Agenția intenționează să impună o obligație de separare funcțională, aceasta informează OAREC printr-o notificare care include:

a) dovezi care să justifice concluzia sa menționată la alineatul (1);

b) o evaluare motivată prin care să constate că nu există sau că există foarte puține perspective de a avea o concurență efectivă și durabilă bazată pe infrastructură într-un interval rezonabil de timp;

c) o analiză a impactului preconizat asupra Agenției, asupra furnizorului, în special asupra forței de muncă a furnizorului separat și asupra domeniului comunicațiilor electronice în ansamblu, precum și asupra stimulentei pentru investiții în acesta, în special în ceea ce privește necesitatea asigurării coeziunii sociale și teritoriale, dar și asupra altor părți interesate, inclusiv, în special impactul preconizat asupra concurenței și orice posibile efecte asupra consumatorilor;

d) o analiză a motivelor care justifică faptul că această obligație ar reprezenta modalitatea cea mai eficientă de a asigura respectarea măsurilor corective menite să soluționeze problemele în materie de concurență sau disfuncționalitățile de pe piață identificate.

(4) Proiectul de măsură de separare funcțională trebuie să includă următoarele elemente:

a) natura exactă și nivelul exact de separare, specificând în special statutul juridic al entității comerciale separate;

b) identificarea activelor entității comerciale separate și a produselor sau serviciilor care urmează să fie furnizate de entitatea respectivă;

c) mecanismele de guvernanță menite să asigure independența personalului angajat de către entitatea comercială separată și structura de acordare a stimulentei corespunzătoare;

d) normele pentru asigurarea respectării obligațiilor;

e) normele pentru asigurarea transparenței procedurilor operaționale, în special față de alte părți interesate;

f) un program de monitorizare pentru asigurarea respectării obligațiilor, inclusiv publicarea unui raport anual.

(5) Luând în considerare opinia expusă de către OAREC cu privire la acest proiect de măsură, Agenția efectuează o analiză coordonată a diferitelor piețe legate de rețeaua de acces în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 67. Pe baza acestei analize, aceasta impune, menține, modifică sau retrage obligații, în conformitate cu procedurile prevăzute la articolele 28 și 37.

(6) Un furnizor căruia i-a fost impusă separarea funcțională poate face obiectul oricăror dintre obligațiile menționate la articolele 69-74 pe orice piață specifică pe care a fost desemnat ca având o putere semnificativă în conformitate cu articolul 67 sau oricăror alte obligații impuse de Agenție în temeiul articolului 68 alineatul (4).

Articolul 78. Separarea voluntară a unei întreprinderi integrate pe verticală

(1) Furnizorii care au fost desemnați ca având o putere de piață semnificativă pe una sau mai multe piețe relevante în conformitate cu articolul 67 informează Agenția cu cel puțin trei luni înainte de orice intenție de a-și transfera activele rețelei locale de acces sau a unei părți importante dintre acestea unei

entități separate din punct de vedere juridic deținute de altcineva sau de a înființa o entitate comercială separată care să le asigure tuturor furnizorilor cu amănuntul, inclusiv propriilor sale unități de vânzare cu amănuntul, furnizarea de produse de acces echivalente.

(2) Furnizorii menționați la alineatul (1) informează Agenția cu privire la orice modificare a intenției sale privind procesul de separare, anunțate în conformitate cu alineatul (1), precum și cu privire la rezultatul final al acestui proces.

(3) Furnizorii menționați la alineatul (1) pot oferi, de asemenea, angajamente în ceea ce privește condițiile de acces aplicabile pentru rețeaua lor pe durata unei perioade de punere în aplicare ulterior implementării formei propuse de separare, în vederea asigurării accesului efectiv și nediscriminatoriu al terților. Oferta de angajamente include suficiente detalii, inclusiv în ceea ce privește calendarul de punere în aplicare și durata, pentru a-i permite Agenției să-și îndeplinească sarcinile în conformitate cu alineatele (4)-(6). Angajamentele respective se pot prelungi dincolo de perioada maximă pentru analizele de piață prevăzute la articolul 67 alineatele (10) și (11).

(4) Agenția evaluează efectul tranzacției preconizate, împreună cu angajamentele oferite, după caz, asupra obligațiilor de reglementare existente în temeiul prezentei legi. În acest scop, aceasta efectuează o analiză a diferitelor piețe conexe rețelei de acces în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 67 și ia în considerare orice angajamente oferite de furnizor, ținând cont în special de obiectivele stabilite la articolul 5. În acest sens, Agenția consultă terții, în conformitate cu articolul 28, și abordează, în special, terții care sunt afectați în mod direct de tranzacția preconizată.

(5) Pe baza analizei sale, Agenția impune, menține, modifică sau retrage obligații, în conformitate cu procedurile prevăzute la articolele 28 și 37, aplicând, dacă este cazul, articolul 80. În hotărârea sa, Agenția poate să impună obligativitatea angajamentelor prevăzute în prezentul articol, în întregime sau în parte.

(6) Prin derogare de la articolul 67 alineatele (10) și (11), Agenția poate impune obligativitatea angajamentelor prevăzute în prezentul articol, în întregime sau în parte, pe durata întregii perioade pentru care sunt oferite.

(7) Fără a aduce atingere articolului 80, entitatea comercială separată din punct de vedere juridic sau operațional care a fost desemnată ca având o putere semnificativă pe orice piață specifică în conformitate cu articolul 67 poate face obiectul, după caz, al oricăreia dintre obligațiile menționate la articolele 69-74, sau al oricăror alte obligații impuse de Agenție în temeiul articolului 68 alineatul (4), atunci când orice angajamente oferite sunt insuficiente pentru a îndeplini obiectivele prevăzute la articolul 5.

(8) Agenția monitorizează punerea în aplicare a angajamentelor oferite de furnizori a căror obligativitate a impus-o în conformitate cu alineatul (4) și

analizează prelungirea acestora la încheierea perioadei pentru care au fost oferite inițial.

Articolul 79. Procedura angajamentelor

(1) Furnizorii desemnați ca având o putere semnificativă pe piață îi pot oferi Agenției angajamente privind condițiile aplicabile pentru accesul sau coinvestițiile în rețelele lor ori pentru ambele, în legătură cu, printre altele:

a) acordurile de cooperare relevante pentru evaluarea obligațiilor adecvate și proporționale în temeiul articolului 68;

b) coinvestițiile în rețele de foarte mare capacitate în temeiul articolului 76; sau

c) accesul efectiv și nediscriminatoriu al terților în conformitate cu articolul 78, atât în timpul unei perioade de punere în aplicare a separării voluntare de un furnizor integrat pe verticală, cât și după punerea în aplicare a formei de separare propuse.

(2) Oferta privind angajamentele trebuie să fie suficient de detaliată, inclusiv cu privire la amploarea și calendarul punerii în aplicare a angajamentelor și durata lor, încât să permită Agenției să își efectueze evaluarea în temeiul alineatelor (3)-(5). Aceste angajamente se pot prelungi dincolo de perioadele de efectuare a analizei pieței prevăzute la articolul 67 alineatele (10) și (11).

(3) Pentru a evalua orice angajamente oferite de un furnizor în temeiul alineatelor (1) și (2), cu excepția cazului în care aceste angajamente nu îndeplinesc în mod clar una sau mai multe condiții sau unul sau mai multe criterii relevante, Agenția efectuează un test de piață, în special cu privire la condițiile oferite, prin organizarea unei consultări publice a părților interesate, în special a părților terțe care sunt direct afectate. Potențialii coinvestitori sau solicitanți de acces pot oferi opinii cu privire la angajamentele oferite sub condițiile prevăzute la articolul 68, 76 sau 78, după caz, și pot propune modificări.

(4) În ceea ce privește angajamentele oferite în temeiul prezentului articol, atunci când evaluează obligațiile în temeiul articolului 68 alineatul (5), Agenția ține cont în special de:

a) probele privind caracterul echitabil și rezonabil al angajamentelor oferite;
b) gradul de deschidere a angajamentelor față de toți participanții la piață;
c) disponibilitatea în timp util a accesului în condiții echitabile, rezonabile și nediscriminatorii, inclusiv la rețelele de foarte mare capacitate, înainte de lansarea serviciilor cu amănuntul asociate; și

d) capacitatea generală a angajamentelor oferite de a permite o concurență durabilă pe piețele din aval și de a facilita instalarea colaborativă și adoptarea rețelelor de foarte mare capacitate în interesul utilizatorilor finali.

(5) Luând în considerare toate punctele de vedere exprimate în cadrul consultării și măsura în care aceste puncte de vedere sunt reprezentative pentru diferitele părți interesate, Agenția îi comunică furnizorului desemnat ca având o putere semnificativă pe piață concluziile sale preliminare privind măsura în care

angajamentele oferite îndeplinesc obiectivele, criteriile și procedurile prevăzute la prezentul articol și, după caz, la articolele 68, 76 sau 78, precum și condițiile în care poate lua în calcul să impună obligativitatea angajamentelor. Furnizorul își poate revizui oferta inițială pentru a ține cont de concluziile preliminare ale Agenției și pentru a îndeplini criteriile stabilite în prezentul articol și, după caz, la articolele 68, 76 sau 78.

(6) Fără a aduce atingere articolului 76 alineatul (3), Agenția poate emite o hotărâre prin care să impună obligativitatea angajamentelor, în întregime sau în parte.

(7) Prin derogare de la articolul 67 alineatele (10) și (11), Agenția poate impune obligativitatea angajamentelor, în întregime sau în parte, pe o perioadă determinată, care poate fi întreaga perioadă în care sunt oferite, iar în cazul angajamentelor de coinvestiții care au devenit obligatorii în temeiul articolului 76 alineatul (3), impune obligativitatea acestora pentru o perioadă de minimum șapte ani.

(8) Sub rezerva articolului 76, prezentul articol nu aduce atingere aplicării procedurii de analiză a pieței în conformitate cu articolul 67 și impunerii de obligații în conformitate cu articolul 68.

(9) În cazul în care impune obligativitatea angajamentelor în temeiul prezentului articol, Agenția analizează, în temeiul articolului 68, consecințele deciziei respective pentru evoluția pieței și caracterul adecvat al oricărei obligații pe care a impus-o sau pe care, în absența respectivelor angajamente, ar fi intenționat să o impună în temeiul articolului respectiv sau al articolelor 69-74. Atunci când notifică proiectul de măsură relevant în temeiul articolului 68, în conformitate cu articolul 37, Agenția însoțește proiectul de măsură notificat cu decizia privind angajamentele.

(10) Agenția monitorizează, supraveghează și asigură respectarea angajamentelor cărora le-a oferit caracter obligatoriu în conformitate cu alineatele (6)-(9) în același mod în care monitorizează, supraveghează și asigură respectarea obligațiilor impuse în temeiul articolului 68 și analizează prelungirea perioadei pentru care acestora li s-a oferit caracter obligatoriu atunci când expiră perioada inițială.

(11) În cazul în care Agenția concluzionează că un furnizor nu a respectat angajamentele care au devenit obligatorii în conformitate cu alineatele (6)-(9), aceasta îi poate impune sancțiuni furnizorului respectiv în conformitate cu articolul 34. Fără a aduce atingere procedurii de asigurare a respectării obligațiilor specifice în temeiul articolului 35, Agenția poate reevalua obligațiile impuse în conformitate cu articolul 68 alineatele (7)-(8).

Articolul 80. Furnizorii care își desfășoară activitatea exclusiv cu ridicata

(1) Atunci când Agenția desemnează un furnizor care nu este prezentă pe nicio piață cu amănuntul pentru serviciile de comunicații electronice ca având o putere semnificativă pe piață pe una sau mai multe piețe cu ridicata, în

conformitate cu articolul 67, aceasta analizează dacă furnizorul respectiv are următoarele caracteristici:

a) toate societățile și subdiviziunile din cadrul furnizorului, toate societățile care sunt controlate, dar nu în mod necesar deținute integral de același beneficiar efectiv, precum și orice acționar în măsură să exercite control asupra furnizorului desfășoară doar activități, actuale și planificate pentru viitor, pe piețele cu ridicata de servicii de comunicații electronice și, prin urmare, nu au activități pe nicio piață cu amănuntul de servicii de comunicații electronice furnizate utilizatorilor finali din Republica Moldova și din Uniunea Europeană;

b) furnizorul nu este obligat să trateze cu un singur furnizor separat care își desfășoară activitatea în aval pe orice piață cu amănuntul pentru serviciile de comunicații electronice furnizate utilizatorilor finali, ca urmare a unui acord exclusiv sau a unui acord care de facto constituie un acord exclusiv.

(2) În cazul în care Agenția constată că sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alineatul (1), aceasta poate impune furnizorului în cauză numai obligații în temeiul articolelor 70 și 73 ori cele legate de caracterul echitabil și rezonabil al prețurilor, dacă acest lucru este justificat pe baza unei analize de piață care include o evaluare prospectivă a comportamentului probabil al furnizorului desemnat ca având o putere semnificativă pe piață.

(3) Agenția revizuieste în orice moment obligațiile impuse furnizorului în conformitate cu prezentul articol, atunci când constată că nu mai sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alineatul (1), și, după caz, aplică articolele 67-74.

(4) Furnizorii informează Agenția, fără întârzieri nejustificate, despre orice modificare a circumstanțelor care este relevantă în sensul alineatului (1) literale a) și b).

(5) Agenția revizuieste, de asemenea, obligațiile impuse furnizorului în conformitate cu prezentul articol în cazul în care, pe baza dovezilor privind termenii și condițiile oferite de furnizor clienților săi din aval, Agenția constată că au apărut sau este probabil să apară probleme de concurență în detrimentul utilizatorilor finali, care necesită impunerea uneia sau mai multor obligații prevăzute la articolele 69, 71, 72 sau 74 ori modificarea obligațiilor impuse în conformitate cu alineatul (2).

(6) Impunerea de obligații și revizuirea acestora în conformitate cu prezentul articol se pun în aplicare în conformitate cu procedurile menționate la articolele 28, 37 și 38.

Articolul 81. Trecerea de la infrastructura tradițională

(1) Furnizorii care au fost desemnați ca având o putere semnificativă pe una sau mai multe piețe relevante în conformitate cu articolul 67 informează Agenția în prealabil și în timp util atunci când intenționează să scoată din uz sau să înlocuiască cu o infrastructură nouă părți din rețea, inclusiv infrastructuri tradiționale necesare pentru operarea unei rețele de cupru, care fac obiectul obligațiilor în temeiul articolelor 68-80.

(2) Agenția se asigură că procesul de scoatere din uz sau de înlocuire include un calendar și condiții transparente, inclusiv o notificare prealabilă corespunzătoare pentru a se realiza tranziția, și stabilește disponibilitatea unor produse alternative de o calitate cel puțin comparabilă care oferă acces la o infrastructură de rețea modernizată care înlocuiește elementele înlocuite, dacă este necesar pentru a proteja concurența și drepturile utilizatorilor finali.

(3) În ceea ce privește activele care sunt propuse să fie scoase din uz sau înlocuite, Agenția poate retrage obligațiile după ce a constatat că furnizorul de acces:

a) a instituit condițiile corespunzătoare pentru trecere, inclusiv punerea la dispoziție a unui produs de acces alternativ de o calitate cel puțin comparabilă cu cea disponibilă în cazul utilizării infrastructurii tradiționale, care permite solicitanților să ajungă la aceiași utilizatori finali; și

b) a respectat condițiile și procesul comunicate Agenției în conformitate cu prezentul articol.

O astfel de retragere este pusă în aplicare în conformitate cu procedurile menționate la articolele 28, 37 și 38.

(4) Prezentul articol nu aduce atingere disponibilității produselor reglementate impuse de Agenție infrastructurii de rețea modernizate în conformitate cu procedurile prevăzute la articolele 67 și 68.

(5) Agenția, după consultarea părților interesate, stabilește și publică criteriile pe care o rețea de comunicații electronice trebuie să le îndeplinească pentru a fi considerată o rețea de foarte mare capacitate, în special în ceea ce privește lărgimea de bandă de legătură descendentă și ascendentă, reziliența, parametrii de eroare, precum și întârzierea de transfer al pachetelor de date și variația întârzierii de transfer al pachetelor de date, ținând cont în cea mai mare măsură de orientările corespunzătoare publicate de OAREC.

Articolul 82. Controlul de reglementare privind serviciile cu amănuntul

(1) Orice preț cu amănuntul (fără TVA) facturat consumatorilor pentru comunicațiile cu statele UE reglementate nu trebuie să depășească tarifele maxime unice stabilite la nivelul Uniunii Europene pentru apeluri de voce și respectiv, pentru SMS.

(2) Fără a aduce atingere obligațiilor prevăzute la alineatul (1), furnizorii de comunicații cu statele UE reglementate pot oferi în plus, iar consumatorii pot alege în mod expres un tarif pentru comunicațiile internaționale care includ comunicații cu statele UE reglementate, diferit de cel stabilit în conformitate cu alineatul (1), în temeiul căruia consumatorii beneficiază de un tarif diferit pentru comunicații cu statele UE reglementate decât cel de care ar fi beneficiat dacă nu ar fi existat o astfel de alegere. Anterior alegerii tarifului diferit de către consumatori, furnizorul de comunicații cu statele UE reglementate îi informează în legătură cu natura avantajelor pe care le-ar pierde astfel.

(3) În cazul în care tariful pentru comunicațiile cu statele UE reglementate, menționat la alineatul (2), depășește plafonul stabilit la alineatul (1), consumatorii care nu au confirmat sau nu și-au exprimat, în termen de două luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, opțiunea pentru orice tarif menționat alineatul (2), beneficiază automat de tarifele prevăzute la alineatul (1).

(4) Consumatorii pot trece gratuit la, sau de la, un tarif stabilit la alineatul (1) în termen de o zi lucrătoare de la primirea cererii de către furnizor, iar furnizorii garantează că o astfel de trecere nu implică condiții sau restricții legate de elemente ale abonamentelor în afara comunicațiilor cu statele UE reglementate.

(5) În cazul în care prețurile maxime menționate la alineatul (1) sunt exprimate în alte monede decât moneda euro, plafoanele inițiale sunt stabilite în acele monede prin aplicarea mediei cursurilor de schimb de referință publicate la 15 ianuarie, 15 februarie și 15 martie de Banca Centrală Europeană în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene. Plafoanele exprimate în alte monede decât moneda euro se revizuiesc anual și se aplică de la 15 mai, utilizându-se media cursurilor de schimb de referință publicate la 15 ianuarie, 15 februarie și 15 martie ale aceluiași an.

(6) Agenția monitorizează evoluțiile pieței și ale prețurilor pentru comunicațiile cu statele UE reglementate și prezintă rapoarte OAREC.

(7) În cazul în care un furnizorul de comunicații cu statele UE reglementate constată că, datorită unor circumstanțe specifice și excepționale care îl deosebesc de majoritatea celorlalți furnizori din Republica Moldova și din statele membre ale Uniunii Europene, aplicarea plafonului menționat la alineatul (1) ar avea un impact semnificativ asupra capacității sale de a-și menține prețurile existente pentru comunicațiile naționale, la solicitarea acestuia, Agenția îi poate acorda, numai în măsura necesară și pentru o perioadă de un an, reînnoibilă, o derogare de la alineatul (1). Evaluarea durabilității modelului național de tarificare se bazează pe factori obiectivi relevanți specifici pentru furnizorul de servicii de comunicații cu statele UE reglementate, precum și pe nivelul prețurilor și veniturilor naționale.

(8) În cazul în care furnizorul solicitant, menționat la alineatul (7), a furnizat dovezile necesare, Agenția stabilește nivelul maxim al prețului care depășește unul sau ambele plafoane stabilite la alineatul (1) și care ar fi indispensabil pentru a asigura durabilitatea modelului național de tarificare al furnizorului, ținând cont de orientările publicate de OAREC privind parametrii care trebuie să fie luați în considerare în cadrul evaluărilor lor.

(9) Alineatele (1)-(8) nu aduc atingere competențelor Agenției prevăzute la articolul 64 alineatul (1) și la articolele 67 și 68.

(10) Agenția le impune obligații de reglementare adecvate furnizorilor desemnați ca având o putere semnificativă pe o anumită piață cu amănuntul în conformitate cu articolul 63, în cazul în care:

a) în urma unei analize de piață efectuate în conformitate cu articolul 67, stabilește că o anumită piață cu amănuntul identificată în conformitate cu articolul 64 nu este efectiv concurențială; și

b) concluzionează că obligațiile impuse în temeiul articolelor 69-74 nu ar duce la îndeplinirea obiectivelor stabilite la articolul 5.

(11) Obligațiile impuse în temeiul alineatului (10) trebuie să se bazeze pe natura problemei identificate și să fie proporționale și justificate în lumina obiectivelor stabilite la articolul 5. Obligațiile impuse pot include cerința ca furnizorii desemnați:

- a) să nu practice prețuri excesive;
- b) să nu blocheze accesul pe piață sau să nu limiteze concurența prin stabilirea unor prețuri de ruinare;
- c) să nu privilegieze în mod abuziv anumiți utilizatori finali;
- d) să nu își grupeze serviciile în mod nejustificat.

(12) Pentru a proteja interesele utilizatorilor finali, favorizând în același timp concurența efectivă, Agenția poate, de asemenea, aplica acestor furnizori următoarele măsuri:

- a) măsuri de încadrare a prețurilor cu amănuntul;
- b) măsuri de control al anumitor tarife;
- c) măsuri de fundamentare a tarifelor în funcție de costuri sau prețurile practicate pe piețe comparabile.

(13) Atunci când este adecvat și necesar, Agenția impune furnizorilor care fac obiectul măsurilor de reglementare a tarifelor cu amănuntul sau altor controale privind piața cu amănuntul, impuse în conformitate cu alineatul (11) sau (12), obligația de a pune în aplicare un sistem de contabilitate a costurilor. Agenția poate specifica formatul și metodologia de contabilitate care trebuie utilizate.

(14) Respectarea sistemului de contabilitate a costurilor prevăzut la alineatul (13) se supune verificării anuale de către o entitate de audit independentă.

(15) Agenția asigură publicarea anuală a unei declarații de conformitate de către furnizorii menționați la alineatul (10).

(16) Fără a aduce atingere articolelor 84 și 86, Agenția nu aplică mecanisme de control cu amănuntul în conformitate cu alineatele (10)-(15) pe o piață geografică sau pe o piață cu amănuntul dacă a constatat că există o concurență efectivă pe respectiva piață.

Capitolul XV

OBLIGAȚIILE DE SERVICIU UNIVERSAL

Articolul 83. Serviciul universal la prețuri accesibile

(1) Toți consumatorii de pe teritoriul Republicii Moldova trebuie să aibă acces la un preț accesibil, în funcție de condițiile naționale specifice, la un serviciu disponibil adecvat de acces la Internet de bandă largă și la servicii de comunicații voce, cu un nivel specificat de calitate pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv la conexiunea subiacentă, la punct fix.

(2) Guvernul, luând în considerare condițiile naționale și lărgimea de bandă minimă de care beneficiază majoritatea consumatorilor de pe teritoriul național,

precum și ținând cont de raportul OAREC privind cele mai bune practici ale statelor membre ale Uniunii Europene, definește serviciul adecvat de acces la Internet de bandă largă în sensul alineatului (1) în vederea asigurării lărgimii de bandă necesare în scopul participării la societate din punct de vedere social și economic. Serviciul adecvat de acces la Internet de bandă largă trebuie să aibă capacitatea de a furniza lărgimea de bandă necesară pentru a susține cel puțin setul minim de servicii prevăzut în anexa nr 5.

(3) În cazul în care un consumator solicită acest lucru, conexiunea menționată la alineatul (1) și, dacă este cazul, la alineatul (2) poate fi limitată pentru a permite numai la susținerea serviciilor de comunicații.

Articolul 84. Furnizarea serviciului universal la prețuri accesibile

(1) Agenția, în coordonare cu organul central de specialitate și cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale, monitorizează evoluția și nivelul prețurilor cu amănuntul ale serviciilor menționate la articolului 83 alineatul (1) disponibile pe piața Republicii Moldova, în special în raport cu prețurile și cu veniturile consumatorilor din Republica Moldova.

(2) În cazul în care Agenția, în coordonare cu organul central de specialitate și cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale, stabilește că, având în vedere condițiile naționale specifice, prețurile cu amănuntul pentru serviciile menționate la articolul 83 alineatul (1) nu sunt accesibile, deoarece consumatorii cu venituri mici sau cu nevoi sociale speciale sunt împiedicați să aibă acces la serviciile respective, Guvernul, în urma recomandării Agenției, ia măsurile prevăzute la alineatul (3) pentru a asigura accesibilitatea serviciului adecvat de acces la Internet de bandă largă și a serviciilor de comunicații voce pentru acești consumatori, cel puțin la punct fix.

(3) Măsurile luate de Guvern conform alineatului (2) pot viza acordarea pentru consumatorii cu venituri mici sau cu nevoi sociale speciale, inclusiv persoane în vârstă, utilizatori finali cu dizabilități și consumatori care locuiesc în zone rurale izolate din punct de vedere geografic, a sprijinului în scopuri de comunicații, sub formă de prestații sociale, sau cupoane valorice, sau plăți directe, sau altele, având în vedere necesitatea de a reduce la minimum denaturările pieței, sau solicitarea ca furnizorii de astfel de servicii să ofere respectivelor consumatori opțiuni sau pachete tarifare diferite de cele furnizate în condiții comerciale normale, ori ambele. În acest scop, Agenția poate solicita respectivelor furnizori să aplice tarife comune, inclusiv o echilibrare geografică, pe întreg teritoriul Republicii Moldova. Astfel de oferte ar trebui să fie furnizate cu caracteristicile de bază, pentru a se evita denaturarea funcționării pieței. De asemenea, Guvernul stabilește condițiile pe care trebuie să le îndeplinească consumatorii pentru a beneficia de astfel de sprijin ori opțiuni sau pachete tarifare.

(4) În circumstanțe excepționale, în special în cazul în care aplicarea unor obligații în temeiul alineatului (3) în cazul tuturor furnizorilor ar constitui o obligație administrativă sau financiară excesivă dovedită pentru acești furnizori,

Guvernul, în urma unei recomandări din partea Agenției, decide, în mod excepțional, să impună obligația de a oferi respectivele opțiuni sau pachete tarifare specifice numai unor furnizori desemnați în acest scop.

(5) Articolul 85 se aplică mutatis mutandis unor astfel de furnizori desemnați. Atunci când desemnează furnizorii menționați la alineatul (4), Guvernul se asigură că toți consumatorii cu venituri mici sau nevoi sociale speciale beneficiază de posibilitatea de a alege furnizori care oferă opțiuni tarifare care răspund nevoilor lor, cu excepția cazului în care garantarea unei astfel de posibilități de alegere este imposibilă sau ar constitui o obligație organizațională sau financiară suplimentară excesivă.

(6) Consumatorii care îndeplinesc condițiile stabilite pentru a beneficia de opțiunile sau pachetele tarifare menționate la alineatul (3) au dreptul de a încheia un contract fie cu un furnizor al serviciilor menționate la articolul 83 alineatul (1), fie cu un furnizor desemnat în conformitate cu alineatul (4), după caz. Numărul alocat consumatorului rămâne disponibil pentru o durată corespunzătoare și se evită deconectarea nejustificată a serviciului.

(7) Furnizorii care oferă opțiuni sau pachete tarifare consumatorilor cu venituri mici sau cu nevoi sociale speciale, în conformitate cu alineatele (2)-(6), informează Agenția cu privire la detaliile ofertelor respective.

(8) Agenția, în coordonare cu alte autorități competente, se asigură că condițiile în care furnizorii oferă opțiunile sau pachetele tarifare în conformitate cu alineatele (2)-(6) sunt pe deplin transparente și că acestea sunt publicate și aplicate în conformitate cu principiul nediscriminării. Agenția, în coordonare cu alte autorități competente, poate solicita modificarea sau retragerea unor astfel de opțiuni sau pachete tarifare.

(9) Guvernul, în urma recomandării din partea Agenției și având în vedere condițiile naționale, stabilește măsuri de sprijinire a consumatorilor cu dizabilități, precum și alte măsuri specifice, după caz, pentru a garanta faptul că echipamentele terminale conexe, precum și echipamentele specifice și serviciile specifice care îmbunătățesc accesul echivalent, inclusiv, acolo unde este necesar, serviciile de conversație totală și serviciile de redare, sunt disponibile și accesibile ca preț.

(10) La aplicarea prezentului articol, autoritățile abilitate trebuie să urmărească reducerea la minimum a denaturărilor pieței.

Articolul 85. Disponibilitatea serviciului universal

(1) În cazul în care stabilește, luând în considerare rezultatele studiului privind acoperirea cu rețele de comunicații electronice, efectuat în conformitate cu articolul 27 alineatele (1)-(6), și de orice dovezi suplimentare acolo unde este necesar, că disponibilitatea la punct fix a serviciului adecvat de acces la Internet de bandă largă, astfel cum este definit în conformitate cu articolul 83 alineatul (2), și a serviciilor de comunicații voce nu poate fi asigurată în condiții comerciale normale sau prin intermediul altor instrumente de politică pe întreg teritoriul național sau în diferite părți ale acestuia, Agenția poate impune obligații

corespunzătoare de serviciu universal pentru a satisface toate cererile rezonabile ale utilizatorilor finali de acces la aceste servicii în părțile relevante ale teritoriului național.

(2) Agenția stabilește abordarea cea mai eficientă și potrivită pentru a asigura disponibilitatea la punct fix a serviciului adecvat de acces la Internet de bandă largă, astfel cum este definit în conformitate cu articolul 83 alineatul (2), și a serviciilor de comunicații voce, respectând în același timp principiile obiectivității, transparenței, nediscriminării și proporționalității. La aplicarea prezentului alineat, Agenția urmărește reducerea la minimum a denaturărilor pieței, în special furnizarea de servicii la alte prețuri sau conform altor termeni și condiții care diferă de condițiile comerciale normale, trebuie să fie reduse la minimum, apărând totodată interesul public.

(3) În special, în cazul în care decide să impună obligații pentru a asigura utilizatorilor finali disponibilitatea la punct fix a unui serviciu adecvat de acces la Internet de bandă largă, astfel cum este definit în conformitate cu articolul 83 alineatul (2), și a serviciilor de comunicații voce, Agenția poate desemna unul sau mai mulți furnizori care ar trebui să garanteze această disponibilitate pe întreg teritoriul țării. Agenția poate desemna diferiți furnizori sau grupuri de furnizori pentru furnizarea unui serviciu adecvat de acces la Internet de bandă largă și servicii de comunicații voce la punct fix sau pentru a acoperi diferite părți din teritoriului național.

(4) Atunci când Agenția desemnează un furnizor de rețele și/sau de servicii de comunicații electronice pe o parte a teritoriului național sau pe întregul teritoriul național pentru a asigura disponibilitatea serviciilor în conformitate cu alineatul (3), aceasta recurge la o metodă de desemnare eficientă, obiectivă, transparentă și nediscriminatorie, care nu exclude din start nici un furnizor. Această metodă de desemnare asigură faptul că serviciul adecvat de acces la Internet de bandă largă și serviciile de comunicații voce la punct fix sunt furnizate într-un mod eficient din punctul de vedere al costurilor și pot fi folosite ca mijloace de determinare a costului net al obligațiilor de serviciu universal, în conformitate cu articolul 87.

(5) În cazul în care un furnizor desemnat în conformitate cu alineatul (3) intenționează să cedeze o parte importantă a activelor sale de rețea de acces local sau toate activele respective unei entități juridice distincte, cu un alt proprietar, acesta informează în prealabil și în timp util Agenția, pentru a-i permite acesteia să evalueze efectul tranzacției asupra furnizării unui serviciu adecvat de acces la Internet de bandă largă la punct fix, astfel cum este definit în conformitate cu articolul 83 alineatul (2), și a serviciilor de comunicații voce. Agenția poate impune, modifica sau retrage anumite obligații în conformitate cu articolul 18 alineatul (2).

Articolul 86. Controlul cheltuielilor

(1) Agenția se asigură că, pentru facilitățile și serviciile suplimentare celor prevăzute la articolul 83, furnizorii de servicii adecvate de acces la Internet de

bandă largă și de servicii de comunicații voce în conformitate cu articolele 84-85 stabilesc de așa manieră condițiile aplicabile, încât utilizatorul final să nu fie nevoit să plătească pentru facilități sau servicii care nu sunt necesare serviciului solicitat ori care nu sunt cerute de acesta.

(2) Agenția se asigură că furnizorii de servicii adecvate de acces la Internet de bandă largă și de comunicații voce menționate la articolul 83 și care furnizează servicii în temeiul articolului 84 oferă facilitățile și serviciile specifice prevăzute în anexa nr. 6 partea A, după caz, astfel încât consumatorii să își poată monitoriza și controla cheltuielile.

(3) Agenția se asigură că furnizorii menționați la alineatul (2) instituie un sistem menit să evite întreruperea nejustificată a serviciilor de comunicații voce sau a serviciului adecvat de acces la Internet de bandă largă pentru consumatorii menționați la articolul 84, inclusiv un mecanism corespunzător pentru a verifica existența în continuare a interesului de a folosi serviciul lor.

(4) Agenția poate retrace obligațiile menționate la alineatele (2) și (3) pe întreg teritoriu național sau pe o parte a acestuia, în cazul în care consideră că facilitatea este disponibilă pe scară largă.

Articolul 87. Costul obligațiilor de serviciu universal

(1) În cazul în care consideră că furnizarea serviciului adecvat de acces la Internet de bandă largă, astfel cum este definit în conformitate cu articolul 83 alineatul (2), și a serviciilor de comunicații voce prevăzute la articolele 83, 84 și 85 poate reprezenta o sarcină inechitabilă pentru furnizorii de astfel de servicii care solicită o despăgubire, Agenția calculează costul net al furnizării lor.

(2) În scopul aplicării alineatului (1), Agenția:

a) calculează costul net al obligațiilor de serviciu universal, luând în considerare orice avantaj pe piață de care beneficiază un furnizor al unui serviciu adecvat de acces la Internet de bandă largă, astfel cum este definit în conformitate cu articolul 83 alineatul (2), și de servicii de comunicații voce, astfel cum se prevede la articolele 83, 84 și 85, în conformitate cu anexa nr. 7; sau

b) utilizează costul net al furnizării serviciului universal stabilit printr-un mecanism de desemnare în conformitate cu articolul 85 alineatul (4).

(3) Conturile și orice alte informații pe care se bazează calculul costului net al obligațiilor de serviciu universal în conformitate cu alineatul (2) litera a) sunt auditate sau verificate de Agenție sau de o entitate de audit independentă de părțile relevante și sunt aprobate de Agenție. Rezultatul calculului costurilor și concluziile auditului sunt accesibile publicului.

Articolul 88. Finanțarea obligațiilor de serviciu universal

(1) În cazul în care, pe baza calculului costului net menționat la articolul 87, Agenția stabilește că un furnizor suportă o sarcină inechitabilă, Guvernul emite, la cererea furnizorului respectiv, o hotărâre prin care stabilește aplicarea unei sau ambelor măsuri următoare:

a) introducerea unui mecanism de compensare din bugetul de stat a furnizorului în cauză pentru costurile nete calculate în condiții de transparență;

b) repartizarea costului net al obligațiilor de serviciu universal între furnizorii de rețele și de servicii de comunicații electronice.

(2) În cazul în care costul net este repartizat în conformitate cu alineatul (1) litera b), în urma unei recomandări a Agenției, Guvernul stabilește mecanismul de repartizare a costurilor și organismul de gestionare a acestuia, care trebuie să fie independent de beneficiari. Se poate finanța numai costul net, astfel cum este stabilit în conformitate cu articolul 87, al obligațiilor prevăzute la articolele 83-85.

(3) Mecanismul de repartizare stabilit în conformitate cu alineatul (2) trebuie să respecte principiile transparenței, denaturării minime a pieței, nediscriminării și proporționalității, în conformitate cu mecanismul prevăzut în anexa nr. 7 partea B. Acest mecanism poate scuti de contribuții furnizorii a căror cifră de afaceri națională se află sub o anumită limită stabilită de Guvern.

(4) Orice contribuție legată de repartizarea costului obligațiilor de serviciu universal se disociază și se definește separat pentru fiecare furnizor. Aceste contribuții nu sunt impuse sau colectate de la furnizorii care nu furnizează servicii pe teritoriul Republicii Moldova.

Articolul 89. Transparența

(1) În cazul în care costul net al obligațiilor de serviciu universal urmează să fie calculat în conformitate cu articolul 87, Agenția asigură punerea la dispoziția publicului a principiilor de calculare a costului net, inclusiv detaliile privind metodologia care trebuie utilizată.

(2) În cazul în care este stabilit mecanismul de repartizare a costului net al obligațiilor de serviciu universal prevăzut la articolul 88 alineatele (2)-(4), Agenția asigură punerea la dispoziția publicului a principiilor de repartizare a costului și de compensare a costului net.

(3) Sub rezerva legislației privind secretul comercial, Agenția publică un raport anual care prezintă informații detaliate referitoare la costul calculat al obligațiilor de serviciu universal și care identifică contribuțiile din partea furnizorilor implicați, inclusiv eventualele avantaje pe piață de care au beneficiat furnizorii care îndeplinesc obligațiile de serviciu universal prevăzute la articolele 83-85.

Articolul 90. Servicii suplimentare obligatorii

Guvernul, cu consultarea Agenției, poate defini servicii accesibile publicului, suplimentare față de cele incluse în obligațiile de serviciu universal menționate la articolele 83-85, care vor fi puse la dispoziția publicului pe teritoriul Republicii Moldova. În aceste cazuri, nu poate fi impus niciun mecanism de compensare care implică participarea anumitor furnizori.

Capitolul XVI

RESURSE DE NUMEROTAȚIE

Articolul 91. Resurse de numerotație

(1) Agenția aprobă Planul național de numerotație, care să asigure că toate serviciile de comunicații electronice accesibile publicului dispun de resurse adecvate de numerotație și de o gamă de numere adecvate.

(2) Procedurile de acordare, rezervare, cesionare, suspendare și revocare a drepturilor de utilizare a resurselor de numerotație, inclusiv condițiile care pot însoți drepturile respective, se aprobă de Agenție și trebuie să fie obiective, transparente, imparțiale, nediscriminatorii, proporționale și deschise.

(3) Agenția gestionează Planul național de numerotație, inclusiv atribuie, rezervă, aprobă cesionarea, suspendă și revocă drepturile de utilizare a numerelor sau a blocurilor de numere, precum și supraveghează punerea sa în aplicare.

(4) Agenția poate, de asemenea, acorda drepturi de utilizare a resurselor de numerotație din Planul național de numerotație pentru furnizarea anumitor servicii altor persoane decât cele care furnizează rețele sau servicii de comunicații electronice, cu condiția să fie puse la dispoziție resurse de numerotație adecvate pentru a satisface cererea curentă și cea din viitorul apropiat, precum și să fie demonstrată, de către aceste persoane, capacitatea lor de a gestiona resursele de numerotație și de a respecta toate cerințele relevante stabilite, în conformitate cu articolul 92. Agenția poate suspenda acordarea suplimentară a drepturilor de utilizare a resurselor de numerotație către aceste persoane, în cazul în care se demonstrează că există riscul epuizării resurselor de numerotație.

(5) La aplicarea alineatului (4), Agenția ține în cea mai mare măsură cont de orientările OAREC privind criteriile comune de evaluare a capacității de gestionare a resurselor de numerotație și a riscului de epuizare a resurselor de numerotație.

(6) Agenția se asigură că Planul național de numerotație și procedurile și condițiile de acordare, rezervare, cesionare, suspendare și revocare a drepturilor de utilizare a resurselor de numerotație sunt aplicate astfel încât să acorde un tratament egal tuturor furnizorilor de servicii de comunicații electronice accesibile publicului și persoanelor eligibile în conformitate cu alineatul (4).

(7) Agenția se asigură că persoana căreia i s-a acordat dreptul de utilizare a resurselor de numerotație nu discriminează alți furnizori de servicii de comunicații electronice în ceea ce privește resursele de numerotație utilizate pentru a avea acces la serviciile lor.

(8) În cadrul Planului național de numerotație, Agenția definește o serie de numere non-geografice care pot fi atribuite cu scopul de a fi utilizate pentru furnizarea de servicii de comunicații electronice, cu excepția serviciilor de comunicații interpersonale, pe întreg teritoriul Republicii Moldova și al Uniunii Europene, fără a aduce atingere legislației privind roamingul reglementat cu statele Uniunii Europene și articolului 95 alineatul (2).

(9) În cazul în care drepturile de utilizare a resurselor de numerotație au fost acordate, în conformitate cu alineatul (4), altor persoane decât furnizorilor de rețele sau de servicii de comunicații electronice, alineatele (8)-(12) se aplică acelor servicii pentru furnizarea cărora au fost acordate drepturile de utilizare.

(10) Deciziile Agenției privind acordarea drepturilor de utilizare a resurselor de numerotație pot fi supuse numai unor condiții referitoare la aspectele enumerate în partea E din anexa nr. 1 și nu pot repeta condițiile din autorizarea generală.

(11) Agenția se asigură că condițiile prevăzute în partea E din anexa nr. 1, care pot însoți drepturile de utilizare a resurselor de numerotație utilizate pentru furnizarea de servicii în afara Republicii Moldova pe teritoriul Uniunii Europene, precum și aplicarea acestora, sunt la fel de stricte ca și condițiile și măsurile de asigurare a respectării acestora aplicate serviciilor furnizate în Republica Moldova, în conformitate cu prezenta lege.

(12) Agenția se asigură, de asemenea, în conformitate cu articolul 92 alineatele (10) și (11), că furnizorii care utilizează resursele de numerotație ale codului de țară al Republicii Moldova în statele membre ale Uniunii Europene respectă normele privind protecția consumatorilor și alte norme naționale privind utilizarea resurselor de numerotație aplicabile în statele membre ale Uniunii Europene în care sunt utilizate resursele de numerotație. Această obligație se aplică fără a aduce atingere competențelor de aplicare ale autorităților competente din respectivele state membre ale Uniunii Europene.

(13) Agenția poate solicita OAREC pentru acordarea asistenței în ceea ce privește coordonarea activității sale menite să asigure o gestionare eficientă a resurselor de numerotație cu drept de utilizare extrateritorială în cadrul Uniunii Europene. În scopul creării de OAREC a unei baze de date privind resursele de numerotație cu drept de utilizare extrateritorială în cadrul Uniunii Europene, Agenția transmite către OAREC informațiile relevante.

(14) Codul „00” este codul standard de acces internațional, dacă nu este prevăzut altfel prin acordul special încheiat între Agenție și autoritățile competente ale statelor membre învecinate ale Uniunii Europene pentru utilizarea serviciilor de comunicații interpersonale bazate pe numere între locații adiacente aflate de o parte și de alta a frontierei dintre Republica Moldova și statele respective.

(15) Agenția și autoritățile competente ale statelor membre ale Uniunii Europene învecinate cu Republica Moldova pot conveni să partajeze un plan de numerotație comun pentru toate categoriile de numere sau pentru anumite categorii de numere.

(16) Furnizorii de servicii de comunicații electronice au obligația de a informa prompt și complet utilizatorii finali afectați ca urmare a acordurilor specificate la alineatele (14) și (15).

(17) Fără a aduce atingere articolului 103, Agenția promovează programarea la distanță, în cazul în care acest lucru este fezabil din punct de vedere tehnic, pentru a facilita trecerea la alți furnizori de rețele sau servicii de

comunicații electronice de către utilizatorii finali, în special furnizorii și utilizatorii finali de servicii între dispozitive (M2M).

(18) Planul național de numerotație, precum și orice completare sau modificare ulterioară a acestuia, se publică, cu excepția aspectelor care pot afecta securitatea națională.

(19) Agenția, în exercitarea competențelor sale, sprijină armonizarea anumitor numere sau categorii de numere între Republica Moldova și Uniunea Europeană, în cazul în care acest lucru promovează atât funcționarea spațiului economic comun între Republica Moldova și Uniunea Europeană, cât și dezvoltarea serviciilor paneuropene, ținând cont în cea mai mare măsură de actele de punere în aplicare stabilite de Comisia Europeană în acest sens.

Articolul 92. Procedura de acordare a drepturilor de utilizare a resurselor de numerotație

(1) Utilizarea resurselor de numerotație este permisă numai după obținerea dreptului de utilizare a resurselor de numerotație, acordat conform legii.

(2) Agenția acordă drepturi de utilizare a resurselor de numerotație, la cerere, oricărei persoane care furnizează rețele sau servicii de comunicații electronice care intră sub incidența autorizării generale menționate la articolul 17, sub rezerva articolului 18 și a articolului 26 alineatul (1) litera c) și a oricăror alte norme care asigură utilizarea eficientă a acestor resurse de numerotație în conformitate cu prezenta lege.

(3) Dreptul de utilizare a resurselor de numerotație din Planul național de numerotație se acordă de către Agenție prin emiterea unei licențe de utilizare a resurselor de numerotație sau se dobândește de la un titular de licență în condițiile stabilite prin hotărârile Agenției. Licența de utilizare a resurselor de numerotație se acordă în scopul furnizării de rețele sau servicii de comunicații electronice, pentru o perioadă limitată, adecvată pentru serviciul în cauză, având în vedere obiectivul urmărit, luând în considerare în mod corespunzător necesitatea acordării unei perioade adecvate de amortizare a investiției, în conformitate cu alineatul (6).

(4) Modul de eliberare, reperfectare, suspendare și de retragere a licenței de utilizare a resurselor de numerotație se stabilește de Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător în măsura în care prezenta lege nu prevede altfel. Atunci când acordă drepturi de utilizare a resurselor de numerotație, Agenția precizează dacă aceste drepturi pot fi transferate de titularul drepturilor și în ce condiții.

(5) Drepturile de utilizare a resurselor de numerotație se acordă în baza cererii solicitantului prin intermediul unor proceduri deschise, obiective, transparente, nediscriminatorii și proporționale.

(6) Termenul de valabilitate a licențelor de utilizare a resurselor de numerotare este de 10 ani de la data eliberării (incluzând și termenul pentru care a fost suspendată licența), cu excepția:

a) licențelor de utilizare a resurselor de numerotare, eliberate titularilor de licențe de utilizare a frecvențelor radio în situația în care numărul acestora este limitat, pentru care termenul de valabilitate este de 20 ani;

b) licențelor solicitate pe un termen mai mic de 10 ani.

(7) Agenția eliberează licențe de utilizare a resurselor de numerotație în temeiul deciziei Consiliului de administrație, în cel mult 3 săptămâni de la primirea unei cereri complete, însoțită de toate documentele necesare în acest sens, în cazul resurselor de numerotație a căror destinație a fost stabilită prin Planul național de numerotație. Deciziile privind eliberarea licențelor de utilizare a resurselor de numerotație sunt făcute publice pe site-ul web oficial al Agenției.

(8) În cazul în care Agenția a decis, după consultarea părților interesate în conformitate cu articolul 28, că drepturile de utilizare a resurselor de numerotație cu valoare economică excepțională se acordă prin proceduri de selectare competitivă sau comparativă, aceasta poate prelungi perioada de trei săptămâni menționată la alineatul (7) cu o perioadă suplimentară de până la trei săptămâni.

(9) Agenția nu limitează numărul de drepturi individuale de utilizare a resurselor de numerotație care urmează să fie acordate, cu excepția cazului în care acest lucru este necesar pentru a asigura utilizarea eficientă a resurselor de numerotație.

(10) În cazul în care drepturile de utilizare a resurselor de numerotație includ utilizarea extrateritorială a acestora pe teritoriul Uniunii Europene în conformitate cu articolul 91 alineatele (8)-(13), Agenția stabilește condiții specifice care însoțesc respectivele drepturi de utilizare pentru a asigura respectarea legislației naționale relevante privind protecția consumatorilor și a legislației aplicabile la utilizarea resurselor de numerotație în statele membre ale Uniunii Europene în care sunt utilizate resursele de numerotație.

(11) La solicitarea unei autorități naționale de reglementare sau a altei autorități competente dintr-un stat membru al Uniunii Europene în care sunt utilizate resursele de numerotație atribuite de Agenție, care demonstrează o încălcare a normelor relevante privind protecția consumatorilor sau a legislației naționale privind utilizarea resurselor de numerotație din statul membru al Uniunii Europene în cauză, Agenția asigură respectarea condițiilor care le însoțesc, stabilite în temeiul alineatului (10), în conformitate cu articolul 35, inclusiv, în cazurile grave, prin retragerea drepturilor de utilizare extrateritorială a resurselor de alocare numere acordate persoanei în cauză.

(12) Prezentul articol se aplică, de asemenea, atunci când Agenția acordă drepturi de utilizare a resurselor de numerotație altor persoane decât furnizorii de rețele sau de servicii de comunicații electronice, în conformitate cu articolul 91 alineatul (4).

(13) Licența de utilizare a resurselor de numerotație se eliberează fără taxă de licență.

Articolul 93. Plăți pentru drepturile de utilizare a resurselor de numerotație

(1) Agenția impune plăți pentru drepturile de utilizare a resurselor de numerotație care reflectă necesitatea de a asigura utilizarea optimă a resurselor respective.

(2) Plățile pentru drepturile de utilizare a resurselor de numerotație trebuie să fie justificate în mod obiectiv, transparente, nediscriminatorii și proporționale cu scopul în care sunt utilizate, precum și să ia în considerare obiectivele stabilite la articolul 5.

Articolul 94. Liniile telefonice de asistență pentru copii dispăruți și pentru copii

(1) Utilizatorii finali au acces gratuit la un serviciu care asigură funcționarea unei linii telefonice de urgență pentru a semnaliza cazurile de copii dispăruți. Linia telefonică de urgență este disponibilă la numărul „116000”.

(2) Agenția se asigură că utilizatorii finali cu dizabilități pot avea acces la serviciile furnizate la numărul „116000” în cea mai mare măsură posibilă. Măsurile luate pentru a facilita accesul utilizatorilor finali cu dizabilități la aceste servicii atunci când călătoresc în statele membre ale Uniunii Europene se bazează pe conformitatea cu standardele sau cu specificațiile relevante stabilite în conformitate cu articolul 43.

(3) Agenția ia măsurile necesare pentru a se asigura că autoritatea sau persoana căreia îi este alocat numărul „116000” alocă resursele necesare pentru a asigura funcționarea liniei telefonice.

(4) La alocarea numerelor „116000” și, după caz, „116111”, Agenția se asigură că autoritățile sau persoanele cărora le sunt alocate aceste numere informează în mod corespunzător utilizatorii finali cu privire la existența și la utilizarea serviciilor furnizate numerele respective.

Articolul 95. Accesul la numere și servicii

(1) Furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și furnizorii de servicii de comunicații electronice accesibile publicului au obligația de a oferi utilizatorilor finali posibilitatea de a limita, din motive comerciale, accesul apelanților din anumite arii geografice situate în afara teritoriului Republicii Moldova la numerele care le-au fost asignate.

(2) În măsura în care este fezabil din punct de vedere tehnic și economic, cu excepția situației prevăzute la alineatul (1), Agenția poate lua toate măsurile necesare pentru a se asigura că utilizatorii finali:

a) pot accesa și utiliza servicii furnizate prin intermediul numerelor nongeografice în cadrul Uniunii Europene; și

b) pot accesa toate numerele utilizate în Uniunea Europeană, indiferent de tehnologia și echipamentele utilizate de furnizor, inclusiv numerele din planurile naționale de numerotație ale statelor membre ale Uniunii Europene și numerele universale internaționale gratuite.

(3) Agenția le poate solicita furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice sau de servicii de comunicații electronice accesibile publicului să blocheze, de la caz la caz, accesul la numere sau la servicii, atunci când acest lucru este justificat din motive de fraudă sau de utilizare abuzivă și să solicite ca, în aceste cazuri, furnizorii de servicii de comunicații electronice să rețină veniturile aferente interconectării sau altor servicii.

Capitolul XVII

DREPTURILE UTILIZATORILOR FINALI

Articolul 96. Derogare referitoare la anumite microîntreprinderi

(1) Cu excepția articolelor 97 și 98, prezentul capitol nu se aplică microîntreprinderilor care furnizează servicii de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere, cu excepția cazului în care acestea furnizează și alte servicii de comunicații electronice. Pentru a include doar întreprinderile care sunt efectiv microîntreprinderi independente, este necesar să se examineze structura microîntreprinderilor care formează un grup economic, a cărui putere depășește puterea unei microîntreprinderi, și să se asigure faptul că definiția microîntreprinderii nu este eludată din motive pur formale.

(2) Microîntreprinderile care beneficiază de excepția menționată la alineatul (1) sunt obligate să informeze utilizatorii finali cu privire la excepția respectivă înainte de a încheia un contract cu aceștia.

Articolul 97. Nediscriminare

Furnizorii de rețele sau de servicii de comunicații electronice nu pot aplica utilizatorilor finali din Republica Moldova și din statele membre ale Uniunii Europene cerințe sau condiții generale diferite în ceea ce privește accesul la rețele sau servicii ori utilizarea acestora, din motive legate de cetățenia, statul de reședință sau de amplasare a sediului utilizatorului final, cu excepția cazurilor în care un astfel de tratament diferit este justificat în mod obiectiv, inclusiv prin diferențe în materie de costuri și riscuri, care nu se limitează la măsurile prevăzute de legislația privind roamingul reglementat cu statele membre ale Uniunii Europene în ceea ce privește utilizarea abuzivă sau anormală a serviciilor de roaming cu amănuntul reglementate.

Articolul 98. Garanții privind drepturile fundamentale

(1) Măsurile luate cu privire la accesul utilizatorilor finali la servicii și la aplicații sau utilizarea acestor servicii și aplicații de utilizatorii finali prin intermediul rețelelor de comunicații electronice trebuie să respecte Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Constituția Republicii Moldova.

(2) Orice măsuri privind accesul utilizatorilor finali la servicii și la aplicații sau utilizarea acestor servicii și aplicații de utilizatorii finali prin intermediul rețelelor de comunicații electronice, care ar putea restrânge exercitarea drepturilor

sau libertăților recunoscute de Convenția Europeană a Drepturilor Omului și de Constituția Republicii Moldova, sunt impuse numai dacă sunt prevăzute de lege și respectă drepturile sau libertățile în cauză, sunt proporționale, necesare și răspund efectiv unor obiective de interes general recunoscute de lege sau necesității de a proteja drepturile și libertățile celorlalți în conformitate cu articolul 18 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și cu articolul 54 din Constituția Republicii Moldova, inclusiv dreptul la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil.

(3) Măsurile menționate la alineatul (2) se iau numai cu respectarea principiului prezumției de nevinovăție și a dreptului la viață privată. Se garantează o procedură prealabilă, echitabilă și imparțială, inclusiv dreptul de a fi audiat al persoanei sau persoanelor vizate, sub rezerva necesității unor condiții și a unor mecanisme procedurale adecvate în cazuri de urgență demonstrate în mod corespunzător, în conformitate cu Convenția Europeană a Drepturilor Omului și cu Constituția Republicii Moldova.

Articolul 99. Cerințe de informare aplicabile contractelor

(1) Înainte ca consumatorul să își asume obligații în temeiul unui contract sau al oricărei oferte corespunzătoare, furnizorii de servicii de comunicații electronice accesibile publicului, altele decât serviciile de transmisie utilizate pentru furnizarea de servicii între dispozitive (M2M), pun la dispoziție informațiile menționate la articolele 1014 și 1015 din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002 și, în plus, informațiile menționate în anexa nr. 8, în măsura în care informațiile respective se referă la un serviciu pe care îl furnizează.

(2) Informațiile specificate la alineatul (1) sunt puse la dispoziție într-un mod clar și inteligibil pe un suport durabil, astfel cum este definit la articolul 320 alineatele (2) și (3) din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002 sau, în cazul în care furnizarea pe un suport durabil nu este posibilă, într-un document care poate fi descărcat ușor pus la dispoziție de furnizor.

(3) Furnizorul îi atrage în mod explicit atenția consumatorului asupra disponibilității documentului menționat la alineatul (2) și asupra importanței descărcării acestuia în scopuri de informare, de consultare ulterioară și de reproducere exactă.

(4) Informațiile specificate la alineatul (1) sunt puse la dispoziție, la cerere, într-un format accesibil utilizatorilor finali cu dizabilități, în conformitate cu legislația privind cerințele de accesibilitate pentru produse și servicii.

(5) Informațiile menționate la alineatele (1)-(4), (6)-(8) și (10) sunt puse la dispoziție, de asemenea, utilizatorilor finali care reprezintă microîntreprinderi, întreprinderi mici sau organizații necomerciale, cu excepția cazului în care acestea au convenit în mod explicit să renunțe la toate sau la o parte din aceste dispoziții.

(6) Furnizorii de servicii de comunicații electronice accesibile publicului, altele decât serviciile de transmisie utilizate pentru furnizarea de servicii între dispozitive (M2M), pun la dispoziția consumatorilor o fișă de sinteză concisă și

ușor de citit a contractului. Respectiva fișă de sinteză identifică elementele principale ale cerințelor de informare în conformitate cu alineatele (1)-(4). Aceste elemente principale includ cel puțin:

- a) denumirea, adresa și detaliile de contact ale furnizorului și, dacă sunt diferite, detaliile de contact pentru depunerea reclamațiilor;
- b) principalele caracteristici ale fiecărui serviciu furnizat;
- c) prețurile aferente pentru activarea și/sau renunțarea la serviciul de comunicații electronice și pentru orice taxă recurentă sau aferentă consumului, atunci când serviciul este furnizat pentru plăți directe;
- d) durata contractului și condițiile de reînnoire și încetare a acestuia;
- e) măsura în care produsele și serviciile sunt concepute pentru utilizatorii finali cu dizabilități;
- f) în ceea ce privește serviciile de acces la Internet, un rezumat al informațiilor care trebuie furnizate în temeiul articolului 113 alineatul (12) literele d) și e).

(7) Agenția aprobă și publică modelul fișei de sinteză a contractului care trebuie să fie utilizat de furnizori în vederea îndeplinirii obligațiilor care le revin în temeiul prezentului alineat, ținând seama în cea mai mare măsură de actele de punere în aplicare stabilite de Comisia Europeană în acest sens.

(8) Furnizorii cărora le revin obligațiile prevăzute la alineatele (1)-(10) completează în mod corespunzător, cu informațiile necesare, modelul de fișă de sinteză a contractului, menționat la alineatul (7), și pun gratuit la dispoziția consumatorilor fișa de sinteză a contractului, înainte de încheierea contractului, inclusiv în cazul contractelor la distanță.

(9) În cazul în care, din motive tehnice obiective, este imposibil să se pună la dispoziție fișa de sinteză a contractului la momentul prevăzut la alineatul (8), aceasta se pune la dispoziție ulterior, fără întârzieri nejustificate, iar contractul intră în vigoare în momentul în care consumatorul își dă acordul după primirea fișei de sinteză a contractului.

(10) Informațiile menționate la alineatele (1)-(4) și (6)-(8) devin o parte integrantă a contractului și nu se modifică, cu excepția cazului în care părțile contractante convin altfel în mod explicit.

(11) În cazul în care serviciile de acces la Internet sau serviciile de comunicații interpersonale accesibile publicului sunt facturate fie în funcție de durata utilizării, fie în funcție de volumul consumat, furnizorii acestora le oferă consumatorilor facilitatea de a monitoriza și a controla utilizarea fiecăruia dintre aceste servicii. Această facilitate include accesul la informații în timp util privind nivelul de consum al serviciilor incluse într-un plan tarifar. În special, furnizorii informează consumatorii înaintea atingerii limitei de consum stabilită de Agenție, care este inclusă în planul lor tarifar și atunci când serviciul inclus în planul lor tarifar a fost consumat integral.

(12) Prezentul articol nu aduce atingere dispozițiilor actelor normative referitoare la aspecte care nu sunt reglementate de prezentul articol, în special pentru a aborda aspecte nou apărute.

(13) Fără a aduce atingere normelor aplicabile privind protecția datelor cu caracter personal, un furnizor de servicii de comunicații electronice accesibile publicului nu este supus obligațiilor privind cerințele de informare, prevăzute de prezentul articol, în cazul contractelor în care furnizorul respectiv și societățile sau persoanele afiliate nu primesc nicio remunerație legată direct sau indirect de furnizarea de servicii de comunicații electronice.

Articolul 100. Transparența, compararea ofertelor și publicarea informațiilor

(1) Agenția se asigură că în cazul în care furnizorii de servicii de acces la Internet sau de servicii de comunicații interpersonale accesibile publicului impun condiții pentru furnizarea acestor servicii, informațiile menționate în anexa nr. 9 sunt publicate într-o formă clară, completă, care poate fi citită optic și într-un format accesibil pentru utilizatorii finali cu dizabilități, în conformitate cu legislația privind cerințele de accesibilitate pentru produse și servicii, de către toți acești furnizori sau de către însăși Agenție. Informațiile sunt actualizate periodic. Agenția poate specifica cerințe suplimentare cu privire la forma în care aceste informații trebuie publicate. Informațiile sunt furnizate, la cerere, Agenției înainte de a fi publicate.

(2) Agenția se asigură că utilizatorii finali au acces gratuit la cel puțin un instrument de comparație independent care le permite să compare și să evalueze diverse servicii de acces la Internet și servicii de comunicații interpersonale bazate pe numere, accesibile publicului, și, după caz, servicii de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere, accesibile publicului, în ceea ce privește:

a) prețurile și tarifele serviciilor furnizate în raport cu plățile directe efectuate periodic sau în funcție de consum; și

b) performanța în materie de calitate a serviciului, în cazul în care se oferă un nivel de calitate minim sau furnizorul este obligat să publice astfel de informații în temeiul articolului 101.

(3) Instrumentul de comparare menționat la alineatul (2) trebuie:

a) să funcționeze independent din punct de vedere operațional de furnizorii serviciilor respective, asigurându-se că furnizorii de servicii în cauză beneficiază de tratament egal în rezultatele căutării,

b) să menționeze în mod clar proprietarii și operatorul instrumentului de comparare,

c) să stabilească criterii clare și obiective pe care se bazează compararea,

d) să utilizeze un limbaj clar și lipsit de ambiguitate,

e) să furnizeze informații exacte și actualizate și să indice data și ora ultimei actualizări,

f) să fie deschis oricărui furnizor de servicii de acces la Internet sau de servicii de comunicare interpersonală accesibile publicului care pune la dispoziție informațiile relevante și include o gamă largă de oferte care acoperă o parte semnificativă a pieței și, în cazul în care informațiile prezentate nu oferă o imagine de ansamblu completă a pieței, să conțină o declarație clară în acest sens, înaintea afișării rezultatelor;

g) să pună la dispoziție o procedură eficientă de raportare a informațiilor incorecte,

h) să includă posibilitatea de a compara prețurile, tarifele și calitatea performanței serviciului existent în ofertele disponibile consumatorilor și între aceste oferte și ofertele standard accesibile publicului adresate altor utilizatori finali.

(4) Agenția stabilește cât de des este necesar ca instrumentele de comparare să revizuiască și să actualizeze informațiile pe care le oferă utilizatorilor finali, ținând seama de frecvența cu care furnizorii de servicii de acces la Internet și de servicii de comunicații interpersonale accesibile publicului își actualizează în general informațiile în materie de tarife și calitate. Instrumentele de comparare care îndeplinesc cerințele de la alineatul (3) sunt certificate de Agenție la cererea furnizorului instrumentului. În cazul în care Agenția constată că aceste facilități nu sunt puse la dispoziția publicului în mod gratuit sau la un preț rezonabil, Agenția se asigură că acestea sunt puse la dispoziția publicului fie de aceasta, fie prin intermediul unor terți sau entități acreditate de aceasta.

(5) Terții au dreptul de a utiliza în mod gratuit și în formate de date deschise informațiile publicate de furnizorii de servicii de acces la Internet sau de servicii de comunicare interpersonală accesibile publicului, pentru a furniza astfel de instrumente de comparație independente.

(6) Agenția poate impune furnizorii de servicii de acces la Internet sau de servicii de comunicații interpersonale accesibile publicului bazate pe numere, sau pe ambii, să le distribuie gratuit informații de interes public utilizatorilor finali existenți și noi, atunci când este cazul, prin mijloacele pe care le utilizează în mod obișnuit pentru comunicarea cu utilizatorii finali. În acest caz, informațiile de interes public în cauză sunt furnizate de Agenție într-un format standardizat și abordează, printre altele, următoarele subiecte:

a) cele mai frecvente utilizări ale serviciilor de acces la Internet și ale serviciilor de comunicații interpersonale bazate pe numere accesibile publicului în scopul desfășurării de activități ilegale sau în scopul diseminării de conținuturi dăunătoare, în special în cazul în care acestea pot aduce atingere respectării drepturilor și libertăților altora, inclusiv încălcări ale drepturilor în materie de protecție a datelor, ale drepturilor de autor și ale drepturilor conexe, precum și consecințele lor juridice; și

b) mijloacele de protecție împotriva riscurilor care amenință securitatea personală, viața privată și datele cu caracter personal atunci când se utilizează serviciile de acces la Internet și serviciile de comunicații interpersonale bazate pe

numere, accesibile publicului.

Articolul 101. Nivelul de calitate al serviciilor de acces la Internet și al serviciilor de comunicații interpersonale accesibile publicului

(1) Agenția le poate impune furnizorilor de servicii de acces la Internet și de servicii de comunicații interpersonale accesibile publicului să publice, pentru utilizatorii finali, informații cuprinzătoare, comparabile, de încredere, ușor de utilizat și actualizate, privind calitatea serviciilor lor, în măsura în care controlează cel puțin unele elemente ale rețelei, fie direct, fie prin intermediul unui acord privind nivelul serviciilor în acest sens, și privind măsurile stabilite în vederea asigurării unui acces echivalent pentru utilizatorii finali cu dizabilități.

(2) Suplimentar la măsurile prevăzute la alineatul (1), Agenția le poate solicita furnizorilor de servicii de comunicații interpersonale accesibile publicului să informeze consumatorii în cazul în care calitatea serviciilor pe care le furnizează depinde de factori externi, cum ar fi controlul transmiterii semnalului sau conectivitatea rețelei.

(3) Informațiile prevăzute la alineatele (1) și (2) sunt transmise, la cerere, Agenției, înainte de a fi publicate.

(4) Măsurile de asigurare a calității serviciului trebuie să respecte cerințele articolului 113.

(5) Agenția specifică, ținând cont în cea mai mare măsură de orientările OAREC, parametrii de calitate a serviciului care urmează să fie măsurați, metodele de măsurare aplicabile, precum și conținutul, formatul și modul de publicare a informațiilor, inclusiv posibilele mecanisme de certificare a calității. După caz, se utilizează parametrii, definițiile și metodele de măsurare prevăzute în anexa nr. 10.

Articolul 102. Durata contractului și încetarea acestuia

(1) Sub rezerva unei durate minime a contractului, procedurile și condițiile de rezoluțiune a contractului nu trebuie să descurajeze schimbarea furnizorului de servicii. Contractele încheiate între consumatori și furnizorii de servicii de comunicații electronice accesibile publicului, altele decât serviciile de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere și altele decât serviciile de transmisie utilizate pentru furnizarea de servicii între dispozitive (M2M), nu impun o perioadă contractuală inițială mai mare de 24 de luni.

(2) Alineatul (1) nu se aplică duratei unui contract de plată în rate, în cazul în care consumatorul și-a dat acordul în cadrul unui contract separat să plătească în rate exclusiv instalarea unei conexiuni fizice, în special la rețelele de foarte mare capacitate. Un contract de plată în rate pentru instalarea unei conexiuni fizice nu include echipamente terminale, precum routere sau modemuri, și nu îi împiedică pe consumatori să își exercite drepturile în temeiul prezentului articol.

(3) Prezentul articol se aplică consumatorilor. Alineatele (1) și (2) se aplică, de asemenea, utilizatorilor finali care sunt microîntreprinderi, întreprinderi mici

sau organizații necomerciale, cu excepția cazului în care aceștia au convenit în mod explicit să renunțe la aceste dispoziții.

(4) În cazul în care un contract sau un act normativ prevăd o prelungire automată a perioadelor contractuale cu termen fix pentru servicii de comunicații electronice altele decât serviciile de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere și altele decât serviciile de transmisie utilizate pentru furnizarea de servicii între dispozitive (M2M), utilizatorii finali, după o astfel de prelungire a perioadei contractuale, au dreptul de a rezolvi contractul în orice moment, cu o perioadă maximă de preaviz nu mai mare de o lună și fără a suporta alte costuri în afară de tariful aferent furnizării serviciilor în timpul perioadei de preaviz.

(5) Înainte de prelungirea automată a contractului conform alineatului (4), furnizorii informează utilizatorii finali, în mod evident, în timp util și pe un suport durabil, cu privire la încetarea angajamentului comercial și la mijloacele de rezoluție a contractului. În plus, în același timp, furnizorii pun la dispoziția utilizatorilor finali informații privind cele mai bune tarife pentru serviciile lor.

(6) Furnizorii le oferă cel puțin o dată pe an utilizatorilor finali informații cu privire la cele mai bune tarife.

(7) Utilizatorii finali au dreptul de a rezolvi contractul fără a suporta costuri suplimentare în urma primirii notificării conform căreia se vor opera modificări ale condițiilor contractuale propuse de furnizorul de servicii de comunicații electronice accesibile publicului, altele decât serviciile de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere, cu excepția cazului în care modificările propuse sunt exclusiv în beneficiul utilizatorului final sau sunt de natură pur administrativă și nu au niciun efect negativ asupra utilizatorului final sau sunt impuse direct prin actele normative sau administrative.

(8) Furnizorii notifică utilizatorii finali cu privire la orice modificare a condițiilor contractuale cu cel puțin o lună înainte și, în același timp, îi informează cu privire la dreptul lor de a rezolvi contractul fără a suporta costuri suplimentare, în cazul în care nu acceptă noile condiții. Dreptul de a rezolvi contractul poate fi exercitat într-un termen stabilit de Agenție, dar care nu poate fi mai mic de o lună de la notificare. Notificarea se realizează într-un mod clar și inteligibil, pe un suport durabil.

(9) Orice discrepanță semnificativă continuă sau care se repetă frecvent între performanța reală a unui serviciu de comunicații electronice, altul decât serviciile de acces la Internet sau serviciile de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere și performanța prevăzută în contract, se consideră temei pentru declanșarea măsurilor corective aflate la dispoziția consumatorului în conformitate cu legislația, inclusiv a dreptului de a rezolvi gratuit contractul.

(10) În cazul în care utilizatorul final are dreptul de a rezolvi un contract pentru servicii de comunicații electronice accesibile publicului, altele decât serviciile de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere, înainte de încetarea perioadei contractuale convenite în conformitate cu prezenta lege sau cu alte dispoziții ale legislației, utilizatorul final nu datorează nicio despăgubire, în

afară de cea aferentă echipamentelor terminale subvenționate transmise acestuia în folosință și păstrate de el.

(11) În cazul în care utilizatorul final decide să păstreze un echipament terminal transmis în folosință la momentul încheierii contractului, despăgubirea datorată nu depășește cea mai mică valoare dintre valoarea pro rata temporis a acestuia, astfel cum a fost convenită la momentul încheierii contractului, și partea restantă din plata pentru servicii până la încetarea contractului.

(12) Furnizorul elimină, în mod gratuit, orice condiție de utilizare a echipamentelor terminale, menționate la alineatul (11) în alte rețele la momentul expirării termenului contractului și cel târziu la achitarea despăgubirii.

(13) În ceea ce privește serviciile de transmisie utilizate pentru serviciile între dispozitive (M2M), drepturile menționate la alineatele (7) și (8) și (10) și (11) sunt disponibile numai pentru utilizatorii finali care sunt consumatori, microîntreprinderi, întreprinderi mici sau organizații necomerciale

(14) Dispozițiile privind rezoluțiunea contractului, prevăzute de prezentul articol, nu aduc atingere altor dispoziții legale privind motivele pentru care pot fi rezolvite contractele ori pot fi schimbate condițiile contractuale de furnizorul de servicii sau de utilizatorul final.

Articolul 103. Trecerea de la un furnizor la altul și portarea numerelor

(1) În cazul trecerii de la un furnizor de servicii de acces la Internet la altul, furnizorii în cauză pun la dispoziția utilizatorului final informații adecvate anterior și în cursul procesului de trecere și asigură continuitatea serviciului de acces la Internet, cu excepția cazurilor în care acest lucru nu este fezabil din punct de vedere tehnic.

(2) Furnizorul către care se realizează trecerea se asigură că activarea serviciului de acces la Internet are loc în cel mai scurt termen posibil la data și în intervalul de timp convenite explicit cu utilizatorul final. Furnizorul de la care se realizează trecerea continuă prestarea în aceiași termeni a serviciului de acces la Internet până la activarea serviciului de acces la Internet de către furnizorul către care se realizează trecerea. În timpul procesului de trecere de la un furnizor la altul, perioada de indisponibilitate a serviciului nu poate depăși o zi lucrătoare.

(3) Agenția asigură eficiența și simplitatea procesului de trecere de la un furnizor la altul pentru utilizatorul final.

(4) Toți utilizatorii finali cărora le-au fost alocate numere din planul național de numerotație au dreptul să-și păstreze numerele, la cerere, independent de furnizorul care furnizează serviciul, în conformitate cu anexa nr. 6 partea C.

(5) Utilizatorul final care declară rezoluțiunea contractului își păstrează dreptul de a porta numărul din planul național de numerotație către un alt furnizor, în condițiile stabilite de Agenție, timp de două luni de la data rezoluțiunii contractului, cu excepția cazului în care utilizatorul final renunță în mod explicit la acest drept.

(6) Agenția se asigură că tarifele de portare stabilite de furnizori sunt bazate pe costuri și că utilizatorilor finali nu li se aplică tarife directe.

(7) Portarea numerelor și activarea ulterioară a acestora se efectuează în cel mai scurt termen posibil la data convenită în mod explicit cu utilizatorul final. În orice caz, utilizatorilor finali care au încheiat un contract pentru portarea unui număr către un alt furnizor li se va activa numărul în termen de o zi lucrătoare de la data convenită cu utilizatorul final.

(8) În cazul în care procesul de portare eșuează, furnizorul de la care se realizează trecerea reactivează numărul utilizatorului final și serviciile aferente până când portarea se efectuează cu succes.

(9) Furnizorul de la care se realizează trecerea continuă să furnizeze servicii conform aceluiași condiții până la activarea serviciilor furnizorului către care se realizează trecerea. În orice caz, perioada de discontinuitate a serviciului în timpul procesului de trecere de la un furnizor la altul și de portare a numărului nu poate depăși o zi lucrătoare.

(10) Furnizorii ale căror rețele de acces sau a căror infrastructură sunt utilizate de furnizorul de la care sau către care se realizează trecerea, sau ambele, se asigură că nu există nicio indisponibilitate a serviciului care ar putea întârzia procesul de trecere de la un furnizor la altul și de portare a numărului.

(11) Procesul de trecere de la un furnizor la altul și de portare prevăzut la alineatele (1)-(3) și (7)-(10) este în sarcina furnizorului către care se realizează trecerea și, atât furnizorul către care se realizează trecerea, cât și cel de la care se realizează trecerea cooperează cu bună credință. Aceștia nu trebuie să întârzie sau să abuzeze de procesul de trecere de la un furnizor la altul sau de portare și nici să nu realizeze portarea numerelor utilizatorilor finali sau trecerea acestora către un alt furnizor fără consimțământul expres al acestora.

(12) Contractele utilizatorilor finali cu furnizorul de la care se realizează trecerea încetează automat după încheierea procesului de trecere.

(13) Agenția poate stabili detaliile referitoare la procesele de trecere de la un furnizor la altul și de portare, luând în considerare legislația privind contractele, fezabilitatea tehnică și necesitatea de a menține continuitatea serviciului pentru utilizatorii finali. În cazul în care este fezabil din punct de vedere tehnic, poate fi inclusă o cerință conform căreia portarea se efectuează prin programare la distanță, cu excepția cazului în care utilizatorul final solicită altceva.

(14) Agenția ia, de asemenea, măsurile corespunzătoare pentru a garanta informarea și protecția adecvate a utilizatorilor finali în cursul proceselor de trecere de la un furnizor la altul și de portare și faptul că aceștia nu sunt transferați către un alt furnizor fără consimțământul lor.

(15) Furnizorii de la care se realizează trecerea rambursează consumatorilor care utilizează servicii preplătite, la cerere, creditul restant. Rambursarea poate face obiectul tarif administrativ numai dacă acest lucru este precizat în contract sau în termenii și condițiile de furnizare a serviciilor. Orice astfel de tarif trebuie

să fie proporțional și comensurabil cu costurile reale suportate, la acordarea rambursării, de furnizorul de la care se realizează trecerea.

(16) Agenția poate impune sancțiuni în conformitate cu articolul 34, în cazul neîndeplinirii de către un furnizor a obligațiilor prevăzute de prezentul articol, inclusiv în cazul întârzierilor survenite în portarea numărului sau în cazul portării abuzive de către furnizor sau în numele acestuia.

(17) Agenția stabilește norme privind despăgubirea de furnizori a utilizatorilor finali, în conformitate cu principiile proporționalității, obiectivității și eficienței, în cazul neîndeplinirii de către un furnizor a obligațiilor prevăzute de prezentul articol și în cazul întârzierilor survenite în procesul de portare a numărului sau de trecere de la un furnizor la altul, în cazul portării abuzive și al trecerii abuzive de la un furnizor la altul și în cazul nerespectării programărilor de mentenanță și de instalare.

(18) În plus față de informațiile solicitate în temeiul anexei nr. 8, Agenția se asigură că utilizatorii finali sunt suficient informați cu privire la existența drepturilor la despăgubire menționate la alineatele (16) și (17).

Articolul 104. Ofertele propuse în cadrul unui pachet

(1) În cazul în care un pachet de servicii sau un pachet de servicii și echipamente terminale oferit unui consumator include cel puțin un serviciu de acces la Internet sau un serviciu de comunicații interpersonale bazate pe numere accesibile publicului, articolul 99 alineatele (6)-(9), articolul 100 alineatul (1), articolul 102 și articolul 103 alineatele (1)-(3) se aplică tuturor elementelor din pachet, inclusiv mutatis mutandis acelor elemente care altfel nu intră sub incidența dispozițiilor menționate.

(2) În cazul în care legislația prevede dreptul consumatorului de a rezolvi orice element din pachetul menționat la alineatul (1) anterior termenului contractual convenit, din cauza nerespectării contractului sau a nefurnizării serviciului, consumatorul are dreptul de a rezolvi contractul în ceea ce privește toate elementele din pachet.

(3) Niciun abonament la servicii sau echipamente terminale suplimentare oferite sau distribuite de același furnizor de servicii de acces la Internet sau de servicii de comunicații interpersonale bazate pe numere accesibile publicului nu prelungește durata inițială a contractului la care sunt adăugate serviciile sau echipamentele terminale respective, cu excepția cazului în care consumatorul convine altfel în mod explicit la momentul abonării la serviciile sau echipamentele terminale suplimentare.

(4) Alineatele (1) și (3) se aplică, de asemenea, utilizatorilor finali care sunt microîntreprinderi, întreprinderi mici sau organizații necomerciale, cu excepția cazului în care aceștia au convenit în mod explicit să renunțe total sau parțial la dispozițiile respective.

(5) Prevederile alineatului (1) se aplică și în ceea ce privește alte dispoziții prevăzute în capitolul XVII.

Articolul 105. Disponibilitatea serviciilor

(1) Furnizorii iau toate măsurile necesare pentru a asigura disponibilitatea maximă posibilă a serviciilor de comunicații voce și a serviciilor de acces la Internet furnizate prin rețele publice de comunicații electronice în cazul unei căderi a rețelei din cauza unui dezastru sau în cazuri de forță majoră.

(2) Furnizorii de servicii de comunicații voce iau toate măsurile necesare pentru a asigura accesul neîntrerupt la serviciile de urgență și transmiterea neîntreruptă a avertismentelor publice.

(3) Guvernul, cu avizul Agenției, stabilește obligațiile minime în scopul aplicării prevederilor prezentului articol, pe care furnizorii trebuie să le respecte.

(4) Agenția asigură monitorizarea respectării de către furnizori a obligațiilor minime stabilite conform alineatului (3) și în acest scop poate să le solicite să îi transmită orice informații relevante.

Articolul 106. Comunicațiile de urgență și numărul european unic de urgență

(1) Toți utilizatorii finali ai serviciilor menționate la alineatul (5), inclusiv utilizatorii telefoanelor publice cu plată, au posibilitatea de a apela, gratuit și fără să fie necesară utilizarea unui mijloc de plată, prin intermediul comunicațiilor de urgență, serviciile de urgență, formând numărul unic de urgență „112” și numerele naționale pentru apelurile de urgență, stabilite în Planul național de numerotație.

(2) Cadrul juridic cu privire la asigurarea accesului efectiv la serviciile de urgență prin intermediul comunicațiilor de urgență, organizarea și funcționarea Serviciului național unic pentru apelurile de urgență 112 în Republica Moldova și obligațiile furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice și/sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului, inclusiv în materie de soluții privind informațiile de localizare geografică a apelantului, de acces pentru utilizatorii finali cu dizabilități, de rutare către centrul de preluare a apelurilor de urgență, sunt stabilite de prezentul articol și de Legea nr. 174/2014 cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului național unic pentru apelurile de urgență 112.

(3) Numărul unic pentru apeluri de urgență 112 se atribuie Serviciului național unic pentru apelurile de urgență 112.

(4) În cazul rețelelor de comunicații electronice care nu sunt accesibile publicului, dar care permit efectuarea de apeluri către rețelele publice, persoana responsabilă de rețeaua în cauză depune toate eforturile pentru a oferi acces la serviciile de urgență prin intermediul numărului unic de urgență „112”, în special atunci când persoana respectivă nu oferă un acces alternativ și ușor la un serviciu de urgență.

(5) Furnizorii de servicii de comunicații interpersonale bazate pe numere, accesibile publicului, în cazul în care aceste servicii le permit utilizatorilor finali să efectueze apeluri către un număr din Planul național de numerotație sau dintr-un alt plan de numerotație național sau internațional, sunt obligați să ofere acces la serviciile de urgență prin intermediul comunicațiilor de urgență către centrul de preluare a apelurilor de urgență, în conformitate cu Legea nr. 174/2014 cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului național unic pentru apelurile de urgență 112 și cu actele normative aprobate în conformitate cu aceasta.

(6) Tuturor apelurile de urgență către numărul unic de urgență „112” trebuie să li se răspundă în mod corespunzător și să fie tratate în maniera care se potrivește cel mai bine organizării naționale a sistemelor de urgențe și cel puțin la fel de rapid și de eficient ca apelurile către numărul sau numerele naționale de urgență, în cazul în care acestea continuă să fie utilizate.

(7) Guvernul, după consultare cu Agenția, stabilește măsuri pentru a se asigura că accesul utilizatorilor finali cu dizabilități la serviciile de urgență este disponibil prin intermediul comunicațiilor de urgență și este echivalent cu cel de care beneficiază ceilalți utilizatori finali, în conformitate cu legislația privind cerințele de accesibilitate a produselor și serviciilor, inclusiv în cazul utilizatorilor finali din statele membre ale Uniunii Europene, atunci când utilizează servicii de roaming în Republica Moldova, fără o înregistrare prealabilă, în cazul în care acest lucru este fezabil.

(8) Guvernul și, dacă este necesar, Agenția, cooperează cu Comisia Europeană și cu autoritățile de reglementare și/sau autoritățile competente din statele membre ale UE, pentru a se asigura că, atunci când utilizează servicii de roaming într-un stat membru al Uniunii Europene, utilizatorii finali cu dizabilități din Republica Moldova pot avea acces la serviciile de urgență în mod echivalent cu alți utilizatori finali, fără o înregistrare prealabilă, dacă acest lucru este posibil.

(9) Măsurile specificate la alineatele (7) și (8) sunt destinate să asigure interoperabilitatea între statele membre ale Uniunii Europene și Republica Moldova și se bazează, în cea mai mare măsură posibilă, pe standardele sau specificațiile stabilite în conformitate cu articolul 43. Aceste măsuri nu împiedică stabilirea de cerințe suplimentare pentru atingerea obiectivelor definite în prezentul articol.

(10) Informația de localizare geografică a apelantului, imediat după conectarea comunicării de urgență, este pusă la dispoziția centrelor de preluare a apelurilor de urgență care sunt capabile din punct de vedere tehnic să transmită informațiile contextuale serviciilor de urgență, atunci când sunt alertate aceste servicii. Aceasta include informația de localizare geografică a apelantului pe baza rețelei și, atunci când aceasta este disponibilă, informația de localizare geografică a apelantului obținută pe baza terminalului apelantului.

(11) Identificarea și transmiterea informației de localizare geografică a apelantului este gratuită pentru utilizatorul final și pentru centrul de preluare a

apelurilor de urgență pentru toate comunicațiile de urgență către numărul unic de urgență „112”.

(12) Obligațiile prevăzute la alineatele (10) și (11) se aplică și în cazul comunicațiilor de urgență către numerele naționale pentru apelurile de urgență, stabilite în Planul național de numerotație.

(13) Agenția, în colaborare cu Serviciul național unic pentru apelurile de urgență 112, dacă este necesar, după consultarea OAREC, stabilește criteriile de acuratețe și fiabilitate ale informației de localizare geografică a apelantului furnizate.

(14) Ministerul Afacerilor Interne este responsabil de informarea cetățenilor cu privire la existența și utilizarea numărului unic de urgență „112”, precum și cu privire la caracteristicile sale de accesibilitate, inclusiv prin inițiative care vizează în mod specific persoanele din statele membre ale Uniunii Europene care utilizează servicii de roaming în Republica Moldova și utilizatorii finali cu dizabilități. Aceste informații sunt furnizate în formate accesibile, care abordează diferite tipuri de dizabilități.

(15) Atunci când stabilește criteriile de acuratețe și fiabilitate privind informațiile de localizare geografică a apelantului în temeiul alineatului (13), Agenția asigură, în limitele fezabilității tehnice, o localizare a poziției utilizatorului final cu gradul de fiabilitate și de acuratețe necesar pentru a permite serviciilor de urgență să îi acorde asistență. Aceste criterii sunt stabilite de Agenție luând în considerare parametrii specificați la alineatele (16) și (17).

(16) În ceea ce privește rețelele fixe:

a) nivelul de acuratețe pentru informațiile de localizare geografică a apelantului se exprimă ca informații referitoare la adresa fizică a punctului terminal al rețelei;

b) nivelul de fiabilitate pentru informațiile de localizare geografică a apelantului se exprimă ca rata de succes, în procente, a soluției tehnice sau a combinației de soluții tehnice în ceea ce privește stabilirea și transmiterea către centrele de preluare a apelurilor de urgență a unei informații de localizare geografică a apelantului corespunzătoare criteriului acurateței.

(17) În ceea ce privește rețelele mobile:

a) nivelul de acuratețe pentru informațiile de localizare geografică a apelantului se exprimă în metri. Dacă este cazul, înălțimea sau acuratețea verticală se exprimă, de asemenea, în metri;

b) nivelul de fiabilitate pentru informațiile de localizare geografică a apelantului se exprimă ca rata de succes, în procente, a soluției tehnice sau a combinației de soluții tehnice în ceea ce privește stabilirea și transmiterea către centrele de preluare a apelurilor de urgență a unei zone de căutare corespunzătoare criteriului acurateței.

(18) Atunci când stabilește, conform alineatului (7), măsuri pentru asigurarea accesului utilizatorilor finali cu dizabilități la serviciile de urgență prin

intermediul comunicațiilor de urgență, Guvernul se asigură, în limitele fezabilității tehnice, că sunt îndeplinite următoarele cerințe de echivalență funcțională:

a) comunicația de urgență permite comunicarea interactivă bidirecțională între utilizatorul final cu dizabilități și centrele de preluare a apelurilor de urgență;

b) comunicația de urgență este disponibilă în mod continuu, fără o înregistrare prealabilă, pentru utilizatorii finali cu dizabilități din Republica Moldova care călătoresc într-un stat membru al Uniunii Europene și viceversa;

c) comunicația de urgență este asigurată gratuit pentru utilizatorii finali cu dizabilități;

d) comunicația de urgență este rutată imediat către centrele de preluare a apelurilor de urgență care este calificat și echipat pentru a răspunde și prelucra în mod corespunzător comunicația de urgență inițiată de utilizatorii finali cu dizabilități;

e) pentru utilizatorii finali cu dizabilități sunt asigurate niveluri echivalente de acuratețe și fiabilitate privind informațiile de localizare geografică a apelantului pentru comunicația de urgență ca cele aplicabile în cazul apelurilor de urgență efectuate de alți utilizatori finali;

f) pentru utilizatorii finali cu dizabilități se asigură cel puțin același nivel de sensibilizare cu privire la mijloacele de acces la serviciile de urgență prin intermediul comunicațiilor de urgență de care beneficiază alți utilizatori finali în legătură cu apelurile de urgență la numărul unic de urgență „112”, prin modul de proiectare a mijloacelor de acces sau prin măsuri de sensibilizare.

(19) Organul central de specialitate, în scopul asigurării aplicării eficiente a alineatelor (7), (8) și (10), informează Comisia Europeană privind:

a) criteriile de acuratețe și fiabilitate privind informațiile de localizare a geografică apelantului, exprimate în conformitate cu parametrii menționați la alineatul (18);

b) măsurile stabilite de Guvern conform alineatului (7) pentru asigurarea accesului utilizatorilor finali cu dizabilități la serviciile de urgență prin intermediul comunicațiilor de urgență, inclusiv al celor care utilizează servicii de roaming, precum și evaluarea conformității acestora cu cerințele de echivalență funcțională menționate la alineatul (18);

c) eficacitatea punerii în aplicare a numărului unic de urgență „112”;

d) performanța rutării către centrul de preluare a apelurilor de urgență în temeiul alineatului (10), în ceea ce privește comunicațiile de urgență și informațiile de localizare a apelantului.

Articolul 107. Sistemul de avertizare publică

(1) Sistemul de avertizare publică pentru situații de urgență și dezastre majore iminente sau în desfășurare este gestionat de autoritatea competentă din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, care execută, în condițiile legii, sarcini în domeniul protecției civile, iar furnizorii de servicii mobile de comunicații

interpersonale bazate pe numere asigură transmiterea către utilizatorii finali vizați a avertizărilor publice emise de gestionarul Sistemului de avertizare publică.

(2) Guvernul poate stabili că avertizările publice să fie transmise prin intermediul unor servicii de comunicații electronice accesibile publicului altele decât cele menționate la alineatul (1) și altele decât serviciile media audiovizuale sau prin intermediul unei aplicații mobile care se bazează pe un serviciu de acces la Internet, cu condiția ca eficacitatea sistemului de avertizare publică să fie echivalentă în ceea ce privește acoperirea și capacitatea de a ajunge la utilizatorii finali, inclusiv cei prezenți doar temporar în zona în cauză, ținând seama în cea mai mare măsură de orientările OAREC cu privire la modalitatea de evaluare a echivalenței între eficacitatea sistemelor de avertizare publică prevăzute la prezentul alineat și a celor prevăzute la alineatul (1).

(3) Furnizorii de servicii de comunicații electronice nu percep tarife sau alte sume de bani pentru transmiterea avertizărilor emise de Sistemul de avertizare publică.

(4) Este interzisă utilizarea Sistemului de avertizare publică pentru transmisia de mesaje de natură comercială, publicitară, electorală sau de altă natură care nu se încadrează în scopul de avertizare a utilizatorilor finali vizați despre situații de urgență și dezastre majore iminente sau în desfășurare.

(5) Guvernul instituie și finanțează Sistemul de avertizare publică și stabilește modul de funcționare și utilizare a acestuia.

(6) Agenția, ținând cont de orientările OAREC și după consultarea cu gestionarul Sistemului de avertizare publică, stabilește și face publice cerințele tehnice privind asigurarea interoperabilității rețelelor publice de comunicații electronice cu sistemul de avertizare publică prevăzut la alineatul (1).

Articolul 108. Accesul echivalent și o posibilitate de alegere echivalentă pentru utilizatorii finali cu dizabilități

(1) Agenția stabilește cerințele pe care furnizorii de servicii de comunicații electronice accesibile publicului trebuie să le îndeplinească pentru a se asigura că utilizatorii finali cu dizabilități:

a) au acces la servicii de comunicații electronice, inclusiv la informațiile contractuale relevante furnizate în conformitate cu articolul 99, echivalente celor de care beneficiază majoritatea utilizatorilor finali; și

b) au posibilitatea de a alege între furnizori și servicii pe care o au majoritatea utilizatorilor finali.

(2) Măsurile luate de Agenție în conformitate cu alineatul (1) trebuie să încurajeze conformitatea cu standardele sau cu specificațiile relevante stabilite în conformitate cu articolul 43.

Articolul 109. Serviciile de informații telefonice

(1) Toți furnizorii de servicii de comunicații interpersonale bazate pe numere, care transmit pentru utilizare resurse de numerotare din Planul național

de numerotație, răspund tuturor cererilor rezonabile de punere la dispoziție, pentru furnizarea de servicii de informații telefonice accesibile publicului și de liste ale abonaților telefonici, a informațiilor relevante într-un format convenit și în condiții echitabile, obiective, bazate pe costuri și nediscriminatorii.

(2) Agenția, după consultare cu organul competent în domeniul protecției datelor cu caracter personal, poate impune obligații și condiții furnizorilor care controlează accesul la utilizatorii finali pentru furnizarea de servicii de informații telefonice în conformitate cu articolul 61. Aceste condiții și obligații trebuie să fie obiective, echitabile, nediscriminatorii și transparente.

(3) Agenția, în conformitate cu articolul 95, adoptă măsuri pentru a asigura, prin apel voce sau SMS, accesul direct al utilizatorilor finali din Republica Moldova și din statele membre ale Uniunii Europene la serviciul de informații telefonice din Republica Moldova și viceversa.

(4) Prezentul articol se aplică sub rezerva cerințelor din legislația privind protecția datelor cu caracter personal și capitolului XVIII, în special a articolului 123.

Articolul 110. Interoperabilitatea echipamentelor radio auto, echipamentelor radio pentru consumatori și a echipamentelor de televiziune digitală pentru consumatori

(1) Receptoarele radio pentru autovehicule și echipamentele de televiziune digitală pentru consumatori, disponibile pe piață pentru vânzare sau pentru închiriere, trebuie să fie conforme cu cerințele anexei nr. 11.

(2) Guvernul poate adopta măsuri pentru a asigura interoperabilitatea altor receptoare de radiodifuziune pentru consumatori, decât cele menționate la alineatul (1), limitând în același timp impactul asupra pieței receptoarelor de radiodifuziune de valoare redusă și asigurându-se că astfel de măsuri nu se aplică produselor pentru care receptorul radio este o funcție pur auxiliară, de exemplu, telefoanelor inteligente, și nici echipamentelor utilizate de radioamatori.

(3) Furnizorii de servicii de televiziune digitală sunt încurajați să asigure, după caz, că echipamentele de televiziune digitală pe care le furnizează utilizatorilor lor finali sunt interoperabile, astfel încât, atunci când este posibil din punct de vedere tehnic, echipamentele de televiziune digitală să poată fi reutilizate de alți furnizori de servicii de televiziune digitală.

(4) Fără a aduce atingere cerințelor legislației privind deșeurile de echipamente electrice și electronice, furnizorii de servicii de televiziune digitală asigură că, la încetarea contractului lor, utilizatorii finali dispun de o modalitate gratuită și simplă de a returna echipamentul de televiziune digitală, cu excepția cazului în care furnizorul demonstrează că acesta este pe deplin interoperabil cu serviciile de televiziune digitală ale altor furnizori, inclusiv cele la care a trecut utilizatorul final.

(5) Echipamentele de televiziune digitală care sunt conforme cu standardele armonizate ale căror referințe au fost publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii

Europene sau cu părți ale acestora, adoptate ca standarde moldovenești, sunt considerate că îndeplinesc cerința de interoperabilitate prevăzută la alineatul (4), specificată de standardele respective sau de părți ale acestora.

Articolul 111. Concurența pe piața echipamentelor de comunicații electronice

(1) Importul echipamentelor de comunicații electronice se efectuează în baza unui contract de livrare, în care se indică obligatoriu cerințele reglementărilor tehnice aplicabile.

(2) Echipamentele de comunicații electronice se pun la dispoziție pe piață numai dacă sunt conforme cu cerințele esențiale ale reglementărilor tehnice aplicabile și sunt însoțite de declarații de conformitate emise în baza rezultatelor evaluării conformității pe propria răspundere de către producător, reprezentantul său autorizat ori importator în temeiul documentației tehnice a producătorului, prin care se atestă conformitatea produselor. În cazul lipsei declarației de conformitate, produsele importate sunt supuse evaluării conformității, potrivit procedurilor aplicate produselor, în baza reglementărilor tehnice naționale aplicabile. Echipamentele de comunicații electronice trebuie să fie marcate conform reglementărilor tehnice aplicabile.

(3) Se interzice punerea la dispoziție pe piață și utilizarea echipamentelor de comunicații electronice care nu corespund cerințelor esențiale, nu sunt însoțite de documentația tehnică și de declarația de conformitate emisă de producător, reprezentantul său autorizat ori importator în conformitate cu Legea nr. 235/2011 privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității sau care nu sunt marcate conform reglementărilor tehnice aplicabile.

(4) Orice agent economic are dreptul de a importa, comercializa, instala, pune în funcțiune și întreține echipamentele terminale care respectă prevederile alineatelor (1)-(3), fără a aduce atingere cerințelor prin care se solicită ca agenții economici să posede calificările tehnice necesare instalării, punerii în funcțiune și întreținerii echipamentelor terminale în baza unor criterii obiective, nediscriminatorii și disponibile publicului larg.

(5) Orice act normativ sau administrativ prin care se acordă drepturi exclusive sau speciale, care limitează numărul agenților economici care pot practica activitățile prevăzute la alineatul (4), este nul de drept.

(6) Furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și/sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului au obligația de publicare și actualizare a tuturor specificațiilor tehnice ale interfeței rețelelor lor cu care trebuie să fie conforme echipamentele terminale de comunicații electronice ale utilizatorilor finali care se conectează la aceste interfețe. Aceste specificații pot include referințe la standardele sau cu specificațiile relevante stabilite în conformitate cu articolul 43.

(7) Agenția monitorizează aplicarea specificațiilor tehnice menționate la alineatul (6) și se asigură ca acestea sunt puse la dispoziția utilizatorilor finali.

(8) Agenția informează Comisia Europeană cu privire la specificațiile tehnice aplicate de furnizori în conformitate la alineatul (6), prin prezentarea unui raport conform planului prevăzut în anexa nr. 12.

(9) Se interzice:

- a) fabricarea, importul, distribuția, vânzarea, închirierea sau deținerea dispozitivelor ilicite în scopuri comerciale;
- b) instalarea, întreținerea sau înlocuirea unui dispozitiv ilicit în scopuri comerciale;
- c) recurgerea la comunicații comerciale pentru promovarea dispozitivelor ilicite.

(10) Fără a aduce atingere măsurilor stabilite în vederea punerii în aplicare a alineatului (9), se interzic orice măsuri care:

- a) să limiteze furnizarea de servicii protejate sau de servicii conexe care provin dintr-un stat membru al Uniunii Europene;
- b) să restrângă libera circulație a dispozitivelor de acces condiționat.

(11) În sensul alineatului (10), se definesc următoarele noțiuni:

a) „servicii conexe” – instalarea, întreținerea sau înlocuirea dispozitivelor de acces condiționat, precum și furnizarea de servicii de comunicații comerciale referitoare la aceste dispozitive sau la servicii protejate.

b) „dispozitiv de acces condiționat” – orice echipament sau program conceput sau adaptat pentru a permite accesul la un serviciu protejat sub o formă clară.

Articolul 112. Furnizarea de facilități suplimentare

(1) Fără a aduce atingere articolului 86 alineatul (2), Agenția, cu respectarea procedurii de consultări publice, poate impune tuturor furnizorilor de servicii de acces la Internet sau servicii de comunicații interpersonale accesibile publicului bazate pe numere, să pună la dispoziție gratuit toate sau o parte dintre facilitățile suplimentare enumerate în anexa nr. 6 partea B, sub rezerva fezabilității tehnice, precum și toate sau o parte dintre facilitățile suplimentare enumerate în anexa nr. 6 partea A.

(2) La aplicarea alineatului (1), Agenția, dacă consideră necesar, poate extinde lista facilităților suplimentare din anexa nr. 6 părțile A și B, pentru a asigura un nivel mai ridicat de protecție a consumatorilor.

(3) Agenția poate decide, cu respectarea procedurii de consultări publice, să nu aplice alineatul (1) pe întreg teritoriul național sau o parte a acestuia, în cazul în care consideră că există un acces suficient la aceste facilități.

Articolul 113. Garantarea accesului la Internetul deschis

(1) Utilizatorii finali au dreptul de a accesa și distribui informații și conținut, de a utiliza și de a pune la dispoziție aplicații și servicii și de a folosi echipamente terminale, conforme cu cerințele esențiale ale reglementărilor tehnice aplicabile, la alegere, indiferent de locația utilizatorului final sau a furnizorului, ori de locația,

originea ori destinația informațiilor, conținutului, aplicațiilor sau serviciilor, prin intermediul serviciului lor de acces la Internet. Prezentul alineat nu aduce atingere legislației cu privire la legalitatea conținutului, a aplicațiilor sau a serviciilor, precum și la procedurile, cerințele și garanțiile aferente.

(2) Prevederile contractelor dintre furnizorii de servicii de acces la Internet și utilizatorii finali referitoare la caracteristicile și condițiile tehnice și comerciale ale serviciilor de acces la Internet, precum prețul, volumele de date, viteza și practicile comerciale utilizate de furnizorii de servicii de acces la Internet, nu trebuie să limiteze exercitarea drepturilor utilizatorilor finali prevăzute la alineatul (1).

(3) Furnizorii de servicii de acces la Internet au obligația să trateze întreg traficul în mod egal, atunci când furnizează servicii de acces la Internet, fără discriminări, restricții sau imixțiuni și indiferent de expeditor, de destinatar, de conținutul accesat sau distribuit, de aplicațiile sau serviciile utilizate ori furnizate și de echipamentul terminal utilizat.

(4) Prevederile alineatului (3) nu împiedică punerea în aplicare de către furnizorii de servicii de acces la Internet a unor măsuri rezonabile de gestionare a traficului. Pentru a fi considerate rezonabile, măsurile respective trebuie să fie transparente, nediscriminatorii și proporționale, precum și să nu aibă la bază considerații comerciale, fiind bazate pe cerințele tehnice de calitate a serviciului ale unor anumite categorii de trafic care, în mod obiectiv, sunt diferite. Măsurile rezonabile de gestionare a traficului nu includ monitorizarea conținutului specific și nu sunt menținute în vigoare mai mult decât este necesar conform scopului aplicării acestora.

(5) Furnizorii de servicii de acces la Internet au obligația să nu aplice măsuri de gestionare a traficului care exced măsurile prevăzute la alineatul (4) și, în special, să nu blocheze, să nu încetinească, să nu modifice, să nu restricționeze, să nu interfereze cu, să nu degradeze și să nu discrimineze anumit conținut, anumite aplicații sau servicii ori anumite categorii ale acestora, cu excepția cazurilor în care acest lucru este necesar și numai atât timp cât este necesar, pentru:

a) a respecta legislația sub incidența căreia intră furnizorul de servicii de acces la Internet sau măsurile menite să pună în aplicare legislația, inclusiv hotărârile judecătorești sau actele autorităților publice competente;

b) a menține integritatea și securitatea rețelei, a serviciilor furnizate prin intermediul rețelei respective și a echipamentelor terminale ale utilizatorilor finali;

c) a evita congestionarea iminentă a rețelei și/sau a atenua efectele congestionării temporare ori excepționale a rețelei, cu condiția că categoriile echivalente de trafic sunt gestionate în mod egal.

(6) Măsurile de gestionare a traficului pot să implice prelucrarea datelor cu caracter personal numai dacă prelucrarea acestora este necesară și proporțională pentru a atinge obiectivele prevăzute la alineatele (3)-(5). Prelucrarea respectivă a datelor cu caracter personal se efectuează în conformitate cu legislația cu privire

la prelucrarea datelor cu caracter personal. Măsurile de gestionare a traficului trebuie să respecte prevederile capitolului XVIII.

(7) Congestionarea temporară se referă la situații specifice de scurtă durată, în care o creștere bruscă a numărului de utilizatori în plus față de utilizatorii obișnuiți sau o creștere bruscă a cererii pentru anumite conținuturi, aplicații sau servicii poate depăși capacitatea de transmisie a unor elemente ale rețelei și poate face restul rețelei mai puțin reactivă, cu condiția că o astfel de congestiune să nu se repete atât de frecvent sau pe perioade atât de îndelungate, încât o lărgire a capacității de transmisie să fie justificată din punct de vedere economic.

(8) Congestionarea excepțională se referă la situații imprevizibile și inevitabile, în care congestiunea poate fi provocată de o defecțiune tehnică, precum o întrerupere a serviciului datorată defectării cablurilor sau a altor elemente de infrastructură, de schimbările neașteptate în rutarea traficului ori de creșterea semnificativă a traficului din rețea ca urmare a unei urgențe sau a altor circumstanțe care nu depind de furnizorul de servicii de acces la Internet.

(9) Furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și/sau de servicii de comunicații electronice accesibile publicului, inclusiv furnizorii de servicii de acces la internet și furnizorii de conținut, aplicații și servicii, au dreptul de a furniza servicii, altele decât serviciile de acces la internet, care sunt optimizate pentru un anumit conținut, anumite aplicații sau servicii ori pentru o combinație a acestora, în cazul în care optimizarea respectivă este necesară pentru a satisface cerințele pentru un anumit nivel de calitate al conținutului, aplicațiilor sau serviciilor.

(10) Furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și/sau de servicii de comunicații electronice accesibile publicului, inclusiv furnizorii de servicii de acces la internet, pot furniza sau facilita furnizarea serviciilor indicate la alineatul (9) numai în cazul în care capacitatea de transmisie a rețelei utilizate este suficientă pentru a le furniza suplimentar la serviciile de acces la Internet furnizate. Serviciile menționate la alineatul (9) nu pot fi utilizate sau furnizate ca înlocuitor pentru serviciile de acces la Internet și nu trebuie să afecteze disponibilitatea și calitatea generală a serviciilor de acces la Internet pentru utilizatorii finali. Faptul că serviciile respective au potențialul de a oferi inclusiv acces la Internet nu este suficient ca acestea să fie considerate ca înlocuitor al serviciilor de acces la Internet, cu condiția că furnizarea acestui tip de acces la Internet de către furnizor respectă alineatele (1)-(6).

(11) În rețelele mobile, calitatea serviciilor de acces la Internet pentru utilizatorii finali nu se consideră că a fost afectată în cazul în care impactul negativ cumulat al serviciilor, altele decât serviciile de acces la Internet, este inevitabil, minim și de scurtă durată.

(12) Furnizorii de servicii de acces la Internet se asigură că orice contract care include servicii de acces la Internet precizează cel puțin următoarele:

a) informații cu privire la modul în care măsurile de gestionare a traficului aplicate de furnizorul respectiv ar putea afecta calitatea serviciului de acces la Internet, viața privată a utilizatorilor finali și protecția datelor cu caracter personal;

b) o explicație clară și inteligibilă privind modul în care orice limitare a volumului datelor, viteza și alți parametri de calitate a serviciului pot influența în practică serviciile de acces la Internet și, în special, utilizarea conținutului, a aplicațiilor și a serviciilor;

c) o explicație clară și inteligibilă a modului în care orice servicii, altele decât serviciile de acces la Internet menționate la alineatele (9) și (10), la care se abonează utilizatorul final, ar putea afecta, în practică, serviciile de acces la Internet furnizate aceluiași utilizator final;

d) o explicație clară și inteligibilă cu privire la viteza minimă, disponibilă în mod normal, maximă și promovată de descărcare și de încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet în cazul unor rețele fixe sau viteza estimată maximă și promovată de descărcare și încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet în cazul rețelelor mobile, precum și cu privire la modul în care deviațiile importante de la respectivele viteze de descărcare și de încărcare promovate ar putea afecta exercitarea drepturilor utilizatorilor finali prevăzute la alineatul (1);

e) o explicație clară și inteligibilă a căilor de atac aflate la dispoziția consumatorilor în conformitate cu prezenta lege și legislația privind protecția consumatorului în cazul oricărei diferențe permanente sau care se repetă la intervale regulate, între performanța reală a serviciului de acces la Internet în ceea ce privește viteza sau alți parametri de calitate a serviciului și performanța indicată în conformitate cu literele a)-d).

(13) Furnizorii de servicii de acces la Internet publică informațiile menționate la alineatul (12).

(14) Furnizorii de servicii de acces la Internet instituie proceduri transparente, simple și eficiente de soluționare a reclamațiilor utilizatorilor finali cu privire la drepturile și obligațiile prevăzute la alineatele (1)-(13).

(15) Cerințele prevăzute la alineatele (12) și (13) sunt suplimentare celor prevăzute în articolele 99-107.

(16) Orice diferență importantă, permanentă sau care se repetă la intervale regulate, între performanța reală a serviciului de acces la Internet referitoare la viteză sau la alți parametri de calitate a serviciului și performanța indicată de către furnizorul de servicii de acces la Internet în conformitate cu alineatul (12) literele a) - d), în cazul în care diferența respectivă este stabilită de un mecanism de monitorizare certificat, aplicat de către Agenție, este considerată neconformitate de performanță și poate fi folosită în căile de atac de care dispun utilizatorii în conformitate cu prezenta lege și cu legislația privind protecția consumatorului.

(17) Agenția monitorizează îndeaproape și asigură respectarea prezentului articol și promovează disponibilitatea neîntreruptă a serviciilor de acces la Internet nediscriminatorii la niveluri de calitate care reflectă evoluția tehnologică. În aceste scopuri, Agenția poate elabora ghiduri și impune cerințe referitoare la caracteristicile tehnice, cerințe minime de calitate a serviciilor și alte măsuri adecvate și necesare unuia sau mai multor furnizori de rețele publice de

comunicații electronice și/sau de servicii de comunicații electronice accesibile publicului, inclusiv furnizorilor de servicii de acces la Internet.

(18) Agenția publică pe site-ul web oficial rapoarte anuale cu privire la monitorizarea prevăzută la alineatul (17) și constatările sale, pe care le poate pune la dispoziția OAREC.

(19) La aplicarea prezentului articol, Agenția ține cont în cea mai mare măsură de orientările elaborate de OAREC în acest sens.

Capitolul XVIII

PROTECȚIA CONFIDENȚIALITĂȚII

ÎN DOMENIUL COMUNICAȚIILOR ELECTRONICE

Articolul 114. Sfera de aplicare și scopul

(1) Prezentul capitol stabilește condițiile specifice de garantare a protecției drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului, în special a dreptului la confidențialitate și la respectarea vieții private în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal în sfera comunicațiilor electronice.

(2) Prezentul capitol se aplică prelucrării de date cu caracter personal legate de furnizarea de servicii de comunicații electronice accesibile publicului prin intermediul rețelelor publice de comunicații electronice din Republica Moldova, inclusiv al rețelelor publice de comunicații electronice care susțin dispozitive de colectare de date și de identificare.

(3) Prevederile prezentului capitol se aplică în coroborare cu prevederile legislației în domeniul protecției datelor cu caracter personal.

(4) Prezentul capitol nu se aplică prelucrărilor datelor cu caracter personal efectuate:

a) în cadrul acțiunilor în domeniul apărării și securității naționale, desfășurate în condițiile stabilite de lege;

b) în cadrul acțiunilor de prevenire, combatere, investigare a infracțiunilor și de menținere a ordinii publice, precum și al acțiunilor procesual penale, desfășurate în condițiile stabilite de lege.

(5) În sensul prezentului capitol se aplică următoarele definiții:

acordul unui abonat sau utilizator – consimțământul acordat de persoana vizată din Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal;

comunicație – orice informație trimisă sau transmisă între un număr finit de părți prin intermediul unui serviciu de comunicații electronice accesibil publicului. Această categorie nu include informațiile transmise în cadrul unui serviciu de radiodifuziune pentru public prin intermediul unei rețele de comunicații electronice, în măsura în care aceste informații nu pot fi relaționate cu un abonat sau cu un utilizator identificabil care primește informația. O comunicație poate include, de asemenea, orice informație referitoare la nume, numere sau adrese furnizate de expeditorul unei comunicații sau de utilizatorul unei conexiuni pentru a efectua comunicația;

date de transfer – orice date prelucrate în scopul transmiterii comunicației printr-o rețea de comunicații electronice sau în vederea facturării. Datele de transfer pot include orice traducere a acestei informații de către rețeaua prin care are loc transmisia în vederea efectuării transmisiei. Datele de transfer pot include, inter alia, datele referitoare la ruta, durata, momentul sau volumul comunicației, la protocolul folosit, la localizarea echipamentului terminal al expeditorului sau al destinatarului, la rețeaua din care pornește sau în care ajunge în final comunicația, la începutul, sfârșitul sau durata conexiunii. Pot fi incluse aici și informațiile despre formatul în care este transmisă comunicația prin rețea;

poștă electronică – orice mesaj text, vocal, sau conținând sunete sau imagini trimis prin intermediul unei rețele de comunicații publice care poate fi stocat în rețea sau în echipamentul terminal al destinatarului până la deschiderea sa de către acesta;

serviciu suplimentar – orice serviciu care necesită prelucrarea datelor de transfer sau a datelor de localizare altele decât datele de transfer mai mult decât este necesar în vederea transmiterii comunicației sau facturării;

utilizator – o persoană fizică ce utilizează un serviciu de comunicații electronice accesibil publicului, în scopuri profesionale sau personale, fără a fi în mod necesar abonat la serviciul respectiv.

(6) Relația contractuală dintre un utilizator și un furnizor de servicii poate impune o plată periodică sau o singură plată pentru serviciile oferite care sau urmează a fi oferite. Cardurile preplătite sunt de asemenea considerate contracte.

Articolul 115. Securitatea prelucrării datelor

(1) Furnizorii de servicii de comunicații electronice accesibile publicului sunt obligați să ia măsuri tehnice și organizatorice corespunzătoare în vederea protejării securității serviciilor lor. Dacă este necesar, furnizorii de servicii de comunicații electronice accesibile publicului vor lua aceste măsuri împreună cu furnizorii de rețele publice de comunicații electronice în privința securității rețelei. Aceste măsuri trebuie să asigure un nivel de securitate adecvat și proporțional riscurilor existente, având în vedere posibilitățile tehnice moderne și costurile implementării acestor măsuri.

(2) Măsurile stabilite în corespundere cu alineatul (1) trebuie să respecte cel puțin următoarele condiții:

a) să garanteze că datele cu caracter personal pot fi accesate numai de persoane autorizate și în scopurile prevăzute de lege;

b) să protejeze datele cu caracter personal stocate sau transmise împotriva distrugerii accidentale ori ilicite, împotriva pierderii sau deteriorării accidentale și împotriva stocării, prelucrării, accesării ori divulgării ilicite;

c) să asigure punerea în aplicare a politicii de securitate elaborate de furnizor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal.

(3) Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal poate verifica măsurile luate de furnizori în conformitate cu alineatul (1) și poate emite

recomandări cu privire la cele mai bune practici privind nivelul de securitate care trebuie atins prin aceste măsuri.

(4) În cazul existenței riscului de încălcare a securității rețelei, furnizorii de servicii de comunicații electronice accesibile publicului sunt obligați să informeze abonații despre acest risc. În cazul în care acest risc depășește domeniul de aplicare a măsurilor pe care le pot lua furnizorii, aceștia au obligația de a informa abonații despre soluțiile posibile, inclusiv despre costurile implicate.

(5) În cazul unei încălcări a securității datelor cu caracter personal, furnizorul de servicii de comunicații electronice accesibile publicului notifică Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, fără întârzieri nejustificate, despre respectiva încălcare.

(6) Atunci când încălcarea securității datelor cu caracter personal ar putea aduce atingere datelor cu caracter personal sau vieții private a unui abonat ori a unui utilizator, furnizorul notifică abonatul sau utilizatorul, fără întârzieri nejustificate, despre respectiva încălcare.

(7) Notificarea prevăzută la alineatul (6) nu este necesară dacă furnizorul a demonstrat Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal că a aplicat măsuri tehnice de protecție adecvate și că respectivele măsuri au fost aplicate datelor afectate de încălcarea securității. Astfel de măsuri de protecție trebuie să asigure faptul că datele devin neinteligibile pentru persoanele care nu sunt autorizate să le acceseze.

(8) Fără a aduce atingere obligației furnizorului de a notifica abonații și utilizatorii, în cazul în care furnizorul nu a notificat încă abonatul sau utilizatorul despre încălcarea securității datelor cu caracter personal, Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal poate, după analizarea posibilelor efecte negative ale încălcării, să îi solicite să facă acest lucru.

(9) Notificarea prevăzută la alineatul (6) va cuprinde cel puțin o descriere a naturii încălcării securității datelor cu caracter personal și punctele de contact ale furnizorului unde pot fi obținute mai multe informații și va recomanda măsuri de atenuare a posibilelor efecte negative ale acestei încălcări. Notificarea prevăzută la alineatul (5) va cuprinde, suplimentar, o descriere a consecințelor încălcării securității datelor cu caracter personal, precum și a măsurilor propuse sau stabilite de furnizor în vederea înlăturării acestor consecințe.

(10) Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal stabilește circumstanțele în care furnizorii sunt obligați să notifice despre încălcări ale securității datelor cu caracter personal, formatul unei astfel de notificări și modalitățile în care se va face notificarea.

(11) Furnizorii sunt obligați să țină evidența tuturor încălcărilor securității datelor cu caracter personal, care trebuie să cuprindă o descriere a situației în care a avut loc încălcarea, a efectelor acesteia și a măsurilor de remediere întreprinse, astfel încât Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal să poată verifica dacă au fost respectate obligațiile puse în sarcina furnizorilor potrivit alineatului (5)-(9). Evidența va include numai informațiile necesare în acest scop.

Articolul 116. Confidențialitatea comunicațiilor

(1) Confidențialitatea comunicațiilor și a datelor de transfer aferente transmise prin intermediul unei rețele publice de comunicații electronice sau unor servicii de comunicații electronice accesibile publicului este garantată și se asigură prin prevederile Constituției Republicii Moldova, ale tratatelor la care Republica Moldova este parte referitoare la drepturile fundamentale ale omului, ale prezentei legi, precum și ale altor acte legislative.

(2) Se interzice ascultarea, înregistrarea, stocarea sau alt tip de interceptare sau supraveghere a comunicărilor și a datelor de transfer aferente de către alte persoane decât utilizatorul (utilizatori care participă la comunicare) fără acordul utilizatorului în cauză, cu excepția cazurilor în care acest lucru este permis în temeiul articolului 125 .

(3) Prevederile alineatelor (1) și (2) nu interzic stocarea tehnică necesară pentru transmisia comunicației care nu aduce atingere principiului confidențialității.

(4) Prevederile alineatelor (1) și (2) nu împiedică înregistrarea autorizată prin lege a comunicațiilor și a datelor de transfer aferente în cadrul unor practici care nu încalcă legislația, în scopul furnizării dovezii unei tranzacții comerciale sau oricărei alte comunicări comerciale.

(5) Folosirea rețelelor de comunicații electronice pentru a stoca sau a accesa informații stocate în echipamentul terminal al unui abonat sau utilizator este permisă doar cu condiția ca abonatul sau utilizatorul în cauză să fi primit informații clare și complete, în conformitate cu Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal, cu privire la scopurile prelucrării de către operatorul de date.

(6) Prevederile alineatului (5) nu împiedică stocarea sau accesul tehnic cu unicul scop de a efectua sau de a facilita transmisia comunicației printr-o rețea de comunicații electronice sau în cazul în care acest lucru este strict necesar în vederea furnizării unui serviciu al societății informaționale cerut în mod expres de către abonat sau utilizator.

Articolul 117. Datele de transfer

(1) Datele de transfer referitoare la abonați și utilizatori, prelucrate și stocate de către furnizorul rețelei publice de comunicații electronice sau al serviciilor de comunicații electronice accesibile publicului, trebuie șterse sau transformate în date anonime de îndată ce nu mai sunt necesare transmiterii comunicației, fără a aduce atingere prevederilor alineatelor (2), (3) și (5) sau prevederilor articolului 125 alineatul (1).

(2) Datele de transfer necesare facturării serviciilor furnizate abonatului sau plății serviciilor de interconectare pot să fie prelucrate. Prelucrarea lor este permisă doar până la sfârșitul perioadei în care factura poate fi contestată prin lege sau plata poate fi urmărită.

(3) În scopul comercializării de servicii de comunicații electronice sau al furnizării de servicii suplimentare, furnizorul de servicii de comunicații

electronice accesibile publicului poate prelucra datele menționate la alineatul (1), în măsura și pe durata de timp necesare promovării sau furnizării acestor servicii, dacă abonatul sau utilizatorul vizat și-a dat consimțământul în acest sens. Utilizatorii și abonații trebuie să aibă posibilitatea de a-și retrage consimțământul pentru prelucrarea datelor de transfer în orice moment.

(4) Furnizorul de servicii trebuie să informeze utilizatorii și abonații despre tipurile de date de transfer care sunt prelucrate și despre durata prelucrării în scopurile menționate la alineatul (2) și, înaintea obținerii consimțământului, în scopurile menționate la alineatul (3).

(5) Prelucrarea de date de transfer în conformitate cu alineatul (1)-(4) trebuie limitată la persoanele care, sub autoritatea furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice sau de servicii de comunicații electronice accesibile publicului, acționează în vederea facturării sau pentru gestionarea traficului, pentru serviciul de relații cu clienții, detectarea fraudelor, promovarea serviciilor de comunicații electronice ori pentru furnizarea de servicii suplimentare, precum și la prelucrarea strict necesară scopului respectivei activități.

(6) Prevederile alineatului (1)-(3) și (5) se aplică fără a aduce atingere posibilității pe care o au autoritățile publice competente de a cere să fie informate despre datele de transfer conform legislației pentru soluționarea litigiilor, în special a celor referitoare la interconectare sau la facturare.

Articolul 118. Factura detaliată

(1) Abonații au dreptul de a primi facturi fără detaliere.

(2) În vederea echilibrării dreptului abonaților de a primi facturi detaliate cu dreptul la viață privată al utilizatorilor apelanți și al abonaților apelați, furnizorii asigură disponibilitatea unor metode alternative de plată și de comunicare care respectă mai mult dreptul la viață privată al respectivilor abonați sau utilizatori (care permit accesul anonim sau strict privat la serviciile de comunicații electronice accesibile publicului).

(3) Informațiile minime prezentate în cadrul facturilor detaliate sunt stabilite de Agenție.

Articolul 119. Prezentarea și restricționarea identificării liniei apelante și a liniei apelate

(1) În cazul în care este oferită prezentarea identificării liniei apelante, furnizorul de servicii trebuie să ofere utilizatorului apelant posibilitatea de a împiedica identificarea liniei apelante în mod simplu și gratuit, la fiecare apel. Abonatul apelant trebuie să aibă această posibilitate pentru fiecare linie.

(2) În cazul în care este oferită prezentarea identificării liniei apelante, furnizorul de servicii trebuie să ofere abonatului apelant posibilitatea ca, prin mijloace simple și în mod gratuit pentru o utilizare rezonabilă a acestei funcții, să împiedice prezentarea identificării liniei apelante pentru apelurile de intrare

(3) În cazul în care este oferită prezentarea identificării liniei apelante și dacă identificarea liniei apelante este prezentată înaintea stabilirii legăturii, furnizorul de servicii trebuie să ofere abonatului apelat posibilitatea ca, prin mijloace simple, să respingă apelurile care intră dacă prezentarea identificării liniei de apel a fost restricționată de utilizatorul sau abonatul apelant.

(4) În cazul în care este oferită prezentarea identificării liniei apelate, furnizorul de servicii trebuie să ofere abonatului apelat posibilitatea ca, prin mijloace simple și în mod gratuit, să împiedice prezentarea identificării liniei apelate către utilizatorul apelant.

(5) În cazul în care este oferită prezentarea identificării liniei apelante și/sau apelate, furnizorul de servicii de comunicații electronice accesibile publicului are obligația de a informa publicul despre aceasta și despre posibilitățile existente în conformitate cu alineatele (1)-(4).

Articolul 120. Datele de localizare altele decât datele de transfer

(1) Datele de localizare, altele decât datele de transfer, referitoare la abonați sau utilizatori ai rețelelor publice de comunicații electronice sau ai serviciilor de comunicații electronice accesibile publicului pot fi prelucrate doar dacă sunt anonime sau cu consimțământul în acest sens al utilizatorilor sau abonaților respectivi, în măsura și pe perioada cât sunt necesare furnizării unui serviciu suplimentar. Furnizorul de servicii trebuie să informeze utilizatorii și abonații, înainte de obținerea consimțământului lor, despre tipul de date de localizare, altele decât datele de transfer, care vor fi prelucrate, despre scopul și durata prelucrării și dacă datele respective vor fi transmise unor terțe părți în scopul furnizării de servicii suplimentare. Utilizatorii sau abonații trebuie să aibă în orice moment posibilitatea de a-și retrage acordul pentru prelucrarea datelor de localizare, altele decât datele de transfer.

(2) În cazul în care a fost obținut consimțământul utilizatorului sau abonatului pentru prelucrarea datelor de localizare, altele decât datele de transfer, utilizatorul sau abonatul trebuie să continue să aibă posibilitatea, prin mijloace simple și în mod gratuit, să refuze temporar prelucrarea acestor date la fiecare conectare la rețea sau la fiecare transmisie a unei comunicații.

(3) Prelucrarea de date de localizare, altele decât datele de transfer, în conformitate cu alineatul (1) și (2) trebuie limitată la persoanele care acționează sub autoritatea furnizorului rețelei publice de comunicații electronice sau de servicii de comunicații electronice accesibile publicului ori a terței părți care furnizează serviciul suplimentar, precum și la prelucrarea strict necesară furnizării serviciului cu valoare adăugată respectiv.

Articolul 121. Excepții

(1) Furnizorul unei rețele publice de comunicații electronice sau al unui serviciu de comunicații electronice accesibile publicului poate deroga de la

prevederile articolul 119 referitoare la oferirea posibilității de a împiedica identificarea liniei apelante:

a) temporar, la cererea unui abonat care solicită identificarea unor apeluri răuvoitoare sau de hărțuire. În acest caz, datele care permit identificarea abonatului apelant vor fi păstrate și puse la dispoziție de către furnizorul rețelei publice de comunicații electronice sau al serviciului de comunicații electronice accesibil publicului în condițiile legii;

b) pentru fiecare linie, în vederea soluționării de către serviciile specializate de urgență, recunoscute în condițiile legii, cum ar fi poliția, asistența medicală de urgență sau pompierii, a situațiilor ce le sunt semnalate prin apeluri de urgență.

(2) În cazul prevăzut la alinatul (1) litera b), furnizorul unei rețele publice de comunicații electronice sau al unui serviciu de comunicații electronice accesibil publicului poate deroga de asemenea de la prevederile articolului 120 referitoare la obținerea consimțământului abonatului sau utilizatorului cu privire la prelucrarea datelor de localizare.

(3) Derogările prevăzute la alinatele (1) lit. a) sunt permise în condițiile stabilite de Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, cu consultarea Agenției.

(4) Prevederile prezentului articol se aplică în cazul abonaților conectați la comutatoare digitale și, dacă este tehnic posibil și nu se presupune un efort economic disproporționat, în cazul abonaților conectați la comutatoare analogice.

Articolul 122. Transferul automat al apelurilor

Furnizorul rețelei publice de comunicații electronice sau al serviciilor de comunicații electronice accesibile publicului are obligația să asigure că orice abonat sau utilizator are posibilitatea, prin mijloace simple și gratuite, să blocheze transferul automat de apeluri de la o terță parte către echipamentul terminal al abonatului.

Articolul 123. Listele de abonați

(1) Furnizorii care pun la dispoziția publicului registre ale abonaților asigură că abonații serviciilor de comunicații electronice accesibile publicului sunt informați, în mod gratuit și înainte de a fi incluși în vreun registru, despre scopul sau scopurile unui registru imprimat sau electronic al abonaților, accesibil publicului sau care poate fi consultat prin serviciile de informații, în care pot fi incluse datele lor cu caracter personal, și despre orice utilizare posibilă ulterioară existentă în baza funcțiilor de căutare incluse în versiunea electronică a registrului.

(2) Furnizorii care pun la dispoziția publicului registre ale abonaților asigură că abonații au posibilitatea să hotărască dacă datele lor cu caracter personal se includ într-un registru public al abonaților și, în cazul afirmativ, în ce măsură aceste date sunt relevante pentru scopul registrului enunțat de furnizor, precum și să verifice, să corecteze sau să retragă astfel de date. Neincluderea într-un registru

public al abonaților, verificarea, corectarea sau retragerea de date cu caracter personal din acest registru trebuie să fie gratuite.

(3) Pentru orice alt scop al unui registru public, altul decât căutarea detaliilor de contact ale persoanelor în funcție de nume sau de un minimum de alți identificatori, furnizorul care pune la dispoziția publicului un registru al abonaților este obligat să obțină consimțământul abonatului pentru fiecare scop suplimentar.

(4) Prevederile alineatelor (1) și (2) se aplică abonaților persoane fizice și persoane juridice.

Articolul 124. Comunicările nesolicitate

(1) Folosirea sistemelor de apelare automată, fără intervenție umană (mașini de apelare automată), a faxurilor sau a poștei electronice în scopuri de promovare (publicitate) directă este permisă numai în legătură cu acei abonați care și-au dat în prealabil consimțământul.

(2) Fără a aduce atingere prevederilor alineatului (1), în cazul în care o persoană fizică sau juridică obține de la clienții săi datele de contact electronic pentru poșta electronică, în contextul vânzării unui produs sau a unui serviciu, în conformitate cu legislația în domeniul protecției datelor cu caracter personal, aceeași persoană fizică sau juridică poate folosi respectivele date de contact electronic pentru promovarea directă a propriilor produse sau servicii similare, cu condiția ca respectivilor clienți să li se ofere, în mod clar și distinct, posibilitatea de a se opune, într-un mod simplu și gratuit, folosirii datelor lor de contact electronic în momentul colectării acestora și cu ocazia fiecărui mesaj ulterior, în cazul în care clientul nu a refuzat inițial utilizarea acestor date în scopurile indicate.

(3) Comunicările nesolicitate în scopul promovării directe, în alte cazuri decât cele menționate la alineatele (1) și (2), nu sunt permise fără consimțământul abonaților în cauză. Neacordarea unui asemenea consimțământ nu poate implica cheltuieli suplimentare sau majorate pentru abonat.

(4) Este interzisă în orice caz trimiterea de mesaje electronice în scopuri de promovare directă de produse sau servicii cu ascunderea identității expeditorului sau cu indicarea unei identități false a acestuia, sau fără indicarea unei adrese valabile la care destinatarul să poată trimite o cerere de încetare a trimiterii de astfel de comunicări.

(5) Prevederile alineatului (1) și (3) se aplică abonaților persoane fizice și persoane juridice.

(6) Orice persoană fizică sau juridică afectată în mod negativ de încălcările prevederilor prezentului articol și care are, în consecință, un interes legitim de a pune capăt sau de a interzice astfel de încălcări, inclusiv un furnizor de servicii de comunicații electronice accesibile publicului care își protejează interesele sale legitime comerciale, poate iniția proceduri legale în instanțele judecătorești împotriva unor astfel de încălcări.

(7) Furnizorii de servicii de comunicații electronice accesibile publicului care, prin neglijență, contribuie la încălcarea prevederilor prezentului articol poartă răspundere, conform Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, față de orice persoană fizică sau juridică afectată în mod negativ de încălcările respective și care are, în consecință, un interes legitim de a pune capăt sau de a interzice astfel de încălcări.

Articolul 125. Regimul juridic al accesului autorităților competente la datele utilizatorilor de servicii de comunicații electronice și la comunicațiile acestora

(1) Sfera de aplicare a drepturilor și obligațiilor prevăzute la articolele 116, 117, 119 și 120 se restrânge în cazul în care restrângerea lor constituie o măsură necesară, corespunzătoare și proporțională în cadrul unei societăți democratice pentru apărarea, securitatea națională, siguranța publică sau pentru prevenirea, investigarea, detectarea și urmărirea penală a unor infracțiuni sau a folosirii neautorizate a sistemelor de comunicații electronice, în conformitate cu prevederile prezentei legi, ale legislației în domeniul protecției datelor cu caracter personal și ale altor acte legislative.

(2) Furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și/sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului, indiferent de tipul de proprietate, sunt obligați:

1) să prezinte, în condițiile legii, autorităților publice competente care exercită activitatea specială de investigații, precum și activitatea contrainformativă, date referitoare la utilizatori și la serviciile de comunicații electronice accesibile publicului furnizate acestora;

2) să permită, din punct de vedere tehnic, autorităților publice competente să efectueze, în condițiile legii, măsurile speciale de investigații, precum și activitatea contrainformativă pe rețelele de comunicații electronice și să prezinte în acest scop datele tehnice necesare;

3) să păstreze toate informațiile disponibile, generate sau procesate în procesul furnizării propriilor servicii de comunicații electronice, necesare pentru identificarea și urmărirea sursei de comunicații electronice, identificarea destinației, tipului, datei, orei și duratei comunicației, identificarea echipamentului de comunicații al utilizatorului sau al altui dispozitiv utilizat pentru comunicație, identificarea coordonatelor echipamentului terminal de comunicații mobile, în special, a informațiilor despre:

a) numerele de telefon și/sau a adresele de Internet protocol (IP) înregistrate pe numele unei persoane;

b) posesorii numerelor de telefon sau utilizatorii adreselor IP, în cazul abonaților și utilizatorilor înregistrați, inclusiv datele de identificare (numele, prenumele, IDNP, adresa) ale abonatului sau ale utilizatorului unei rețele de comunicații electronice (identificatorul internațional al abonatului mobil (IMSI), numărul de telefon, numărul de serie al modulului de identificare a abonatului (al

cartelei SIM), adresa de Internet protocol (IP), adresele fizice de prestare a serviciului fix);

c) serviciile de comunicații electronice prestate utilizatorului;

d) sursa de comunicații electronice (numărul de telefon al apelantului sau adresa de Internet protocol (IP));

e) destinația comunicației electronice (numărul de telefon al apelatului sau adresa de Internet protocol (IP); numărul de telefon spre care este redirecționat apelul);

f) tipul, data, ora și durata comunicației electronice, inclusiv ale tentativelor de apel eșuate;

g) echipamentul de comunicații electronice al utilizatorului sau un alt dispozitiv utilizat pentru comunicație (identificatorul internațional al echipamentului mobil (IMEI) al apelantului și cel al apelatului; adresa media acces control (adresa MAC) a echipamentului de acces la serviciile fixe amplasat în locația clientului (CPE); în cazul serviciilor preplătite anonime – data și ora la care a fost inițial activat serviciul și denumirea locației (Cell ID) din care a fost activat serviciul);

h) locația echipamentului de comunicații mobile (denumirea locației (Cell ID) de la începutul comunicației; locația geografică a celulei prin referință la denumirea locației, în perioada în care datele sunt reținute);

i) adresele fizice de prestare a serviciului fix;

4) să prezinte, în condițiile legii, autorităților publice competente informațiile enumerate la litera c).

(3) Informațiile menționate la alineatul (2) litera c) ce țin de serviciile de telefonie mobilă sau fixă vor fi păstrate o perioadă de 12 luni, iar cele ce țin de rețeaua Internet - de 6 luni, la expirarea cărora informațiile menționate vor fi distruse ireversibil, prin proceduri automatizate, cu excepția informațiilor și documentelor prelucrate în conformitate cu articolul 117 și a celor care, conform actelor normative, se păstrează pentru o perioadă mai îndelungată. Obligația de păstrare se referă inclusiv la tentativele de apel eșuate.

(4) Furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și/sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului stabilesc proceduri interne pentru a răspunde solicitărilor de accesare a datelor cu caracter personal ale utilizatorilor pe baza prevederilor legislației stabilite în conformitate cu alineatul (1). Furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și/sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului oferă autorității competente, la solicitare, informații despre procedurile respective, numărul de solicitări primite, justificarea legală invocată și răspunsul lor.

Articolul 126. Aplicarea derogărilor temporare pentru furnizorii de servicii de comunicații interpersonale fără număr, privind prelucrarea datelor personale în scopul combaterii abuzului sexual online asupra copiilor

(1) Prezentul articol stabilește norme temporare și limitate în mod strict de derogare de la anumite obligații prevăzute în prezentul Capitol, cu unicul scop de a le permite furnizorilor anumitor servicii de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere să utilizeze, fără a aduce atingere Legii nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal, tehnologii specifice pentru prelucrarea datelor cu caracter personal și a altor date în măsura strict necesară pentru detectarea abuzului sexual online asupra copiilor, pentru raportarea acestuia și pentru eliminarea materialelor online care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor din serviciile lor.

(2) În conformitate cu alineatul (1), articolul 116 alineatele (1) și (2), precum și articolul 117 alineatul (1) nu se aplică în ceea ce privește confidențialitatea comunicațiilor care implică prelucrarea de către furnizori a datelor cu caracter personal și a altor date în legătură cu furnizarea de servicii de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere, cu condiția ca:

1) prelucrarea să fie:

a) strict necesară pentru utilizarea unei tehnologii specifice, cu unicul scop de detectare și eliminare a materialelor online care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor și de raportare a acestora către autoritatea competentă de combatere a abuzului sexual online asupra copiilor și către organizațiile care acționează în interes public împotriva abuzului sexual asupra copiilor și pentru a detecta ademenirea copiilor și a o raporta autorității competente de combaterea abuzului sexual online asupra copiilor sau organizațiilor care acționează în interes public împotriva abuzului sexual asupra copiilor;

b) proporțională și să se limiteze la tehnologiile utilizate de furnizori în scopul prevăzut la punctul 1);

c) limitată la date privind conținutul și date de transfer adiacente care sunt strict necesare în scopul prevăzut la punctul 1);

d) limitată la ce este strict necesar în scopul prevăzut la punctul 1);

2) tehnologiile utilizate în scopul prevăzut la litera a) punctul 1) să fie conforme cu tehnologia de ultimă generație în domeniu și să fie cel mai puțin intruzive asupra vieții private, inclusiv în ceea ce privește principiul protecției datelor începând cu momentul conceperii și în mod implicit prevăzut la articolul 25 din Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal, și, în măsura în care sunt utilizate pentru a scana comunicări care conțin text, să nu poată înțelege substanța conținutului comunicărilor, ci să poată doar să detecteze tipare care indică un eventual abuz sexual online asupra copiilor;

3) în ceea ce privește orice tehnologie specifică utilizată în scopul prevăzut la litera a) punctul 1), să se fi realizat o evaluare prealabilă de impact asupra protecției datelor, astfel cum este menționată la articolul 35 din Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal, și o procedură de consultare prealabilă, astfel cum este menționată la articolul 36;

4) în ceea ce privește noile tehnologii, și anume tehnologii utilizate în scopul detectării materialelor online care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor care nu

au fost utilizate de niciun furnizor în legătură cu serviciile furnizate utilizatorilor serviciilor de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere din Republica Moldova și în ceea ce privește tehnologiile utilizate în scopul identificării unei posibile ademeniri a copiilor, furnizorul trebuie să informeze din nou Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal (denumit în continuare-autoritatea de supraveghere) în legătură cu măsurile luate pentru a demonstra conformitatea cu consilierea în scris oferită în conformitate cu articolul 36 alineatul (2) din Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal de către autoritatea de supraveghere în cursul procedurii de consultare prealabilă;

5) tehnologiile utilizate să fie suficient de fiabile, astfel încât să limiteze, în măsura maximă posibilă, rata de erori în ceea ce privește detectarea conținutului care reprezintă abuz sexual online asupra copiilor și, acolo unde apar astfel de erori, să rectifice consecințele acestora fără întârziere;

6) tehnologiile utilizate pentru a detecta tipare de posibilă ademenire a copiilor să se limiteze la utilizarea indicatorilor cheie relevanți și a factorilor de risc identificați în mod obiectiv, cum ar fi diferența de vârstă și implicarea probabilă a unui copil în comunicarea scanată, fără a aduce atingere dreptului la o verificare umană;

7) furnizorii:

a) să fi instituit proceduri interne pentru a preveni abuzurile legate de datele cu caracter personal sau de alte date și accesul neautorizat la respectivele date, precum și transferurile neautorizate ale acestora;

b) să asigure supravegherea umană și, dacă este necesar, intervenția umană în prelucrarea datelor cu caracter personal și a altor date utilizând tehnologii care intră sub incidența prezentului articol;

c) să se asigure că materialele care nu au fost identificate anterior ca fiind abuz sexual online asupra copiilor nu sunt raportate autorității competente de combaterea abuzului sexual online asupra copiilor sau organizațiilor care acționează în interes public împotriva abuzului sexual asupra copiilor fără confirmare umană prealabilă;

d) să fi instituit proceduri și mecanisme de contestare adecvate pentru a se asigura că utilizatorii pot depune plângeri la ei într-un interval de timp rezonabil în scopul prezentării opiniilor lor;

e) să informeze utilizatorii într-un mod clar, vizibil și inteligibil în legătură cu faptul că au invocat, în conformitate cu prezentul articol, derogarea de la articolul 116 alineatele (1) și (2), precum și articolul 117 alineatul (1) în ceea ce privește confidențialitatea comunicațiilor utilizatorilor, având ca unic scop pe cel prevăzut la litera a) punctul 1), în legătură cu raționamentul care stă la baza măsurilor stabilite în temeiul derogării și cu impactul asupra confidențialității comunicațiilor utilizatorilor, inclusiv posibilitatea ca datele cu caracter personal să fie comunicate autorității competente de combaterea abuzului sexual online asupra

copiilor și organizațiilor care acționează în interes public împotriva abuzului sexual asupra copiilor;

f) să informeze utilizatorii în legătură cu următoarele, în cazul în care conținutul acestora a fost eliminat sau contul acestora a fost blocat sau un serviciu oferit acestora a fost suspendat:

- căile de atac împotriva acestora;
- posibilitatea de a depune o plângere la autoritatea de supraveghere; și
- dreptul la o cale de atac judiciară;

g) să publice și să prezinte autorității de supraveghere, până la 1 aprilie 2026 și ulterior până la data de 31 ianuarie a fiecărui an, un raport privind prelucrarea datelor cu caracter personal în temeiul prezentului articol, inclusiv privind:

- tipul și volumele de date prelucrate;
- temeiul exact al prelucrării în conformitate cu Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal;
- temeiul pe care se bazează transferul de date cu caracter personal către alte state sau către organizații internaționale în temeiul capitolului V din Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal, după caz;
- numărul de cazuri identificate de abuz sexual online asupra copiilor, diferențiind între materiale online care conțin abuzuri asupra copiilor și cazuri de ademenire a copiilor;
- numărul de cazuri în care un utilizator a depus o plângere prin mecanismul de contestare intern sau la o autoritate judiciară și rezultatul unor asemenea plângeri;
- numărul și procentul erorilor (răspunsuri fals pozitive) prin utilizarea diferitelor tehnologii;
- măsurile aplicate pentru a limita rata de eroare și rata de eroare realizată;
- politica de păstrare și garanțiile de protecție a datelor aplicate în temeiul Legii nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal;
- denumirile organizațiilor care acționează în interes public împotriva abuzului sexual asupra copiilor cărora li s-au transmis date în temeiul prezentului articol;

8) în cazul în care a fost identificat un presupus abuz sexual online asupra copiilor, datele privind conținutul și datele de transfer aferente prelucrate în scopul prevăzut la litera a) punctul 1), precum și datele cu caracter personal generate prin această prelucrare să fie stocate în condiții de siguranță, exclusiv în scopul:

a) de a raporta fără întârziere suspiciunea de abuz sexual online asupra copiilor către autoritatea competentă de combaterea abuzului sexual online asupra copiilor sau către organizațiile care acționează în interes public împotriva abuzului sexual asupra copiilor;

b) de a bloca contul utilizatorului în cauză sau de a suspenda sau a înceta furnizarea serviciului către utilizatorul în cauză;

c) de a crea o semnătură digitală unică și neconvertibilă (hash) a datelor identificate sigur ca material online care conține abuzuri sexuale asupra copiilor;

d) de a permite utilizatorului în cauză să solicite măsuri reparatorii de la furnizor sau să exercite o cale de atac administrativă sau judiciară în chestiuni legate de suspiciunea de abuz sexual online asupra copiilor; sau

e) de a răspunde cererilor formulate de autoritățile competente de prevenirea și combaterea abuzului sexual online asupra copiilor și de autoritățile judiciare, în conformitate cu legislația, de a le furniza datele necesare pentru prevenirea, detectarea, investigarea și judecarea cazurilor de abuz sexual online asupra copiilor, inclusiv:

- datele să nu fie stocate mai mult timp decât este strict necesar pentru scopul relevant prevăzut la litera h) și, în orice caz, nu mai mult de 12 luni de la data identificării abuzului sexual online asupra copiilor suspectat;

- fiecare caz de suspiciune motivată și verificată de abuz sexual online asupra copiilor să fie raportat fără întârziere autorității competente de combaterea abuzului sexual online asupra copiilor sau organizațiilor care acționează în interes public împotriva abuzului sexual asupra copiilor.

(3) Datele incluse în raportul menționat la alineatul (2) litera g) punctul 7) sunt furnizate în scris, prin intermediul unui formular standard. Agenția, în colaborare cu autoritatea de supraveghere și alte autorități competente, stabilește conținutul și formatul formularului respectiv, inclusiv, poate diviza categoriile de date enumerate la alineatul (2) litera g) punctul 7) în subcategorii.

(4) În conformitate cu articolul 74 din Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal, utilizatorii au dreptul la o cale de atac judiciară eficientă în cazul în care consideră că drepturile lor au fost încălcate ca urmare a prelucrării datelor cu caracter personal și a altor date în scopul prevăzut la alineatul (2) litera a) punctul 1).

(5) Autoritatea de supraveghere monitorizează prelucrarea care intră în domeniul de aplicare al prezentului articol în conformitate cu competențele și prerogativele care îi revin în temeiul capitolului VII secțiunea a 2-a din Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal, ținând cont de orientările emise de Comitetul european pentru protecția datelor în acest sens.

(6) Prezentul articol nu se aplică scanării comunicațiilor audio.

Capitolul XIX

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 127. Publicarea informațiilor

(1) În vederea aplicării prezentei legi, Agenția are obligația de a crea, menține, dezvolta și actualiza permanent site-ul web oficial, prin intermediul căreia să se asigure informarea publicului într-o manieră accesibilă cu privire la:

- a) organizarea, funcționarea, obiectivele și atribuțiile Agenției, precum și atribuțiile fiecărei structuri interne;

- b) datele necesare pentru a asigura comunicarea eficientă cu structurile interne ale Agenției;

c) legislația națională și internațională aplicabilă în domeniul comunicațiilor electronice;

d) hotărârile și deciziile emise de Consiliul de administrație;

e) căile legale de atac împotriva hotărârilor/deciziilor Agenției;

f) procedura internă privind consultarea publică, precum și documentele a căror publicare este obligatorie în cadrul consultărilor;

g) bugetul de venituri și cheltuieli al Agenției;

h) procedura de autorizare generală, de acordare a dreptului de utilizare a frecvențelor radio, a resurselor de numerotație și a resurselor tehnice;

i) drepturile și obligațiile furnizorilor de rețele sau de servicii de comunicații electronice, în conformitate cu regimul de autorizare generală, inclusiv, într-o prezentare generală și ușor de consultat, condițiile de exercitare a dreptului de acces pe proprietăți, cu indicarea entităților responsabile să soluționeze cererile de acces pe proprietăți;

j) drepturile și obligațiile titularilor de licențe de utilizare a frecvențelor radio și de licențe de utilizare a resurselor de numerotație;

k) obligațiile specifice impuse furnizorilor, ca urmare a analizei și identificării pieței relevante, în temeiul prezentei legi, cu respectarea exigențelor privind protecția informațiilor care au caracter de secret comercial, precum și documentele care motivează impunerea obligațiilor date;

l) orice alte informații utile informării publicului, care au legătură cu activitatea Agenției.

(2) Agenția comunică Comisiei Europene informațiile puse la dispoziția publicului în conformitate cu alineatul (1) litera k), precum și, în cel mai scurt timp, orice modificare a acestor măsuri.

Articolul 128. Comunicarea informației Comisiei Europene pentru monitorizarea aplicării legii

(1) Agenția notifică în cel mai scurt timp Comisiei Europene informațiile privind desemnarea furnizorilor de serviciu universal și obligațiile privind serviciul universal impuse, precum și orice modificări ale acestora.

(2) Agenția îi comunică fără întârziere Comisiei Europene denumirile furnizorilor desemnați ca având o putere semnificativă pe piață în sensul prezentei legi și obligațiile impuse acestora în temeiul prezentei legi, precum și orice modificări privind obligațiile impuse acestor furnizori sau privind furnizorii care intră sub incidența prezentei legi.

(3) Agenția va furniza, în cel mai scurt timp, Comisiei Europene, la cererea motivată a acesteia, toate informațiile necesare în vederea exercitării atribuțiilor sale. Natura și cantitatea informațiilor vor fi proporționale cu scopul pentru care au fost solicitate.

(4) După aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană toate actele normative aprobate în temeiul prezentei legi, inclusiv textul principalelor

dispoziții ale acestora, se comunică Comisiei Europene imediat după adoptare și publicare.

Articolul 129. Intrarea în vigoare

(1) Prezenta lege intră în vigoare pe data de 1 ianuarie 2026, cu excepția capitolului XVII, care va intra în vigoare la expirarea a 24 luni de la data publicării prezentei legi.

(2) Guvernul, în termen de 24 de luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova:

a) va prezenta Parlamentului propuneri pentru modificarea legislației în conformitate cu prezenta lege;

b) va modifica actele sale normative în conformitate cu prezenta lege.

(3) Agenția, în termen de 24 de luni de la data publicării prezentei legi, își aduce documentele de reglementare în concordanță cu prezenta lege.

(4) Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 399-410, art. 679), cu modificările ulterioare, se abrogă la data intrării în vigoare a prezentei legi, cu excepția capitolului VIII, care se abrogă la expirarea a 24 de luni de la data publicării prezentei legi.

(5) Mandatele Directorului și directorilor adjuncți ai Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, numiți în funcție în baza Legii comunicațiile electronice nr. 241/2007, sunt valabile pe întreaga durată a mandatului pentru care aceștia au fost numiți, iar aceste persoane trebuie să respecte dispozițiile prezentei legi.

(6) Licențele de utilizare a resurselor de numerotare, licențele de utilizare a canalelor sau frecvențelor radio și permisele tehnice eliberate în baza Legii comunicațiile electronice nr. 241/2007 își păstrează valabilitatea până la expirarea termenului pentru care au fost eliberate, iar titularii acestora au obligația de a respecta prevederile prezentei legi.

(7) Hotărârile emise de Agenție în baza Legii comunicațiile electronice nr. 241/2007 privind desemnarea furnizorilor de rețele și/sau de servicii electronice cu putere semnificativă pe o piață relevantă și impunerea obligațiilor speciale preventive sunt valabile până la finalizarea unor noi proceduri de analiză de piață în temeiul prezentei legi.

(8) Obligațiile față de bugetul de stat în ceea ce privește plata taxelor de licență, asumate până la momentul intrării în vigoare a prezentei legi, se plătesc în conformitate cu condițiile în vigoare la data la care au fost eliberate licențele.

(9) Până la intrarea în vigoare a Legii nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal, orice referință la legea respectivă sau prevederile acesteia va fi considerată referință la Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal sau prevederile corespunzătoare ale acesteia.

(10) În termen de 3 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, furnizorii comunică Agenției și autorității competente de combaterea abuzului sexual online

asupra copiilor lista organizațiilor care acționează în interes public împotriva abuzului sexual asupra copiilor cărora le raportează abuzuri sexuale online asupra copiilor în temeiul prezentului articol. Furnizorii în mod regulat actualizează această informație.

(11) Prevederile articolului 126 se aplică până la 1 aprilie 2026.

**LISTA CONDIȚIILOR CARE POT ÎNSOȚI AUTORIZAȚIILE
GENERALE, DREPTURILE DE UTILIZARE A SPECTRULUI
DE FRECVENȚE RADIO ȘI DREPTURILE DE UTILIZARE
A RESURSELOR DE NUMEROTAȚIE**

Prezenta anexă prevede lista exhaustivă a condițiilor care pot însoți autorizarea generală pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice, cu excepția serviciilor de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere (partea A), pentru rețelele de comunicații electronice (partea B), pentru serviciile de comunicații electronice, cu excepția serviciilor de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere (partea C), pentru drepturile de utilizare a frecvențelor radio (partea D) și pentru drepturile de utilizare a resurselor de numerotație (partea E).

A. Condiții generale care pot însoți o autorizație generală pentru furnizarea de rețelele și serviciile de comunicații electronice, cu excepția serviciilor de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere

1. Plățile administrative, în conformitate cu articolul 21 din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025.

2. Protecția datelor cu caracter personal și a vieții private specifică domeniului comunicațiilor electronice, în conformitate cu capitolul XVIII din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025.

3. Informațiile care trebuie furnizate în cadrul procedurii de notificare, în conformitate cu articolul 17 din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025 și în alte scopuri, astfel cum sunt menționate la articolul 26 din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025.

4. Permitearea interceptării legale de către autoritățile naționale competente, în conformitate cu Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal și cu capitolul XVIII din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025.

5. Condițiile de utilizare a comunicărilor autorităților publice către publicul larg pentru avertizarea acestuia în caz de amenințări iminente și pentru limitarea consecințelor dezastrelor majore.

6. Condițiile de utilizare în caz de dezastre majore sau stare de urgență naționale în vederea asigurării comunicațiilor dintre serviciile de urgență și autorități.

7. Obligațiile de acces, altele decât cele prevăzute la articolul 18 din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025, care se aplică persoanelor care furnizează rețele sau servicii de comunicații electronice.

8. Măsurile elaborate pentru a asigura respectarea standardelor sau a specificațiilor menționate la articolul 43 din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025.

9. Obligații de transparență ale furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice care oferă servicii de comunicații electronice accesibile publicului, în vederea asigurării conectivității de la un capăt la altul, în conformitate cu obiectivele și principiile enunțate la articolul 5 din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025 și, în cazurile în care este necesar și proporțional, accesul autorităților competente la informațiile necesare pentru verificarea corectitudinii unei astfel de aduceri la cunoștință.

B. Condiții specifice care pot însoți o autorizare generală pentru furnizarea de rețele de comunicații electronice

1. Interconectarea rețelor în conformitate cu prezenta lege.

3. Măsuri de protecție a sănătății publice împotriva câmpurilor electromagnetice generate de rețelele de comunicații electronice, în conformitate cu Legea nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice și actele normative aprobate în conformitate cu aceasta.

4. Menținerea integrității rețelor publice de comunicații electronice, în conformitate cu prezenta lege, inclusiv prin impunerea unor condiții de prevenire a interferențelor electromagnetice între rețelele sau serviciile de comunicații electronice în conformitate cu reglementările tehnice aprobate în temeiul Legii nr. 235/2011 privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității.

5. Securitatea rețelor publice în caz de acces neautorizat, în conformitate cu capitolul XVIII din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025.

6. Condițiile de utilizare a spectrului de frecvențe radio, în conformitate cu reglementările tehnice aprobate în temeiul Legii nr. 235/2011 privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității, în cazul în care utilizarea în cauză nu face obiectul acordării unor drepturi individuale de utilizare în conformitate cu articolul 48 alineatele (1)-(6) și cu articolul 50 din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025.

C. Condiții specifice care pot însoți o autorizare generală pentru furnizarea de servicii de comunicații electronice, cu excepția serviciilor de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere

1. Interoperabilitatea serviciilor în conformitate cu prezenta lege.

2. Accesibilitatea pentru utilizatorii finali a numerelor din planul național de numerotație, a numerelor universale internaționale cu acces gratuit pentru apelant (UIFN) și, atunci când este posibil din punct de vedere tehnic și economic, a numerelor din planurile de numerotație ale statelor membre ale Uniunii Europene și condițiile aferente, în conformitate cu prezenta lege.

3. Normele de protecție a consumatorilor specifice domeniului comunicațiilor electronice.

4. Restricții cu privire la transmisia de conținut ilegal, în conformitate cu Legea nr. 284/2004 privind serviciile societății informaționale și restricții cu privire la transmisia de conținut dăunător, în conformitate cu Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018.

D. Condiții care pot însoți drepturile de utilizare a spectrului de frecvențe radio

1. Obligația de a furniza un serviciu sau de a utiliza un tip de tehnologie în limitele articolului 47 din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025, inclusiv, după caz, cerințele de acoperire și de calitate în ceea ce privește serviciul.

2. Utilizarea efectivă și eficientă a spectrului de frecvențe radio, în conformitate cu prezenta lege.

3. Condițiile tehnice și operaționale necesare pentru a evita interferențele prejudiciabile și pentru a proteja sănătatea publică împotriva câmpurilor electromagnetice, în conformitate cu Legea nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice și actele normative aprobate în conformitate cu aceasta, în cazul în care aceste condiții sunt diferite de cele incluse în autorizarea generală.

4. Durata maximă, de utilizare a frecvențelor radio în conformitate cu articolul 51 din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025, sub rezerva modificărilor aduse Tabelului național de atribuire a benzilor de frecvențe (TNABF).

5. Cesiunea sau închirierea drepturilor la inițiativa titularului drepturilor și condițiile aplicabile cesionării sau închirierii, în conformitate cu prezenta lege.

6. Taxele pentru drepturile de utilizare a frecvențelor radio, în conformitate cu articolul 45.

7. Orice angajament pe care furnizorul care obține drepturile de utilizare și l-a asumat în cadrul procesului de licențiere sau de reînnoire a unei licențe înainte de acordarea licenței sau, după caz, înainte de a primi invitația de a-și depune cererea de alocare a drepturilor de utilizare a frecvențelor radio.

8. Obligații de utilizare în comun sau de partajare a spectrului de frecvențe radio sau de a permite accesul altor utilizatori la spectrul de frecvențe radio în anumite regiuni sau la nivel național.

9. Obligații în cadrul acordurilor internaționale pertinente privind utilizarea benzilor de frecvențe radio.

10. Obligațiile specifice utilizării experimentale a benzilor de frecvențe radio.

E. Condițiile care pot însoți drepturile de utilizare a resurselor de numerotație

1. Desemnarea serviciului pentru care se folosește numărul, inclusiv orice cerință privind furnizarea serviciului în cauză și, în vederea evitării oricărui dubiu, principiile de tarificare și prețurile maxime care se pot aplica în șirul de numere

respectiv în vederea asigurării protecției consumatorilor în conformitate cu articolul 5 alineatul (2) litera d) din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025.

2. Utilizarea efectivă și eficientă a resurselor de numerotație, în conformitate cu prezenta lege.

3. Cerințele privind portabilitatea numărului, în conformitate cu prezenta lege.

4. Obligația de a furniza informații privind utilizatorii finali incluși în registrul public al abonaților telefonici în sensul articolului 109 din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025.

5. Durata maximă de utilizarea resurselor de numerotație, în conformitate cu articolul 92, sub rezerva modificărilor aduse planului național de numerotație.

6. Cesionarea și închirierea drepturilor la inițiativa titularului drepturilor și condițiile aplicabile cesionării și închirierii, în conformitate cu prezenta lege, inclusiv orice condiție ca dreptul de utilizare a unui număr să fie obligatorie pentru toate persoanele către care se transferă drepturile.

7. Plățile aferente drepturilor de utilizare a resurselor de numerotație, în conformitate cu articolul 93 din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025.

8. Orice angajament pe care furnizorul care obține dreptul de utilizare și l-a asumat pe parcursul unei proceduri de selectare competitive sau comparative.

9. Obligații privind utilizarea numerelor în temeiul acordurilor internaționale pertinente.

10. Obligații privind utilizarea extrateritorială a numerelor în cadrul Uniunii Europene, pentru a asigura conformitatea cu normele privind protecția consumatorilor și cu alte norme privind numerele în statele membre ale Uniunii Europene.

**CONDIȚII DE ACCES AL TELESPECTATORILOR
ȘI ASCULTĂTORILOR LA SERVICIILE DE RADIO
ȘI TELEVIZIUNE DIGITALE**

Partea I

**Condițiile privind sistemele de acces condiționat care se aplică
în conformitate cu articolul 62 alineatul (1) din Legea
comunicațiilor electronice nr. __/2025**

1. În ceea ce privește accesul condiționat al telespectatorilor și ascultătorilor la serviciile de emisie digitală de radio și televiziune, indiferent de mijloacele de transmisie, Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații se asigură, în conformitate cu articolul 62 din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025, că se aplică următoarele condiții:

a) toți furnizorii de servicii de acces condiționat, indiferent de mijloacele de transmisie, care furnizează servicii de acces la servicii de radio și televiziune digitale și serviciile de acces pe care se bazează furnizorii de servicii media pentru a ajunge la orice grup de potențiali telespectatori sau ascultători trebuie:

- să ofere tuturor furnizorilor de servicii media, în condiții echitabile, rezonabile și nediscriminatorii compatibile cu legislația în domeniul concurenței, servicii tehnice care să permită recepționarea serviciilor de radio și televiziune digitale ale acestora de către telespectatorii sau și ascultătorii autorizați prin intermediul decodoarelor gestionate de furnizorii de servicii, și să respecte legislația în domeniul concurenței;

- să țină evidența contabilă separată privind activitatea lor de furnizori de acces condiționat;

b) atunci când acordă licențe producătorilor de echipamente pentru consumatori, titularii de drepturi de proprietate industrială pentru produsele și sistemele de acces condiționat trebuie să se asigure că acționează în condiții echitabile, rezonabile și nediscriminatorii. Luând în considerare factorii tehnici și comerciali, acordarea licențelor de către titularii de drepturi nu trebuie să fie condiționată de interzicerea, împiedicarea sau descurajarea includerii în același produs:

- a unei interfețe comune care să permită conectarea cu mai multe alte sisteme de acces sau

- a unor mijloace specifice altui sistem de acces, sub rezerva respectării de către titularul licenței a unor condiții adecvate și rezonabile care să asigure, în ceea ce îl privește, siguranța furnizorilor de sistem de acces condiționat.

Partea II

Alte facilități cărora li se pot aplica condiții în temeiul articolului 61 alineatul (3) litera (d) din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025

- a) Accesul la API;
- b) Accesul la EPG.

CRITERIILE DE STABILIRE A TARIFELOR DE TERMINARE A APELURILOR VOCE LA NIVEL CU RIDICATA

1. Criteriile pentru stabilirea tarifelor de terminare a apelurilor voce la nivel cu ridicata pe piețele de telefonie fixă și mobilă, menționate la articolul 75 alineatul (3) din Legea comunicațiilor electronice nr. ___/2025 sunt:

a) tarifele se bazează pe recuperarea costurilor suportate de un furnizor eficient; evaluarea costurilor eficiente se bazează pe valorile costurilor curente; metodologia costului pentru calcularea costurilor eficiente se bazează pe o abordare de modelare ascendentă care utilizează costurile legate de trafic incrementale pe termen lung aferente furnizării către terți a serviciului de terminare a apelurilor voce la nivel cu ridicata;

b) costurile incrementale relevante aferente unui serviciu de terminare a apelurilor voce la nivel cu ridicata se stabilesc ca fiind diferența dintre costurile totale pe termen lung ale unui furnizor care furnizează gama sa completă de servicii și costurile totale pe termen lung ale furnizorului respectiv când acesta nu furnizează terților un serviciu de terminare a apelurilor voce la nivel cu ridicata;

c) suplimentul relevant pentru terminarea apelurilor include numai acele costuri legate de trafic care ar fi evitate în absența furnizării unui serviciu de terminare a apelurilor voce la nivel cu ridicata;

d) costurile legate de capacitatea de rețea suplimentară se includ numai în măsura în care rezultă din necesitatea de a spori capacitatea de a permite asigurarea unui trafic suplimentar pentru terminarea apelurilor voce la nivel cu ridicata;

e) taxele pentru drepturile de utilizare a spectrului de frecvențe radio sunt excluse din suplimentul pentru terminarea apelurilor mobile;

f) se includ numai acele costuri comerciale la nivel cu ridicata legate în mod direct de furnizarea către terți a serviciului de terminare a apelurilor voce la nivel cu ridicata;

g) se consideră că toți furnizorii de rețele fixe, indiferent de dimensiunea lor, oferă servicii de terminare a apelurilor voce la aceleași costuri unitare ca și furnizorul eficient;

h) în cazul furnizorilor de rețele mobile, nivelul minim de eficiență se stabilește la o cotă de piață de cel puțin 20%;

i) abordarea relevantă cu privire la amortizarea activelor este amortizarea economică; și

j) alegerea tehnologiei în ceea ce privește rețelele care fac obiectul modelării are o dimensiune prospectivă, bazată pe o rețea a cărei parte centrală utilizează protocolul Internet (IP core network), și ține seama de diversele tehnologii susceptibile a fi utilizate pe perioada de valabilitate a tarifului maxim; în cazul rețelelor fixe, apelurile se consideră a fi efectuate exclusiv prin comutarea pachetelor.

CRITERII DE EVALUARE A OFERTELOR DE COINVESTIȚII

1. La evaluarea unei oferte de coinvestiție în temeiul articolului 76 alineatele (1) și (2) din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025, Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații verifică dacă au fost îndeplinite cel puțin criteriile următoare:

a) Oferta de coinvestiție este deschisă în mod nediscriminatoriu oricărui agent economic pe durata de viață a rețelei construite în cadrul unei oferte de coinvestiție. Furnizorul desemnat ca având o putere semnificativă pe piață poate include în ofertă condiții rezonabile în ceea ce privește capacitatea financiară pe care trebuie să o aibă un agent economic interesat, astfel încât, de exemplu, potențialii coinvestitori să trebuiască să își demonstreze capacitatea de a efectua plățile eşalonate pe baza cărora este planificată instalarea, acceptarea unui plan strategic pe baza căruia sunt întocmite planurile de instalare pe termen mediu etc.

b) Oferta de coinvestiție este transparentă:

- oferta este disponibilă și ușor de identificat pe site-ul web oficial al furnizorului desemnat ca având o putere semnificativă pe piață;

- condițiile detaliate complete, inclusiv forma juridică a acordului de coinvestiție și, dacă este cazul, scrisoarea de intenție privind normele principale de guvernanță ale vehiculului de coinvestiții, trebuie puși la dispoziția oricărui potențial ofertant care și-a exprimat interesul, fără întârzieri nejustificate; și

- procesul, precum foaia de parcurs pentru elaborarea și dezvoltarea proiectului de coinvestiție, se stabilește în avans, este clar explicat în scris oricărui potențial coinvestitor și toate obiectivele de etapă sunt comunicate în mod clar tuturor agenților economici, fără discriminare.

c) Oferta de coinvestiție include condițiile pentru potențialii coinvestitori care, într-o perspectivă îndelungată, să favorizeze concurența durabilă, în special:

- tuturor persoanelor li se oferă condiții echitabile, rezonabile și nediscriminatorii de participare la acordul de coinvestiție în raport cu momentul din care participă la acesta, inclusiv în ceea ce privește contraprestația financiară impusă pentru dobândirea anumitor drepturi, în ceea ce privește protecția acordată coinvestitorilor prin drepturile respective, atât în etapa de construcție, cât și în cea de exploatare, de exemplu prin acordarea unor drepturi de utilizare irevocabile (indefeasible rights of use - IRU) pe durata de viață preconizată a rețelei care a făcut obiectul coinvestiției, și în ceea ce privește condițiile de participare și de potențială încetare a acordului de coinvestiție. În acest context, prin „condiții nediscriminatorii” nu se înțelege faptul că tuturor potențialilor coinvestitori li se oferă exact aceleași condiții, inclusiv condiții financiare, ci că toate variațiile condițiilor oferite se justifică pe baza acelorași criterii obiective, transparente, nediscriminatorii și previzibile, cum ar fi numărul liniilor pentru utilizatori finali pentru care s-au asumat angajamente;

- oferta permite flexibilitate în ceea ce privește valoarea și calendarul angajamentului asumat de fiecare coinvestitor, de exemplu prin intermediul unui procent convenit, care să poate fi majorat, din totalul liniilor pentru utilizatorii finali într-o anumită zonă, în privința căruia coinvestitorii au posibilitatea de a se angaja treptat, și care se stabilește la un nivel unitar care să le permită coinvestitorilor mai mici cu resurse limitate să participe la coinvestiție la o scară minimă rezonabilă și să își majoreze treptat participarea, asigurând, în același timp, niveluri adecvate ale angajamentului inițial. Determinarea contraprestației financiare care este necesar a fi furnizată de către fiecare coinvestitor trebuie să reflecte faptul că investitorii din perioadele de început ale coinvestiției acceptă riscuri mai mari și participă cu capital mai devreme.

- în ceea ce privește angajamentele asumate în etape ulterioare și noi coinvestitori care participă la coinvestiție după începerea proiectului, se consideră justificat să se impună o primă care să fie majorată cu timpul, pentru a reflecta diminuarea riscurilor și pentru a contracara orice stimulent de a reține capital în primele etape;

- acordul de coinvestiție permite atribuirea drepturilor dobândite de către coinvestitori altor coinvestitori sau unor terți care doresc să participe la acordul de coinvestiție, sub rezerva obligației ca agentul economic către care se efectuează transferul să îndeplinească toate obligațiile inițiale pe care le avea cedentul în temeiul acordului de coinvestiție;

- coinvestitorii trebuie să își acorde drepturi reciproce, conform unor condiții echitabile și rezonabile, în ceea ce privește accesul la infrastructura care a făcut obiectul coinvestiției, în vederea furnizării de servicii în aval, inclusiv utilizatorilor finali, în conformitate cu condiții transparente care trebuie să fie transparente în oferta de coinvestiții și în acordul încheiat ulterior, în special atunci când coinvestitorii sunt responsabili în mod individual și separat de instalarea anumitor părți ale rețelei. Atunci când se constituie un vehicul de coinvestiție, acesta trebuie să acorde acces la rețea tuturor coinvestitorilor, direct sau indirect, pe bază de echivalență a contribuțiilor și conform unor condiții echitabile și rezonabile, inclusiv unor condiții financiare care să reflecte diferitele niveluri de risc acceptate de către fiecare coinvestitor.

d) Oferta de coinvestiții asigură o investiție durabilă, susceptibilă să răspundă nevoilor viitoare, prin instalarea de noi elemente de rețea care să contribuie în mod semnificativ la instalarea rețelelor de foarte mare capacitate.

2. Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații poate lua în considerare criterii suplimentare în măsura în care sunt necesare pentru a se asigura accesibilitatea potențialilor investitori la coinvestiții, având în vedere condițiile locale specifice și structura pieței.

**SETUL MINIM DE SERVICII PE CARE SERVICIUL ADECVAT
DE ACCES LA INTERNET DE BANDĂ LARGĂ ARE CAPACITATEA
DE A LE SUSȚINE ÎN CONFORMITATE CU ARTICOLUL 83
ALINEATUL (2) DIN LEGEA COMUNICAȚIILOR ELECTRONICE
NR.__/2025**

1. Acces la e-mail
2. Motoare de căutare care să permită să se caute și să se găsească toate tipurile de informații
3. Instrumente online de educație și de formare profesională de bază
4. Ziare sau știri online
5. Cumpărarea sau comandarea de bunuri sau servicii online
6. Căutarea unui loc de muncă și instrumente de căutare a unui loc de muncă
7. Interacțiuni profesionale prin intermediul unor rețele în acest sens
8. Servicii bancare prin Internet
9. Utilizarea serviciilor de guvernare electronică (e-guvernare)
10. Mijloace de comunicare socială și servicii de mesagerie instantanee
11. Apeluri voce și apeluri video (calitate standard)

**DESCRIEREA FACILITĂȚILOR ȘI A SERVICIILOR MENȚIONATE
LA ARTICOLUL 86 (CONTROLUL CHELTUIELILOR),
LA ARTICOLUL 112 (FURNIZAREA DE FACILITĂȚI
SUPLIMENTARE) ȘI LA ARTICOLUL 103 (TRECEREA DE LA UN
FURNIZOR LA ALTUL ȘI PORTAREA NUMERELOR) DIN LEGEA
COMUNICAȚIILOR ELECTRONICE NR. __/2025**

Partea A

**Servicii și facilități menționate la articolele 86 și 112 din Legea
comunicațiilor electronice nr. __/2025**

1. Atunci când se aplică în temeiul articolului 86 din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025, partea A se aplică numai consumatorilor.

2. Atunci când se aplică în temeiul articolului 112, partea A se aplică categoriilor de utilizatori finali stabilite de Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații, cu excepția punctelor 5), 6) și 9), care se aplică numai consumatorilor.

3. Facturarea detaliată

Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații, în coordonare cu Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, sub rezerva cerințelor Legii nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal, poate stabili nivelul de bază al facturilor detaliate pe care furnizorii le oferă utilizatorilor finali gratuit, pentru ca aceștia să poată:

- să verifice și să controleze cheltuielile aferente utilizării serviciilor de acces la Internet sau a serviciilor de comunicații voce, ori a serviciilor de comunicații interpersonale bazate pe numere în cazul articolului 112 din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025; și

- să monitorizeze corect utilizarea lor și cheltuielile aferente și să exercite un anumit control asupra facturilor lor.

Acolo unde este cazul, nivelurile suplimentare de detaliu le pot fi oferite utilizatorilor finali la tarife rezonabile sau în mod gratuit.

Aceste facturi detaliate includ o mențiune explicită a identității furnizorului și a duratei serviciilor facturate pentru toate numerele premium, cu excepția cazului în care utilizatorul final a solicitat ca informațiile respective să nu fie menționate.

Apelurile care sunt gratuite pentru utilizatorii finali apelanți, inclusiv apelurile către liniile de asistență telefonică, pot să nu fie incluse în factura detaliată a utilizatorului final apelant.

Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații poate impune furnizorilor să furnizeze gratuit un serviciu de identificare a liniei apelante.

4. Restricționarea selectivă și gratuită a apelurilor de ieșire sau a mesajelor SMS sau MMS premium de ieșire sau, dacă este fezabil din punct de vedere tehnic, a altor tipuri de aplicații similare

Aceasta reprezintă un serviciu care permite utilizatorilor finali, în urma unei cereri în acest sens adresate furnizorilor de servicii de comunicații voce sau servicii de comunicații interpersonale bazate pe numere în cazul articolului 112 din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025, să restricționeze în mod gratuit apelurile de ieșire sau mesajele SMS sau MMS premium de ieșire sau alte tipuri de aplicații similare de anumite tipuri sau către anumite categorii de numere.

5. Sistemele de plată în avans

Agencia Națională pentru Reglementare în Comunicații, poate solicita furnizorilor să ofere consumatorilor accesul la rețeaua publică de comunicații electronice și folosirea serviciilor de comunicații de voce sau a serviciilor de acces la Internet sau a serviciilor de comunicații interpersonale bazate pe numere în cazul articolului 112 din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025 printr-un sistem de plată în avans.

6. Achitarea în rate a plății de conectare

Agencia Națională pentru Reglementare în Comunicații poate impune furnizorilor să permită consumatorilor să achite în rate pentru conectarea la rețeaua publică de comunicații electronice.

7. Neplata facturilor

Agencia Națională pentru Reglementare în Comunicații are dreptul de a stabili anumite măsuri, care trebuie să fie proporționale, nediscriminatorii și accesibile publicului, pentru a reglementa situația neplății facturilor emise de furnizori. Măsurile respective garantează primirea de către utilizatorul final a unui preaviz corespunzător care să îl avertizeze de orice întrerupere sau deconectare a serviciului din cauza neplății. Cu excepția cazurilor de fraudă, de întârziere a plății sau de neplată repetate, măsurile respective trebuie să asigure, în măsura posibilităților tehnice, că orice întrerupere a serviciului este limitată la serviciul în cauză. Deconectarea pentru neplata facturilor are loc numai după ce utilizatorul final a fost avertizat în mod corespunzător. Agencia Națională pentru Reglementare în Comunicații poate permite furnizarea provizorie de servicii limitate înainte de întreruperea completă a serviciilor, timp în care să fie permise doar apelurile care nu implică taxarea utilizatorului final (de exemplu apelurile la numărul unic de urgență „112”) și un nivel minim al serviciilor de acces la Internet, definite de Agencia Națională pentru Reglementare în Comunicații.

8. Consiliere privind tarifele

Aceasta se referă la facilitatea prin care utilizatorii finali pot solicita furnizorului să ofere informații cu privire la tarifele alternative mai ieftine, dacă există.

9. Controlul costurilor

Acesta se referă la facilitatea prin care furnizorii oferă alte mijloace, dacă sunt considerate ca fiind adecvate de Agencia Națională pentru Reglementare în

Comunicații, pentru a controla costurile serviciilor de comunicații voce sau de acces la Internet sau ale serviciilor de comunicații interpersonale bazate pe numere în cazul articolului 112, inclusiv alertele gratuite adresate consumatorilor în cazul unor tipare de consum anormale sau excesive.

10. Facilitatea de a dezactiva facturarea de către terți

Aceasta se referă la facilitatea oferită utilizatorilor finali de a dezactiva capacitatea furnizorilor de servicii terți de a folosi factura unui furnizor de servicii de acces la Internet sau a unui furnizor de servicii de comunicații interpersonale accesibile publicului pentru a-și factura produsele sau serviciile.

Partea B

Facilitățile menționate la articolul 112 din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025

1. Identificarea liniei apelante

Se referă la faptul că numărul părții apelante este prezentat părții apelate înainte de conectarea apelului.

Această facilitate este furnizată în conformitate cu legislația privind protecția datelor cu caracter personal și Capitolul XVIII din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025.

În măsura în care acest lucru este fezabil din punct de vedere tehnic, furnizorii furnizează date și semnale pentru a facilita oferirea serviciului de identificare a liniei apelante și de formare a numărului de telefon cu utilizarea de semnale sonore (tonuri) dincolo de hotarele Republicii Moldova.

2. Redirecționarea e-mailurilor sau accesul la e-mailuri după rezoluțiunea contractului cu un furnizor de servicii de acces la Internet.

Această facilitate permite, la cerere și în mod gratuit, utilizatorilor finali care declară rezoluțiunea contractului cu un furnizor de servicii de acces la Internet fie să își acceseze e-mailurile primite la adresa (adresele) de e-mail bazată(e) pe denumirea comercială sau marca comercială a fostului lor furnizor, pe o perioadă pe care Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații o consideră necesară și proporțională, fie să transfere e-mailurile trimise către adresa (adresele) respectivă(e) pe perioada respectivă la o adresă de e-mail nouă, indicată de utilizatorul final.

Partea C

Punerea în aplicare a dispozițiilor privind portarea numerelor menționată la articolul 103 din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025

1. Cerința ca toți utilizatorii finali cărora le-au fost alocate numere din planul național de numerotație care solicită acest lucru să își poată păstra numerele indiferent de furnizorul care furnizează serviciul se aplică:

a) în cazul numerelor geografice, într-o anumită locație; și

b) în cazul numerelor nongeografice, în orice locație.

Prezenta parte nu se aplică portării numerelor între rețelele care furnizează servicii la punct fix și rețelele mobile.

**CALCULUL COSTULUI NET, DACĂ EXISTĂ, AL OBLIGAȚIILOR
DE SERVICIU UNIVERSAL ȘI STABILIREA UNUI MECANISM
DE COMPENSARE SAU DE REPARTIZARE A COSTURILOR
ÎN CONFORMITATE CU ARTICOLELE 87 ȘI 88 DIN LEGEA
COMUNICAȚIILOR ELECTRONICE NR. __/2025**

Partea A
Calculul costului net

1. Obligațiile de serviciu universal reprezintă acele obligații impuse unui furnizor pentru furnizarea serviciului universal, astfel cum este prevăzut la articolele 83-85 din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025.

2. Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații ia în considerare toate mijloacele prin care să se ofere stimulente adecvate pentru ca furnizorii (desemnați sau nu) să îndeplinească obligații de serviciu universal într-un mod rentabil. Costul net al obligațiilor de serviciu universal se calculează ca diferența dintre costul net suportat de un furnizor atunci când aceasta îndeplinește obligații de serviciu universal și atunci când nu îndeplinește obligații de serviciu universal. Trebuie să se acorde atenția cuvenită evaluării corecte a costurilor pe care un furnizor le-ar fi putut evita dacă nu ar fi avut obligațiile de serviciu universal. Calculul costului net evaluează beneficiile, inclusiv cele intangibile, ale furnizorului unui serviciu universal.

3. Calculul se bazează pe costurile care pot fi atribuite:

a) elementelor serviciilor identificate care nu pot fi furnizate decât în pierdere sau furnizate în condiții de costuri care se situează în afara standardelor comerciale normale.

Această categorie poate include elementele de servicii precum accesul la serviciile telefonice de urgență, furnizarea anumitor telefoane publice cu plată, furnizarea anumitor servicii sau echipamente pentru utilizatorii finali cu dizabilități etc.

b) anumitor utilizatori finali sau grupuri de utilizatori finali cărora, luând în considerare costul de furnizare a rețelei și a serviciului specificat, venitul obținut și orice echilibrare geografică a prețurilor impuse, nu le pot fi furnizate servicii decât în pierdere sau la costuri care se situează în afara standardelor comerciale normale.

Această categorie cuprinde utilizatorii finali sau grupurile de utilizatori finali cărora nu le-ar fi furnizate servicii de către un furnizor comercial dacă acesta nu ar avea o obligație de serviciu universal.

4. Calculul costului net al anumitor aspecte ale obligațiilor de serviciu universal se efectuează separat, pentru a evita dubla contabilizare a eventualelor beneficii și costuri directe sau indirecte. Costul net total al obligațiilor de serviciu

universal pentru un furnizor corespunde sumei costurilor nete aferente fiecărei componente a obligațiilor de serviciu universal, luând în considerare orice beneficiu intangibil. Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații are responsabilitatea de a verifica acest cost net.

Partea B

Compensarea costurilor nete ale obligațiilor de serviciu universal

1. Recuperarea sau finanțarea costurilor nete ale obligațiilor de serviciu universal poate impune să se acorde o compensație furnizorilor cărora le revin obligații de serviciu universal pentru serviciile furnizate în condiții necomerciale. Transferurile financiare în acest scop trebuie să fie efectuate în mod obiectiv, transparent, nediscriminatoriu și proporționat și să aibă ca efect cea mai mică denaturare posibilă a concurenței și a cererii utilizatorilor.

2. În conformitate cu articolul 88 alineatul (3) din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025, un mecanism de repartizare bazat pe un fond ar trebui să utilizeze un mecanism transparent și neutru pentru colectarea contribuțiilor, care să evite pericolul dublei impunerii a intrărilor și ieșirilor din întreprinderi.

3. În cazul în care fondul este creat, Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații sau alt organism independent care administrează fondul, sub supravegherea Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații, este responsabilă de colectarea contribuțiilor de la furnizorii care au obligația să contribuie la costul net al obligațiilor de serviciu universal și supraveghează transferul sumelor datorate sau achitarea plăților de natură administrativă către furnizorii îndreptățiți să primească plăți din fond.

**CERINȚELE DE INFORMARE CARE TREBUIE ÎNDEPLINITE
ÎN CONFORMITATE CU ARTICOLUL 99 (CERINȚE DE INFORMARE
APLICABILE CONTRACTELOR) DIN LEGEA COMUNICAȚIILOR
ELECTRONICE NR. __/2025**

A. Cerințe de informare pentru furnizorii de servicii de comunicații electronice accesibile publicului, altele decât serviciile de transmisie utilizate pentru furnizarea de servicii între dispozitive (M2M)

1. Furnizorii de servicii de comunicații electronice accesibile publicului, altele decât serviciile de transmisie utilizate pentru furnizarea de servicii între dispozitive (M2M), pun la dispoziție următoarele informații:

a) în cadrul caracteristicilor principale ale fiecărui serviciu furnizat, eventualele niveluri minime de calitate a serviciului, în măsura în care acestea sunt oferite, și, pentru alte servicii decât serviciile de acces la Internet, parametrii de calitate specifici asigurați.

În cazul în care nu se oferă niveluri minime de calitate a serviciului, se face o declarație în acest sens;

b) în cadrul informațiilor privind prețul, dacă și în măsura în care este cazul, prețurile pentru activarea serviciului de comunicații electronice și, respectiv, pentru orice tarife recurente sau aferente consumului;

c) în cadrul informațiilor privind durata contractului și condițiile de reînnoire și încetare a contractului, inclusiv eventualele taxe de încetare a contractului, în măsura în care astfel de condiții se aplică:

1) orice utilizare sau durată minimă necesară pentru a beneficia de condițiile promoționale;

2) orice plăți legate de trecerea de la un furnizor la altul și mecanismele de despăgubire și rambursare pentru întârziere sau abuz în legătură cu schimbarea furnizorului, precum și informații despre procedurile respective;

3) informații privind dreptul consumatorilor care utilizează servicii preplătite să li se ramburseze, la cerere, orice credit restant în caz de trecere de la un furnizor la altul, astfel cum se prevede la articolul 103 alineatul (15) din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025;

4) orice tarife datorate în cazul rezoluțiunii anticipate a contractului, inclusiv informații privind deblocarea echipamentelor terminale și orice recuperare a costurilor în ceea ce privește echipamentul terminal;

2. orice mecanisme de despăgubire și rambursare, inclusiv, după caz, trimiteri explicite la drepturile consumatorilor, care se aplică în cazul în care nu sunt respectate nivelurile de calitate a serviciului prevăzute în contract sau în cazul în care furnizorul nu reacționează corespunzător la un incident, amenințare sau vulnerabilitate în materie de securitate;

3. tipul de măsură care ar putea fi luată de către furnizor ca răspuns la incidentele sau amenințările sau vulnerabilitățile în materie de securitate.

B. Cerințe de informare pentru furnizorii de servicii de acces la Internet și de servicii de comunicații interpersonale accesibile publicului

I. Pe lângă cerințele prevăzute în partea A, furnizorii de servicii de acces la Internet și de servicii de comunicații interpersonale accesibile publicului furnizează următoarele informații:

1. în cadrul caracteristicilor principale ale fiecărui serviciu furnizat:

a) eventualele niveluri minime de calitate a serviciului, în măsura în care acestea sunt oferite, ținând cont de cerințele stabilite de Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații în temeiul articolului 101 alineatul (5) din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025, în ceea ce privește:

- pentru serviciile de acces la Internet: cel puțin întârzierea de transfer al pachetelor de date, variația întârzierii de transfer al pachetelor de date, pierderea pachetelor de date,

- pentru serviciile de comunicații interpersonale accesibile publicului, în cazul în care furnizorii exercită controlul asupra cel puțin a unor elemente ale rețelei sau au un acord privind nivelul serviciilor în acest sens cu furnizorii care furnizează acces la rețea: cel puțin timpul necesar pentru conectarea inițială, probabilitatea de eșec, întârzieri în semnalizarea apelului în conformitate cu anexa nr. 10 și

b) fără a aduce atingere dreptului utilizatorilor finali de a folosi echipamente terminale la alegere, în conformitate cu articolul 113 alineatul (1) din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025, orice condiții, inclusiv plăți, impuse de furnizor privind utilizarea echipamentului terminal furnizat;

2. în cadrul informațiilor privind prețul, dacă și în măsura în care este cazul, prețurile pentru activarea serviciului de comunicații electronice și, respectiv, pentru orice tarife recurente sau aferente consumului:

a) detalii privind planurile tarifare specifice sau planurile prevăzute în contract și, pentru fiecare astfel de plan tarifar, tipurile de servicii oferite, inclusiv, după caz, volumele de comunicații (MB, minute, mesaje) incluse pe perioadă de facturare și prețul pentru unitățile de comunicare suplimentare;

b) în cazul unor planuri tarifare sau al unor planuri cu un volum de comunicații prestabilit, posibilitatea pentru consumatori de a reporta orice volum neutilizat din perioada de facturare precedentă la următoarea perioadă de facturare, în cazul în care această opțiune este inclusă în contract;

c) facilități pentru a garanta transparența facturării și pentru a monitoriza nivelul consumului;

d) informații tarifare cu privire la orice numere sau servicii care fac obiectul unor condiții tarifare speciale; în ceea ce privește categoriile individuale de servicii, Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații poate solicita în

plus ca aceste informații să fie furnizate imediat înaintea conectării apelului sau înaintea conectării la furnizorul serviciului;

e) în cazul pachetelor de servicii și al pachetelor care includ atât servicii, cât și echipamente terminale, prețul fiecărui element al pachetului, în măsura în care acestea sunt comercializate și separat;

f) detalii și condiții, inclusiv tarife, pentru orice serviciu postvânzare, servicii de asistență tehnică și asistență pentru clienți; și

g) mijloacele prin care se pot obține informații actualizate privind toate tarifele și plățile de întreținere aplicabile;

3. în cadrul informațiilor privind durata contractului pentru pachetele de servicii și condițiile de reînnoire și încetare a contractului, după caz, condițiile de încetare a pachetului sau a elementelor acestuia;

4. fără a aduce atingere Legii nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal, informații care precizează ce date cu caracter personal sunt furnizate înainte de furnizarea serviciului sau colectate în contextul furnizării serviciului;

5. detalii privind produsele și serviciile concepute pentru utilizatorii finali cu dizabilități și precizarea modalității de obținere a unor informații actualizate cu privire la acestea;

6. mijloacele de inițiere a procedurilor de soluționare a litigiilor, inclusiv a litigiilor naționale și transfrontaliere, în conformitate cu articolul 30 din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025;

II. Pe lângă cerințele prevăzute în partea A și la punctul I, furnizorii de servicii de comunicații interpersonale accesibile publicului bazate pe numere furnizează următoarele informații:

1. orice limitări privind accesul la serviciile de urgență sau la informația de localizare geografică a apelantului din motive de nefezabilitate din punct de vedere tehnic, în măsura în care serviciile respective permit utilizatorilor finali să efectueze apeluri către un număr din cadrul unui plan de numerotație național sau internațional;

2. dreptul utilizatorului final a decide dacă dorește înscrierea datelor sale cu caracter personal într-un registru al abonaților telefonici și tipurile de date vizate în conformitate cu articolul 123 din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025.

III. În plus față de cerințele prevăzute în partea A și la punctul I, furnizorii de servicii de acces la Internet furnizează, de asemenea, informațiile necesare în temeiul articolului 113 alineatul (12) din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025.

**INFORMAȚIILE CARE TREBUIE PUBLICATE ÎN CONFORMITATE
CU ARTICOLUL 100 (TRANSPARENȚA, COMPARAREA
OFERTELOR ȘI PUBLICAREA INFORMAȚIILOR)**

1. Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații are responsabilitatea de a se asigura că informațiile prevăzute în prezenta anexă se publică în conformitate cu articolul 100 din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025.

2. Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații stabilește care informații prezintă relevanță în vederea publicării de către furnizorii de servicii de acces la Internet sau de servicii de comunicații interpersonale accesibile publicului, și care informații se publică chiar de către Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații pentru ca toți utilizatorii finali să poată alege în deplină cunoștință de cauză. În cazul în care se consideră adecvat, înainte de a impune o obligație, Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații poate promova măsuri de autoreglementare sau de coreglementare.

3. Datele de contact ale furnizorului.

4. Descrierea serviciilor oferite

a) domeniul de aplicare a serviciilor oferite și principalele caracteristici ale fiecărui serviciu furnizat, inclusiv eventualele niveluri minime de calitate a serviciilor, în cazul în care acestea sunt oferite, și orice restricții impuse de furnizor cu privire la utilizarea echipamentului terminal furnizat;

b) tarifele serviciilor oferite, inclusiv informații privind volumele de comunicații (cum ar fi restricțiile privind utilizarea datelor, numărul de minute de voce, numărul de mesaje) ale planurilor tarifare specifice și tarifele aplicabile pentru unitățile de comunicații suplimentare, numerele sau serviciile care fac obiectul unor condiții tarifare speciale, tarifele pentru acces și întreținere, toate tipurile de tarife pentru utilizare, sistemele de tarifare speciale și cele ce vizează o anumită categorie de utilizatori și orice alte taxe suplimentare, precum și costurile privind echipamentul terminal;

c) serviciile postvânzare, de întreținere și de asistență pentru clienți oferite și datele de contact aferente acestora;

d) condițiile contractuale standard, inclusiv durata contractului, plățile datorate ca urmare a rezoluțiunii anticipate a contractului, drepturile legate de încetarea ofertelor propuse în cadrul unui pachet sau a unor elemente ale acestora și procedurile și tarifele directe legate de portarea numerelor și a altor identificatori, dacă sunt relevante.

5. În cazul furnizorilor de servicii de comunicații interpersonale bazate pe numere, informații privind accesul la serviciile de urgență și localizarea geografică a apelantului, sau orice limitare cu privire la cea din urmă. În cazul furnizorilor de

servicii de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere, informații în ce măsură poate fi permis accesul la serviciile de urgență.

6. Detalii privind produsele și serviciile, inclusiv orice funcții, practici, politici și proceduri, precum și modificări ale funcționării serviciului destinate în mod specific utilizatorilor finali cu dizabilități, în conformitate cu cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor.

7. Mecanismele de soluționare a litigiilor, inclusiv cele instituite de furnizor.

PARAMETRII PRIVIND CALITATEA SERVICIULUI
Parametrii, definițiile și metodele de măsurare privind calitatea serviciului
menționate la articolul 101 din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025

Pentru furnizorii de acces la o rețea publică de comunicații electronice

PARAMETRU	DEFINIȚIE	METODĂ DE MĂSURARE
Timpul de furnizare pentru conectarea inițială	SM ETSI ES 202 057-1 V2.1.1:2015	SM ETSI ES 202 057-1 V2.1.1:2015
Frecvența reclamațiilor referitoare la deranjamente	SM ETSI ES 202 057-1 V2.1.1:2015	SM ETSI ES 202 057-1 V2.1.1:2015
Termenul de remediere a deranjamentelor	SM ETSI ES 202 057-1 V2.1.1:2015	SM ETSI ES 202 057-1 V2.1.1:2015

Pentru furnizorii de servicii de comunicații interpersonale accesibile publicului care exercită controlul asupra cel puțin a unor elemente ale rețelei sau au un acord privind nivelul serviciilor în acest sens cu furnizorii care furnizează acces la rețea

PARAMETRU (Nota 1)	DEFINIȚIE	METODĂ DE MĂSURARE
Timpul necesar pentru stabilirea conexiunii	SM ETSI ES 202 057-1 V2.1.1:2015	SM ETSI ES 202 057-1 V2.1.1:2015
Frecvența reclamațiilor privind corectitudinea facturării	SM ETSI ES 202 057-1 V2.1.1:2015	SM ETSI ES 202 057-1 V2.1.1:2015
Calitatea conexiunii de voce	SM ETSI ES 202 057-1 V2.1.1:2015	SM ETSI ES 202 057-1 V2.1.1:2015
Rata apelurilor întrerupte	SM ETSI ES 202 057-1 V2.1.1:2015	SM ETSI ES 202 057-1 V2.1.1:2015
Frecvența apelurilor eșuate (Nota 1)	SM ETSI ES 202 057-1 V2.1.1:2015	SM ETSI ES 202 057-1 V2.1.1:2015
Probabilitatea de eșec		

Întârzieri în semnalizarea apelului		
--	--	--

Numărul versiunii SM ETSI ES 202 057-1 V2.1.1:2015

Pentru furnizorii de servicii de acces la Internet

PARAMETRU	DEFINIȚIE	METODĂ DE MĂSURARE
Întârzierea de transfer al pachetelor de date (întârzierea datelor)	ITU-T Y.2617	ITU-T Y.2617
Variația întârzierii de transfer a pachetelor de date	ITU-T Y.2617	ITU-T Y.2617
Pierderea pachetelor de date	ITU-T Y.2617	ITU-T Y.2617

Notă. Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații poate decide să nu solicite păstrarea de informații actualizate privind rezultatele acestor doi parametri dacă există dovezi că rezultatele din acest două domenii sunt satisfăcătoare.

INTEROPERABILITATEA ECHIPAMENTELOR RADIO AUTO ȘI A ECHIPAMENTELOR DE TELEVIZIUNE DIGITALĂ PENTRU CONSUMATORI, MENȚIONATE LA ARTICOLUL 110

1. Algoritmul comun de codare și recepția liberă

Toate echipamentele destinate consumatorilor pentru recepționarea semnalelor de televiziune digitală (și anume difuzarea prin transmisie terestră, prin cablu sau prin satelit), care sunt comercializate, închiriate sau puse la dispoziție în oricare alt mod în Republica Moldova și care pot decoda semnalele de televiziune digitală trebuie să poată permite:

a) decodarea acestor semnale conform unui algoritm comun european de codare, administrat de o organizație europeană de standardizare recunoscută (în prezent ETSI);

b) afișarea semnalelor care au fost transmise liber, cu condiția ca, în cazul în care acest echipament este închiriat, cel căruia i-a fost închiriat echipamentul să respecte contractul de locațiune aplicabil.

2. Interoperabilitatea televizoarelor digitale

Orice televizor digital cu un ecran integral cu o diagonală vizibilă mai mare de 30 cm care este introdus pe piață pentru a fi comercializat sau închiriat în Republica Moldova trebuie să aibă cel puțin o interfață socket deschisă (*open interface socket*) (standardizată de o organizație europeană de standardizare recunoscută sau conformă unui standard adoptat de o asemenea organizație sau conformă unei specificații acceptate de întreg domeniul industrial în cauză), care să permită o conectare simplă a echipamentelor periferice și care să poată permite transferul tuturor elementelor relevante ale unui semnal de televiziune digitală, inclusiv informațiile legate de serviciile interactive și cu acces condiționat.

3. Interoperabilitatea echipamentelor radio auto

Orice echipament radio auto integrat într-un autoturism nou din categoria M care este pus la dispoziție pe piață pentru a fi comercializat sau închiriat în Republica Moldova trebuie să conțină un receptor care are capacitatea de recepționare și reproducere cel puțin a serviciilor radio furnizate prin intermediul radiodifuziunii sonore digitale terestre. Receptoarele care sunt conforme cu standardele armonizate ale căror referințe au fost publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, stabilite ca standarde moldovenești, sau cu părți ale acestor standarde se consideră că îndeplinesc cerința menționată cuprinsă în respectivele standarde sau părți ale acestor standarde.

**Planul raportului menționat la articolul 111 alineatul (8)
din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025**

Aplicarea dispozițiilor articolului 111 alineatului (6)

- referințele publicației în care sunt specificate particularitățile tehnice;
- numărul interfețelor de rețea publică accesibile;
- numărul interfețelor de rețea publică existente în prezent.

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul legii comunicațiilor electronice (alinierea legislației naționale la prevederile
legislației europene în domeniul comunicațiilor electronice)
(număr unic 1064/MDED/2024)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul legii comunicațiilor electronice (alinierea legislației naționale la prevederile legislației europene în domeniul comunicațiilor electronice) (în continuare - Proiect de lege) a fost elaborat de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED) cu suportul Proiectului EU4Digital Facility - Telecom Rules. Prin Ordinul MDED nr. 38 din 29 martie 2024 fost creat Grupul de lucru pentru elaborarea proiectului de lege prin care va fi transpusă Directiva (UE) 2018/1972¹ a Parlamentului European și a Consiliului de instituire a Codului European al comunicațiilor electronice din 11 decembrie 2018, precum și alte acte conexe din legislația Uniunii Europene în domeniul comunicațiilor electronice. În anul 2023, prin inițiativa EU4Digital, un program regional emblematic al Comisiei Europene de sprijinire a transformării digitale și armonizării piețelor digitale în țările incluse în inițiativa de politică comună a Parteneriatului Estic (PaE), MDED a obținut asistența tehnică în procesul de elaborare a proiectului legii comunicațiilor electronice, care transpune Codul european al comunicațiilor electronice, precum și alte acte conexe din legislația Uniunii Europene în domeniul comunicațiilor electronice.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
În baza Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană, Republica Moldova s-a angajat (prin dispoziții obligatorii, bazate pe norme), prin art. 102 în corelare cu art. 230 și art. 240 din Acord, la apropierea treptată a legislației sale naționale cu legislația Uniunii Europene (UE), astfel având atât obligația armonizării/transpunerii legislației europene, cât și responsabilitatea asigurării condițiilor de implementare corectă a acesteia, mai ales în noul context de stat candidat la aderarea la Uniunea Europeană. În vederea avansării procesului de integrare europeană, acest proiect de lege vizează alinierea la legislația europeană, implementarea recomandărilor formulate de Comisia Europeană pe marginea Agendei de Asociere Republica Moldova-Uniunea Europeană în perioada 2021-2027, îndeplinirea angajamentelor asumate în baza Acordului de Asociere între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte, și Acordului dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană, pe de altă parte, privind participarea Republicii Moldova la programul Uniunii „Mecanismul pentru interconectarea Europei”, ratificat prin Legea nr. 161/2023. Prin Acordul de Asociere cu UE, Republica Moldova și-a asumat angajamentul privind consolidarea cooperării cu privire la dezvoltarea societății informaționale în beneficiul cetățenilor și al întreprinderilor prin punerea la dispoziție la scară largă a tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC) și prin îmbunătățirea calității serviciilor la prețuri rezonabile. Această cooperare ar trebui să vizeze facilitarea accesului la piețele comunicațiilor electronice, încurajarea concurenței și a investițiilor în acest sector și promovarea dezvoltării serviciilor publice online (Cap. 18 „Societatea informațională”). Instrumentul principal de implementare a Acordului de Asociere îl constituie Agenda de Asociere negociată cu Comisia Europeană.

¹ [European Electronic Communications Code | EUR-Lex](#)

La data de 21 octombrie 2022 în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 273 a fost publicată noua Agenda de Asociere care identifică domeniile prioritare de implementare a prevederilor Acordului de Asociere pentru perioada 2021-2027.

Astfel, în compartimentul *Economia și societatea digitală* din Recomandarea nr. 1/2022 a Consiliului de Asociere UE - Republica Moldova din 22 august 2022 privind Programul de asociere UE - Republica Moldova² se recomandă ca în termen de trei - patru ani:

- **să fie continuat procesul apropierii legislației Republicii Moldova de legislația UE** în domeniul comunicațiilor electronice și al infrastructurii pentru date spațiale;

- **să fie asigurată punerea în aplicare în Republica Moldova a Acordului regional de roaming** și a Acordului regional privind spectrul de frecvențe radio între cele șase țări ale Parteneriatului estic;

- **să fie asigurată punerea în aplicare în Republica Moldova a strategiei naționale privind comunicațiile în bandă largă**, în conformitate cu legislația UE și cu bunele practici, în special în ceea ce privește securitatea infrastructurilor digitale.

Totodată, proiectul de lege a fost elaborat, reieșind din prevederile documentelor de politici naționale, și anume acțiunea nr. 12 din Capitolul 10. Societatea informațională și mass-media a Planului național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2023-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 829/2023 și pct. 37 din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2024, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 887/2023.

Prin prisma obiectului de reglementare, prezentul act normativ se înscrie în cadrul Politicilor europene industriale și a Pieței interne în domeniul Tehnologiei informației, telecomunicații și informatică.

Prin adoptarea prezentului act în domeniul comunicațiilor electronice, se crează **un cadru legal modern și competitiv**, care va stimula investițiile în infrastructură pentru dezvoltarea rețelelor și serviciilor de comunicații electronice, va asigura atingerea unei mai bune conectivități pentru utilizatori și va facilita accesul la servicii digitale de calitate pentru toți cetățenii.

Prin urmare, ținând cont de necesitatea actualizării continue a legislației, și pentru a armoniza legislația națională cu acquis-ul comunitar în domeniul comunicațiilor electronice, a fost necesară elaborarea acestui proiect de lege, care transpune în legislația națională următoarele acte ale Uniunii Europene:

- 1) Directiva (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 321/2018 din 17 decembrie 2018, așa cum a fost modificată ultima oară prin Directiva (UE) 2022/2555 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de securitate cibernetică în Uniune, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 și a Directivei (UE) 2018/1972 și de abrogare a Directivei (UE) 2016/1148 (Directiva NIS 2);

- 2) Regulamentul delegat (UE) 2021/654 al Comisiei din 18 decembrie 2020 de completare a Directivei (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului prin stabilirea unui tarif maxim unic la nivelul Uniunii de terminare a apelurilor de voce în rețelele mobile și a unui tarif maxim unic la nivelul Uniunii de terminare a apelurilor de voce în rețelele fixe, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 137/2021 din 22 aprilie 2021;

- 3) Directiva 2002/58/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 iulie 2002 privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice (Directiva asupra confidențialității și comunicațiilor electronice), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 201 din 31 iulie 2002, așa cum a fost modificată ultima oară prin Directiva 2009/136/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009 de modificare a Directivei 2002/22/CE privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile de comunicații electronice, a Directivei 2002/58/CE privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice și

² [Programul de asociere UE - Republica Moldova](#)

a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 privind cooperarea dintre autoritățile naționale însărcinate să asigure aplicarea legislației în materie de protecție a consumatorului;

4) Directiva 2008/63/CE a Comisiei din 20 iunie 2008 privind concurența pe piețele echipamentelor terminale pentru telecomunicații, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 162 din 21 iunie 2008;

5) Regulamentul (UE) 2021/1232 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iulie 2021 privind o derogare temporară de la anumite dispoziții ale Directivei 2002/58/CE în ceea ce privește utilizarea tehnologiilor de către furnizorii de servicii de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere pentru prelucrarea datelor cu caracter personal și a altor date în scopul combaterii abuzului sexual online asupra copiilor (Text cu relevanță pentru SEE), CELEX: 32021R1232, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 74 din 30 iulie 2021, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul (UE) 2024/1307 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024;

6) Directiva 2002/77/CE a Comisiei din 16 septembrie 2002 privind concurența pe piețele de rețele și servicii de comunicații electronice, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 249 din 17 septembrie 2002;

7) art. 2 din Directiva 98/84/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 noiembrie 1998 privind protecția juridică a serviciilor cu acces condiționat sau întemeiate pe aceste servicii, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 320, din 28 noiembrie 1998;

8) Regulamentul (UE) 2015/2120 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2015 de stabilire a unor măsuri privind accesul la Internetul deschis și tarifele cu amănuntul pentru comunicațiile în interiorul UE reglementate și de modificare a Directivei 2002/22/CE și a Regulamentului (UE) nr. 531/2012, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 310 din 26 noiembrie 2015, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul (UE) 2018/1971 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2018;

9) Regulamentul delegat (UE) 2023/444 al Comisiei din 16 decembrie 2022 de completare a Directivei (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului cu măsuri de asigurare a accesului efectiv la serviciile de urgență prin intermediul comunicațiilor de urgență către numărul european unic pentru apeluri de urgență „112”, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 65/2023 din 2 martie 2023

Cu excepția Directivei 2002/58/CE și Directivei 2002/77/CE, actele UE enumerate mai sus nu au fost transpuse în cadrul normativ național.

Regulamentul (UE) 2021/1232, conform art. 10 din acesta, este aplicabil până la 3 august 2024. Termenul de aplicare, precum și anumite prevederi ale acestui Regulament, au fost modificate prin Regulamentul (UE) 2024/1307 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024. Acest nou regulament introduce modificări referitoare la derogarea temporară de la anumite dispoziții ale Directivei 2002/58/CE, permițând furnizorilor de servicii de comunicații interpersonale fără număr să utilizeze tehnologii pentru prelucrarea datelor cu caracter personal și altor date, în scopul combaterii abuzului sexual asupra copiilor în mediul online.

Totodată, deoarece Regulamentul (UE) 2021/1232 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iulie 2021, precum și Regulamentul (UE) 2024/1307 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 care a prelungit termenul de aplicare a Regulamentului (UE) 2021/1232 sunt cu aplicare temporară, până la 3 aprilie 2026, prevederile acestora sunt incluse în capitolul DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII din proiectul de lege.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Comunicațiile electronice joacă un rol esențial în viața cotidiană, iar multe dintre activitățile noastre zilnice depind de rețelele și serviciile de comunicații electronice. În

consecință, unul dintre obiectivele pe termen mediu și lung este dezvoltarea acestor rețele și servicii. Prin urmare, este necesară o abordare continuă care să încurajeze investițiile în rețele de înaltă capacitate, menținând în același timp scopul cadrului normativ de a asigura o piață mai competitivă, cu prețuri mai mici și o calitate superioară a serviciilor furnizate.

Sectorul comunicațiilor electronice este caracterizat printr-o dinamică extrem de ridicată, influențând numeroase segmente de activitate. Conectivitatea reprezintă un element fundamental atât pentru sectorul economic, cât și pentru utilizatorii finali. Este evident că entitățile economice și utilizatorii finali depind din ce în ce mai mult de serviciile de date și de acces la internet, care asigură o conectivitate adecvată pentru desfășurarea activităților economice și pentru satisfacerea nevoilor individuale. Un grad ridicat de conectivitate contribuie semnificativ la reducerea decalajelor existente și are implicații directe asupra administrației publice și a modului de interacțiune cu beneficiarii serviciilor publice.

Furnizarea rețelor și serviciilor de comunicații electronice joacă un rol crucial în atingerea obiectivelor stabilite prin diverse politici naționale, inclusiv digitalizarea serviciilor publice în beneficiul cetățenilor.

În plus, comunicațiile electronice sunt vitale pentru sectorul guvernamental, asigurând schimbul rapid și securizat de informații între instituții, facilitând procesul decizional și contribuind la implementarea eficientă a serviciilor publice digitale. Normele în vigoare includ prevederi importante aplicabile domeniilor de ordine publică, securitate națională și apărare.

I. PRINCIPALELE PĂRȚI INTERESATE ÎN INTERVENȚIA PROPUȘĂ:

➤ Autorități și/sau instituții publice

- Ministerul Finanțelor;
- Ministerul Apărării;
- Ministerul Sănătății;
- Ministerul Afacerilor Externe;
- Ministerul Afacerilor Interne;
- Ministerul Muncii și Protecției Sociale;
- Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale;
- Serviciul de Informații și Securitate;
- Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației;
- Consiliul Audiovizualului;
- Consiliul Concurenței;
- Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal;
- Instituția publică „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică”;
- Instituția publică „Agenția de Guvernare Electronică”;
- Instituția publică „Agenția pentru Securitate Cibernetică”;
- Instituția publică „Serviciului național unic pentru apelurile de urgență 112”;
- Instituția publică „Institutul de Standardizare din Moldova.

➤ Asociații de afaceri și/sau profesionale

- Asociația Companiilor Private din domeniul TIC (ATIC);
- Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM);
- Asociația Businessului European Moldova (EBA);
- Asociația Investitorilor Străini (FIA);
- Camera de Comerț Americană din Moldova;
- Centrul Internațional „La Strada Moldova”.

➤ Întreprinderi, antreprenori

- Furnizorii de rețele și/sau servicii de comunicații electronice fixe și mobile (inclusiv furnizorii de multiplex).
- Furnizorii de servicii media audiovizuale (inclusiv, publici);
- Distribuitorii de servicii media.

- **Populația generală** – utilizatori de servicii de comunicații electronice de bandă largă destinate publicului, inclusiv populația care din cauze economice (familii cu venituri sub pragul sărăciei), tehnice (lipsa rețelelor de bandă largă sau TV cablu la care s-ar putea conecta) sau politice (în regiunea transnistreană) nu are altă posibilitate de acces la programele TV din spațiul audiovizual național, decât utilizarea recepției din eter.

II. CADRUL LEGAL ȘI INSTITUȚIONAL NAȚIONAL

La nivel național, sectorul comunicațiilor electronice este susținut de un cadru de reglementare compus în principal din:

➤ Legi organice

- 1) Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007;
- 2) Legea privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice nr. 28/2016;
- 3) Legea privind protecția datelor cu caracter personal nr. 133/2011;
- 4) Legea privind protecția datelor cu caracter personal nr. 195/2024;
- 5) Legea cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului național unic pentru apelurile de urgență 112 nr. 174/2014;
- 6) Legea privind identificarea electronică și serviciile de încredere nr. 124/2022;
- 7) Legea privind prevenirea și combaterea criminalității informatice nr. 20/2009;
- 8) Legea privind serviciile societății informaționale nr. 284/2004;
- 9) Legea cu privire la Registrul obiectivelor de infrastructură tehnico-edilitară nr. 150/2017;
- 10) Legea cu privire la informatică nr. 1069/2000;
- 11) Legea privind accesul la informație nr. 982/2000;
- 12) Legea concurenței nr. 183/2012;
- 13) Legea privind protecția consumatorilor nr. 105/2003;
- 14) Legea privind implementarea ghișeului unic în desfășurarea activității de întreprinzător nr. 161/2011;
- 15) Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător nr. 160/2011;
- 16) Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018;
- 17) Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008;
- 18) Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002;
- 19) Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018.

➤ Hotărâri de Guvern:

- 1) Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea componenței Comisiei de stat pentru frecvențe radio a Republicii Moldova și a Regulamentului Comisiei de stat pentru frecvențe radio a Republicii Moldova nr. 544/1997;
- 2) Hotărârea Guvernului pentru aprobarea Regulilor privind protecția rețelelor de comunicații electronice și executarea lucrărilor în zonele de protecție și pe traseele liniilor de comunicații electronice nr. 284/2009;
- 3) Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Conceptului tehnic al Sistemului Informațional Automatizat „Registrul de stat al frecvențelor și stațiilor de radiocomunicații” nr. 944/2010;
- 4) Hotărârea Guvernului cu privire la crearea sistemului informațional automatizat „Registrul obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară” nr. 133/2014;
- 5) Hotărârea Guvernului pentru aprobarea Programului privind tranziția de la televiziunea analogică terestră la cea digitală terestră nr. 240/2015;

- 6) Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Metodologiei de calcul al tarifelor maxime pentru dreptul de acces pe proprietățile publice și/sau de utilizare partajată a infrastructurii fizice nr. 1434/2016;
- 7) Hotărârea Guvernului nr. 629/2018 cu privire la aprobarea Programului de dezvoltare a rețelelor de bandă largă pe anii 2018-2020 și a Planului de acțiuni pentru realizarea acestuia.
- 8) Hotărârea Guvernului nr. 643/2019 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației;
- 9) Hotărârea Guvernului nr. 78/2020 privind implementarea unor acțiuni pentru finalizarea procesului de tranziție la televiziunea digitală terestră;
- 10) Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Programului de management al spectrului de frecvențe radio pentru anii 2021-2025 și a valorilor minime de expunere a blocurilor generice de frecvență pentru alocare prin procedura de selectare competitive nr. 987/2020;
- 11) Hotărârea Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind modul de ținere a Registrului de stat format de Sistemul Informațional Automatizat „Registrul de stat al frecvențelor și stațiilor de radiocomunicații” nr. 950/2020;
- 12) Hotărârea Guvernului cu privire la stabilirea resurselor spectrului de frecvențe radio disponibile pentru implementarea multiplexelor de radiodifuziune digitală terestră nr. 878/2022;
- 13) Hotărârea Guvernului nr. 1038/2023 cu privire la reorganizarea prin fuziune (absorbție) a Instituției Publice Serviciul Național de Management al Frecvențelor Radio și la modificarea unor hotărâri ale Guvernului;

➤ **Acte departamentale**

- 1) Ordinul Ministerului Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor nr. 52/2011 cu privire la aprobarea Programului de implementare a portabilității numerelor în Republica Moldova pentru anii 2011 - 2013;
- 2) Ordinul Ministerului Economiei și Infrastructurii nr. 290/2018 cu privire la aprobarea Regulamentului de radiocomunicații pentru serviciul de amator din Republica Moldova;
- 3) Ordinul Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale nr. 5/2023 cu privire la aprobarea Planului Național de Numerotare;
- 4) Hotărârea Comisiei de stat pentru frecvențe radio a Republicii Moldova nr. 11/2000 cu privire la aprobarea Tabelului Național de Atribuire a Benzilor de Frecvență.

➤ **Reglementări tehnice**

- 1) Hotărârea Guvernului nr. 34 din 30.11.2019 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice „Punerea la dispoziție pe piață a echipamentelor radio”;
- 2) Ordinul Ministerului Dezvoltării Informaționale nr. 52/2007 cu privire la aprobarea a două reglementări tehnice;
- 3) Ordinul Ministerului Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor nr. 15 din 02.02.2012 cu privire la aprobarea Reglementărilor tehnice pentru domeniul comunicațiilor electronice;
- 4) Ordinul Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor nr. 16/2014 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice „Parametrii tehnici de emisie ai dispozitivelor cu rază mică de acțiune”;
- 5) Ordinul Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor nr. 69/2017 cu privire la aprobarea documentului normativ în construcții NCM G.02.01:2017 „Instalații electrice, de automatizare, semnalizare și telecomunicații. Rețele (sisteme) de

comunicații electronice, instalații de automatizare și semnalizare pentru clădiri și construcții. Prevederi de bază pentru proiectare și montare”.

Actele normative menționate mai sus reglementează modul de autorizare și desfășurare a activităților în domeniul comunicațiilor electronice, inclusiv autorizarea utilizării resurselor limitate din acest sector (resurse de spectru radio, resurse de numerotație și alte resurse tehnice asociate) pentru furnizarea de rețele și servicii de comunicații electronice.

De asemenea, acestea stabilesc organizarea și funcționarea autorității de reglementare din domeniul comunicațiilor electronice - Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (denumită în continuare Agenția).

La nivel instituțional, atribuțiile sunt structurate astfel:

➤ Autoritatea care elaborează, promovează și realizează politica Guvernului în domeniul comunicațiilor electronice și determină strategia de dezvoltare a domeniului respectiv este Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, creat în condițiile legii, denumit în continuare organul central de specialitate.

Organul central de specialitate elaborează strategia de realizare a politicii în domeniul comunicațiilor electronice în baza următoarelor principii:

- a) promovarea neutralității tehnologice;
- b) promovarea utilizării transparente și eficiente a spectrului de frecvențe radio cu utilizare neguvernamentală;
- c) promovarea concurenței efective, loiale și echitabile în condițiile legii;
- d) tratamentul egal al tuturor participanților de pe piață, indiferent de tipul de proprietate și de capital;
- e) crearea condițiilor optime pentru activitatea de întreprinzător;
- f) respectarea intereselor utilizatorilor finali.

În acest scop, organul central de specialitate:

- a) elaborează proiecte de acte normative în domeniul vizat și oferă suport privind implementarea actelor respective;
- b) asigură planificarea spectrului de frecvențe radio cu utilizare neguvernamentală, în limitele atribuțiilor sale prevăzute de prezenta lege;
- c) elaborează, coordonează implementarea și monitorizarea politicilor privind gestionarea domeniului de nivel superior .md;
- d) colaborează cu organismele internaționale de specialitate și cu organele similare din alte state;
- e) reprezintă Guvernul în organizațiile internaționale, în conformitate cu împuternicirile delegate;
- f) coordonează activitatea internațională în domeniul comunicațiilor electronice;
- g) utilizează posibilitățile de efectuare a sondajelor;
- h) promovează serviciul universal;
- i) aprobă Planul național de numerotare.

➤ Autoritatea care reglementează activitatea în domeniul comunicațiilor electronice și al tehnologiei informației asigură implementarea strategiilor de dezvoltare a domeniilor menționate și supraveghează respectarea legislației în domeniul comunicațiilor electronice de către furnizorii de rețele și/sau servicii de comunicații electronice este Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații (Agenția).

Agenția este o autoritate publică centrală de reglementare a pieței serviciilor în domeniul comunicațiilor electronice și al tehnologiei informației, creată în temeiul prezentei legi, care își desfășoară activitatea în conformitate cu legislația în vigoare, are statut de persoană juridică cu buget autonom, fiind independentă de furnizorii de rețele și/sau servicii, de producătorii de echipamente de comunicații electronice, precum și de Guvern.

Agencia își execută atribuțiile de reglementare în scopul implementării strategiei de dezvoltare a comunicațiilor electronice, al asigurării furnizării serviciului universal, al interconectării și interoperabilității rețelelor de comunicații electronice, al promovării concurenței și al protecției utilizatorului.

Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007 este legea sectorială care, în esență, stabilește:

- principalele reguli și condiții de activitate în domeniul comunicațiilor electronice din Republica Moldova;
- cadrul general al politicii și strategiei de dezvoltare a domeniului, prin definirea atribuțiilor autorității centrale de specialitate;
- cadrul general de reglementare a activităților privind rețelele și serviciile de comunicații electronice, prin definirea atribuțiilor și obiectivelor autorității de reglementare;
- drepturile și obligațiile statului, ale persoanelor fizice și juridice în procesul creării, gestionării și utilizării rețelelor de comunicații electronice, în scopul asigurării utilizatorilor cu servicii de comunicații electronice de calitate.

Sectorul comunicațiilor electronice este recunoscut pentru capacitatea sa de a furniza servicii inovatoare și competitive, contribuind semnificativ la dezvoltarea altor întreprinderi care inovează în propriile lor segmente de activitate. Deoarece sectorul comunicațiilor electronice este extrem de dinamic și inovator, se recunoaște necesitatea unei ajustări continue a legislației care reglementează furnizarea rețelelor și serviciilor de comunicații electronice.

Prezentul proiect de lege are ca temei special dispozițiile art. 76 din Legea nr. 100/2017 privind actele normative, care impun reexaminarea și actualizarea actelor normative pentru a le alinia la alte reglementări în vigoare la data reexaminării, precum și la legislația UE, în conformitate cu statutul de țară candidată la aderarea la UE.

Având în vedere caracterul continuu (neîntrerupt) al activității de transpunere în cadrul normativ național a reglementărilor europene în domeniul comunicațiilor electronice, un șir de astfel de regulamente europene au fost deja transpuse parțial în legislația națională, inclusiv în Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007.

Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 399-410, art. 679) a transpus în cadrul legislativ național următoarele acte normative ale UE:

- Directiva 2002/19/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind accesul la rețelele de comunicații electronice și la infrastructura asociată, precum și interconectarea acestora (Directiva privind accesul);
- Directiva 2002/20/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind autorizarea rețelelor și serviciilor de comunicații electronice (Directiva privind autorizarea);
- Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice (Directivă-cadru);
- Directiva 2002/22/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile electronice de comunicații (Directiva privind serviciul universal);
- Directiva 2002/58/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 iulie 2002 privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice (Directiva asupra confidențialității și comunicațiilor electronice);
- Directiva 2002/77/CE a Comisiei din 16 septembrie 2002 privind concurența pe piețele de rețele și servicii de comunicații electronice;
- Directiva 2009/136/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009 de modificare a Directivei 2002/22/CE privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile de comunicații electronice, a Directivei

2002/58/CE privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 privind cooperarea dintre autoritățile naționale însărcinate să asigure aplicarea legislației în materie de protecție a consumatorului;

- Directiva 2009/140/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009 de modificare a Directivelor 2002/21/CE privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice, 2002/19/CE privind accesul la rețelele de comunicații electronice și la infrastructura asociată, precum și interconectarea acestora și 2002/20/CE privind autorizarea rețelelor și serviciilor de comunicații electronice;

- art. 2 - 5 din Regulamentul (UE) 2015/2120 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2015 de stabilire a unor măsuri privind accesul la Internetul deschis și tarifele cu amănuntul pentru comunicațiile în interiorul UE reglementate și de modificare a Directivei 2002/22/CE și a Regulamentului (UE) nr. 531/2012.

Ținem să menționăm că, în anul 2014 Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (fostul organul central de specialitate în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor) a elaborat și a promovat Legea nr. 174/2014³ cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului național unic pentru apelurile de urgență 112, care a transpus art. 26 din Directiva 2002/22/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile electronice de comunicații (directiva privind serviciul universal), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 108 din 24 aprilie 2002.

Astfel, Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007, cu modificările și completările ulterioare, transpune toate directivele - cadru europene ce țin de domeniul comunicațiilor electronice, care au fost aprobate de Comisia Europeană începând cu anul 2002, cu actualizările din anul 2009.

Organul central de specialitate permanent a depus efort pentru corelarea cadrului normativ național în domeniul comunicațiilor electronice cu cadrul normativ al Uniunii Europene.

Ultima armonizare substanțială cu legislația comunitară a avut loc în anul 2017, prin adoptarea Legii nr. 135/2017 pentru modificarea și completarea Legii comunicațiilor electronice nr. 241/2007. Cadrul legal în acest domeniul a fost ajustat la cadrul european (modificat prin Directiva 2009/136/CE din 25 noiembrie 2009⁴ și Directiva 2009/140/CE din 25 noiembrie 2009⁵), în special, prin îmbunătățirea condițiilor pentru o concurență eficientă, consolidarea pieței interne, sporirea protecției drepturilor și a libertăților fundamentale a utilizatorilor finali (inclusiv, a dreptului la confidențialitate și la respectarea vieții private în domeniul prelucrării de date cu caracter personal), promovarea unei gestionări eficiente a resurselor de spectru radio.

Totodată, în anul 2020 prin Legea nr. 245/2020 pentru modificarea Legii comunicațiilor electronice nr. 241/2007 a fost transpus art. 2 - 5 din Regulamentul (UE) 2015/2120 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2015 de stabilire a unor măsuri privind accesul la Internetul deschis și tarifele cu amănuntul pentru comunicațiile în interiorul UE reglementate și de modificare a Directivei 2002/22/CE și a Regulamentului (UE) nr. 531/2012, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 310 din 26 noiembrie 2015, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul (UE) 2018/1971 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2018.

Urmare a adoptării Legii nr. 174/2014 cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului național unic pentru apelurile de urgență 112, în perioada 2015 - 2021 organul central de specialitate a elaborat mai multe acte normative pentru implementarea prevederilor legii:

- [Hotărârea Guvernului nr. 243/2016 privind crearea Serviciului național unic pentru apelurile de urgență 112;](#)

³ Legea nr. 174/2014 cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului național unic pentru apelurile de urgență 112

⁴ Directiva 2009/136/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009

⁵ Directiva 2009/140/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009

- [Hotărârea Guvernului nr. 244/2016 cu privire la aprobarea Conceptului tehnic al Sistemului informațional automatizat al Serviciului național unic pentru apelurile de urgență 112;](#)
- [Hotărârea Guvernului nr. 241/2016 cu privire la aprobarea Programului național privind implementarea Serviciului național unic pentru apelurile de urgență 112;](#)
- [Hotărârea Guvernului nr. 242/2016 cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Comitetului coordonator interdepartamental pentru asigurarea interacțiunii dintre Serviciul național unic pentru apelurile de urgență 112 și serviciile specializate de urgență;](#)
- [Hotărârea Guvernului nr. 1207/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de ținere a Registrului de stat format de Sistemul informațional automatizat al Serviciului național unic pentru apelurile de urgență 112;](#)
- [Hotărârea Guvernului nr. 647/2018 privind aprobarea Regulamentului de interacțiune între Serviciul național unic pentru apelurile de urgență 112 și serviciile specializate de urgență;](#)
- [Hotărârea Guvernului nr. 793/2018 cu privire la unele măsuri de eficientizare a activității Serviciului național unic pentru apelurile de urgență;](#)
- [Hotărârea Guvernului nr. 126/2021 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Consiliului de experți al Comitetului coordonator interdepartamental pentru asigurarea interacțiunii dintre Serviciul național unic pentru apelurile de urgență 112 și serviciile specializate de urgență.](#)

Urmare a adoptării pachetului de acte normative menționat, în anul 2018 a fost creat și lansat operațional Serviciul național unic pentru apelurile de urgență 112 (Serviciul 112).

După lansare Serviciul 112 este permanent în dezvoltare intensivă pentru a consolida capacitățile funcționale, în vederea sporirii securității și nivelului de protecție a populației în cazul apariției pericolelor pentru viață și sănătate, și este pregătit pentru implementarea noilor tehnologii și soluții moderne prevăzute de actele normative europene.

III. CADRUL DE PLANIFICARE STRATEGICĂ

Documentele de politici care condiționează intervenția statului:

➤ Odată cu finalizarea perioadei de implementare a Strategiei „Moldova Digitală 2020” (HG nr. 857/2013)⁶, Republica Moldova se află în punctul în care trebuie să regândească transformarea digitală dintr-o perspectivă holistică. Acest proces presupune identificarea unor noi oportunități care să faciliteze interacțiunea dintre cetățeni, întreprinderi și administrația publică, precum și stimularea cererii pentru competențe și soluții digitale moderne.

Programul de activitate al Guvernului Republicii Moldova prioritizează transformarea digitală ca obiectiv politic esențial pentru următorii patru ani, aliniindu-se cu Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană și Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă a Organizației Națiunilor Unite.

Statutul de țară candidat pentru aderare la Uniunea Europeană sporește eforturile de integrare în piața digitală unică. În acest context, este crucială accelerarea proceselor deja inițiate și implementarea de politici moderne, adaptate tendințelor europene și nevoilor naționale.

Evaluări recente, precum Analiza de evaluare a gradului de pregătire pentru transformare digitală (Digital Readiness Assessment), elaborată de PNUD⁷, confirmă că Moldova are premise solide pentru o transformare digitală rapidă și de impact.

➤ **Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”⁸**, aprobată prin Legea nr. 315/2022, reprezintă documentul central de planificare strategică al Republicii

⁶ [Strategia națională de dezvoltare a societății informaționale „Moldova Digitală 2020”](#)

⁷ [Digital Readiness Analysis Moldova](#)

⁸ [Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”](#)

Moldova, având un rol de referință pentru toate strategiile și programele naționale. Acestea sunt obligate să se alinieze și să sprijine îndeplinirea celor 10 obiective strategice stabilite în cadrul acestei strategii.

Documentul menționează că Republica Moldova a realizat progrese semnificative în domeniul accesului la tehnologiile informației și comunicațiilor.

Totodată, Strategia Națională de Dezvoltare (SND) prevede în **Obiectivul general 2. Îmbunătățirea condițiilor de trai, Obiectivul specific 2.2. - Asigurarea accesului universal la internet și la serviciile electronice.**

Una din direcțiile și intervențiile prioritare incluse în SND este **Transformarea electronică a guvernării, societății și economiei.**

Intervenția prioritară care va contribui la realizarea obiectivului specific este - asigurarea accesului de bandă largă, la prețuri accesibile pentru toate categoriile de populație, în fiecare localitate și legiferarea dreptului la internet pentru fiecare.

Un aspect esențial de subliniat este faptul că printre indicatorii de evaluare a impactului implementării Strategiei Naționale de Dezvoltare se numără și ponderea populației cu acces la internet, exprimată procentual, care ar trebui să crească de la 76,4% în 2021 la cel puțin 90% până în 2030.

➤ **Strategia de transformare digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030⁹**, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 650/2023, conturează viziunea pentru digitalizarea profundă a societății până în anul 2030 și reafirmă angajamentul statului de a construi o societate digitală modernă, centrată pe cetățean, în concordanță cu agenda de integrare europeană.

Având în vedere tendințele europene și globale, gradul de pregătire al Republicii Moldova pentru transformarea digitală, recomandările rapoartelor de evaluare și rezultatele consultărilor publice, obiectivele cheie ale strategiei sunt ambițioase și orientate pe dezvoltarea durabilă a Moldovei:

- 1) Dezvoltarea unei societăți digitale, în care serviciile electronice să fie accesibile tuturor cetățenilor;
- 2) Consolidarea sectorului TIC prin investiții în cercetare și dezvoltare. Creșterea competitivității Republicii Moldova pe piața globală prin crearea unei economii inovatoare și reziliente;
- 3) Eficientizarea instituțiilor publice prin utilizarea pe larg a tehnologiilor. Guvernul trebuie să fie transparent, iar lucrul administrativ – fără hârtie;
- 4) Asigurarea unui mediu digital sigur și incluziv, unde datele personale sunt protezate iar securitatea cibernetică – solidă;
- 5) Construirea unui brand de națiune digitală prin promovarea realizărilor din acest domeniu. Punerea în evidență a potențialului nostru în sectorul tehnologiilor și crearea unei imagini pozitive a țării la nivel internațional.

Strategia recunoaște că, deși Republica Moldova dispune de elementele esențiale pentru transformarea digitală, există puncte slabe care trebuie abordate, în particular în infrastructură:

- a) Infrastructura de telefonie mobilă este bine dezvoltată, ce oferă un potențial solid pentru piața TIC, dar accesul gospodăriilor la internet de mare viteză rămâne limitat.
- b) Internetul mobil are prețuri accesibile, însă costurile pentru internet fix în bandă largă nu îndeplinesc încă standardele UE.
- c) Guvernul sprijină sectorul TIC, dar lipsește o viziune comună sau o strategie globală pentru dezvoltarea sa viitoare.

Astfel, printre prioritățile cheie pentru atingerea obiectivelor Strategiei se numără dezvoltarea economiei digitale, dezvoltarea și promovarea serviciilor publice digitale și promovarea accesului la internet ca un drept fundamental.

⁹ [Strategia de transformare digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030](#)

Pentru a garanta accesul tuturor cetățenilor la internet de calitate, la costuri accesibile, Guvernul trebuie să adopte o serie de măsuri care să transforme accesul la internet într-un drept de bază, similar cu accesul la educație și asistență medicală.

Printre măsurile de suport se numără extinderea domeniului de aplicare al **Fondului Serviciului Universal (FSU)**, finanțarea și/sau compensarea costurilor nete asociate furnizării serviciilor universale, promovarea utilizării partajate a infrastructurii fizice de către furnizorii de servicii de internet și furnizorii de rețele de comunicații electronice mobile, etc.

Menționăm că, unul dintre indicatorii de performanță prevăzuți în Strategie este **asigurarea unei viteze minime de acces la internet în bandă largă de cel puțin 100 Mbps**.

O altă direcție prioritară asociată Obiectivului general nr. 1 este optimizarea centrelor de prestare a serviciilor publice pentru a sprijini și instrui cetățenii în utilizarea serviciilor electronice. Tranziția de la furnizarea tradițională a serviciilor publice către furnizarea asistată de servicii electronice, prin care cetățenii sunt încurajați să acceseze zonele de autoservire sub îndrumarea funcționarilor publici, reprezintă o metodă eficientă de a reduce presiunea asupra ghișeele fizice, oferind totodată suport direct și contribuind la creșterea încrederii cetățenilor în competențele lor digitale.

➤ Din perspectivă operațională, cel mai recent document strategic care include un plan de acțiuni dedicat dezvoltării și extinderii rețelelor de bandă largă a fost **Programul de dezvoltare a rețelelor de bandă largă pe anii 2018-2020** și a Planului de acțiuni aferent, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 629/2018.

Obiectivul general al acestui document de politici a fost dezvoltarea infrastructurii de comunicații electronice în bandă largă de generație nouă și asigurarea accesului la aceste rețele în toate localitățile țării.

În vederea realizării acestui obiectiv, programul sectorial prevedea următoarele direcții de acțiune specifice:

- a) extinderea rețelelor de comunicații electronice în bandă largă și asigurarea disponibilității acestora în toate localitățile, inclusiv instalarea punctelor de prezență a fibrei optice în fiecare localitate cu primărie;
- b) modernizarea rețelelor de comunicații electronice în bandă largă, astfel încât, în localitățile cu puncte de prezență a fibrei optice, conexiunile utilizatorilor finali să asigure viteze de transmisie a datelor de cel puțin 30 Mbps;
- c) garantarea dreptului de acces pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurilor asociate rețelelor publice de comunicații electronice, precum și a infrastructurii fizice asociate.

Conform Raportului final de evaluare a implementării Programului de dezvoltare a rețelelor de bandă largă pe anii 2018-2020¹⁰ și a Planului de acțiuni pentru realizarea acestuia, majoritatea acțiunilor planificate (aproximativ 63%) au fost finalizate, 32% se află în curs de implementare, iar 5% (o singură acțiune) nu au fost realizate.

În ceea ce privește gradul de îndeplinire a obiectivului principal, raportul de evaluare indică faptul că, potrivit datelor furnizate de operatorii de rețele și servicii publice de comunicații electronice, până la sfârșitul anului 2020 au fost instalate puncte de prezență ale rețelei de fibră optică în toate cele 43 de localități specificate la pct. 5 din Program (100%).

Cu toate acestea, rețelele de fibră optică au fost efectiv dezvoltate în doar 28 dintre aceste localități (65%).

Pe baza datelor statistice prezentate, se poate concluziona că obiectivul principal a fost atins integral în ceea ce privește instalarea punctelor de prezență a fibrei optice, însă atingerea obiectivului legat de crearea rețelelor de fibră optică a fost realizată în proporție de 65%.

Această situație este explicată prin lipsa fondurilor alocate din bugetul de stat în vederea instalării punctelor de prezență și dezvoltării rețelelor de fibră optică. Astfel toate lucrările au fost efectuate/finanțate exclusiv din resursele proprii ale furnizorilor de comunicații electronice.

¹⁰ [Raportul final de evaluare a implementării Programului de dezvoltare a rețelelor de bandă largă pe anii 2018-2020](#)

IV. ALINIAREA CU ASPIRAȚIILE DE INTEGRARE EUROPEANĂ

Obiectivul de extindere a infrastructurii de comunicații în bandă largă la nivel național se corelează cu angajamentul strategic al Republicii Moldova pentru integrarea europeană.

La nivelul Uniunii Europene, cadrul normativ și de reglementare relevant pentru acest domeniu este stabilit prin o serie de documente esențiale care reglementează activitățile specifice.

La 9 martie 2021, Uniunea Europeană a lansat **Busola pentru Dimensiunea Digitală 2030**¹¹, un cadru strategic intitulat „**Modelul european pentru deceniul digital**”, care stabilește patru obiective majore pentru anul 2030:

1) **Competențe digitale:** cel puțin 80% dintre adulți trebuie să dețină competențe digitale de bază, iar numărul specialiștilor în tehnologia informației și comunicațiilor (TIC) angajați în UE trebuie să atingă 20 de milioane, cu un accent pe creșterea reprezentării femeilor în acest sector.

2) **Digitalizarea întreprinderilor:** 75% dintre companii trebuie să adopte servicii de cloud computing, big data și inteligență artificială. De asemenea, peste 90% dintre IMM-uri trebuie să atingă un nivel minim de intensitate digitală, iar numărul unicornilor în UE trebuie să se dubleze.

3) **Infrastructură digitală:** toate gospodăriile din UE trebuie să beneficieze de conectivitate gigabit, iar acoperirea 5G trebuie să fie extinsă la toate zonele populate. Europa își propune să atingă o cotă de 20% din producția globală de semiconductori avansați și sustenabili, să implementeze 10.000 de noduri de edge computing extrem de sigure și eficiente din punct de vedere climatic, și să dezvolte primul computer cuantic european.

4) **Servicii publice digitale:** toate serviciile publice esențiale trebuie să fie disponibile online, fiecare cetățean trebuie să aibă acces la dosarul medical electronic, iar 80% dintre cetățeni ar trebui să utilizeze soluții de identitate electronică.

V. CADRUL LEGAL EUROPEAN ÎN DOMENIUL COMUNICAȚIILOR ELECTRONICE

Actualmente, cadrul de reglementare european în domeniul comunicațiilor electronice este susținut de Codul European al Comunicațiilor Electronice, instituit prin Directiva (UE) 2018/1972

Codul European al Comunicațiilor Electronice a fost creat pentru a reglementa rețelele de comunicații electronice (telecomunicații), serviciile de comunicații electronice și facilitățile asociate în Uniunea Europeană (UE).

În preambulul Directivei (UE) 2018/1972, care stabilește Codul European al Comunicațiilor Electronice, sunt menționate o serie de argumente și considerații care au stat la baza elaborării acestui nou cadru legal, înlocuind cadrul anterior al reglementării comunicațiilor electronice.

Câteva argumente și considerente esențiale care au stat la baza elaborării acestui act normativ european:

1) **Evoluția tehnologică rapidă:** sectorul comunicațiilor electronice a trecut prin transformări majore datorită dezvoltării tehnologiilor digitale și rețelilor de nouă generație, inclusiv 5G. Aceste schimbări au necesitat un nou cadru juridic mai flexibil și mai adecvat pentru a ține pasul cu evoluțiile tehnologice.

2) **Modernizarea normelor:** Codul actualizează și fuzionează normele UE în domeniul comunicațiilor electronice, creând un cadru de reglementare simplificat și orientat spre viitor. Scopul este să faciliteze furnizarea de servicii de comunicații electronice de înaltă calitate, sigure și accesibile în întreaga Europă.

¹¹ [Busola Digitală 2030: calea europeană pentru Deceniul Digital](#)

3) **Promovarea conectivității:** obiectivele includ promovarea rețelilor de foarte mare capacitate (inclusiv 5G), asigurarea unui nivel ridicat de protecție a consumatorilor și dezvoltarea de servicii digitale inovatoare.

4) **Consolidarea pieței interne:** Codul urmărește să contribuie la realizarea pieței unice digitale prin eliminarea barierelor din calea comerțului transfrontalier și asigurarea unor norme uniforme în întreaga UE. Acesta își propune să faciliteze accesul tuturor cetățenilor europeni la servicii moderne de comunicații electronice.

5) **Accesul echitabil și conectivitatea de mare viteză:** o prioritate esențială a Codului este asigurarea accesului la internet de mare viteză pentru toți cetățenii UE, atât în zonele urbane cât și în cele rurale, considerat un element esențial pentru dezvoltarea socială și economică. Codul încurajează investițiile în rețele de mare capacitate și stimulează concurența în furnizarea acestor servicii.

6) **Protecția utilizatorilor finali:** Codul urmărește să asigure un nivel ridicat de protecție a utilizatorilor finali, inclusiv protecția vieții private și a datelor cu caracter personal în contextul comunicațiilor electronice. De asemenea, sunt introduse dispoziții mai clare privind drepturile consumatorilor și transparența serviciilor.

7) **Necesitatea adaptării reglementării la convergență și digitalizare:** o altă justificare majoră pentru adoptarea Codului a fost convergența crescută între comunicațiile electronice, mass-media și tehnologiile IT, care a necesitat un cadru mai coerent și unitar pentru toate aceste domenii. Astfel, Codul înlocuiește și modernizează cadrul anterior, care devenise depășit din cauza acestor transformări rapide.

8) **Promovarea inovației și a concurenței:** Codul promovează inovarea în sectorul comunicațiilor electronice prin reducerea obstacolelor reglementare și asigurarea unui echilibru adecvat între reglementarea ex-ante (preventivă) și promovarea concurenței bazate pe infrastructură.

Aceste considerente reflectă nevoia de modernizare a reglementărilor pentru a răspunde noilor realități tehnologice și economice din sectorul comunicațiilor electronice și explică de ce Uniunea Europeană a decis să înlocuiască vechiul cadru cu unul nou.

Problemele care impun intervenția, așa cum sunt reflectate în analiza de impact elaborată de Comisia Europeană¹² și enunțate în preambulul Directivei (UE) 2018/1972, pot fi adaptate specificului național al Republicii Moldova în următoarele moduri:

1) Fragmentarea pieței și decalajul digital

Problema: în Uniunea Europeană, piețele de comunicații electronice sunt adesea fragmentate, ceea ce duce la diferențe mari în ceea ce privește accesul și calitatea rețelilor între statele membre și între regiunile urbane și rurale. Acest lucru împiedică dezvoltarea unei piețe unice digitale eficiente. În Republica Moldova, problema este și mai accentuată, cu un decalaj digital semnificativ între zonele rurale și urbane.

Adaptare la specificul național: Republica Moldova se confruntă cu provocări majore în ceea ce privește infrastructura de comunicații electronice în zonele rurale. Accesul limitat la internet de mare viteză și infrastructura insuficient dezvoltată împiedică dezvoltarea economică și socială a acestor regiuni. Transpunerea Directivei va necesita intervenții pentru a extinde rețelele de mare capacitate și pentru a reduce decalajul digital.

2) Lipsa investițiilor în rețele de mare capacitate

Problema: unul dintre motivele pentru care rețelele de comunicații electronice nu sunt pe deplin dezvoltate în multe părți ale Uniunii Europene era condiționat de lipsa investițiilor suficiente în infrastructura de rețele de mare capacitate. Aceasta limitează accesul utilizatorilor la servicii de comunicații moderne și rapide.

¹² [COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT IMPACT ASSESSMENT, Proposals for a Directive of the European Parliament and of the Council establishing the European Electronic Communications Code \(Recast\) and a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing the Body of European Regulators for Electronic Communications](#)

Adaptare la specificul național: în Republica Moldova, investițiile în infrastructură sunt insuficiente pentru a sprijini dezvoltarea rețelelor de mare capacitate necesare pentru asigurarea unei conectivități rapide și fiabile. Transpunerea Directivei va încuraja investițiile private în acest domeniu și va contribui la crearea unui mediu favorabil pentru dezvoltarea rețelelor de comunicații.

3) Protecția insuficientă a consumatorilor

Problema: în cadrul reglementărilor europene la acel moment, drepturile consumatorilor în ceea ce privește accesul la servicii de comunicații electronice nu erau protejate în mod suficient. Aceasta includea lipsa unor mecanisme eficiente de rezolvare a disputelor și lipsa unor standarde minime de calitate pentru furnizorii de servicii.

Adaptare la specificul național: în Republica Moldova, protecția consumatorilor este, de asemenea, un domeniu care necesită îmbunătățiri. Consumatorii din Moldova se confruntă frecvent cu probleme legate de calitatea scăzută a serviciilor și cu dificultăți în rezolvarea plângerilor. Implementarea noului cadru normativ va introduce standarde mai stricte de calitate și va îmbunătăți mecanismele de protecție a consumatorilor, inclusiv introducerea unor mecanisme de soluționare alternativă a disputelor.

4) Lipsa accesului la rețele securizate

Problema: în Uniunea Europeană, riscurile de securitate cibernetică au crescut odată cu utilizarea pe scară largă a tehnologiilor digitale. Rețelele de comunicații electronice trebuie să fie protejate împotriva amenințărilor cibernetice pentru a asigura continuitatea și siguranța serviciilor.

Adaptare la specificul național: în Republica Moldova, securitatea cibernetică este o problemă majoră, având în vedere vulnerabilitățile infrastructurii de comunicații electronice. În anul 2022, prevederile corespunzătoare referitor la securitatea cibernetică au fost excluse din Codul european al comunicațiilor electronice și au fost incluse în Directiva (UE) 2022/2555 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de securitate cibernetică în Uniune, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 și a Directivei (UE) 2018/1972 și de abrogare a Directivei (UE) 2016/1148 (Directiva NIS 2). În anul 2023 Directiva NIS 2 a fost transpusă în Legea privind securitatea cibernetică nr. 48/2023¹³.

Legea privind securitatea cibernetică prevede măsuri stricte de securitate pentru rețelele de comunicații electronice, ceea ce va contribui la reducerea riscurilor cibernetice și la asigurarea unui mediu digital sigur.

5) Cadrul de reglementare inadecvat pentru noii actori de pe piață

Problema: în Uniunea Europeană, dezvoltarea rapidă a tehnologiilor și a modelelor de afaceri noi, cum ar fi serviciile Over-The-Top (OTT), a scos la iveală faptul că actualul cadru de reglementare nu este adaptat pentru a răspunde în mod adecvat acestor evoluții.

Adaptare la specificul național: în Republica Moldova, legislația în domeniul comunicațiilor electronice nu reflectă pe deplin evoluțiile tehnologice moderne, cum ar fi serviciile OTT (ex. WhatsApp, Viber). Transpunerea Directivei va actualiza cadrul de reglementare pentru a include aceste noi tipuri de servicii și pentru a se asigura că toți actorii de pe piață sunt reglementați în mod echitabil.

6) Lipsa coordonării în alocarea și gestionarea spectrului radio

Problema: gestionarea eficientă a spectrului radio este esențială pentru asigurarea accesului la tehnologiile mobile de ultimă generație, precum 5G. La acel moment, fragmentarea reglementărilor la nivel național și lipsa unei coordonări între statele membre limitau dezvoltarea unor rețele eficiente și inovatoare.

¹³ [Legea privind securitatea cibernetică nr. 48/2023](#)

Adaptare la specificul național: Republica Moldova va trebui să alinieze gestionarea spectrului radio la standardele europene, pentru a facilita introducerea rețelelor 5G și a altor tehnologii inovatoare. Transpunerea Directivei va permite o gestionare mai eficientă a spectrului și o alocare mai flexibilă și transparentă a resurselor, stimulând astfel concurența și inovația.

Comisia Europeană a adoptat următoarele acte de punere în aplicare a Directivei (UE) 2018/1972:

- Regulamentul (UE) 2019/2243 de stabilire a modelului fișei de sinteză a contractului care trebuie utilizat de furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului; și
- Regulamentul (EU) 2020/1070 de specificare a caracteristicilor punctelor de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă.

Comisia Europeană a adoptat următoarele acte delegate care completează Directiva (UE) 2018/1972:

- Regulamentul (UE) 2021/654 de stabilire a unui tarif maxim unic la nivelul UE de terminare a apelurilor de voce în rețelele mobile (tarif pentru apeluri) și a unui tarif maxim unic la nivelul UE de terminare a apelurilor de voce în rețelele fixe;
- Regulamentul (EU) 2023/444 privind măsuri de asigurare a accesului efectiv la serviciile de urgență prin intermediul comunicațiilor de urgență către numărul european unic pentru apeluri de urgență „112”.

Subsecvent, obiectivul Directivei (UE) 2018/1972 a fost crearea unui cadru armonizat și simplificat de reglementare a rețelelor de comunicații electronice, a serviciilor de comunicații electronice, a facilităților și serviciilor asociate, a condițiilor de autorizare a rețelelor și serviciilor, a utilizării spectrului de frecvențe radio și a resurselor de numerotare, a accesului la rețelele de comunicații electronice și la facilitățile asociate, a interconectării acestora și a protecției utilizatorilor finali.

VI. Descrierea situației curente și nivelului de dezvoltare a domeniului comunicațiilor electronice în Republica Moldova

Strategia de transformare digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030 specifică că potrivit Indicelui global Speedtest¹⁴, care oferă lunar o comparație a datelor privind viteza de acces la Internet pentru 100 de țări din întreaga lume, Republica Moldova se află pe locul cincizeci și opt în ceea ce privește viteza pe bandă largă mobilă (cu o viteză de descărcare de 38 Mbps, comparativ cu media globală de 48 Mbps) și pe locul treizeci și opt în ceea ce privește viteza pe bandă largă fixă (cu o viteză de descărcare de 106 Mbps, mai mare decât media globală de 98 Mbps). Republica Moldova se află printre primele 10 țări din lume în ceea ce privește accesibilitatea și costul convenabil al accesului la Internet Gigabit, unde utilizatorii au acces la Internet Gigabit nelimitat pentru aproximativ 15 euro pe lună.

Conform Studiului de caz privind reglementarea colaborativă în Republica Moldova¹⁵, elaborat de Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor (UIT), furnizorii de comunicații electronice se află în centrul economiei digitale, care depinde în mare măsură de acoperirea, capacitatea, calitatea și fiabilitatea rețelelor. Transformarea digitală poate fi realizată numai dacă este ridicată rețelele de calitate sunt disponibile la prețuri accesibile. Prin urmare, este important să se înțeleagă statutul dezvoltarea benzii largi în Republica Moldova în ceea ce privește disponibilitatea, accesibilitatea și calitatea.

Infrastructura mobilă este bine dezvoltată în Republica Moldova, cu o rată de penetrare ridicată și acoperire în bandă largă mobilă aproape universală.

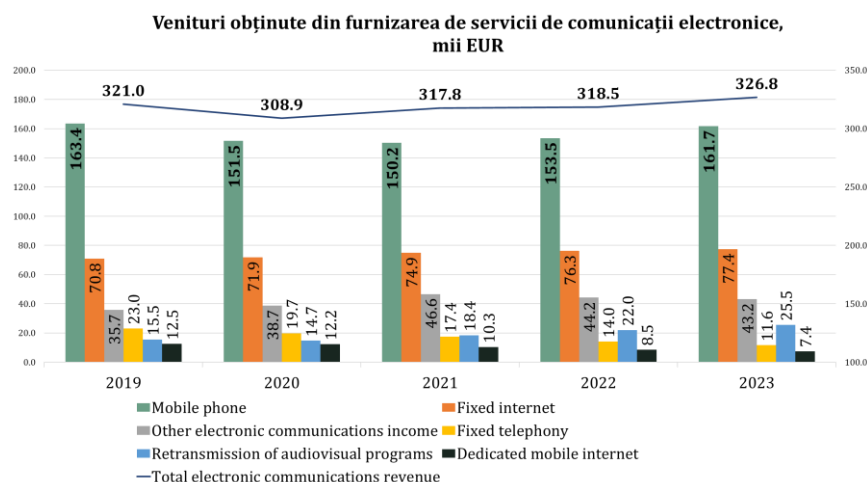
¹⁴ [Speedtest Global Index](#)

¹⁵ [ITU, Collaborative Regulation Casestudy Republic of Moldova](#)

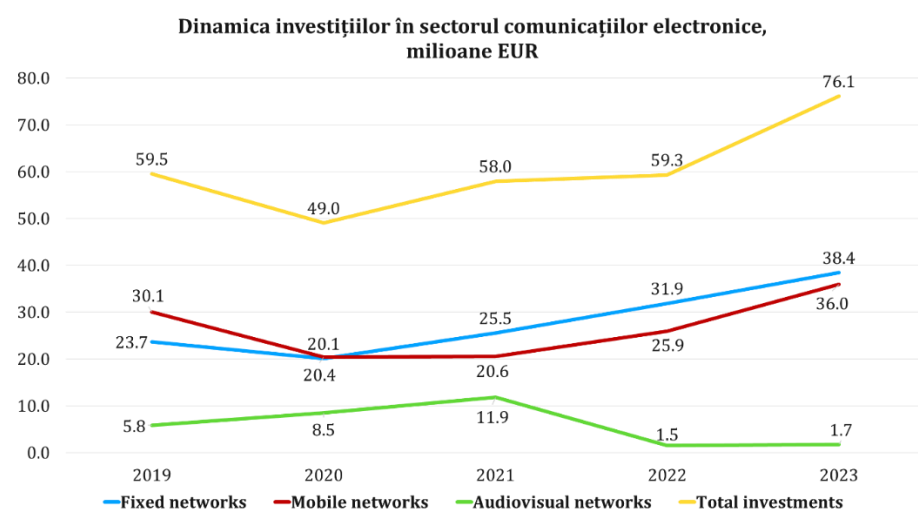
1) Prestarea serviciilor de comunicații electronice. În prezent, în Republica Moldova există 343 de entități autorizate cu dreptul de a furniza rețele și/sau servicii de comunicații electronice¹⁶.

Ponderea veniturilor totale obținute în anul 2023 din furnizarea rețelor și serviciilor de comunicații electronice a constituit aproximativ 326 milioane euro, ceea ce reprezintă aproximativ 2,1% din PIB-ul național¹⁷.

Cea mai mare pondere o dețin veniturile din telefonie mobilă, care au constituit circa 161,7 milioane euro. După aceasta urmează veniturile din internetul fix și alte comunicații electronice.

2) Volumul total al investițiilor în sectorul comunicațiilor electronice în 2023 a constituit 76,1 milioane euro, dintre care peste 50 % reprezintă investiții în rețelele fixe. Celelalte investiții au fost în rețelele mobile și în rețeaua audiovizuală.

3) Harta rețelor de interconectare a fibrei optice cu rețeaua Globală.

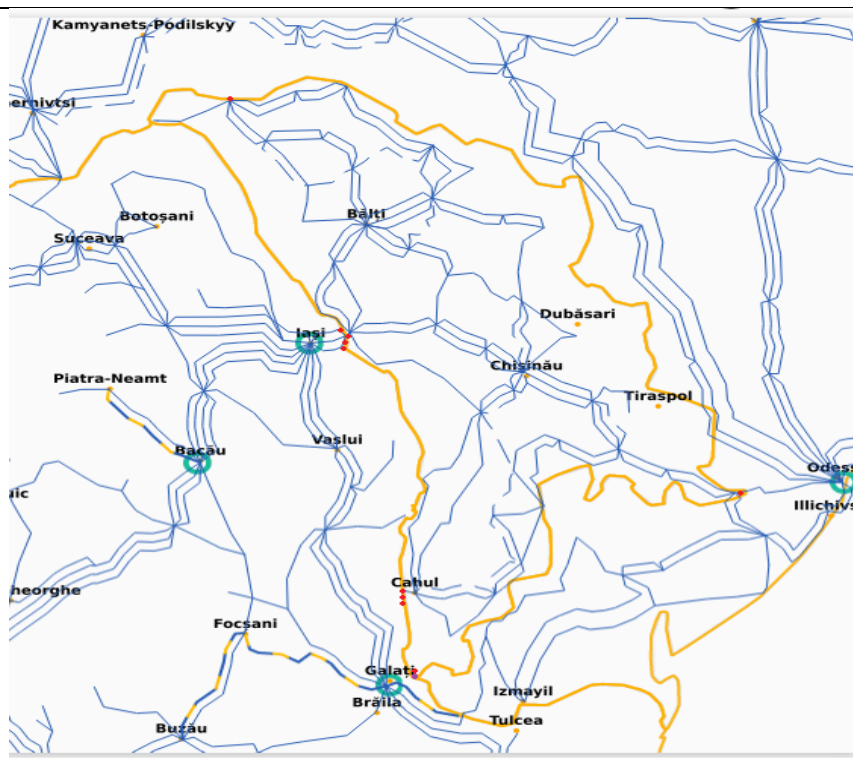
În prezent există 4 rețele backbone de fibră optică (reprezentarea schematică a 3 dintre acestea este disponibilă pe harta interactivă a Uniunii Internaționale a Telecomunicațiilor). Existența celor 4 rețele backbone și utilizarea topologiei în inel asigură o reziliență ridicată.

Aceste rețele backbone au asigurat creșterea capacității canalelor de acces la rețeaua globală de internet de la 755,9 Gbps în 2020 la 1501,2 Gbps în 2023.

Puncte de prezență a rețelor de fibră optică există în 1143 localități, din numărul total de 1532 localități.

¹⁶ [ANRCETI, ANUAR STATISTIC 2023 Dezvoltarea comunicațiilor electronice în Republica Moldova](#)

¹⁷ [Biroul Național de Statistică, Produsul Intern Brut în trimestrul IV 2023 și anul 2023](#)

4) Acoperirea țării cu rețele mobile 3G și 4G¹⁸

În prezent, Republica Moldova dispune de 3 rețele de comunicații mobile de generația a patra (4G), 3 rețele de comunicații mobile de generația a treia (3G) și 3 rețele de comunicații mobile de generația a doua (2 în standardul GSM și una care nu mai funcționează din 01.12.2023 - în standardul CDMA-450).

Licitația pentru frecvențele 5G va fi lansată în trimestrul IV din 2024. Acoperirea populației cu rețele 5G trebuie să atingă 25% până la sfârșitul anului 2030.

Din tabelul de mai jos cu acoperirea teritoriului și populației în funcție de tehnologia rețelei mobile, se observă că atât teritoriul țării, cât și populația sunt practic complet acoperite de rețele 3G și 4G.

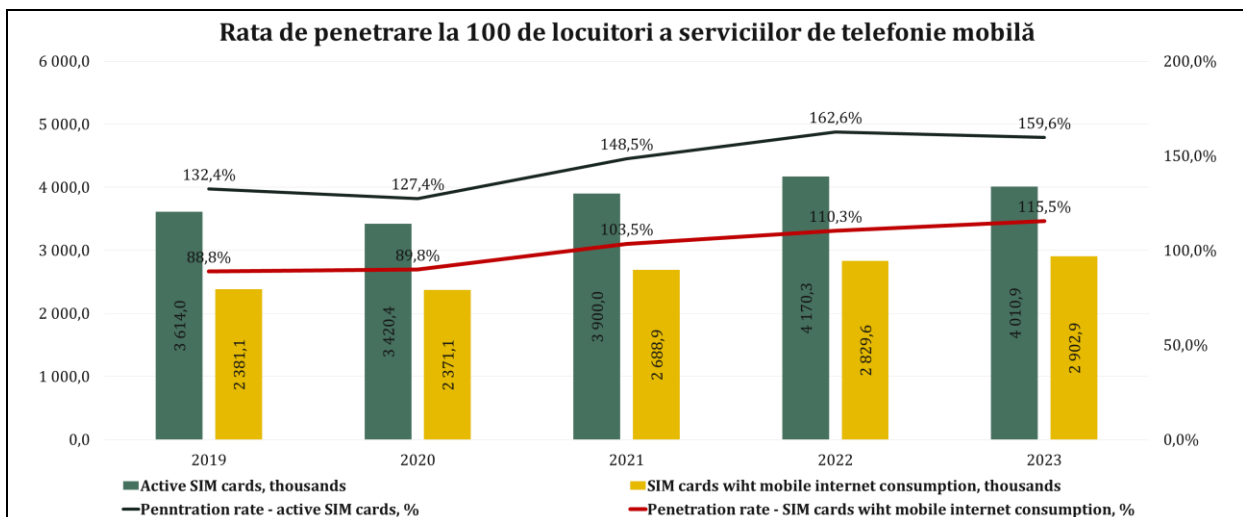
Furnizor	Technologia rețelei mobile	Acoperirea teritoriului, sfârșitul anului 2023, %	Acoperirea populației, sfârșitul anului 2023, %
„Orange Moldova” SA	3G (UMTS)	99,0	99,0
	4G (LTE)	98,0	99,0
„Moldcell” S.A.	3G (UMTS)	99,0	99,9
	4G (LTE)	98,0	99,3
„Moldtelecom” S.A.	3G (UMTS)	99,8	99,7
	4G (LTE)	43,0	58,0

5) Rata de penetrare a serviciilor de telefonie mobilă.

Rata de penetrare a serviciilor de telefonie mobilă este în prezent (cartele SIM active) de 159,6%.

La rândul său, rata de penetrare a cartelelor SIM cu consum de internet mobil reprezintă 115,5%.

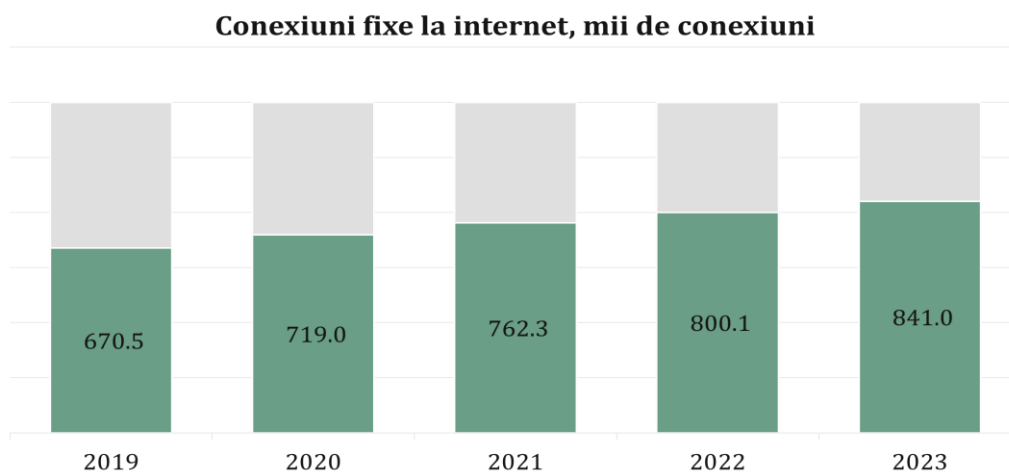
Astfel, accesul la servicii de telefonie mobilă și internet în bandă largă este asigurat pretutindeni, ceea ce permite tuturor afacerilor să utilizeze întreaga gamă de servicii ale societății informaționale, cum ar fi e-guvernare, e-comerț, plăți electronice, etc.

6) Servicii de acces Internet fix de bandă largă

○ Evoluția conexiunilor fixe la internet fix de bandă largă.

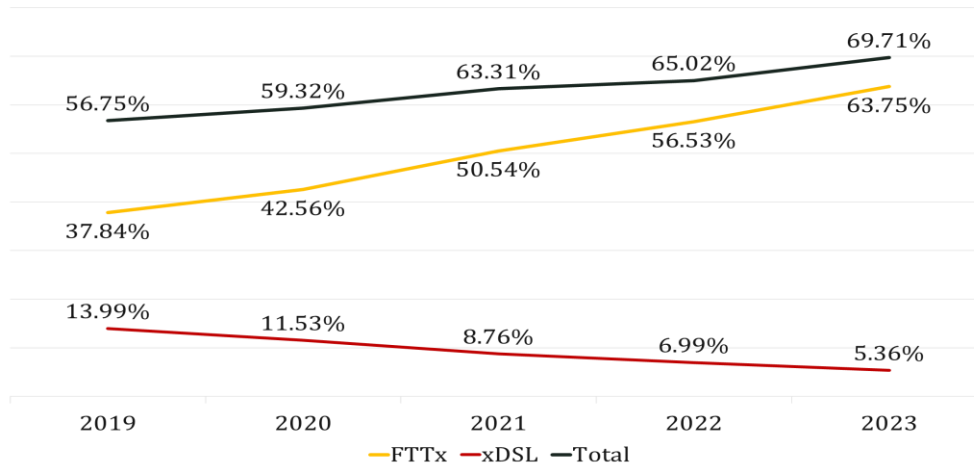
La sfârșitul anului 2023, numărul de abonați la Internet fix a atins valoarea de 841,0 mii, fiind în creștere cu circa 41 mii (5,1%), față de finele anului 2022.

○ Rata de penetrare a conexiunilor la internet fix la 100 de gospodării, în funcție de tehnologia de acces.

Din diagramă se poate observa că, 69,7% din gospodării au conexiune fixă la internet în bandă largă. Din totalul abonaților la Internet fix, 91,3% sunt conectați prin intermediul tehnologiei FTTx, respectiv 7,6% - prin xDSL și 1,1% - pe baza altor tehnologii.

Rata de penetrare a conexiunilor fixe la internet la 100 de gospodării, în funcție de tehnologia de acces, %

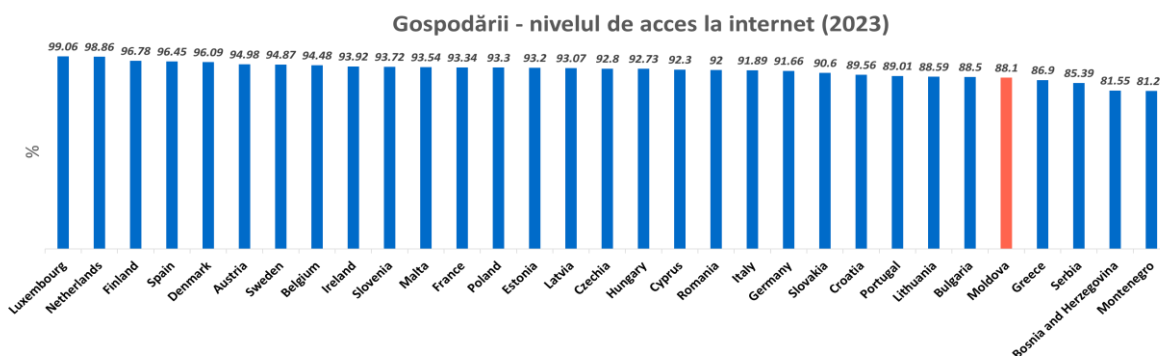
La finele anului 2023 51,8% din numărul total de abonați Internet fix în bandă largă optează pentru conexiuni de peste 100 Mbps, 36,3% - utilizează Internet fix cu viteze cuprinse între 30-100 Mbps, 10,9% folosesc conexiuni cuprinse între 10-30 Mbps.

Numărul solicitanților care au ales serviciile de Internet fix cu viteze de peste 100 Mbps, a crescut în anul 2023 cu 29,8%, comparativ cu anul 2022, și a alcătuit circa 435,6 mii, numărul celor care preferă viteze cuprinse între 30-100 Mbps a scăzut cu 13% și a constituit puțin peste 305 mii.

În funcție de numărul de abonați la serviciile de acces la Internet fix în bandă largă, SA „Moldtelecom” deține o cotă de piață de 52,3%, urmat de SRL „Starnet Soluții” care deține o cotă de 22,2%, SA „Orange Moldova” a atins o cotă de 12%, iar ceilalți furnizori au deținut o cotă de piață de 13,5%.

7) Nivelul de acces al gospodăriilor la internet.

În Republica Moldova, 88,1% din gospodării au acces la internet, ceea ce o plasează între țări precum Bulgaria și Grecia, conform sursei Statistics | Eurostat¹⁹.

8) Servicii de acces Internet mobil de bandă largă

Numărul cartelelor SIM active deținute de către utilizatorii care au accesat servicii de Internet mobil a crescut cu circa 73,4 mii (+ 2,6%), față de anul 2022, ajungând la 2,9 mil. cartele. Totodată, din numărul total de cartele SIM active, 79,3% reprezintă numărul cartelelor deținute de utilizatorii care au accesat Internetul mobil prin intermediul rețelelor 4G, în creștere, față de anul precedent, cu circa 81,3 mii cartele sau 3,7%.

În anul 2023 numărul cartelelor SIM active deținute de utilizatori care au accesat Internetul mobil prin intermediul smartphone-urilor s-a majorat cu circa 86,6 mii cartele sau 3,2 % față de anul precedent, totodată, numărul cartelelor SIM active deținute de utilizatorii de servicii de acces la Internet mobil dedicat a înregistrat diminuare de circa 13,2 mii cartele.

¹⁹ [EUROSTAT. Households - level of internet access](#)

Traficul mediu lunar (AUPU) de Internet mobil consumat prin intermediul smartphone-ului a crescut cu 31,7% și a ajuns la 8,3 GB per utilizator/lună, iar un utilizator care a accesat Internet mobil dedicat a generat în mediu un trafic lunar (AUPU) de 37,4 GB per utilizator/lună, în creștere cu 3,0%, față de anul 2022.

Conform situației la finele anului 2023, cota de piață deținută de SA „Orange Moldova” pe piața serviciilor de acces la Internet mobil dedicat, în funcție de numărul de utilizatori activi, a fost de 49,1%, SA „Moldtelecom” deținea o cotă de 31,4%, iar SA „Moldcell” – de 19,5%.

La finalul anului 2023, numărul de utilizatori care au beneficiat de serviciile Machine-to-Machine (M2M), a înregistrat o creștere de 35,9%, față de anul precedent, și a acumulat circa 127,7 mii de utilizatori, respectiv venitul obținut din furnizarea serviciilor M2M s-a majorat cu 8,3% și a constituit puțin peste 19 mil. lei.

9) Unul din indicatori cheie ai dezvoltării societății informaționale, este Indicele de disponibilitate în rețea (Network Readiness Index - NRI).

Conform Raportului Network Readiness Index 2023²⁰, Republica Moldova ocupă locul 67 din 134 de țări, cu un scor de 47,69. Țara se evidențiază prin infrastructura de telefonie mobilă și accesibilitatea internetului mobil, însă are provocări în asigurarea accesului gospodăriilor la internet fix de mare viteză. De asemenea, există o lipsă de strategie unitară pentru dezvoltarea sectorului TIC. Moldova este recunoscută pentru progresele în transformarea digitală, având premise favorabile pentru o dezvoltare rapidă conform evaluărilor internaționale.

Moldova demonstrează progrese și stabilitate în domeniul digital, dar are oportunități de dezvoltare, mai ales în adoptarea tehnologiilor de viitor și în îmbunătățirea competențelor digitale. Aceste aspecte ar putea contribui semnificativ la consolidarea competitivității economiei digitale a țării în anii următori.

În concluzie, putem constata că în Republica Moldova s-a format o piață modernă și competitivă de comunicații electronice, cu o vastă infrastructură de comunicații fixe și mobile de bandă largă, cu un grad înalt de pregătire și de conformare la cerințele Directivei (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului de instituire a Codului European al comunicațiilor electronice, precum și alte acte conexe din legislația Uniunii Europene care vor fi transpuse în noul cadru de reglementare a domeniului.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prin transpunerea directă în legislația națională a Directivei (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice, precum și a altor acte conexe din legislația Uniunii Europene în domeniul comunicațiilor electronice se urmărește crearea unui nou cadru legal care va încuraja dezvoltarea rețelelor de comunicații electronice de bandă largă și implementarea tehnologiilor de ultimă generație, concurența durabilă, interoperabilitatea serviciilor de comunicații electronice, securitatea rețelelor și a serviciilor de comunicații electronice, obținerea de beneficii în favoarea utilizatorilor finali, inclusiv modificarea setului de servicii incluse în serviciul universal în domeniul comunicațiilor electronice.

Totodată, armonizarea legislației naționale la acquis-ul comunitar în domeniul comunicațiilor electronice, va crea premise pentru includerea Republicii Moldova în zona Uniunii Europene „roam like at home”, urmare la ce utilizatorii din Republica Moldova vor beneficia în vizite scurte pe teritoriul UE de tarife în roaming „ca acasă”, aceeași abordare fiind aplicată și pentru utilizatorii din statele UE, aflați în vizite scurte pe teritoriul țării noastre.

²⁰ [Network Readiness Index 2023](#)

Scopul proiectului de lege este:

- 1) de a dezvolta o piață a comunicațiilor electronice în Republica Moldova, caracterizată prin rețele performante, concurența durabilă, interoperabilitatea serviciilor, accesibilitatea, securitatea rețelelor și serviciilor; și
- 2) de a îmbunătăți experiența utilizatorilor de servicii de comunicații electronice oferindu-le o gamă mai largă de servicii, la prețuri mai bune și de o calitate înaltă pentru toți utilizatorii, pe principiul incluziunii sociale.

Obiectivele urmărite prin adoptarea actului normativ:

- 1) **Modernizarea cadrului legislativ, alinierea la legislația UE:** actualizarea legislației naționale pentru a transpune cerințele Directivei (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului și a altor acte conexe pentru a asigura conformitatea cu normele europene în domeniul comunicațiilor electronice.
- 2) **Promovarea conectivității:** creșterea gradului de utilizare a rețelelor de foarte mare capacitate, inclusiv a rețelelor fixe, mobile și fără fir, pentru cetățeni și companii.
- 3) **Îmbunătățirea accesului la tehnologie:** extinderea accesului la rețele de foarte mare capacitate și la servicii de internet de mare viteză pentru cetățeni și companii.
- 4) **Promovarea intereselor cetățenilor:**
 - asigurarea unor beneficii maxime în ceea ce privește alegerea, prețul și calitatea prin intermediul unei concurențe eficiente;
 - asigurarea protecției consumatorilor prin norme specifice;
 - asigurarea unui nivel înalt de transparență în ceea ce privește serviciile și tarifele oferite de furnizorii de comunicații electronice;
 - abordarea nevoilor unor grupuri sociale specifice, în special ale persoanelor cu dizabilități, ale persoanelor în vârstă și ale persoanelor cu nevoi sociale speciale;
 - utilizarea noilor tehnologii în scopul combaterii abuzului sexual asupra copiilor în mediul online.
- 5) **Facilitarea intrării pe piață și promovarea concurenței:** stimularea concurenței pe piața comunicațiilor electronice prin introducerea unor reglementări clare și echitabile pentru toți furnizorii.
- 6) **Implementarea de norme comune și reglementări previzibile:**
 - utilizarea efectivă, eficientă și coordonată a spectrului radio;
 - inovare deschisă;
 - dezvoltarea rețelelor transeuropene;
 - disponibilitatea și interoperabilitatea serviciilor la nivel european.

Principalele elemente noi și modificări propuse:

- 1) **Promovarea conectivității și încurajarea mai multor investiții în rețele de foarte mare capacitate:**
 - definirea și promovarea rețelelor de foarte mare capacitate pentru a asigura accesul la servicii de comunicații de înaltă calitate.
 - creșterea atractivității pentru întreprinderi de a **investi în noi infrastructuri de înaltă calitate**, atât la nivel local, cât și dincolo de frontierele naționale;
 - sporirea **previzibilității normelor privind coinvestițiile și promovarea partajării riscurilor în implementarea rețelelor de foarte mare capacitate**, inclusiv a rețelelor 5G;
 - promovarea **unei concurențe durabile** în beneficiul consumatorilor.
- 2) **Promovarea dezvoltării pieței interne și a concurenței:**
 - **reglementarea previzibilă a acordării de licențe pentru spectrul de frecvențe radio** pentru banda largă fără fir timp de cel puțin 20 de ani pentru a promova investițiile, în special în conectivitatea 5G, și convergența sporită a procedurilor naționale de selecție;

- **noi benzi de frecvență pentru conectivitatea 5G**, pentru conexiuni la internet mai rapide și o conectivitate mai bună, împreună cu sincronizarea acordării licențelor de spectru și un regim de reglementare mai puțin strict pentru implementarea echipamentelor de rețele mobile de mici dimensiuni;

- **asigurarea unor condiții de concurență echitabile și extinderea normelor la furnizorii care nu au fost reglementați pe baza cadrului anterior, aplicarea normelor pentru furnizorii (over-the-top)** care oferă o varietate de servicii, care nu utilizează numere de apel, cum ar fi comunicațiile interpersonale, conținutul și serviciile cloud (de exemplu, aplicații de mesagerie și e-mail).

- autoritatea de reglementare analizează în mod regulat piețele relevante cu scopul de a **limita reglementarea specifică a pieței doar atunci când este strict necesar** pentru un mediu de reglementare competitiv și favorabil investițiilor, în beneficiul consumatorului;

- aplicarea **reglementării simetrice** în anumite situații specifice pentru a asigura concurența.

3) Armonizarea cadrului de reglementare:

- asigurarea accesibilității și disponibilității în întreaga țară a accesului la internet în bandă largă și a comunicațiilor de voce prin intermediul concurenței efective și a opțiunilor de alegere;

- în cazul în care nevoile consumatorilor nu sunt satisfăcute de piață, obligațiile de serviciu universal garantează disponibilitatea unor servicii la prețuri accesibile, indiferent de circumstanțele personale, cum ar fi locația, venitul sau starea socială;

- internetul în bandă largă trebuie să aibă o lățime de bandă suficientă pentru a utiliza servicii importante, cum ar fi guvernarea electronică, serviciile bancare prin internet și apelurile video de calitate standard.

Rezultatele scontate:

1) Pe termen scurt (1-2 ani):

- alinierea cadrului normativ și de reglementare la legislația Uniunii Europene;
- creșterea transparenței și protecției consumatorilor în sectorul comunicațiilor electronice.

2) Pe termen mediu (3-5 ani):

- modernizarea infrastructurii de comunicații electronice și îmbunătățirea accesului la internet de mare viteză pentru cetățeni și companii;

- consolidarea pieței de comunicații electronice prin stimularea concurenței și atragerea de noi investiții în infrastructură;

- îmbunătățirea securității și rezilienței rețelelor de comunicații.

3) Pe termen lung (peste 5 ani):

- asigurarea unei piețe de comunicații electronice sustenabile și competitive, aliniată la standardele europene;

- crearea unui mediu favorabil pentru inovație și dezvoltarea de noi tehnologii și servicii în domeniul comunicațiilor electronice.

Descrierea detaliată a prevederilor proiectului și evidențierea elementelor noi:

Proiectul de act normativ are ca finalitate transpunerea în legislația națională a Directiva (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice, act legislativ prin care au fost cuprinse într-un singur document și actualizate majoritatea Directivelor anterioare din domeniul comunicațiilor electronice.

Această reformare a cadrului european din domeniul comunicațiilor electronice a creat și ocazia unor modificări și completări de anvergură pentru normele naționale ce stau la baza furnizării de rețele și servicii de comunicații electronice.

Prin proiectul de lege se propune o serie de modificări și/sau completări a legislației naționale în domeniu, ce urmăresc atingerea unei mai bune conectivități pentru utilizatori, documentul fiind parte a unor măsuri de politică necesare pentru a sprijini dezvoltarea rețelor și serviciilor de comunicații electronice.

1) Principalele schimbări ce sunt aduse în raport cu legislația națională ce se intenționează a fi modificată și completată:

Noul act normativ garantează furnizarea unor servicii de comunicații electronice destinate publicului, de înaltă calitate și la prețuri accesibile, într-un mediu concurențial cu mai multe opțiuni de alegere. În plus, acesta asigură un cadru pentru satisfacerea necesităților utilizatorilor finali, inclusiv a celor cu dizabilități, permițându-le accesul la serviciile de comunicații electronice în condiții de egalitate cu ceilalți utilizatori, în situațiile în care piața nu reușește să îndeplinească aceste necesități în mod satisfăcător.

De asemenea, au fost introduse prevederi care definesc limitele de aplicare ale actului normativ. Aceste prevederi nu afectează măsurile destinate asigurării ordinii publice, securității naționale și apărării naționale, normele privind reglementarea conținutului și politica în domeniul audiovizualului, precum și reglementările referitoare la punerea pe piață a echipamentelor radio.

În conformitate cu Codul european al comunicațiilor electronice, definiția serviciilor de comunicații electronice va fi actualizată. Astfel „serviciu de comunicații electronice” înseamnă un serviciu furnizat în mod normal în schimbul unei remunerații prin intermediul rețelor de comunicații electronice, care cuprinde, cu excepția serviciilor care furnizează sau exercită un control editorial asupra conținutului transmis prin intermediul rețelor și serviciilor de comunicații electronice, următoarele tipuri de servicii:

a) „serviciul de acces la internet” înseamnă un serviciu de comunicații electronice accesibile publicului care oferă acces la internet și, prin urmare, conectivitate la aproape toate punctele finale ale internetului, indiferent de tehnologia de rețea și de echipamentul terminal utilizate;

b) serviciu de comunicații interpersonale; și

c) serviciile care constau în întregime sau în principal în transmiterea de semnale, cum ar fi serviciile de transmisie utilizate pentru furnizarea de servicii de la mașină la mașină și pentru radiodifuziune;

2) Regimul de autorizare generală

Proiectul de lege actualizează regimul de autorizare generală - ansamblul de reguli și principii aplicabile persoanelor fizice sau juridice care furnizează rețele și servicii de comunicații electronice în Republica Moldova.

Noua lege va asigura implementarea principiului neutralității tehnologice, permițând astfel adaptarea la progresul tehnologic, inclusiv la noile metode de gestionare a rețelor de comunicații electronice.

Furnizarea de rețele sau servicii de comunicații electronice, cu excepția serviciilor de comunicații interpersonale independente de numerotare, este liberă în condițiile prevăzute de prezenta lege și poate fi limitată numai în cazul în care acest lucru este necesar din motivele prevăzute de legislație (tratament special pentru cetățenii străini din motive de ordine publică, securitate publică sau sănătate publică).

Autorizația generală pentru furnizarea de rețele sau servicii de comunicații electronice, precum și drepturile de utilizare a spectrului de frecvențe radio și a resurselor de numerotare pot **fi supuse numai condițiilor enumerate în anexa I la lege.**

Aceste condiții sunt **impartiale, proporționale și transparente** și asigură, în cazul drepturilor de utilizare a spectrului radio, utilizarea efectivă și eficientă a acestuia în conformitate cu art. 47 și 53 din proiectul de lege și, drepturile de utilizare a resurselor de numerotare, în conformitate cu art. 96.

Obligațiile specifice impuse furnizorilor în temeiul art. 63 alin. (1) și (5) și al art. 64, 70 și 85 din proiectul de lege (reglementare asimetrică pentru furnizorii cu putere semnificativă pe

pieță) sau celor desemnați să furnizeze serviciul universal în temeiul proiectului de lege sunt separate din punct de vedere juridic de drepturile și obligațiile prevăzute în autorizația generală.

Agenția poate solicita prezentarea unei **declarații/notificări standardizate** de către furnizorul în cauză. Emiterea unui act administrativ individual nu este necesară pentru exercitarea drepturilor care decurg din autorizația generală.

Furnizorii care fac obiectul unei autorizații generale au dreptul:

- să furnizeze rețele și servicii de comunicații electronice;
- să le fie examinată cererea de acordare a drepturilor necesare pentru instalarea de infrastructuri în conformitate cu art. 45;
- să utilizeze, sub rezerva articolelor 16, 48 și 57 din proiectul de lege, spectrul radio în legătură cu rețelele și serviciile de comunicații electronice;
- să li se analizeze cererea pentru drepturile necesare de utilizare a resurselor de numerotare în conformitate cu art. 96.

În cazul în care aceste întreprinderi furnizează publicului rețele sau servicii de comunicații electronice, autorizația generală le dă dreptul să:

- să negocieze interconectarea cu și, după caz, să obțină accesul la sau interconectarea de la alți furnizori de rețele publice de comunicații electronice sau de servicii de comunicații electronice accesibile publicului care fac obiectul unei autorizații generale în Republica Moldova în conformitate cu proiectul de lege;
- să li se ofere posibilitatea de a fi desemnați să furnizeze diferite elemente ale serviciului universal sau să acopere diferite părți ale teritoriului național în conformitate cu art. 88 sau 89 din proiectul de lege.

Regimul de autorizare generală nu va fi aplicat pentru serviciile de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere de la regimul de autorizare generală, deoarece aceste servicii nu utilizează resurse de numerotație publice și nu participă la un ecosistem interoperabil asigurat public.

În ceea ce privește capacitățile rețelelor de comunicații electronice, proiectul de lege prioritizează parametri precum performanța, disponibilitatea și fiabilitatea. Astfel, rețelele de foarte mare capacitate trebuie să ofere performanțe echivalente cu cele ale rețelelor bazate pe fibră optică, cel puțin până la punctul de distribuție din locația deservită.

În cazul unei conexiuni fixe, aceasta înseamnă o performanță a rețelei similară cu cea obținută printr-o infrastructură de fibră optică până la un imobil colectiv, considerat punctul de distribuție.

Pentru conexiunile radio, performanța rețelei trebuie să fie comparabilă cu cea a unei instalații de fibră optică până la stația de bază, considerată locația deservită. Conform principiului neutralității tehnologice, alte tehnologii și medii de transmisie nu ar trebui excluse, dacă oferă capacități similare.

Un alt element de noutate adus de Codul european al comunicațiilor electronice, pentru a susține piața internă europeană și a facilita coordonarea transfrontalieră eficace, este atribuirea de noi responsabilități [Organismului autorităților europene de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice](#) (OAREC). Acesta va fi responsabil de realizarea și menținerea unei baze de date cu furnizorii de rețele și servicii de comunicații electronice notificați. În acest context, Agenția trebuie să transmită OAREC notificările complete primite de la furnizorii de rețele și servicii de comunicații electronice.

3) Accesul la spectrul de frecvențe radio, gestionarea spectrului radio

Proiectul de lege stabilește modalitatea administrării și gestionării spectrului de frecvențe radio.

Spectrul de frecvențe radio disponibil este o resursă valoroasă, dar în același timp limitată pentru aplicațiile și tehnologiile de bandă largă pentru care este destinat. Din acest motiv, este necesar ca administrarea lui să se facă cât mai eficient, astfel încât să se asigure premisele pentru utilizarea optimă pe termen lung, atât prin prisma dezvoltării de rețele de comunicații performante de ultimă generație, capabile să furnizeze servicii de comunicații de bandă largă inovatoare, cât și a promovării competiției pe piața serviciilor de comunicații, care să se reflecte în beneficii pentru utilizatorii finali.

Astfel, proiectul de lege prevede că Agenția va asigura gestionarea eficientă a spectrului radio pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice din Republica Moldova, ținând cont în mod corespunzător de faptul că spectrul radio este un bun public care are o importantă valoare socială, culturală și economică.

Aceasta se asigură că alocarea, eliberarea autorizațiilor generale și acordarea drepturilor individuale de utilizare a spectrului radio pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice se bazează pe criterii obiective, transparente, pro concurențiale, nediscriminatorii și proporționale.

La aplicarea acestui articol se respectă acordurile internaționale relevante, inclusiv Regulamentul de radiocomunicații al Uniunii Internaționale a Telecomunicațiilor (UIT) și alte acorduri adoptate în cadrul UIT aplicabile spectrului radio, și se pot lua în considerare, de asemenea, considerente de politică publică.

Agenția și MDED, după caz, promovează armonizarea utilizării spectrului radio de rețelele și serviciile de comunicații electronice din Republica Moldova cu Uniunea Europeană, în conformitate cu necesitatea de a asigura utilizarea efectivă și eficientă a acestuia și în vederea obținerii de beneficii pentru consumatori, cum ar fi concurența, economiile de scară și interoperabilitatea rețelelor și serviciilor. În acest sens, acestea acționează în conformitate cu art. 4 din prezenta lege prin:

- a) urmărirea acoperirii în bandă largă fără fir a Republicii Moldova și a populației la o calitate și o viteză ridicate, precum și acoperirea principalelor căi de transport naționale, inclusiv a rețelei transeuropene de transport, în conformitate cu dispozițiile acordului dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană;
- b) facilitarea dezvoltării rapide a noilor tehnologii și aplicații de comunicații fără fir, inclusiv, după caz, în cadrul unei abordări intersectoriale;
- c) asigurarea previzibilității și coerenței în ceea ce privește acordarea, reînnoirea, modificarea, restricționarea și retragerea drepturilor de utilizare a spectrului radio pentru a promova investițiile pe termen lung;
- d) asigurarea prevenirii interferențelor prejudiciabile transfrontaliere sau naționale, în conformitate cu art. 31 și, respectiv, 48 și luarea măsurilor preventive și corective adecvate în acest scop;
- e) promovarea utilizării partajate a spectrului radio între utilizări similare sau diferite ale spectrului radio, în conformitate cu legea privind concurența;
- f) aplicarea celui mai adecvat și mai puțin oneros sistem de autorizare posibil, în conformitate cu art. 48, astfel încât să se maximizeze flexibilitatea, partajarea și eficiența utilizării spectrului radio;
- g) aplicarea unor norme pentru acordarea, transferul, reînnoirea, modificarea și retragerea drepturilor de utilizare a spectrului radio care sunt stabilite în mod clar și transparent pentru a garanta certitudinea, coerența și previzibilitatea reglementării;
- h) urmărirea coerenței și predictibilității în ceea ce privește modul în care este autorizată utilizarea spectrului radio pentru protejarea sănătății publice, ținând cont de [Regulamentul sanitar privind limitarea expunerii populației la câmpuri electromagnetice de la 0 Hz la 300 GHz](#).

Principiile neutralității tehnologiilor utilizate și a serviciilor furnizate au fost integrate deja în legislația națională, permițând titularilor drepturilor de utilizare să aleagă tehnologiile folosite pentru furnizarea serviciilor de comunicații electronice. Aceasta a stimulat adoptarea celor mai bune tehnologii disponibile și a serviciilor adecvate pentru fiecare tip de aplicație, conform **Tabelului național de atribuire a benzilor de frecvențe radio (TNABF)**, respectând

prevederile deciziilor și recomandărilor relevante ale Conferinței Europene a Administrațiilor de Poștă și Telecomunicații (CEPT).

Pe lângă cerințele de neutralitate a tehnologiei și a serviciilor furnizate, proiectul prevede o flexibilitate mai mare de a transfera drepturile de utilizare a resurselor de spectru, astfel creând un cadru normativ care permite o mai mare libertate în furnizarea serviciilor de comunicații electronice pentru public.

De asemenea se introduce un nou concept ce poate fi folositor pentru o utilizare mai eficientă a spectrului de frecvențe radio - utilizarea în comun a spectrului de frecvențe radio. Conceptul dat este definit ca fiind accesul care permite unui număr de doi sau mai mulți utilizatori să folosească aceleași benzi de frecvențe radio în temeiul unui acord specific de utilizare în comun, autorizat pe baza unei autorizații generale, a unor drepturi individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio sau a unei combinații a acestora, pentru a facilita utilizarea în comun a unei benzi de frecvență radio, sub rezerva unui acord obligatoriu al tuturor părților implicate, în conformitate cu normele de utilizare în comun, așa cum sunt incluse în drepturile lor de utilizare a spectrului de frecvențe radio, astfel încât să se garanteze tuturor utilizatorilor acorduri de utilizare în comun previzibile și fiabile, cu respectarea normelor de drept în domeniul concurenței.

Odată cu acest concept se urmărește o mai bună utilizare a frecvențelor radio, exploatarea intensivă și mai eficientă a acestei resurse limitate. Cu toate acestea se menține necesitatea respectării unor cerințe anterior predefinite, urmând a fi avute în vedere și protejarea normelor de drept existente în domeniul concurenței.

Utilizarea în comun a spectrului de frecvențe radio nu trebuie să fie un scop în sine întrucât acest mod de utilizare nu trebuie să afecteze concurența, aspect esențial de menținut într-o piață extrem de dinamică. Ca atare, utilizarea în comun a spectrului este posibilă doar atunci când facilitează utilizarea eficientă a spectrului de frecvențe radio, concurența și inovarea. Cu alte cuvinte, utilizarea în comun a spectrului de frecvențe radio este circumstanțiată unor criterii ce trebuie respectate atât de către autoritatea de reglementare, cât și de către utilizatorii spectrului de frecvențe radio.

Prin proiectul de lege se propune ca durata de valabilitate a drepturilor de utilizare acordate în benzi armonizate să fie de 20 de ani (15 ani, cu posibilitatea de prelungire a acestora cu încă 5 ani), urmând ca încă de la acordarea inițială a drepturilor să fie cunoscute, în mod transparent, criteriile generale pentru prelungirea duratei drepturilor de utilizare.

Pe de altă parte, pentru a permite o flexibilitate în aplicarea cadrului legal, proiectul de act normativ prevede și posibilitatea ca drepturile de utilizare a frecvențelor radio să fie acordate pentru perioade care pot depăși 20 de ani (dar nu mai mult de 25 de ani) în situația în care anumite benzi de frecvențe radio sunt acordate pentru prima dată în vederea furnizării serviciilor de comunicații electronice pe suport radio de bandă largă (această cazualitate în care banda ori benzile de frecvențe radio sunt desemnate pentru alte servicii de radiocomunicații) sau este necesară asigurarea expirării simultane a duratei drepturilor pentru una sau mai multe benzi de frecvențe radio.

În mod evident, proiectul de act normativ prevede și posibilitatea ca durata drepturilor de utilizare a frecvențelor radio să poată fi ajustată, inclusiv în sensul acordării drepturilor de utilizare pentru perioade mai scurte, același scop fiind urmărit - expirarea simultană a duratei drepturilor pentru una sau mai multe benzi de frecvențe radio.

Frecvențele radio, resurse publice aflate în proprietatea publică a statului, sunt utilizate atât pentru furnizarea de servicii de comunicații electronice în benzi de frecvențe radio ce au statut de utilizare neguvernamental, cât și pentru asigurarea activităților, în interes guvernamental, instituțiilor competente din cadrul sistemului național de apărare, ordine publică și securitate națională, separarea între cele două tipuri de atribuiri a benzilor de frecvențe radio neguvernamentală și guvernamentală - este specificată în cadrul **Tabelului Național de Atribuire a Benzilor de Frecvență (TNABF)**.

Destinația benzilor de frecvențe radio în cadrul TNABF nu poate fi independentă de atribuiri realizate la nivel internațional ori european, dimpotrivă, natura transfrontalieră a comunicațiilor realizate prin intermediul undelor radio fiind factorul care a generat, în cele mai

multe cazuri, o abordare similară în benzile de frecvențe radio destinate furnizării de servicii de comunicații electronice paneuropene.

Prin proiect se propune, ca normă nouă, ca **TNABF** să fie adoptat prin decizie a Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, în urma consultării cu **Comisia de stat pentru frecvențe radio a Republicii Moldova** pentru atribuirile cuprinzând benzi de frecvențe radio cu utilizare guvernamentală sau a celor aflate în partaj guvernamental/negvernamental.

Această viziune vine ca urmare a faptului că TNABF este un instrument aflat în permanentă schimbare și ajustare datorită necesității de armonizare continuă a acestuia cu alte instrumente internaționale, ca Regulamentul Radiocomunicațiilor al Uniunii Internaționale a Telecomunicațiilor, documente adoptate în cadrul Conferinței Europene a Administrațiilor de Poștă și Telecomunicații, iar modificarea și/sau completarea acestuia prin hotărâre a Comisiei de stat este inefficientă.

Această schimbare de abordare față de norma actuală este propusă deoarece spectrul de frecvențe radio este într-o dinamică accentuată, atât în ceea ce privește desemnarea benzilor de frecvențe radio pentru diverse sisteme de radiocomunicații paneuropene și nu numai, cât și pentru diverse sisteme sau aplicații a căror utilizare este armonizată la nivel european și internațional, în contextul dezvoltării digitalizării.

Instituțiile care fac parte din sistemul național de apărare, ordine publică și securitate națională sunt membre ale Comisiei de Stat pentru Frecvențe Radio a Republicii Moldova, care funcționează conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 544/1997 privind aprobarea componenței și regulamentului Comisiei de Stat pentru Frecvențe Radio, cu modificările și completările ulterioare. Acest cadru juridic asigură interdependența decizională privind intervențiile asupra TNABF, oferind acestor instituții posibilitatea de a participa la procesul decizional și de a-și preciza pozițiile față de orice proiect legat de TNABF.

Tot cu privire la spectrul radio, prin proiectul de lege se propun o serie de măsuri care au drept scop o coordonare mai aprofundată a statelor membre, știut fiind că modul în care este administrată această importantă resursă la nivel național poate avea impact asupra pieței unice de la nivelul Uniunii Europene. Au fost propuse astfel măsuri pentru o comunicare mai aprofundată a statelor membre ale Uniunii Europene prin intermediul [Grupului pe Probleme de Politică privind Spectrul Radio](#) (RSPG), grup consultativ al Comisiei Europene ce funcționează în baza Deciziei Comisiei din 11 iunie 2019 de instituire a Grupului pentru politica în domeniul spectrului de frecvențe radio și de abrogare a Deciziei 2002/622/CE²¹.

Pe de altă parte, RSPG are și un important rol de mediere în ceea ce privește interferențele prejudiciabile transfrontaliere.

Prin proiectul de lege se pune accent pe determinarea regimului de autorizare a spectrului de frecvențe radio, fiind indicate ca posibile: regimul de autorizare generală pentru anumite tipuri de aplicații de radiocomunicații și/sau regim de autorizare individuală.

Criteriile ce stabilesc alegerea unui sau altuia dintre cele două regimuri de autorizare sunt indicate în proiect și anume:

- particularitatea sub-benzii ori benzi de frecvențe radio ce face obiectul autorizării;
- nevoia de protecție împotriva interferențelor prejudiciabile;
- elaborarea unor condiții coerente și fiabile pentru utilizarea în comun a spectrului radio în condițiile legii;
- necesitatea de asigurare a calității tehnice a comunicațiilor sau a serviciului furnizat;
- obiective de interes general;
- necesitatea de a se garanta utilizarea eficientă a spectrului de frecvențe radio.

4) Resursele de numerotare telefonică

Evoluția tehnologică și a pieței a dus la tranziția rețelelor către tehnologia de protocol Internet (IP) și a permis utilizatorilor finali să aleagă dintr-o gamă variată de furnizori concurenți

²¹ [Decizia Comisiei din 11 iunie 2019 de instituire a Grupului pentru politica în domeniul spectrului de frecvențe radio și de abrogare a Deciziei 2002/622/CE](#)

de servicii de voce. Noțiunea de „serviciu de telefonie accesibil publicului”, utilizată anterior în Legea comunicațiilor electronice și asociată cu serviciile tradiționale de telefonie analogică, este înlocuită cu termenul „serviciu de comunicații de voce”. Acest nou termen reflectă dezvoltările tehnologice și este neutru din punct de vedere tehnologic.

Totodată, proiectul de lege prevede că Agenția adoptă Planul Național de Numerotare telefonică al Republicii Moldova (denumit în continuare - PNN), sub rezerva restricțiilor impuse din motive de securitate națională. PNN se asigură că toate serviciile de comunicații electronice furnizate publicului dispun de resurse adecvate de alocare numere și de o gamă de numere adecvate.

Prin hotărâre a Agenției, procedurile, condițiile și detaliile de acordare a drepturilor de utilizare a numerelor, normele de utilizare eficientă a acestor resurse de alocare numere, precum și toate detaliile legate de exercitarea competențelor Agenției sunt definite în conformitate cu art. 93-96.

Agenția gestionează PNN, atribuie, rezervă, revocă sau limitează drepturile de utilizare a numerelor sau a grupurilor de numere, supraveghează punerea sa în aplicare și stabilește taxele pentru alocarea și utilizarea numerelor.

Ca element nou, proiectul de lege prevede pentru utilizarea extrateritorială a anumitor resurse de numerotație din PNN pentru furnizarea altor servicii de comunicații electronice decât cele de comunicații interpersonale și asigurarea respectării actelor normative relevante, în special a normelor privind protecția consumatorilor și a altor norme referitoare la utilizarea resurselor de numerotație, indiferent de locul în care au fost acordate drepturile de utilizare și în care sunt utilizate resursele de numerotație în cadrul Uniunii Europene.

Astfel, furnizorii care utilizează resurse de numerotație, prevăzute cu utilizare extrateritorială în PNN, în alte state membre ale UE au obligația de a respecta PNN, și condițiile de utilizare a respectivelor resurse de numerotație aplicabile pe teritoriul Republicii Moldova, precum și normele privind protecția consumatorilor și alte norme naționale, referitoare la utilizarea resurselor de numerotație, aplicabile în statele membre în care se folosesc respectivele numere.

Verificarea respectării obligațiilor legale asociate utilizării extrateritoriale a resurselor de numerotație și sancționarea eventualelor încălcări se realizează cu concursul autorității naționale de reglementare, respectiv al autorităților competente din statele membre ale Uniunii Europene în care se folosesc aceste categorii de resurse de numerotație. Cerințele privind utilizarea extrateritorială nu aduc atingere competențelor statelor membre de a bloca, de la caz la caz, accesul la numere sau servicii în cazul în care acest lucru este justificat din motive de fraudă sau de abuz.

Totodată, se prevede că Agenția va putea stabili condițiile pentru utilizarea pe teritoriul Republicii Moldova a resurselor de numerotație nongeografice, pentru furnizarea de servicii de comunicații electronice, provenind din planurile de numerotație ale altor state ce nu sunt membre ale UE pentru furnizarea de servicii de comunicații interpersonale, provenind din planurile de numerotație ale statelor membre UE, precum și condițiile în care anumite categorii de numere din PNN vor putea fi folosite extrateritorial pentru furnizarea de servicii de comunicații electronice.

Dat fiind faptul că, cererea pentru resurse de numerotație a crescut semnificativ, în principal ca urmare a dezvoltării a serviciilor de tipul Machine-to-Machine (M2M), a dispozitivelor și produselor conectate care echipează mașini, case, clădiri etc., proiectul de lege include prevederi care vor permite Agenției acordarea drepturilor de utilizare a resurselor de alocare numere din PNN pentru furnizarea de servicii specifice altor întreprinderi decât furnizorilor de rețele sau de servicii de comunicații electronice, de exemplu pentru aplicații M2M.

Potrivit Orientărilor OAREC privind criteriile comune pentru evaluarea capacității de a gestiona resurselor de numerotare de către întreprinderi altele decât furnizorii de rețele rețele

sau servicii de comunicații din 6 martie 2020²², Machine-to-Machine este un serviciu care implică un transfer automat de date și informații între dispozitive sau aplicații bazate pe software cu interacțiune umană limitată sau deloc.

5) Studii geografice ale implementărilor de rețele de comunicații electronice

Proiectul de lege prevede realizarea unor studii privind acoperirea rețelelor de comunicații electronice, iar această sarcină va fi prevăzută expres pentru Agenție în articolul 27.

De asemenea, scopul studiilor de acoperire va fi semnificativ extins, acestea urmând să fie utilizate și ca instrument pentru reglementarea piețelor, pentru definirea obligațiilor de acoperire corespunzătoare drepturilor de utilizare a frecvențelor radio sau pentru identificarea ariilor de intervenție prin mecanismele serviciului universal.

Un alt element nou constă în identificarea de către Agenție, pe baza studiilor de acoperire geografică, a zonelor care nu sunt deservite nici de rețelele de foarte mare capacitate, nici de rețelele capabile să asigure viteze de descărcare a datelor de cel puțin 100 de Mbps, iar previziuni de acoperire a acestor zone cu astfel de rețele nu există în viitorul apropiat.

Astfel, Agenția poate invita întreprinderile și autoritățile publice să-și declare intenția de a desfășura rețele de foarte mare capacitate pe durata perioadei de prognoză relevante într-o zonă desemnată. În cazul în care această invitație conduce la o declarație de intenție din partea unei întreprinderi sau din partea unei autorități publice, autoritatea competentă le poate solicita altor întreprinderi și autorități publice să-și declare intenția de a implementa rețele de foarte mare capacitate sau de a efectua un upgrade semnificativ sau de a-și extinde semnificativ rețeaua pentru a atinge o performanță de cel puțin 100 Mbps viteze de descărcare în această zonă.

Publicarea informațiilor despre aceste zone desemnate ar putea motiva realizarea de investiții de către furnizorii care ar dori să beneficieze de avantajele „primului venit”.

Pentru a încuraja concurența, în cazul în care piața nu oferă suficiente informații, Agenția va trebui să furnizeze utilizatorilor finali și să actualizeze periodic un instrument informativ care să le permită identificarea, la un nivel de detaliu util, a disponibilității conectivității la rețelele de comunicații electronice într-o anumită zonă.

Studiile privind acoperirea rețelelor de comunicații electronice, prevăzute în proiectul de lege, sunt distincte de inventarul rețelelor publice de comunicații electronice și al elementelor de infrastructură fizică necesare susținerii acestora, conform art. 24 alin. (2) din Legea nr. 28/2016 privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice, cu completările ulterioare.

Studiile de acoperire au ca scop identificarea ariilor geografice, la un anumit nivel de detaliu, care ar putea fi deservite sau care nu ar putea fi deservite de rețelele de comunicații electronice cu servicii în bandă largă. Inventarul se concentrează în principal pe stabilirea traseelor rețelelor publice de comunicații electronice. Rezultatele studiilor de acoperire ar trebui să ofere un grad rezonabil de aproximare, în timp ce rezultatele inventarului ar trebui să aibă un grad ridicat de certitudine. Studiile de acoperire și inventarul sunt instrumente complementare, dar distincte, în ceea ce privește obiectivele și rezultatele pe care le pot oferi.

6) Portabilitate și transfer la un alt furnizor de servicii de acces la internet

În ceea ce privește serviciul de portabilitate este de menționat că proiectul prevede extinderea drepturilor utilizatorilor finali. Astfel, utilizatorii finali vor putea, în anumite condiții, să își păstreze numărul de telefon asignat printr-un contract care a încetat între timp. De asemenea, s-a prevăzut expres ca utilizatorilor finali să nu le fie percepute tarife pentru serviciul de portabilitate, respectiv să li se activeze numerele în termen de o zi lucrătoare, dacă nu a fost solicitată, în mod expres, portarea la o altă dată ulterioară. Pentru consumatori s-a prevăzut ca, în plus, să li se returneze, la cerere, creditul rămas neutilizat plătit în avans furnizorului la al cărui serviciu se renunță.

²² [BEREC guidelines on common criteria for the assessment of the ability to manage numbering resources by undertakings other than providers of electronic communications networks or services and of the risk of exhaustion of numbering resources if numbers are assigned to such undertakings](#)

Suplimentar serviciului de portabilitate va fi reglementat și transferul la un alt furnizor de servicii de acces la internet. În cazul ambelor procese furnizorul la al cărui serviciu se renunță are obligația să continue furnizarea, în aceleași condiții, până la momentul activării serviciului de către noul furnizor, contractul cu furnizorul la al cărui serviciu se renunță încetând de drept, fără niciun fel de formalitate, la momentul finalizării, după caz, a portării sau transferului. În cazul ambelor procese întreruperea serviciului nu ar trebui să depășească o zi lucrătoare.

Astfel, în cazul ambelor procese Agenția este competentă să stabilească procedura prin care furnizorii acordă utilizatorilor finali despăgubiri în situația în care portarea sau transferul nu sunt realizate în termen ori sunt realizate în absența acordului utilizatorilor finali. Pentru transfer este prevăzut un caz particular de acordare de despăgubiri în favoarea utilizatorilor finali, respectiv nerespectarea programării agreeate pentru instalarea și activarea serviciului de acces la internet.

Agenția va stabili restul condițiilor de realizare a procesului de portare și a celui de transfer la un alt furnizor de servicii de acces la internet.

7) Instalarea punctelor de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă

Proiectul de lege prevede că orice norme care reglementează instalarea punctelor de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă sunt coerente la nivel național și sunt publicate înainte de aplicarea lor (art. 58).

În acest context, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării promovează proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului de specificare a caracteristicilor punctelor de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă²³.

Proiectul hotărârii Guvernului urmează să pună în aplicare normele articolului 57 alineatul (2) din Directiva (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice.

În vederea instalării punctelor de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă, furnizorii vor respecta, cu unele derogări impuse de prezentul proiect de lege, prevederile Legii privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice nr. 28/2016, precum și pentru stabilirea unor măsuri pentru reducerea costului instalării rețelelor de comunicații electronice, cu completările ulterioare.

8) Servicii

Proiectul de lege prevede dispoziții menite să consolideze protecția consumatorilor în ceea ce privește comunicațiile, atât prin intermediul serviciilor tradiționale (apeluri, SMS), cât și al serviciilor bazate pe internet, prin:

- a) garantarea faptului că toți consumatorii au acces la servicii de comunicații la prețuri accesibile, inclusiv acces adecvat la internet în bandă largă, pentru servicii precum guvernarea electronică, serviciile bancare online și apelurile video;
- b) acordarea unui acces echivalent la comunicații pentru utilizatorii finali cu handicap;
- c) promovarea transparenței tarifare și a comparării ofertelor contractuale, de exemplu prin intermediul rezumatelor contractelor;
- d) garantarea unei securități mai bune împotriva hacking-ului, malware-ului etc.;
- e) protejarea consumatorilor care se abonează la pachete de servicii grupate;
- f) facilitarea schimbării furnizorului de servicii și a păstrării aceluiași număr de telefon, inclusiv norme privind compensațiile în cazul în care procesul nu merge bine sau durează prea mult;
- g) sporirea protecției cetățenilor în situații de urgență, inclusiv găsirea unei locații mai precise a apelantului, extinderea comunicațiilor de urgență la mesajele text și apelurile video și instituirea unui sistem de transmitere a avertismentelor publice pe telefoanele mobile.

9) Drepturile utilizatorilor finali

²³ [Anunt privind consultarea publică a proiectului hotărârii Guvernului privind specificarea caracteristicilor punctelor de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă](#)

În scopul sporirii protecției drepturilor utilizatorilor finali, în conformitate cu cele mai bune practici din statele membre ale UE, proiectul de lege reglementează în mod explicit informațiile precontractuale, pe care furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului, altele decât serviciile de transmisie utilizate pentru furnizarea de servicii între dispozitive, sunt obligați să le pună la dispoziția consumatorilor, stabilind că acestea vor include atât informațiile indicate în Anexa VII la proiectul de lege, cât și informațiile menționate în art. 5 și 6 din [Directiva 2011/83/UE](#) ²⁴.

Proiectul de lege prevede un set de informații, aliniat cu cel din statele membre UE, care vor fi puse la dispoziția consumatorilor, indiferent de modalitatea de încheiere a contractului. Suplimentar, au fost reglementate informații specifice pentru încheierea contractelor la distanță sau în afara spațiilor comerciale, răspunzând astfel cerințelor europene privind informarea corespunzătoare a consumatorilor fără a împovăra furnizorii.

În ceea ce privește protecția conferită consumatorilor, proiectul de lege stabilește dispoziții referitoare la informațiile contractuale, durata maximă a contractului și pachetele de servicii trebuie să se aplice și microîntreprinderilor, întreprinderilor mici și organizațiilor non-profit, deoarece poziția lor de negociere cu furnizorii de servicii de comunicații electronice este comparabilă cu cea a consumatorilor. Prin urmare, aceste entități beneficiază automat de protecția oferită de prevederile aplicabile consumatorilor, cu excepția cazului în care aleg să negocieze clauze contractuale individualizate.

Un element nou referitor la informarea precontractuală este obligația furnizorilor de servicii de comunicații electronice destinate publicului (altele decât serviciile de transmisie între dispozitive) de a pune la dispoziția utilizatorilor o fișă de sinteză, care reprezintă un sumar al principalelor informații precontractuale.

Modelul acestei fișe va fi stabilit și aprobat de către Agenția prin actul normativ care va transpune prevederile **Regulamentului de Punere în Aplicare (UE) 2019/2243 al Comisiei din 17 decembrie 2019**²⁵, care stabilește modelul fișei de sinteză a contractului, utilizat de furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului, conform Directivei (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului.

Pentru a armoniza informațiile precontractuale cu legislația specifică contractelor la distanță și în afara spațiilor comerciale, proiectul de lege reglementează explicit că aceste informații vor fi furnizate consumatorilor pe un suport durabil. În cazul în care acest lucru nu este posibil, furnizorii pot transmite informațiile printr-un document descărcabil, la care consumatorul va fi atenționat.

Proiectul de lege impune obligația de a furniza aceste informații și documente înainte de încheierea contractelor, inclusiv în cazul contractelor la distanță, iar acestea devin parte integrantă a contractului și nu pot fi modificate decât cu acordul explicit al părților.

În ceea ce privește modificarea clauzelor contractuale, prevederile proiectului de lege permit furnizorilor să modifice unilateral contractul, cu condiția de a notifica consumatorul cu cel puțin o lună înainte, specificând modificările propuse și dreptul acestuia de a denunța contractul fără penalități sau despăgubiri.

Aspectele noi care vizează modificarea contractelor includ:

- Dreptul consumatorului de a denunța contractul nu se aplică dacă modificarea unilaterală inițiată de furnizor este în beneficiul consumatorului, de natură pur administrativă, nu are efect negativ asupra consumatorului, este impusă prin lege sau din motive de interes public.
- Dreptul consumatorului de a rezilia contractul fără costuri suplimentare în cazul unei discrepante semnificative, continue sau frecvente între performanța reală a unui serviciu și cea indicată în contract.

²⁴ [Directiva 2011/83/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2011 privind drepturile consumatorilor, de modificare a Directivei 93/13/CEE a Consiliului și a Directivei 1999/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Directivei 85/577/CEE a Consiliului și a Directivei 97/7/CE a Parlamentului European și a Consiliului](#)

²⁵ [Regulamentul de Punere în Aplicare \(UE\) 2019/2243 al Comisiei din 17 decembrie 2019 de stabilire a modelului fișei de sinteză a contractului care trebuie utilizat de furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului în temeiul Directivei \(UE\) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului](#)

- Stabilirea despăgubirii datorate de consumator în cazul păstrării echipamentului terminal subvenționat la încetarea relației contractuale.

- Penalitățile pentru denunțarea unilaterală a contractului înainte de termen nu pot depăși cuantumul beneficiilor acordate.

Proiectul de lege include reguli privind prelungirea automată a contractelor și informarea utilizatorilor finali, în timp util și pe suport durabil, despre încetarea contractului și mijloacele de reziliere, dacă consumatorul nu dorește continuarea relației contractuale. Pentru a asigura consumatorului posibilitatea de a lua o decizie informată privind continuarea relației contractuale, furnizorii vor fi obligați să pună la dispoziție informații despre cele mai bune tarife pentru serviciile furnizate, la momentul notificării prelungirii contractului.

Pentru a proteja consumatorii în relația cu furnizorii, proiectul de lege clarifică situațiile considerate elemente esențiale ale contractului, pentru care este necesar consimțământul expres al consumatorului. Acestea includ perioada contractuală inițială, adăugarea de servicii noi și modificarea tarifelor serviciilor contractate.

Proiectul de lege stabilește că procedurile și condițiile de încetare a contractelor nu trebuie să descurajeze schimbarea furnizorului, iar în cadrul unui contract nu poate exista decât o singură perioadă contractuală inițială. De asemenea, sunt reglementate explicit cazurile în care consumatorul beneficiază de un pachet de servicii, stipulând că dispozițiile aplicabile unui element al pachetului se aplică tuturor elementelor, inclusiv celor care altfel nu ar intra sub incidența respectivelor dispoziții.

10) Transparență

Unul din obiectivele proiectului de lege este asigurarea unei informări corespunzătoare a consumatorilor, astfel încât aceștia să poată lua cele mai bune decizii, bazate pe existența unor instrumente independente de comparare. Aceste instrumente reprezintă un mijloc eficient pentru utilizatorii finali de a evalua avantajele oferite de diferiți furnizori de servicii de acces la internet și de comunicații interpersonale.

Pentru a atinge scopul reglementării obligației de a furniza astfel de instrumente, proiectul de act normativ prevede că aceste instrumente trebuie să îndeplinească anumite criterii, a căror respectare este certificată printr-un audit realizat de un organism independent.

De asemenea, pentru a răspunde interesului public și a permite altor persoane să utilizeze gratuit și în format de date deschise informațiile publicate de furnizorii de servicii de acces la internet și de comunicații interpersonale destinate publicului bazate pe numere și, dacă este cazul, serviciile de comunicații interpersonale destinate publicului care nu se bazează pe numere, proiectul de act normativ reglementează expres aceste aspecte.

11) Reglementarea piețelor

În ceea ce privește reglementarea piețelor din sectorul comunicațiilor electronice, au fost aduse clarificări legislației existente și au fost introduse elemente noi menite să faciliteze accesul voluntar al întreprinderilor la rețele și investițiile comune realizate de mai multe companii. De asemenea, se urmărește încurajarea instalării rețelelor de foarte mare capacitate.

Astfel, au fost stabilite criteriile care trebuie îndeplinite pentru a putea impune obligații specifice pe o piață, iar termenul general pentru realizarea analizelor de piață a fost extins de la trei la cinci ani. În plus, la alegerea obligațiilor specifice, Agenția trebuie să analizeze noi elemente, precum impactul acordurilor comerciale și al acordurilor de investiții comune între întreprinderi cu putere semnificativă pe piață și alte companii.

Un alt element de noutate este posibilitatea ca întreprinderile desemnate cu putere semnificativă pe piață să își asume angajamente de a permite altor companii să participe în comun la investițiile destinate instalării noilor rețele de foarte mare capacitate. Agenția va analiza atent aceste angajamente pentru a se asigura că respectă criteriile precum disponibilitatea, nediscriminarea și transparența. Dacă angajamentele sunt conforme, Agenția poate impune respectarea acestora, iar în absența unor circumstanțe extraordinare, nu se vor mai impune obligații specifice pentru noile rețele de foarte mare capacitate.

Un regim special a fost prevăzut pentru întreprinderile cu putere semnificativă pe piețele angro, dar care nu sunt prezente pe piețele cu amănuntul. Aceste întreprinderi prezintă un risc scăzut de afectare a concurenței, motiv pentru care obligațiile specifice care le pot fi impuse se referă în principal la acordarea accesului și la nediscriminare, cu excepția unor situații extraordinare.

12) Serviciul universal accesibil

Conceptul de serviciu universal trebuie însă să evolueze odată cu progresele tehnologice și cu evoluția pieței și a cererii utilizatorilor, în acord cu modificările aduse de către Codul european al comunicațiilor electronice, rămânând a fi văzut în continuare ca un mecanism de siguranță care garantează faptul că cel puțin un set de servicii minime este disponibil pentru toți consumatorii, la un preț accesibil.

Accesul la serviciul universal este un drept al tuturor consumatorilor de pe teritoriul Republicii Moldova, care trebuie să aibă acces, la un preț accesibil, la un serviciu de internet în bandă largă suficientă și la servicii de comunicații vocale, inclusiv la conexiunea de bază, într-o locație fixă.

Agenția este autoritatea responsabilă de exercitarea tuturor responsabilităților privind furnizarea unui serviciu universal și prezentarea de recomandări/consiliere Guvernului, în conformitate cu dispozițiile prezentei legi, precum și stabilirea unor standarde suplimentare de calitate a serviciilor, în afara celor menționate în anexa X la prezenta lege.

Proiectul de lege prevede aprobarea unei hotărâri a Guvernului prin care:

- for fi definite conținutul specific și calitatea serviciului universal;
- în urma unei propuneri din partea Agenției, pot fi stabilite măsuri pentru a asigura accesibilitatea din punct de vedere financiar a serviciilor care nu sunt furnizate la un punct fix, în cazul în care se apreciază că acest lucru este necesar pentru a asigura participarea socială și economică deplină a consumatorilor în societate;
- în urma unei propuneri a Agenției, va fi definit serviciul de acces adecvat la internet în bandă largă în sensul art. 86 alin. (1), pentru a asigura lărgimea de bandă necesară participării sociale și economice în societate. Trebuie să poată furniza lățimea de bandă necesară pentru a suporta cel puțin setul minim de servicii specificat în anexa V.

13) Acces și interconectare

În ceea ce privește accesul și interconectarea, proiectul de lege prevede că, pe piețele unde există încă mari diferențe de putere de negociere între întreprinderi și unde unele companii depind de infrastructura oferită de altele pentru a-și furniza serviciile, Agenția poate să stabilească un cadru de reglementare care pentru a asigura accesul și interconectarea adecvată, precum și interoperabilitatea serviciilor în interesul utilizatorilor finali, în caz de eșec al negocierilor comerciale.

Scopul este de a promova eficiența economică, concurența durabilă, instalarea rețelelor de foarte mare capacitate, investițiile eficiente și inovarea, maximizând beneficiile pentru utilizatorii finali.

Un element nou în proiectul de lege este acordarea Agenției a posibilității de a dispune, în cazurile în care există riscuri de afectare a concurenței pe piață, ca negocierile unui acord de acces sau interconectare să se desfășoare prin intermediari neutri.

Pentru a se asigura că întreprinderile mici și mijlocii, precum și furnizorii care furnizează servicii sau rețele de comunicații electronice într-o arie geografică restrânsă, beneficiază de cadrul aplicabil accesului și interconectării, Agenția va publica pe site-ul web oficial procedurile aplicabile pentru a beneficia de acces și interconectare.

Proiectul prevede că autoritatea de reglementare poate impune, în situații justificate și în anumite condiții, obligații de a asigura interoperabilitatea serviciilor pentru furnizorii de servicii de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere, ale căror servicii sunt furnizate într-o arie geografică extinsă și sunt folosite de un număr semnificativ de utilizatori finali.

Prevederile proiectului de lege stipulează că, în situațiile în care întreprinderile nu au acces la alternative viabile la cabluri și infrastructuri asociate care nu pot fi replicate în interiorul clădirilor sau până la primul punct de concentrare sau distribuție, autoritățile naționale de reglementare ar trebui să fie împuternicite să impună obligații de acces tuturor întreprinderilor, indiferent dacă au fost desemnate ca având putere semnificativă pe o piață. Aceste obligații trebuie impuse doar atunci când sunt justificate și proporționale, pentru a asigura o concurență durabilă pe piețele relevante, ținând cont de toate obstacolele tehnice și economice.

În final, proiectul prevede că Agenția poate impune întreprinderilor care furnizează sau sunt autorizate să furnizeze rețele de comunicații electronice obligații privind utilizarea în comun a infrastructurii pasive sau încheierea de acorduri de acces localizat la roaming. Aceste obligații pot fi impuse doar dacă sunt necesare pentru furnizarea la nivel local a serviciilor bazate pe utilizarea spectrului de frecvențe radio și dacă nu există mijloace alternative viabile și similare de acces pentru utilizatorii finali.

Agenția poate impune aceste obligații dacă sunt prevăzute în condițiile de acordare a licențelor de utilizare a spectrului de frecvențe radio și dacă impunerea lor este justificată de existența unor obstacole economice sau fizice insurmontabile în zona geografică vizată, care împiedică instalarea infrastructurilor necesare pentru furnizarea de rețele sau servicii de comunicații electronice.

Obligațiile și condițiile impuse în legătură cu accesul și interconectarea trebuie să fie obiective, transparente, proporționale și nediscriminatorii, iar impunerea lor trebuie să urmeze procedurile de consultare publică.

14) Partajarea infrastructurii

Proiectul de lege prevede că Agenția impune întreprinderilor care furnizează sau sunt autorizate să furnizeze rețele de comunicații electronice obligații în ceea ce privește utilizarea în comun a infrastructurii pasive sau obligații de a încheia acorduri de acces localizat la serviciile de roaming, în ambele cazuri:

- în cazul în care acest lucru este direct necesar pentru furnizarea locală de servicii care se bazează pe utilizarea spectrului de frecvențe radio, cu condiția să nu se pună la dispoziția niciunei întreprinderi mijloace alternative viabile și similare de acces la utilizatorii finali, în termeni și condiții echitabile și rezonabile.

- numai în cazul în care această posibilitate este prevăzută în mod clar la acordarea drepturilor de utilizare a spectrului de frecvențe radio și în cazul în care acest lucru este justificat de faptul că, în zona care face obiectul unor astfel de obligații, instalarea bazată pe piață a infrastructurii pentru furnizarea de rețele sau servicii care se bazează pe utilizarea spectrului de frecvențe radio este supusă unor obstacole economice sau fizice insurmontabile și, prin urmare, accesul utilizatorilor finali la rețele sau servicii este extrem de deficitar sau absent.

În cazul în care accesul la infrastructura pasivă și utilizarea în comun a acesteia nu sunt suficiente pentru a remedia situația, **Agenția poate impune obligații privind utilizarea în comun a infrastructurii active, având în vedere:**

- necesitatea de a maximiza conectivitatea pe întreg teritoriul Republicii Moldova și de a spori în mod semnificativ posibilitățile de alegere și calitatea superioară a serviciilor pentru utilizatorii finali;

- utilizarea eficientă a spectrului de frecvențe radio & fezabilitatea tehnică a utilizării în comun și condițiile asociate;

- situația concurenței bazate pe infrastructură, precum și pe servicii;

- inovare tehnologică & amplitudine;

- necesitatea imperioasă de a sprijini motivația gazdei de a implementa infrastructura.

15) Comunicațiile de urgență și numărul european unic de urgență

Proiectul transpune și noile prevederi europene în domeniul comunicațiilor de urgență.

Modificările și completările sus-menționate au în vedere definirea și introducerea în legislația specifică a noțiunilor utilizate de Directiva (UE) 2018/1972, respectiv comunicație de

urgență, centru de preluare a apelurilor de urgență 112 (CPAU 112), serviciu de urgență, precum și sintagma de informații de localizare a apelantului.

Astfel, în noua sferă a serviciilor de comunicații electronice care permit accesul la serviciul de urgență 112 și implicit la agențiile de intervenție, pe lângă apelul de urgență și mesajul asociat unui apel de urgență, a fost inclus și serviciul de conversație totală ce urmează a fi implementat de administratorul Serviciului național unic pentru apelurile de urgență 112 (SNUAU 112).

Acesta urmează a fi utilizat de persoanele cu dizabilități de auz și/sau de vorbire sau cu afecțiuni auditive și/sau tulburări de vorbire dovedite de un document medical, ca un mijloc de comunicare echivalent cu cel al celorlalți utilizatori finali.

Prin dispozițiile cadrului legislativ național cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului național unic pentru apelurile de urgență 112 (Legea nr. 174/2014²⁶), pot fi stabilite măsuri suplimentare în vederea asigurării accesului utilizatorilor finali cu dizabilități de auz și/sau de vorbire sau cu afecțiuni auditive și/sau tulburări de vorbire dovedite de un document medical.

Proiectul de lege stabilește gratuitatea apelurilor și celorlalte comunicații de urgență efectuate de utilizatorii finali către numărul european unic de urgență 112, precum și reapelarea de către serviciul de urgență 112 a acestor utilizatori. Totodată, stabilirea și transmiterea informațiilor de localizare specificate în proiectul de lege se realizează în mod gratuit, atât pentru utilizatorul final cât și pentru administratorul SNUAU 112.

Definițiile informației de localizare obținută pe baza rețelei și a informației de localizare obținută pe baza echipamentului terminal, au fost actualizate atât pentru a reflecta noua sferă a serviciilor de comunicațiilor electronice care ar putea fi utilizată de către utilizatorii aflați în situații de urgență pentru a contacta serviciul de urgență 112, cât și pentru a îmbunătăți textul acestor definiții, prin precizarea mai exactă a etapelor care se parcurg pentru obținerea acestor două tipuri de informații de localizare.

De asemenea, atribuțiile structurilor implicate în funcționarea SNUAU 112 și alertarea agențiilor specializate de intervenție, respectiv centrele unice pentru apeluri de urgență, dispeceratele de urgență și dispeceratele integrate de urgență, au fost puse în acord cu dispozițiile care stabilesc posibilitatea lărgirii sferei serviciilor de comunicațiilor electronice care ar putea fi utilizate de persoanele aflate în situații de urgență.

Apelurile, mesajele prin intermediul serviciului de mesaje text (SMS) și prin intermediul serviciului de mesaje multimedia (MMS), utilizând numărul unic de urgență 112, se efectuează pentru apelurile și mesajele naționale de ieșire prin intermediul oricărui furnizor de servicii de comunicații electronice în mod gratuit în întregime și fără obligația de a utiliza niciun mijloc de plată.

În același timp, centrele unice pentru apeluri de urgență și dispeceratele integrate de urgență vor avea competența să primească apeluri și alte comunicații de urgență și/sau informații asociate de la persoane cu dizabilități, în special de la persoane cu dizabilități de auz și/sau de vorbire sau cu afecțiuni auditive și/sau tulburări de vorbire dovedite de un document medical, prin intermediul terminalelor specifice utilizate în rețelele publice de comunicații electronice, inclusiv în cazurile în care astfel de utilizatori se află în roaming pe teritoriul Republicii Moldova.

Proiectul de lege prevede că pe timpul procesării apelului și a celorlalte comunicații de urgență să se realizeze atât identificarea unică, cât și asocierea unică cu informațiile de localizare, în acest scop prin decizia Agenției urmând să fie stabilite condițiile tehnice pentru transmiterea de către furnizorii de servicii de comunicații interpersonale bazate pe numere furnizate prin intermediul rețelelor publice mobile, a acestui identificator unic.

În acest sens proiectul prevede că Agenția și administratorul SNUAU 112, iau toate măsurile în acest sens pentru asigurarea compatibilității, interoperabilității, calității, fiabilității și continuității comunicațiilor de urgență, pentru soluțiile care privesc informațiile de localizare a utilizatorilor finali, accesul pentru utilizatorii finali cu dizabilități și rutarea către cel mai adecvat CPAU 112.

²⁶ [Legea nr. 174/2014 cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului național unic pentru apelurile de urgență 112](#)

16) Sistem de avertizare publică

Proiectul de lege prevede expres necesitatea implementării unui Sistem de avertizare publică pentru diseminarea prin intermediul multiplelor canale de comunicare, a mesajelor de avertizare către populație în cazul unor situații de urgență, amenințări la adresa ordinii și securității publice, sau dezastre majore - fie ele iminente sau în curs de desfășurare.

Sistemul de avertizare publică, se propune să fie gestionat de Inspectoratul General pentru Situații de Urgență și să asigure transmiterea gratuită a mesajelor de avertizare către populație, pe baza informațiilor primite de la autoritățile competente. Furnizorii de rețele și servicii de comunicații electronice urmează să aibă obligația legală de a contribui la implementarea și funcționarea sistemului prin integrarea infrastructurilor lor și implementarea măsurilor tehnice necesare.

Sistemul de avertizare publică este componenta de bază a sistemului național de avertizare timpurie. Toate blocurile și modulele existente și cele nou create, indiferent de forma de proprietate a sistemelor lor de monitorizare și avertizare, sunt supuse implementării, conectării și integrării obligatorii în sistemul existent de avertizare publică.

Utilizarea serviciului de difuzare celulară pentru informarea cetățenilor cu informații furnizate de autoritățile publice competente furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice mobile se realizează în mod gratuit, exclusiv și numai în ceea ce privește cazurile de urgență majoră iminente sau în curs de desfășurare sau dezastre.

În anul 2023, în contextul pregătirii pentru transpunerea art. 110 din Directiva (UE) 2018/1972 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice, a fost lansat procesul de instituire în Republica Moldova a unui Sistem național de avertizare a populației în situații de urgență/exceptionale (Sistemul MD-Alert).

Lipsa unui sistem de avertizare timpurie a populației este una din vulnerabilitățile țării stipulate în Strategia securității naționale a Republicii Moldova, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 391/2023.

Totodată, crearea Sistemului de avertizare a populației este prevăzută în Programul de prevenire și gestionare a situațiilor de urgență și excepționale pentru anii 2022-2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 846/2022.

De asemenea, lipsa unui sistem de avertizare a populației este menționată de experții Uniunii Europene în raportul „Peer Review report Republic of Moldova 2023”²⁷,

Recent, Ministerul Afacerilor Interne în cadrul proiectului MD-ALERT-STUDY „Feasibility study and specific documentation for the implementation National Early Warning System”, finanțat de Uniunea Europeană, a elaborat Studiul de fezabilitate și documentația conexă (inclusiv Conceptul tehnic al sistemului MD-Alert bazat pe „Cell Broadcast” și costurile estimate pentru implementare) care este necesară pentru implementarea în Republica Moldova a sistemului de avertizare publică MD-Alert (sistem de avertizare conform standardelor UE, similar celor implementate în țările membre UE).

17) Soluționarea litigiilor

Proiectul de lege nu a adus modificări sau completări semnificative față de dispozițiile anterioare, fiind incluse doar unele elemente noi.

Agenția soluționează litigiile legate de obligațiile existente în temeiul prezentei legi între furnizorii de rețele sau servicii de comunicații electronice sau între aceste întreprinderi și alte întreprinderi care beneficiază de obligații de acces sau interconectare (art. 31):

- la cererea oricăreia dintre părți;
- emite decizie obligatorie;
- în cel mai scurt timp posibil, în termen de patru luni, cu excepția unor circumstanțe excepționale;
- decizia va fi pusă la dispoziția publicului, sub rezerva confidențialității comerciale;
- o expunere completă a motivelor pe care se bazează decizia este pusă la dispoziția părților;

²⁷ [Peer Review report Republic of Moldova 2023](#)

o norme de procedură pentru soluționarea litigiilor care urmează să fie stabilite de Agenția printr-un regulament (Regulamentul privind audierea).

În cazul soluționării litigiilor, Agenția poate, printre altele, să impună beneficiarului obligației de partajare sau de acces obligația de a partaja spectrul radio cu gazda infrastructurii în zona relevantă.

Procedura transfrontalieră de soluționare a litigiilor care implică OAREC este prevăzută în art. 32, iar soluționarea litigiilor între furnizori și consumatori, precum și între furnizori și utilizatorii finali, alții decât consumatorii, în special microîntreprinderile și întreprinderile mici este prevăzută în art. 31.

18) Furnizarea de informații

Modificările aduse în ceea ce privește obligația de a furniza anumite informații autorității de reglementare, fie ca urmare a solicitării acesteia, fie ca urmare a existenței unei obligații în acest sens în legislație, vizează extinderea sferei de subiecți care au obligația furnizării unor informații, dar și a categoriilor de informații care pot fi solicitate de către autoritatea de reglementare.

Astfel, proiectul de lege prevede că, întreprinderile care furnizează rețele și servicii de comunicații electronice, resurse asociate sau servicii asociate furnizează toate informațiile, inclusiv informațiile financiare, necesare pentru ca Agenția, alte autorități competente și OAREC să asigure conformitatea cu dispozițiile sau hotărârile sau avizele adoptate în conformitate cu prezenta lege.

Totodată, Agenția, alte autorități competente au dreptul de a le solicita întreprinderilor respective să transmită informații privind evoluțiile viitoare ale rețelelor sau serviciilor care ar putea avea un impact asupra serviciilor cu ridicata pe care le pun la dispoziția concurenților, precum și informații privind rețelele de comunicații electronice și infrastructura asociată, care să fie dezagregate la nivel local și suficient de detaliate pentru a permite supravegherea geografică și desemnarea zonelor în conformitate cu art. 25 din prezenta lege.

În ceea ce privește categoriile de informații care pot fi solicitate de către Agenția, un element de noutate îl reprezintă introducerea posibilității de a solicita informații care vizează acoperirea și calitatea serviciului corelative drepturilor de utilizare a spectrului de frecvențe radio, impactul dezvoltărilor rețelelor asupra acoperirii teritoriale sau asupra conectivității disponibile pentru utilizatorii finali.

Agenția, și alte autorități competente publică informații care contribuie la o piață deschisă și concurențială, în conformitate cu normele naționale privind accesul public la informații și sub rezerva normelor naționale emise privind confidențialitatea comercială și protecția datelor cu caracter personal, în armonizarea cu legislația respectivă a UE.

19) Facilități suplimentare și serviciile de informații privind abonații

Proiectul de lege prevede că în măsura în care facilitatea de identificare a liniei apelante nu este deja disponibilă, Agenția poate impune o astfel de obligație în sarcina furnizorilor de servicii de acces la internet sau servicii de comunicații interpersonale destinate publicului bazate pe numere. Facilitățile respective sunt în mod normal disponibile în centralele telefonice moderne și, în consecință, pot fi puse la dispoziție tot mai des la costuri mici sau gratuit.

Proiectul de lege introduce posibilitatea autorității de reglementare de lua măsuri pentru a le fi asigurate în mod gratuit utilizatorilor finali redirectionarea mesajelor de poștă electronică sau accesul la serviciile de poștă electronică după încetarea contractului cu un furnizor de servicii de acces la internet.

Această reglementare pleacă de la constatarea că o practică comună a furnizorilor de servicii de acces la internet este de a le oferi clienților o adresă de e-mail cu denumirea lor comercială sau cu marca lor.

Pentru a garanta că efectul asupra utilizatorilor finali nu este unul de „captivitate” legat de riscul pierderii accesului la e-mailuri atunci când se schimbă serviciile de acces la internet, această facilitate permite utilizatorilor finali care încetează contractul cu un furnizor de servicii de acces la internet, ca, la cerere și în mod gratuit, să își acceseze mesajele de poștă electronică

primite la una sau mai multe adrese de poștă electronică bazate pe denumirea comercială sau marca comercială a fostului lor furnizor sau să transfere mesajele trimise către adresa ori adresele de poștă electronică respective la o adresă de poștă electronică nouă, indicată de utilizatorul final, în condițiile stabilite de Agenție.

20) Proiectul de lege stabilește o serie de elemente suplimentare:

- caracteristicile serviciului de acces funcțional la internet în bandă largă;
- asigurarea accesibilității din punct de vedere al prețului a serviciilor funcționale de acces la internet în bandă largă și de servicii de comunicații de voce, altele decât cele care sunt asigurate la punct fix;
- stabilirea categoriilor de persoane care pot beneficia de opțiuni sau pachete tarifare diferite de cele practicate în condiții comerciale normale, eventualele măsuri alternative sau complementare de sprijin pentru nevoi de comunicare precum și categoriile de persoane care pot beneficia de acestea;
- extinderea unor facilități sau măsuri stabilite în beneficiul consumatorilor și cu privire la utilizatorii finali reprezentând microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii și organizațiilor non-profit, așa cum sunt acestea definite în legislația în vigoare.

Din perspectiva conținutului serviciului universal, proiectul de lege prevede asigurarea accesului funcțional la internet în bandă largă și la servicii de comunicații de voce, la un preț accesibil și cu un nivel determinat de calitate, pe întreg teritoriul național, inclusiv pentru conexiunile la punct fix.

Ca urmare, conținutul actual al serviciului universal a fost modificat, eliminând din sfera sa serviciile de informații privind abonații și registrele abonaților, precum și serviciul de acces la posturi telefonice publice cu plată. Acest lucru se datorează faptului că în prezent aceste elemente ale serviciului universal stabile mai mult de 20 de ani în urmă, au devenit învechite.

Astfel, în ceea ce privește serviciile de informații privind abonații și registrele abonaților, piața poate, prin mecanisme proprii, să asigure furnizarea acestor informații pentru toți utilizatorii finali conectați la o rețea publică de telefonie, indiferent de tipul rețelei sau tehnologia utilizată, inclusiv pentru utilizatorii de telefoane publice cu plată. De asemenea, poate asigura disponibilitatea unui registru complet al abonaților în format tipărit sau electronic.

În ultimii ani, s-a observat o scădere a cererii pentru aceste servicii din cauza creșterii numărului de telefoane mobile și a utilizării agendelor telefonice personale. Accesul tot mai mare la internet a contribuit, de asemenea, la această tendință, deoarece utilizatorii preferă să utilizeze internetul pentru a găsi informații de contact, în detrimentul serviciilor de informații tradiționale (de exemplu, pentru restaurante, cinema, instalații electrice sau termice etc.).

În ceea ce privește accesul la posturi telefonice publice cu plată, utilizarea acestora a scăzut semnificativ din cauza înlocuirii lor cu serviciile de telefonie mobilă. În prezent, există diverse opțiuni pentru serviciile de telefonie, mult mai accesibile din punctul de vedere al tarifelor și al accesibilității la echipamentele telefonice, inclusiv cartele preplătite și abonamente care includ echipamente terminale gratuite.

Telefoanele publice cu plată pot fi considerate doar un alt mod de acces la serviciile de telefonie destinate publicului, iar excluderea lor din sfera serviciului universal în acest moment nu va duce la excluderea socială a anumitor categorii de consumatori.

În consecință, componentele principale ale serviciului universal rămân servicii funcțional de acces la internet în bandă largă și de servicii de comunicații de voce, privite atât din perspectiva accesibilității tarifelor cât și din cea a disponibilității la punct fix.

Astfel, în cazul în care stabilește, luând în considerare condițiile naționale, că tarifele cu amănuntul pentru serviciile menționate anterior nu sunt accesibile pentru consumatorii cu venituri reduse sau cu nevoi sociale speciale, Agenția poate obliga furnizorii de servicii de acces la internet și de comunicații de voce, ținând seama de circumstanțele naționale, să ofere acestor consumatori opțiuni tarifare sau pachete tarifare diferite de cele practicate în condiții comerciale normale, pentru a se asigura că persoanele cu venituri reduse sau cu nevoi sociale speciale au acces la și utilizează, la tarife accesibile, servicii de acces funcțional la internet în bandă largă și de comunicații de voce cel puțin la punct fix.

În situația în care impunerea obligațiilor de serviciu universal în sarcina tuturor furnizorilor de servicii de acces la internet și de comunicații de voce ar constitui o sarcină administrativă sau financiară excesivă pentru stat sau pentru furnizorii de servicii de acces la internet și de comunicații de voce, Agenția va putea desemna unul sau mai mulți furnizori de rețele sau de servicii de comunicații electronice ca furnizori de serviciu universal, astfel încât să asigure accesibilitatea și/sau disponibilitatea serviciilor din sfera serviciului universal.

Sub aspectul disponibilității, în cazul în care, ținând seama de rezultatele studiilor privind acoperirea rețelilor de comunicații electronice, dacă acestea sunt disponibile și, după caz, de orice dovezi suplimentare, Agenția va stabili că disponibilitatea la punct fix a serviciului funcțional de acces la internet în bandă largă și a serviciilor de comunicații de voce nu poate fi asigurată în circumstanțe comerciale obișnuite sau prin intermediul altor instrumente de politică publică, pe întreg teritoriul național sau în diferite părți ale acestuia, va putea impune obligații de serviciu universal adecvate pentru a da curs tuturor cererilor rezonabile ale utilizatorilor finali privind accesul la serviciile respective în părțile relevante ale teritoriului național.

În ceea ce privește mecanismele de finanțare a obligațiilor privind serviciul universal, proiectul de lege prevede posibilitatea aplicării uneia sau ambelor metode de compensare, respectiv din fonduri publice de la bugetul de stat sau prin partajarea costului net al obligațiilor de serviciu universal (conform anexei nr. 7 la proiectul de lege).

Astfel, dacă Ministerul Muncii și Protecției Sociale constată că, tarifele cu amănuntul pentru aceste servicii nu sunt accesibile pentru consumatorii cu venituri reduse sau cu nevoi sociale speciale, poate obliga furnizorii de servicii de acces la internet și de comunicații de voce să ofere opțiuni tarifare sau pachete tarifare speciale. Acestea ar trebui să fie diferite de cele practicate în condiții comerciale normale, asigurând accesul și utilizarea serviciilor la tarife accesibile pentru persoanele cu venituri reduse sau cu nevoi sociale speciale.

Un alt aspect important al serviciului universal este atenția acordată persoanelor cu dizabilități. Prevederile actuale referitoare la măsurile care asigură accesul și posibilitatea utilizatorilor cu dizabilități de a beneficia de serviciile universale sunt menținute.

Astfel, proiectul prevede că prin hotărâre a Guvernului, în urma recomandării din partea Agenția, se iau măsuri de sprijinire a consumatorilor cu dizabilități, după caz, precum și alte măsuri specifice, după caz, în vederea asigurării faptului că echipamentele terminale aferente și echipamentele și serviciile specifice care îmbunătățesc accesul echivalent, inclusiv, dacă este necesar, serviciile de conversație totală și serviciile de retransmitere mediate, sunt disponibile și accesibile.

În plus, Agenția poate lua măsuri suplimentare pentru a garanta că echipamentele terminale conexe, echipamentele și serviciile specifice care îmbunătățesc accesul echivalent, inclusiv serviciile de conversație totală și serviciile de redare, sunt disponibile și accesibile ca preț.

21) Transpunerea în proiectul de lege a unor prevederi din Regulamentul (UE) 2021/1232 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iulie 2021, precum și Regulamentul (UE) 2024/1307 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024.

Regulamentul (UE) 2021/1232 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iulie 2021 reglementează utilizarea anumitor tehnologii de către furnizorii de servicii de comunicații electronice în scopul combaterii abuzului sexual online asupra copiilor.

Astfel în proiectul de lege vor fi prevăzute o serie de obligații pentru furnizorii de comunicații electronice, în special pentru cei care oferă servicii de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere. Printre obligații se numără:

1) **Implementarea de măsuri pentru prevenirea abuzurilor** - furnizorii trebuie să implementeze proceduri interne pentru a preveni accesul neautorizat la datele cu caracter personal și transferurile neautorizate ale acestora.

2) **Supravegherea umană** - este necesară intervenția și supravegherea umană în prelucrarea datelor pentru a se asigura corectitudinea acțiunilor, mai ales în cazurile în care tehnologiile identifică conținut ce ar putea fi abuziv.

3) **Confirmarea conținutului înainte de raportare** - conținutul neconfirmat anterior ca fiind abuziv nu poate fi raportat autorităților fără o verificare umană prealabilă.

4) **Informarea utilizatorilor** - utilizatorii trebuie să fie informați clar cu privire la măsurile luate, inclusiv despre posibilitatea ca datele lor să fie partajate cu autoritățile pentru combaterea abuzului sexual asupra copiilor.

5) **Raportare anuală** - furnizorii trebuie să transmită autorităților de supraveghere rapoarte anuale detaliate privind tipurile de date prelucrate și numărul de incidente legate de abuzuri sexuale online.

22) Dispoziții finale și tranzitorii

- Legea în vigoare pe data de 1 ianuarie 2026, cu excepția capitolului XVII, care va intra în vigoare după 24 luni de la data publicării legii;

- Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007 se abrogă la data intrării în vigoare a noii legi, cu excepția prevederilor articolul 8 alineatul (5) litera c) și ale capitolului VIII, care se abrogă la expirarea a 24 de luni de la data intrării în vigoare a noii legi.

- Licențele de utilizare a resurselor de numerotare, licențele de utilizare a canalelor sau frecvențelor radio și permisele tehnice eliberate în baza Legii comunicațiilor electronice nr. 241/2007 își păstrează valabilitatea până la expirarea termenului pentru care au fost eliberate, iar titularii acestora au obligația de a respecta prevederile noii legi;

- obligațiile față de bugetul de stat în ceea ce privește plata taxelor de licență, asumate până la momentul intrării în vigoare a prezentei legi, se plătesc în conformitate cu condițiile în vigoare la data la care au fost eliberate licențele.

- Guvernul, în termen de 24 de luni de la intrarea în vigoare a noii legi:

- a) va prezenta Parlamentului propuneri pentru punerea în aplicare a legislației în conformitate cu prezenta lege;

- b) va aduce actele sale normative în conformitate cu prezenta lege.

- Agencia, în termen de 24 de luni de la intrarea în vigoare a noii legi, își aduce documentele de reglementare în concordanță cu noua lege.

Transpunerea cadrului normativ al Uniunii Europene, inclusiv a Directivei (UE) 2018/1972 și a altor acte legislative conexe în domeniul comunicațiilor electronice, în legislația Republicii Moldova va armoniza cadrul legislativ, va permite interoperabilitatea la nivel european și va facilita modernizarea infrastructurii de comunicații electronice prin adoptarea tehnologiilor de ultimă generație.

Prin implementarea acestor măsuri, se așteaptă creșterea competitivității pe piața comunicațiilor electronice, îmbunătățirea accesului la tehnologie și protejarea drepturilor utilizatorilor.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În contextul elaborării proiectului de lege au fost analizate unele opțiuni alternative:

1) **Mentținerea legislației actuale:**

- **descriere:** continuarea aplicării legislației naționale existente, fără a transpune Directiva (UE) 2018/1972 și a altor acte conexe din legislația UE în domeniul comunicațiilor electronice.

- **riscuri:** această opțiune ar duce la neconformitate cu reglementările UE, ceea ce ar putea avea consecințe negative asupra relațiilor cu Uniunea Europeană și ar putea împiedica accesul la fonduri și programe de sprijin. Nu vor fi valorificate beneficiile potențiale a unui cadru legal avansat, care corespunde noilor tehnologii, nu vor putea fi implementat serviciul de roaming în UE/SEE - **Roam like at home (RLAH)**.

2) Adoptarea parțială a Directivei (UE) 2018/1972:

- **descriere:** implementarea doar a anumitor prevederi ale directivei, prioritizând aspectele considerate esențiale, cum ar fi protecția consumatorilor și securitatea rețelelor.

- **riscuri:** o adoptare parțială ar putea crea lacune legislative și ar duce la inconsistențe în aplicarea reglementărilor. Aceasta ar putea afecta negativ competitivitatea pieței și ar putea genera confuzie atât pentru furnizorii de comunicații, cât și pentru consumatori. Nu vor fi valorificate beneficiile potențiale a unui cadru legal avansat, care corespunde noilor tehnologii, nu vor putea fi implementat serviciul de roaming în UE/SEE - Roam like at home.

3) Stimulente economice:

- **descriere:** oferirea de stimulente economice furnizorilor de comunicații electronice pentru a investi în modernizarea infrastructurii și în îmbunătățirea securității rețelelor.

- **riscuri:** această abordare ar putea fi costisitoare pentru bugetul public și ar putea duce la rezultate inegale, deoarece nu toți furnizorii ar putea beneficia în mod echitabil de stimulente. De asemenea, fără un cadru legislativ adecvat, stimulentele economice ar putea să nu fie suficient de eficiente pentru a asigura atingerea obiectivelor dorite.

4) Implementarea etapizată:

- **descriere:** transpunerea cadrului normativ UE în mai multe etape, cu termene diferite de intrare în vigoare pentru diverse prevederi, pentru a permite o adaptare treptată a furnizorilor și a autorităților.

- **riscuri:** deși ar putea facilita tranziția, această abordare ar putea prelungi perioada de neconformitate și ar putea crea incertitudini pentru furnizori și consumatori. De asemenea, implementarea etapizată ar putea complica supravegherea și aplicarea reglementărilor.

Motive pentru care opțiunile alternative nu au fost luate în considerare:

1) Neconformitatea cu cerințele UE:

- menținerea legislației actuale sau adoptarea parțială a Directivei (UE) 2018/1972 nu ar asigura conformitatea cu reglementările UE, ceea ce ar putea duce periclitatea procesului de negociere cu UE și pierderea accesului la fonduri europene.

2) Ineficiența soluțiilor incomplete:

- campaniile de informare și stimulentele economice, deși benefice, nu pot înlocui necesitatea unui cadru legislativ complet și coerent. Aceste măsuri nu au forța juridică necesară pentru a asigura conformitatea și aplicarea reglementărilor.

3) Complexitatea și incertitudinile implementării etapizate:

- implementarea etapizată ar putea prelungi perioada de neconformitate și ar crea incertitudini pentru furnizori și consumatori, complicând supravegherea și aplicarea reglementărilor.

Adoptarea integrală a cadrului normativ al Uniunii Europene în domeniul comunicațiilor electronice și transpunerea acesteia în legislația Republicii Moldova este opțiunea preferată ca fiind una esențială pentru a asigura un cadru legislativ modernizat, aliniat la standardele europene. Subsecvent, acest lucru va contribui la dezvoltarea unei piețe de comunicații electronice competitive, la protecția consumatorilor și integrarea treptată a țării în spațiul economic european.

Opțiunile alternative, deși utile în anumite aspecte, nu oferă soluții complete și eficiente pentru a atinge aceste obiective.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Transpunerea Directivei (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice, precum și alte acte conexe din legislația Uniunii Europene în domeniul comunicațiilor electronice, va avea un impact semnificativ asupra sectorului public din Republica Moldova.

Proiectul de lege subliniază importanța serviciilor de comunicații electronice pentru dezvoltarea economiei digitale, îmbunătățirea serviciilor publice și creșterea eficienței administrației publice.

Impactul social al transpunerii Directivei (UE) 2018/1972 în Republica Moldova, așa cum este reflectat în documentele Comisiei Europene, include o serie de aspecte esențiale care pot influența semnificativ viața cetățenilor și funcționarea societății în general.

Impactul asupra sectorului public se referă în principal la următoarele aspecte:

1) Accesul la comunicații de calitate: transpunerea Directivei urmărește să asigure accesul universal la rețele de comunicații electronice de mare viteză. Aceasta va duce la creșterea accesului la servicii de internet de înaltă calitate, în special în zonele rurale și izolate, ceea ce poate contribui la reducerea decalajului digital. Un acces mai larg și mai bun la internet poate facilita incluziunea digitală și poate oferi oportunități educaționale și economice pentru toate categoriile sociale.

2) Impact asupra educației și sănătății: infrastructura de comunicații electronice de ultimă generație va sprijini dezvoltarea de servicii de e-sănătate și e-educație. Acest lucru poate îmbunătăți accesul la educație și servicii de sănătate de calitate, reducând astfel disparitățile dintre diferite regiuni și grupuri socio-economice. De exemplu, educația la distanță va deveni mai accesibilă, iar monitorizarea pacienților de la distanță va fi mai eficientă, ceea ce poate reduce costurile și poate îmbunătăți rezultatele în sănătate.

3) Crearea de locuri de muncă și creșterea economică: investițiile în infrastructura de comunicații electronice pot stimula crearea de locuri de muncă, atât direct, prin construcția și întreținerea infrastructurii, cât și indirect, prin stimularea sectoarelor economice care depind de comunicațiile electronice. Pe termen lung, creșterea accesului la internet de mare viteză poate duce la o creștere economică generală prin îmbunătățirea productivității și inovației.

4) Îmbunătățirea calității serviciilor: furnizorii vor trebui să respecte standardele europene de calitate a serviciilor, ceea ce va duce la o îmbunătățire semnificativă a experienței utilizatorilor finali. Introducerea unor criterii clare și stricte de calitate va obliga furnizorii să își optimizeze rețelele și să investească în infrastructură modernă.

5) Transparența și protecția consumatorilor: noile reglementări vor aduce măsuri suplimentare de protecție a consumatorilor, inclusiv transparența tarifelor și a contractelor. Furnizorii vor fi obligați să furnizeze informații clare și concise despre serviciile oferite, costurile acestora și drepturile consumatorilor.

6) Incluziune socială și participare civică: se sugerează că o infrastructură de comunicații electronice de ultimă generație poate crește participarea socială și civică prin facilitarea accesului la informații și servicii guvernamentale online. Aceasta poate încuraja participarea cetățenilor la procesele democratice și poate îmbunătăți transparența și eficiența administrației publice.

7) Reducerea costurilor, creșterea eficienței: legea nouă va include măsuri pentru protecția consumatorilor și pentru asigurarea unor prețuri accesibile la serviciile de comunicații electronice. Aceasta poate duce la o reducere a costurilor pentru consumatori și la îmbunătățirea calității serviciilor disponibile, ceea ce va spori satisfacția și bunăstarea generală a cetățenilor. Prin digitalizarea și optimizarea rețelelor, se așteaptă o reducere a costurilor pentru administrația publică, în special prin integrarea soluțiilor digitale pentru servicii publice.

În preambulul Directivei (UE) 2018/1972, impactul asupra sectorului public este specificat în diverse moduri, inclusiv prin sublinierea necesității ca autoritățile publice să colaboreze în ceea ce privește instalarea rețelelor de foarte mare capacitate și modernizarea infrastructurilor. Acest lucru este esențial pentru reducerea decalajului digital și pentru îmbunătățirea conectivității în zonele rurale sau izolate.

De asemenea, autoritățile naționale de reglementare sunt încurajate să consulte toate părțile interesate, inclusiv autoritățile publice, pentru a asigura transparența și echitatea în deciziile legate de implementarea infrastructurii. Aceasta implică utilizarea eficientă a spectrului

de frecvențe radio și a altor resurse publice pentru a sprijini dezvoltarea economică și a garanta accesul universal la internet de mare viteză.

Accesul la servicii publice esențiale prin intermediul comunicațiilor electronice este un alt aspect important menționat în directivă. Se subliniază necesitatea ca rețelele și serviciile să fie disponibile la prețuri accesibile, astfel încât toți cetățenii să poată beneficia de acestea și să participe activ la economia digitală.

Impacturi structurale și instituționale asupra sistemului administrației publice:

1) Modernizarea cadrului legislativ și instituțional:

- noua lege va aduce actualizări necesare legislației din Republica Moldova, asigurându-se că reglementările naționale sunt în concordanță cu cele europene;
- transpunerea directivei va armoniza legislația națională cu cea europeană, facilitând cooperarea transfrontalieră și integrarea în piața unică digitală a UE;
- procedurile administrative vor fi optimizate pentru a facilita implementarea eficientă a noilor reglementări, fără a fi necesare restructurări majore ale instituțiilor;
- se vor crea noi reglementări și proceduri, care vor necesita instruire și sesiuni informare pentru funcționarii publici responsabili de implementarea și monitorizarea acestora.

2) Consolidarea capacităților instituțiilor existente:

- implementarea Codului european al comunicațiilor electronice va presupune îmbunătățirea și actualizarea competențelor instituțiilor actuale responsabile de reglementarea și supravegherea sectorului comunicațiilor electronice;
- autoritatea de reglementare va beneficia de resurse suplimentare și de o autonomie mai mare pentru a implementa și supraveghea noile reglementări, asigurând un mediu de reglementare eficient și independent.

3) Îmbunătățirea mecanismelor de cooperare interinstituțională:

- consolidarea colaborării între diverse instituții guvernamentale și agenții implicate în reglementarea comunicațiilor electronice;
- îmbunătățirea colaborării între diverse instituții guvernamentale pentru a asigura o implementare eficientă și uniformă a noilor reglementări.

Efectele prognozate pe termen scurt, mediu și lung:

Pe termen scurt (1 - 2 ani):

- creșterea eforturilor administrative pentru actualizarea legislației și procedurilor naționale.
- implementarea programelor de formare și instruire pentru personalul din sectorul public și instituțiile implicate, pentru a se familiariza cu noile reglementări.

Pe termen mediu (3 - 5 ani):

- stabilizarea și eficientizarea funcționării noilor proceduri instituționale.
- îmbunătățirea calității serviciilor de comunicații electronice oferite cetățenilor și companiilor, datorită aplicării coerente a noilor reglementări.

Pe termen lung (peste 5 ani):

- consolidarea unei piețe de comunicații electronice competitivă și bine reglementată, conform standardelor europene.
- creșterea gradului de transparență și predictibilitate în sectorul comunicațiilor electronice, contribuind la dezvoltarea economică și la atragerea investițiilor.

Acestea sunt câteva dintre posibilele impacturi sociale majore care ar putea rezulta din transpunerea Directivei (UE) 2018/1972 și cadrului de reglementare european în domeniul comunicațiilor electronice în legislația Republicii Moldova, așa cum sunt reflectate în documentele Comisiei Europene.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Impactului financiar prognozat asupra bugetului public, cu estimarea unor costuri necesare pentru punerea în aplicare a noului cadru de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice.

1) Instituirea unui Sistem național de avertizare a populației în situații de urgență/exceptionale (Sistemul MD-Alert)

Recent, Ministerul Afacerilor Interne în cadrul proiectului MD-ALERT-STUDY, finanțat de Uniunea Europeană, a elaborat Studiul de fezabilitate și documentația conexă (inclusiv Conceptul tehnic al sistemului MD-Alert bazat pe „Cell Broadcast” și costurile estimate pentru implementare) necesară pentru implementarea în Republica Moldova a sistemului de avertizare publică MD-Alert (sistem de avertizare conform standardelor UE, similar celor implementate în țările membre UE).

Conform Studiului de fezabilitate, costul implementării sistemului MD-Alert în Republica Moldova, în baza tehnologiei „Cell Broadcast” (componenta de bază a unui sistem complex) este estimată la **circa 5 milioane USD**.

Totodată, pe 30.12.2024 a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 908/2024 „Cu privire la aprobarea semnării Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare în vederea realizării Proiectului de susținere a managementului riscurilor de dezastre și rezilienței Republicii Moldova”.

Astfel, una din componente Acordului (Proiectului) reprezintă finanțarea implementării Sistemului de avertizare publică MD-Alert, începând cu anul 2025.

Acțiunea este în responsabilitatea Ministerului Afacerilor Interne. Termen de realizare – 2026 - 2027.

Surse de finanțare posibile:

- **alocări din bugetul public național:** o parte semnificativă a costurilor ar putea fi acoperite din bugetul public național, cu alocări specifice în bugetele anuale pentru crearea și mentenanța sistemului.

- **finanțare externă, resurse de la partenerii de dezvoltare:** Republica Moldova va putea accesa finanțare în formă de granturi și împrumuturi favorabile de la Uniunea Europeană și de la parteneri de dezvoltare pentru a susține implementarea **Sistemului MD-Alert**.

- Sa stabilit că, costurile de implementare vor fi acoperite în baza Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare în vederea realizării Proiectului de susținere a managementului riscurilor de dezastre și rezilienței Republicii Moldova (Hotărârea Guvernului nr. 908/2024)

2) Modernizarea Serviciului Național Unic pentru Apelurile de Urgență 112 (Serviciul 112), pentru a îmbunătăți capacitățile de răspuns la urgențe, în special pentru persoanele cu dizabilități.

Serviciul 112 a lansat discuții cu furnizorul de soluție pentru implementarea în Republica Moldova a [Sistemului PEMEA](#) (Pan-European Mobile Emergency Application - Aplicația Mobilă de Urgență Pan-Europeană).

Acest standard permite aplicațiilor de urgență să funcționeze interoperabil peste granițe, oferind funcționalități precum comunicarea video și partajarea locației în timp real în situații de urgență. Costul de implementare va fi stabilit în baza unui **Studiu de fezabilitate**, elaborat la inițiativa Ministerului Afacerilor Interne.

Acțiunea este în responsabilitatea Ministerului Afacerilor Interne. Termen de realizare a acțiunii - anul 2025-2026.

Surse de finanțare posibile:

- **alocări din bugetul public național:** o parte semnificativă a costurilor ar putea fi acoperită din bugetul public național, cu alocări specifice în bugetele anuale.

○ **finanțare externă, resurse de la partenerii de dezvoltare:** Republica Moldova va putea accesa finanțare în formă de granturi și împrumuturi favorabile de la Uniunea Europeană și de la parteneri de dezvoltare pentru a susține dezvoltarea tehnologică și fortificarea capacităților Serviciului 112.

Prognoza unor beneficii viitoare, urmare a transpunerii legislației UE:

Venituri suplimentare:

○ **creșterea competitivității:** implementarea noului cadru de reglementare va stimula competitivitatea pe piața de comunicații electronice, generând venituri suplimentare din taxele de licențiere și din creșterea utilizării serviciilor de comunicații electronice publice.

○ **investiții private:** atracția de investiții private în dezvoltarea infrastructurii moderne de comunicații electronice va aduce beneficii economice suplimentare și va reduce presiunea asupra bugetului public.

Economii:

○ **Eficiența operațională:** modernizarea infrastructurii și adoptarea tehnologiilor avansate vor genera economii prin reducerea costurilor operaționale și prin creșterea eficienței energetice.

○ **Reducerea decalajului digital:** extinderea accesului la internet de mare viteză va reduce costurile asociate excluziunii digitale și va îmbunătăți accesul la servicii publice și sociale.

Transpunerea Directivei (UE) 2018/1972 și cadrului de reglementare european în domeniul comunicațiilor electronice în legislația Republicii Moldova va implica unele costuri pentru bugetul public național, dar va aduce și beneficii economice și sociale pe termen lung. Planificarea bugetară atentă și accesarea resurselor de la partenerii de dezvoltare vor fi esențiale pentru a asigura o implementare eficientă și sustenabilă.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

În contextul transpunerii prevederilor Directivei (UE) 2018/1972 și a legislației conexe UE în noul cadru de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice, impacturile preconizate asupra sectorului privat, așa cum reiese din documente de evaluare ale Comisiei Europene 2009²⁸, pot fi grupate în mai multe categorii:

1) Impactul economic și operațional

○ **costuri de conformare:** transpunerea cadrului de reglementare european va impune furnizorilor costuri inițiale pentru conformarea la noile reglementări, inclusiv investiții în infrastructură și actualizarea sistemelor de management al calității.

Companiile din sectorul privat vor trebui să suporte costuri semnificative pentru a se conforma noilor reglementări. Acestea pot include investiții în infrastructura necesară pentru a asigura rețele de mare capacitate (Very High Capacity Networks - VHCN), precum și costuri legate de implementarea măsurilor de securitate cibernetică.

Pe termen mediu și lung, aceste costuri vor fi compensate de eficiența operațională crescută și de reducerea riscurilor legale.

○ **concurență sporită:** noul cadru de reglementare urmărește să stimuleze concurența în sectorul comunicațiilor electronice. Acest lucru poate duce la o presiune suplimentară asupra companiilor existente, în special a celor mai mici, pentru a-și moderniza serviciile și pentru a reduce prețurile, ceea ce ar putea afecta marjele de profit.

2) Impactul tehnologic

²⁸ [COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT IMPACT ASSESSMENT, Proposals for a Directive of the European Parliament and of the Council establishing the European Electronic Communications Code \(Recast\) and a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing the Body of European Regulators for Electronic Communications](#)

- **adoptarea de noi tehnologii:** furnizorii de comunicații vor fi nevoiți să adopte tehnologii noi și să își actualizeze infrastructura pentru a rămâne competitivi și pentru a se conforma cu cerințele noului cadru de reglementare. Acest lucru include tranziția la rețele 5G și implementarea tehnologiilor avansate pentru gestionarea și securitatea datelor.

- **inovație și dezvoltare:** noul cadru de reglementare va stimula inovația în sector, determinând companiile să dezvolte noi servicii și soluții tehnologice pentru a se adapta la cerințele pieței și la reglementările în schimbare.

3) Impactul asupra consumatorilor și serviciilor

- **creșterea standardelor de servicii:** noul cadru de reglementare impune noi standarde pentru calitatea serviciilor, ceea ce va forța companiile să își îmbunătățească ofertele. Aceasta poate include introducerea unor servicii cu o calitate mai mare, standarde minime de performanță și mecanisme îmbunătățite de protecție a consumatorilor.

- **costuri asociate protecției consumatorilor:** companiile vor trebui să implementeze scheme de compensare și mecanisme de soluționare a disputelor, ceea ce ar putea genera costuri suplimentare pentru sectorul privat.

4) Impactul asupra reglementărilor și conformității

- **reglementări mai stricte:** noul cadru de reglementare introduce reglementări mai stricte în domeniul comunicațiilor electronice, inclusiv în ceea ce privește securitatea rețelelor și protecția datelor. Sectorul privat va trebui să investească în asigurarea conformității cu aceste reglementări pentru a evita sancțiuni.

- **cerințe administrative crescute:** noul cadru de reglementare va impune companiilor să se conformeze unor cerințe administrative mai complexe, cum ar fi raportările periodice și monitorizarea conformității. Acest lucru va necesita alocarea de resurse suplimentare pentru gestionarea acestor procese.

5) Impactul asupra investițiilor și dezvoltării pieței

- **atragera de noi investiții:** implementarea noului cadru de reglementare poate atrage noi investiții în sectorul comunicațiilor electronice, atât din partea companiilor existente, cât și din partea noilor intrări pe piață, datorită stabilității și predictibilității reglementărilor. Alinierea la standardele europene poate facilita accesul furnizorilor locali la fonduri europene și programe de suport pentru dezvoltarea infrastructurii de comunicații. Participarea la proiecte și inițiative transfrontaliere va deveni mai ușoară și mai accesibilă.

- **creșterea competitivității:** pe termen lung, implementarea noului cadru de reglementare ar putea spori competitivitatea pe piața de comunicații electronice din Republica Moldova, oferind furnizorilor șanse egale, stimulând concurența și creșterea economică, și facilitând participarea la piața unică digitală europeană.

Pentru opțiunea preferată de transpunere a Directivei (UE) 2018/1972 în legislația Republicii Moldova, costurile de conformare pentru sectorul privat pot fi analizate în trei categorii principale:

1) Costuri de conformare sub formă de plăți

Acestea includ toate costurile financiare directe pe care sectorul privat trebuie să le suporte pentru a se conforma cerințelor impuse de noul cadru de reglementare.

Exemplu de costuri:

- **taxe de licențiere și autorizare:** companiile vor trebui să plătească taxe pentru licențele de operare, utilizarea spectrului de frecvențe, precum și alte autorizări necesare pentru a se conforma noilor reglementări.

Proiectul de lege nu introduce careva taxe și costuri financiare noi față de legislația curentă în domeniul comunicațiilor electronice.

Totodată, prin transpunerea cadrului normativ european se propune simplificarea și digitalizarea proceselor de licențiere și autorizare, companiile ar putea economisi din costurile administrative asociate obținerii și reînnoirii licențelor.

2) Costuri de conformare substanțiale

Aceste costuri se referă la investițiile pe care sectorul privat trebuie să le suporte pentru a îndeplini cerințele tehnice și operaționale ale noului cadru de reglementare.

Exemplu de costuri:

- **investiții în infrastructură:** pentru a asigura conformitatea cu cerințele de rețele de mare capacitate și securitate cibernetică, companiile din sectorul comunicațiilor electronice vor trebui să investească în actualizarea și modernizarea infrastructurii existente. Investițiile inițiale în infrastructură și securitate pot conduce la economii operaționale pe termen lung, cum ar fi reducerea cheltuielilor cu reparațiile și mentenanța.

- **implementarea standardelor de securitate:** transpunerea Directivei (UE) 2018/1972 va necesita implementarea unor măsuri avansate de securitate a rețelelor, ceea ce va implica costuri semnificative pentru hardware, software și măsuri de securitate. Conformarea cu cerințele stricte de securitate a rețelelor impuse de noul cadru de reglementare va genera costuri suplimentare pentru implementarea și întreținerea măsurilor de protecție cibernetică.

3) Costuri de conformare administrative

Acestea includ costurile asociate cu conformarea la cerințele administrative și de raportare impuse de noul cadru legislativ.

Exemplu de costuri:

- **costuri pentru raportare și monitorizare:** companiile vor trebui să aloce resurse suplimentare pentru a îndeplini cerințele de raportare și monitorizare a conformității cu noile reglementări. Aceasta include angajarea de personal specializat, dezvoltarea de sisteme de management al conformității și raportare.

- **complexitatea reglementării, cerințe administrative suplimentare:** îndeplinirea noilor obligații de conformitate impuse de noul cadru de reglementare poate adăuga complexitate proceselor administrative, ceea ce va crește timpul și resursele necesare pentru a asigura conformitatea.

Impacturile asupra concurenței

Impacturile semnificative asupra concurenței prognozate în contextul transunerii Directivei (UE) 2018/1972 și a legislației conexe în noul cadru de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice din Republica Moldova, bazate pe documentul de lucru al Comisiei Europene și pe preambulul Directivei, includ mai multe aspecte esențiale:

1) Deschiderea pieței și eliminarea barierelor de intrare

Proiectul de lege are ca obiectiv principal crearea unei piețe digitale unice prin eliminarea barierelor și asigurarea unui acces egal la infrastructură. În Republica Moldova, transpunerea Directivei va crea un cadru care va facilita accesul noilor jucători pe piața comunicațiilor electronice, diminuând monopolurile locale și eliminând barierele de intrare.

Impacturi prognozate:

- **apariția de noi furnizori:** micii furnizori și companiile de tehnologie vor avea șansa de a intra pe piață mai ușor datorită reglementărilor privind accesul la infrastructură și interoperabilitatea. Acest lucru va diversifica piața și va duce la creșterea concurenței.

- **diminuarea barierelor pentru intrarea în piață:** noii furnizori vor putea accesa infrastructura existentă (de exemplu, turnuri de comunicații mobile, rețele de fibră optică), ceea ce va reduce costurile inițiale și va stimula concurența pe termen lung.

2) Reglementarea actorilor cu putere semnificativă pe piață

Proiectul de lege impune măsuri mai stricte pentru reglementarea furnizorilor cu putere semnificativă pe piață. Acest lucru este menit să asigure că acești actori nu abuzează de poziția lor dominantă, ceea ce este o problemă întâlnită frecvent în piețele de comunicații electronice din multe state.

Impacturi prognozate:

- **reducerea practicilor anticoncurențiale:** reglementarea strictă a furnizorilor dominanți va preveni practicile de excludere, cum ar fi ofertele pachetizate sau tarifele neloiale, care pot dezavantaja noii intranți pe piață. În Moldova, acest lucru va descuraja abuzurile din partea furnizorilor existenți care dețin infrastructură-cheie.

- **echilibrarea condițiilor de concurență:** prin impunerea obligației ca actorii cu putere semnificativă pe piață să ofere acces nediscriminatoriu la infrastructură, vor fi create condiții mai echitabile pentru concurență. Micii furnizori vor putea concura pe o bază egală cu marii furnizori.

3) Promovarea inovației și a investițiilor

Proiectul de lege urmărește să stimuleze investițiile în rețele de mare capacitate (Very High Capacity Networks - VHCN), precum și să promoveze dezvoltarea de noi tehnologii precum 5G. În Republica Moldova, această schimbare va stimula investițiile private și inovația în sector.

Impacturi prognozate:

- **creșterea investițiilor în infrastructură:** în contextul transpunerii Directivei, investitorii vor fi încurajați să sprijine extinderea rețelelor de mare capacitate și adoptarea de noi tehnologii. Aceasta va duce la un mediu mai competitiv, în care furnizorii vor concura pentru a oferi servicii inovatoare și de înaltă calitate.

- **accelerarea dezvoltării tehnologiilor emergente:** competitorii vor fi stimulați să adopte tehnologii avansate, cum ar fi rețelele 5G și Internetul Lucrurilor (IoT), ceea ce va conduce la o diversificare a ofertei de servicii și la noi modele de afaceri în comunicații electronice.

4) Eficientizarea și reducerea costurilor

Proiectul de leg promovează eficiența în utilizarea infrastructurii existente prin reglementări privind partajarea infrastructurii și interoperabilitatea. În Republica Moldova, acest lucru va avea un impact asupra costurilor pentru furnizori, permițându-le să concureze mai eficient.

Impacturi prognozate:

- **reducerea costurilor pentru furnizorii mici:** micii furnizori vor putea accesa infrastructura existentă la costuri reduse, ceea ce le va permite să ofere servicii la prețuri competitive și să-și extindă rapid aria de acoperire.

- **scăderea prețurilor pentru consumatori:** eficientizarea infrastructurii va permite scăderea costurilor operaționale, iar concurența intensificată între furnizori va duce la reducerea prețurilor pentru consumatorii finali, oferindu-le acces la servicii de comunicații de calitate la tarife mai mici.

5) Impact asupra Serviciilor Over-the-Top (OTT)

Proiectul de lege extinde cadrul de reglementare pentru a include serviciile Over-The-Top (OTT), cum ar fi WhatsApp și Skype, care furnizează servicii de comunicații fără a deține propria infrastructură de rețea. În Republica Moldova, includerea serviciilor OTT în cadrul reglementărilor va afecta semnificativ piața și va stimula concurența între furnizorii tradiționali și cei noi.

Impacturi prognozate:

- **competiție crescută între furnizorii tradiționali și furnizorii OTT:** includerea serviciilor OTT în reglementări va nivela terenul de joc și va forța furnizorii tradiționali să concureze cu acești furnizori digitali inovatori.

○ **consolidarea pieței digitale:** concurența va crește pe măsură ce consumatorii vor putea alege între furnizorii tradiționali și serviciile OTT, ceea ce va spori diversitatea și calitatea serviciilor de pe piață.

Efecte pe termen scurt, mediu și lung.

Pe termen scurt (1 - 2 ani):

- furnizorii vor trebui să implementeze noile reglementări, ceea ce poate implica costuri și eforturi administrative semnificative.
- adaptarea la noile cerințe poate inițial să genereze provocări operaționale, dar va pune bazele pentru îmbunătățiri ulterioare.

Pe termen mediu (3 - 5 ani):

- stabilizarea și optimizarea proceselor interne în conformitate cu noile reglementări.
- creșterea satisfacției clienților datorită îmbunătățirii calității serviciilor și a transparenței.

Pe termen lung (peste 5 ani):

- consolidarea unei piețe de comunicații electronice robuste, inovatoare și bine reglementată, capabilă să concureze la nivel european.
- creșterea încrederii consumatorilor în serviciile oferite și atragerea de noi investiții în sectorul comunicațiilor electronice din Republica Moldova.

Implementarea Serviciului Universal în domeniul comunicațiilor electronice (SU)

Implementarea SU este condiționată de următoarele costuri:

a) costuri ce țin de elaborarea actelor normative pentru implementarea și realizarea serviciului universal, de elaborare a documentelor de concurs și de organizare a concursului pentru selectarea furnizorului serviciului universal, precum și de stabilire a categoriilor de persoane în situație de dificultate și persoane cu dizabilități.

Necesarul de finanțare pentru aceasta urmează a fi asigurat din bugetul autorităților responsabile de realizarea acțiunilor care vor fi prevăzute de **Programul Național de implementare a serviciului universal în domeniul comunicațiilor electronice pentru anii 2026 - 2030**, care va fi elaborat de MDED.

b) costuri ce țin de implementarea serviciului universal propriu zis.

Necesarul de finanțare pentru aceasta urmează a fi asigurat din **Fondul serviciului universal**, care se va constitui din contribuțiile obligatorii ale furnizorilor de rețele și/sau servicii de comunicații electronice și din alte mijloace permise de lege, și va fi gestionat de Agenție.

Furnizorii de rețele și servicii de comunicații electronice vor fi obligați să efectueze contribuții obligatorii către Fondul serviciului universal, a căror valoare va fi stabilită prin actul de reglementare a Agenției.

Totodată, în proiectul de lege va fi specificat că, furnizorii de rețele și servicii de comunicații electronice cu un volum de venituri mai mic decât cel stabilit anual de către Agenție pot fi absolviți de obligația achitării contribuțiilor la Fondul serviciului universal.

Mijloacele fondului serviciului universal vor fi utilizate exclusiv pentru compensarea costurilor nete ale obligației de furnizare a serviciului universal.

Costurile nete care rezultă din îndeplinirea obligațiilor de furnizare a serviciului universal vor fi compensate furnizorului în cazul în care obligațiile serviciului universal pot fi îndeplinite numai suportând pierderi sau la un cost ce nu se încadrează în standardele comerciale normale.

Estimarea costurilor de implementare a serviciului universal

În nota informativă²⁹ la proiectul hotărârii Guvernului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1167/2008 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului social sunt prezentate datele cu privire la beneficiarii de ajutor social pentru perioada ianuarie - martie 2022. Reieșind din datele prezentate în Tabelul 1, numărul total de familii defavorizate beneficiare de ajutor social este de circa **40 mii de familii**.

Astfel, pentru compensarea costului net de furnizare a serviciului universal de bandă largă la cele circa 40 mii familii defavorizate este necesar **maximum 72 mln. lei/anual**, din considerente că costul unui abonament internet, inclusiv conectarea abonatului, constituie **circa 150 lei lunar** (fie prin fibra optică, fie prin tehnologia 4G).

40000 familii x 150 lei abonament/lună x 12 luni = 72 000 000 lei anual.

Aceasta sumă este mai mică decât cea, pe care o achitau anterior furnizorii de comunicații electronice mobile în Fondul de susținere a populației.

Costurile pentru asigurarea condițiilor echivalente de preț și calitate pentru persoanele cu dizabilități în cazul majorității furnizorilor de rețele și servicii publice de comunicații electronice se asigură prin faptul că echipamentele de rețea avansate au incorporate funcțiile respective.

Surse de finanțare: Fondul serviciului universal, gestionat de un organism de gestionare, stabilit de Guvern.

Transpunerea Directivei (UE) 2018/1972 și cadrului de reglementare european în domeniul comunicațiilor electronice în legislația Republicii Moldova va aduce numeroase beneficii sectorului privat, dar și provocări semnificative, în special pentru IMM-uri și furnizorii din zonele rurale. Este esențial ca autoritățile să asigure suport adecvat și să faciliteze accesul la finanțare pentru a reduce impactul disproporționat și pentru a asigura o implementare eficientă și echitabilă a noilor reglementări.

4.4. Impactul social

Impactul social prognozat al transunerii Directivei (UE) 2018/1972 și al legislației conexe în noul cadru de reglementare din Republica Moldova poate fi analizat pe baza documentelor Comisiei Europene și poate avea implicații semnificative asupra diferitelor grupuri demografice și sociale. Menționăm câteva dintre efectele prognozate asupra acestor grupuri:

1) Accesul extins la servicii de comunicații electronice

Unul dintre obiectivele proiectului de lege este asigurarea accesului la rețele de comunicații electronice de mare capacitate (Very High Capacity Networks - VHCN) și la servicii de comunicații de calitate pentru toți cetățenii, indiferent de locație. Aceasta va avea un impact pozitiv asupra incluziunii digitale.

Extinderea și modernizarea infrastructurii de comunicații, în special în zonele rurale va contribui la reducerea decalajului digital între diferite regiuni și grupuri sociale, va permite accesul la servicii esențiale și va deschide noi oportunități economice.

Totodată, noul act normativ va asigura realizarea Obiectivului specific 2.2. Asigurarea accesului universal la internet și la serviciile electronice, Obiectivul general 2. Îmbunătățirea condițiilor de trai, prevăzut de Strategia Națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, care prevede că până în anul 2030 va fi asigurat accesul la internet de bandă largă, la prețuri accesibile pentru toate categoriile de populație, în fiecare localitate și legiferarea dreptului la internet pentru fiecare.

Subsecvent, va fi asigurată realizarea Obiectivului general nr. 1. Dezvoltarea unei societăți digitale din Strategia de transformare digitală 2023-2030, care marchează ca un element definitoriu – accesul la internet de calitate la prețuri accesibile.

²⁹ [Notă informativă la proiectul hotărârii Guvernului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1167/2008 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului social](#)

Efecte asupra grupurilor demografice:

- **grupurile defavorizate:** persoanele din zonele rurale sau izolate, care în prezent au acces limitat la internet și servicii de comunicații electronice, vor beneficia semnificativ. Accesul la internet de mare viteză va îmbunătăți oportunitățile educaționale și economice pentru aceste grupuri, contribuind la reducerea decalajului digital.

- **persoanele în vârstă:** îmbunătățirea accesului la comunicații electronice poate facilita utilizarea tehnologiilor de telemedicină și a altor servicii digitale, ceea ce va îmbunătăți calitatea vieții persoanelor în vârstă, în special în zonele izolate.

2) Reducerea inegalităților sociale prin educație și informații

Accesul extins la comunicații electronice poate facilita educația online și accesul la informații, reducând inegalitățile sociale și oferind oportunități egale de învățare și dezvoltare personală.

Efecte asupra grupurilor demografice:

- **tinerii și studenții:** noul cadru normativ va extinde accesul la internet de mare viteză, oferind mai multe oportunități pentru educația online și resurse educaționale digitale. Aceasta va fi un beneficiu important pentru tineri, mai ales pentru cei din mediul rural sau din familii cu venituri mici.

- **șomerii și lucrătorii din sectoarele afectate de schimbările economice:** oportunitățile de formare profesională online și accesul la informații despre locuri de muncă vor crește, facilitând reintegrarea pe piața muncii.

3) Creșterea participării civice și accesului la servicii publice

Un cadru de comunicații electronice modernizat va îmbunătăți accesul cetățenilor la serviciile publice online și va facilita participarea acestora la procesele civice și democratice.

Efecte asupra grupurilor demografice:

- **cetățenii cu dizabilități:** noul cadru normativ impune standarde pentru accesibilitatea serviciilor de comunicații electronice. Acest lucru va îmbunătăți accesul la aceste servicii pentru persoanele cu dizabilități, facilitând interacțiunile acestora cu administrația publică și alte servicii esențiale.

- **populația generală:** accesul îmbunătățit la serviciile de e-guvernare și informațiile publice va spori transparența și va facilita participarea cetățenilor la procesele democratice.

4) Crearea de locuri de muncă și stimularea inovației

Prin crearea unui cadru de reglementare care încurajează investițiile în infrastructură și inovarea tehnologică, noul cadru normativ va stimula economia digitală, ceea ce va avea efecte pozitive asupra pieței muncii.

Efecte asupra grupurilor demografice:

- **forța de muncă tânără:** noile locuri de muncă în domeniul tehnologiilor informaționale și comunicațiilor (TIC) vor oferi oportunități de angajare pentru tinerii specialiști în domeniul tehnologiilor digitale.

- **antreprenorii și startup-urile:** îmbunătățirea accesului la rețele rapide de comunicații va încuraja dezvoltarea startup-urilor și a inovațiilor tehnologice, oferind oportunități de creștere pentru antreprenori. Accesul la internet de înaltă calitate va facilita crearea de noi locuri de muncă și va sprijini antreprenoriatul local.

5) Îmbunătățirea protecției consumatorilor

Noul cadru normativ introduce noi măsuri de protecție a consumatorilor, cum ar fi drepturi sporite în ceea ce privește calitatea serviciilor, compensarea pentru deficiențele serviciilor și rezolvarea rapidă a disputelor.

Furnizorii vor trebui să respecte standardele europene de calitate a serviciilor, ceea ce va duce la o îmbunătățire semnificativă a experienței utilizatorilor finali.

Efecte asupra grupurilor demografice:

- **consumatorii vulnerabili:** grupurile vulnerabile, inclusiv persoanele cu venituri mici, vor beneficia de măsuri îmbunătățite de protecție, cum ar fi accesul la tarife mai accesibile și mecanisme de compensare pentru problemele legate de serviciile de comunicații.
- **utilizatorii de internet și telefonie mobilă:** implementarea standardelor minime de calitate va îmbunătăți experiența utilizatorilor de servicii de internet și telefonie mobilă, reducând nemulțumirile și plângerile legate de serviciile furnizorilor.
- **transparența și protecția consumatorilor:** noile reglementări vor aduce măsuri suplimentare de protecție a consumatorilor, inclusiv transparența tarifelor și a contractelor.
- **creșterea oportunităților economice:** accesul la internet de înaltă calitate va facilita crearea de noi locuri de muncă și va sprijini antreprenoriatul local.

Efectele preconizate pe termen scurt, mediu și lung

Pe termen scurt (1 - 2 ani)

- **creșterea gradului de ocupare a forței de muncă:** implementarea prevederilor proiectului de lege va genera locuri de muncă temporare în sectorul construcțiilor și al tehnologiei pentru dezvoltarea infrastructurii de comunicații.
- **formare și instruire:** inițierea programelor de formare pentru a dezvolta competențele digitale ale populației și ale angajaților din sectorul comunicațiilor.

Pe termen mediu (3 - 5 ani)

- **nivelul de salarizare:** creșterea cererii pentru specialiști în TIC poate duce la o creștere a nivelului de salarizare în aceste domenii.
- **acces îmbunătățit la servicii sociale:** digitalizarea serviciilor publice și sociale va face accesul la acestea mai eficient și mai accesibil pentru toți cetățenii.

Pe termen lung (peste 5 ani)

- **reducerea sărăciei:** îmbunătățirea accesului la internet și la servicii de comunicații poate contribui la reducerea sărăciei prin crearea de noi oportunități economice și educaționale.

Transpunerea Directivei (UE) 2018/1972 și a cadrului de reglementare european în domeniul comunicațiilor electronice în legislația Republicii Moldova va avea un impact social semnificativ, cu efecte pozitive asupra accesului la educație, serviciile electronice, reducerea decalajului digital și îmbunătățirea oportunităților economice pentru toate grupurile sociale.

Exemplele de bune practici din țările membre UE arată că este posibil să se realizeze o implementare eficientă și echitabilă, cu accent pe protecția consumatorilor și pe incluziunea digitală. Cu toate acestea, este esențial să se ia măsuri proactive pentru a preveni discriminarea și pentru a asigura că beneficiile noilor reglementări sunt distribuite în mod echitabil între toți cetățenii.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Impactul prognozat³⁰ asupra datelor cu caracter personal în contextul transunerii prevederilor Directivei 2002/58/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 iulie 2002 privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice (Directiva asupra confidențialității și comunicațiilor electronice) va fi semnificativ în sectorul comunicațiilor electronice din Republica Moldova.

Aceasta are implicații importante pentru protecția datelor și confidențialitatea utilizatorilor de servicii de comunicații electronice.

1) Îmbunătățirea protecției datelor cu caracter personal

Directiva asupra confidențialității și comunicațiilor electronice completează și întărește prevederile Regulamentului General privind Protecția Datelor (GDPR)³¹, asigurând un nivel

³⁰ [European Electronic Communications Code – Transposition Status](#)

³¹ [Regulamentul \(UE\) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE \(Regulamentul general privind protecția datelor\)](#)

ridicat de protecție pentru datele personale prelucrate în sectorul comunicațiilor electronice. În contextul transpunerii în Republica Moldova, acest cadru va contribui la îmbunătățirea reglementărilor privind confidențialitatea și securitatea datelor cu caracter personal.

Impacturi prognozate:

- **reguli stricte privind consimțământul:** transpunerea Directivei asupra confidențialității și comunicațiilor electronice în legislația Republicii Moldova va introduce reguli clare privind consimțământul explicit și informat al utilizatorilor înainte de prelucrarea datelor lor cu caracter personal. Acest lucru va reduce riscul de abuzuri în utilizarea datelor și va proteja mai bine drepturile cetățenilor.

- **îmbunătățirea protecției confidențialității în serviciile de comunicații:** serviciile de comunicații, inclusiv cele de tip OTT (Over-the-Top), vor fi obligate să respecte cerințele stricte de protecție a datelor, inclusiv în ceea ce privește colectarea și prelucrarea datelor privind traficul și localizarea utilizatorilor.

2) Securitatea datelor și prevenirea încălcării confidențialității

Directiva asupra confidențialității și comunicațiilor electronice pune un accent masiv pe protecția confidențialității datelor care circulă prin rețelele de comunicații electronice, inclusiv mesaje, apeluri și date de localizare. Transpunerea în Republica Moldova va întări reglementările în ceea ce privește prevenirea accesului neautorizat la aceste date.

Impacturi prognozate:

- **măsuri tehnice și organizatorice:** furnizorii de comunicații electronice vor fi obligați să implementeze măsuri tehnice și organizatorice adecvate pentru a preveni accesul neautorizat la datele transmise sau stocate. Aceste măsuri includ criptarea, protecția împotriva atacurilor cibernetice și controale stricte de acces.

- **notificarea încălcărilor de securitate:** transpunerea Directivei asupra confidențialității și comunicațiilor electronice va impune notificarea autorităților competente și, în anumite cazuri, a persoanelor afectate în cazul în care datele lor cu caracter personal sunt compromise. Aceasta va crea o cultură a responsabilității și va spori încrederea utilizatorilor în serviciile de comunicații electronice.

3) Protecția împotriva monitorizării și interceptărilor ilegale

Directiva asupra confidențialității și comunicațiilor electronice interzice monitorizarea și interceptarea ilegală a comunicațiilor electronice fără consimțământul explicit al utilizatorilor. Această prevedere va avea un impact major în Republica Moldova, asigurând protecția datelor și comunicațiilor private ale utilizatorilor.

Impacturi prognozate:

- **limitarea interceptărilor:** transpunerea va introduce reglementări stricte care vor interzice monitorizarea comunicațiilor electronice, cu excepția cazurilor prevăzute de lege (de exemplu, în cazuri de securitate națională sau prevenirea criminalității), și numai cu aprobarea autorităților judiciare.

- **protecția împotriva supravegherii comerciale:** furnizorii de servicii de comunicații electronice și OTT nu vor putea monitoriza sau colecta datele personale ale utilizatorilor fără consimțământ explicit, ceea ce va proteja confidențialitatea utilizatorilor și va preveni abuzurile din partea operatorilor de date.

4) Impactul asupra Serviciilor Over-the-Top (OTT)

Transpunerea Directivei asupra confidențialității și comunicațiilor electronice în Moldova va extinde protecția datelor cu caracter personal și la serviciile OTT, precum WhatsApp, Skype și alte aplicații de comunicații. Aceste servicii vor fi supuse aceluiași reguli stricte de confidențialitate și protecție a datelor ca și furnizorii tradiționali de comunicații electronice.

Impacturi prognozate:

- o **uniformizarea protecției datelor:** utilizatorii de servicii OTT vor beneficia de același nivel de protecție a datelor ca și utilizatorii serviciilor tradiționale de comunicații electronice. Datele de trafic, localizare și alte informații sensibile vor fi protejate în mod egal, indiferent de tipul serviciului utilizat.

- o **responsabilitatea sporită a furnizorilor OTT:** furnizorii OTT vor trebui să implementeze măsuri stricte pentru protejarea datelor utilizatorilor și să obțină consimțământul explicit înainte de a prelucra datele cu caracter personal. Aceasta va crește costurile de conformitate, dar va îmbunătăți protecția utilizatorilor.

5) Coordonarea cu Regulamentul GDPR

Directiva asupra confidențialității și comunicațiilor electronice trebuie interpretată și aplicată în coordonare cu GDPR. Transpunerea în Republica Moldova va completa legislația existentă privind protecția datelor cu caracter personal și va asigura un nivel ridicat de protecție pentru toți utilizatorii de servicii de comunicații electronice.

Impacturi prognozate:

- o **conformitatea cu standardele europene:** transpunerea Directivei asupra confidențialității și comunicațiilor electronice Directivei în Republica Moldova va alinia legislația națională la standardele europene în ceea ce privește protecția datelor, asigurând o aplicare coerentă a regulilor de protecție a datelor cu caracter personal în sectorul comunicațiilor electronice.

- o **întărirea drepturilor utilizatorilor:** drepturile utilizatorilor de a controla datele lor cu caracter personal vor fi întărite, în special în contextul comunicațiilor electronice și al protecției confidențialității datelor transmise prin rețelele publice de comunicații.

Transpunerea prevederilor Directivei 2002/58/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 iulie 2002 privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice (Directiva asupra confidențialității și comunicațiilor electronice) în Republica Moldova va avea un impact semnificativ asupra protecției datelor cu caracter personal. Aceasta va întări reglementările privind consimțământul, securitatea datelor, protecția confidențialității și limitarea monitorizării ilegale.

În final, transpunerea va alinia legislația Republicii Moldova la standardele europene și va asigura protecția confidențialității și securității comunicațiilor pentru toți utilizatorii de servicii de comunicații electronice.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Impactul prognozat asupra echității și egalității de gen, în contextul transpunerii prevederilor Directivei (UE) 2018/1972 și a legislației conexe în domeniul comunicațiilor electronice în Republica Moldova, poate fi evaluat din mai multe perspective.

Documentul de lucru al Comisiei Europene și preambulul Directivei (UE) 2018/1972 sugerează că aceste reglementări sunt menite să îmbunătățească accesul echitabil și inclusiv la tehnologie și să creeze un mediu favorabil pentru toți utilizatorii, indiferent de gen.

Specificăm impacturile principale asupra echității și egalității de gen:

1) Reducerea decalajului digital între femei și bărbați

Accesul la tehnologie și servicii de comunicații electronice de calitate este esențial pentru participarea egală în societate și economie. La nivel global, femeile sunt mai puțin susceptibile de a avea acces la internet de mare viteză și la dispozitive digitale, ceea ce creează un decalaj digital de gen. Noul cadru de reglementare va asigura accesul egal la internet și tehnologie pentru toți cetățenii, inclusiv pentru femei și grupurile subreprezentate. Aceasta poate contribui la reducerea decalajului de gen în accesul la resurse digitale și informații.

Impacturi prognozate:

- o acces îmbunătățit la internet în zonele rurale: femeile din mediul rural, care sunt adesea cele mai afectate de lipsa accesului la tehnologie, vor beneficia de extinderea rețelilor

de comunicații electronice în aceste regiuni. Acest lucru va spori oportunitățile pentru educație, muncă și participare socială.

- creșterea accesului la resurse și oportunități: prin accesul sporit la internet și la tehnologie, femeile vor avea acces mai ușor la resurse educaționale, servicii de sănătate, și oportunități de angajare sau antreprenoriat online, reducând inegalitățile sociale și economice bazate pe gen.

2) Promovarea incluziunii sociale și economice a femeilor

Accesul egal la internet și la servicii de comunicații electronice de calitate poate fi un factor cheie în promovarea incluziunii economice a femeilor, permițându-le să participe mai activ în economie și să obțină acces la oportunități economice.

Impacturi prognozate:

- **munca la distanță și antreprenoriatul digital:** într-un context economic în care tehnologia joacă un rol tot mai mare, femeile vor putea beneficia de muncă la distanță și de oportunități de antreprenoriat digital. Extinderea rețelelor de mare capacitate va facilita accesul femeilor la aceste forme de muncă, care pot oferi flexibilitate și independență economică, mai ales în cazul celor care au responsabilități de îngrijire a copiilor sau a altor membri ai familiei.

- **educația și formarea profesională:** Noul cadru de reglementare va facilita accesul femeilor la programe de formare profesională online și educație la distanță, care vor contribui la reducerea decalajului de competențe între genuri și la creșterea nivelului de competențe digitale în rândul femeilor.

3) Egalitate de gen în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC)

Conform studiului analitic „Femeile și bărbații în sectorul Tehnologiei informației și comunicațiilor”³², domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC) este, în mod tradițional, dominat de bărbați. Noul cadru de reglementare poate sprijini inițiativele care promovează egalitatea de gen și includerea mai mare a femeilor în sectorul TIC.

Impacturi prognozate:

- **creșterea participării femeilor în domeniul tehnologic:** inițiativele care promovează educația digitală și formarea profesională în domeniul TIC vor contribui la creșterea participării femeilor în acest sector. Noul cadru de reglementare va facilita accesul la astfel de programe și va crea condiții favorabile pentru ca femeile să aibă acces egal la oportunități de muncă în sectorul tehnologic.

³² [Studiu analitic „Femeile și bărbații în sectorul Tehnologiei informației și comunicațiilor”](#)

- **reducerea barierelor de intrare pentru femei în sectorul TIC:** reglementările care promovează accesul egal la resurse și oportunități în sectorul comunicațiilor electronice vor reduce barierele de intrare pentru femei în profesii tehnologice, încurajând diversitatea de gen în acest domeniu.

4) Protecția datelor cu caracter personal și confidențialitatea

În special pentru femei, protecția datelor personale și confidențialitatea în mediul online sunt esențiale pentru a preveni abuzurile și hărțuirea online. Transpunerea Directivei 2002/58/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 iulie 2002 în paralel cu Directiva (UE) 2018/1725, va îmbunătăți protecția datelor și confidențialitatea, ceea ce va crea un mediu online mai sigur pentru toate persoanele, inclusiv pentru femei.

Impacturi prognozate:

- **îmbunătățirea protecției împotriva hărțuirii online:** protejarea mai strictă a datelor cu caracter personal va reduce riscul de abuzuri și hărțuire online, care afectează în mod disproporționat femeile. Aceasta va asigura un mediu online mai sigur și mai echitabil pentru toți utilizatorii.
- **control sporit asupra datelor personale:** regulile clare privind consimțământul și prelucrarea datelor vor oferi femeilor un control mai mare asupra informațiilor lor personale, ceea ce va contribui la protejarea drepturilor lor și la crearea unui mediu digital mai echitabil.

5) Diminuarea inegalităților economice și sociale între genuri

Accesul egal la servicii de comunicații electronice și extinderea rețelelor de mare capacitate vor contribui la reducerea inegalităților economice și sociale între femei și bărbați.

Noul cadru de reglementare va asigura că femeile au acces la aceleași oportunități de dezvoltare personală și profesională ca și bărbații.

Impacturi prognozate:

- **acces egal la informații și servicii publice:** femeile vor avea acces mai bun la servicii publice și informații prin internet, inclusiv în zonele rurale și izolate, ceea ce va contribui la reducerea inegalităților sociale și economice. De asemenea, accesul la educație digitală și resurse online va îmbunătăți perspectivele economice ale femeilor.
- **reducerea decalajului salarial de gen:** prin creșterea accesului la locuri de muncă în sectorul TIC și prin sprijinirea educației digitale pentru femei, noul cadru de reglementare poate contribui la reducerea decalajului salarial de gen, încurajând mai multe femei să se implice în sectoare economice bine plătite și orientate spre tehnologie.

Riscuri și provocări

1) Acces inegal la resurse și tehnologie:

- în ciuda eforturilor de a asigura acces egal la tehnologie, există riscul ca anumite grupuri sociale, inclusiv femeile din medii defavorizate, să nu beneficieze în mod egal de noile tehnologii și resurse digitale din cauza barierelor economice și sociale.
- necesitatea unor politici și programe specifice pentru a sprijini accesul echitabil la tehnologie pentru toate grupurile, inclusiv prin subvenții și programe de formare dedicate.

2) Participarea redusă a femeilor în sectorul TIC:

- deși implementarea noul cadru de reglementare va crea oportunități economice noi, există riscul ca femeile să fie subreprezentate în aceste sectoare din cauza stereotipurilor de gen și a lipsei de modele și mentorat în domeniul tehnologic.
- este esențială promovarea activă a femeilor în carierele din TIC, inclusiv prin programe de mentorat și inițiative de diversitate în companii.

Transpunerea Directivei (UE) 2018/1725 și a cadrului de reglementare european în domeniul comunicațiilor electronice în legislația Republicii Moldova poate avea un impact pozitiv semnificativ asupra echității și egalității de gen, asigurând acces egal la tehnologie și deschizând noi oportunități economice pentru femei. Cu toate acestea, pentru a maximiza aceste beneficii, este necesar să se adopte măsuri proactive pentru a preveni discriminarea și pentru a sprijini accesul echitabil la resursele digitale pentru toate grupurile sociale.

4.5. Impactul asupra mediului

Impactul prognozat asupra mediului, în contextul transpunerii prevederilor Directivei (UE) 2018/1972 și a legislației conexe în domeniul comunicațiilor electronice din Republica Moldova, poate fi rezumat pe baza documentelor de impact al Comisiei Europene și din preambulul la Directiva (UE) 2018/1972. În general, deși Directiva nu este axată direct pe impactul asupra mediului, transpunerea sa poate genera anumite efecte pozitive și negative asupra mediului, ca de exemplu:

1) Reducerea amprente de carbon prin digitalizare

Prin stimularea conectivității digitale și extinderea rețelelor de comunicații electronice de mare capacitate, se poate prognoza o reducere a necesității de deplasare fizică și a utilizării transportului. Astfel, acest lucru poate contribui la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

Impacturi prognozate:

- **munca la distanță și reducerea transportului:** accesul mai larg la internet și serviciile digitale va permite mai multor persoane să lucreze de acasă sau să participe la ședințe și evenimente online, ceea ce va reduce utilizarea transportului și, implicit, emisiile de CO₂.
- **creșterea utilizării serviciilor digitale:** tehnologia va permite înlocuirea proceselor fizice cu procese digitale (de exemplu, e-servicii guvernamentale, e-sănătate, teleeducație), ceea ce va reduce amprenta de carbon legată de activitățile fizice și administrative. O creștere a utilizării serviciilor digitale va contribui la reducerea consumului de hârtie și a altor resurse fizice, sprijinind tranziția către o economie mai sustenabilă.

2) Creșterea consumului de energie și resurse naturale

Extinderea rețelelor de comunicații electronice și introducerea de tehnologii noi, precum 5G și rețele de mare capacitate, va necesita infrastructuri suplimentare, ceea ce ar putea duce la o creștere a consumului de energie electrică și resurse naturale necesare pentru fabricarea echipamentelor și întreținerea infrastructurii.

Impacturi prognozate:

- **consumul energetic ridicat al infrastructurii TIC:** infrastructura TIC (centre de date, rețele 5G, turnuri de comunicații) necesită energie electrică pentru funcționare. Deși tehnologia 5G este mai eficientă energetic per unitate de date transmise, implementarea la scară largă va duce la un consum total de energie mai mare datorită numărului crescut de dispozitive conectate și a necesarului de infrastructură suplimentară. Este importantă promovarea utilizării surselor de energie regenerabilă pentru alimentarea infrastructurii de comunicații pentru a minimiza impactul asupra mediului.
- **epuizarea resurselor naturale:** fabricarea echipamentelor necesare pentru extinderea rețelelor de comunicații electronice poate duce la un consum sporit de resurse naturale, cum ar fi metalele rare utilizate în echipamentele de comunicații electronice.

3) Gestionarea deșeurilor electronice

Odată cu extinderea și modernizarea rețelelor de comunicații electronice, vor apărea provocări legate de gestionarea echipamentelor învechite și de generarea deșeurilor electronice. Acest aspect va necesita o abordare sustenabilă privind reciclarea și reutilizarea echipamentelor vechi.

Impacturi prognozate:

- **creșterea volumului de deșeuri electronice:** pe măsură ce echipamentele vechi sunt înlocuite cu altele noi, va crește cantitatea de deșeuri electronice generate. Gestionarea inadecvată a acestora poate duce la poluarea mediului.
- **necesitatea unor politici de reciclare:** transpunerea Directivei poate stimula adoptarea unor politici eficiente de reciclare a echipamentelor electronice pentru a reduce impactul asupra mediului și pentru a reutiliza resursele din aceste echipamente.

4) Promovarea eficienței energetice și a sustenabilității în infrastructura IT

Directiva promovează inovarea și investițiile în tehnologii avansate, inclusiv soluții eficiente din punct de vedere energetic pentru rețelele de comunicații electronice. Acest lucru

poate duce la dezvoltarea și implementarea unor tehnologii mai ecologice, reducând astfel impactul negativ asupra mediului.

Impacturi prognozate:

- **eficiență energetică crescută:** tehnologiile noi, cum ar fi rețelele 5G și soluțiile cloud, au potențialul de a îmbunătăți eficiența energetică a rețelilor de comunicații electronice, reducând consumul total de energie comparativ cu infrastructurile mai vechi.
- **inovații în tehnologii verzi:** noul cadru de reglementare poate stimula utilizarea unor tehnologii mai sustenabile, cum ar fi sursele regenerabile de energie pentru alimentarea infrastructurii de comunicații electronice, reducând astfel amprenta de carbon a sectorului.

5) Impacturi legate de instalarea infrastructurii fizice

Extinderea infrastructurii de comunicații electronice, cum ar fi instalarea turnurilor de comunicații electronice mobile și a fibrei optice, poate avea un impact direct asupra mediului prin modificarea terenurilor și utilizarea materialelor de construcție.

Impacturi prognozate:

- **degradarea habitatelor naturale:** Instalarea turnurilor de comunicații și a altor infrastructuri fizice în anumite zone ar putea afecta habitatele naturale, flora și fauna locală.

intervenții minime în mediu: noul cadru de reglementare promovează o utilizare mai eficientă a infrastructurii existente (partajarea infrastructurii), ceea ce poate reduce necesitatea de noi construcții și impactul asupra mediului.

Măsuri de atenuare a impacturilor

1) Promovarea surselor de energie regenerabilă:

- utilizarea energiei solare, eoliene și a altor surse regenerabile pentru alimentarea infrastructurii de comunicații poate contribui la reducerea impactului asupra mediului.
- investițiile în tehnologii verzi și sustenabile pentru infrastructura de comunicații vor avea un impact pozitiv pe termen lung asupra mediului.

2) Implementarea unor politici de reciclare eficiente:

- dezvoltarea și implementarea unor programe de reciclare și gestionare a deșeurilor electronice vor ajuta la reducerea impactului negativ al deșeurilor rezultate din modernizarea infrastructurii de comunicații.
- promovarea practicilor de economie circulară în sectorul comunicațiilor electronice va contribui la minimizarea resurselor utilizate și la reducerea deșeurilor.

Transpunerea Directivei (UE) 2018/1972 și a cadrului de reglementare european în domeniul comunicațiilor electronice în legislația Republicii Moldova poate avea atât impacturi pozitive, cât și provocări legate de mediu. Implementarea unor tehnologii eficiente energetic și promovarea economiei digitale vor sprijini tranziția către o economie mai sustenabilă.

Totuși, este crucială gestionarea atentă a infrastructurii fizice și a deșeurilor electronice pentru a minimiza impactul negativ asupra mediului.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Putem prognoza unele impacturi relevante:

Impactul economic prin:

- **creșterea investițiilor:** transpunerea Directivei (UE) 2018/1972 va atrage investiții în infrastructura de comunicații, inclusiv în rețele 5G și de fibră optică. Aceste investiții vor stimula economia locală prin crearea de locuri de muncă și prin dezvoltarea sectorului tehnologic.
- **reducerea costurilor de operare:** modernizarea infrastructurii și adoptarea tehnologiilor avansate vor reduce costurile de operare pentru furnizorii de servicii de comunicații, ceea ce poate duce la tarife mai mici pentru consumatori și la creșterea accesibilității serviciilor.

Impactul asupra inovării și dezvoltării tehnologice prin:

- **stimularea inovării:** transpunerea directivei va crea un mediu competitiv care va încuraja inovarea și dezvoltarea de noi tehnologii și servicii. Aceasta va include aplicații IoT (Internet of Things), servicii OTT (Over-The-Top) și tehnologii de comunicații emergente³³.
- **acces la tehnologii avansate:** cetățenii și întreprinderile din Republica Moldova vor avea acces la tehnologii avansate și servicii de înaltă calitate, facilitând dezvoltarea economică și integrarea în economia digitală globală.

Transpunerea Directivei (UE) 2018/1972 și a cadrului de reglementare european în domeniul comunicațiilor electronice în legislația Republicii Moldova va avea un impact semnificativ și diversificat asupra economiei, inovării tehnologice și cadrului instituțional. Cu toate acestea, pentru a maximiza beneficiile și a minimiza riscurile, este esențială adoptarea unor măsuri proactive de suport și gestionare a tranziției. Implementarea directivei va contribui la dezvoltarea unui sector de comunicații electronice modern și competitiv, aliniat la standardele europene.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul prezentat are ca scop armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, fiind elaborat potrivit rigorilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene.

Proiectul legii comunicațiilor electronice face parte din categoria actelor normative cu scop de armonizare a legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

Elaborarea proiectului de lege rezultă din angajamentele asumate de Republica Moldova, în special din art. 99 lit. (b), art. 102, art. 232 alin. (2) și art. 240 din Acordul de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană, care prevăd armonizarea treptată a legislației naționale cu legislația UE.

Astfel, potrivit clauzei de armonizare, **proiectul de lege transpune integral** în legislația națională normele din Directiva 2018/1972/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 11.12.2018 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 321/36 din 17.12.2018, cu modificările aduse prin Directiva (UE) 2022/2555 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022.

Directiva 2018/1972/UE a Parlamentului European și a Consiliului este una voluminoasă și are ca scop reformarea sectorului comunicațiilor electronice, având următoarele roluri:

- stabilește un set de norme actualizate pentru a reglementa rețelele de comunicații electronice (telecomunicații), serviciile de comunicații electronice și facilitățile și serviciile asociate;
- stabilește sarcini pentru autoritățile naționale de reglementare și pentru alte autorități competente și instituie un set de proceduri pentru a asigura armonizarea cadrului de reglementare la nivelul întregii UE;
- vizează stimularea concurenței și a creșterii investițiilor în **rețele 5G** și de foarte mare capacitate, astfel încât fiecare cetățean și întreprindere din UE să poată beneficia de conectivitate de înaltă calitate, de un nivel ridicat de protecție a consumatorilor și de mai multe opțiuni de servicii digitale inovatoare.

Directiva instituie un **cod european al comunicațiilor electronice**, un set cuprinzător de norme noi sau revizuite pentru sectorul comunicațiilor electronice, ca parte a pachetului de legi privind comunicațiile electronice, inclusiv Regulamentul (UE) 2018/1971 de instituire a Organismului Autorităților Europene de Reglementare în Domeniul Comunicațiilor Electronice

³³ [European Electronic Communications Code | BEREC](#)

(OAREC) și a Agenției de sprijin pentru OAREC (Oficiul OAREC). Aceasta înlocuiește și abrogă Directivele 2002/19/CE, 2002/20/CE și 2002/21/CE, precum și articolul 5 din Decizia nr. 243/2012/UE.

Obiectivele generale ale Directivei 2018/1972/UE a Parlamentului European și a Consiliului sunt:

- **promovarea conectivității** și a adoptării rețelelor de foarte mare capacitate, inclusiv a rețelelor fixe, mobile și pe suport radio, pentru toți cetățenii și toate întreprinderile din UE;
- **promovarea intereselor cetățenilor UE** prin asigurarea unui maximum de beneficii în termeni de posibilități de alegere, preț și calitate pe baza unei **concurențe efective**;
- asigurarea **protecției consumatorilor** prin norme specifice;
- abordarea **nevoilor anumitor grupuri sociale**, în special ale persoanelor cu dizabilități, ale vârstnicilor și ale persoanelor cu nevoi sociale speciale;
- facilitarea intrării pe piață și **promovarea concurenței** în furnizarea de rețele de comunicații electronice și de facilități asociate;
- **contribuția la dezvoltarea pieței interne** a rețelelor și serviciilor de comunicații electronice din UE, prin **elaborarea de norme comune și reglementări previzibile** vizând utilizarea eficientă, eficientă și coordonată a **spectrului de frecvențe radio**;
- **inovarea deschisă**;
- dezvoltarea de **rețele transeuropene**;
- **disponibilitatea și interoperabilitatea serviciilor paneuropene**.

Totodată, proiectul de lege transpune total sau parțial în legislația națională normele din următoarele acte normative ale UE:

1) Directiva (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 321/2018 din 17 decembrie 2018, așa cum a fost modificată ultima oară prin Directiva (UE) 2022/2555 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de securitate cibernetică în Uniune, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 și a Directivei (UE) 2018/1972 și de abrogare a Directivei (UE) 2016/1148 (Directiva NIS 2);

2) Regulamentul delegat (UE) 2021/654 al Comisiei din 18 decembrie 2020 de completare a Directivei (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului prin stabilirea unui tarif maxim unic la nivelul Uniunii de terminare a apelurilor de voce în rețelele mobile și a unui tarif maxim unic la nivelul Uniunii de terminare a apelurilor de voce în rețelele fixe, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 137/2021 din 22 aprilie 2021;

3) Directiva 2002/58/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 iulie 2002 privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice (Directiva asupra confidențialității și comunicațiilor electronice), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 201 din 31 iulie 2002, așa cum a fost modificată ultima oară prin Directiva 2009/136/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009 de modificare a Directivei 2002/22/CE privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile de comunicații electronice, a Directivei 2002/58/CE privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 privind cooperarea dintre autoritățile naționale însărcinate să asigure aplicarea legislației în materie de protecție a consumatorului;

4) Directiva 2008/63/CE a Comisiei din 20 iunie 2008 privind concurența pe piețele echipamentelor terminale pentru telecomunicații, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 162 din 21 iunie 2008;

5) Regulamentul (UE) 2021/1232 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iulie 2021 privind o derogare temporară de la anumite dispoziții ale Directivei 2002/58/CE în ceea ce privește utilizarea tehnologiilor de către furnizorii de servicii de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere pentru prelucrarea datelor cu caracter personal și a altor date în scopul combaterii abuzului sexual online asupra copiilor, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 274/2021 din 30 iulie 2021;

6) Regulamentul (UE) 2024/1307 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 de modificare a Regulamentului (UE) 2021/1232 privind o derogare temporară de la anumite dispoziții ale Directivei 2002/58/CE în ceea ce privește utilizarea tehnologiilor de către furnizorii de servicii de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere pentru prelucrarea datelor cu caracter personal și a altor date în scopul combaterii abuzului sexual online asupra copiilor, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 2024/1307 din 14 mai 2024;

7) Directiva 2002/77/CE a Comisiei din 16 septembrie 2002 privind concurența pe piețele de rețele și servicii de comunicații electronice, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 249 din 17 septembrie 2002;

8) art. 2 din Directiva 98/84/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 noiembrie 1998 privind protecția juridică a serviciilor cu acces condiționat sau întemeiate pe aceste servicii, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 320, din 28 noiembrie 1998;

9) Regulamentul (UE) 2015/2120 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2015 de stabilire a unor măsuri privind accesul la Internetul deschis și tarifele cu amănuntul pentru comunicațiile în interiorul UE reglementate și de modificare a Directivei 2002/22/CE și a Regulamentului (UE) nr. 531/2012, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 310 din 26 noiembrie 2015, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul (UE) 2018/1971 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2018;

10) Regulamentul delegat (UE) 2023/444 al Comisiei din 16 decembrie 2022 de completare a Directivei (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului cu măsuri de asigurare a accesului efectiv la serviciile de urgență prin intermediul comunicațiilor de urgență către numărul european unic pentru apeluri de urgență „112”, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 65/2023 din 2 martie 2023

Considerând faptul că, unele prevederi ale actelor normative europene sunt deja reflectate în legislația națională și doar unele prevederi ale acestora sunt pasibile transpunerii, detaliile privind gradul de compatibilitate sunt înserate în Tabelul de concordanță.

În acest sens au fost elaborate și completate Tabele de concordanță pentru toate actele normative UE transpuse, corespunzător rigorilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, precum și a Hotărârii Guvernului nr. 1171/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene.

Proiectul de lege a fost supus expertizei de compatibilitate cu legislația UE, conform art. 35 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Informația privind rezultatele expertizei de compatibilitate cu legislația UE a fost inclusă în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor urmare recepționării raportului din partea Centrului de Armonizare a Legislației.

Din punct de vedere al compatibilității prevederile UE sunt compatibile în raport cu prevederile naționale, cu excepția unor dispoziții neaplicabile pentru Republica Moldova.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Obiectivele actelor europene (menționate în pct. 5.1) transpuse în proiectul de lege este crearea unui nou cadru legal, aliniat la standardele europene, care va încuraja dezvoltarea rețelilor de comunicații electronice de bandă largă și implementarea tehnologiilor de ultimă generație, concurența durabilă, interoperabilitatea serviciilor de comunicații electronice, securitatea rețelilor și a serviciilor de comunicații electronice, obținerea de beneficii în favoarea utilizatorilor finali, inclusiv modificarea setului de servicii incluse în serviciul universal în domeniul comunicațiilor electronice.

Necesitatea transpunerii derivă din prevederile Anexei XXVIII-B NORME APLICABILE SERVICIILOR DE TELECOMUNICAȚII din Acordul de Asociere cu UE, Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2024, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 887/2023 (acțiunea nr. 37), și respectiv Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la UE pe anii 2024-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 829/2023 (acțiunea nr. 12 din Capitolul 10. Societatea informațională și mass-media), Programul de Asociere dintre UE și Republica Moldova pentru perioada 2021-2027.

Subsecvent, transpunerea cadrului normativ european va contribui la dezvoltarea unei piețe de comunicații electronice competitive, la protecția consumatorilor și la integrarea treptată în spațiul economic european.

Actele europene din clauza de armonizare la proiectul de lege nu au fost transpuse anterior în legislația națională.

În context, în scopul descrierii gradului de compatibilitate a prevederilor incluse în proiect, au fost elaborate Tabelele de concordanță aferente fiecărui act UE transpus prin proiectul de lege.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Anunțul privind inițierea elaborării proiectului de lege a fost publicat pe site-ul web oficial al Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării și portalul [particip.gov.md](https://is.gd/4Eo8bk), și poate fi accesat la următorul link: <https://is.gd/4Eo8bk>

Având în vedere importanța proiectului de lege, a impactului deciziei ce urmează a fi luată asupra pieței de comunicații electronice din Republica Moldova, autorii proiectului consideră necesară consultarea tuturor părților interesate în scopul asigurării transparenței și imparțialității în procesul decizional și a predictibilității măsurilor adoptate.

În acest scop au fost lansate mai multe etape de consultare preliminară a prevederilor necesare de inclus în proiectul de lege, cu implicarea pe larg a tuturor părților interesate.

Evidențiem unele activități organizate:

1) La primă etapă, în scopul consultării prealabile a conceptului și soluțiilor propuse prin proiectul de act normativ, acesta a fost difuzat spre examinare prealabilă în cadrul Grupului de lucru pentru elaborarea proiectului de lege prin care va fi transpusă Directiva (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului de instituire a Codului European al comunicațiilor electronice din 11 decembrie 2018, precum și alte acte conexe din legislația Uniunii Europene în domeniul comunicațiilor electronice, constituit prin Ordinul MDDE nr. 38 din 29.03.2024.

2) Pe data de 25 iulie 2024 experții proiectului EU4Digital Facility - Telecom Rules au organizat un atelier de lucru de nivel înalt, în regim de videoconferință, în cadrul caruia au fost prezentate proiectele de acte normative elaborate de experți, care urmează să transpună în legislația națională a Republicii Moldova legislația Uniunii Europene în domeniul comunicațiilor electronice, inclusiv a cadrului normativ privind reglementarea roaming-ului internațional. La atelierul de lucru au participat reprezentanții MDDE, Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației; cât și ai furnizorilor de comunicații electronice.

Ulterior, după etapa consultării prealabile a setului la proiectul de lege, conceptului și soluțiilor promovate prin proiect, precum și ținând cont de opiniile expuse în cadrul acestei etape, proiectul legii a fost ajustat și completat.

În conformitate cu art. 32 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege a fost remis spre avizare autorităților publice centrale responsabile de aplicarea prevederilor conținute în proiect și instituțiilor interesate, autorităților administrative/instituții publice și altor părți interesate, în funcție de obiectul de reglementare, după cum urmează:

- Ministerul Finanțelor;
- Ministerul Justiției;
- Ministerul Apărării;
- Ministerul Sănătății;
- Ministerul Mediului;
- Ministerul Afacerilor Externe;
- Ministerul Afacerilor Interne;
- Ministerul Muncii și Protecției Sociale;
- Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale;
- Serviciul de Informații și Securitate;
- Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației;
- Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru;

- Agenția Proprietăți Publice;
- Centrul de Armonizare a Legislației;
- Grupul de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător;
- Instituția publică „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică”;
- Instituția publică „Agenția de Guvernare Electronică”;
- Instituția publică „Agenția pentru Securitate Cibernetică”;
- Consiliul Audiovizualului;
- Consiliul Concurenței;
- Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal;
- Congresul Autorităților Locale din Moldova;
- Asociația Companiilor Private din domeniul TIC;
- Asociația Businessului European Moldova (EBA);
- Asociația Investitorilor Străini (FIA).

Totodată, în scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul a fost plasat pentru consultări publice pe site-ul web oficial al MDDE la rubrica Transparență/Anunțuri privind consultări publice și pe portalul particip.gov.md – <https://is.gd/IEcbT7>

7. Concluziile expertizelor

Proiectul de lege însoțit de Tabelele de concordanță pentru fiecare act normativ UE transpus prin prezenta lege, a fost expediat Centrului de Armonizare a Legislației în vederea efectuării expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene, conform prevederilor art. 34 alin. (1) și art. 35 din Legea nr. 100/2017.

Prin scrisoarea Nr. 31/02-126-56 din 10.01.2025 Centrul de Armonizare a Legislației a prezentat Declarația de compatibilitate întocmită în baza expertizei proiectului de lege privind comunicațiile electronice.

Nota de fundamentare și proiectul de lege privind comunicațiile electronice (număr unic 1064/MDDE/2024) a fost examinat în ședința Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător de pe 17 decembrie 2024. Prin scrisoarea Nr. 38-78-14005 din 19.12.2024 Grupul de lucru AIR a prezentat avizul către MDDE. Decizia Grupului de lucru în privința proiectului de act normativ și notei de fundamentare: *Se susține cu obiecții și recomandări proiectul de act normativ și nota de fundamentare.*

Potrivit art. 34 alin. (1), art. 36 și art. 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, prin scrisoarea MDDE 14-310 din 31.01.2025 proiectul legii comunicațiilor electronice (număr unic 1064/MDDE/2024) a fost remis Ministerului Justiției și Centrul Național Anticorupție pentru a fi supus expertizei juridice și anticorupție.

Prin scrisoarea Nr. 04/2-1481 din 12.02.2025 Ministerul Justiției a prezentat expertiza juridică a proiectului.

Prin scrisoarea nr. 06/2/2797 din 19.02.2025 Centrul Național Anticorupție a prezentat RAPORTUL DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE la proiectul de lege a comunicațiilor electronice (număr unic 1064/MDDE/2024).

IV. Concluzia expertizei:

În proiect au fost atestate norme care induc confuzie în stabilirea procedurilor de exercitare a unor atribuții/drepturi/obligații ale subiecților responsabili de implementarea normelor proiectului.

Analiza acestor aspecte este efectuată în compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție. În final, recomandăm autorului reexaminarea proiectului prin prisma prezentului raport de expertiză anticorupție și eliminarea factorilor și a riscurilor de corupție identificați.

Informația privind rezultatele expertizei anticorupție și juridice a fost inclusă în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor urmare recepționării rapoartelor din partea instituțiilor.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul de lege urmează a fi corelat cu prevederile actelor normative în vigoare, care se află în conexiune, și nu afectează concepția generală ori caracterul unitar al cadrului normativ în vigoare.

La elaborarea proiectului de lege s-au respectat principiile oportunității, stabilității și predictibilității normelor juridice. Acesta se integrează organic în cadrul instituțional și normativ existent, aferent domeniului comunicațiilor electronice.

Totodată, în scopul punerii în aplicare a prevederilor noii legi-cadru, va fi asigurată elaborarea și adoptarea următoarelor acte normative și de reglementare:

1) Hotărâre de Guvern privind stabilirea categoriilor de persoane în situație de dificultate, persoane cu dizabilități și alte categorii de persoane socialmente vulnerabile care vor beneficia de serviciul universal și de opțiunile sau pachetele tarifare speciale. Instituții responsabile - Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării.

2) Regulamentul privind implementarea serviciului universal, care va include condițiile și procedura de furnizare a serviciului universal, de desemnare a furnizorului de serviciu universal și mecanismul de finanțare și compensare a costului net al furnizării serviciului universal. Instituția responsabilă - Agenția.

3) Metodologia de calculare a costului net al îndeplinirii obligațiilor de furnizare a serviciului universal. Instituția responsabilă - Agenția.

4) Lege cu privire la modificarea Legii nr. 174/2014 cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului național unic pentru apelurile de urgență 112. Instituția responsabilă - Ministerul Afacerilor Interne.

Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 399-410, art. 679), cu modificările ulterioare, se abrogă la data intrării în vigoare a prezentei legi, cu excepția prevederilor articolul 8 alineatul (5) litera c) și ale capitolului VIII, care se abrogă la expirarea a 24 de luni de la data intrării în vigoare a noii legi.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Proiectul actului normativ este elaborat în contextul implementării prevederilor Anexei XXVIII-B NORME APLICABILE SERVICIILOR DE TELECOMUNICAȚII din Acordul de Asocieră dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora (ratificat prin Legea nr. 112/2014) și are ca scop transpunerea prevederilor Directivei (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 321/2018 din 17 decembrie 2018, așa cum a fost modificată ultima oară prin Directiva (UE) 2022/2555 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de securitate cibernetică în Uniune, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 și a Directivei (UE) 2018/1972 și de abrogare a Directivei (UE) 2016/1148 precum și alte acte conexe din legislația Uniunii Europene în domeniul comunicațiilor electronice.

Prin elaborarea proiectului național în redacția nouă se urmărește avansarea gradului de compatibilitate în corespundere cu amendamentele adoptate la nivelul actului UE, de la transpunerea inițială a prevederilor acestuia la nivel național prin elaborarea unei noi legi a comunicațiilor electronice.

Pentru asigurarea implementării corespunzătoare a proiectului de lege sunt necesare modificări ale cadrului normativ, în partea ce ține de asigurarea elaborării/modificării cadrului normativ subsidiar.

În context, proiectul de lege, stabilește punerea în sarcina Guvernului (MDED ca în termen de 24 de luni de la intrarea în vigoare a legii, să prezinte Parlamentului propuneri pentru punerea în aplicare a legislației în conformitate cu prezenta lege, va asigura elaborarea și va

adopta actele normative necesare punerii în aplicare a prevederilor prezentei legi, va aduce actele normative în concordanță cu prezenta lege, conform domeniului de competență.

Respectiv, Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații în termen de 24 de luni de la intrarea în vigoare a legii, va elabora acte de reglementare noi și va alinia actele normative existente la prezenta lege, conform domeniului de competență.

Se consideră că autoritățile menționate dispun de resursele necesare pentru punerea în aplicare a acestei legi - cadru, în caz de necesitate se va apela la dezvoltarea proiectelor de asistență externă.

Secretar de stat

Cătălina PLINSCHI

SINTEZA

la proiectul legii comunicațiilor electronice (alinierea legislației naționale la prevederile legislației europene în domeniul comunicațiilor electronice) (număr unic 1064/MDED/2024)

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		Avizare și consultare publică	
Ministerul Finanțelor Nr. 07/5-03/663/2038 din 26.12.2024	1.	La indicația Cancelariei de Stat nr.18-69-13227 din 03.12.2024, Ministerul Finanțelor a examinat proiectul de lege privind comunicațiile electronice (număr unic 1064/MDED/2024), autor - Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării și, în limita domeniilor de competență, comunică următoarele.	
		<u>Referitor la proiectul de lege</u> Pe parcursul proiectului de lege sunt utilizate mai multe sintagme, precum „autoritate centrală de specialitate” și „autoritate de reglementare (denumită Agenția)” în art.1 alin.(1), „organ central de specialitate” și „autoritate de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice (denumită Agenția)” în art.1 alin.(6). În același timp, în art.7 alin.(1) este menționat că „autoritatea națională care reglementează furnizarea rețelelor și serviciilor de comunicații electronice a infrastructurilor conexe și a serviciilor conexe este Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații (denumită Agenție), iar în art.9 alin.(1) este stipulat că „Agenția este o autoritate publică centrală de reglementare a domeniului comunicațiilor electronice, care se bucură de autonomie administrativă, funcțională și financiară deplină, fiind independentă de Guvern”. În acest sens, se solicită de a aduce în concordanță sintagmele menționate mai sus, în sensul specificării exprese a denumirii autorității implicate și corelării responsabilităților atribuite autorităților din domeniul comunicațiilor electronice. E de menționat că, autoritatea publică centrală responsabilă de elaborare, promovare și realizare a politicii statului în domeniul respectiv urmează să fie atribuite exclusiv Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării.	Se acceptă Denumirile generice au fost uniformizate pe tot textul proiectului. Se acceptă În versiunea de la art. 9 „Agenția este o autoritate publică centrală de reglementare a domeniului comunicațiilor electronice, care se bucură de autonomie administrativă, funcțională și financiară deplină, fiind independentă de Guvern”. În art. 7 alin. (1) a fost specificat: (1) Autoritatea națională care reglementează furnizarea rețelelor și/sau serviciilor de comunicații electronice, a facilităților asociate și a serviciilor asociate este Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații.

		<u>Referitor la Nota de fundamentare</u> Conform prevederilor din compartimentul 4.2 „Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative” din Nota de fundamentare la proiect nu este prezentat impactul financiar asupra bugetului de stat estimat pe ani. Totodată, se menționează că la unele capitole în prezent este dificil de a estima costul măsurilor preconizate sau acestea urmează a fi implementate din surse atrase de la donatorii externi. În acest context, autorul, de comun cu autoritățile implicate, urmează la descrierea „surse de finanțare posibile” să indice explicit informația privind costurile/cheltuielile necesare pentru punerea în aplicare a prevederilor proiectului de lege (exercitarea atribuțiilor stabilite, crearea și mentenanța sistemelor noi, activitatea Consiliului de Administrație, modernizarea infrastructurii de comunicații și altor cheltuieli necesare), precum și să stabilească sursa de finanțare a acestora. Atragem atenția că, aprobarea proiectului de lege fără stabilirea sursei sigure de finanțare pune în pericol implementarea măsurilor, întrucât conform art.131 alin.(6) din Constituția Republicii Moldova, nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.	Se acceptă parțial În compartimentul 4.2 din Nota de fundamentare, cu referire impactul financiar prognozat asupra bugetului public, au fost operate modificări la <u>pct.1) Instituirea unui Sistem național de avertizare a populației în situații de urgență/exceptionale (Sistemul MD-Alert)</u>, urmare a aprobării HG nr. 908/2024 „Cu privire la aprobarea semnării Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare în vederea realizării Proiectului de susținere a managementului riscurilor de dezastre și rezilienței Republicii Moldova”. Totodată, pct. 2) <i>Asigurarea funcționalității infrastructurii de televiziune digitală terestră Multiplex național cu acoperire mai mult de 98% din populația Republicii Moldova</i> a fost exclus din Nota de fundamentare, deoarece a fost identificat alt mecanism de asigurare a funcționalității Multiplexului național A.
Ministerul Apărării Nr. 11/1706 din 24.12.2024	2.	Ministerul Apărării a examinat compatibilitatea proiectul de lege privind comunicațiile electronice (număr unic 1064/MDED/2024), autor – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, și în limita competenței funcționale, comunică despre susținerea inițiativei de armonizare a legislației naționale cu legislația UE și prezintă anexat propunerile de rigoare.	
		Propunere În Capitolul III. autoritatea națională de reglementare și alte autorități competente, Articolul 8. Organul central de specialitate (2) lit. o) cuvântul „Naționale” se exclude. Sintagma „Ministerul Apărării Naționale” la toate formele va fi înlocuit cu sintagma „Ministerul Apărării” Argumentarea propunerii 1. Hotărârea Guvernului nr.692 din 30 august 2017 „Cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Apărării”	Se acceptă A fost modificat.

		Propunere La Capitolul I. Dispoziții generale, ”Articolul 4. (2) Restricții pot fi admise doar în situații legate de securitatea statului, apărare, securitatea și sănătatea publică” se propune în noua redacție; Art.4. (2) Restricții pot fi admise doar în situații cu privire la declararea regimul stării de urgență, de asediu, de război, de securitate care sunt legate de securitatea statului și sănătatea publică. Argumentarea propunerii 1. Nu pot fi acoperite de către legea propusă deoarece securitatea și apărarea se asigură în temeiul: - Constituției Republicii Moldova (art.54 alineatul (2)); - Legii nr.345/2003, „cu privire la apărarea națională,;” - Legea nr.212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război. Domeniile de competență sunt stabilite expres în cadrul normativ nominalizate. 2. În scopul reglementării domeniului de apărare națională, precum și stabilirea competențelor și responsabilităților Ministerului Apărării pe domeniul dat propunem în noua redacție art. 8 (2) și art. 4 (2).	Nu se acceptă Este vorba de restricții care se referă la furnizarea rețelelor și/sau serviciilor de comunicații electronice. Nu se referă la domeniul de securitate și apărare a statului. Redacția propusă îngustează aplicarea restricțiilor. Textul este preluat din Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2027 și este compatibil cu normele juridice UE.
Ministerul Mediului nr.13-05/3641 din 27.12.2024	3.	În contextul examinării proiectului de hotărâre a Guvernului proiectul de lege privind comunicațiile electronice (număr unic 1064/MDED/2024) , Vă comunicăm susținerea acestuia cu propunerea la art. 45 alin.(6) textul „ <i>rezervații naturale</i> ” de exclus. Prevederile alin. (6) urmează să fie aplicate tuturor obiectelor și complexelor incluse în fondul ariilor naturale protejate stabilite la art. 4 din Legea nr.1538/1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat.	Se acceptă Textul a fost exclus.
Inspectoratul pentru Protecția Mediului nr. 17711 din 10.12.2024	4.	Cu referire la demersul Nr. 18-69-13227 din 4 decembrie 2024 privind remiterea spre avizare/expertiză proiectul de lege, privind comunicațiile electronice (număr unic 1064/MDED/2024), autor - Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării , Inspectoratul pentru Protecția Mediului expune asupra lipsei propunerilor și obiecțiilor.	Se acceptă
Ministerul Sănătății nr. 09/103 din 13.01.2025	5.	Ministerul Sănătății, a examinat proiectul de lege privind comunicațiile electronice (număr unic 1064/MDED/2024), autor – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, și conform competențelor funcționale comunică lipsa de propuneri și/sau obiecții asupra acestuia.	Se acceptă
Ministerul Afacerilor Externe nr. DI/3/041.1-13159 din 17.12.2024	6.	Ministerul Afacerilor Externe a examinat proiectul de lege privind comunicațiile electronice (număr unic 1064/MDED/2024) și, în limita competențelor funcționale, comunică lipsa de obiecții și propuneri.	Se acceptă

Ministerul Afacerilor Interne nr. 38/4962 din 24.12.2024	7.	Ministerul Afacerilor Interne a examinat proiectul de lege <i>privind comunicațiile electronice (număr unic 1064/MDED/2024)</i> și drept urmare, vă comunică următoarele (<i>în continuare – proiectul legii</i>).	
		1. Articolul 1 - coroborând rigorile art.1 alin. (3) lit. c), alin. (5) și (7) din proiectul legii, nu este clar care prevederi sunt aplicabile instituțiilor de ordine și securitate publică (la caz, Poliție).	Se acceptă parțial La art.1 alin. (3) se specifică expres că <i>prezenta lege nu aduce atingere:</i> <u>c) acțiunilor întreprinse în condițiile legislației pentru asigurarea apărării, securității naționale sau a ordinii publice,</u> dar nu impune careva prevederi aplicabile instituțiilor de ordine și securitate publică. Alin. (5) la fel nu impune careva prevederi aplicabile instituțiilor de ordine și securitate publică. Alin. (7) a fost exclus din proiect.
		2. Articolul 2 – reieșind din prevederile art. 54 alin. (1) lit. c) și alin. (4) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, a se revizui textul art.2 al proiectului de lege, după cum urmează: - noțiunea de „ <i>centru de preluare a apelurilor de urgență</i> ” a se expune în modul definit de Legea nr.174/2014 cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului național unic pentru apelurile de urgență 112, or nu este oportună definirea duplicitară a aceleiași noțiuni în legislație;	Nu se acceptă Va fi necesar ca noțiunea din Legea nr.174/2014 de adus în concordanță cu noțiunea din Regulamentul delegat (UE) 2023/444 al Comisiei din 16 decembrie 2022.
		- noțiunea de „ <i>cel mai adecvat centru de preluare a apelurilor de urgență</i> ” a se exclude întrucât preluarea apelurilor de urgență pe teritoriul Republicii Moldova se realizează de cele două centre de apeluri de urgență ale Serviciului 112, nefiind repartizate zonal sau după un anumit tip de apeluri de urgență;	Se acceptă Noțiunea a fost exclusă din art. 2.
		- noțiunea de „ <i>comunicație de urgență</i> ” a se redenumi în „apel de urgență”, similar cu definirea prevăzută de Legea nr.174/2014 cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului național unic pentru apelurile de urgență 112; - noțiunea de „ <i>comunicație de urgență eficientă</i> ” a se exclude întrucât aceasta nu se utilizează în textul proiectului de lege, devenind inoportună definirea acestei noțiuni; - noțiunea de „ <i>informații contextuale</i> ” să fie redenumită în „informații contextuale de urgență” întru statuarea faptului că aceste informații se obțin și prelucreează în contextul unui apel de urgență;	Nu se acceptă Noțiunea „ <i>comunicație de urgență</i> ” a este mai largă, decât „apel de urgență”. Noțiunile sunt descrise în articolul 2 din Regulamentul delegat (UE) 2023/444 al Comisiei din 16 decembrie 2022 de completare a Directivei (UE) 2018/1972.
		- noțiunea informații de „ <i>localizare a apelantului</i> ” a se completa și expune în redacția „ <i>informații de localizare geografică a apelantului</i> ”. De asemenea, în tot textul proiectului legii a se utiliza noțiunea propusă în locul cuvintelor/expresiilor - geolocalizare ori localizarea apelantului;	Se acceptă Noțiunea a fost modificată.

	- excluderea din textul proiectului a noțiunilor „<i>material online care conține abuzuri sexuale asupra copiilor</i>” și „<i>ademenirea copiilor</i>” și amendarea noțiunii de „<i>abuz sexual online asupra copiilor</i>” după cum urmează: „<i>înseamnă orice acțiuni descrise în art. 132⁴ și 132⁵ și incriminate în art. 1751, 2081 și 2084 din Codul penal</i>”. Noțiunile expuse în proiectul legii, privind „material online care conține abuzuri sexuale asupra copiilor”, „ademenirea copiilor” și „abuz sexual online asupra copiilor”, transpun parțial prevederile Regulamentului (UE) 2021/1232 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iulie 2021 privind o derogare temporară de la anumite dispoziții ale Directivei 2002/58/CE în ceea ce privește utilizarea tehnologiilor de către furnizorii de servicii de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere pentru prelucrarea datelor cu caracter personal și a altor date în scopul combaterii abuzului sexual online asupra copiilor (<i>în continuare – Regulament (UE) 2021/1232</i>), și nu fac referire la „spectacolul pornografic”, precum și la toate prevederile naționale ce vizează faptele descrise. Astfel, conform Regulamentului (UE) 2021/1232 noțiunea de abuz sexual online include în sine faptele de pornografie infantilă, spectacol pornografic și ademenire a copilului, care urmează să se regăsească în legislația națională într-o formulă nouă o dată cu votarea în lectura a doua a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (prevenirea și combaterea exploatarei sexuale și abuzurilor sexuale comise asupra copiilor) (număr unic 869/MJ/2023). De altfel, actualmente legislația penală incriminează fapta de „pornografie infantilă” prevăzută de art.208¹ din Codul penal și „ademenirea minorului în scopuri sexuale” prevăzută în art.1751 din Codul penal, ceea ce se egalează parțial cu noțiunea de „material online care conține abuzuri sexuale asupra copiilor” și respectiv noțiunea de „ademenire a copiilor”. Urmare a votării în prima lectură proiectului de lege cu număr unic 869/MJ/2023 vizat supra, care are drept scop transpunerea Directivei 2011/93/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatarei sexuale a copiilor și a pornografiei infantile și de înlocuire a Deciziei-cadru 2004/68/JAI a Consiliului, Codul penal va fi completat cu noțiunea de „Material privind abuzul sexual asupra copilului”, prevăzut în art.132⁴, ceea ce de fapt reprezintă o reconceptualizare a pornografiei infantile și vine în concordanță cu recomandările internaționale în domeniu, precum și noțiunea de „Spectacol pornografic” prevăzut în art.132⁵. La fel, în concordanță cu noțiunile date, urmează a fi amendat art.208¹ din Codul penal care va deveni „Circulația materialelor privind abuzul sexual	Nu se acceptă Noțiunile sunt preluate din articolul 3 al Regulamentului (UE) 2021/1232 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iulie 2021 privind o derogare temporară de la anumite dispoziții ale Directivei 2002/58/CE. În Declarația de compatibilitate prezentată de Centrul de Armonizare a Legislației (a se vedea mai jos) este notat – a) <i>Analiza comparativă a transpunerii Regulamentului 2021/1232</i> În ceea ce privește transpunerea Regulamentului (UE) 2021/1232, menționăm cu titlu general că, proiectul național reieșind din obiectul său specific de reglementare și scopul urmărit, asigură transpunerea actului UE.
--	--	--

	asupra copilului”, precum și incriminarea de noi fapte infracționale ce vizează acțiunile care caracterizează spectacolul pornografic, și anume: Articolul 208⁴ „Participarea copilului la spectacole pornografice”. Reieșind din cele menționate, considerăm că propunerile înaintate vor permite utilizarea în textul proiectului a noțiunii generice de „<i>abuz sexual online asupra copiilor</i>” astfel, excluzând situații de incertitudine în aplicarea legii.	
	3. Articolul 106 - a redenumi titlul art.106 din versiunea propusă în „<i>Apelurile de urgență și numărul european unic de urgență</i>”, precum și a se substitui, la forma gramaticală corespunzătoare, textul „<i>comunicație de urgență</i>” cu textul „<i>apel de urgență</i>” pe tot parcursul textului.	Nu se acceptă Titlul art. 106 este total compatibil cu titlul art. 109 din Directiva (UE) 2018/1972. Noțiunea „<i>comunicație de urgență</i>” a este mai largă, decât „<i>apel de urgență</i>”, și este în conformitate cu articolul 2 din Regulamentul delegat (UE) 2023/444 al Comisiei din 16 decembrie 2022.
	La fel, la alin. (8) și alin. (9) ale art.106 din proiectul legii, a substitui textul „<i>de a utiliza niciun mijloc de plată</i>” cu textul „<i>de utilizare a vreunui mijloc de plată</i>”, întrucât expunerea la forma actuală este ambiguă și distorsionează sensul normei.	Se acceptă A fost modificat.
	Totodată, este necesar a se exclude alin. (15) al art.106 din proiectul legii, întrucât preluarea apelurilor de urgență pe teritoriul Republicii Moldova se realizează de cele două centre de apeluri de urgență ale Serviciului 112, nefiind repartizate zonal sau după un anumit tip de apeluri de urgență. De asemenea, prevederile acestui alineat dublează prevederile art. 15 alin. (2) din Legea nr. 174/2014 cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului național unic pentru apelurile de urgență 112 și pct. 10 subpct.6) din Hotărârea Guvernului nr.243/2016 privind crearea Serviciului național unic pentru apelurile de urgență 112.	Se acceptă A fost modificat în tot articolul 106. Se acceptă parțial Alineatul este aplicabil și în cazul Republicii Moldova și nu se acceptă excluderea. Legea nr. 174/2014 și Hotărârea Guvernului nr. 243/2016 urmează să fie aduse în concordanță cu prezenta lege.
	Din considerentele expuse supra, se impune necesitatea substituirii textului „<i>cel mai adecvat centru</i>” cu cuvântul „<i>centrele</i>” din prevederile lit. b) a alin. (21), lit. b) a alin. (22), lit. d) a alin. (23) ale art.106 din proiectul legii.	Se acceptă A fost modificat în tot articolul 106.
	4. Articolul 114 – în vederea excluderii neclarităților și aducerii textului în concordanță cu limbajul juridic în domeniu, propunem modificarea textului lit. b) al alin. (4) după cum urmează: „în cadrul acțiunilor de prevenire, combatere, investigare a infracțiunilor și de menținere a ordinii publice, precum și al acțiunilor procesual penale, desfășurate în condițiile stabilite de lege.”	Se acceptă A fost modificat conform propunerii.
	5. Articolul 126 – în vederea excluderii interpretărilor eronate, aducerii în concordanță cu noțiunile propuse în pct. 2 din aviz în ceea ce privește abuzul	Nu se acceptă

	sexual online asupra copiilor, sugerăm substituirea în tot textul articolului 126 a textului „abuzului sexual asupra copiilor” și „ademenirea copiilor” cu textul „abuzul sexual online asupra copiilor”, la forma gramaticală corespunzătoare.	Textul propus diferă esențial de noțiunile specificate în Regulamentul (UE) 2021/1232 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iulie 2021 privind o derogare temporară de la anumite dispoziții ale Directivei 2002/58/CE.
	La fel, considerăm oportun revizuirea termenului „până la 3 februarie 2022” din pct. 7) al lit. g) al alin. (2), dat fiind faptul că este expirat și neaplicabil.	Se acceptă Cifra 2022 a fost înlocuită cu 2026.
	De asemenea, în subpct.4) a pct. 7) al lit. g) din alin. (2) urmează a fi clarificate categoriile în baza cărora vor fi diferențiate informațiile privind cazurile de abuz sexual online asupra copiilor identificate, astfel încât să fie în concordanță cu prevederile din Codul penal și cu noțiunea propusă în articolul 2 din proiectul legii. Prin urmare, se propune substituirea textului „<i>materiale online care conțin abuzuri asupra copiilor și cazuri de ademenire a copiilor</i>” cu textul „<i>materiale privind abuzul sexual asupra copilului, spectacol pornografic și ademenire a minorului în scopuri sexuale, după cum sunt descrise în art. 132⁴ și 132⁵ și incriminate în art. 1751 din Codul penal</i>”.	Nu se acceptă Textul propus diferă esențial de prevederile Regulamentului (UE) 2021/1232 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iulie 2021 privind o derogare temporară de la anumite dispoziții ale Directivei 2002/58/CE.
	În ceea ce privește alineatul 7 din prezentul articol, ne expunem îngrijorarea asupra faptului dacă prevederile date fac obiectul de reglementare a proiectului de lege, dat fiind faptul că fac referire și prevăd obligații față de un alt subiect, și anume autoritatea competentă de combatere a abuzului sexual online asupra copilului. În proiectul legii nu este definit și explicat cine este autoritatea vizată. Urmare a celor expuse, considerăm oportun excluderea acestui alineat.	Nu se acceptă Considerăm necesar de păstrat această normă, deoarece prevederea de a raporta fără întârziere suspiciunea către autoritatea competentă este specificată expres în actul UE. <u>Prezenta lege nu are scop de a defini această autoritate.</u>
	6. Cu caracter general: Luând în considerație regulile de tehnică legislativă, definirea noțiunilor este justificată în cazul în care la momentul adoptării actului se știe cu certitudine că, un termen este pasibil de mai multe interpretări sau dacă se imprimă un alt sens decât cel uzual și se optează pentru o anumită interpretare. De asemenea, directivele Uniunii Europene nu impun statelor obligația de a prelua sau de a utiliza terminologia stabilită în aceste directive, ci doar de a ține cont de cerințele reglementărilor care se conțin în astfel de instrumente. În acest context, proiectul se recomandă a fi supus unei revizuii suplimentare pentru a asigura conformitatea cu toate cerințele de tehnică legislativă, precum și indicarea exhaustivă a normelor care urmează a fi aplicate nemijlocit de către organele de drept.	Se acceptă Textul proiectului a fost revizuit esențial pentru a asigura conformitatea cu toate cerințele de tehnică legislativă.

Ministerul Muncii și Protecției Sociale nr. 22/6316 din 27.12.2024	8.	Ministerul Muncii și Protecției Sociale a examinat demersul nr. 18-69-13227 din 3 decembrie 2024, referitor la avizarea/expertizare de compatibilitate proiectului de lege privind comunicațiile electronice (număr unic 1064/MDED/2024), și conform competențelor funcționale comunică lipsa obiecțiilor și propunerilor.	Se acceptă
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale nr. 21-6772 din 26.12.2024	9.	Ca urmare a examinării proiectului legii comunicațiilor electronice (număr unic 1064/MDED/2024), în limitele competențelor funcționale, comunicăm următoarele. Proiectul de lege este elaborat în procesul de armonizare a legislației naționale cu legislația europeană în domeniul comunicațiilor electronice, respectiv, din perspectiva conceptului propus comunicăm lipsa de obiecții. Subsecvent, în vederea corelării prevederilor proiectului de lege înaintat cu prevederile cadrului legal național și sistemul instituțional, propunem următoarele:	
		- <i>pe tot parcursul textului proiectului de lege se vor uniformiza, sub aspect terminologic, denumirile generice utilizate în cazul autorităților publice incidente proiectului, or la art.1 alin.(1) se utilizează sintagma „autoritate centrală de specialitate”, iar la alin.(6) al aceluiași articol, se folosește sintagma „organ central de specialitate”. Totodată, se operează atât cu sintagma „autoritate de reglementare” (la art.1 alin.(1)), cât și cu sintagma „autoritate de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice” (art.1 alin.(6)), „autoritate națională de reglementare” (la art.7) și/sau „autoritate publică centrală de reglementare a domeniului comunicațiilor electronice” (la art.9 alin.(1)).</i>	Se acceptă Denumirile generice au fost uniformizate pe tot textul proiectului.
		- la art.7 alin.(13), se va reexamina oportunitatea instituirii derogării de la art.8 al Legii nr.131/2012 privind controlul de stat, referitor la înregistrarea controalelor, în contextul în care, la art.1 alin.(3) al Legii nr.131/2012 este prevăzut faptul că, <i>dispozițiile prezentei legi se aplică în măsura în care nu contravin prevederilor legislației în vigoare privind activitatea de control și supraveghere a autorităților publice centrale de reglementare (inclusiv a Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației) – în limita domeniilor de activitate ale acestora.</i> În același timp și la pct.2 din anexa la Legea nr.131/2012 este redată <i>Lista autorităților publice care aplică prezenta lege în măsura în care aceasta nu contravine prevederilor legale privind activitatea de control și supraveghere a acestor autorități.</i>	Se acceptă parțial Art. 1 alin. (3) al Legii nr. 131/2012 prevede că dispozițiile legii nr. 131/2012 se aplică în măsura în care nu contravin prevederilor legislației în vigoare privind activitatea de control și supraveghere a autorităților publice centrale de reglementare – a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, Agenției Naționale pentru Reglementare în comunicații Electronice și Tehnologia Informației, Consiliului Concurenței, Consiliului Audiovizualului, Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal – în limita domeniilor de activitate ale acestora.

			Organele de control, indicate în art. 1 alin. (3) din Legea nr. 131/2012 (pct. 2 din lista la anexă din lege), în cadrul sistemului instituțional al administrației publice centrale, dețin statut de autorități publice autonome față de Guvern. Totodată, potrivit cerințelor art. 3 alin. (3), art. 27 alin. (1)-(2), art. 28 alin. (2) și art. 30 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 100/2017, se dispune că autorul proiectului urmează să asigure compatibilitatea legislației naționale (soluțiile propuse) cu legislația Uniunii Europene (să fie în concordanță cu legislația UE). În cazul domeniului comunicațiilor electronice, Codul european al comunicațiilor electronice, aprobat prin Directiva (UE) 2018/1972 prevede (art. 6, 8 și 9), <u>statele trebuie să garanteze independența ANR-urilor pentru ca acestea să își poată exercita competențele în mod imparțial și transparent, precum și în timp util.</u> Articolul 8 alin. (1) din Codul european al comunicațiilor electronice, prevede că autoritățile naționale de reglementare acționează în mod independent și obiectiv, inclusiv la conceperea procedurilor interne și organizarea personalului, își desfășoară activitatea într-un mod transparent și responsabil, în conformitate cu dreptul Uniunii, și nu solicită și nici nu primesc instrucțiuni de la niciun alt organism în legătură cu îndeplinirea sarcinilor care le sunt atribuite în temeiul dreptului intern care transpune dreptul Uniunii. Considerentul (34) din Directiva (UE) 2018/1972, stabilește că în conformitate cu principiul separării funcțiilor de
--	--	--	--

		reglementare de cele operaționale, statele membre ar trebui să garanteze independența autorității naționale de reglementare și a altor autorități competente în vederea asigurării imparțialității deciziilor lor. Această cerință de independență nu aduce atingere autonomiei instituționale, nici obligațiilor constituționale ale statelor membre sau principiului neutralității în raport cu regimul proprietății din statele membre, prevăzut la articolul 345 din TFUE. Autoritățile naționale de reglementare și alte autorități competente ar trebui să beneficieze de toate resursele necesare, în termeni de personal, expertiză și mijloace financiare, pentru a-și îndeplini sarcinile.	Se acceptă
		Nu în ultimul rând, trimiterea la Legea nr.131/2012 se va opera ținându-se cont de faptul că denumirea Legii este „<i>privind controlul de stat</i>”.	
		- la art.8 alin.(2) lit.o), din sintagma „Ministerul Apărării Naționale” se va exclude cuvântul „<i>Naționale</i>”.	Se acceptă
		- la art.17 alin.(9) pct.1) lit.c), cuvintele „legislației privind calitatea în construcții” se vor substitui cu textul „<i>prevăzute de Codul urbanismului și construcțiilor nr.434/2023</i>”, având în vedere că în momentul intrării în vigoare a Codului enunțat (la 30.01.2025), Legea nr. 721/1996 privind calitatea în construcții se abrogă.	Se acceptă
Serviciul de Informații și Securitate Nr. E/78 din 06.01.2025	10.	Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova (în continuare – <i>Serviciul</i>), a examinat proiectul de lege privind comunicațiile electronice (număr unic 1064/MDED/2024) și Vă comunică următoarele. Proiectul supus analizei, vizează expunerea în redacție nouă a Legii privind comunicațiilor electronice.	
		1. În acest sens, pe lângă avizarea propriu zisă a proiectului de lege înaintat, Serviciul a efectuat și o comparație cu normele din actuala Lege a comunicațiilor electronice nr. 241/2007, astfel a fost identificat faptul că, în proiectul de lege propus spre avizare nu se regăsesc, reglementările din art. 36¹ a Legii nr. 241/2007 privind comunicațiile electronice. Considerăm că aceste modificări pot avea implicații grave asupra securității naționale, a vieții private a cetățenilor și a dezvoltării sectorului de comunicații	Se acceptă Art. 17 a fost completat cu alineatele (27)-(29), în conformitate cu art. 9 alin. (3) lit. j) și k) din Legea nr. 136/2023 privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova.

	electronice. Excluderea acestei prevederi ar putea afecta procesul menționat prin eventuala imposibilitate de sincronizare a echipamentelor. Rețelele de comunicații electronice sunt infrastructuri critice pentru funcționarea societății moderne. Lipsa unei notificări prealabile a Serviciului de Informații și Securitate ar putea împiedica procesului interceptărilor legale și luarea măsurilor necesare în situații critice. Prin eliminarea obligației de notificare, se renunță la un instrument important de prevenire a potențialelor amenințări la adresa securității naționale și a ordinii publice, or în cazul unui echipament care nu permite sincronizarea cu echipamentele de interceptare, se vor crea vulnerabilități majore. Respectiv, Serviciul solicită menținerea prevederilor din art. 36¹ al Legii nr. 241/2007, acest articol este esențial pentru asigurarea securității naționale și trebuie menținut în forma sa actuală.	
	2. Un alt domeniu care diferă în proiectul de lege propus pre avizare este „interceptarea legală a comunicațiilor electronice”. Cu toate că în actuala lege acest domeniu este bine reglementat, în proiectul de lege „interceptarea” este abordată tangențial în art. 116 „Confidențialitatea comunicațiilor” unde la alin. (2), legiuitorul stabilește că „Se interzice ascultarea, înregistrarea, stocarea sau alt tip de interceptare sau supraveghere a comunicărilor și a datelor de transfer aferente de către alte persoane decât utilizatorul final (utilizatori care participă la comunicare) fără, acordul utilizatorului în cauza, cu excepția cazurilor în care acest lucru este permis în temeiul articolului 130 din prezenta lege.” Deci, observăm că legiuitorul face trimitere la art. 130, care ar urma că conține careva prevederi în acest sens, art. 130, de fapt nu există în proiectul de lege, respectiv creează o lacună legislativă și poate fi interpretată în moduri diferite, punând în pericol dreptul la confidențialitate al comunicațiilor. Astfel, Serviciul consideră imperativ ca legea să stabilească în mod clar și exhaustiv cazurile în care sunt permise interceptările și supravegherea comunicațiilor, asigurând astfel un echilibru între securitate și libertăți individuale. Drept urmare, se impune clarificarea art. 116, prin reformularea acestuia pentru a elimina ambiguitățile. Mai mult ca atât, Anexa I al proiectului de lege stabilește: „A. Condițiile generale care pot însoți o autorizare generală”, „4. Permitearea interceptărilor legale de către autoritățile naționale competente, în conformitate cu Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal și cu Capitolul XVIII din prezenta lege”	Se acceptă În art. 116 alin. (2) a fost inclusă referința corectă – la art. 125. Aplicarea anumitor dispoziții ale legislației în domeniul prelucrării datelor cu caracter personal și ale altor acte legislative. De asemenea, a fost corectată referința la Capitol - Capitolul XIX.

	Serviciul atrage atenția asupra faptului că, proiectul de lege conține două Capitole cu numerotarea „XVIII” unul intitulat „<i>Drepturile utilizatorilor finali</i>” și altul „<i>Protejarea confidențialității în domeniul comunicațiilor electronice</i>.”, respectiv, pentru evitarea neclarităților se impune corectarea acestei dublări. Totodată, problema de bază a acestei prevederi, este că Capitolul XVIII nu conține careva reglementări referitoare la interceptarea legală a comunicațiilor electronice, ceea ce urmează a fi completat, întru bună funcționare a legii.	
	3. Totodată, atragem atenția asupra mecanismului „<i>aprobării tacite</i>” stipulat în art. 17 alin. (11) din proiectul de lege. Principiul aprobării tacite ar putea fi interpretat ca o invitație la practica nesănătoasă din partea autorităților competente, punând în pericol dezvoltarea și funcționarea normală a rețelelor și serviciilor de comunicații electronice. Serviciul consideră esențial, ca autoritățile să își asume responsabilitatea pentru evaluarea cererilor de autorizare și să ofere un răspuns motivat în termenele legale. Aprobarea tacită nu implică o analiză în detaliu a cererii și nu oferă o justificare pentru decizie. Astfel, există riscul de a fi autorizate proiecte care nu respectă toate cerințele legale sau care pot avea un impact negativ asupra securității naționale, a vieții private sau a concurenței. Prin urmare, Serviciul propune excluderea acestei prevederi din proiectul de lege și înlocuirea ei cu un mecanism care să asigure o evaluare temeinică și transparentă a tuturor cererilor de autorizare.	Nu se acceptă Principiul „<i>aprobării tacite</i>” este specificat în art. 25 alineatele (8¹) și (22) din Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007 și este compatibil cu Directiva 2018/1972. Considerăm inoportună excluderea acestui principiu din proiectul de lege.
	4. Potrivit art. 125 alin. (2) lit. a) din proiectul de lege, furnizorii de rețele sunt obligați „<i>să prezinte, în condițiile legii, autorităților competente care exercită activitatea operativă de investigații date referitoare la...</i>”, reieșind din modificările legislative din domeniu, comunicăm că, Legea nr. 45/1994 privind activitatea operativă de investigații a fost abrogată în anul 2012. Astfel, la art. 125 alin. (2) lit. a) din proiectul de lege, sintagma „<i>activitatea operativă de investigații</i>” urmează a fi substituită cu sintagma „<i>activitatea specială de investigații precum și activitatea contrainformativă</i>” or potrivit legislației de profil, la moment în vigoare există două acte normative care permit solicitarea datelor la care se face referire în articolul prenotat și anume, <i>Legea nr. 59/2012 privind activitatea specială de investigații și Legea nr. 179/2023 privind activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă</i>.	Se acceptă Prevederile din art. 125 alin. (2) lit. a) au fost modificate.
	5. Suplimentar, atragem atenția asupra faptului că proiectul de lege nu oferă o reglementare clară pentru serviciile preplătite, făcându-se o sigură trimitere la serviciile preplătite în art. 103 alin. (15), care la fel este una neclară.	Nu se acceptă Legislația europeană în domeniul comunicațiilor electronice nu prevăd careva

		În acest sens, Serviciul comunică despre necesitatea reglementării acestor tipuri de servicii, or, în viziunea noastră folosirea serviciilor/cartelelor preplătite depersonalizate urmează a fi reglementată mai strict pentru înlăturarea posibilității utilizării anonime a serviciilor electronice în scopuri criminale, fapt care va facilita identificarea la timp a făptuitorilor, atragerea la răspundere a persoanelor vinovate și repararea prejudiciilor părților vătămate, iar ca urmare creșterea încrederii societății în organele de drept și în serviciile electronice. Diminuarea numărului utilizatorilor de comunicații electronice prestate în baza cartelelor preplătite depersonalizate va facilita consolidarea nivelului de încredere a populației în comunicațiile electronice, precum și va permite organelor de drept identificarea sigură a utilizatorilor. Astfel, propunem completarea proiectului de lege cu un articol care va avea următorul conținut: „(1) <i>În cazul abonării la serviciile de comunicații electronice accesibile publicului și/sau la servicii constând în furnizarea conexiunii (accesului) la o rețea publică de comunicații electronice, utilizatorii finali care solicită acest lucru vor încheia un contract în formă scrisă cu furnizorul de servicii de comunicații electronice accesibile publicului și/sau de conexiune (acces), care va conține, într-o formă clară, inteligibilă și ușor accesibilă, cel puțin următoarele clauze esențiale:</i> a) <i>datele de identitate și adresa furnizorului de servicii și utilizatorul final;</i> b) <i>serviciile furnizate,</i>”. (2) <i>In cazul serviciilor furnizate în baza cartelelor preplătite, condițiile generale privind furnizarea acestora se pun la dispoziția utilizatorilor finali la momentul achiziționării serviciilor și conțin informațiile corespunzătoare clauzelor minime prevăzute la alin.(1), în baza unui contract scris care va conține cel puțin informații privind identificarea abonatului și categoria serviciilor care se achiziționează.,,</i>	norme speciale sau restricții referitor la comercializarea cartelelor preplătite. Astfel, normele propuse nu sunt compatibile cu cadrul juridic UE și nu pot fi incluse în proiectul de lege.
Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru Nr. 36/01-05/1576 din 26.12.2024	11.	Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru urmare a analizării proiectului de lege privind comunicațiile electronice (număr unic 1064/MDED/2024), în limita competențelor funcționale, comunică lipsa de obiecții, propuneri sau recomandări.	Se acceptă
Agenția Proprietăți Publice nr. 05-04-7937 din 24.12.2024	12.	Urmare demersului Cancelariei de Stat nr. 18-69-13227 din 3 decembrie 2024, Agenția Proprietății Publice a examinat proiectul de lege <i>privind comunicațiile electronice</i> (număr unic 1064/MDED/2024), autor – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, și în limita competențelor funcționale, comunică următoarele.	Se acceptă Au fost examinate propunerile parvenite de la Î.S. „Radiocomunicații” și SA „Moldtelecom”.

		În conformitate cu prevederile art. 32 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, Agenția Proprietății Publice a considerat necesar consultarea proiectului cu Î.S. „Radiocomunicații” și S.A. „Moldtelecom”, care urmează să implementeze prezentul proiect. Astfel, Î.S. „Radiocomunicații” a prezentat avizul cu propuneri, iar S.A. „Moldtelecom” a prezentat demersul prin care solicită extinderea termenului de examinare și expunere (<i>avizul și demersul se anexează</i>). Reieșind din cele expuse, Agenția Proprietății Publice consideră oportun, că la definitivarea proiectului să se țină cont de propunerile înaintate de Î.S. „Radiocomunicații” și S.A. „Moldtelecom”, iar în tabelul de sinteză a obiecțiilor și propunerilor să fie incluse și avizele Întreprinderilor menționate mai sus.	Menționăm că, reprezentanții acestor companii de stat au activat în cadrul Grupului de lucru pentru elaborarea proiectului de lege prin care va fi transpusă Directiva (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului de instituire a Codului European al comunicațiilor electronice din 11 decembrie 2018, precum și alte acte conexe din legislația Uniunii Europene în domeniul comunicațiilor electronice, aprobat prin Ordinul MDED nr. 38 din 29 martie 2024.
Î.S. Radiocomunicații nr. 02-11/588 din 18.12.2024	13.	Prin prezenta, Î.S. „Radiocomunicații” Vă informează că a analizat indicația Dumneavoastră din 04.12.2024, cu privire la proiectul de lege privind comunicațiile electronice (număr unic 1064/MDED/2024) și aduce la cunoștință următoarele. În urma analizei proiectului menționat, în corelare cu atribuțiile și activitățile sale statutare, Î.S. „Radiocomunicații” își exprimă susținerea față de acest proiect, cu următoarele sugestii și obiecții:	
		I. La Articolul 2 - Noțiuni: În alineatul cinci, în noțiunea „serviciu de comunicații electronice”, sintagma „serviciile societății informaționale” urmează a fi înlocuită cu „serviciilor societății informaționale”. Considerăm necesar a fi introdusă următoarea noțiune: „<i>Furnizor public de rețele și/sau multiplexe de televiziune și radiodifuziune</i>” – o întreprindere/entitate economică care gestionează rețele/multiplexe de televiziune și radiodifuziune cu acoperire națională, aflate în proprietatea publică a statului. Introducerea acestei noțiuni este necesară pentru a clarifica statutul Î.S. „Radiocomunicații”, care, în prezent, reprezintă singura întreprindere din Republica Moldova ce operează rețele de stat de televiziune și radiodifuziune cu acoperire națională, aflate în proprietatea publică a statului. De asemenea, menționăm faptul, că 20 de stații de emisie ale întreprinderii au fost atribuite, prin decizia Centrului Antiterorist al SIS, la obiective de infrastructură critică a statului.	Nu se acceptă Noțiunea de <i>furnizor de multiplex</i> este inclusă în art. 1 din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018. Noțiunea de <i>Furnizor public de rețele</i> nu se conține în legislația europeană în domeniul comunicațiilor electronice, astfel, normele propuse nu sunt compatibile cu cadrul juridic UE.
		II. La Articolul 10 – În denumire lipsește cuvântul „Consiliul”.	Se acceptă A fost modificat.
		III. Pentru Articolul 50 (7) propunem următorul text:	Nu se acceptă

		„Drepturile de utilizare a canalelor sau frecvențelor radio pentru furnizorii publici de rețele și/sau multiplexe de televiziune și radiodifuziune se acordă de către Agenție, în baza cererii depuse, printr-o procedură de selectare comparativă, sau prin încredințare directă, dacă dreptul oferit este necesar pentru extinderea acoperirii rețelei deja construite și furnizate în mod autorizat, în vederea îndeplinirii unor obiective de interes general, în conformitate cu legislația națională în domeniul audiovizualului.”	Astfel de prevederi nu se conțin în legislația europeană în domeniul comunicațiilor electronice, astfel, normele propuse nu sunt compatibile cu cadrul juridic UE.
		IV. Pentru Articolul 51 (3) propunem următorul text: „Drepturile de utilizare a frecvențelor pentru furnizorii publici de rețele și/sau multiplexe de televiziune și radiodifuziune, prevăzute la articolul 50 alineatul (7) din prezenta lege, se acordă pentru un termen general de 15 ani.”	Nu se acceptă Noțiunea de <i>furnizorii publici de rețele și/sau multiplexe de televiziune și radiodifuziune</i> nu se conține în legislația europeană în domeniul comunicațiilor electronice, astfel, normele propuse nu sunt compatibile cu cadrul juridic UE.
		V. De asemenea, pentru a nu pune în pericol garantarea dreptului populației la acces gratuit la informație precum și întru evitarea „excluziunii digitale” a populației din zona rurală, propunem includerea unui serviciu universal adițional finanțat de stat în baza art. 92 din Directiva 2018/1972. Sau, ca soluție alternativă, să fie transpus în Legea comunicațiilor electronice Articolul 114 din Directiva 2018/1972, referitor la obligațiile de difuzare („must carry”). Includerea unei din aceste prevederi ar permite elaborarea unui mecanism pentru remunerația compensatorie a difuzării serviciilor media audiovizuale prin intermediul Multiplexului național de televiziune digitală terestră (MUX A), furnizat de Î.S. „Radiocomunicații” întru menținerea continuității obligațiunii de informare a populației. Un argument în plus în favoarea acestei propuneri este și faptul că au fost procurate și distribuite populației de către stat, circa 30 de mii set-top-boxuri (convertoare digitale).	Nu se acceptă Articolul 90 Servicii suplimentare obligatorii din proiectul de lege transpune art. 92 din Directiva 2018/1972, stabilind că <i>Guvernul, cu consultarea Agenției, poate defini servicii accesibile publicului, suplimentare față de cele incluse în obligațiile de serviciu universal menționate la articolele 83-85, care vor fi puse la dispoziția publicului pe teritoriul Republicii Moldova.</i> Astfel, subiectul urmează să fie abordat după intrarea în vigoare a proiectului de lege.
S. A. Moldtelecom Nr. 01-10/10687 din 20.12.2024	14.	Prin prezenta, SA „Moldtelecom”, vă aduce la cunoștința că a recepționat solicitările Agenției Proprietății Publice, cu privire la consultarea proiectului Legii privind comunicațiile electronice și Legii privind reglementarea tarifelor de roaming cu statele membre ale Uniunii Europene și comunică următoarele. În vederea respectării rigorilor procesului decizional și pentru a asigura o analiza detaliată și argumentată a impactului acestor proiecte, urmează să efectuăm o evaluare amănunțită a documentelor transmise. Luând în considerare caracterul complex al aspectelor abordate în aceste proiecte, necesitatea consultărilor interne și extreme cu factorii implicați, precum și consultările care au loc în prezent cu participare părților interesate	Se acceptă Menționăm că, reprezentanții SA „Moldtelecom” stat au activat în cadrul Grupului de lucru pentru elaborarea proiectului de lege prin care va fi transpusă Directiva (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului de instituire a Codului European al comunicațiilor electronice din 11 decembrie 2018, precum și alte acte conexe din legislația Uniunii

		(furnizării de comunicații electronice, ANRCETI și MDED) considerăm că elaborarea unei opinii oficiale bine fundamentate necesita un termen suplimentar. Prin urmare, după finalizarea acestor consultări și analizelor necesare, opinia noastră oficială va fi transmisă către autorul proiectelor - Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED). În susținerea celor indicate, anexăm demersul Asociației Naționale a Companiilor din Domeniul TIC din 16.12.2024, prin care se solicită extinderea termenului de consultare publică pentru proiectele respective. Vă asigurăm de întreaga noastră deschidere și angajament în participarea la acest proces consultativ și apreciem oportunitatea oferita de a ne expune poziția pe marginea acestor inițiative legislative.	Europene în domeniul comunicațiilor electronice, aprobat prin Ordinul MDED nr. 38 din 29 martie 2024. În cadrul multiplelor ședințe a Grupului de lucru menționat au fost examinate minuțios toate prevederile noii legi a comunicațiilor electronice, fiind luate în considerare și propunerile înaintate de reprezentanții companiei SA „Moldtelecom”.
Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică Nr. 1.4/1841/24 din 26.12.2024	15.	Instituția publică „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică” a examinat proiectul de lege privind comunicațiile electronice (număr unic 1064/MDED/2024) și în limita competențelor funcționale, comunică următoarele obiecții și propuneri.	
		La denumire, în cazul în care se dorește utilizarea cuvântului „LEGE”, fără articolul hotărât, se impune schimbarea textului „comunicațiilor electronice” cu textul „cu privire la comunicațiile electronice”.	Nu se acceptă A fost agreată denumirea conform Legii comunicațiilor electronice nr. 241/2007.
		La art. 2, noțiunile se vor reda în ordine alfabetică și se va revedea noțiunea serviciu de comunicații interpersonale, deoarece în proiect se definește de 2 ori.	Se acceptă A fost corectat.
		Noțiunea pentru cuvântul colocare se va reda în felul următor: „ - furnizarea spațiului fizic, a resurselor tehnice și a serviciilor aferente necesare pentru asigurarea funcționalității neîntrerupte a echipamentului beneficiarului.”	Se acceptă parțial. Noțiunea a fost modificată parțial conform propunerii.
		În continuare se va adăuga textul „servicii aferente - reprezintă serviciile aferente serviciilor de colocare, care includ, fără a se limita la: alimentarea cu energie electrică neîntreruptibilă, securitate fizică, condiții de microclimă, conexiuni cu rețelele de comunicație, condiții sanitaro-igienică, servicii suplimentare de telecomunicații, precum și alte servicii după caz în conformitate cu specificul tehnic a echipamentelor Beneficiarului.”	Nu se acceptă Nu ține de domeniul de reglementare a proiectului de lege.
		La art. 3 alin. (4) la final se adaugă textul „orice litigiu aferent domeniului .md, la care este parte Registratorul național, este de competența exclusivă a instanțelor de judecată din Republica Moldova”.	Se acceptă A fost completat și concretizat cu competența autorităților competente.
		La art. 3 alin. (5) textul „ Registratorul National al domeniului de nivel superior .md este desemnat de către Guvern” se va substitui cu textul „Registratorul Național al domeniului de nivel superior .md este Instituția Publică „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică””.	Nu se acceptă Prevederea din textul art. 3 alin. (5) - <i>Registratorul național al domeniului de nivel superior .md este desemnat de către</i>

	Înaintăm această propunere deoarece în prezent funcția de Registrator Național este exercitată de către IP STISC ca urmare a absorbției Î.S MoldData conform Hotărârii Guvernului 425/2019 cu privire la reorganizarea prin fuziune (absorbție) a Instituției publice „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică” și a Întreprinderii de Stat „MoldData”.	<i>Guvern este suficientă, fără a face referință directă la o autoritate concretă.</i>
	La art. 5 lit. b) după cuvântul „reînregistrează” se va adăuga cuvântul „blochează”.	Se acceptă
	La art. 5 lit. d) și e), se propune modificarea noțiunii de „dealer” cu noțiunea de „distribuitor”, deoarece ICANN (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers), în politicile sale operează cu noțiunea de reseller, iar acest termen se traduce ca distribuitor, și este mai aproape ca sens al obiectului Contractului tip încheiat de către Registratorul Național cu entitățile care înregistrează nume de subdomenii din domeniul de nivel superior .md. Totodată, și Codul Civil al Republicii Moldova operează cu termenul de distribuitor, iar potrivit art. 54 lit. e) din Legea nr. 100/2017, în cazul folosirii unui termen din altă limbă se impune indicarea corespondentului acestuia în limba română.	Se acceptă
	La art. 7 alin. (2) lit. z) nu este clara sarcina Agenției privind reglementarea gestionării domeniului de nivel superior .md, în condițiile în care elaborarea, coordonarea, implementarea și monitorizarea politicilor privind gestionarea domeniului de nivel superior .md sunt atribuții ale Organului central de specialitate. În context considerăm oportună excluderea lit. c) de la art. 8 alin. (2).	Nu se acceptă Menținem prevederile, sunt norme diferite. Organului central de specialitate este responsabil pentru elaborarea, coordonarea, implementarea și monitorizarea politicilor în domeniu, iar Agenția - pentru reglementarea în domeniu.
	La art. 8 alin. (2) lit. o), în vederea aducerii textului în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 692/2017 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Apărării, cuvântul „Naționale” se va exclude.	Se acceptă
	La art. 10 alin. (8) lit. a), se propune excluderea textului „, în mod sistematic”, or, redacția prezentată presupune că Președintele și membrii Consiliului Agenției își pot îndeplini necorespunzător atribuțiile fără careva urmări. Mai mult ca atât, noțiunea de „sistematic” poate fi interpretată în mod diferit în dependență de interesele persoanelor implicate, fapt care creează riscuri corupționale. Totodată, nu este clar care este organul care va constata îndeplinirea necorespunzătoare a atribuțiilor Președintelui și membrilor Consiliului Agenției, fiind astfel o normă declarativă și inefficientă.	Nu se acceptă Considerăm necesar pastrarea prevederilor. Eliminarea sintagmei respective, va genera o abordare neuniformă față de executarea atribuțiilor sale de către angajații Autorității de reglementare și conducere acesteia. Mai mult ca atât, riscul de a fi eliberat din funcție ca urmare a unei singure constatări a îndeplinirii necorespunzătoare a atribuțiilor, care poate fi una arbitrară, reduce semnificativ din independența membrilor

			Consiliului de administrație al Autorității de reglementare.
		Având în vedere prevederile art. 9 alin. (2), în scenariul prezentat la art. 13 alin. (3) lit. b) poate apărea blocaj decizional, or, se poate crea situația în care membrii Consiliului nu vor ajunge la un numitor comun privind desemnarea membrului care va exercita funcțiile Președintelui, fiind paritate de vot. Astfel, se propune modificarea art. 13 alin. (3) lit. b) după cum urmează: „dacă în funcție sunt doi membri, atunci funcțiile președintelui le exercită membrul desemnat de către Guvern, la propunerea Prim-Ministrului.”	Nu se acceptă Considerăm necesar pastrarea prevederilor. Situații de genul dat apar suficient de des în activitatea curentă a Autorității. Modificarea mecanismului de desemnare a membrului consiliului care va exercita atribuțiile Președintelui va duce la blocaje în activitatea autorității, și va reduce considerabil din independența autorității de reglementare, prin faptul că Guvernul va avea implicare directă în aspectele ce vizează activitatea curentă al Agenției.
		La art. 47 alin. 6 după textul „apărarea și securitatea națională” se va completa cu textul „comunicații guvernamentale”.	Se acceptă. A fost completat.
		La art. 116 alin. (2) se face trimitere la art. 130 care lipsește în proiect. Astfel, se va face trimitere la art. 126.	Se acceptă. A fost corectat în art. 125.
		De asemenea, nu este justificat și totodată afectează transparența activității Agenției derogările care se instituie la art. 7 alin. (8) lit. f), alin. (9) lit. c), alin. (10) lit. c), alin. (11) lit. d), alin. (13) și alin. (15). În acest sens se propune a fi excluse aceste prevederi.	Nu se acceptă. Art. 6 alin. (1) din Codul european al comunicațiilor electronice statuează că statele membre garantează independența autorităților naționale de reglementare și a altor autorități competente, asigurându-se că acestea sunt distincte din punct de vedere juridic și independente din punct de vedere funcțional de toate persoanele fizice sau juridice care furnizează rețele, echipamente sau servicii de comunicații electronice. Statele membre care își mențin dreptul de proprietate sau de control asupra unor întreprinderi care furnizează rețele sau servicii de comunicații electronice asigură separarea structurală efectivă a funcției de reglementare de activitățile legate de proprietate sau control. Articolul 8 alin. (1) din Codul european al comunicațiilor electronice, prevede că autoritățile naționale de reglementare

			acționează în mod independent și obiectiv, inclusiv la conceperea procedurilor interne și organizarea personalului, își desfășoară activitatea într-un mod transparent și responsabil, în conformitate cu dreptul Uniunii, și nu solicită și nici nu primesc instrucțiuni de la niciun alt organism în legătură cu îndeplinirea sarcinilor care le sunt atribuite în temeiul dreptului intern care transpune dreptul Uniunii. Prin prevederile Acordului de Asociere Republica Moldova s-a angajat de a promova dezvoltarea unui cadru de reglementare cuprinzător care în special include și consolidarea capacității administrative și a independenței autorităților naționale de reglementare. Respectarea independenței în cauză este obligatorie de iure și de facto. Astfel, competența atribuită de Directiva, în mod exclusiv autorității de reglementare și independența acesteia trebuie să fie garantate față de orice organism politic, așadar nu numai față de Guvern, ci și față de legiuitorul național, care nu poate să sustragă o parte din aceste competențe de la autoritatea de reglementare și să le atribuie altor organisme publice. Suplimentar, considerentul (37) din Directiva (UE) 2018/1972 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice, prevede că independența autorităților naționale de reglementare a fost întărită în cadrul revizuirii din 2009 a cadrului de reglementare pentru comunicațiile electronice pentru a asigura o aplicare mai eficientă a cadrului de reglementare și pentru a spori autoritatea și gradul de previzibilitate al deciziilor lor.
--	--	--	---

			În acest scop, au trebuit să fie prevăzute dispoziții exprese în dreptul intern pentru a se asigura faptul că, în exercitarea atribuțiilor sale, o autoritate națională de reglementare este protejată de intervenții externe sau de presiuni politice de natură să pună în pericol evaluarea sa independentă a chestiunilor care îi sunt înaintate. O astfel de influență din exterior face ca un organism național legislativ să fie nepotrivit pentru a acționa în calitate de autoritate națională de reglementare în temeiul cadrului de reglementare. În acest scop, au trebuit să fie stabilite în prealabil norme privind motivele revocării din funcție a conducătorului autorității naționale de reglementare pentru a înlătura orice îndoială rezonabilă legată de neutralitatea respectivului organism și de faptul că acesta ar putea fi influențat de factorii externi. Pentru a evita revocările din funcție arbitrare, membrii revocați din funcție ar trebui să aibă dreptul de a solicita ca instanțele competente să verifice existența unui motiv întemeiat de revocare din funcție, din rândul celor prevăzute în prezenta directivă. Astfel de revocări din funcție ar trebui să se refere numai la calificările personale sau profesionale ale conducătorului ori ale membrului în cauză. Este important ca autoritățile naționale de reglementare să aibă propriul lor buget pentru a putea, în special, să recruteze personal calificat în număr suficient. Pentru garantarea transparenței, acest buget ar trebui publicat anual. În limitele bugetului lor, acestea ar trebui să beneficieze de autonomie în ceea ce privește
--	--	--	--

			gestionarea resurselor lor, umane și financiare. În vederea garantării imparțialității, statele membre care își mențin proprietatea sau controlul asupra întreprinderilor care contribuie la bugetul autorității naționale de reglementare sau al altor autorități competente prin intermediul taxelor administrative ar trebui să se asigure că există o separare structurală efectivă între activitățile legate de exercitarea dreptului de proprietate sau de control și exercitarea controlului asupra bugetului. Scopul acestei reglementări este de a asigura o concurență corectă pe piață, protejarea intereselor consumatorilor și dezvoltarea unui sector de telecomunicații transparent și echitabil. <u>Conform acestor reglementări:</u> • Independența autorităților naționale de reglementare (ANR) și a altor autorități competente este esențială pentru asigurarea unui mediu de reglementare imparțial și transparent. Aceste autorități trebuie să acționeze fără influențe externe care ar putea distorsiona deciziile lor. • Distinctivitatea juridică se referă la faptul că aceste autorități trebuie să fie entități separate din punct de vedere legal de orice alte entități sau actori economici implicați în furnizarea de servicii de telecomunicații. Acest lucru ajută la prevenirea conflictelor de interese. • Independența funcțională înseamnă că autoritățile naționale de reglementare trebuie să își poată exercita competențele și atribuțiile fără presiuni sau intervenții din
--	--	--	--

			partea altor entități, astfel încât să poată lua decizii în mod obiectiv și echitabil. Aceste principii sunt esențiale pentru a garanta funcționarea corectă și echitabilă a piețelor de telecomunicații, pentru a proteja consumatorii și pentru a asigura un cadru favorabil inovației și concurenței în acest sector.
I.P. Agenția de Guvernare Electronică Nr. 3007-256 din 27.12.2024	16.	Instituția publică „Agenția de Guvernare Electronică” a examinat <i>proiectul de lege privind comunicațiile electronice (număr unic 1064/MDED/2024)</i>, autor – <i>Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării</i>, remis spre avizare, și, în limitele competențelor instituției, comunicăm următoarele propuneri.	
		1. În scopul corelării cu prevederile Legii nr.220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali și Hotărârea Guvernului nr.955/2022 cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional „Registrul de stat al unităților de drept”, la art.17 alin.(5) lit. b) propunem de expus în următoarea redacție: <i>„b) forma de organizare juridică a furnizorului, numărul de identificare de stat (IDNO – Identification Number of Organization) al furnizorului;”.</i>	Se acceptă
		2. În conformitate cu dispozițiile art.14 alin.(3) lit.b), coroborate cu cele ale art.26 alin.(2) lit.e), din Legea nr.234/2021 cu privire la serviciile publice, în procesul prestării serviciilor publice, prestatorul, implicit și Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, nu este în drept să solicite de la beneficiarul de servicii publice depunerea documentelor, dacă datele conținute în documentele respective sunt disponibile în resursele informaționale ale prestatorului de servicii publice sau în resursele informaționale ale altor autorități/instituții publice și pot fi consumate de către prestatorul de servicii publice în mod automatizat, prin intermediul platformei de interoperabilitate instituite de către Guvern. În altă ordine de idei, considerăm oportun să menționăm că, potrivit prevederilor art.2 alin.(3) din Codul urbanismului și construcțiilor nr.434/2023, actele permise prevăzute de acest cod, inclusiv certificatul de urbanism pentru proiectare și copia autorizației de construire, se emit de către autoritățile competente, în mod obligatoriu, în formă electronică, prin intermediul SIA GEAP, și, doar la cererea solicitantului, pe suport de hârtie. Totodată, în conformitate cu prevederile Legii nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, prin Hotărârea Guvernului nr.551/2018, a fost aprobat Regulamentul cu privire la modul de ținere a Registrului actelor permise. Astfel, potrivit pct.3 și 6 din acest	Se acceptă Propunerile AGE se acceptă, dar urmează a lua în considerare că Legea nr. 234/2021 nu este incidentă ANRCETI, or aceeași lege, acordă prioritate Legii nr. 160/2011 (care este o lege specială pentru ANRCETI) – art. 3 alin. (2) lit. a), art. 10 alin. (5) din Legea nr. 234/2021. Menționăm, că activitatea ANRCETI în raport cu terții, reprezintă doar procesul de eliberare a actelor permise. Astfel, ANRCETI autorizează activitatea desfășurată în domeniul comunicațiilor electronice și/sau eliberează licențe de utilizare a resurselor limitate, deci, ANRCETI efectiv „nu prestează” alte servicii terților (în special agenților economici).

	Regulament, Registrul actelor permissive (RAP) se ține pentru a înregistra actele permissive, fiind unica sursă oficială de date privind actele permissive emise în Republica Moldova. În această ordine de idei, pentru corelarea cu dispozițiile legale enunțate, propunem ca art.17, după alin.(9), să fie completat cu un alineat nou, care va deveni alin.(10), cu următorul cuprins: <i>„(10) Agenția nu va solicita de la furnizorul de rețele publice anexarea la notificarea depusă a documentelor indicate la alineatul (9) punctul 1) literele d) și e) dacă datele conținute în acestea sunt disponibile în Registrul actelor permissive, format în cadrul funcționării Sistemului informațional automatizat pentru gestionarea și eliberarea actelor permissive (în continuare – SIA GEAP), și pot fi consumate de Agenție în mod automatizat, prin intermediul platformei de interoperabilitate, în conformitate cu actele normative în domeniul schimbului de date și interoperabilității.”.</i> 3. Cu referire la art.17 alin.(19) constatăm că formularea respectivă a fost preluată din redacția în vigoare a art.25 alin.(6) din Legea comunicațiilor electronice nr.241/2007. În acest context, considerăm că norma respectivă necesită a fi modernizată și corelată cu dispozițiile Legii nr.234/2021 cu privire la serviciile publice, care este o lege adoptată ulterior Legii nr.241/2007. Astfel, considerăm oportun să facem trimitere, în mod special, la prevederile art.4 lit.h) din Legea nr.234/2021, care statuează, ca unul din principiile de bază privind prestarea serviciilor publice, principiul prestării serviciilor publice în formă electronică în mod prioritar (digital-first), conform căruia se asigură prestarea serviciilor publice în mod prioritar în formă electronică, concomitent cu aplicarea principiului de prestare a serviciilor publice prin căi multiple, respectiv în condițiile existenței atât a modalităților fizice, cât și a celor electronice. În acest context, este necesar să menționăm că, potrivit prevederilor pct.11 din Hotărârea Guvernului nr.753/2016 pentru aprobarea Conceptului mecanismului de gestionare și eliberare a actelor permissive și a Planului de acțiuni privind implementarea soluțiilor de ghișeu unic și cele ale pct.22 sbp.3) din Conceptul tehnic al Sistemului informațional automatizat de gestionare și eliberare a actelor permissive, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.550/2018, Sistemul informațional automatizat de gestionare și eliberare a actelor permissive (SIA GEAP) poate fi utilizat nu doar pentru eliberarea actelor permissive, în sensul Legii nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, ci și pentru prestarea serviciilor publice conform Legii nr.234/2021 cu privire la serviciile publice, implicit și pentru prestarea	Suplimentar notăm că, ANRCETI nu oferă servicii persoanelor fizice în calitate de consumatori (abonați, beneficiari etc.). Art.17, după alin. (9) a fost completat cu alineat nou (10) conform propunerii, cu modificarea numerotării următoarelor aliniate din art. 17. Se acceptă parțial A fost modificată numerotarea art. 17 conform propunerii.
--	--	---

		de către ANRCETI a serviciilor publice aferente autorizării generale a rețelelor și serviciilor de comunicații electronice. Ca urmare, pentru corelarea cu normele juridice enunțate, dar și reducerea sarcinii administrative pentru ANRCETI în legătură cu recepționarea notificărilor pe suport de hârtie, propunem ca prevederile art.17 alin.(19) să fie modernizate, acordând prioritate transiterii de către furnizori a notificărilor prioritar în formă electronică prin intermediul SIA GEAP. Astfel, propunem ca alineatul respectiv să fie expus în următoarea redacție: <i>„(19) Pentru a beneficia de regimul de autorizare generală, administratorul furnizorului de rețele publice de comunicații electronice respectiv transmite Agenției, personal sau prin un reprezentant împuternicit conform legii, notificarea în formă electronică, prin intermediul Sistemului informațional automatizat de gestionare și eliberare a actelor permissive, accesând Portalul guvernamental al serviciilor publice, sau depune notificarea pe suport de hârtie la sediul Agenției.”.</i>	
		4. Subsecvent, propunem să fie reconsiderat și alin.(20) al art.19 din proiectul de lege.	Se acceptă
Agencia pentru Securitate Cibernetică Nr. 09-118 din 23.12.2024	17.	Agencia pentru Securitate Cibernetică a examinat e proiectul de lege privind comunicațiile electronice (număr unic 1064/MDED/2024) și în limita competențelor stabilite de <i>Hotărârea Guvernului nr. 1028/2023 cu privire la constituirea, organizarea și funcționarea Agenției pentru Securitate Cibernetică</i> comunicăm susținerea proiectului fără obiecții și propuneri de completare.	Se acceptă
Consiliul Audiovizualului Nr. 170 din 19.12.2024 DECIZIA nr. 323 din 19 decembrie 2024	18.	Prin adresarea nr. 18-69-13227 din 03.12.2A24, Cancelaria de Stat a Republicii Moldova a remis Consiliului Audiovizualului (în continuare – CA) spre avizare proiectul de lege privind comunicațiile electronice (număr unic 1064/MDED/2024). Potrivit Notei de fundamentare, prezentul proiect are drept scop crearea unui cadru legal modern și competitiv, care va stimula investițiile în infrastructură pentru dezvoltarea rețelelor și serviciilor de comunicații electronice, va asigura atingerea unei mai bune conectivități pentru utilizatori și va facilita accesul la servicii digitale de calitate pentru toți cetățenii. Astfel, ca urmare a examinării proiectului de lege sus menționat, CA comunică următoarele:	

	Art. 50 alin. (5) și (6) din proiectul de lege prevede: „(5) Fără a aduce atingere criteriilor și procedurilor specifice prevăzute la alineatele (6) și (7) din prezentul articol pentru acordarea drepturilor individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio furnizorilor de servicii de difuzare de programe radio sau de televiziune în vederea îndeplinirii unor obiective de interes general în conformitate cu legislația națională în domeniul audiovizualului, drepturile individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio se acordă prin proceduri deschise, obiective, transparente, nediscriminatorii și proporționale și în conformitate cu articolul 47 din prezenta lege. (6) Drepturile de utilizare a spectrului de frecvențe radio pentru furnizorii rețelelor de radio sau de televiziune, cu excepția cazurilor prevăzute la alineatul (7), se acordă de către Agenție în baza cererii depuse, la care se anexează licența de emisie sau autorizația de retransmisie în copie.” În acest sens, este de menționat că art. 25¹ alin. (l) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr.174/2018 (în continuare - CSMA) stabilește expres: „Dreptul de utilizare a sloturilor din multiplex și/sau a frecvențelor radio pentru difuzarea serviciilor media audiovizuale de către furnizorii de servicii media se acordă de Consiliul Audiovizualului în bază de concurs, cu parametrii tehnici din setul indicat în concluzia tehnică a organului central de specialitate al administrației publice.” Astfel, din prevederile legale citate rezultă expres faptul că atribuțiile în domeniul acordării sloturilor din multiplex și/sau a frecvențelor radio pentru difuzarea serviciilor media audiovizuale de către furnizorii de servicii media sunt în competența exclusivă a CA, care se realizează din bază de concurs. Respectiv, considerăm oportună revizuirea prevederilor din proiectul de lege în așa fel încât să fie menționat expres faptul că dreptul de utilizare a sloturilor din multiplex și/sau a frecvențelor radio pentru difuzarea serviciilor media audiovizuale de către furnizorii de servicii media se acordă de către CA în bază de concurs.	Nu se acceptă Prevederile art. 50 au fost modificate, ținând cont de normele specificate în Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007. CA face apel la un mecanism învechit și deja inexistent. Astfel, după reorganizarea ANRCETI în 2023, organul central de specialitate nu mai efectuează concluzii tehnice privitor la utilizarea unei frecvențe. Totodată, este de menționat deficiența prevederii alin.(1) din art. 25¹ din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova (CSMA) în aspectul ce ține de stabilirea competenței de a elibera dreptul de utilizare a frecvențelor radio, drept, care conform prevederilor art.26 din Legea nr.241/2007 a comunicațiilor electronice se acordă prin licență de către ANRCETI. Bineînțeles că, în cazul acordării drepturilor care implică mai departe utilizarea unei frecvențe radio pentru difuzarea unui program în format analog (actualmente încă valabil pentru servicii FM), în cadrul căror conținutul transmis este indivizibil și în mod unic legat de frecvența radio pentru transmitere, din care considerent CA are primatul în determinarea viitorului utilizator al resursei limitate, iar ANRCETI eliberează licența de utilizare a frecvenței în baza existenței și prezentării a unui act permisiv eliberat de CA. În cazul serviciilor transmise în format digital, funcția de transportator (furnizor de multiplex) este de domeniul serviciilor de comunicații electronice și devine distinctă de funcția de furnizor de servicii media (deși ambele ar putea să fie îndeplinite de aceeași persoană, integral sau parțial pentru partea de conținut). În asemenea condiții, nu e
--	--	---

			potrivit ca funcția tehnică specifică autorității de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice legată de autorizarea folosirii frecvențelor și stabilirea condițiilor tehnice pentru aceasta să fie transferată CA, autoritate nespecializată. Totodată, eliberarea actelor permissive care țin de componența cu servicii de programe a sloturilor din multiplexuri ține exclusiv de domeniul de competență a CA și este intenționată păstrarea acestei. <u>Din aceste considerente, se notează că alin.1 din art.25¹ din CSMA necesită adaptare, iar prezentul proiect presupune obligația Guvernului să aducă actele normative în conformitate cu această lege, când proiectul intră în valabilitate.</u>
		Altă propunere cu privire la proiectul de lege remis spre avizare se referă la prevederile art. 53 alin. (10) și (11), potrivit cărora: „(10) <i>Licența de emisie poate fi cedată către un terț numai cu acordul prealabil al Consiliului Audiovizualului, cu asumarea de către noul titular a tuturor obligațiilor decurgând din licențe.</i> (11) Licența de utilizare a frecvențelor radio eliberată furnizorului de multiplex de televiziune sau radiodifuziune digitală terestră poate fi cedată unui terț numai cu acordul prealabil al Agenției, cu avizul consultativ al Consiliului Audiovizualului și numai cu asumarea de către noul titular a tuturor obligațiilor decurgând din licență.” Este de menționat că art. 26 alin. (9) din CSMA prevede expres: „<i>Licența de emisie nu poate fi cesionată.</i>” În această ordine de idei, propunem revizuirea prevederilor menționate supra din proiectul de lege în așa fel, încât să nu se permită cesionarea licenței de emisie către persoanele terțe, or aceasta ar contravine prevederilor CSMA.	Se acceptă parțial. A fost corelat. Licența pentru MUX poate fi cedată.
Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal	19.	Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal al Republicii Moldova (CNPDCP) a examinat <i>proiectul de lege privind comunicațiile electronice (număr unic 1064/MDED/2024)</i> , autor – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării și, reieșind din competențele sale funcționale, comunică următoarele:	

nr. 04-01/10 din 06.01.2025		Cu referire la art. 114 alin. (1) din proiect se propune substituirea sintagmei „în domeniul prelucrării de date cu caracter personal” cu sintagma „în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal”, în corespunderea cu terminologia utilizată în Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal.	Se acceptă. A fost modificat
		Subsecvent, la alin. (3) al aceluiași articol cuvântul „prelucrării” se va substitui cu cuvântul „protecției”. Aceste modificări vor fi operate în conținutului întregului capitol XVIII - PROTEJAREA CONFIDENȚIALITĂȚII ÎN DOMENIUL COMUNICAȚIILOR ELECTRONICE	Se acceptă A fost modificat
		La art. 126 alin. (2) lit. d), se operează cu sintagmele de „autoritate competentă”, iar în conținutul proiectului nu este determinată nominal această autoritate. Prin urmare, considerăm oportun a se determina/stabili la caz autoritatea abilitată în acest sens, în vederea asigurării clarității, coerenței și predictibilității normei juridice.	Se acceptă. Considerăm necesar de păstrat această normă, deoarece prevederea de prelucrare de către furnizori a datelor cu caracter personal în scopul de detectare și eliminare a materialelor online care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor și de raportare a acestora către <i>autoritatea competentă</i> este specificată expres în actul UE. Prezenta lege nu are ca scop de a defini această autoritate.
		Consecvent, la alin. (5) din același articol, considerăm oportun substituirea sintagmei „Autoritatea de supraveghere, desemnată în temeiul capitolului VII secțiunea 1 din Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal” cu sintagma „Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal”.	Se acceptă.
		În context, la alin. (2) pct. 7) din același articol, sintagma „până la 3 februarie 2022 și ulterior” urmează a fi exclusă.	Se acceptă parțial. Cifra 2022 a fost înlocuită cu 2026.
		În altă ordine de idei, având în vedere trimiterea repetată la prevederile Legii nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal, act normativ care transpune fidel și complet Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE, ținem să specificăm că aceasta va intra în vigoare din 23.08.2026. Totodată, în ordinea art. 129 din proiect - Intrarea în vigoare, prezenta lege intră în vigoare la data publicării, cu excepția capitolului XVII, care va intra în vigoare după 6 luni de la data publicării prezentei legi. Astfel, la articolul în	Se acceptă Articolul 129. Intrarea în vigoare a fost completat cu un alineat nou: (9) Până la intrarea în vigoare a Legii nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal, orice referință la legea respectivă sau prevederile acesteia va fi considerată referință la Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal sau prevederile corespunzătoare ale acesteia.

		cauză, urmează a fi statuate mențiunile de rigoare, referitoare la intrarea în vigoare a Legii nr. 195/2024.	
Cancelaria de Stat nr. 15-90-14065 din 23.12.2024	20.	Ca urmare a examinării proiectului de lege <i>privind comunicațiile electronice (număr unic 1064/MDED/2024)</i> , în limita competențelor funcționale, comunicăm următoarele. La proiectul de lege se propune:	
		La art. 1: în denumirea articolului, sintagma „obiect, domeniu de aplicare și scop” se va substitui cu sintagma „obiectul, scopul și domeniul de reglementare”, astfel încât aceasta să corespundă cu ordinea în care sunt expuse normele din acest articol;	Se acceptă. A fost modificat conform propunerii.
		alin. (7) și (8) se vor exclude, deoarece potrivit art. 7 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, <i>forța juridică a actelor normative se stabilește în funcție de competența și statutul autorității publice emitente, precum și de categoria actului. Limitele de competență privind adoptarea, aprobarea sau emiterea actelor normative sânt stabilite de Constituția Republicii Moldova, de Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern și de alte acte normative, iar corelația între tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte și legislația internă, este consfințită în Constituție la art.4 și 8: „Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.” ... „Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”</i>	Se acceptă. Alineatele (7) și (8) u fost excluse din articolul 1.
		La art.2, la noțiunea „material online care conține abuzuri sexuale asupra copiilor” după cuvintele „astfel cum este definită în” se va completa cu textul „articolul 208 ¹ din”, deoarece faptele ce constituie „pornografie infantilă” sunt stabilite la art. 208 ¹ din Codul penal, în corespundere cu art. 55 alin.(5) din Legea nr.100/2017, în cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în alt act normativ, pentru evitarea reproducerii normelor complementare, se face trimitere la elementul structural sau constitutiv respectiv, indicând-se denumirea, numărul și anul adoptării, aprobării sau emiterii actului citat.	Se acceptă A fost completat cu trimiterea la art. 208 ¹ din Codul penal al Republicii Moldova.
		La art.7: Alin. (2), lit. k), cuvântul „tuturor” se va exclude, întrucât se repetă;	Se acceptă
		alin. (3), statutul președintelui și membrilor Consiliului de administrație ai Agenției se va revizui;	Nu se acceptă Erată – de fapt este vorba de art. 9 alin. (3). Propunerea dată implică o analiză profundă a celor 2 poziții: ”membru

			Consiliului de administrație”, care implică funcții decizionale de reglementare a pieții și ”director”, care implică mai degrabă funcții executive. Codul european al comunicațiilor electronice, aprobat prin Directiva (UE) 2018/1972 stabilește cerințe clare pentru autoritatea de reglementare în ceea ce privește i) Independența ANR (a se vedea Art. 6) și ii) procesul de numire a conducerii (a se vedea Art.7). Astfel, Codul statuează că statele membre garantează independența autorităților naționale de reglementare, asigurându-se că acestea sunt independente de orice influențe externe, inclusiv față de Guvern sau alte părți interesate. Totodată, Codul prevede că Membrii organelor decizionale, cum ar fi Consiliul de administrație (organ decizional în cadrul Agenției) trebuie să fie numiți printr-un mandat fix în baza unei proceduri transparente, iar procesul de numire trebuie să asigure independența funcțională și neutralitatea politică. Astfel, Codul impune ca deciziile de reglementare a sectorului să fie luate de un organ independent, ceea ce este asigurat de un organ colegial cum este Consiliul de administrație, iar conducerea executivă a unei autorități poate fi asigurată de directori. La fel, directorii unei autorități sunt poziții executive, văzute ca administrative și tehnice, responsabile de implementarea deciziilor Consiliului. Prin urmare, ținând cont de chintesența Codului, care impune independența
--	--	--	---

			procesului decizional și reglementar, numirea directă a directorilor executivi de către Guvern poate afecta percepția independenței autorității. Drept care, se opinează că responsabilitatea pentru reglementarea sectorului, executarea strategiilor și politicilor de stat urmează a fi preluată de membrii organului colegial, care si trebuie selectați și numiți de cabinetul de miniștri, în calitate de poziții esențiale în conducerea autorității de reglementare.
		alin.(5)-(15), se vor expune într-un articol separat deoarece normele date reglementează dispoziții specifice ce vizează controalele efectuate de Agenție, cu următorul cuprins: „<i>Controalele efectuate de către Agenție se planifică, se efectuează și se înregistrează în Registrul de stat al controalelor în condițiile Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat</i>”;	Nu se acceptă Erată - de fapt este vorba de art.9 alin. (3). Propunerea dată implică o analiză profundă a celor 2 poziții: ”membru Consiliului de administrație”, care implică funcții decizionale de reglementare a pieții și ”director”, care implică mai degrabă funcții executive. Codul european al comunicațiilor electronice, aprobat prin Directiva (UE) 2018/1972 din 11 decembrie 2018 stabilește cerințe clare pentru autoritatea de reglementare în ceea ce privește i) Independența ANR (a se vedea Art. 6) ii) și ii) procesul de numire a conducerii (a se vedea Art.7). Astfel, Codul statuează că statele membre garantează independența autorităților naționale de reglementare, asigurându-se că acestea sunt independente de orice influențe externe, inclusiv față de Guvern sau alte părți interesate. Totodată, Codul prevede că Membrii organelor decizionale, cum ar fi Consiliul de administrație (organ decizional în cadrul

		Agenției) trebuie să fie numiți printr-un mandat fix în baza unei proceduri transparente, iar procesul de numire trebuie să asigure independența funcțională și neutralitatea politică. Astfel, Codul impune ca deciziile de reglementare a sectorului să fie luate de un organ independent, ceea ce este asigurat de un organ colegial cum este Consiliul de administrație, iar conducerea executivă a unei autorități poate fi asigurată de directori. La fel, directorii unei autorități sunt poziții executive, văzute ca administrative și tehnice, responsabile de implementarea deciziilor Consiliului. Prin urmare, ținând cont de chintesența Codului, care impune independența procesului decizional și reglementar, numirea directă a directorilor executivi de către Guvern poate afecta percepția independenței autorității. Drept care, se opinează că responsabilitatea pentru reglementarea sectorului, executarea strategiilor și politicilor de stat urmează a fi preluată de membrii organului colegial, care si trebuie selectați și numiți de cabinetul de miniștri, în calitate de poziții esențiale în conducerea autorității de reglementare. Art. 1 alin. (3) al Legii nr. 131/2012 prevede că dispozițiile legii nr. 131/2012 se aplică în măsura în care nu contravin prevederilor legislației în vigoare privind activitatea de control și supraveghere a autorităților publice centrale de reglementare – a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, Agenției Naționale pentru Reglementare în comunicații Electronice și Tehnologia Informației, Consiliului Concurenței, Consiliului Audiovizualului,
--	--	---

		Centrului National pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal – în limita domeniilor de activitate ale acestora. Organele de control, indicate în art. 1 alin. (3) din Legea nr. 131/2012 (pct. 2 din lista la anexă din lege), în cadrul sistemului instituțional al administrației publice centrale, dețin statut de autorități publice autonome față de Guvern. Totodată, potrivit cerințelor art. 3 alin. (3), art. 27 alin. (1)-(2), art. 28 alin. (2) și art. 30 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 100/2017, se dispune că autorul proiectului urmează să asigure compatibilitatea legislației naționale (soluțiile propuse) cu legislația Uniunii Europene (să fie în concordanță cu legislația UE). În cazul domeniului comunicațiilor electronice, Codul european al comunicațiilor electronice, aprobat prin Directiva (UE) 2018/1972 din 11 decembrie 2018 prevede (art. 6, 8 și 9), statele trebuie să garanteze independența ANR-urilor pentru ca acestea să își poată exercita competențele în mod imparțial și transparent, precum și în timp util. Articolul 8 alin. (1) din Codul european al comunicațiilor electronice, aprobat prin Directiva (UE) 2018/1972 din 11 decembrie 2018, prevede că autoritățile naționale de reglementare acționează în mod independent și obiectiv, inclusiv la conceperea procedurilor interne și organizarea personalului, își desfășoară activitatea într-un mod transparent și responsabil, în conformitate cu dreptul Uniunii, și nu solicită și nici nu primesc instrucțiuni de la niciun alt organism în legătură cu îndeplinirea sarcinilor care le sunt atribuite
--	--	--

		în temeiul dreptului intern care transpune dreptul Uniunii. Considerentul (34) din Directiva (UE) 2018/1972 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice, stabilește că în conformitate cu principiul separării funcțiilor de reglementare de cele operaționale, statele membre ar trebui să garanteze independența autorității naționale de reglementare și a altor autorități competente în vederea asigurării imparțialității deciziilor lor. Această cerință de independență nu aduce atingere autonomiei instituționale, nici obligațiilor constituționale ale statelor membre sau principiului neutralității în raport cu regimul proprietății din statele membre, prevăzut la articolul 345 din TFUE. Autoritățile naționale de reglementare și alte autorități competente ar trebui să beneficieze de toate resursele necesare, în termeni de personal, expertiză și mijloace financiare, pentru a-și îndeplini sarcinile.
	alin. (16) va avea următorul cuprins: „(1) <i>Agenția stabilește anual obiectivele și indicatorii de performanță pentru a atinge o eficiență maximă și pentru a reduce constant presiunea asupra mediului de afaceri, în conformitate cu Metodologia de stabilire a obiectivelor și indicatorilor de performanță a organelor de control de stat asupra activității de întreprinzător, aprobată de Guvern.</i>” Subsecvent, în susținerea celor expuse, evocăm că exceptarea Agenției de la aplicarea prevederilor Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat, poate genera un precedent periculos de creare a normelor juridice paralele în domeniul reglementării controlului de stat. Respectiv, nu se acceptă crearea procedurilor paralele de efectuare a controalelor, în contextul în care Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat, stabilește reguli clare pentru organele de control, asupra planificării, inițierii, organizării și desfășurării controlului de stat. Consolidarea cadrului juridic și instituțional în domeniul efectuării controlului de stat, stabilind reguli generale, pentru toate autoritățile publice, fără excepții este mult mai rațională. Or, procedura de efectuare a controlului	Organele de control, indicate în art. 1 alin. (3) din Legea nr. 131/2012 (pct. 2 din lista la anexă din lege), în cadrul sistemului instituțional al administrației publice centrale, dețin statut de autorități publice autonome față de Guvern. Statutul sus-menționat este consacrat inclusiv și prin prevederile Acordului de Asociere cu UE, ratificat prin Legea nr. 112/2014. Jurisprudența Curții Constituționale, a consacrat independența ANRCETI, în Hotărârea nr. 21 din 2 septembrie 2004, a statuat asupra constituționalității independenței autorității de reglementare – ANRCETI – față de Guvern.

		prevăzută în proiect este identică cu cea prevăzută de Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat și nu este clar de ce autorul creează proceduri de control identice cu cele din Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat, dar în același timp exceptează organul de control de la aplicarea acesteia.	Mai mult decât atât, având în vedere că ANRCETI are un statut instituțional, conform legislației interne și angajamentelor internaționale ale RM, similar cu cel al ANRE, este relevantă Hotărârea Curții Constituționale nr. 30 din 8 decembrie 2015, prin care s-a reținut că autoritățile de reglementare trebuie să fie pe deplin independente față de orice interese publice sau private. Potrivit legislației comunitare, independența autorității de reglementare este o cerință legală obligatorie în Uniunea Europeană. În această ordine de idei, propunerea aplicării în raport cu autoritățile de reglementare independente a prevederilor Legii nr. 131/2012 ce țin de planificarea, inițierea, organizarea și desfășurarea controlului de stat sub egida Cancelariei de Stat reprezintă o ingerință în activitate acestora și respectiv, afectează independența autorităților de reglementare. Or, este cert că, Cancelaria de Stat este reprezentantul Guvernului. Prin urmare, cerințele de independență a autorităților de reglementare se opune unor asemenea intervenții, căci desfășurarea controlului de stat de către acestea ține de exercitarea unei sarcini de reglementare. Se reiterează că Articolul 8 alin. (1) din Codul european al comunicațiilor electronice, aprobat prin Directiva (UE) 2018/1972 din 11 decembrie 2018, prevede că autoritățile naționale de reglementare acționează în mod independent și obiectiv, inclusiv la conceperea procedurilor interne și organizarea personalului, își desfășoară activitatea într-un mod transparent și responsabil, în conformitate cu dreptul Uniunii, și nu solicită și nici nu primesc
--	--	--	---

			instrucțiuni de la niciun alt organism în legătură cu îndeplinirea sarcinilor care le sunt atribuite în temeiul dreptului intern care transpune dreptul Uniunii. Considerentul (39) din Directiva (UE) 2018/1972 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice, prevede că Autoritățile naționale de reglementare ar trebui să fie răspunzătoare pentru modul în care își îndeplinesc sarcinile și să aibă obligația de a raporta cu privire la acesta. Obligația respectivă ar trebui să ia, în mod normal, forma unei obligații de raportare anuală, mai degrabă decât a unor cerințe de raportare ad-hoc, care, în cazul în care sunt disproporționate, le-ar putea limita independența sau le-ar putea împiedica în îndeplinirea sarcinilor care le revin. Într-adevăr, în conformitate cu jurisprudența Curții de Justiție (21), obligațiile de raportare exhaustive sau necondiționate pot afecta în mod indirect independența unei autorități.
		La art.8 alin. (2), lit.o) se va utiliza denumirea conformă a Ministerului Apărării, conform Listei ministerelor, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.29/2023;	Se acceptă.
		La art.9 alin.(6) se propune aprobarea regulamentului Agenției de către Consiliul de Administrație. Potrivit cadrului normativ în vigoare, în speță, art.8 alin.(7) din Legea comunicațiilor electronice nr.241/2007, ANRCETI își exercită funcțiile și atribuțiile în baza regulamentului său, elaborat în conformitate prezenta lege și aprobat de Guvern (Hotărârea Guvernului nr. 643/2019). Respectiv, nota de fundamentare la proiectul de lege urmează a fi completată cu argumente suplimentare, care vor detalia și argumenta modificările conceptuale operate în modul de organizare și funcționare al Agenției, întrucât proiectul prezumă o reorganizare a autorității de reglementare.	Nu se acceptă. Art. 6 alin. (1) din Codul european al comunicațiilor electronice, aprobat prin Directiva (UE) 2018/1972 statuează că statele membre garantează independența autorităților naționale de reglementare și a altor autorități competente, asigurându-se că acestea sunt distincte din punct de vedere juridic și independente din punct de vedere funcțional de toate persoanele fizice sau juridice care furnizează rețele, echipamente sau servicii de comunicații electronice. Statele membre care își mențin dreptul de

			proprietate sau de control asupra unor întreprinderi care furnizează rețele sau servicii de comunicații electronice asigură separarea structurală efectivă a funcției de reglementare de activitățile legate de proprietate sau control. Articolul 8 alin. (1) din Codul european al comunicațiilor electronice, prevede că autoritățile naționale de reglementare acționează în mod independent și obiectiv, inclusiv la conceperea procedurilor interne și organizarea personalului, își desfășoară activitatea într-un mod transparent și responsabil, în conformitate cu dreptul Uniunii, și nu solicită și nici nu primesc instrucțiuni de la niciun alt organism în legătură cu îndeplinirea sarcinilor care le sunt atribuite în temeiul dreptului intern care transpune dreptul Uniunii. Prin prevederile Acordului de Asociere Republica Moldova s-a angajat de a promova dezvoltarea unui cadru de reglementare cuprinzător care în special include și consolidarea capacității administrative și a independenței autorităților naționale de reglementare Respectarea independenței în cauză este obligatorie de iure și de facto. Astfel, competența atribuită de Directiva, în mod exclusiv autorității de reglementare și independența acesteia trebuie să fie garantate față de orice organism politic, așadar nu numai față de Guvern, ci și față de legiuitorul național, care nu poate să sustragă o parte din aceste competențe de la autoritatea de reglementare și să le atribuie altor organisme publice. Suplimentar, considerentul (37) din Directiva (UE) 2018/1972 de instituire a
--	--	--	--

			Codului european al comunicațiilor electronice, prevede că independența autorităților naționale de reglementare a fost întărită în cadrul revizuirii din 2009 a cadrului de reglementare pentru comunicațiile electronice pentru a asigura o aplicare mai eficientă a cadrului de reglementare și pentru a spori autoritatea și gradul de previzibilitate al deciziilor lor. În acest scop, au trebuit să fie prevăzute dispoziții exprese în dreptul intern pentru a se asigura faptul că, în exercitarea atribuțiilor sale, o autoritate națională de reglementare este protejată de intervenții externe sau de presiuni politice de natură să pună în pericol evaluarea sa independentă a chestiunilor care îi sunt înaintate. O astfel de influență din exterior face ca un organism național legislativ să fie nepotrivit pentru a acționa în calitate de autoritate națională de reglementare în temeiul cadrului de reglementare. În acest scop, au trebuit să fie stabilite în prealabil norme privind motivele revocării din funcție a conducătorului autorității naționale de reglementare pentru a înlătura orice îndoială rezonabilă legată de neutralitatea respectivului organism și de faptul că acesta ar putea fi influențat de factorii externi. Pentru a evita revocările din funcție arbitrare, membrii revocați din funcție ar trebui să aibă dreptul de a solicita ca instanțele competente să verifice existența unui motiv întemeiat de revocare din funcție, din rândul celor prevăzute în prezenta directivă. Astfel de revocări din funcție ar trebui să se refere numai la calificările personale sau profesionale ale conducătorului ori ale membrului în cauză. Este important ca autoritățile naționale de
--	--	--	--

			reglementare să aibă propriul lor buget pentru a putea, în special, să recruteze personal calificat în număr suficient. Pentru garantarea transparenței, acest buget ar trebui publicat anual. În limitele bugetului lor, acestea ar trebui să beneficieze de autonomie în ceea ce privește gestionarea resurselor lor, umane și financiare. În vederea garantării imparțialității, statele membre care își mențin proprietatea sau controlul asupra întreprinderilor care contribuie la bugetul autorității naționale de reglementare sau al altor autorități competente prin intermediul taxelor administrative ar trebui să se asigure că există o separare structurală efectivă între activitățile legate de exercitarea dreptului de proprietate sau de control și exercitarea controlului asupra bugetului. Scopul acestei reglementări este de a asigura o concurență corectă pe piață, protejarea intereselor consumatorilor și dezvoltarea unui sector de telecomunicații transparent și echitabil. Conform acestor reglementări: Independența autorităților naționale de reglementare (ANR) și a altor autorități competente este esențială pentru asigurarea unui mediu de reglementare imparțial și transparent. Aceste autorități trebuie să acționeze fără influențe externe care ar putea distorsiona deciziile lor. Distinctivitatea juridică se referă la faptul că aceste autorități trebuie să fie entități separate din punct de vedere legal de orice alte entități sau actori economici implicați în furnizarea de servicii de telecomunicații. Acest lucru ajută la prevenirea conflictelor de interese.
--	--	--	---

			Independența funcțională înseamnă că autoritățile naționale de reglementare trebuie să își poată exercita competențele și atribuțiile fără presiuni sau intervenții din partea altor entități, astfel încât să poată lua decizii în mod obiectiv și echitabil. Aceste principii sunt esențiale pentru a garanta funcționarea corectă și echitabilă a piețelor de telecomunicații, pentru a proteja consumatorii și pentru a asigura un cadru favorabil inovației și concurenței în acest sector.
		La art. 10, denumirea se va expune în redacția „Numirea în funcție și eliberarea din funcție a directorului, directorilor adjuncți ai Agenției”, deoarece după cum reiese din art.9 din proiect, președintele și membrii Consiliului de administrație sunt din oficiu directorul, respectiv, directorii adjuncți ai Agenției. Prin urmare, normele prevăzute la art.10 reglementează numirea în funcție și eliberarea din funcție a directorului/directorilor adjuncți ai Agenției. Astfel, se va revizui întreg conținutul articolului în vederea substituirii cuvintelor „președintele și membrii Consiliului cu cuvintele „directorul/directorii adjuncți ai Agenției”, după caz, inclusiv în vederea excluderii incertitudinii. Obiecție valabilă și pentru art. 11;	Nu se acceptă A se vedea argumentele de art. 7 alin. (3), din prezentul Tabel, care se referă la art.9 alin.(3) din Proiectul de lege.
		La alin. (2) este prevăzut că mandatul Președintelui și al membrilor Consiliului de Administrație va fi de șase ani, cu posibilitatea numirii acelorași persoane pentru două mandate consecutive. În acest sens, menționăm că, potrivit art.7 alin.(1) din Directiva (UE) 2018/1972, conducătorul unei autorități naționale de reglementare sau, după caz, membrii organismului colectiv sunt numiți pentru un mandat de cel puțin trei ani. Consecvent, Nota de fundamentare nu conține careva detalii în justificarea termenului propus, și respectiv admisibil, de până la 12 ani pentru aceleași persoane de a deține respectivele funcții;	Nu se acceptă Potrivit art. 7 alin. (1) din Directiva (UE) 2018/1972, conducătorul unei autorități naționale de reglementare sau, după caz, <u>membrii organismului colectiv</u> care îndeplinește această funcție în cadrul unei autorități naționale de reglementare ori supleanții acestora sunt numiți pentru un mandat de cel puțin trei ani, din rândul unor persoane cu autoritate și experiență profesională recunoscute, pe bază de merit, competențe, cunoștinței experiență și în urma unei proceduri de selecție deschise și transparente. Statele membre asigură continuitatea procesului de luare a deciziilor.

			Subsecvent, considerentul (38) din Directiva (UE) 2018/1972 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice, statuează că este necesar să se întărească și mai mult independența autorităților naționale de reglementare pentru a se asigura faptul că conducătorii și membrii acestora nu sunt influențați de presiuni externe, prin impunerea unor calificări minime pentru numire și o durată minimă a mandatului lor. În plus, pentru a aborda riscul de deturnare a dispozițiilor legale, pentru a asigura continuitatea și pentru a consolida independența, statele membre ar trebui să aibă în vedere limitarea posibilității de reînnoire a mandatelor conducătorului sau ale membrilor consiliului și să instituie un sistem de rotație corespunzător pentru consiliu și personalul de conducere de nivel superior. Termenul mandatului membrilor Consiliului de Administrație al ANRCETI a fost stabilit reîșind din mai multe considerente: - Asigurarea independenței și imparțialității autorității de reglementare; - Asigurarea continuității activității de reglementare; - Asigurarea expertizei și profesionalismului membrilor; - Alinierea la bunele practici internaționale. Mandatul membrilor organului colegial trebuie să asigure o distanțare suficientă față de eventualele presiuni politice, economice sau comerciale, contribuind astfel la protejarea independenței autorității. Astfel, o durată mai lungă a mandatului face ca membrii să fie mai puțin influențați de
--	--	--	--

		schimbările politice și de agenda guvernamentală pe termen scurt, reducând riscul de a fi demși pe criterii politice. Totodată, domeniul comunicațiilor electronice este unul specific drept care, un mandat mai lung permite membrilor consiliului să dobândească o înțelegere profundă a sectorului, ceea ce în consecință permite autorității să se concentreze pe dezvoltarea pe termen lung a politicilor sectoriale și pe stabilitatea reglementării. De asemenea, chiar dacă sectorul telecomunicațiilor este unul dinamic, stabilitatea reglementărilor, în special în domeniul spectrului de frecvențe sau al concurenței pe piață necesită o viziune pe termen lung. Nu în ultimul rând, multe autorități de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice din statele membre ale UE, funcționează cu mandate de 5 sau 6 ani, pentru a sprijini o reglementare echilibrată și continua (a se vedea exemplele Franța, Italia, Spania, Germania, Polonia, Suedia, România). Astfel, adoptarea unui mandat de 6 ani pentru ANR ar asigura alinierea la standardele și bunele practici internaționale, promovând încrederea în autoritatea națională. Această protecție este esențială pentru ca autoritățile naționale de reglementare să poată lua decizii obiective, bazate pe interesul public și în conformitate cu principiile reglementării piețelor de telecomunicații, fără a fi influențate de schimbări politice sau presiuni externe. La rândul său, independența autorității de reglementare contribuie la stabilitatea activității de reglementare a sectorului și la încrederea pieței, și consumatorilor, în
--	--	---

			procesele decizionale ale autorităților naționale de reglementare.
		alin.(3), procedura de „selectare, numire și aprobare” a Președintelui și a membrilor Consiliului de Administrație va fi revizuită în conformitate cu art.22 alin.(2) lit. 1) din Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern, care stabilește expres că: <i>Prim-ministrul propune Guvernului, în condițiile legii, numirea în funcție și eliberarea din funcție, inclusiv în cazul rezultatului negativ al testului de integritate profesională, a secretarului general al Guvernului, a secretarilor generali adjuncți ai Guvernului, a conducătorilor autorităților administrative centrale și adjuncților acestora și, în cazurile prevăzute de lege, a conducătorilor structurilor organizaționale din sfera de competență a ministerelor și altor autorități administrative centrale;</i>	Nu se acceptă. Mecanismul propus este similar cu cel existent iar aplicarea în continuare a acestuia nu comportă nici un risc. Conform art. 7, alin. (1) din Directiva (UE) 2018/1972, conducătorul unei autorități naționale de reglementare sau, după caz, membrii organismului colectiv care îndeplinește această funcție în cadrul unei autorități naționale de reglementare sunt numiți din rândul unor persoane cu autoritate și experiență profesională recunoscute, pe bază de merit, competențe, cunoștințe și experiență și în urma unei proceduri de selecție deschise și transparente. Astfel, proiectul de legea trebuie să transpună prevederile Codului european al comunicațiilor electronice ce țin de asigurarea unei proceduri transparente de selecție. Totodată, urmează să subliniem că, art.22 alin.(2) lit. 1) din Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern, prevede că primul-ministru propune Guvernului, în condițiile legii, numirea în funcție și eliberarea din funcție, inclusiv în cazul rezultatului negativ al testului de integritate profesională, a secretarului general al Guvernului, a secretarilor generali adjuncți ai Guvernului, a conducătorilor autorităților administrative centrale și adjuncților acestora ...Prin urmare, legea specială trebuie să prevadă condițiile în care va avea loc numirea. În versiunea proiectului de lege, a fost transpusă exact versiunea din Directivă.

			Argumentarea de la pct. 10, este incidentă și la acest capitol. Aceasta se referă la reglementările privind numirea conducătorilor autorităților naționale de reglementare (ANR) și a membrilor organismelor colective care îndeplinesc aceste funcții. Aceasta este conformă cu normele stabilite de Uniunea Europeană pentru a asigura că autoritățile de reglementare sunt independente, experte și capabile să ia decizii obiective și eficiente în vederea protejării intereselor consumatorilor și promovării unui mediu concurențial corect pe piața telecomunicațiilor.
		la alin.(9), cuvintele „pe deplin justificată” vor fi substituite cu cuvântul „motivată”, or la emiterea actului administrativ individual de către o autoritate publică se vor respecta rigorile stabilite de Codul administrativ nr.116/2018, în speță art.118. Potrivit art. 118 din Codul administrativ, <i>motivarea este operațiunea administrativă prin care se expun considerentele care justifică emiterea unui act administrativ individual. În motivare se indică temeiurile esențiale de drept și de fapt pe care le-a luat în considerare autoritatea publică pentru decizia sa... Motivarea completă este obligatorie, este parte integrantă a actului administrativ individual și condiționează legalitatea acestuia.</i>	Se acceptă.
		Art.11, conținutul va fi revizuit prin prisma obiecției formulate la art. 10; la alin.(3), cuvintele „demiterea automată” se vor substitui cu cuvintele „eliberarea din funcție”, în vederea utilizării terminologiei uniforme stabilite de legislația națională (Codul muncii, Legii nr. 136/2017, Legii nr. 199/2010), în conformitate cu art. 54 alin.(1) lit. c) din Legea 100/2017, <i>terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative. Obiecție valabilă și pentru alin.(4) și (5).</i>	Se acceptă. A fost eliminat întregul alineat.
		Art.12 „<i>Independența politică și răspunderea Agenției</i>” se va revizui prin prisma art. 10 din Legea nr.199/2010, și 25, 35 din Codul administrativ, precum și a incompatibilităților și restricțiilor stabilite prin Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale; la alin. (4), textul „timp de patru (4) ani după plecarea lor voluntară sau involuntară din Agenție” se va substitui cu cuvintele „timp de patru ani după încetarea raporturilor de muncă”. Din cuprinsul normei respective nu este clar dacă această interdicție este opozabilă și directorului (președintelui Consiliului de administrație) al Agenției.	Se acceptă parțial. Membrii Consiliului de administrației nu pot avea calitatea de membru al partidelor politice sau al organizațiilor social-politice legal constituite. În partea ce ține de art. 25 și 35 ale Codului administrativ (CA) textul art. 12 nu contravine prevederilor acestora.

			Transpunerea prevederilor CA în proiectul de lege este redundantă și inutilă. O normă deja prevăzută într-un act normativ nu necesită transpunerea într-un alt act normativ din considerente de claritate legislativă, ierarhia normelor juridice și evitarea redundanței. Normele CA și nu doar, sunt aplicabile direct și nemijlocit, inclusiv activității autorității de reglementare, decât dacă nu se menționează expres excepția de la acestea. Textul normei prevede că, atât membrii Consiliului de administrație, cât și angajații Agenției sunt ținuti de obligația păstrării confidențialității pe parcursul a 5 ani, după încetarea activității lor în cadrul autorității de reglementare.
		La art. 13, alin.(4) se va expune în următoarea redacție: „(4) Directorul reprezintă, fără un mandat special, Agenția în relațiile cu autoritățile administrației publice centrale și locale, cu alte autorități publice, cu reprezentanții societății civile și cu persoanele fizice și juridice din Republica Moldova și din străinătate. Directorul adjunct, în conformitate cu actul administrativ de stabilire/repartizare a atribuțiilor exercită împuternicirile directorului ce țin de conducerea Agenției în cazul lipsei acestuia sau al imposibilității exercitării împuternicirilor sale”. Totodată, reprezentarea persoanei juridice este reglementată prin Codul Civil (art. 362-382) și din Codul administrativ (art. 45);	Se acceptă. Art. 13, alin. (4) a fost expus în redacția propusă.
		alin.(6) se va completa în final cu textul „în conformitate cu Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public.”	Se acceptă parțial. Alin. (6) a fost reformulat. Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public, are drept scop facilitarea accesului la informații cu caracter public, or includerea acesteia, nu este oportună. Astfel, opinăm irelevanța acestei propuneri, or legea respectivă are drept scop asigurarea transparenței activităților din sectorul public, respectiv nu reglementează reprezentarea/mandat, etc.

	La art.15 alin (2), se recomandă reconsiderarea normei care admite <i>lipsa Directorului și a Directorilor adjuncți de la sediul Agenției până la 100 de zile, în vederea îndeplinirii sarcinilor prevăzute la alin.(1) din același articol.</i> Complementar acestei perioade, urmează a fi asigurat dreptul la concediul anual, cu o durată minimă de 28 de zile pentru conducătorii entității menționate. Subliniem că, Directorul și Directorii adjuncți sunt responsabili de organizarea activității, realizarea sarcinilor și exercitarea funcțiilor ce îi revin Agenției, iar absența de durată a conducătorilor ar putea afecta aceste procese. Totodată, cu referire la capitolul III „Autoritatea națională de reglementare și alte autorități competente” evocăm cu titlu de obiecție generală că, atât proiectul de lege, cât și nota de fundamentare care-l însoțește nu clarifică statutul personalului Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații, desemnată ca autoritate publică centrală de reglementare a domeniului comunicațiilor electronice. Această lipsă de claritate poate genera incertitudini în privința regimului juridic aplicabil personalului Agenției. Or, în prezent, statutul funcțiilor de „Director, director adjunct al Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației” este reglementat prin Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică.	Se acceptă. A fost reformulat.
	Art. 30 alin. (2), se va revizui, deoarece conține o formulare vagă și neclară referitor la calea de atac, în special textul „<i>orice altă cale de atac, judiciară sau nejudiciară, prevăzută de lege</i>”, poartă un caracter general și nu prevede ce act normativ se aplică pentru exercitarea căii de atac, în acest sens, autorul urmează să indice expres calea de atac exercitată de persoanele implicate.	Se acceptă. A fost reformulat.
	La art. 35, alin.(4): în propoziția a doua, cuvântul „administrative” se va exclude; la lit.a) se vor indica expres dispozițiile (articolele) din Codul contravențional care stabilesc răspunderea pentru săvârșirea faptelor contravenționale menționate;	Se acceptă A fost reformulat.
	la alin.(6) se va corecta redacțional textul „2592” cu textul „259²”.	Se acceptă. Referința a fost exclusă din text.
	La art. 36: alin. (1) se va completa în final cu textul: „ , <i>iar acțiunile întreprinse de Agenție pe domeniul controlului de stat se contestă în condițiile prevăzute de Legea 131/2012 privind controlul de stat</i>”. Propunerea dată este necesară pe motiv că, nu a fost prevăzută de autor ordinea de atac a acțiunilor Agenției întreprinse pe domeniul controlului de stat, deși, în prezent, art. 10 alin. (3¹) din Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007, prevede expres ordinea de atac pe domeniul controlului de stat.	Nu se acceptă. Persoanele juridice, cărora le-au fost aplicate sancțiuni administrative sau sancțiuni contravenționale, au dreptul se le conteste în instanța de judecată, în conformitate cu Codul Administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018 sau Codul

			Contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008. Mai mul ca atât modalitatea de contestare pe segmentul control, sunt inserate deja la art. 7 din proiect.
		alin.(3), după cuvintele „în conformitate cu” se va completa cu cuvântul „Codul”.	Se acceptă.
		La art. 42 „Procedurile de armonizare”, menționăm că tehnica de transpunere prin tehnici de referință la un act al Uniunii Europene este disponibilă doar pentru statele membre ale Uniunii Europene. În cazul Republicii Moldova, trimiterea poate fi făcută doar la actele normative naționale. Prin urmare, această tehnică de armonizare urmează a fi evitată în cazul Republicii Moldova. Obiecție valabilă și pentru art. 64, 65, 66,75, 127 alin.(2), 128.	Se acceptă. În toate articolele menționate trimiterile directe la actele juridice europene au fost excluse.
		La art.50 alin. (3), cuvintele „sau actele de reglementare emise de Agenție” se vor exclude, în vederea respectării corelației actelor normative. Potrivit art. 16 alin.(2) din Legea nr. 100/2017, <i>actele normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome sânt emise sau aprobate numai în temeiul și pentru executarea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului. Actele normative respective se limitează strict la cadrul stabilit de actele normative de nivel superior pentru executarea cărora se emit sau se aprobă și nu pot contraveni prevederilor actelor respective.</i>	Se acceptă parțial. Sintagma „actele de reglementare emise de Agenție” de substituit cu „actele normative de reglementare emise de Agenție
		La art. 83 alin.(2), cuvintele „urmare a consultării cu Agenția ” se vor exclude, deoarece la fundamentarea, elaborarea, avizarea, consultarea și aprobarea elaborarea documentelor de politici, inclusiv programe naționale, se aplică regulile și cerințele înaintate față de actele normative (art. 24 din Legea nr.100/2017). Prin urmare, considerăm inoportună specificarea Agenției în această dispoziție, întrucât procesul de consultare a proiectelor de acte normative, documente de politici este unul obligatoriu și deja reglementat prin legislație	Nu se acceptă Art. 7 al Legii privind transparența în procesul decizional nr. 239/2008 prevede consultarea opiniei tuturor părților interesate de examinarea proiectelor de decizi. În cazul de față parte interesată este ANRCETI, care va implementa Programul Național de implementare a Serviciului Universal
		La art. 88 alin.(1) și (2), urmează a fi revizuit, în vederea stabilirii concrete a actelor normative pe care urmează să le emită Guvernul, în conformitate cu Legea nr. 136/2017.	Nu se acceptă Potrivit art.14 din Legea cu privire la actele normative nr.100/2017, Guvernul adoptă hotărâri pentru organizarea executării legilor.
		La art. 91, dispoziția alin.(15) stabilește efecte pentru „autoritățile competente ale statelor membre ale Uniunii Europene”. În acest sens, evocăm	Nu se acceptă.

	că, prevederile actului normativ sânt executorii, opozabile tuturor subiecților de drept ai Republicii Moldova.	Scopul proiectului de lege este armonizarea la acquis-ul comunitar în domeniul comunicațiilor electronice (Directiva (UE) 2018/1972; Regulamentul (UE) 2019/2243). Potrivit pct. 15 din proiect Agenția și autoritățile competente ale statelor membre ale Uniunii Europene pot conveni asupra unui plan de numerotație comun, în baza unor acorduri speciale.
	La art. 99, alin.(1), cuvântul „<i>Legea</i>” se va exclude; prevederea de la alin.(13) nu este clar ce a dorit autorul să reglementeze și care este sensul acesteia, prin urmare se va revizui în vederea expunerii acesteia într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, după cum statuează art. 54 alin.(10, lit.a) din Legea nr. 100/2017.	Se acceptă.
	La art.126, la structurarea articolului se va ține cont de prevederile art. 51 alin.(6) din Legea nr. 100/2017, după cum urmează:... <i>în cazul unei structuri complexe a actului normativ, alineatul poate fi divizat mai întâi în puncte însemnate cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, urmate de o paranteză. La rândul lor, punctele pot fi divizate în litere, însemnate succesiv cu litere latine mici, urmate de o paranteză;</i>	Se acceptă. A fost modificat.
	la lit. g), subpunctul 7), se va revedea termenul de „până la 3 februarie 2022”, ținând cont că proiectul este elaborat și transmis spre avizare în luna decembrie 2024. Totodată, sunt prevăzute mai multe termene de implementare a normelor stabilite în articol (alin. (6), (7), (8)), fără a oferi o argumentare în acest sens. Prin urmare se recomandă completarea notei de fundamentare cu explicațiile de rigoare în acest sens.	Se acceptă. A fost modificat.
	La art.127, la alin.(1), în vederea respectării art.3 alin. (4), lit.a) din Legea nr.100/2017, <i>actul normativ trebuie să se integreze organic în cadrul normativ în vigoare, scop în care: a)proiectul actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel cu care se află în conexiune,</i> se va revedea conținutul normei în vederea corelării acesteia cu prevederile art. 10 (publicarea informațiilor de interes public pe paginile web oficiale ale furnizorilor de informații) din Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public.	Se acceptă. A fost modificat.

	La art.129, la alin.(1), referitor la stabilirea datei intrării în vigoare a actului normativ, urmează a se ține cont că, potrivit art. 56 alin.(2) și (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, <i>legile care modifică Codul fiscal, Codul vamal, legile de punere în aplicare a titlurilor Codului fiscal și legile ce țin de politica bugetar-fiscală și vamală, precum și legile care stabilesc obligații, cerințe sau interdicții pentru desfășurarea activității de întreprinzător intră în vigoare după 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată, decât peste o lună de la data publicării, doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective.</i> În acest context, este necesar ca în nota de fundamentare să se justifice, prin argumente concludente, că prevederile actului normativ prezentat întrunesc condițiile art. 56 din Legea nr. 100/2017.	Se acceptă. Art. 129 alin. (1) a fost modificat: (1) Prezenta lege intră în vigoare pe data de 1 ianuarie 2026, cu excepția capitolului XVII, care va intra în vigoare după 24 luni de la data publicării prezentei legi. Corespunzător a fost modificată și Nota de fundamentare.
	Cu referire la anexe, menționez că, potrivit art.49 din Legea nr. 100/2017: „(1) Actul normativ poate cuprinde anexe, care sânt elemente constitutive ale acestuia și care includ desene, exprimări cifrice, tabele, planuri sau altele asemenea. <u>Anexele pot include de asemenea reglementări care trebuie aprobate de autoritatea publică competentă, precum statutele, regulamentele, instrucțiunile, regulile, metodologiile sau alte norme cu caracter predominant tehnic....</u> (3) <u>Anexa trebuie să aibă un temei-cadru în textul actului normativ și să se refere exclusiv la obiectul determinat prin norma de trimitere.</u> (4) <u>Dacă un act normativ are mai multe anexe, acestea sînt însemnate cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, în ordinea în care au fost enunțate în textul actului....</u> (6) <u>Reglementările din anexe se numerotează cu cifre arabe urmate de punct, prin adăugarea consecutivă a cifrelor arabe, până la gradul de detaliere necesar.”</u> Astfel, prin prisma normei enunțate supra, se recomandă revizuirea anexelor, a conținutului acestora, inclusiv a trimiterilor la articolele din lege (de exemplu anexa nr. IX face trimitere la art.103 din lege, dar de fapt se referă la art. 100).	Se acceptă. Referințele au fost corectate.

		Pornind de la rolul expres acordat notei de fundamentare, în contextul unor exerciții de interpretare a actelor normative, prin intermediul art. 71 alin.(4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, se consideră judicios de a revizui/completa textul notei de fundamentare, după cum urmează: titlul Notei de fundamentare va fi coroborat cu titlul proiectului de lege; ținând cont de prevederile art.7 alin. (1) din proiectul de lege, care stabilește Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații în calitate de autoritate națională care reglementează furnizarea rețelelor și serviciilor de comunicații electronice a infrastructurilor conexe și a serviciilor conexe, se va revizui și completa Nota de fundamentare, or la moment aceasta operează cu denumirea Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației; la punctul 2.2., <i>Cadrul legal și instituțional național</i>, textul „Legea privind accesul la informație nr.982/2000” se va substitui cu textul „Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public”, deoarece Legea nr.982/2000 a fost abrogată prin Legea nr. 148/2023.	Se acceptă Textul notei a fost corelat cu proiectul de lege. Conform proiectului de lege, autoritatea națională care reglementează furnizarea rețelelor și serviciilor de comunicații electronice a infrastructurilor conexe și a serviciilor conexe se va numi Agencia Națională pentru Reglementare în Comunicații (ANRC). În textul notei de fundamentare este menționată doar „Agenția”, similar ca în proiectul de lege.
		Conex, întru respectarea prevederilor art. 54 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, se propune revizuirea textului proiectului de act normativ, cât și a Notei de fundamentare, inclusiv în vederea eliminării greșelilor gramaticale, de ortografie și de punctuație.	Se acceptă.
Congresul Autorităților Locale din Moldova nr. 427 din 18.12.2024	21.	1. Considerații generale Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat adresarea Cancelariei de stat nr. 18-69-13227 din 03.12.2024), privind avizarea proiectului de lege privind comunicațiile electronice (număr unic 1064/MDED/2024), [în continuare – proiectul]. CALM a analizat prevederile proiectului prin prisma principiilor constituționale, a legislației în vigoare și a intereselor autorităților administrației publice locale, corelate cu interesele cetățeanului.	
		<u>2. Legislația aplicabilă</u> ● Constituția Republicii Moldova; ● Codul civil; ● Codul administrativ; ● Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023; ● Legea privind administrația publică locală nr.436/2006; ● Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă; ● Legea nr. 28/2016 privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice; ● Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007.	

	<u>3. Constatări principale:</u> 3.1. Proiectul conține norme ce contravin principiilor constituționale fundamentale ale autonomiei locale și inviolabilității dreptului de proprietate, anume care vizează obligația unităților administrativ-teritoriale (autorităților publice locale) de a transmite terenurile sale în folosință gratuită către furnizori (în condițiile în care și exproprierea dreptului de folosință urmează a fi compensată; a se vedea art. 2 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 488/1999). APL poate uza de <u>dreptul de a transmite</u> folosința gratuită (comodat) a bunurilor UAT în condițiile excepțiilor prevăzute de art. 10 în Legea nr. 121/2007. Statul poate să transmită, inclusiv cu titlu gratuit, doar bunurile care îi aparțin cu drept de proprietate. Dreptul de a transmite bunurile UAT aparține autorităților deliberative ale administrației publice locale. Prin urmare, sintagma „<i>Terenurile proprietate publică (...) a unităților administrativ-teritoriale se transmit în folosință, cu titlu gratuit</i>” încalcă principiul autonomiei locale și inviolabilității proprietății, iar sancțiunea pentru această încălcare, care poate fi hotărâtă de Curtea Constituțională, la sesizare, este declararea neconstituționalității normei (nulitatea reglementării). Totodată, menționăm, că pentru proiectarea și construcția rețelelor tehnice de comunicații electronice, în general, nu se atribuie terenuri. Codul urbanismului și construcțiilor prevede că pentru unele categorii de lucrări de construcție a rețelelor tehnice sunt necesare actele permissive în construcții: certificat de urbanism, autorizație de construire și schema traseului rețelei avizată de autoritatea administrației publice locale. Zonele de protecție a rețelelor sunt grevate de servituți în favoarea furnizorilor. Totodată, menționăm, că acordarea posesiei și folosinței gratuite a bunurilor proprietate publică constituie un „ajutor de stat” care trebuie notificat în prealabil Consiliului Concurenței de către entitatea care îl acordă, pentru a fi autorizat. Norma proiectului nu face derogare de la această regulă (Legea nr. 139/2012).	Se acceptă. Prevederile legii au fost modificate.
	3.2. Proiectul instituie o nouă regulă care nici nu va putea să fie aplicată și care prevede că pentru construcția rețelelor să se atribuie terenuri proprietate publică, regulă care intră în contradicție cu prevederile Codului urbanismului și construcțiilor. Dreptul pentru construcția de rețele (inclusiv acces și trecere) se realizează în temeiul actelor permissive în construcții, schemei avizate a traseului rețelei și contractului privind dreptul de acces, doar este necesară consacrarea expresă a dreptului de servitute pentru zona de protecție a rețelelor.	Nu se acceptă. Considerăm necesar păstrarea prevederilor.

	3.3. Proiectul nu prevede instituirea servituții pentru zonele de protecție a rețelelor tehnice.	Nu se acceptă. Servitutea are alt sens. Conform art. 645 din Codului Civil nr.1107/2002, „Exercitarea servituții (1) Sarcina pe care o instituie servitutea asupra imobilului aservit constă în obligația proprietarului de a permite efectuarea anumitor acțiuni pe imobil său, deasupra acestuia sau sub pământ. Servitutea poate consta și din obligația proprietarului de a se abține de la anumite acțiuni în favoarea proprietarului imobilului dominant”.
	3.4. Proiectul nu ține cont de prevederile Legii nr. 28/2016 privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice”, care prevede achitarea unui „<i>Tarif pentru dreptul de acces pe proprietăți și/sau de utilizare partajată a infrastructurii fizice în vederea construirii (instalării), întreținerii, demontării, înlocuirii, transferului sau re tehnologizării rețelelor publice de comunicații electronice ori a elementelor de infrastructură necesare susținerii acestora</i>” sub forma unei plăți unice (achitată în temeiul contractului privind dreptul de acces).	Se acceptă. A fost adus în concordanță cu Legea nr. 28/2016.
	3.5. Proiectul necesită redactare pe motiv că conține multiple greșeli gramaticale și chiar ale structurii sintactice.	Se acceptă. A fost redactat.
	<u>4. Propuneri asupra proiectului.</u> Propunem următoarele modificări și completări ale proiectului: 4.1. În Art. 3 alin. (4) din proiect (<i>Drepturile de proprietate în domeniul comunicațiilor electronice și protejarea lor Domeniul de nivel superior .md în rețeaua globală Internet se consideră proprietate a statului și nu poate fi obiect al vânzării-cumpărării sau al arendării</i>): după cuvintele „proprietate a statului” urmează a se completa cu textul „domeniul public,”;	Se acceptă. Art. 3 alin. (4) a fost completat.
	cuvintele „sau al arendării” urmează a se substitui cu textul „cesionării sau oricărui alt act de dispoziție, sau obiect al închirierii sau oricărui alt act de administrare”. Arenda ca instituție de drept civil operează în cazul folosirii temporare contra plată a terenurilor agricole și altor bunuri agricole (art. 128⁸ din Codul civil), iar domeniul de nivel superior .md în rețeaua globală Internet nu este un bun agricol. Art. 311 (2) și alin. (3) din Codul civil prevede că: „Act juridic de administrare este actul prin care se urmărește o obișnuită punere în valoare a unui bun sau patrimoniu”, iar „Act juridic de dispoziție este actul care	Se acceptă. Art. 3 alin. (4) a fost modificat

	are ca rezultat ieșirea din patrimoniu a unui drept sau grevarea cu drepturi reale limitate”. Prin urmare, „vânzarea-cumpărarea”, „locățiunea” nu includ întregul spectru de acte de dispoziție sau de administrare, astfel pentru a proteja acest bun din domeniul public este necesară extinderea ipotezei prohibiției la oricare alt act de dispoziție sau de administrare.	
	4.2. Referitor la Art. 3 alin. (7) din proiect (<i>Drepturile de proprietate în domeniul comunicațiilor electronice și protejarea lor Pentru liniile de cablu, elementele de suport ale liniilor de comunicații electronice și instalațiile de comunicații electronice se stabilește o zonă de protecție în formă de fâșii de teren de-a lungul liniilor și instalațiilor de comunicații electronice, a căror lățime este de 2 m de ambele părți</i>): considerăm necesară instituirea servituții în favoarea furnizorilor de rețele prin efectul legii pentru zona de protecție (completarea la final cu textul „asupra căreia furnizorii de rețele publice dețin drept de servitute, ca efect al prezentei legi”). Codul urbanismului și construcțiilor nu prevede atribuirea de terenuri pentru (construirea de) rețele tehnice inclusiv de comunicații electronice, de aceea, este oportună instituirea dreptului de servitute.	Nu se acceptă. Servitutea are alt sens. Conform art. 645 din Codului Civil nr.1107/2002, „Exercitarea servituții (1) Sarcina pe care o instituie servitutea asupra imobilului aservit constă în obligația proprietarului de a permite efectuarea anumitor acțiuni pe imobil său, deasupra acestuia sau sub pământ. Servitutea poate consta și din obligația proprietarului de a se abține de la anumite acțiuni în favoarea proprietarului imobilului dominant”.
	4.3. În Art. 3 alin. (12) din proiect (<i>Drepturile de proprietate în domeniul comunicațiilor electronice și protejarea lor Beneficiarii proiectelor de linii de cablu și radioreleu terestre, din momentul proiectării acestora, vor înregistra traseele liniilor la autoritățile administrației publice locale, ale căror teritorii sânt intersectate de aceste linii, pentru a fi protejate de prejudicii în legătură cu executarea noilor construcții în zona de acțiune a acestora</i>): cuvântul „autoritățile” urmează a se substitui cu cuvintele „structurile de specialitate ale autorităților” (terminologia legală a Codului urbanismului și construcțiilor); înainte de cuvintele „ale căror teritorii sânt intersectate” urmează a se completa cu cuvintele „din unitățile administrativ-teritoriale”. Teritoriul aparține UAT, nu APL; cuvântul „acțiune” se propune de substituit cu cuvântul „protecție” (pentru claritate și previzibilitate). Nu există în textul proiectului o noțiune: „zona de acțiune” a rețelelor. Proiectul operează cu termenul „zona de protecție”.	Nu se acceptă. În lege se aplica o prevedere mai generală. Nu este necesar de concretizat detaliat responsabilitatea la nivel de structură sau departament. Se acceptă. Se acceptă.
	4.4. În Art. 7 lit. ac) (emiterea de acte administrative de reglementare sau individuale, care reglementează fiecare procedură și chestiune în legătură cu atribuțiile specificat în prezentul articol): eroarea „specificat” urmează a fi corectată cu cuvântul „specificate”.	Se acceptă. Textul a fost redactat.

	Urmează a se redacta întreg textul proiectului pentru corectarea multiplelor greșeli gramaticale (de ex.: Art. 25 alin. (9) textul „precizândprecizînd atît t” ș.a.).	
	4.5. În Art. 17 alin. (24) (<i>Furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și/sau servicii de comunicații electronice destinate publicului au dreptul să activeze pe întreg teritoriul Republicii Moldova. Agenția are dreptul să impună anumite condiții prevăzute de lege pentru unele regiuni, orașe, sate sau pentru anumite rețele de comunicații electronice</i>): cuvântul „regiuni” urmează a se substitui cu cuvintele „zone geografice” (pentru a utiliza terminologia proiectului și totodată, reieșind din faptul că structura administrativ-teritorială a Republicii Moldova nu conține „regiuni”).	Se acceptă. În tot textul legii au fost incluse cuvintele „zone geografice”.
	4.6. Referitor la Art. 36 alin. (2): „<i>Până la soluționarea căii de atac, dispoziția, decizia sau altă acțiune oficială întreprinsă de Agenție poate fi contestată în instanța de judecată în conformitate cu prevederile Codului administrativ, dar este executorie din momentul adoptării și produc efecte juridice obligatorii până la eventuala anulare a acestora de o hotărâre judecătorească executorie</i>” considerăm că norma dată trebuie să prevadă și posibilitatea suspendării efectelor actelor (sau acțiunilor) emise, în condițiile Codului administrativ.	Se acceptă. A fost specificat expres în art. 36 alin. (2) trimiterea la Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018.
	4.7. În Art. 45 alin. (2) (<i>Drepturi de trecere Furnizorii de rețele publice de comunicații electronice beneficiază de dreptul de acces pe proprietăți și/sau la infrastructurile fizice proprietate publică sau privată a statului sau unităților administrativ-teritoriale, autoritățile administrației publice centrale sau locale care administrează aceste bunuri ori entitățile care le au în proprietate, administrare, concesiune, închiriere ori folosință, în condițiile prezentei legi și Legii nr. 28/2016 privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice</i>): textul „a statului sau unităților administrativ-teritoriale, autoritățile administrației publice centrale sau locale care administrează aceste bunuri ori” urmează a se substitui cu textul „, indiferent de”, iar la final urmează a se completa cu textul „precum și în condițiile Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023”. Atenționăm, că, în general, structura sintactică actuală a normei este una inadecvată. Proiectarea și construcția rețelelor tehnice inclusiv de comunicații electronice se realizează în condițiile Codului urbanismului și construcțiilor.	Nu se acceptă. Prevederile Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023 se refera la procesul de construcție, nu la dreptul de acces. Expresia este din Legea 28/2016 și susținem păstrarea formulării actuale.
	4.8. În Art. 45 alin. (3) (<i>Agenția beneficiază de dreptul de acces gratuit pe proprietăți și/sau la infrastructurile fizice proprietate publică sau privată a statului sau unităților administrativ-teritoriale, autoritățile administrației</i>	Nu se acceptă.

	publice centrale sau locale care administrează aceste bunuri ori entitățile care le au în proprietate, administrare, concesiune, închiriere ori folosință, partajată, în scopul monitorizării calității spectrului de frecvențe radio și al asigurării compatibilității electromagnetice a stațiilor de radiocomunicații, precum și în scopul monitorizării calității serviciilor de comunicații electronice furnizate prin intermediul rețelelor și stațiilor de radiocomunicații): textul „a statului sau unităților administrativ-teritoriale, autoritățile administrației publice centrale sau locale care administrează aceste bunuri ori” urmează a se substitui cu textul „, indiferent de”.	Textul art. 44 alin. (3) este coroborat cu prevederile Legii nr. 28/2016 și susținem păstrarea formulării actuale.
	4.9. În Art. 45 alin. (4) (Terenurile proprietate publică a statului și a unităților administrativ-teritoriale se transmit în folosință, cu titlu gratuit, furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice declarate ca infrastructuri critice pentru efectuarea lucrărilor necesare construcției, instalării și/sau exploatarea acestora) se propune substituirea cu textul cu următorul cuprins: „Construcția, instalarea și/sau exploatarea de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice, inclusiv a infrastructuri declarate ca critice, se efectuează în condițiile Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023 și a Legii nr. 28/2016 privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice”. Statul poate să transmită, inclusiv cu titlu gratuit, doar bunurile care îi aparțin cu drept de proprietate. Dreptul de a transmite bunurile UAT aparține autorităților deliberative ale administrației publice locale. Prin urmare, sintagma „Terenurile proprietate publică (...) a unităților administrativ-teritoriale se transmit în folosință, cu titlu gratuit” încalcă principiul autonomiei locale și inviolabilității proprietății, iar sancțiunea pentru această încălcare, care poate fi hotărâtă de Curtea Constituțională, la sesizare, este declararea neconstituționalității normei (nulitatea reglementării). Totodată, menționăm, că pentru proiectarea și construcția rețelelor tehnice de comunicații electronice nu se atribuie terenuri. Codul urbanismului și construcțiilor prevede că pentru unele categorii de lucrări de construcție a rețelelor tehnice sunt necesare actele permissive în construcții: certificat de urbanism, autorizație de construire și schema traseului rețelei avizată de autoritatea administrației publice locale. Zonele de protecție a rețelelor sunt grevate de servituți în favoarea furnizorilor. Totodată, menționăm, că acordarea posesiei și folosinței gratuite a bunurilor proprietate publică constituie un „ajutor de stat” care trebuie notificat în prealabil Consiliului Concurenței de către entitatea care îl acordă, pentru a fi	Se acceptă. Prevederea a fost exclusă din textul legii.

	autorizat. Norma proiectului nu face derogare de la această regulă (Legea nr. 139/2012).	
	4.10. În Art. 45 alin. (11) (<i>În cazul în care autoritățile publice sau locale își mențin proprietatea sau controlul asupra furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice și/sau servicii de comunicații electronice destinate publicului, trebuie să fie asigurată o separare structurală efectivă între funcția responsabilă de acordarea drepturilor prevăzute la alineatul (1) și activitățile aferente proprietății sau controlului):</i> după cuvintele „autoritățile publice” urmează a se completa cu cuvântul „centrale”.	Se acceptă
	4.11. În Art. 58 alin. (6) (<i>Instalarea și exploatarea punctelor de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă Furnizorii de rețele publice de comunicații electronice instalează și operează în mod gratuit puncte de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă pe, deasupra, în sau sub infrastructurile fizice proprietate publică sau privată a statului sau unităților administrativ-teritoriale, autoritățile administrației publice centrale sau locale care administrează aceste bunuri ori entitățile care le au în proprietate, administrare, concesiune, închiriere ori folosință cu titlu gratuit neputând stabili tarife, taxe și orice alte sume pentru ocuparea și folosința acestor infrastructuri fizice):</i> urmează a se completa cu textul cu următorul cuprins: „cu excepția plății unice prevăzute de Legea nr. 28/2016 privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice”. Legea nr. 28/2016 prevede achitarea unui „Tarif pentru dreptul de acces pe proprietăți și/sau de utilizare partajată a infrastructurii fizice în vederea construirii (instalării), întreținerii, demontării, înlocuirii, transferului sau re tehnologizării rețelelor publice de comunicații electronice ori a elementelor de infrastructură necesare susținerii acestora” sub forma unei plăți unice (achitată în temeiul contractului privind dreptul de acces).	Nu se acceptă. Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023, la art. 150 prevede că: <i>Lucrările de construcții care pot fi executate fără certificat de urbanism pentru proiectare și fără autorizație de construire, specifică că s) <u>lucrările de instalare a punctelor de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă</u> pot fi executate fără certificat de urbanism pentru proiectare și fără autorizație de construire.</i> Menționăm că, un punct de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă – este <u>un echipament radio de mică putere la rețea și de dimensiuni mici, care funcționează pe o rază restrânsă de acțiune</u> (a se vedea noțiunea din art. 2 sau notiunea din Directiva (UE) 2018/1072 sau din Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1070 al Comisiei din 20 iulie 2020). Creșterea masivă a cererii de spectru de frecvențe radio și a cererii utilizatorilor finali de servicii radio de bandă largă impune necesitatea de instalare a unor sisteme de acces pe suport radio de mică putere cu arie de acoperire restrânsă, cum ar fi RLAN-urile (rețelele locale cu acces pe suport radio) și puncte de acces celulare de mică putere și de mici dimensiuni.

			Astfel de sisteme de acces pe suport radio complementare, în special punctele de acces RLAN disponibile publicului, sporesc accesul utilizatorilor finali la Internet și descongestionează traficul mobil pentru operatorii de comunicații mobile. Aceste echipamente și fac parte din categoria <i>punctelor de acces pe suport radio</i> cu arie de acoperire restrânsă. În acest context, ținând cont de legislația și bunele practici ale UE, statul va promova instalarea și operează în mod gratuit a punctelor de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă. În context comunicăm că, în anul 2024 MDED a elaborat proiectul HG privind specificarea caracteristicilor punctelor de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă (nr.unic 759/MDED/2024), care la moment este în proces de promovare. Subsecvent, menționăm că conform art. 47 din prezenta lege Agenția și organul central de specialitate, printre alte, au obligația să asigure o <i>acoperire pe suport radio de bandă largă la o calitate și la o viteză ridicată a teritoriului și a populației Republicii Moldova</i>, precum și acoperirea principalelor rute de transport naționale, printre care și rețelele naționale de transport conectate cu rețeaua transeuropeană de transport menționată în Regulamentul (UE) nr. 1315/2013 al Parlamentului European și al Consiliului.
		4.12. În Art. 58 alin. (7) (Accesul gratuit prevăzut la alineatul (6) include atât accesul necesar pentru conectarea punctelor de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă la o rețea publică de comunicații electronice, cât și accesul pentru instalarea bransamentelor necesare la rețeaua de energie electrică): urmează a se exclude cuvântul „gratuit” (a se vedea argumentarea supra).	Nu se acceptă. A se vedea argumentele de mai sus. Recitalul 137 din Directiva (UE) 2018/1972 prevede că urmează a fi eliminate restricțiile inutile care împiedică instalarea și interconectarea punctelor de acces RLAN.

			Instalarea acestora, ele fiind de dimensiuni și capacități mici, nu produce costuri esențiale pentru gestionarii infrastructurilor fizice asupra cărora este realizat accesul. Or, mecanismul prevăzut în Legea 28/2016, va împiedica la realizarea acestei prevederi.
		4.13. În Art. 116 alin. (2) (Se interzice ascultarea, înregistrarea, stocarea sau alt tip de interceptare sau supraveghere a comunicărilor și a datelor de transfer aferente de către alte persoane decât utilizatorul final (utilizatori care participă la comunicare) fără acordul utilizatorului în cauză, cu excepția cazurilor în care acest lucru este permis în temeiul articolului 130 din prezenta lege): <i>cifrele „130” urmează a fi corectate corespunzător (potrivit intenției autorului), pe motiv că nu există în proiect articolul 130.</i> CALM va susține adoptarea proiectului de lege cu condiția ajustării la cadrul constituțional al autonomiei locale și cadrului legal, în conformitate cu propunerile menționate.	Se acceptă. A fost corectat, în art.116 alin. (2) referința se face la art. 125.
		Avizare și consultare publică repetată	
I.P. „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică” Nr. 1.4/356/25 din 11.02.2025	22.	Prin prezenta, în ordinea examinării repetate a proiectului legii comunicațiilor electronice (alinierea legislației naționale la prevederile legislației europene în domeniul comunicațiilor electronice) (număr unic 1064/MDED/2024), I.P. „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică” (în continuare IP STISC), în limita competențelor funcționale, Vă comunică următoarele. Potrivit art. 32 alin. (6) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, în urma avizării și consultării publice, autorul proiectului actului normativ întocmește sinteza, care include obiecțiile și propunerile autorităților publice și recomandările reprezentanților societății civile, conform unuia dintre modelele prevăzute în anexa nr.2. Totodată, potrivit art. 39 alin. (1) Autorul proiectului actului normativ studiază obiecțiile, propunerile și recomandările prezentate în cadrul avizării și consultării publice, constatările și concluziile rapoartelor de expertiză și decide cu privire la acceptarea totală sau parțială ori cu privire la respingerea acestora, cu motivarea, în sinteză, a deciziei. Astfel, având în vedere lipsa argumentării autorului proiectului, fapt care creează incertitudine referitor la motivul respingerii propunerilor/obiecțiilor	

		prezentate la proiectul de lege examinat, IP STISC reiterează următoarele obiecții.	
		La art. 3 alin. (5) textul „Registratorul National al domeniului de nivel superior .md este desemnat de către Guvern” se va substitui cu textul „Registratorul Național al domeniului de nivel superior .md este Instituția Publică „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică” întrucât în prezent funcția de Registrator Național este exercitată de către IP STISC ca urmare a absorbției Î.S „MoldData” conform Hotărârii Guvernului 425/2019 cu privire la reorganizarea prin fuziune (absorbție) a Instituției publice „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică” și a Întreprinderii de Stat „MoldData”. Aceasta obiecție se impune în condițiile în care în prezent nu există un act normativ prin care IP STISC să fie desemnat în mod expres Registratorul National al domeniului de nivel superior .md.	Nu se acceptă. Reieșind din atribuțiile ce îi revin Ministerului de profil, este suficientă prevederea privind desemnarea Registratorului Național de către Guvern, fără indicarea express al instituției. Remarcăm, că prin pct. 8 subpct. 35) din anexa nr. 1 din Hotărârea Guvernului nr. 414/2018, este desemnat Instituția publică „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică” în calitate de Registrator.
		La art. 3 alin. (5) lit. e) cuvântul „dealer” se va substitui cu cuvântul „distribuitor”, pentru a fi adus în concordanță cu politicile ICANN care operează cu noțiunea de „reseller”. De menționat că deși autorul a indicat acceptarea acestei obiecții, totuși nu a modificat textul proiectului.	Se acceptă. Modificarea a fost operată.
		Cu referire la art. 7 alin. (2) lit. z) și art. 8 alin. (2) lit. c) reiterăm că nu este clar în ce constă sarcina Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații privind reglementarea gestionării domeniului de nivel superior .md <i>de a reglementa gestionarea domeniului de nivel superior .md.</i> , în condițiile în care conform art. 8 alin. (2). lit. c) <i>elaborarea, coordonarea, implementarea și monitorizarea politicilor privind gestionarea domeniului de nivel superior .md sunt atribuții ale Organului central de specialitate.</i> Astfel, se impune necesitatea revizuirii prevederilor menționate prin excluderea și reformularea art. 7 alin. (2) lit. z) or a art. 8 alin. (2) lit. c).	Nu se acceptă. Art. 9 din Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală, stabilește expres atribuțiile ministerelor care se referă doar la asigurarea realizării politicilor guvernamentale în domeniile de activitate. Prin art. 4 alin. 1) lit. b) al acestei legi au fost delimitate funcțiile de elaborare și de promovare a politicilor de funcțiile de implementare a acestora. Asumarea de către organul central de specialitate a atribuțiilor de implementare a politicii de gestionare a domeniul .md, va duce la încălcarea principiilor fundamentale de organizare și funcționare a administrației publice centrale de specialitate prevăzute de Legea nr. 98/2012.
		La art. 10 alin. (8) lit. a), se propune excluderea textului „în mod sistematic,”, or, redacția prezentată presupune că Președintele și membrii Consiliului Agenției își pot îndeplini necorespunzător atribuțiile fără careva urmări. Mai mult ca atât, noțiunea de „sistematic” poate fi interpretată în mod	Nu se acceptă. Conform prevederilor art. 23 alin. (2) din Legea nr. 199/2010, aplicarea sancțiunilor

	diferit în dependență de interesele persoanelor implicate, fapt care creează riscuri corupționale. Totodată, nu este clar care este organul care va constata îndeplinirea necorespunzătoare a atribuțiilor Președintelui și membrilor Consiliului Agenției, fiind astfel o normă declarativă și inefficientă.	disciplinare, față de demnitarii de stat, este graduală. Respectiv, reieșind că demnitarilor li se aplică prevederile legislației muncii (art. 24 din Legea nr. 199/2010), în consecință, aplicarea sacțiunilor care pot atrage eliberare de funcție, urmează să respecte prevederile art. 206 din Codul muncii. Mai mult ca atât, eliminarea sintagmei respective, va genera o abordare neuniformă față de executarea atribuțiilor sale de către angajații Autorității de reglementare, care pot fi demiși exclusiv în cazul constatării sistematice aferente executării necorespunzătoare a atribuțiilor de serviciu, și conducere acesteia. Totodată, riscul de a fi eliberat din funcție ca urmare a unei singure constatări a îndeplinirii necorespunzătoare a atribuțiilor, care poate fi una arbitrară, reduce semnificativ din independența membrilor Consiliului de administrație al Agenției.
	Având în vedere prevederile art. 9 alin. (2), în scenariul prezentat la art. 13 alin. (3) lit. b) poate apărea blocaj decizional, or, se poate crea situația în care membrii Consiliului nu vor ajunge la un numitor comun privind desemnarea membrului care va exercita funcțiile Președintelui, fiind paritate de vot. Astfel, se propune modificarea art. 13 alin. (3) lit. b) după cum urmează: „dacă în funcție sunt doi membri, atunci funcțiile președintelui le exercită membrul desemnat de către Guvern, la propunerea Prim-Ministrului.”	Nu se acceptă. Articolul 8 alin. (1) din Codul european al comunicațiilor electronice, aprobat prin Directiva (UE) 2018/1972 din 11 decembrie 2018, prevede că autoritățile naționale de reglementare acționează în mod independent și obiectiv, inclusiv la conceperea procedurilor interne și organizarea personalului, își desfășoară activitatea într-un mod transparent și responsabil, în conformitate cu dreptul Uniunii, și nu solicită și nici nu primesc instrucțiuni de la niciun alt organism în legătură cu îndeplinirea sarcinilor care le sunt atribuite în temeiul dreptului intern care transpune dreptul Uniunii.

			Prin urmare, ținând cont de chintesența Codului, care impune asigurarea independenței autorității naționale de reglementare, propunerea de desemnare directă a directorilor executivi de către Guvern reprezintă o ingerență în activitatea autorității și poate afecta percepția independenței acesteia. Astfel, mecanismul urmează a fi dezvoltat în Regulamentul ANRCETI prevăzut la art. 9 alin. (6) din Proiectul legii.
		La art. 47 alin. 6 după textul „apărarea și securitatea națională” se va completa cu textul „comunicații guvernamentale”. De menționat că deși autorul a indicat acceptarea acestei obiecții, totuși nu a modificat textul proiectului.	Se acceptă. art. 47 alin. 6 a fost completat.
		Totodată, se reiterează obiecțiile expuse pentru art. 7 alin. 13) lit. e), alin. (14) lit. c), alin. (15) lit. e), alin. (16) lit. d), alin. (19) și alin. (21). În acest sens se propune a fi excluse aceste prevederi.	Nu se acceptă. Potrivit art. 9 din proiect autoritatea națională de reglementare se bucură de autonomie administrativă, funcțională și financiară deplină, fiind independentă de furnizorii de rețele și/sau servicii, de producătorii de echipamente de comunicații electronice, precum și de Guvern. Această prevedere este conformă prevederilor Codului European al comunicațiilor, considerentul (34) conform căruia ”În conformitate cu principiul separării funcțiilor de reglementare de cele operaționale, statele membre ar trebui să garanteze independența autorității naționale de reglementare și a altor autorități competente în vederea asigurării imparțialității deciziilor lor.” și Art. 6 (2) din care prevede că ”Statele membre se asigură că autoritățile naționale de reglementare și alte autorități competente își exercită competențele în mod imparțial, transparent și în timp util”. De asemenea, art. 6 alin. (1) din Codul european al comunicațiilor electronice,

			statuează că statele membre garantează independența autorităților naționale de reglementare și a altor autorități competente, asigurându-se că acestea sunt distincte din punct de vedere juridic și independente din punct de vedere funcțional de toate persoanele fizice sau juridice care furnizează rețele, echipamente sau servicii de comunicații electronice. Statele membre care își mențin dreptul de proprietate sau de control asupra unor întreprinderi care furnizează rețele sau servicii de comunicații electronice asigură separarea structurală efectivă a funcției de reglementare de activitățile legate de proprietate sau control. Articolul 8 alin. (1) din Codul european al comunicațiilor electronice, prevede că autoritățile naționale de reglementare acționează în mod independent și obiectiv, inclusiv la conceperea procedurilor interne și organizarea personalului, își desfășoară activitatea într-un mod transparent și responsabil, în conformitate cu dreptul Uniunii, și nu solicită și nici nu primesc instrucțiuni de la niciun alt organism în legătură cu îndeplinirea sarcinilor care le sunt atribuite în temeiul dreptului intern care transpune dreptul Uniunii. Prin prevederile Acordului de Asociere Republica Moldova s-a angajat de a promova dezvoltarea unui cadru de reglementare cuprinzător care în special include și consolidarea capacității administrative și a independenței autorităților naționale de reglementare Respectarea independenței în cauză este obligatorie de iure și de facto. Astfel, competența atribuită de Directivă, în mod exclusiv autorității de reglementare
--	--	--	--

		și independența acesteia trebuie să fie garantate față de orice organism politic, așadar nu numai față de Guvern, ci și față de legiuitorul național, care nu poate să sustragă o parte din aceste competențe de la autoritatea de reglementare și să le atribuie altor organisme publice. Suplimentar, considerentul (37) din Directiva (UE) 2018/1972 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice, prevede că independența autorităților naționale de reglementare a fost întărită în cadrul revizuirii din 2009 a cadrului de reglementare pentru comunicațiile electronice pentru a asigura o aplicare mai eficientă a cadrului de reglementare și pentru a spori autoritatea și gradul de previzibilitate al deciziilor lor. În acest scop, au trebuit să fie prevăzute dispoziții exprese în dreptul intern pentru a se asigura faptul că, în exercitarea atribuțiilor sale, o autoritate națională de reglementare este protejată de intervenții externe sau de presiuni politice de natură să pună în pericol evaluarea sa independentă a chestiunilor care îi sunt înaintate. O astfel de influență din exterior face ca un organism național legislativ să fie nepotrivit pentru a acționa în calitate de autoritate națională de reglementare în temeiul cadrului de reglementare. În acest scop, au trebuit să fie stabilite în prealabil norme privind motivele revocării din funcție a conducătorului autorității naționale de reglementare pentru a înlătura orice îndoială rezonabilă legată de neutralitatea respectivului organism și de faptul că acesta ar putea fi influențat de factorii externi.
--	--	---

			Pentru a evita revocările din funcție arbitrare, membrii revocați din funcție ar trebui să aibă dreptul de a solicita ca instanțele competente să verifice existența unui motiv întemeiat de revocare din funcție, din rândul celor prevăzute în prezenta directivă. Astfel de revocări din funcție ar trebui să se refere numai la calificările personale sau profesionale ale conducătorului ori ale membrului în cauză. Este important ca autoritățile naționale de reglementare să aibă propriul lor buget pentru a putea, în special, să recruteze personal calificat în număr suficient. Pentru garantarea transparenței, acest buget ar trebui publicat anual. În limitele bugetului lor, acestea ar trebui să beneficieze de autonomie în ceea ce privește gestionarea resurselor lor, umane și financiare. În vederea garantării imparțialității, statele membre care își mențin proprietatea sau controlul asupra întreprinderilor care contribuie la bugetul autorității naționale de reglementare sau al altor autorități competente prin intermediul taxelor administrative ar trebui să se asigure că există o separare structurală efectivă între activitățile legate de exercitarea dreptului de proprietate sau de control și exercitarea controlului asupra bugetului. Scopul acestei reglementări este de a asigura o concurență corectă pe piață, protejarea intereselor consumatorilor și dezvoltarea unui sector de telecomunicații transparent și echitabil. Conform acestor reglementări:
--	--	--	---

			Independența autorităților naționale de reglementare (ANR) și a altor autorități competente este esențială pentru asigurarea unui mediu de reglementare imparțial și transparent. Aceste autorități trebuie să acționeze fără influențe externe care ar putea distorsiona deciziile lor. Distinctivitatea juridică se referă la faptul că aceste autorități trebuie să fie entități separate din punct de vedere legal de orice alte entități sau actori economici implicați în furnizarea de servicii de telecomunicații. Acest lucru ajută la prevenirea conflictelor de interese. Independența funcțională înseamnă că autoritățile naționale de reglementare trebuie să își poată exercita competențele și atribuțiile fără presiuni sau intervenții din partea altor entități, astfel încât să poată lua decizii în mod obiectiv și echitabil. Aceste principii sunt esențiale pentru a garanta funcționarea corectă și echitabilă a piețelor de telecomunicații, pentru a proteja consumatorii și pentru a asigura un cadru favorabil inovației și concurenței în acest sector. Suplimentar, subliniem că în conformitate cu art. 1 alin. (3) din Legea nr. 131/2012, ANRCETI, este împuternicită de Legislator de a reglementa prin <i>legislația sectorială</i> propria activitate de control în domeniile de competență atribuite prin lege. Conform art. 6 lit. f) din Legea nr. 100/2017, noțiunea de <i>legislație</i> include și actele normative ale <i>autorităților publice centrale</i>. Așa fiind, prevederile din Proiect nu reprezintă altceva decât o atribuție normativă acordată de legislator autorităților care <i>dețin competența</i> de a <i>institui reguli</i> în
--	--	--	--

			domeniul atribuit prin <u>lege</u> – a se vedea <i>mutatis mutandis</i> pct. 20 și 22 din Decizia Curții Constituționale nr. 98/2019.
Ministerul Afacerilor Interne Nr. 38/373 din 06.02.2025	23.	Ministerul Afacerilor Interne a reexaminat proiectul legii comunicațiilor electronice (alinierea legislației naționale la prevederile legislației europene în domeniul comunicațiilor electronice) (număr unic 1064/MDED/2024) și reiterează menținerea propunerilor expuse în avizul anterior, cu referire la următoarele aspecte.	
		1. Articolul 2 1) Luând în calcul argumentele autorului privind neacceptarea propunerilor expuse în aviz și înțelegând importanța operării modificărilor, atragem atenția asupra amendării textului noțiunii „abuz sexual online asupra copiilor” după cum urmează: „înseamnă faptele de circulație a materialelor privind abuzul sexual asupra copilului, participare a copilului la spectacole pornografice și de ademenire a copilului, astfel cum sunt definite și incriminate în Codul penal”, excluderii noțiunii „ademenirea copiilor” și utilizării în tot textul proiectului a noțiunii generice de „abuz sexual online asupra copiilor”. Prevederile actuale sunt ambigue și nu corespund cadrului normativ intern, recomandărilor internaționale în domeniu și nici nu asigură transpunerea totală a Regulamentului (UE) 2021/1232 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iulie 2021 privind o derogare temporară de la anumite dispoziții ale Directivei 2002/58/CE în ceea ce privește utilizarea tehnologiilor de către furnizorii de servicii de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere pentru prelucrarea datelor cu caracter personal și a altor date în scopul combaterii abuzului sexual online asupra copiilor (în continuare - Regulament (UE) 2021/1232). De altfel, Regulamentul (UE) 2021/1232 face referire la trei fapte infracționale – pornografia infantilă, spectacol pornografic și ademenirea copiilor, toate fiind interpretate prin prisma definițiilor prevăzute în Directiva 2011/93/UE privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatarei sexuale a copiilor și a pornografiei infantile și de înlocuire a Deciziei-cadru 2004/68/JAI a Consiliului (în continuare – Directiva 2011/93/UE). După cum a fost menționat în avizul anterior, noțiunile expuse în proiectul legii „abuz sexual online asupra copiilor”, transpun parțial prevederile Regulamentului, din motiv că actualmente legislația penală nu incriminează fapta de „spectacolul pornografic”. La fel, utilizarea sintagmei „material online care conține abuzuri sexuale asupra copiilor” din definiția abuzului sexual online asupra copiilor este inaplicabilă din considerentul că nu este clar care	Se acceptă. Noțiunile au fost modificate în varianta coordonată/agreată de MAI.

	anume fapte se încadrează în această noțiune, nefiind prevăzută de nici un act normativ. Actualmente legislația penală națională incriminează fapta de „pornografie infantilă” prevăzută de art.2081 din Codul penal și „ademenirea minorului în scopuri sexuale” prevăzută în art.1751 din Codul penal, ceea ce se egalează parțial cu noțiunea de „material online care conține abuzuri sexuale asupra copiilor” și respectiv noțiunea de „ademenire a copiilor” prevăzute în Regulamentul (UE) 2021/1232. Faptele de pornografie infantilă și spectacol pornografic urmează să se regăsească în legislația națională penală într-o formulă nouă o dată cu votarea în lectura a doua a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (prevenirea și combaterea exploataării sexuale și abuzurilor sexuale comise asupra copiilor) (număr unic 869/MJ/2023), care are drept scop transpunerea Directivei 2011/93/UE. Prin urmare, Codul penal va fi completat cu noțiunea de „Material privind abuzul sexual asupra copilului”, prevăzut în art.1324 , ceea ce de fapt reprezintă o reconceptualizare a pornografiei infantile și vine în concordanță cu recomandările internaționale în domeniu, noțiunea de „Spectacol pornografic” prevăzut în art.1325 , va fi amendat art.2081 din Codul penal care va deveni „Circulația materialelor privind abuzul sexual asupra copilului”, precum și incriminată fapta infracțională ce vizează acțiunile care caracterizează spectacolul pornografic, și anume: Articolul 2084 „Participarea copilului la spectacole pornografice”. Reieșind din cele menționate, considerăm că propunerile înaintate vor asigura unificarea prevederilor cadrului normativ intern și vor permite alinierea totală la prevederile Regulamentului (UE) 2021/1232 astfel, excluzând situații de incertitudine în aplicarea legii.	
	2) Considerăm absolut necesară definirea noțiunii centru de preluare a apelurilor de urgență în modul prevăzut de Legea nr.174/2014 cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului național unic pentru apelurile de urgență 112 (centru de preluare a apelurilor de urgență 112 (CPAU) – subdiviziune a Serviciului 112, aflată în serviciu permanent, abilitată cu funcțiile de recepționare, înregistrare, prelucrare și transmitere a apelurilor de urgență și a datelor asociate către serviciile specializate de urgență relevante), care nu contravine prevederilor Regulamentului delegat (UE) 2023/444 al Comisiei din 16 decembrie 2022 și respectiv Directivei (UE) 2018/1972. Din contra, noțiunea data de Legea nr. 174/2014 individualizează/concretizează locul fizic în care se primesc apelurile și înștiințările de urgență și instituția publică sub responsabilitatea căreia este asigurarea preluării apelurilor și înștiințărilor de	Nu se acceptă. Va fi necesar ca noțiunea din Legea nr. 174/2014 de adus în concordanță cu noțiunea din Regulamentul delegat (UE) 2023/444 al Comisiei din 16 decembrie 2022.

	urgentă. Or, scopul noțiunilor este de a oferi claritate și înțelegerea univocă a sensului unor norme sau reglementări. 3) De asemenea, accentuăm necesitatea redenumirii noțiunii de comunicație de urgență în apel de urgență, cu definirea prevăzută de Legea 174/2014 (apel de urgență – orice înștiințare sau solicitare de ajutor în caz de pericol pentru viața sau sănătatea populației, ordinea publică, integritatea proprietății sau a mediului efectuată la numărul 112 și care necesită intervenția serviciilor specializate de urgență), care nu este limitativă ci înglobează toate categoriile de înștiințări și solicitări cu caracter urgent, fie că se realizează prin telefon ori prin alte mijloace de comunicații electronice (inclusiv fax, SMS, MMS etc.) (a se vedea art. 6, lit. b) a Legii 174/2014), inclusiv, prin sistemul de alertă eCall NG, care urmează să fie reglementat și implementat în perioada imediat următoare. Prin urmare, se conchide că înștiințările de urgență pot fi făcute prin diferite mijloace de comunicații electronice, nu doar cele interpersonale, astfel cum se stabilește în noțiunea de comunicație de urgență. 4) Totodată, reiterăm necesitatea excluderii noțiunii de comunicație de urgență eficace, întrucât aceasta nu se utilizează în textul proiectului de lege, devenind inoportună definirea acestei noțiuni. De asemenea, considerăm inoportună definirea comunicațiilor de urgență eficace din considerentul că o astfel de abordare implică necesitatea definirii noțiunii de comunicații de urgență non-eficace. În opinia noastră toate apelurile și înștiințările de urgență trebuie să fie eficace și să asigure comunicarea promptă între cetățean și centrul de preluare a apelurilor de urgență, precum și furnizarea informațiilor contextuale, inclusiv informații de localizare a apelantului. 2. Articolul 107 - Având în vedere că, în articolul 107 „Sistemul de avertizare publică” au fost operate modificări care diferă de varianta consultată la etapa inițială de avizare, totodată, necesitatea amendării nu a fost reflectată și argumentată în Sinteza obiecțiilor și recomandărilor, nefiind clar raționamentul acesteia, insistăm la următoarea redacția a normei vizate: „Articolul 107. Sistemul de avertizare publică (1) Sistemul de avertizare publică pentru situații de urgență și dezastre iminente sau în desfășurare este gestionat de autoritatea competentă din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, care execută, în condițiile legii, sarcini în domeniul protecției civile, iar furnizorii de servicii mobile de comunicații interpersonale bazate pe numere asigură transmiterea către utilizatorii finali vizați a avertizărilor publice emise de gestionarul Sistemului de avertizare publică.	Nu se acceptă Noțiunea „<i>comunicație de urgență</i>” a este mai largă, decât „apel de urgență”, și este în conformitate cu articolul 2 din Regulamentul delegat (UE) 2023/444 al Comisiei din 16 decembrie 2022. Nu se acceptă Noțiunile sunt descrise în articolul 2 din Regulamentul delegat (UE) 2023/444 al Comisiei din 16 decembrie 2022 de completare a Directivei (UE) 2018/1972. Se acceptă. Prevederile art. 107 au fost reformulate considerabil, urmare a consultărilor cu reprezentanții MAI și al Inspectoratului General pentru Situații de Urgență.
--	---	--

	(2) Mesajele de avertizare transmise prin Sistemul de avertizare publică sunt considerate de interes public și sunt furnizate gratuit tuturor destinatarilor acestor mesaje, indiferent de tipul rețelei de comunicații electronice prin care acestea sunt recepționate. (3) Guvernul poate stabili că avertizările publice să fie transmise prin intermediul unor servicii de comunicații electronice accesibile publicului altele decât cele menționate la alineatul (1) și altele decât serviciile media audiovizuale sau prin intermediul unei aplicații mobile care se bazează pe un serviciu de acces la Internet, cu condiția ca eficacitatea sistemului de avertizare publică să fie echivalentă în ceea ce privește acoperirea și capacitatea de a ajunge la utilizatorii finali, inclusiv cei prezenți doar temporar în zona în cauză, ținând seama în cea mai mare măsură de orientările OAREC cu privire la modalitatea de evaluare a echivalenței între eficacitatea sistemelor de avertizare publică prevăzute la prezentul alineat și a celor prevăzute la alineatul (1). (4) Este interzisă utilizarea Sistemului de avertizare publică pentru transmisia de mesaje de natură comercială, publicitară, electorală sau de altă natură care nu se încadrează în scopul de avertizare a utilizatorilor finali vizați despre situații de urgență și dezastre majore iminente sau în desfășurare. (5) Guvernul instituie și finanțează Sistemul de avertizare publică și stabilește modul de funcționare și utilizare a acestuia. (6) Agenția, ținând cont de orientările OAREC și după consultarea cu gestionarul Sistemului de avertizare publică, stabilește și face publice cerințele tehnice privind asigurarea interoperabilității rețelelor publice de comunicații electronice cu sistemul de avertizare publică prevăzut la alineatul (1).” Subsidiar menționăm că, alineatul (2) din redacția propusă a fost preluat din versiunea inițială a proiectului de lege. Insistăm asupra versiunii respective, deoarece norma vizată garantează claritatea caracterului imperativ al obligației furnizorilor de servicii mobile de comunicații de a transmite gratuit mesajele de avertizare, care sunt de o importanță critică în caz de situații de urgență și dezastre. În așa modalitate este respectat principiul asigurării predictibilității normei juridice, garantat de art.5 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.	
	3. Articolul 126 1) Subliniem necesitatea aducerii în concordanță textul articolului 126 cu noțiunile propuse în pct. 1 din aviz în ceea ce privește abuzul sexual online asupra copiilor. Astfel, propunem substituirea în tot textul articolului 126 a textului „abuzului sexual asupra copiilor” și „ademenirea copiilor” cu textul „abuzul sexual online asupra copiilor”, la forma gramaticală corespunzătoare.	Se acceptă. Prevederile art. 126 au fost reformulate, urmare a consultărilor cu reprezentanții MAI.

	Acest fapt va exclude interpretări eronate și va asigura unificarea prevederilor legale pe un anumit domeniu. 2) De asemenea, insistăm asupra detalierii exprese a informațiilor privind cazurile de abuz sexual online asupra copiilor identificate, în categorii separate, care să fie în concordanță cu prevederile din Codul penal și cu noțiunea propusă în articolul 2 din proiectul legii. Prin urmare, se propune pentru subpct.4) a pct. 7) al lit. g) din alin. (2) substituirea textului „materiale online care conțin abuzuri asupra copiilor și cazuri de ademenire a copiilor” cu textul „materiale privind abuzul sexual asupra copilului, spectacol pornografic și ademenire a minorului în scopuri sexuale, după cum sunt definite și incriminate în Codul penal”. 3) În ceea ce privește alineatul 7 din prezentul articol, accentuăm propunerea privind excluderea acestuia din următoarele considerente. Prevederile alineatului 7 nu fac obiectul de reglementare a proiectului de lege, dat fiind faptul că fac referire și prevăd obligații față de un alt subiect, și anume autoritatea competentă de combatere a abuzului sexual online asupra copilului. În articolul 1 din proiect care reglementează obiectul, domeniul de aplicare și scopul proiectului legii nu se face referire la domeniul vizat și la autoritatea dată	
	4. Luând în calcul necesitatea practică privind cooperare între organele de drept și furnizorii de servicii de comunicații electronice, înaintăm propunerea de a completa art. 16 din proiect cu alineat (2) cu următorul text: „(2) În scopul acordării asistenței necesare la efectuarea activității speciale de investigații sau procesual penale, ANRCETI și autoritățile cu competențe în domeniu, încheie acorduri de cooperare.”. Importanța ajustării enunțată este determinată de faptul că legislația în domeniul efectuării activității speciale de investigație, și anume atât Legea nr. 59/2012 privind activitatea specială de investigații cât și Codul de procedură penală, reglementează aspectele legate de temeiurile și procedura de dispunere, nu și cele legate de realizarea nemijlocită a măsurilor, în special care necesită intervenția altor autorități și/sau instituții. Astfel, pentru a asigura punerea în aplicare a încheierii instanței de judecată prin care a fost dispusă efectuarea anumitei măsuri speciale de investigație, cum ar fi „colectarea de informații de la furnizorii de servicii de comunicații electronice”, îndeosebi în situații de urgență sau care nu suferă amânare, considerăm oportun de avea un temei juridic care să permită autorităților să încheie acorduri de colaborare în care să se menționeze termenii de prezentare a informațiilor, mecanismele de predare-ridicare a informațiilor, asistența la realizare acțiunii, precum și alte proceduri îndreptate la efectuarea eficientă a măsurii. Cele menționate luate în ansamblu	Nu se acceptă. Nu este oportun includerea unui alineat nou în art. 16, articolul conține suficiente prevederi care permite Agenției cooperarea cu diferite autorități cu competențe în domeniu.

	vor asigura înfăptuirea actul justiției, inclusiv apărarea drepturilor și intereselor participanților procesului penal. 5. De asemenea, analizând Sinteza obiecțiilor și propunerilor, ne aliniem inițiativei înaintate de către Serviciul de Informații și Securitate, care vizează consolidarea cadrului normativ în domeniul comunicațiilor electronice prin introducerea unor măsuri suplimentare pentru identificarea utilizatorilor și creșterea nivelului de securitate națională. Necesitatea completării este determinată inclusiv de deficiențele atestate în activitatea organelor afacerilor interne pe domeniul vizat. De altfel, se testă creșterea continuă a numărului persoanelor care utilizează comunicațiile electronice în baza cartelelor preplătite depersonalizate pentru comiterea infracțiunilor (infracțiuni informatice, infracțiuni în domeniul telecomunicațiilor și alte infracțiuni comise prin intermediul tehnologiilor informaționale (furturi, escrocherii, șantaj, încălcarea inviolabilității vieții personale etc.)), fapt care împiedică identificarea de către organele de drept a utilizatorilor în rețea în cadrul desfășurării activităților speciale de investigații și de urmărire penală. Una din problemele de bază o constituie identificarea tardivă sau imposibilitatea identificării utilizatorului de facto a cartelei SIM, iar ca urmare, neatrăgerea în timp util a făptuitorului la răspundere și posibilitatea comiterii de către acesta a unor fapte noi. În astfel de situații, identificarea utilizatorului necesită acțiuni și emiterea unor acte procedurale suplimentare (ordonanțe, încheieri), fapt care reduce din capacitatea de reacționare operativă, dar și din actualitatea rezultatelor, care uneori își pierde utilitatea o dată cu trecerea timpului, deoarece persoana își procură permanent alte numere/cartele SIM. Urmare tergiversării procedurilor menționate, este tot mai dificil de a argumenta suplimentar organului procuraturii și instanțelor de judecată apartenența acestor cartele SIM la unul din participanții procesului penal/subiectul investigației (persoana bănuită/învinuită etc.). Suplimentar, există riscul atribuirii eronate a utilizării unei cartele SIM preplătite de către o persoană terță, astfel fiind create premise pentru încălcarea garanțiilor și libertăților persoanelor neimplicate în procesul de investigare a unei fapte infracționale. În vederea înlăturării riscurilor enunțate, precum și facilitării luptei cu criminalitatea, venim în susținerea inițiativei de completare a proiectului de lege, după caz, a articolului 95. Accesul la numere și servicii, cu următorul conținut: „(1) În cazul abonării la serviciile de comunicații electronice accesibile publicului și/sau la servicii constând în furnizarea conexiunii (accesului) la o	
	Nu se acceptă. Ne exprimăm dezacordul pentru includerea unor norme de reglementare a cartelelor preplătite, reieșind din următoarele considerente: 1) Conform raportului ANRCETI - Evoluția pieței de comunicații electronice în trimestrul III/2024, numărul utilizatorilor de cartele preplătite (PrePay) în rețelele furnizorilor de comunicații electronice mobile din Republica Moldova este de circa 1,88 milioane, ce constituie 49,7%, din numărul total de cartele SIM active la utilizatori. Aceste cartele sunt utilizate pentru servicii de voce sau Internet dedicat. Studiul „Access to Mobile Services and Proof-of-Identity: Global policy trends, dependencies and risks”, realizat de asociația de telecomunicații GSMA în februarie 2018, a stabilit că pe plan mondial cartelele PrePay au o cotă de 76%, iar utilizarea masivă a acestora a dus la popularizarea și implementarea vertiginoasă a tehnologiilor noi de comunicații mobile. 2) În același timp, cu referire la practica europeană, notăm că în statele Uniunii Europene nu există o legislație unitară pe subiectul identificării obligatorii a utilizatorilor cartelelor preplătite. Unele state europene au reglementat obligația identificării utilizatorilor de cartele preplătite și au susținut opțiunea adoptării de măsuri la nivelul UE pentru înregistrarea obligatorie a identității utilizatorilor de servicii preplătite, însă Comisia Europeană	

		rețea publică de comunicații electronice, utilizatorii finali care solicită acest lucru vor încheia un contract în formă scrisă cu furnizorul de servicii de comunicații electronice accesibile publicului și/sau de conexiune (acces), care va conține, într-o formă clară, inteligibilă și ușor accesibilă, cel puțin următoarele clauze esențiale: a) datele de identitate și adresa furnizorului de servicii și utilizatorul final; b) serviciile furnizate.”. (2) În cazul serviciilor furnizate în baza cartelor preplătite, condițiile generale privind furnizarea acestora se pun la dispoziția utilizatorilor finali la momentul achiziționării serviciilor și conțin informațiile corespunzătoare clauzelor minime prevăzute la alin. (1), în baza unui contract scris care va conține cel puțin informații privind identificarea abonatului și categoria serviciilor care se achiziționează.”. Ținem să menționăm că, propunerea vizată derivă inclusiv din Acțiunea nr. 164 din Planul național de reglementări pentru anul 2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 841/2024 și care are drept scop „Interzicerea procurării cartelor preplătite fără un act de identitate, obligativitatea înregistrării pe numele cumpărătorului pentru identificarea rapidă în cazul utilizării lor în activități infracționale”.	a constatat că eficacitatea acestor măsuri naționale nu a fost dovedită, astfel că, Comisia nu a fost convinsă de necesitatea de a acționa în acest domeniu la nivelul UE (Raportul Comisiei Europene către Consiliu și către Parlamentul European - COM(2011) 225 final din 18.04.2011). În anul 2014 Curtea Constituțională din România a declarat neconstituțională legea cartelor preplătite, prin care cumpărătorii de cartele telefonice preplătite erau obligați să prezinte un act de identitate la achiziție, din cauza prevederilor care nu garantau că datele obținute astfel de autorități sunt folosite și protejate fără să încalce drepturi fundamentale ale cetățenilor. 3) Ineficiența măsurilor de identificare a utilizatorilor cartelor preplătite a fost recunoscută și de Dl Heinz KIEFER, președintele Confederației Europene a Poliției (EuroCop), care a declarat public, că criminalii și teroriștii pot evita această măsură de protecție prin metode relativ simple. Ca rezultat, va fi făcut un efort enorm, dar cu efect neînsemnat asupra infractorilor și teroriștilor. Astfel, asemenea activități restrictive nu sunt capabile să sporească încrederea cetățenilor în capacitatea autorităților de a asigura un grad înalt de protecție împotriva crimelor serioase și terorismului. 4) Remarcăm că obligația de înregistrare a cartelor PrePay va fi inefficientă în procesul de contracarare a criminalității, deoarece este puțin probabil că pentru comiterea infracțiunilor, infractorii vor utiliza cartele preplătite înregistrate pe numele propriu.
--	--	---	--

			<u>Este evident ca aceștia pot utiliza:</u> - cartele SIM furate, înregistrate pe numele unor persoane terțe; - cartele SIM înregistrate pe numele unor persoane terțe, fără știrea și permisiunea acestora (inclusiv pe bază de acte de identitate furate sau copii de acte de identitate utilizate neautorizat); - cartele SIM înregistrate pe numele unor persoane din păturile social vulnerabile, inclusiv contra plată (persoane în etate, persoane cu dizabilități, persoane fără domiciliu, persoane cu venituri scăzute, etc.); - cartele SIM emise de furnizori din alte state, în care nu este obligația de înregistrare a utilizatorilor și utilizate în roaming în Republica Moldova. 5) Odată cu comercializarea în masă a terminalelor inteligente (smartphone, tablete, etc.) care au încorporate module Wi-Fi, au devenit foarte populare serviciile alternative de comunicații, bazate pe aplicațiile sau serviciile „de conținut”, denumite generic OTT (Over The Top – conținut, servicii sau aplicații furnizate în mediul on-line prin Internetul deschis, cum ar fi diferite tipuri de mesagerii, inclusiv cu voce/video). Exemple de aplicații OTT sunt aplicațiile pentru rețele sociale, pentru hărți, pentru mesagerie instantanee sau e-mail, comunicare audiovideo, etc. Astfel infractorii pentru comunicare pot utiliza aplicații alternative (Viber, WhatsApp, Telegram, Skype, Messenger) prin intermediul rețelelor Wi-Fi publice sau private, ori utilizând alte echipamente moderne de radiocomunicații.
--	--	--	--

			6) Introducerea condiției de identificare a cartelelor PrePay va avea ca efect direct scăderea vânzărilor furnizorilor de comunicații mobile și în consecință contribuțiile acestora la bugetul statului, în special TVA. În condițiile actuale, când veniturile de la furnizarea serviciilor de telefonie mobilă înregistrează scădere continuă al treilea an consecutiv, impunerea unor obligații suplimentare furnizorilor de comunicații mobile poate avea un efect negativ considerabil asupra acestui segment al pieței comunicațiilor electronice, precum și asupra segmentelor conexe - acces la Internet în bandă largă și servicii TV cu plată prin intermediul rețelelor de comunicații electronice mobile. Pe lângă costurile iminente este necesară estimarea pierderilor generate de dezicerea unor utilizatori de serviciile furnizate prin intermediul cartelelor PrePay sau de limitarea accesului la procurarea cartelelor respective. Măsura va afecta practic toți utilizatorii serviciilor de comunicații electronice mobile din regiunea transnistreană care au procurat cartele preplătite emise de furnizorii de comunicații mobile autorizați legal, forțându-i să utilizeze numai serviciile unui furnizor local neautorizat. De asemenea, măsura se poate răsfrânge și asupra populației din localitățile rurale din toată țara, deoarece în prezent cartele preplătite sunt vândute prin intermediul diferitor unități comerciale și oficii poștale din aceste localități, care în condiții noi pot
--	--	--	--

			refuza comercializarea acestora, în primul rând, reieșind din necesitatea respectării cerințelor prevederilor legislației cu privire la protecția datelor cu caracter personal. Analiza preliminară a inițiativei denotă creșterea nejustificată a costurilor pentru furnizorii de comunicații mobile, creșterea prețurilor pentru utilizatorii finali, cât și pierderi substanțiale pentru bugetul de stat urmare a micșorării vânzărilor de servicii. Astfel, reglementarea va avea un efect negativ economic și social disproporțional, care va afecta industria TIC în Republica Moldova. 7) În context, la moment nu dispunem de suficient temei juridic pentru promovarea normelor noi în proiectul legii comunicațiilor electronice. Introducerea unor norme cu astfel de efect economic și social major necesită elaborarea unui studiu de fundamentare/fezabilitate, care să prezinte costurile de conformare, ruscările și impactul cost/beneficiu și intervenției statului prin implementarea normei de reglementare.
Inspectoratului General al Poliției Nr. 34/12-182 din 06.02. 2025	24.	Centrul tehnico-criminalistic și expertize judiciare al Inspectoratului General al Poliției, a examinat în limitele competenței funcționale proiectul de lege privind comunicațiile electronice (număr unic 1064/MDED/ 2024) și nu înaintază careva propuneri sau completări.	Se acceptă.
I.P. Agenția de Guvernare Electronică Nr. 3007-019 din 07.02.2025	25.	Instituția publică „Agenția de Guvernare Electronică” a examinat proiectul definitivat de lege privind comunicațiile electronice (număr unic 1064/MDED/2024), autor – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării , remis spre expertizare, și, în limitele competențelor instituției, comunicăm că îl susținem și nu avem obiecții.	

		Totodată, în urma analizei suplimentare a proiectului de lege, propunem ca, la întocmirea versiunii finale a acestuia, în Anexa 5 (SETUL MINIM DE SERVICII PE CARE SERVICIUL ADECVAT DE ACCES LA INTERNET DE BANDĂ LARGĂ ARE CAPACITATEA DE A LE SUSȚINE ÎN CONFORMITATE CU ARTICOLUL 83 ALINEATUL (2)), pct.9 să fie perfecționat redacțional prin corelarea cu terminologia utilizată în Legea nr. 234/2021 cu privire la serviciile publice și în Regulamentul privind administrarea tehnică și menținerea resurselor și sistemelor informaționale de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.414/2018. În context, propunem expunerea punctului respectiv în următoarea redacție: „9. accesarea serviciilor publice electronice, serviciilor prestate prin utilizarea sistemelor informaționale partajate și a altor sisteme informaționale de stat;”.	Se acceptă. A fost modificat
Agencia Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației nr. 01-DRA/205 din 03.02.2025	26.	Prin prezenta, Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației informează că susține proiectul de lege privind comunicațiile electronice (număr unic 1064/MDED/2024), precum și despre lipsa de propuneri și obiecții suplimentare la cele înaintate în cadrul ședințelor de examinare a acestui proiect, organizate de către autori cu participarea furnizorilor din domeniul comunicațiilor electronice	Se acceptă.
Serviciul de Informații și Securitate Nr. IE/78 din 11.02.2025	27.	Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova (<i>în continuare - Serviciul</i>), a examinat repetat proiectul de lege <i>privind comunicațiile electronice</i> (număr unic 1064/MDED/2024) și Vă comunică următoarele. Analizând sinteza la proiectul de lege propus spre examinare, Serviciul a constatat faptul că, la propunerea cu privire la necesitatea reglementării serviciilor preplătite, autorul a comunicat că, nu se acceptă propunerea, invocând „<i>Legislația europeană în domeniul comunicațiilor electronice nu prevede careva norme speciale sau restricții referitor la comercializarea cartelelor preplătite. Astfel, normele propuse nu sunt compatibile cu cadrul juridic UE și nu pot fi incluse în proiectul de lege.</i>” Astfel, Serviciul nu susține o asemenea abordare, or, transpunerea legislației europene nu constituie un proces de copiere mecanică a textului european, ci o adaptare a normelor europene la specificul și contextul juridic al fiecărui stat. Aceasta ar însemna că statul are libertatea de a alege forma și mijloacele prin care implementează o directivă europeană, cu condiția că rezultatul final să fie conform cu obiectivele și principiile directivei.	Nu se acceptă. Ne exprimăm dezacordul pentru includerea unor norme de reglementare a cartelelor preplătite, reieșind din următoarele considerente: 1) Conform raportului ANRCETI - Evoluția pieței de comunicații electronice în trimestrul III/2024, numărul utilizatorilor de cartele preplătite (PrePay) în rețelele furnizorilor de comunicații electronice mobile din Republica Moldova este de circa 1,88 milioane, ce constituie 49,7%, din numărul total de cartele SIM active la utilizatori.

	Respectiv, transpunerea legislației europene este un proces complex care implică un echilibru între respectarea normelor europene și păstrarea suveranității statului, acest fapt oferă libertate statelor, de a adapta legislația europeană la propriul context juridic, reieșind din specificul și probleme fiecărui stat în parte. Concomitent, reglementarea suplimentară a unor prevederi care nu sunt reglementate de o directivă UE nu presupune în mod automat faptul că aceste prevederi sunt incompatibile cu cadrul juridic UE. Totodată, autorul distorsionează conceptul propunerii Serviciului și invocă faptul că aceste propuneri ar constitui <i>restricții referitor la comercializarea cartelelor preplătite</i>. Însă, propunerile SIS nu presupun impunerea unor restricții, ci reglementarea modului de comercializare a cartelelor preplătite. Mai multe state membre ale Uniunii Europene, au implementat reglementări care impun identificarea persoanelor care achiziționează cartele preplătite, printre statele membre care au impus asemenea măsuri de identificate se numără, Germania care a fost una dintre primele țări care a introdus identificarea obligatorie pentru cartelele preplătite, Franța a adoptat măsuri similare în deosebi după o serie de atacuri teroriste, Spania, Italia, Austria etc. În acest context, având în vedere argumentarea expusă în avizul anterior, Serviciul insistă pe completarea proiectului de lege, cu un articol care va avea următorul conținut: <i>„(1) În cazul abonării la serviciile de comunicații electronice accesibile publicului și/sau la servicii constând în furnizarea conexiunii (accesului) la o rețea publică de comunicații electronice, utilizatorii finali care solicită acest lucru vor încheia un contract în formă scrisă cu furnizorul de servicii de comunicații electronice accesibile publicului și/sau de conexiune (acces), care va conține, într-o formă clară, inteligibilă și ușor accesibilă, cel puțin următoarele clauze esențiale:</i> <i>a) datele de identitate și adresa furnizorului de servicii și utilizatorul final;</i> <i>b) serviciile furnizate,”.</i> <i>(2) În cazul serviciilor furnizate în baza cartelelor preplătite, condițiile generale privind furnizarea acestora se pun la dispoziția utilizatorilor finali la momentul achiziționării serviciilor și conțin informațiile corespunzătoare clauzelor minime prevăzute la alin.(1), în baza unui contract scris care va conține cel puțin informații privind identificarea abonatului și categoria serviciilor care se achiziționează. „</i>	Aceste cartele sunt utilizate pentru servicii de voce sau Internet dedicat. Studiul „Access to Mobile Services and Proof-of-Identity: Global policy trends, dependencies and risks”, realizat de asociația de telecomunicații GSMA în februarie 2018, a stabilit că pe plan mondial cartelele PrePay au o cotă de 76%, iar utilizarea masivă a acestora a dus la popularizarea și implementarea vertiginoasă a tehnologiilor noi de comunicații mobile. 2) În același timp, cu referire la practica europeană, notăm că în statele Uniunii Europene nu există o legislație unitară pe subiectul identificării obligatorii a utilizatorilor cartelelor preplătite. Unele state europene au reglementat obligația identificării utilizatorilor de cartele preplătite și au susținut opțiunea adoptării de măsuri la nivelul UE pentru înregistrarea obligatorie a identității utilizatorilor de servicii preplătite, însă Comisia Europeană a constatat că eficacitatea acestor măsuri naționale nu a fost dovedită, astfel că, Comisia nu a fost convinsă de necesitatea de a acționa în acest domeniu la nivelul UE (Raportul Comisiei Europene către Consiliu și către Parlamentul European - COM(2011) 225 final din 18.04.2011). În anul 2014 Curtea Constituțională din România a declarat neconstituțională legea cartelelor preplătite, prin care cumpărătorii de cartele telefonice preplătite erau obligați să prezinte un act de identitate la achiziție, din cauza prevederilor care nu garantau că datele obținute astfel de autorități sunt folosite și protejate fără să încalce drepturi fundamentale ale cetățenilor.
--	--	--

			3) Ineficiența măsurilor de identificare a utilizatorilor cartelelor preplătite a fost recunoscută și de Dl Heinz KIEFER, președintele Confederației Europene a Poliției (EuroCop), care a declarat public, că criminalii și teroriștii pot evita această măsură de protecție prin metode relativ simple. Ca rezultat, va fi făcut un efort enorm, dar cu efect neînsemnat asupra infractorilor și teroriștilor. Astfel, asemenea activități restrictive nu sunt capabile să sporească încrederea cetățenilor în capacitatea autorităților de a asigura un grad înalt de protecție împotriva crimelor serioase și terorismului. 4) Remarcăm că obligația de înregistrare a cartelelor PrePay va fi inefficientă în procesul de contracarare a criminalității, deoarece este puțin probabil că pentru comiterea infracțiunilor, infractorii vor utiliza cartele preplătite înregistrate pe numele propriu. <u>Este evident ca aceștia pot utiliza:</u> - cartele SIM furate, înregistrate pe numele unor persoane terțe; - cartele SIM înregistrate pe numele unor persoane terțe, fără știrea și permisiunea acestora (inclusiv pe bază de acte de identitate furate sau copii de acte de identitate utilizate neautorizat); - cartele SIM înregistrate pe numele unor persoane din păturile social vulnerabile, inclusiv contra plată (persoane în etate, persoane cu dizabilități, persoane fără domiciliu, persoane cu venituri scăzute, etc.); - cartele SIM emise de furnizori din alte state, în care nu este obligația de înregistrare
--	--	--	--

		a utilizatorilor și utilizate în roaming în Republica Moldova. 5) Odată cu comercializarea în masă a terminalelor inteligente (smartphone, tablete, etc.) care au încorporate module Wi-Fi, au devenit foarte populare serviciile alternative de comunicații, bazate pe aplicațiile sau serviciile „de conținut”, denumite generic OTT (Over The Top – conținut, servicii sau aplicații furnizate în mediul on-line prin Internetul deschis, cum ar fi diferite tipuri de mesagerii, inclusiv cu voce/video). Exemple de aplicații OTT sunt aplicațiile pentru rețele sociale, pentru hărți, pentru mesagerie instantanee sau e-mail, comunicare audiovideo, etc. Astfel infractorii pentru comunicare pot utiliza aplicații alternative (Viber, WatsApp, Telegram, Skype, Messenger) prin intermediul rețelelor Wi-Fi publice sau private, ori utilizând alte echipamente moderne de radiocomunicații. 6) Introducerea condiției de identificare a cartelelor PrePay va avea ca efect direct scăderea vânzărilor furnizorilor de comunicații mobile și în consecință contribuțiile acestora la bugetul statului, în special TVA. În condițiile actuale, când veniturile de la furnizarea serviciilor de telefonie mobilă înregistrează scădere continuă al treilea an consecutiv, impunerea unor obligații suplimentare furnizorilor de comunicații mobile poate avea un efect negativ considerabil asupra acestui segment al pieței comunicațiilor electronice, precum și asupra segmentelor conexe - acces la Internet în bandă largă și servicii TV cu plată prin
--	--	--

		intermediul rețelelor de comunicații electronice mobile. Pe lângă costurile iminente este necesară estimarea pierderilor generate de dezicerea unor utilizatori de serviciile furnizate prin intermediul cartelelor PrePay sau de limitarea accesului la procurarea cartelelor respective. Măsura va afecta practic toți utilizatorii serviciilor de comunicații electronice mobile din regiunea transnistreană care au procurat cartele preplătite emise de furnizorii de comunicații mobile autorizați legal, forțându-i să utilizeze numai serviciile unui furnizor local neautorizat. De asemenea, măsura se poate răsfrânge și asupra populației din localitățile rurale din toată țara, deoarece în prezent cartele preplătite sunt vândute prin intermediul diferitor unități comerciale și oficii poștale din aceste localități, care în condiții noi pot refuza comercializarea acestora, în primul rând, reieșind din necesitatea respectării cerințelor prevederilor legislației cu privire la protecția datelor cu caracter personal (ce ar necesita timp pentru completare acte la fiecare punct de vânzare, copiator, safeu, măsuri de securitate suplimentare). Analiza preliminară a inițiativei de implementare a obligației de înregistrare a cartelelor PrePay denotă creșterea nejustificată a costurilor pentru furnizorii de comunicații mobile, creșterea prețurilor pentru utilizatorii finali, cât și pierderi substanțiale pentru bugetul de stat urmare a micșorării vânzărilor de servicii. Astfel, reglementarea va avea un efect negativ economic și social
--	--	---

			disproporțional, care va afecta industria TIC în Republica Moldova. 7) În context, la moment nu dispunem de suficient temei juridic pentru promovarea normelor noi în proiectul legii comunicațiilor electronice. Introducerea unor norme cu astfel de efect economic și social major necesită elaborarea unui studiu de fundamentare/fezabilitate, care să prezinte costurile de conformare, ruscările și impactul cost/beneficiu și intervenției statului prin implementarea normei de reglementare.
Consiliul Concurenței Nr. DJ-06/ 91-142 din 11.02.2025	28.	Plenul Consiliului Concurenței, în cadrul ședinței din 10 februarie 2025, a examinat, în temeiul prevederilor art. 39 lit. c) și art. 41 alin. (1) lit. d) ale Legii nr. 183/2012 concurenței, proiectul de lege privind comunicațiile electronice (<i>număr unic 1064/MDED/2024</i>), și, în limitele competenței sale, comunică următoarele.	
		Cu referire la art. 88 din proiect, care prevede finanțarea serviciului universal din bugetul de stat, atragem atenția că, potrivit pct. 26 din Comunicarea Comisiei Orientări privind ajutoarele de stat pentru rețelele în bandă largă (2023/C36/01), în unele cazuri, statele membre pot să clasifice furnizarea de servicii în bandă largă drept un serviciu de interes economic general (SIEG) în conformitate cu articolul 106 alineatul (2) din tratat (32) și să sprijine instalarea unei rețele care să furnizeze astfel de servicii. Compensația pentru prestarea unui serviciu de interes economic general constituie ajutor de stat va fi evaluată în conformitate cu normele aplicabile ajutoarelor de stat acordate sub formă de compensații pentru obligația de serviciu public. Pct. 160 al Comunicării prevede că, pentru a se asigura că ajutorul rămâne proporțional și nu conduce la supracompensare sau la subvenționarea încrucișată a unor activități pentru care nu s-a acordat ajutor, beneficiarul ajutorului trebuie să asigure separarea contabilă, astfel încât costurile de instalare și funcționare și PLENUL CONSILIULUI CONCURENȚEI veniturile din exploatarea rețelei instalate cu finanțare din partea statului să fie identificate în mod clar.	Se acceptă Mecanismul de compensare din bugetul de stat a obligațiilor de serviciu universal este prevăzut de Directiva (UE) 2018/1972 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice. În momentul când în Republica Moldova va fi necesar aplicarea acestui mecanism - furnizorul de ajutor de stat va notifica obligatoriu către Consiliul Concurenței măsura de sprijin, în conformitate cu prevederile art. 8 din Legea cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012.

		Astfel, în cazul în care se vor acorda măsuri de sprijin, beneficiarii urmează să țină evidența contabilă separată indiferent de cifra de afaceri anuală aferentă activităților conexe rețelilor sau serviciilor de comunicații electronice, iar acest fapt urmează a fi stabilit expres la art. 22 alin. (2) din proiectul legii.	
		Cât privește pragul de minimis stabilit de 50 milioane EUR a cifrei de afaceri anuale obținută în Republica Moldova sau în Uniunea Europeană la art. 22 alin. (2) din proiect, Plenul Consiliului Concurenței atenționează că, redacția propusă de autor cu utilizarea disjuncției „sau” nu asigură transpunerea fidelă a normelor Uniunii Europene, fiind stabilit un prag egal cu cel stabilit la nivel UE și pentru Republica Moldova, fapt ce ar putea fi interpretat ambiguu sau nu ar putea fi aplicabilă norma dată. Astfel, considerăm necesar reevaluarea redacției propuse pentru art. 22 alin. (2) din proiect sau substituirea disjuncției „sau” cu „și” pentru a asigura transpunerea în conformitate cu obiectivul urmărit de prevederile similare ale UE.	Se acceptă A fost modificat.
Congresul Autorităților Locale din Moldova nr. 47 din 14.02.2025	29.	Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat notificarea Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării al Republicii Moldova nr. 14-310 din 31.01.2025, privind promovarea spre expertizare a proiectului de lege privind comunicațiile electronice (număr unic 1064/MDED/2024). CALM a analizat prevederile proiectului prin prisma principiilor constituționale, a legislației în vigoare și a intereselor autorităților administrației publice locale, corelate cu interesele cetățeanului.	
		<u>3. Constatări și propuneri asupra proiectului.</u> 3.1. Proiectul mai conține o normă care reprezintă o imixtiune atât în sfera autonomiei locale, cât și în sfera inviolabilității proprietății, și care prevede obligativitatea oferirii cu titlu gratuit a dreptului de „instalare și operare a punctelor de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă”. Această normă contravine inclusiv prevederilor Legii nr. 28/2016 privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelilor publice de comunicații electronice”, care prevede la art. 9 alin. (5), „exercitarea / realizarea dreptului de uz cu titlu gratuit asupra unor imobile proprietate publică sau privată, sau aflate în proprietate comună, inclusiv a celor din condominii, de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice” doar „în vederea întreținerii, demontării, înlocuirii, transferării cablurilor, echipamentelor și a altor elemente de infrastructură asociată rețelilor respective, instalate în incinta acestor proprietăți”.	Se acceptă. Norma <i>exercitarea/realizarea dreptului de uz cu titlu gratuit</i> este exclusă de proiectul de lege.

	3.2. În Art. 3 alin. (4) din proiect (Domeniul de nivel superior .md în rețeaua globală Internet se consideră proprietate a statului, domeniul public, și nu poate fi obiect al vânzării-cumpărării sau al închirierii): cuvintele „sau al închirierii” urmează a se substitui cu textul „cesionării sau oricărui alt act de dispoziție, sau obiect al închirierii sau oricărui alt act de administrare”. Art. 311 (2) și alin. (3) din Codul civil prevede că: „Act juridic de administrare este actul prin care se urmărește o obișnuită punere în valoare a unui bun sau patrimoniu”, iar „Act juridic de dispoziție este actul care are ca rezultat ieșirea din patrimoniu a unui drept sau grevarea cu drepturi reale limitate”. Prin urmare, „vânzarea-cumpărarea”, „locațiunea” nu includ întregul spectru de acte de dispoziție sau de administrare, astfel pentru a proteja acest bun din domeniul public este necesară extinderea ipotezei prohibiției la oricare alt act de dispoziție sau de administrare. Atenționăm autorul, că în cazul păstrării redacției actuale a proiectului, va fi posibilă (persistă riscul) cesionarea sau transmiterea cu titlu gratuit (comodat) a domeniului de nivel superior .md, fără a încălca norma legală.	Se acceptă. A fost modificat conform propunerii.
	3.3. Referitor la Art. 3 alin. (7) din proiect (<i>Drepturile de proprietate în domeniul comunicațiilor electronice și protejarea lor Pentru liniile de cablu, elementele de suport ale liniilor de comunicații electronice și instalațiile de comunicații electronice se stabilește o zonă de protecție în formă de fișii de teren de-a lungul liniilor și instalațiilor de comunicații electronice, a căror lățime este de 2 m de ambele părți</i>): propunem specificarea expresă a servituții în favoarea furnizorilor de rețele prin efectul legii pentru zona de protecție (completarea cu textul „asupra căreia furnizorii de rețele publice dețin drept de servitute, ca efect al prezentei legi”). Prin stabilirea zonei de protecție de „2 m de ambele părți” de fapt și de drept se instituie servituția corespunzătoare, însă pentru claritatea și previzibilitatea reglementării este necesară consacrarea expresă a dreptului de servitute.	Nu se acceptă. Servitutea are alt sens. Conform art. 645 din Codului Civil 1107/2002, „Exercitarea servituții (1) Sarcina pe care o instituie servitutea asupra imobilului aservit constă în obligația proprietarului de a permite efectuarea anumitor acțiuni pe imobil său, deasupra acestuia sau sub pământ. Servitutea poate consta și din obligația proprietarului de a se abține de la anumite acțiuni în favoarea proprietarului imobilului dominant”.
	3.4. În Art. 3 alin. (15) și alin. (16) (<i>La construirea clădirilor administrative, locuințelor și a altor edificii, rețelele interioare de distribuție a comunicațiilor electronice se proiectează și se instalează de către proprietarul imobilului. La construirea (reconstruirea) clădirilor, drumurilor, podurilor și altor construcții, lucrările de instalare, de înlocuire sau de mutare a oricăror elemente ale rețelelor de comunicații electronice se execută de către proprietarul imobilelor menționate, cu acordul prealabil al proprietarului rețelelor de comunicații electronice. Costurile executării</i>	Se acceptă. Prevederile art. 3 alin. (15) și (16) au fost reformulate.

	<i>obligației le suportă proprietarul imobilelor respective dacă legea sau contractul nu prevede altfel):</i> cuvintele „proprietarul imobilului” și „proprietarul imobilelor” este necesar a se substitui cu textul „investitorul / beneficiarul lucrărilor”. În primul rând, de regulă, „proprietarul imobilului” (în accepțiunea Codului civil – proprietarul terenului) nu este și „investitorul/beneficiarul lucrărilor” (rețelele de comunicații electronice construite de către investitori privați pe terenuri proprietate publică, unde statul sau unitățile administrativ- teritoriale sunt titularii drepturilor de proprietate asupra terenurilor/imobilelor). În al doilea rând, este necesară utilizarea terminologiei legale a Codului urbanismului și construcțiilor.	
	3.5. În Art. 44 alin. (3) (Agenția beneficiază de dreptul de acces gratuit pe proprietăți și/sau la infrastructurile fizice proprietate publică sau privată a statului sau unităților administrativ-teritoriale, autoritățile administrației publice centrale sau locale care administrează aceste bunuri ori entitățile care le au în proprietate, administrare, concesiune, închiriere ori folosință, partajată, în scopul monitorizării calității spectrului de frecvențe radio și al asigurării compatibilității electromagnetice a stațiilor de radiocomunicații, precum și în scopul monitorizării calității serviciilor de comunicații electronice furnizate prin intermediul rețelelor și stațiilor de radiocomunicații): textul „a statului sau unităților administrativ-teritoriale, autoritățile administrației publice centrale sau locale care administrează aceste bunuri ori” urmează a se substitui cu textul „, indiferent de”. Structura frazei este inadecvată (nu există legătură dintre prima parte, care se termină cu conjuncția „ori”, și a doua parte a frazei).	Se acceptă. Prevederile art. 44 alin. (3) au fost reformulate.
	3.6. În Art. 58 alin. (6) (În conformitate cu Legea nr. 28/2016 privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice, furnizorii de rețele publice de comunicații electronice instalează și operează în mod gratuit puncte de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă pe, deasupra, în sau sub infrastructurile fizice proprietate publică a statului sau unităților administrativ-teritoriale, inclusiv celei date în concesiune, închiriate sau date în administrare ori în folosință, care sunt adecvate din punct de vedere tehnic pentru găzduirea punctelor de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă sau care sunt necesare pentru conectarea acestor puncte la o rețea de bază, care includ și mobilierul stradal precum stâlpii de iluminare, semnele de circulație, semafoarele, panourile, stațiile de autobuz și de troleibus. Autoritățile publice centrale sau locale, alte instituții publice, precum și orice alte entități care exercită un drept de administrare asupra imobilelor proprietate publică a	Se acceptă parțial. Prevederea - în mod gratuit a fost exclusă din alneatul (6). Dar optăm pentru menținerea prevederilor - Instalarea și operarea punctelor de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă nu face obiectul niciunor tarife, taxe, redevențe, chirii sau oricăror alte plăți pentru ocuparea și folosința acestor infrastructuri fizice, deoarece normele sunt preluate din Directiva (UE) 2018/1072. Menționăm că, un punct de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă – este un echipament radio de mică putere la

	<i>statului ori a unităților administrativ-teritoriale, inclusiv întreprinderile de stat sau municipale care au în administrare (gestiune) obiective de infrastructură tehnico-edilitară și titularii dreptului de administrare a proprietăților comune, inclusiv a celor din condominii, titularii dreptului de administrare, de concesiune, de închiriere sau de folosință onorează toate cererile rezonabile de acces conform unor condiții echitabile, rezonabile, transparente și nediscriminatorii, care se publică în conformitate cu Legea nr. 28/2016 privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice. Instalarea și operarea punctelor de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă nu face obiectul niciunor tarife, taxe, redevențe, chirii sau oricăror alte plăți pentru ocuparea și folosința acestor infrastructuri fizice):</i> urmează a se exclude cuvintele „în mod gratuit”, precum și textul „Instalarea și operarea punctelor de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă nu face obiectul niciunor tarife, taxe, redevențe, chirii sau oricăror alte plăți pentru ocuparea și folosința acestor infrastructuri fizice”. Legea nr. 28/2016 privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice prevede (la art. 9 alin. (5) „exercitarea / realizarea dreptului de uz cu titlu gratuit asupra unor imobile proprietate publică sau privată, sau aflate în proprietate comună, inclusiv a celor din condominii, de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice” doar „în vederea întreținerii, demontării, înlocuirii, transferării cablurilor, echipamentelor și a altor elemente de infrastructură asociată rețelelor respective, instalate în incinta acestor proprietăți”. În orice alte cazuri, conform Legii nr. 28/2016 se achită tarife pentru dreptul de acces. Menționăm, că autorul nu face trimitere în Sinteză la o normă concretă din legislația UE, care necesită a fi transpusă în legislația națională, și care ar oferi (la nivelul UE) gratuitatea dreptului de „instalare și operare a punctelor de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă”. Pe lângă faptul că această normă constituie o imixtiune în sfera autonomiei locale în sfera inviolabilității proprietății, ea contrastează cu drepturile autorității de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice - de stabilire și percepere a mai multor plăți de la furnizori, în situația în care autoritățile administrației publice locale sunt grevate cu obligații și sarcini de „asigurare a realizării unor drepturi ale furnizorilor” cu titlu gratuit. CALM susține adoptarea proiectului de lege cu condiția ajustării la cadrul constituțional al autonomiei locale și cadrului legal, în conformitate cu propunerile menționate.	<u>rețea și de dimensiuni mici, care funcționează pe o rază restrânsă de acțiune</u> (a se vedea noțiunea din art. 2 sau noțiunea din Directiva (UE) 2018/1072 sau din Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1070 al Comisiei din 20 iulie 2020). Creșterea masivă a cererii de spectru de frecvențe radio și a cererii utilizatorilor finali de servicii radio de bandă largă impune necesitatea de instalare a unor sisteme de acces pe suport radio de mică putere cu arie de acoperire restrânsă, cum ar fi RLAN-urile (rețelele locale cu acces pe suport radio) și puncte de acces celulare de mică putere și de mici dimensiuni. Astfel de sisteme de acces pe suport radio complementare, în special punctele de acces RLAN disponibile publicului, sporesc accesul utilizatorilor finali la Internet și descongesează traficul mobil pentru operatorii de comunicații mobile. Aceste echipamente și fac parte din categoria <i>punctelor de acces pe suport radio</i> cu arie de acoperire restrânsă. În acest context, ținând cont de legislația și bunele practici ale UE, statul va promova instalarea și operează în mod gratuit a punctelor de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă. În context comunicăm că, în anul 2024 MDEN a elaborat proiectul HG privind specificarea caracteristicilor punctelor de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă (nr.unic 759/MDEN/2024), care la moment este în proces de promovare.
--	---	--

S.A. „Moldtelecom” Nr. 01-10/1153 din 12.02.2025	30. <i>Ab initio</i> SA „MOLDTELECOM”, prezintă salutul său cordial conducerii Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării cât și întregii echipe ministeriale și asigură susținerea sa, în propășirea valorilor europene pe segmentul dezvoltării rețelelor de comunicații electronice. SA „Moldtelecom”, comunică faptul că a studiat proiectul de lege privind comunicațiile electronice și comunică următoarele. În urma ședințelor comune de lucru asupra proiectului, organizate de comun acord cu Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED), Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (ANRCETI) și furnizorii naționali de comunicații electronice au fost operate o serie îmbunătățiri a proiectului de lege, pe care le susținem, și dorim să exprimăm aprecierea noastră pentru deschiderea și colaborarea manifestată în acest proces. Modificările propuse în cadrul acestor discuții au fost acceptate, iar acest lucru va contribui semnificativ la clarificarea și eficientizarea reglementărilor din domeniu. I. Totodată, considerăm necesar și oportun să propunem completarea proiectului de lege, prin includerea modificărilor la articolul 44, capitolul X, cu un alineat nou în următoarea redacție: <i>„terenurile proprietate publică a statului și a unităților administrativ-teritoriale se transmit în folosință, cu titlu gratuit, furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice declarate ca infrastructuri critice în vederea construirii (instalării), întreținerii, demontării, înlocuirii, transferului sau re tehnologizării rețelelor publice de comunicații electronice ori a elementelor de infrastructură necesare susținerii acestora ”.</i> Argumentele pentru includerea acestei prevederi sunt următoarele: 1. Potrivit Hotărârii de Guvern nr. 857 din 31.10.2023, cu privire la Strategia Națională de Dezvoltare a Societății Informaționale „Moldova Digitală 2030”, Guvernul a stabilit obiective clare pentru transformarea digitală și creșterea accesului la internet de mare viteză, care poate fi realizată doar prin dezvoltarea infrastructurii critice de comunicații electronice. Fapt care demonstrează că, acordarea gratuită a terenurilor pentru instalarea infrastructurii devine o necesitate strategică, facilitând implementarea obiectivelor guvernamentale în domeniul digitalizării și promovării unei economii bazate pe tehnologie. 2. La 6 septembrie 2023, Cabinetul de miniștri a aprobat Strategia de Transformare Digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030.	Se acceptă parțial. În articolul 45 alin. (1) au fost incluse prevederi noi: <i>„Terenurile proprietate publică a statului și a unităților administrativ-teritoriale se folosesc, cu titlu gratuit, de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice în vederea construirii (instalării), întreținerii, demontării, înlocuirii, transferului sau re tehnologizării rețelelor de cablu prin metoda subterană si/sau aeriana, inclusiv în canalizări subterane. ”</i>
---	--	---

	Documentul stabilește viziunea Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării pentru dezvoltarea digitală a țării până în 2030 și reconfirmă determinarea autorităților de a construi o societate modernă, axată pe cetățeni și aliniată cu agenda de integrare europeană. 3. Conform proiectului cu privire la Programul de implementare, pentru anii 2025-2027, a Strategiei de transformare digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030, Guvernul propune un plan de acțiuni în vederea consolidării unei economii digitale reziliente și aliniate la modelul Uniunii Europene, modernizării infrastructurii digitale guvernamentale, creșterii alfabetizării digitale și gradului de acceptanță a produselor TIC, și în special, dezvoltarea unei societăți digitale prin asigurarea accesului echitabil la internet de mare viteză pentru 90% din populație, inclusiv în zonele rurale. <i>Inter alia</i>, în analiza autorul menționează că, în Republica Moldova există 431 de localități care se încadrează în definiția „zonelor albe”. Majoritatea acestor localități sunt mici și izolate, necesitând investiții semnificative pentru extinderea rețelei de Internet de bandă largă. În total, în localitățile din „zonele albe” locuiesc circa 72 de mii de gospodării, sau 6,3% din toate gospodăriile din țară. Există o corelare directă între dimensiunea unei localități și șansele ca aceasta să fie lipsită de internet de bandă largă. Respectiv, accesul gratuit al furnizorilor de comunicații electronice pe proprietățile publice ar facilita implementarea acțiunilor propuse de Guvern. 4. Potrivit art. 5 alin. (1), din Legea cu privire la energia electrică nr. 107/2016, terenurile proprietate publică a statului și a unităților administrativ-teritoriale se transmit în folosință, cu titlu gratuit, operatorilor de sistem pentru construcția, întreținerea, reabilitarea și modernizarea rețelelor electrice. Prin analogie, aplicarea unei prevederi similare în domeniul comunicațiilor electronice ar facilita dezvoltarea și a infrastructurii de comunicații electronice necesare pentru servicii digitale avansate și asigurarea unei concurențe loiale. 5. Potrivit Legii concurenței nr. 183/2012 a Republicii Moldova, statul promovează concurența loială și accesul nediscriminatoriu la resurse esențiale. Astfel, asigurarea accesului gratuit la terenuri publice pentru furnizorii de comunicații electronice declarate ca infrastructuri critice ar asigura principiul egalității între furnizorii de utilități publice, ar diminua barierele în calea dezvoltării și ar stimula concurența, conducând la servicii mai bune și prețuri mai competitive pentru utilizatorii finali. 6. Alte avantaje:	
--	--	--

		6.1. Dezvoltarea infrastructurii de comunicații: - Facilitarea accesului la terenuri publice va reduce barierele administrative și financiare pentru furnizorii de rețele, accelerând astfel implementarea și modernizarea infrastructurii de comunicații electronice. - Asigurarea unei acoperiri mai bună în zonele rurale sau slab deservite, reducând decalajul digital. 6.2. Creșterea atractivității investiționale și stimularea economiei - Investițiile în infrastructura de comunicații pot atrage noi investiții străine și pot sprijini creșterea economică prin crearea de locuri de muncă și dezvoltarea sectorului IT. - Dezvoltarea rețelelor de comunicații moderne poate sprijini emergența unor sectoare noi, cum ar fi economia digitală și serviciile online. 6.3. Atragerea de fonduri europene și internaționale: - O infrastructură de comunicații bine dezvoltată poate face Republica Moldova mai competitivă în obținerea de fonduri europene și internaționale pentru proiecte de dezvoltare digitală. 6.4. Îmbunătățirea serviciilor publice: - Infrastructura de comunicații modernă poate sprijini implementarea de servicii publice electronice, cum ar fi e-guvernare, e-sănătate și e-educație, îmbunătățind eficiența și accesibilitatea acestora. - Comunicații mai rapide și mai fiabile pot sprijini gestionarea situațiilor de urgență și securitatea națională. 6.5. Reducerea costurilor pentru operatori și consumatori - Acordarea terenurilor publice în folosință gratuită furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice declarate ca infrastructuri critice va avea un impact direct asupra costurilor suportate de operatori și, implicit, asupra tarifelor finale plătite de utilizatori. Această măsură poate genera beneficii economice semnificative, cum ar fi: - Eliminarea unei componente majore de cost pentru furnizorii de servicii de comunicații electronice. În prezent, furnizorii de comunicații trebuie să suporte costuri semnificative pentru închirierea terenurilor publice necesare instalării infrastructurii de comunicații (stâlpi, antene, stații de bază, noduri de rețea, fibră optică etc.). Aceste costuri includ: taxe de închiriere a terenurilor publice de la autorități locale și centrale; costuri administrative pentru obținerea autorizațiilor și avizelor necesare. Prin eliminarea acestor costuri, operatorii vor putea redirecționa resursele financiare către extinderea și modernizarea rețelelor, ceea ce va crește calitatea serviciilor oferite. - Impact asupra tarifelor pentru utilizatori	
--	--	---	--

		Furnizorii includ în prețul abonamentelor și serviciilor costurile legate de infrastructură, inclusiv cele pentru utilizarea terenurilor publice. Dacă această componentă de cost dispăre, furnizorii vor avea următoarele opțiuni: reducerea tarifelor pentru consumatori, extinderea ofertelor promoționale și a pachetelor avantajoase – resursele economisite ar putea fi utilizate pentru dezvoltarea unor oferte mai competitive, benefice utilizatorilor finali. Creșterea investițiilor în tehnologii avansate (5G, fibră optică) – ceea ce va duce la servicii de mai bună calitate aliniate standardelor europene și potrivit condițiilor de licență fără costuri suplimentare pentru clienți. - Facilitarea accesului la internet de mare viteză în zonele rurale și defavorizate Unul dintre principalele obstacole în extinderea rețelelor de comunicații electronice în zonele rurale este costul ridicat al infrastructurii, inclusiv al utilizării terenurilor publice. Dacă acest cost este eliminat, operatorii vor avea un stimul economic mai mare pentru a investi în aceste regiuni. - Creșterea concurenței și diversificarea serviciilor Dacă toți furnizorii de rețele vor avea acces egal la terenurile publice fără costuri, concurența între operatori va crește, ceea ce va genera o presiune asupra prețurilor, forțând furnizorii să reducă tarifele pentru a atrage și menține clienții. - Dezvoltarea unor noi pachete de servicii, inclusiv internet de mare viteză la prețuri mai accesibile; <i>Per a contrario</i>, dacă va fi percepută plată pentru accesul pe terenuri publice pentru infrastructura existentă cât și pentru infrastructura care urmează a fi construită, SA Moldtelecom care a fost desemnat prin Hotărârea ANRCETI nr. 42 din 14 noiembrie 2017 ca furnizor cu putere semnificativă pe piața de furnizare cu ridicata de servicii de acces local la puncte fixe, va fi furnizorul cel mai dezavantajat din punct de vedere financiar iar plățile nefavorabile vor duce la consecințe grave pentru solvabilitatea companiei. În urma celor menționate <i>supra</i>, considerăm că prin eliminarea tarifelor de acces pe terenurile publice, se creează expertiză premisele menținerii sau posibil și a reducerii tarifelor pentru utilizatorii finali, creșterii accesibilității serviciilor digitale și accelerării dezvoltării infrastructurii critice de comunicații. Această măsură nu doar că stimulează concurența și inovația, dar contribuie și la implementarea Strategiei Naționale „Moldova Digitală 2030”, facilitând accesul tuturor cetățenilor la servicii digitale moderne și internet de mare viteză.	
--	--	---	--

		II. Cu privire la art. 107 din proiect, menționăm faptul că autoritățile publice responsabile de implementarea serviciului de avertizarea publică, urmează să țină cont despre faptul că furnizorii de servicii mobile de comunicații interpersonale bazate pe numere la ajustarea propriilor sisteme de funcționare în scopul transmiterii avertizărilor publice solicitate de autoritatea competentă din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, urmează să suporte anumite construi. Din care considerent, este binevenit ca acestea să fie asigurate de către stat sau cel puțin, să fie indicată modalitatea transmitere Cell Broadcast, aplicații mobile, IPTV, Radio FM și Sirene, altele de cât prin sms care este mai puțin eficientă dar și mai costisitoare de cât primele. III. Cu privire la alin. (4) din art. 129 din proiectul de Lege, susținem următoarea formulă: Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007 se abrogă la data intrării în vigoare a prezentei legi, cu excepția prevederilor articolului 43 alineatul (1) litera d), care se abrogă la data publicării prezentei legi, și cu excepția prevederilor articolului 8 alineatul (5) litera c) și ale capitolului VIII, care se abrogă la expirarea a 24 de luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi.	Se acceptă. Conform Studiului de fezabilitate elaborat în cadrul proiectului MD-ALERT-STUDY finanțat de UE (finalizat în decembrie 2024) tehnologia Cell-Broadcast a fost identificată și propusă drept cea mai optimă soluție tehnologică pentru implementare în Republica Moldova. Respectiv, furnizorii de comunicații electronice mobile trebuie să-și pregătească infrastructurile pentru integrarea cu Sistemul MD-Alert. Nu se acceptă. Includerea unei excepții suplimentare la alin. (4) din art. 129 este inoportună, deoarece proiectul de lege a trecut etapa de avizare, expertizare și consultare publică și prevederea nu poate fi argumentată/consultată din nou cu toate părțile interesate.
Ministerul Finanțelor Nr. 07/5-09/83 din 24.02.2025	31.	La demersul Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării nr.14-310 din 31.01.2025, Ministerul Finanțelor a examinat repetat proiectul de lege privind comunicațiile electronice (alinierea legislației naționale la prevederile legislației europene în domeniul comunicațiilor electronice) (număr unic 1064/MDED/2024), autor - Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării și, în limita domeniilor de competență, comunică următoarele	
		Referitor la proiectul de lege 1. Pe parcursul proiectului de lege, inclusiv ca urmare a operării modificărilor după prima avizare, se face referință la Agenție (Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații), care potrivit: - art.1 alin.(6) este o autoritate de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice; - art.7 alin.(1) este o autoritate națională care reglementează furnizarea rețelelor și serviciilor de comunicații electronice, a facilităților asociate și a serviciilor asociate; - art.9 alin.(1) este o autoritate publică centrală de reglementare a domeniului comunicațiilor electronice, care se bucură de autonomie administrativă, funcțională și financiară deplină, fiind independentă de	Se acceptă. Au fost reformulate prevederile art. 7 alin. (1) și art. 9 alin. (1). Nu se acceptă. Ce ține de sintagma „fiind independentă de Guvern”, menționăm că anume sintagma „fiind independentă de Guvern”, garantează independența Agenției, în calitate de ANR, inclusiv financiar și funcțional.

	furnizorii de rețele și/sau servicii, de producătorii de echipamente de comunicații electronice, precum și de Guvern.”. În același timp, este de menționat că, potrivit art.8 alin.(1), autoritatea publică centrală responsabilă de elaborarea, promovarea și realizarea politicii statului în domeniul respectiv este Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării. Prin urmare, atribuirea Agenției a statutului de autoritate publică centrală este eronată și contravine actelor normative. Mai mult, sintagma „fiind independentă de Guvern” la fel creează confuzii în vederea determinării statutului autorității. Respectiv, art.9 alin.(1) urmează a fi revizuit în sensul obiecțiilor supra.	Independența autorității de reglementare este o normă fundamentală specificată în Directiva (UE) 2018/1972 și totodată în art. 232 din Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană. Art. 6 alin. (1) din Codul european al comunicațiilor electronice statuează că statele membre garantează independența autorităților naționale de reglementare și a altor autorități competente, asigurându-se că acestea sunt distincte din punct de vedere juridic și independente din punct de vedere funcțional de toate persoanele fizice sau juridice care furnizează rețele, echipamente sau servicii de comunicații electronice. Statele membre care își mențin dreptul de proprietate sau de control asupra unor întreprinderi care furnizează rețele sau servicii de comunicații electronice asigură separarea structurală efectivă a funcției de reglementare de activitățile legate de proprietate sau control. Articolul 8 alin. (1) din Codul european al comunicațiilor electronice, prevede că autoritățile naționale de reglementare acționează în mod independent și obiectiv, inclusiv la conceperea procedurilor interne și organizarea personalului, își desfășoară activitatea într-un mod transparent și responsabil, în conformitate cu dreptul Uniunii, și nu solicită și nici nu primesc instrucțiuni de la niciun alt organism în legătură cu îndeplinirea sarcinilor care le sunt atribuite în temeiul dreptului intern care transpune dreptul Uniunii. Prin prevederile Acordului de Asociere Republica Moldova s-a angajat de a promova dezvoltarea unui cadru de reglementare cuprinzător care în special
--	---	--

		include și consolidarea capacității administrative și a independenței autorităților naționale de reglementare. Respectarea independenței în cauză este obligatorie de iure și de facto. Astfel, competența atribuită de Directiva, în mod exclusiv autorității de reglementare și independența acesteia trebuie să fie garantate față de orice organism politic, așadar nu numai față de Guvern, ci și față de legiuitorul național, care nu poate să sustragă o parte din aceste competențe de la autoritatea de reglementare și să le atribuie altor organisme publice. Suplimentar, considerentul (37) din Directiva (UE) 2018/1972 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice, prevede că independența autorităților naționale de reglementare a fost întărită în cadrul revizuirii din 2009 a cadrului de reglementare pentru comunicațiile electronice pentru a asigura o aplicare mai eficientă a cadrului de reglementare și pentru a spori autoritatea și gradul de previzibilitate al deciziilor lor. În acest scop, au trebuit să fie prevăzute dispoziții exprese în dreptul intern pentru a se asigura faptul că, în exercitarea atribuțiilor sale, o autoritate națională de reglementare este protejată de intervenții externe sau de presiuni politice de natură să pună în pericol evaluarea sa independentă a chestiunilor care îi sunt înaintate. Este important ca autoritățile naționale de reglementare să aibă propriul lor buget pentru a putea, în special, să recruteze personal calificat în număr suficient. Pentru garantarea transparenței, acest buget ar trebui publicat anual. În limitele
--	--	---

			bugetului lor, acestea ar trebui să beneficieze de autonomie în ceea ce privește gestionarea resurselor lor, umane și financiare. În vederea garantării imparțialității, statele membre care își mențin proprietatea sau controlul asupra întreprinderilor care contribuie la bugetul autorității naționale de reglementare sau al altor autorități competente prin intermediul taxelor administrative ar trebui să se asigure că există o separare structurală efectivă între activitățile legate de exercitarea dreptului de proprietate sau de control și exercitarea controlului asupra bugetului. Scopul acestei reglementări este de a asigura o concurență corectă pe piață, protejarea intereselor consumatorilor și dezvoltarea unui sector de telecomunicații transparent și echitabil. Conform acestor reglementări: • Independența autorităților naționale de reglementare (ANR) și a altor autorități competente este esențială pentru asigurarea unui mediu de reglementare imparțial și transparent. Aceste autorități trebuie să acționeze fără influențe externe care ar putea distorsiona deciziile lor. • Distinctivitatea juridică se referă la faptul că aceste autorități trebuie să fie entități separate din punct de vedere legal de orice alte entități sau actori economici implicați în furnizarea de servicii de telecomunicații. Acest lucru ajută la prevenirea conflictelor de interese. • Independența funcțională înseamnă că autoritățile naționale de reglementare trebuie să își poată exercita competențele și atribuțiile fără presiuni sau intervenții din
--	--	--	---

		partea altor entități, astfel încât să poată lua decizii în mod obiectiv și echitabil. Aceste principii sunt esențiale pentru a garanta funcționarea corectă și echitabilă a piețelor de telecomunicații, pentru a proteja consumatorii și pentru a asigura un cadru favorabil inovației și concurenței în acest sector. Totodată art. 9 alin (1) a fost completat la sfârșit cu propoziția: „Agenția își exercită atribuțiile în mod independent, cu respectarea principiilor de obiectivitate, imparțialitate, transparență și nediscriminare” iar alin. (2), la sfârșit cu textul „care exercită funcții de demnitate publică”. Suplimentar, prevederile sunt preluate și din Legea nr. 241/2007 și sunt total compatibile cu actele juridice UE din domeniu.
	2. Potrivit prevederilor art.88 (finanțarea obligațiilor de serviciu universal), Guvernul emite o hotărâre prin care stabilește aplicarea unei sau ambelor măsuri, după cum urmează: - introducerea unui mecanism de compensare din bugetul de stat a furnizorului în cauză pentru costuri nete calculate în condiții de transparență; - repartizarea costului net al obligațiilor de serviciu universal între furnizorii de rețele și de servicii de comunicații electronice. Totodată, menționăm că, potrivit pct.4.3 din Nota de fundamentare, costul serviciului de compensare a serviciului universal este de 72,0 mil.lei, a cărui sursă de finanțare este Fondul serviciului universal, care urmează a fi gestionat de un organism de gestionare, stabilit de Guvern. În același timp, pct.4.2 din Nota de fundamentare nu specifică detalii cu privire la crearea Fondului respectiv, precum și dacă sunt sau nu prevăzute în acest sens mijloace în bugetul de stat sau în Cadrul bugetar pe termen mediu pentru anii 2025-2027. În acest sens, nu este clar care va fi sursa de finanțare a cheltuielilor ce urmează a fi compensate de Guvern.	Se acceptă parțial. Articolele 83 - 90 din proiectul legii transpun articolele 84 - 91 din Directiva (UE) 2018/1972. Normele specificate în articolele respective stabilesc în mod clar și concis atribuțiile Guvernului, Agenției, altor autorități competente și a furnizorilor în procesul de asigurarea a accesului populației la serviciul universal. Careva incompatibilități cu actul juridic European în proiectul de lege, cu referință la furnizarea serviciului universal, nu au fost depistate (a se vedea Declarația de compatibilitate la proiectul de lege, prezentată de Centrul de armonizare a legislației).

			În conformitate cu prevederile respective, în scopul punerii în aplicare a prevederilor articolelor 83 - 90 din proiectul de lege, va fi asigurată elaborarea și adoptarea următoarele actele normative și de reglementare: 1) Hotărâre de Guvern privind stabilirea categoriilor de persoane în situație de dificultate, persoane cu dizabilități și alte categorii de persoane socialmente vulnerabile care vor beneficia de serviciul universal și de opțiunile sau pachetele tarifare speciale. <u>Instituții responsabile - Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării.</u> 2) Regulamentul privind implementarea serviciului universal, care va include condițiile și procedura de furnizare a serviciului universal, de desemnare a furnizorului de serviciu universal și mecanismul de finanțare și compensare a costului net al furnizării serviciului universal. <u>Instituția responsabilă - Agenția.</u> 3) Metodologia de calculare a costului net al îndeplinirii obligațiilor de furnizare a serviciului universal. <u>Instituția responsabilă - Agenția.</u> Toate aceste acte normative vor fi elaborate cu respectarea prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional. Totodată, aspectele care se referă la consultarea de către Guvern a Agenției sunt conforme cu prevederile art. 40 alin. (2) lit. d din Legea cu privire la Guvern nr. 136/2017, Guvernul are inclusiv rol de reglementare, iar în interacțiunea sa cu alte autorități publice
--	--	--	---

			poate consulta opinia acestora pe marginea proiectelor de decizii. Subsecvent, în pct. 4.3 din Nota de Fundamentare la Implementarea Serviciului Universal în domeniul comunicațiilor electronice este specificat că - Necesarul de finanțare pentru aceasta urmează a fi asigurat din Fondul serviciului universal, care se va constitui din contribuțiile obligatorii ale furnizorilor de rețele și/sau servicii de comunicații electronice și din alte mijloace permise de lege, și va fi gestionat de Agenție. Furnizorii de rețele și servicii de comunicații electronice vor fi obligați să efectueze contribuții obligatorii către Fondul serviciului universal, a căror valoare va fi stabilită prin actul de reglementare a Agenției. Totodată Nota specifică expres că sursa de finanțare a Serviciului universal este - Fondul serviciului universal, gestionat de un organism de gestionare, stabilit de Guvern, și nu din Bugetul de Stat.
		3. Potrivit prevederilor art.107 alin.(4), Guvernul instituie și finanțează Sistemul de avertizare publică și stabilește modul de funcționare și utilizare a acestuia. În același timp, pct.4.2 din Nota de fundamentare face referință la Sistemul național de avertizare a populației în situații de urgență/exceptionale (Sistemul MD-Alert), gestionat de Ministerul Afacerilor Interne, care urmează a fi finanțat din contul Proiectului de susținere a managementului riscurilor de dezastre și rezilienței Republicii Moldova. În același timp, nu este indicat care va fi costul de mentenanță a Sistemului MD-Alert și din ce sursă acesta urmează a fi acoperit. Totodată, se solicită de adus în concordanță denumirile sistemelor.	Se acceptă parțial. Denumirea Articolului 107. <u>Sistemul de avertizare publică</u> este preluată din Directiva (UE) 2018/172. Articolul precede că Sistemul de avertizare publică pentru situații de urgență și dezastre majore iminente sau în desfășurare este gestionat de autoritatea competentă din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, iar furnizorii de servicii mobile de comunicații interpersonale bazate pe numere asigură transmiterea către utilizatorii finali vizați a avertizărilor publice emise de gestionarul Sistemului de avertizare publică.

			În pct. 4.2 din Nota de fundamentare este specificat că – <i>Conform Studiului de fezabilitate, costul implementării sistemului MD-Alert în Republica Moldova, în baza tehnologiei „Cell Broadcast” (componenta de bază a unui sistem complex) este estimată la circa 5 milioane USD.</i>
		4. Prevederile art.58 alin.(6) urmează a fi reformulate/restructurate, în vederea expunerii clare și laconice a dispozițiilor de conținut. Totodată, menționăm că conform art.9 alin.(1) și alin.(2) al Legii nr.28/2016 privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice (în continuare – „Legea nr. 28/2016”), autoritățile publice centrale sau locale, alte instituții publice, precum și orice alte entități care exercită un drept de administrare asupra imobilelor proprietate publică a statului ori a unităților administrativ-teritoriale, inclusiv întreprinderile de stat sau municipale care au în administrare (gestiune) obiective de infrastructură tehnico-edilitară și titularii dreptului de administrare a proprietăților comune, inclusiv a celor din condominii, au dreptul să stabilească tarife pentru dreptul de acces pe proprietățile respective sau de utilizare partajată a infrastructurii fizice în funcție de elementele rețelelor de comunicații electronice sau elementele de infrastructură asociată care fac obiectul lucrărilor. Tarifele maxime pentru dreptul de acces pe proprietățile publice și/sau de utilizare partajată a infrastructurii fizice se stabilesc în baza unei metodologii de calcul elaborate de către Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, supusă consultării publice și aprobată de Guvern. Respectiv, se constată o coliziune între normele juridice stabilite în Legea nr.28/2016 și noile reglementări propuse spre adoptare. Astfel, întru evitarea contrapunerii prevederilor proiectului de lege cu normele Legii nr.28/2016, considerăm oportună excluderea ultimului enunț al art.58 alin.(6) din proiectul de lege, și racordarea prevederilor art.58 alin.(6) la Legea nr.28/2016.	Se acceptă. Prevederile articolului 58 au fost modificate urmare a avizelor prezentate de Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) și inclusiv urmare a ședinței consultative avute cu reprezentanții CALM, furnizorilor de comunicații electronice și Agenției. Articolul a fost aliniat și cu prevederile Legii nr.28/2016 privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice. Totodată în legea privind modificarea Legii nr.28/2016 planificată pentru anul 2026 vor fi introduse și noi prevederi din legea-cadru.
		5. Cu referință la art.118 din proiectul de lege, atenționăm asupra faptului că factura fiscală reprezintă un document primar care urmează să conțină în mod obligatoriu elementele specificate la art.11 alin.(7) din Legea contabilității și raportării financiare nr.287/2017. Subsidiar, menționăm că	Nu se acceptă. Se creează o confuzie, între formularul facturii fiscale ca document fiscal aprobat, pe de o parte, și factura detaliată care

	Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații nu poate stabili informațiile minime ce urmează să conțină factura, acestea deja fiind reglementate de Legea nr.287/2017, ci doar informațiile adiționale ce urmează a fi incluse în factură. În contextul celor expuse, considerăm oportun revizuirea ar.118 alin.(3) din proiectul de lege Referitor la Nota de fundamentare Potrivit prevederilor pct.4.2 din Nota de fundamentare, vor fi necesare alocări din bugetul public național, întrucât o parte semnificativă a costurilor va fi acoperită din bugetul public național, cu alocări specifice în bugetele anuale pentru: - crearea și mentenanța Sistemul informaționala MD-Alert; - modernizarea Serviciului Național Unic pentru Apelurile de Urgență 112 (Serviciul 112), pentru a îmbunătăți capacitățile de răspuns la urgențe, în special pentru persoanele cu dizabilități; - reforme instituționale (costuri pentru consolidarea autorităților de reglementare vor fi calculate în funcție de necesarul de personal, de dotarea cu echipamente și tehnologii moderne pentru monitorizare și raportare). În acest sens, atragem atenția că, conform prevederilor Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, compartimentul 4.2 „Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative” din Nota de fundamentare urmează a fi completată cu descrierea impactului economico-financiar, precum și cu indicarea expresă a cheltuielilor necesare pentru implementarea prevederilor noului act normativ. Mai mult ca atât, conform art.17 alin.(2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, pe parcursul anului bugetar nu pot fi puse în aplicare decizii care conduc la majorarea cheltuielilor bugetare, dacă impactul financiar al acestora nu este prevăzut în buget. În concluzie, Ministerul Finanțelor este disponibil de a examina repetat proiectul de lege, în urma perfectării acestuia prin prisma celor menționate.	permite abonatului/utilizatorului final, să verifice corespunderea dintre obligația sa de plată și serviciile efectiv furnizate, trafic utilizat, apeluri voce efectuate, sms, etc. Se acceptă parțial. În compartimentul 4.2 din Nota de fundamentare, cu referire impactul financiar prognozat asupra bugetului public, au fost operate modificări la pct.1) <u>Instituirea unui Sistem național de avertizare a populației în situații de urgență/exceptionale (Sistemul MD-Alert)</u>, a fost notat suplimentar - Acțiunea este în responsabilitatea Ministerului Afacerilor Interne. Termen de realizare – 2026 - 2027. Totodată, la Surse de finanțare posibile a fost specificat: ○ Sa stabilit că, costurile de implementare vor fi acoperite în baza Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare în vederea realizării Proiectului de susținere a managementului riscurilor de dezastre și rezilienței Republicii Moldova (Hotărârea Guvernului nr. 908/2024).
--	--	--

		Expertizare	
Centrul de Armonizare a Legislației Nr. 31/02-126-56 din 10.01.2025	32.	Prin prezenta, Centrul de armonizare a legislației prezintă Declarația de compatibilitate întocmită în baza expertizei proiectului de lege privind comunicațiile electronice, inclus în pct. 37 și 38 din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2024, aprobat prin HG nr. 887/2023, acțiunea 12, 13 și 25 din Capitolul 10. „Societatea informațională și mass-media” al Planului național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024 - 2027, aprobat prin HG nr. 829/2023. DECLARAȚIE DE COMPATIBILITATE În baza expertizei proiectului de lege privind comunicațiile electronice <i>Prezenta Declarație de compatibilitate a fost întocmită de Centrul de armonizare a legislației în baza Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, a HG nr. 657/2009 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea, structurii și efectivului-limită ale Cancelariei de Stat și a HG nr. 1171/2018 cu privire la aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene.</i>	
		II. Evaluarea din perspectiva compatibilității cu Dreptul UE	
		<i>a) Analiza comparativă a transpunerii Directivei (UE) 2018/1972</i> În ceea ce privește transpunerea Directivei (UE) 2018/1972, menționăm cu titlu general că, proiectul național reieșind din obiectul său specific de reglementare și scopul urmărit, asigură transpunerea parțială a actului UE.	
		<i>b) Obiecții privind compatibilitatea actului național cu prevederile Directivei (UE) 2018/1972</i> Analizând proiectul prin prisma Directivei (UE) 2018/1972, constatăm că, acesta nu a asigurat transpunerea unor norme UE, iar Tabelul de concordanță nu conține informații referitoare la motivele netranspunerii sau privind planificarea transpunerii de viitor a acestora, inclusiv, condiționarea implementării acestora de momentul aderării la UE. <u>Astfel, aceste prevederi UE se referă la:</u> - Art. 87 din actul UE în ceea ce privește statutul serviciului universal existent;	Se acceptă parțial. Motivele netranspunerii unor articole din Directiva (UE) 2018/1972 ca fi menționat suplimentar în Tabelul de concordanță la actul juridic UE. Motivele netranspunerii în proiectul de lege: Prin Capitolul XI SERVICIUL UNIVERSAL din Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007 a fost transpusă integral Directiva 2002/22/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7.03.2002 privind serviciul universal și

			drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile electronice de comunicații (Directiva privind serviciul universal). Cu toate ca a existat cadrul juridic necesar, Serviciul universal în comunicații electronice în Republica Moldova, din varii motive, <u>nu a fost implementat.</u> Astfel, art. 87 din actul UE nu poate fi transpus în proiectul de lege, deoarece în Republica Moldova nu există „serviciul universal existent”.
		- Art. 101 din actul UE, care se referă la nivelul de armonizare;	Prevederile art. 101 din actul UE nu au fost transpuse în proiectul de lege, deoarece au fost careva norme obligatorii pentru statele membre, cu termeni concreți de aplicare, care deja au expirat. La fel sunt niște prevederi UE opționale, care nu sunt actuale la moment.
		- Art. 114 din Directiva (UE) 2018/1972, care stabilește obligațiile de difuzare („must carry”).	Art. 114 din Directiva (UE) 2018/1972 nu a fost transpus în proiectul de lege, deoarece obligațiile de difuzare obligatorie a serviciilor media audiovizuale „must carry” de către distribuitorii de servicii media sunt prevăzute în Codul serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018. Totodată, conform art. 75 alin. (4) lit. d) din Codul serviciilor media audiovizuale – Consiliul Audiovizualului elaborează și actualizează lista serviciilor media audiovizuale libere la retransmisiune și a celor „must carry” și o publică pe pagina web oficială a autorității - https://consiliuaudiovizual.md/must-carry/

	<i>c) Obiecții privind tehnica legislativă</i> Art. 47, 65, 66, 75 și 109 din proiectul național operează cu trimiteri directe la o serie de prevederi din acte UE (Regulamentul (UE) nr. 1315/2013, articolul 66 alineatul (1) din Directiva (UE) 2018/1972, articolul 75 alineatul (2) din Directiva (UE) 2018/1972, articolul 12 din Directiva 2002/58/CE). Ținând cont că, potrivit normelor de tehnică legislativă națională, nu sunt admisibile trimiterile directe la actele juridice europene, trimiterea fie se va exclude, fie se va face la prevederile actelor normative naționale care au asigurat transpunerea actelor UE sus enunțate.	Se acceptă În toate articolele menționate trimiterile directe la actele juridice europene au fost excluse.
	2. Regulamentul delegat (UE) 2021/654 stabilește un tarif maxim unic la nivelul Uniunii de terminare a apelurilor de voce în rețelele mobile și un tarif maxim unic la nivelul Uniunii de terminare a apelurilor de voce în rețelele fixe care trebuie percepute de furnizorii de servicii cu ridicata de terminare a apelurilor de voce pentru furnizarea de servicii de terminare a apelurilor de voce în rețelele mobile și fixe.	
	<i>a) Analiza comparativă a transunerii Regulamentului delegat (UE) 2021/654</i> În ceea ce privește transpunerea Regulamentului delegat (UE) 2021/654, menționăm cu titlu general că, proiectul național reieșind din obiectul său specific de reglementare și scopul urmărit, asigură transpunerea parțială a actului UE.	
	<i>b) Obiecții privind compatibilitatea actului național cu prevederile Regulamentului delegat (UE) 2021/654</i> Analizând proiectul prin prisma Regulamentului delegat (UE) 2021/654, constatăm că, acesta nu a asigurat transpunerea unor norme UE obligatorii, iar Tabelul de concordanță face trimiteri eronate la articole din proiectul național care ar asigura preluarea acestora reglementări. Astfel, aceste prevederi UE se referă la: - art. 4 (1) - tariful maxim unic la nivelul Uniunii de terminare a apelurilor de voce în rețelele mobile este de 0,2 eurocenți pe minut; - art. 5 (1) - tariful maxim unic la nivelul Uniunii de terminare a apelurilor de voce în rețelele fixe este de 0,07 eurocenți pe minut.	Nu se acceptă Prevederile Articolului 4 din Regulamentul delegat (UE) 2021/654 a stabilit un tariful maxim unic la nivelul Uniunii Europene de terminare a apelurilor de voce în rețelele mobile și fixe, pentru o perioadă limitată de timp (anii 2021-2023). Considerăm ca astfel de plafoane concrete, ca tariful maxim de 0,2 eurocenți pe minut (apeluri voce în rețelele mobile) și 0,07 eurocenți pe minut (apelurivoce în rețelele fixe) nu pot fi incluse în proiectul de lege, deoarece sunt niște tarife temporare care pot varia pe parcursul anilor. Tarife maxime concrete pentru terminarea apelurilor vor fi stabilite în actele de reglementare a Agenției, odata cu

			implementarea Legii privind reglementarea tarifelor de roaming cu statele membre ale Uniunii Europene, care este în curs de promovare.
		3. Directiva 2002/58/CE stabilește norme pentru a asigura securitatea în cadrul prelucrării de date cu caracter personal, notificarea încălcării securității datelor cu caracter personal și confidențialitatea comunicațiilor. De asemenea, directiva interzice comunicațiile nesolicitate pentru care utilizatorul nu și-a dat acordul.	
		<i>a) Analiza comparativă a transpunerii Directivei 2002/58/CE</i> În ceea ce privește transpunerea Directivei 2002/58/CE, apreciem că, proiectul național transpune parțial dispozițiile actului UE.	
		<i>b) Obiecții privind compatibilitatea actului național cu prevederile Directivei 2002/58/CE</i> Dispozițiile art. 15a „Punerea în aplicare și executarea” ale actului UE nu au fost transpuse în proiectul național și nu se regăsesc în legislația națională în vigoare, iar Tabelul de concordanță nu conține informații referitoare la motivele netranspunerii.	Se acceptă. Dispozițiile art. 15a sunt transpuse în articolele 74 ¹ - 74 ³ din Codul Contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008.
		4. Directiva 2008/63/CE vizează deschiderea pieței echipamentelor terminale pentru telecomunicații pentru concurență precum și îmbunătățește informațiile disponibile consumatorilor privind diferitele echipamente pentru a permite utilizatorilor să beneficieze de progresul tehnologic și să aleagă în cunoștință de cauză în calitate de consumatori.	
		<i>a) Analiza comparativă a transpunerii Directivei 2008/63/CE</i> În ceea ce privește transpunerea Directivei 2008/63/CE, apreciem că, proiectul național transpune parțial dispozițiile actului UE.	

	<i>b) Obiecții privind compatibilitatea actului național cu prevederile Directivei 2008/63/CE</i> Proiectul național nu a asigurat transpunerea Anexei I din actul UE, care se referă la modelul planului de raport ce trebuie furnizat Comisiei de către statele membre, iar Tabelul de concordanță califică aceste prevederi ca „Norme adresate instituțiilor Uniunii Europene”. Astfel, se impune examinarea suplimentară în vederea transpunerii acestei prevederi reieșind din considerentul că art. 7 din actul UE a fost preluat de proiectul național, care obligă statele membre să furnizeze Comisiei, la fiecare sfârșit de an, un raport care să permită acesteia monitorizarea respectării dispozițiilor articolelor 2, 3, 4 și 6 din Directiva 2008/63/CE în care se face trimitere directă la Anexa I.	Se acceptă. Anexei I din Directiva 2008/63/CE a fost inclusă în Anexa nr. 12 din proiectul de lege. Art. 111 alin. (8) din proiectul de lege face referința la anexa nr. 12.
	5. Regulamentul (UE) 2021/1232 stabilește norme temporare și limitate în mod strict de derogare de la anumite obligații prevăzute în Directiva 2002/58/CE, cu unicul scop de a le permite furnizorilor anumitor servicii de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere (denumiți în continuare „furnizori”) să utilizeze, fără a aduce atingere Regulamentului (UE) 2016/679, tehnologii specifice pentru prelucrarea datelor cu caracter personal și a altor date în măsura strict necesară pentru detectarea abuzului sexual online asupra copiilor, pentru raportarea acestuia și pentru eliminarea materialelor online care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor din serviciile lor.	
	<i>a) Analiza comparativă a transpunerii Regulamentului 2021/1232</i> În ceea ce privește transpunerea Regulamentului (UE) 2021/1232, menționăm cu titlu general că, proiectul național reieșind din obiectul său specific de reglementare și scopul urmărit, asigură transpunerea actului UE.	
	6. Directiva 2002/77/CE se referă la „serviciile de comunicații electronice” și la „rețelele de comunicații electronice”. Actul UE elimină capacitatea statelor membre ale Uniunii Europene de a acorda sau de a menține drepturi exclusive sau speciale pentru o companie de a furniza rețele de comunicații electronice sau servicii accesibile publicului.	
	<i>a) Analiza comparativă a transpunerii Directivei 2002/77/CE</i> În ceea ce privește transpunerea Directivei 2002/77/CE, menționăm cu titlu general că, proiectul național reieșind din obiectul său specific de reglementare și scopul urmărit, asigură transpunerea actului UE.	
	7. Directiva 98/84/CE vizează protejarea serviciilor electronice cu plată împotriva pirateriei, având ca obiectiv protecția juridică a serviciilor cu acces condiționat (adică acces în schimbul unui abonament).	
	<i>a) Analiza comparativă a transpunerii Directivei 98/84/CE</i>	

	În ceea ce privește transpunerea Directivei 98/84/CE, menționăm cu titlu general că, proiectul național reieșind din obiectul său specific de reglementare și scopul urmărit, asigură transpunerea parțială a actului UE, conform celor descrise mai jos.	
	<i>b) Obiecții privind compatibilitatea actului național cu prevederile Directivei 98/84/CE</i> O serie de prevederi din actul UE nu au fost transpuse de proiectul național, după cum urmează: art. 2 (d) - definiția „servicii conexe”; art. 3 (1) și art. 4, care interzic pe teritoriul fiecărui stat membru activităților ilicite, art. 5 - sancțiuni și mijloace de drept. Potrivit Tabelului de concordanță, aceste norme vor fi transpuse prin proiectul de lege pentru modificarea Codului Contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008	Se acceptă parțial. Prevederile art. 2 (d) din actul UE a fost transpusă în art. 111 alin. (11). Prevederile art. 3 (1) și art. 4 din actul UE au fost transpuse parțial în art. 111 alin. (9) și (10). Aceste norme sunt prevederi UE netranspuse, urmează a fi transpuse prin proiectul de lege pentru modificarea Codului Contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, la care MDDE a înaintat propuneri.
	8. Regulamentul (UE) 2015/2120 introduce norme pentru a garanta un tratament egal și nediscriminatoriu al traficului pe internet (neutralitatea rețelei) între statele membre ale UE. De asemenea, acesta stabilește norme comune pentru a se asigura că consumatorilor nu li se percep prețuri excesive pentru efectuarea de comunicații interpersonale bazate pe numere din statul membru al furnizorului lor național către orice număr fix sau mobil dintr-un alt stat membru, și stabilește tarife cu amănuntul pentru comunicațiile intra-UE reglementate.	
	<i>a) Analiza comparativă a transunerii Regulamentului (UE) 2015/2120</i> În ceea ce privește transpunerea Regulamentului (UE) 2015/2120, menționăm cu titlu general că, proiectul național reieșind din obiectul său specific de reglementare și scopul urmărit, asigură transpunerea parțială a actului UE.	
	<i>b) Obiecții privind compatibilitatea actului național cu prevederile Regulamentului (UE) 2015/2120</i> Prevederile art. 6 din actul UE care se referă la sancțiuni nu au fost transpuse de proiectul național, iar potrivit Tabelului de concordanță, aceste norme vor fi transpuse prin proiectul de lege pentru modificarea Codului Contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008.	Se acceptă. Dispozițiile art. 6 sunt transpuse în articolul 250² din Codul Contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008. Tabelul de concordanță a fost completat corespunzător.

	9. Regulamentul delegat (UE) 2023/444 stabilește măsuri pentru a asigura accesul efectiv la serviciile de urgență prin intermediul comunicațiilor de urgență în materie de soluții privind informațiile de localizare a apelantului, de acces pentru utilizatorii finali cu dizabilități și de rutare către cel mai adecvat PSAP.	
	<i>a) Analiza comparativă a transpunerii dispozițiilor Regulamentului delegat (UE) 2023/444</i> În ceea ce privește transpunerea Regulamentului delegat (UE) 2023/444, menționăm cu titlu general că, proiectul național reieșind din obiectul său specific de reglementare și scopul urmărit, asigură transpunerea parțială a actului UE.	
	<i>c) Obiecții privind compatibilitatea actului național cu prevederile Regulamentului delegat (UE) 2023/444</i> Au fost identificate o serie de prevederi UE, care nu sunt transpuse de proiectul național și nici în alt național în vigoare, iar Tabelul de concordanță nu conține argumente/motive suficiente (cu inserarea trimiterilor, mențiunilor relevante) ale transpunerii incomplete/parțiale sau a nepreluării acestor norme. Astfel, se impune transpunerea obligatorie a: 1. art. 1, care se referă la obiectul și domeniul de aplicare al actului UE;	Se acceptă A fost completat alineaul (2) din articolul 106. În mod corespunzător a fost completat și tabelul de concordanță.
	2. art. 6 din actul UE, în ceea ce privește rutarea către cel mai adecvat centru de preluare a apelurilor de urgență;	Se acceptă. Aceste norme sunt prevederi UE neaplicabile, nu putem transpune integral noțiunea de „cel mai adecvat centru de preluare a apelurilor de urgență”, deoarece preluarea apelurilor de urgență pe teritoriul Republicii Moldova se realizează de cele două centre de apeluri de urgență ale Serviciului 112, nefiind repartizate zonal sau după un anumit tip de apeluri de urgență. În mod corespunzător a fost completat și tabelul de concordanță.
	3. Art. 7 (1) din actul UE, în ceea ce privește raportarea periodică către Comisie cu privire la performanța rutării către cel mai adecvat PSAP.	Se acceptă. A fost completat alineaul (19) din articolul 106. În mod corespunzător a fost completat și tabelul de concordanță.

	III. Respectarea mecanismului de armonizare a) <i>Obiecții privind clauza de armonizare</i> Reieșind din constatările expertizei de compatibilitate referitoare la transpunerea actelor UE menționate supra, clauza de armonizare a proiectului de lege, urmează a fi expusă în următoarea redacție: ”Prezenta Lege: - transpune parțial Directiva (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice (reformare) (Text cu relevanță pentru SEE, CELEX: 32018L1972, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 321 din 17 decembrie 2018, așa cum a fost modificată ultima oară prin Directiva (UE) 2022/2555 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022; - transpune art. 1 (1), (4) și (5), art. 2 (1) (a) și (b) și art. 3 din Regulamentul delegat (UE) 2021/654 al Comisiei din 18 decembrie 2020 de completare a Directivei (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului prin stabilirea unui tarif maxim unic la nivelul Uniunii de terminare a apelurilor de voce în rețelele mobile și a unui tarif maxim unic la nivelul Uniunii de terminare a apelurilor de voce în rețelele fixe (Text cu relevanță pentru SEE), CELEX: 32021R0654, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 137 din 22 aprilie 2018; - transpune parțial Directiva 2002/58/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 iulie 2002 privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice (Directiva asupra confidențialității și comunicațiilor electronice), CELEX: 32002L0058, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 201 din 31 iulie 2002, așa cum a fost modificată ultima oară prin Directiva 2009/136/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009; - transpune parțial Directiva 2008/63/CE a Comisiei din 20 iunie 2008 privind concurența pe piețele echipamentelor terminale pentru telecomunicații (versiune codificată) (Text cu relevanță pentru SEE), CELEX: 32008L0063, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 162 din 21 iunie 2008; - transpune Regulamentul (UE) 2021/1232 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iulie 2021 privind o derogare temporară de la anumite dispoziții ale Directivei 2002/58/CE în ceea ce privește utilizarea tehnologiilor de către furnizorii de servicii de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere pentru prelucrarea datelor cu caracter personal și a altor date în scopul combaterii abuzului sexual online asupra copiilor (Text cu relevanță pentru SEE)Text cu relevanță pentru SEE, CELEX: 32021R1232, publicat în	Se acceptă. Clauza de armonizare a proiectului de lege a fost expusă în redacția propusă.
--	---	--

	Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 74 din 30 iulie 2021, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul (UE) 2024/1307 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024; - transpune Directiva 2002/77/CE a Comisiei din 16 septembrie 2002 privind concurența pe piețele de rețele și servicii de comunicații electronice (Text cu relevanță pentru SEE), CELEX: 32002L0077, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 249 din 17 septembrie 2002; - transpune art. 2 (a), (b), (c), (e) și (f), art. 3 (2) din Directiva 98/84/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 noiembrie 1998 privind protecția juridică a serviciilor cu acces condiționat sau întemeiate pe aceste servicii, CELEX: 31998L0084, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 320 din 28 noiembrie 1998; - transpune parțial Regulamentul (UE) 2015/2120 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2015 de stabilire a unor măsuri privind accesul la internetul deschis și tarifele cu amănuntul pentru comunicațiile în interiorul UE reglementate și de modificare a Directivei 2002/22/CE și a Regulamentului (UE) nr. 531/2012 (Text cu relevanță pentru SEE), CELEX: 32015R2120, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 310 din 21 noiembrie 2015, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul (UE) 2024/1309 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024; - transpune parțial Regulamentul delegat (UE) 2023/444 al Comisiei din 16 decembrie 2022 de completare a Directivei (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului cu măsuri de asigurare a accesului efectiv la serviciile de urgență prin intermediul comunicațiilor de urgență către numărul european unic pentru apeluri de urgență „112” (Text cu relevanță pentru SEE), CELEX: 32023R0444, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 65 din 2 martie 2023”.	
	<i>b) Obiecții privind Tabelul de concordanță</i> Tabelul de concordanță la Directiva (UE) 2018/1972 Tabelul de concordanță al Directivei (UE) 2018/1972 nu corespunde în totalitate cerințelor legale înaintate pentru acesta. În acest sens, se impune actualizarea lui în conformitate cu cerințele stabilite de Anexa 2 la HG nr.1171/2018. Astfel, acesta va fi modificat, după cum urmează: - la compartimentul 3 se va modifica gradul general de compatibilitate, astfel calificativul „compatibil” va fi substituit cu „parțial compatibil”; - - compartimentul 8 urmează a fi revizuit în totalitate, or gradele de compatibilitate dintre prevederile actului juridic european care se transpune și	Se acceptă. Tabelul de concordanță a fost modificat conform obiecțiilor.

	prevederile corespondente ale proiectului de act normativ utilizează eronat calificativele de compatibilitate stabilite în pct. 42 din Regulament. Așadar, potrivit pct. 42 din Regulament, tabelul de concordanță utilizează următoarele calificative de apreciere a gradului de compatibilitate: 1) compatibil – prevederile proiectului actului normativ național transpun în totalitate prevederile actului Uniunii Europene și sunt conforme cu scopul și principiile actului Uniunii Europene; 2) parțial compatibil – prevederile proiectului actului normativ național transpun prevederile actului Uniunii Europene, însă: a) nu în totalitate, iar prevederile actului Uniunii Europene netranspuse nu sunt fundamentale; b) prevederile actului Uniunii Europene fac referință la alte acte ale Uniunii Europene ce nu au fost transpuse sau au fost transpuse parțial de proiectul normativ sau de legislația națională în vigoare; 3) incompatibil – prevederile proiectului actului normativ național nu sunt în conformitate nici cu prevederile actului juridic european, nici cu scopul și principiile care rezultă din aceste prevederi sau contravin acestuia; 4) prevederi UE neaplicabile – prevederile actului juridic european nu pot fi transpuse motivat de Republica Moldova în general sau până la aderarea la Uniunea Europeană ori se referă la activitatea Comisiei Europene sau a altor agenții europene, ori sunt prevederi generale care nu sunt supuse procedurii de transpunere referitoare la intrarea în vigoare, transpunerea și aplicarea actului UE etc. 5) prevederi UE netranspuse – prevederi fundamentale și obligatorii ale actului juridic european care nu sunt transpuse de proiectul de act normativ, dar urmează a fi transpuse obligatoriu printr-un alt proiect de act normativ național și/sau sunt transpuse deja de alte acte normative naționale. În cazul în care anumite prevederi ale actului UE sunt transpuse în alte acte normative naționale, se menționează expres actul normativ în cauză, se indică elementele structurale ale acestuia și se transcrie textul acestora; 6) prevederi UE opționale – prevederi ale actului juridic european care lasă la discreția autorului selectarea unei opțiuni de reglementare din mai multe opțiuni oferite, cu transpunerea completă a acesteia, sau neimplementarea motivată a singurei opțiuni formulate.	
	Tabelul de concordanță la Regulamentul delegat (UE) 2021/654 Tabelul de concordanță al Regulamentului delegat (UE) 2021/654 nu corespunde în totalitate cerințelor legale înaintate pentru acesta. În acest sens, se impune actualizarea lui în conformitate cu condițiile stabilite de Anexa 2 la HG nr.1171/2018. Astfel, acesta va fi modificat, după cum urmează:	Se acceptă. Tabelul de concordanță a fost modificat conform obiecțiilor.

	- la compartimentul 3 se va modifica gradul general de compatibilitate, astfel calificativul „compatibil” va fi substituit cu „parțial compatibil”; - compartimentul 9 al Tabelului de concordanță va fi completat cu explicațiile și motivele care stau la baza netranspunerii sau transpunerii parțiale a prevederilor actului UE, fiind inserate trimiteri, mențiuni relevante ce menționează diferențele dintre prevederile Regulamentului delegat (UE) 2021/654 și prevederile proiectului de act normativ național;	
	Tabelul de concordanță la Directiva 2002/58/CE Tabelul de concordanță al Directivei 2002/58/CE nu corespunde în totalitate cerințelor legale înaintate pentru acesta. În acest sens, se impune actualizarea lui în conformitate cu condițiile stabilite de Anexa 2 la HG nr.1171/2018. Astfel, acesta va fi modificat, după cum urmează: - la compartimentul 3 se va modifica gradul general de compatibilitate, astfel calificativul „compatibil” va fi substituit cu „parțial compatibil”; - compartimentul 9 al Tabelului de concordanță va fi completat cu explicațiile și motivele care stau la baza netranspunerii art. 15a din actul UE, fiind inserate trimiteri, mențiuni relevante ce menționează diferențele dintre prevederile Directivei 2002/58/CE și prevederile proiectului de act normativ național;	Se acceptă. Tabelul de concordanță a fost modificat conform obiecțiilor.
	Tabelul de concordanță la Directiva 2008/63/CE Tabelul de concordanță al Directivei 2008/63/CE nu corespunde în totalitate cerințelor legale înaintate pentru acesta. În acest sens, se impune actualizarea lui în conformitate cu condițiile stabilite de Anexa 2 la HG nr.1171/2018. Astfel, acesta va fi modificat, după cum urmează: - la compartimentul 3 se va modifica gradul general de compatibilitate, astfel calificativul „compatibil” va fi substituit cu „parțial compatibil”; - compartimentul 9 al Tabelului de concordanță va fi completat cu explicațiile și motivele care stau la baza netranspunerii Anexei I din actului UE, fiind inserate trimiteri, mențiuni relevante ce menționează diferențele dintre prevederile Directivei 2008/63/CE și prevederile proiectului de act normativ național.	Se acceptă. Tabelul de concordanță a fost modificat conform obiecțiilor.
	Tabelul de concordanță la Regulamentul delegat (UE) 2023/444 Tabelul de concordanță al Regulamentului delegat (UE) 2023/444 nu corespunde în totalitate cerințelor legale înaintate pentru acesta. În acest sens, se impune actualizarea lui în conformitate cu condițiile stabilite de Anexa 2 la HG nr.1171/2018. Astfel, acesta va fi modificat, după cum urmează: - la compartimentul 3 se va modifica gradul general de compatibilitate, astfel calificativul „compatibil” va fi substituit cu „parțial compatibil”;	Se acceptă. Tabelul de concordanță a fost modificat conform obiecțiilor.

		- compartimentul 9 al Tabelului de concordanță va fi completat cu explicațiile și motivele care stau la baza netranspunerii art. 6 și art. 7 (1) din actul UE, fiind inserate trimiteri, mențiuni relevante ce menționează diferențele dintre prevederile Regulamentului delegat (UE) 2023/444 și prevederile proiectului de act normativ național;	
		IV. Concluzii Ca urmare a expertizei de compatibilitate realizate, în procesul de definitivare a proiectului național, se va asigura revizuirea proiectului și documentelor anexate prin prisma obiecțiilor și propunerilor enunțate în prezenta Declarație de compatibilitate. <i>Facem mențiunea că analiza Centrului de armonizare a legislației nu are în vedere elementele de oportunitate ale soluțiilor juridice incluse în proiectul de act normativ, ci se referă strict la conformitatea acestora cu Dreptul UE aplicabil și obligațiile juridice asumate în lumina Acordului de Asociere RM – UE.</i>	
GRUPUL DE LUCRU AL COMISIEI DE STAT PENTRU REGLEMENTAREA ACTIVITĂȚII DE ÎNTREPRINZĂTOR Nr. 38-78-14005 din 19.12.2024	33.	Prezentul aviz este acordat în temeiul art.32 alin.(2 ²) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, în conformitate cu prevederile Legii nr.235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, art.3 alin.(2), art.27 ¹ , anexa nr.1 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, Hotărârii Guvernului nr.1429/2008 privind revizuirea și optimizarea cadrului normativ de reglementare a activității de întreprinzător și Hotărârii Guvernului nr.574/2024 cu privire la aprobarea Metodologiei de analiză a impactului de reglementare.	
		Decizia Grupului de lucru în privința proiectului de act normativ și notei de fundamentare: Se susține cu obiecții și recomandări proiectul de act normativ și nota de fundamentare.	
		Evaluarea proiectului de act normativ. Concluzia: Proiectul conține prevederi contradictorii cu principiile de reglementare a activității de întreprinzător și alte principii fundamentale de legiferare.	
		Comentarii, recomandări: Proiectul este elaborat în procesul de armonizare, ceea ce presupune că preluarea limbajului din Directiva UE poate rezulta în norme vagi și incerte sau norme necorelate cu sistemul juridic și instituțional autohton. De foarte multe ori, termenul „statul membru” din Directivă se substituie cu „Agenția”, astfel în mod abuziv și disproporționat Agenției i se acordă drepturi aferente legislativului, executivului și instanțelor de judecată. Ceea ce reprezintă o încălcare gravă a principiului separării puterilor în stat și	Se acceptă. Textul prevederilor respective a fost modificat esențial.

	supremației legii, luând în calcul că Agenția nu este decât o autoritatea cu funcții de implementare și punere în aplicare a legii. Autorii confundă funcția de reglementare a conduitei persoanelor supravegheate (care are scopul reglementării pieței și protecției consumatorilor) cu funcția de elaborare de politici și legiferare. În acest sens Agenția este justificată să aprobe reglementări ce vizează punerea în aplicare a drepturilor și obligațiilor stabilite de lege (ex. stabilirea unor cerințe tehnice pentru prestatorii de servicii, detalierea unor proceduri, limita cărora este prevăzută de lege ș.a.) dar nicidecum nu poate să-și acorde sie însuși drepturi și obligații și, cu atât mai mult, să stabilească drepturi și obligații noi, peste limitele prevăzute expres de lege. Astfel considerăm ca și grave încălcări ale normelor constituționale, inclusiv contrare principiului fundamental din Legea nr.98/2012 privind separarea atribuțiilor de elaborarea de politici de cele de implementare de politici, prevederi de genul „și alte drepturi/obligații stabilite în reglementări, aprobate de Agenție” sau prevederile de la art.23, 24 din proiect prin care se subînțelege că Agenția are posibilitate de a limita sau modifica drepturile sau obligațiile furnizorilor, prin deviere de la lege. Deși din Directivă (art.18) înțelesul este altul, că statul membru în raport cu prevederile Directivei, în mod temporar (prin legea națională) poate prevedea unele limitări de drepturi sau obligații. În aceeași ordine de idei, în special atestăm că prezintă și conflict evident de interes, atribuțiile pentru Agenție de a reglementa (efectiv suplimenta legea) cu proceduri, drepturi și obligații în domeniul controlului de stat, reglementarea și aprobarea mărimii plăților pentru resurse limitate (frecvențe, resurse de numerotare) și pentru taxe de reglementare, precum și reglementarea sistemului sancționatoriu și de măsuri restrictive (corective) pe care urmează să-l aplice Agenția. Nu în ultimul rând, acordarea posibilității de reglementare a acestor aspecte de către Agenție, va duce într-o măsură mai mare sau mai mică spre încălcarea principiului previzibilității reglementării activității de întreprinzător.	
	În privința activității de control de stat, în mare parte la art.7 din proiect, se atestă un șir de norme contradictorii cu principiile de reglementare a controlului de stat, în special: - De principiu normele propuse privind controlul de stat, în special derogările exprese de la Legea nr.131/2012, nu au nici o fundamentare, sunt promovate fără argumentare în nota de fundamentare, astfel fiind încălcat principiul obligativității analizei de impact și, corespunzător nu este demonstrată oportunitatea acestora;	Se acceptă parțial. Prevederile au fost reformulate urmare a ședințelor cu furnizorii de comunicații electronice. Potrivit art. 7 alin. (1) din Codul european al comunicațiilor electronice, aprobat prin Directiva (UE) 2018/1972 din 11 decembrie 2018, conducătorul unei autorități naționale

			de reglementare sau, după caz, membrii organismului colectiv care îndeplinește această funcție în cadrul unei autorități naționale de reglementare ori supleanții acestora sunt numiți pentru un mandat de cel puțin trei ani, din rândul unor persoane cu autoritate și experiență profesională recunoscute, pe bază de merit, competențe, cunoștinței experiență și în urma unei proceduri de selecție deschise și transparente. Statele membre asigură continuitatea procesului de luare a deciziilor. Subsecvent, considerentul (38) din Directiva (UE) 2018/1972 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice, statuează că este necesar să se întărească și mai mult independența autorităților naționale de reglementare pentru a se asigura faptul că conducătorii și membrii acestora nu sunt influențați de presiuni externe, prin impunerea unor calificări minime pentru numire și o durată minimă a mandatului lor.
		- Însăși acordarea atribuției pentru Agenție de a-și reglementa procedura de control, drepturile și atribuțiile acesteia și a persoanelor controlate, ceea ce nu doar că este conflict vădit de interese, dar și contravine în mod expres cu prevederile Legii nr.131/2012 care prevede că, dacă este cazul, în privința controlului efectuat de ANRECTI legea sectorială poate reglementa elemente procedurale în mod distinct, cu derogări de la Legea nr.131/2012. Astfel, dacă și există o argumentare despre necesitatea devierii de la Legea nr.131/2012, reglementarea alternativă trebuie integral să se regăsească la nivel de lege și nu poate fi delegată Guvernului sau, cu atât mai mult, însăși organului de control.	Se acceptă parțial. Proiectul a fost modificat. În procedură au fost prevăzute doar derogări restrânse de la Legea nr. 131/2012.
		- La alin.(11) lit.b) și c), prin impunerea agentului economic să acorde spațiu și asigurare copii necesare ale documentelor ș.a. acte, se încalcă principiul conform căruia cheltuielile de control se acoperă integral din contul organului de control (bugetului public). În privința reglementării a modului de stabilire și aprobare a tarifelor și plăților impuse agenților economici (art.7, 14, 21, 93 ș.a.) se atestă o serie de	Se acceptă parțial. Prevederile au fost reformulate urmare a ședintelor cu furizorii de comunicații electronice.

		discordanțe cu principiile de reglementare a activității de întreprinzător și altor principii fundamentale: - Se propune perpetuarea/menținerea dreptului pentru Guvern de a aproba mărimea cuantumului taxei de licență pentru utilizarea frecvențelor radio, ceea ce este contrar prevederilor Legii nr.160/2011 și Legii nr.98/2012 care stabilesc expres că taxele pentru licență și cuantumul acestora (inclusiv plățile indirecte) se prevăd expres de lege;	
		- Concentrarea drepturilor de reglementare a tarifelor pentru plățile de utilizare a frecvențelor și utilizare a resurselor de numerotare (precum și a stabilirii unor cerințe speciale pentru licențe) este contradictorie cu o serie de principii, odată ce astfel de plăți necesită a fi aprobate doar prin lege. Luând în calcul că plățile pentru utilizarea frecvențelor și resurselor de numerotare sunt în esență taxe pentru utilizarea resurselor limitate ale statului, atunci și în acest caz acestea trebuie să fie stabilite expres în lege, după modelul taxelor pentru resurse naturale prevăzute în Codul fiscal (titlul VIII), în concordanță cu prevederile Constituției la art.58 și 132.	Nu se acceptă. Normele prevăzute sunt compatibile cu practica statelor UE. Art. 44 alin (4) din proiectul supus consultărilor publice prevede „Cuantumul taxei de licență în cazul procedurii de selecție comparativă, respectiv valoarea minimală (prețul de rezervă) a acesteia în cazul procedurii de selecție competitivă, precum și condițiile privind efectuarea plății vor fi stabilite, pentru fiecare caz în parte, prin hotărâre a Guvernului Nu se acceptă. Această propunere contravine prevederilor din Directiva (UE) 2018/1972: Recitalul (99) prevede expres „statele membre ar trebui să poată acorda autorității competente pentru emiterea respectivei autorizări dreptul de a impune o taxă în scopul de a asigura utilizarea optimă a resurselor respective, în conformitate cu procedurile prevăzute în prezenta directivă”; Recitalul (100) prevede „Pentru a se asigura o utilizare optimă a resurselor, taxele ar trebui să reflecte situația economică și tehnică a pieței în cauză, precum și orice alt factor semnificativ care determină valoarea acestora”. Astfel, stabilirea acestor tarife în lege va crea impediment pentru piață de a lua noi frecvențe de care furnizorii au nevoie, pentru evitarea creșterii costurilor. Agenția, însă, poate flexibil ajusta tarifele în vederea reducerii acestora, proporțional creșterii cererii pentru spectru.

	- În aceeași ordine de idei, pe lângă faptul că se acordă discreție maximă Agenției de a stabili mărimea plăților indicate mai sus, și mai grav este că în proiect nu se prevede un oarecare plafon pentru taxele de reglementare, care în prezent (în Legea nr.241/2007) este stabilit la 0,3% din veniturile agenților economici. Lipsa unui plafon și drepturile de reglementare acordate, creează riscuri iminente de abuz din partea Agenției. - Nu în ultimul rând atenționăm că aceste norme nu sunt susținute și argumentate în nota de fundamentare. Ori la baza acestor devieri de la/încălări de principii, necesită să stea raționamente bine argumentate, expunerea circumstanțelor care au impus astfel de abordări contradictorii și o analiză de riscuri cu maxime detalii, în baza căreia ar fi evident că astfel de drepturi și atribuții nu vor duce la abuzuri din partea regulatorului. În privința modului de reglementare a actelor permissive, atestăm următoarele contradicții cu principiile de reglementare: - Cu toate că autorii implementează mecanismul autorizării generale în baza notificării, acesta nu este racordat cu abordarea stabilită de Directivă și în esență este autorizare clasică, odată ce implică un proces deliberativ și de luare de decizii din partea agenției cu eliberarea unei declarații (care confirmă notificarea și atestă dreptul agentului economic, deși Directiva în mod expres indică că astfel de declarații nu trebuie să condiționeze nicicum drepturile furnizorilor). Notificarea în sine este în esență o procedură de raportare, de transmitere oficială a unor informații, fără implicări permissive, proceduri de deliberare din partea unei autorități sau o oarecare conotație de „autorizare”. Notificarea presupune doar transmiterea și preluarea mecanică a unor informații prestabilite ca și formă și conținut cu prelucrarea și înregistrarea acestora ulterioară. Prin acordarea dreptului agenției de a refuza notificarea și de a o atesta în baza unei declarații, notificarea în esență devine cerere pentru un act permisiv. Însăși faptul că la art.19 se prevede survenirea aprobării tacite, atestă faptul că există o procedură clară de „aprobare” (în 7 zile). Pentru ca notificarea propusă să fie una validă, nu trebuie să existe nici un fel de proces deliberativ, în mod automatizat și necondiționat trebuie să fie emisă un certificat confirmativ la momentul depunerii notificării. Totodată, dacă se constată că notificare nu conține toate datele necesare (care sunt strict reglementate de lege) atunci în virtutea legii se va considera că	Se acceptă. Plafonul a fost restabilit, în art. 21 alin (3) - Cuantumul plăților de reglementare și monitorizare se stabilește în baza estimării volumului veniturilor provenite din activitățile din domeniul comunicațiilor electronice, <u>în mărime de până la 0,3 la sută din volumul venitului estimat.</u> Se acceptă parțial. Prevederile au fost reformulate urmare a ședințelor cu furizorii de comunicații electronice. Nu se acceptă. Prevederile au fost reformulate urmare a ședințelor cu furizorii de comunicații electronice. Declarația este un act confirmativ eliberat de Agenție noului furnizor, pentru a-și putea legitima statutul său de furnizor de rețele/servicii de comunicații electronice în raport cu alte autorități, alți furnizori, producători de echipamente, acționari, bănci etc. Aceasta nu e un act permisiv în sens că nu este necesară vreo decizie a Agenției pentru ca persoana care a notificat-o să poată începe activitatea. Asemenea prevederi sunt similare cu cadrul actual (Legea nr.241/2007, art.25), iar Agenția emite actualmente aceste declarații în mod automat la primirea unei notificări, excepție făcând cazurile de informație deficitară. Mecanismul actual funcționează stabil, noilor furnizori nefiindu-le cerute alte informații decât cele prevăzute de Formularul notificării.
--	---	---

		notificarea a fost nulă din start, fapt despre care Agenția ar trebui să aibă obligația să anunțe operatorul într-o perioadă limitată de timp de la data notificării. Dacă informațiile prezentate nu sunt suficient de complete, atunci notificarea va fi validă însă Agenția are dreptul să solicite în termeni restrânși completările necesare. În lipsa acestor elemente, ceea ce se propune în proiect (și ceea ce este în prezent reglementat în Legea nr.241/2007) nu este notificare și nu corespunde cu prevederile Directivei care se transpune.	<u>E de notat, că mecanismul dat e o transpunere a prevederilor Directivei 2018/1972.</u> Art. 1 alin. (3) al Legii nr. 131/2012 prevede că dispozițiile legii nr. 131/2012 se aplică în măsura în care nu contravin prevederilor legislației în vigoare privind activitatea de control și supraveghere a autorităților publice centrale de reglementare – a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, Agenției Naționale pentru Reglementare în comunicații Electronice și Tehnologia Informației, Consiliului Concurenței, Consiliului Audiovizualului, Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal – în limita domeniilor de activitate ale acestora. Organele de control, indicate în art. 1 alin. (3) din Legea nr. 131/2012 (pct. 2 din lista la anexă din lege), în cadrul sistemului instituțional al administrației publice centrale, dețin statut de autorități publice autonome față de Guvern. Totodată, potrivit cerințelor art. 3 alin. (3), art. 27 alin. (1)-(2), art. 28 alin. (2) și art. 30 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 100/2017, se dispune că autorul proiectului urmează să asigure compatibilitatea legislației naționale (soluțiile propuse) cu legislația Uniunii Europene (să fie în concordanță cu legislația UE). În cazul domeniului comunicațiilor electronice, Codul european al comunicațiilor electronice prevede (art. 6, 8 și 9), că statele trebuie să garanteze independența ANR-urilor pentru ca acestea să își poată exercita competențele în mod imparțial și transparent, precum și în timp util.
--	--	---	--

			Articolul 8 alin. (1) din Codul european al comunicațiilor electronice, aprobat prin Directiva (UE) 2018/1972, prevede că autoritățile naționale de reglementare acționează în mod independent și obiectiv, inclusiv la conceperea procedurilor interne și organizarea personalului, își desfășoară activitatea într-un mod transparent și responsabil, în conformitate cu dreptul Uniunii, și nu solicită și nici nu primesc instrucțiuni de la niciun alt organism în legătură cu îndeplinirea sarcinilor care le sunt atribuite în temeiul dreptului intern care transpune dreptul Uniunii. Considerentul (34) din Directiva (UE) 2018/1972 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice, stabilește că în conformitate cu principiul separării funcțiilor de reglementare de cele operaționale, statele membre ar trebui să garanteze independența autorității naționale de reglementare și a altor autorități competente în vederea asigurării imparțialității deciziilor lor. Această cerință de independență nu aduce atingere autonomiei instituționale, nici obligațiilor constituționale ale statelor membre sau principiului neutralității în raport cu regimul proprietății din statele membre, prevăzut la articolul 345 din TFUE. Autoritățile naționale de reglementare și alte autorități competente ar trebui să beneficieze de toate resursele necesare, în termeni de personal, expertiză și mijloace financiare, pentru a-și îndeplini sarcinile. Organele de control, indicate în art. 1 alin. (3) din Legea nr. 131/2012 (pct. 2 din lista la anexă din lege), în cadrul sistemului
--	--	--	--

			instituțional al administrației publice centrale, dețin statut de autorități publice autonome față de Guvern. Statutul sus-menționat este consacrat inclusiv și prin prevederile Acordului de Asociere cu UE, ratificat prin Legea nr. 112/2014. Jurisprudența Curții Constituționale, a consacrat independenta ANRCETI, în Hotărârea nr. 21 din 2 septembrie 2004, a statuat asupra constituționalității independenței autorității de reglementare – ANRCETI – față de Guvern. Mai mult decât atât, având în vedere că ANRCETI are un statut instituțional, conform legislației interne și angajamentelor internaționale ale RM, similar cu cel al ANRE, este relevantă Hotărârea Curții Constituționale nr. 30 din 8 decembrie 2015, prin care s-a reținut că autoritățile de reglementare trebuie să fie pe deplin independente față de orice interese publice sau private. Potrivit legislației comunitare, independența autorității de reglementare este o cerință legală obligatorie în Uniunea Europeană. În această ordine de idei, propunerea aplicării în raport cu autoritățile de reglementare independente a prevederilor Legii nr. 131/2012 ce țin de planificarea, inițierea, organizarea și desfășurarea controlului de stat sub egida Cancelariei de Stat reprezintă o ingerință în activitate acestora și respectiv, afectează independența autorităților de reglementare. Or, este cert că, Cancelaria de Stat este reprezentantul Guvernului. Prin urmare, cerințele de independență a autorităților de reglementare se opune unor asemenea intervenții, căci desfășurarea controlului de
--	--	--	--

		- Modul reglementat de suspendare sau retragere a licențelor și a regimului de autorizare contravine cu Legea nr.235/2006, care prevede obligația de a suspenda sau retrage prin intermediul instanței de judecată, cu excepția unor cazuri stabilite expres de Lege nr.160/2011 (ex. la solicitarea agentului economic, la lichidarea acestuia etc.).	stat de către acestea ține de exercitarea unei sarcini de reglementare. Se reiterează că Articolul 8 alin. (1) din Directiva (UE) 2018/1972, prevede că autoritățile naționale de reglementare acționează în mod independent și obiectiv, inclusiv la conceperea procedurilor interne și organizarea personalului, își desfășoară activitatea într-un mod transparent și responsabil, în conformitate cu dreptul Uniunii, și nu solicită și nici nu primesc instrucțiuni de la niciun alt organism în legătură cu îndeplinirea sarcinilor care le sunt atribuite în temeiul dreptului intern care transpune dreptul Uniunii. Considerentul (39) din Directiva (UE) 2018/1972 prevede că Autoritățile naționale de reglementare ar trebui să fie răspunzătoare pentru modul în care își îndeplinesc sarcinile și să aibă obligația de a raporta cu privire la acesta. Obligația respectivă ar trebui să ia, în mod normal, forma unei obligații de raportare anuală, mai degrabă decât a unor cerințe de raportare ad-hoc, care, în cazul în care sunt disproporționate, le-ar putea limita independența sau le-ar putea împiedica în îndeplinirea sarcinilor care le revin. Într-adevăr, în conformitate cu jurisprudența Curții de Justiție (21), obligațiile de raportare exhaustive sau necondiționate pot afecta în mod indirect independența unei autorități. Nu se acceptă Normele prevăzute sunt compatibile cu practica statelor UE. Proiectul prevede retragerea prin instanța de judecată, iar dreptul ANRCETI de a
--	--	---	--

	Din proiect reiese că orice drept de retragere sau suspendare aparține în toate cazurile exclusiv Agenției, fără implicarea fie și ulterioară a instanței de judecată. Astfel, proiectul trebuie să prevadă lista exhaustivă a temeiurilor pentru suspendare și a celor pentru retragere, indicând în ce situații acestea se realizează doar de Agenție și în care situații se realizează prin intermediul instanței de judecată. În privința reglementării modului de sancționare: - La art.35 suspendarea sau retragerea licențelor se reglementează ca și categorii de sancțiuni, luând în calcul și termenul de 1 an de zile (la alin.9) pentru care se retrage dreptul agentului economic, ceea ce contravine principial cu prevederile din Legea nr.160/2011 care prevăd că „autoritatea emitentă nu are dreptul de a suspenda și/sau de a retrage actul permisiv în scopul sancționării solicitantului în cazul în care acesta nu respectă unele condiții sau nu onorează unele obligații care nu se încadrează în lista expresă de cerințe și/sau condiții stabilite de lege în privința actului permisiv în cauză”. - La art.34 se prevede într-un mod foarte generic că „pentru orice încălcare a dispozițiilor prezentei legi sau a hotărârilor emise de Agenție” se impun sancțiuni administrative sau contravenționale. Acest tip de prevederi creează câmp pentru abuzuri, odată ce sancțiunile nu pot fi impuse pentru nerespectarea oricărei norme, dar se aplică numai pentru situațiile expres prevăzute de lege, când trebuie să fie clară latura obiectivă (acțiunea/inacțiunea sancționabilă). Proiectul vine cu un spectru mare de norme care țin de funcții și atribuții noi pentru Agenție în domeniul concurenței, inclusiv cu drepturi suplimentare de investigare și obținere de informații și de aplicare a unor măsuri corective cu impact major asupra agenților economici vizati. Atenționăm că acest spectru de norme nu a fost argumentat în nota de fundamentare, deși la baza acestora evident necesită să stea raționamente bine argumentate cu expunerea circumstanțelor care au impus astfel de abordări, o analiză a activității Consiliului Concurenței și demonstrarea nivelului insuficient de eficiență și eficacitate instituțională al Consiliului pe piața comunicațiilor electronice, în baza căreia ar fi evident că astfel de drepturi și atribuții trebuie acordate anume agenției. În același timp, atenționăm că în lipsa modificărilor necesare în cadrul normativ din domeniul concurenței, se creează dublare de funcții între Consiliu și Agenție, odată ce vor exista două autorități publice cu aceleași atribuții, drepturi și funcții, în privința acelorași agenți economici, ceea ce poate duce la	retrage fără adresarea în instanță, este prevăzut pe anumite cazuri concrete. Nu se acceptă. Prevederile sunt total compatibile cu actele juridice UE. ANRCETI trebuie să dispună de instrumente legale, pentru asigurarea reglementării pieții, respectiv este imperios necesar de a dispune de posibilitatea de retragere a actelor permissive, în cazul încălcării grave a prevederilor actelor normative aplicabile. Nu se acceptă. Acest articol reprezintă transpunerea cu exactitate a prevederilor din Codul European al Comunicațiilor Electronice.
--	---	--

		dublarea poverii administrative pentru agenți economici de a raporta, acorda informații necesare și comunica oficial cu două autorități pe aspecte ce țin de concurență.	
		Evaluarea notei de fundamentare (analizei impactului de reglementare)	
		Concluzia: Nota de fundamentare conține suficiente informații pentru a stabili de principiu oportunitatea intervenției din perspectiva procesului de armonizare, cu toate că nu conține informația și analiza necesară pentru a argumenta o mare parte din soluțiile propuse, astfel corespunde parțial cu cerințele metodologice prevăzute de Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.	Se acceptă.
		<i>Comentarii, recomandări:</i>	
		Nota conține informații generice despre serviciile vizate, consumatorii și prestatorii acestor servicii, precum și expunerea pe larg al raționamentului legat de necesitatea armonizării cu cadrul normativ UE. Însă, în privința celor mai importante prevederi/soluții din proiect, nota nu examinează problemele și circumstanțele care impun intervenția și nu fundamentează anume acest tip de soluții propuse. Lipsește o analiză a impactului asupra mediului de afaceri vizat, în special aceasta fiind necesară în raport cu fiecare categorie de intervenții, în special estimări și cuantificări sunt necesare în situațiile când soluțiile vor duce la o povară mai mare pentru conformare, raportare, creșterea cheltuielilor pentru plăți (de reglementare, pentru resurse de numerotare, pentru frecvențe ș.a.), inclusiv și povara potențială din activitatea sporită de control și investigații din partea agenției. Din altă perspectivă, o mare parte din beneficii se expun, în mod speculativ, în formă de concluzii generale fără ca acestea să se bazeze pe date clare, estimări sau, cel puțin, pe exemple elocvente.	Se acceptă.
Ministerul Justiției Nr. 04/2-1481 din 12.02.2025	34.	Cu referire la proiectul legii comunicațiilor electronice (alinierea legislației naționale la prevederile legislației europene în domeniul comunicațiilor electronice) (număr unic 1064/MDED/2024), comunicăm următoarele. Potrivit notei de fundamentare, proiectul legii comunicațiilor electronice are drept scop alinierea legislației naționale la prevederile legislației europene în domeniul comunicațiilor electronice. În acest context, se propune abrogarea Legii comunicațiilor electronice nr. 241/2007 la data intrării în vigoare a legii noi. Întru îmbunătățirea calității proiectului se impun următoarele observații și propuneri.	

	Clauza de armonizare se va expune după indicarea clauzei de adoptare, în vederea respectării dispozițiilor pct. 34 al Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația UE, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018. Subsecvent, din conținutul clauzei de armonizare, textul „articolul 1 alineatul (1), alineatul (4) și alineatul (5), articolul 2 alineatul (1) litera (a) și litera (b)” se va substitui cu textul „articolul 1 alineatele (1), (4) și (5), articolul 2 alineatul (1) literele (a) și (b)”. Menționăm că, potrivit regulilor de tehnică legislativă, într-o enumerare de referințe denumirea elementului structural nu se repetă.	Se acceptă. Clauza de armonizare a fost expusă conform obiecțiilor expuse în Declarația de compatibilitate la proiectul de lege, prezentată de Centrul de armonizare a legislației.
	La art. 1 „Obiect, domeniu de aplicare și scop”: - în alin. (1), textul „prin definirea atribuțiilor organului central de specialitate, autorității de reglementare” recomandăm a fi substituit cu cuvintele „atribuțiile organelor de resort”	Se acceptă. A fost modificat.
	- în alin. (6), textul „Organul central de specialitate, autoritatea de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice (în continuare Agenția)” propunem a fi substituit cu textul „Organul central de specialitate, care elaborează, promovează și realizează politica Guvernului în domeniul comunicațiilor electronice (în continuare – organul central de specialitate), autoritatea națională de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice (în continuare - autoritatea națională de reglementare)”. În acest context, referința prescurtată la Agenția Națională pentru Reglementarea în Comunicații - „(Agenție)” se va utiliza începând cu art. 7, astfel cum este stabilit în alin. (1) al articolului citat.	Se acceptă. A fost modificat.
	La art. 2 „Noțiuni”: - se va revedea necesitatea definirii termenului „atribuirea spectrului de frecvențe radio”, ținând cont că în textul proiectului de lege nu se utilizează un asemenea termen;	Se acceptă. A fost modificat. Referința la noțiune este în art. 47 alin. (5) și (14) din proiectul de lege.
	- cu referire la definirea termenului „drept special”, norma necesită a fi reformulată în întregime, or, se evidențiază că dezvoltarea ideii sensului normei „drept special” sunt regăsite doar la lit. c). Subsecvent, se vor revedea cuvintele „agenți economici”, or, se constată că proiectul de lege operează mai des cu termenul de furnizori de rețele și/sau de servicii de comunicații electronice. Observația dată este valabilă și pentru alte articole unde se face referire la agenții economici. De asemenea, alți termeni din proiect care fac referire la furnizorii de rețele și/sau de servicii de comunicații electronice, cum ar fi de exemplu, „furnizori”, „întreprindere”, „persoane”, sunt necesar a fi substituiți cu	Se acceptă parțial. În textul legii în unele articole în loc de <i>agenți economici</i>, s-a modificat pe - <i>furnizori de rețele și/sau de servicii de comunicații electronice</i>. Totodată, cuvintele <i>agenți economici</i> sunt păstrate în text în unele prevederi, pentru a nu îngreuna accesul unor agenții economici la resursele de spectru radio, care pot fi utilizate în activitatea lor economică,

	termenul generic „furnizorii de rețele și/sau de servicii de comunicații electronice”, întru uniformizarea terminologiei;	dar nu pentru a presta servicii de comunicații electronice publice. Termenul de <i>întreprindere</i> se utilizează în noțiuni și în unele prevederi, prin care o <i>întreprindere</i> se poate notifica ca furnizor de rețele și/sau de servicii de comunicații electronice (art.19 alin.(4).
	- definirea termenului „interoperabilitate” se va exclude, întru evitarea paralelismelor legislative. Or, definiția este prevăzută la art. 3 al Legii nr. 142/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate. De asemenea, definirea termenului „licență” se propune a fi exclusă, dat fiind faptul că definirea acestuia este prevăzută în art. 41 al Legii nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător;	Nu se acceptă. Optăm pentru menținerea în lege a termenului <i>interoperabilitate</i>, deoarece este o noțiune specifică pentru rețele și servicii de comunicații electronice, echipamente radio și TV. Noțiunea a fost preluată din Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007. Totodată, optăm pentru menținerea în lege și a termenului <i>licență</i>, deoarece noțiunea reflecta specificul actului permisiv de tip licență în domeniul comunicațiilor electronice. Acest act permisiv se referă la dreptul de utilizare pentru o perioadă stabilită a resurselor limitate a resurselor limitate a statului (frecvențe radio, resurse de numerotație). Noțiunea la fel este preluată din Legea nr. 241/2007, și este total compatibilă cu actele juridice UE din domeniu.
	- în definiția termenului „piețe transnaționale” referința la art. 67 se va substitui cu referința la art. 65;	Se acceptă. A fost corectat.
	- cu referire la termenul „rețea de comunicații electronice” atragem atenția asupra evitării paralelismului legislativ, ținând cont de faptul că termenul dat este definit în art. 1 al Codului serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018;	Nu se acceptă. Optăm pentru menținerea termenului <i>rețea de comunicații electronice</i>, deoarece noțiunea este preluată din Directiva (UE) 2018/1972 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice și este identică cu noțiunea din Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007.

			Menționăm că Codul serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018 reglementează numai activitatea <i>furnizorilor de servicii media audiovizuale</i> .
		- cu referire la termenul „serviciu de urgență” se consideră relevant ca definiția acestuia să se regăsească în Legea nr. 174/2014 cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului național unic pentru apelurile de urgență 112 și nu în proiectul de lege respectiv;	Nu se acceptă. Optăm pentru menținerea termenului termenul „ <i>serviciu de urgență</i> ”, deoarece noțiunile sunt descrise în articolul 2 din Regulamentul delegat (UE) 2023/444 al Comisiei din 16 decembrie 2022 de completare a Directivei (UE) 2018/1972. Ulterior urmează ca noțiunile din Legea nr.174/2014 de adus în concordanță cu noțiunile din Regulamentul delegat (UE) 2023/444.
		- în definiția termenului „serviciu protejat”, după textul „- servicii ale societății informaționale” recomandăm a fi completat cu textul „, astfel cum este definit în art. 4 al Legii nr. 284/2004 privind serviciile societății informaționale”;	Se acceptă. A fost modificat.
		- definirea termenului „încălcările privind securitatea datelor cu caracter personal” se va expune după definirea termenului „interoperabilitate”, întru asigurarea expunerii noțiunilor în ordine alfabetică.	Se acceptă. A fost modificat.
		La art. 3 „Drepturile de proprietate în domeniul comunicațiilor electronice și protejarea lor”: - denumirea necesită a fi reformulată, ținând cont că conținutul articolului nu prevede doar dispoziții privind drepturile de proprietate în domeniul comunicațiilor electronice, ci și alte dispoziții, precum protejarea rețelelor de comunicații electronice, evidența acestora, ș.a.;	Se acceptă. Denumirea art. 3 a fost reformulată. Denumirea corespunde conținutului, deoarece se referă la protejarea drepturilor, care se realizează și prin evidența rețelelor de comunicații electronice și a altor măsuri de protecție a acestora specificate în articol.
		- dispozițiile acestui articol nu țin de obiectul de reglementare a capitolului I, or, potrivit art. 45 alin. (1) al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative (în continuare - Legea nr. 100/2017), dispozițiile generale ale actului normativ sunt prevederile care determină obiectul, scopul și domeniul de aplicare, orientează întreaga reglementare, explică termeni (noțiuni) și definesc concepte;	Nu se acceptă. Dispozițiile art. 3 stabilesc principii generale referitor la <i>Drepturile de proprietate în domeniul comunicațiilor electronice și protejarea lor</i> și au un conținut specific pentru domeniul comunicațiilor electronice. Astfel, art. 3 se încadrează în cuprinsul capitolului I, în conformitate cu prevederile art. 45 alin. (2) al Legii nr. 100/2017.

	- în alin. (4), cuvintele „a autorităților competente” necesită a fi detaliate, or, lipsa identificării acestor autorități face ca norma să fie declarativă sau pot exista impedimente în executarea acesteia (observația este valabilă în tot textul proiectului, unde se utilizează referința la „alte autorități competente”, „autoritatea relevantă” sau altele de acest gen);	Nu se acceptă. Competențele/atribuțiile „<i>autorităților competente</i>” sunt detaliate în actele normative care reglementează activitatea acestora, în ceea ce privește domeniul comunicațiilor electronice. Noțiunea „<i>autorități competente</i>” este utilizată pe larg în Directiva (UE) 2018/1972, precum și în Legea nr. 241/2007 în vigoare. Totodată, noțiunea menționată urmează să fie interpretată și aplicată ca făcând parte dintr-un sistem juridic coerent, nu în mod <u>izolat</u> și prin ignorarea <u>altor</u> norme relevante din același alineat, or, în conținutul acestuia se face referință la Legea nr. 467/2003, care prevede, <u>sub aspect sectorial</u>, autorități competente (abilitate) prin actul legislativ <i>supra</i>.
	- în alin. (5) lit. e), cuvintele „cu funcție de dealer” se vor substitui cu cuvintele „cu funcție de distribuitor”, întru uniformizarea terminologiei și corelarea acesteia cu cea prevăzută la lit. d) din același alineat;	Se acceptă. A fost modificat.
	- în alin. (11) se va indica articolul concret din Legea regnului vegetal nr. 239/2007 de la care se derogă. Totodată, norma prevăzută la alin. (11) necesită a fi consultată cu Agenția de Mediu.	Se acceptă. A fost modificat.
	Art. 5 alin. (3) dublează dispozițiile art. 7 alin. (2) lit. b) și art. 15, fapt pentru care se propune a fi exclus.	Nu se acceptă. Optăm pentru menținerea alin. (3), deoarece sunt prevederi cu referire la diferite subiecte de reglementare.
	Denumirea capitolului III se propune a fi reformulată după cum urmează: „Autoritățile competente în domeniul comunicațiilor electronice”. În subsidiar, în vederea expunerii prevederilor într-o succesiune logică, bazată pe stabilirea naturii instituțiilor și a relațiilor dintre acestea, recomandăm ca dispozițiile art. 8 să fie prevăzute anterior dispozițiilor art. 7.	Nu se acceptă. Susținem menținerea denumirii capitolului III, e preluat din Directiva (UE) 2018/1972, inclusiv și ordinea art. 7 și 8 se păstrează.
	La art. 7 alin. (2): - în dispoziția lit. g), cuvintele „în calitate de administrație” recomandăm a fi revăzute, deoarece nu este clară semnificația acestora;	Se acceptă. A fost modificat.
	- dispoziția lit. r) dublează în parte dispoziția prevăzută la lit. l) al aceluiași alineat, fapt pentru care se recomandă comasarea dispozițiilor cuprinse la	Nu se acceptă.

		aceste litere. Totodată, din dispoziția lit. r) se vor exclude cuvintele „în vigoare”, ca fiind inutile. Observația dată este valabilă și în alte articole din proiectul legii unde se face referire la legislația în vigoare. Regula generală este că referințele la actele normative reprezintă referințe la legislația în vigoare și doar pentru excepțiile de la regulă se va specifica dacă este vorba despre legislația aplicabilă la un anumit moment;	În dispoziția prevăzută la lit. l) se aplică pentru furnizorii de comunicații electronice, iar în lit. r) se aplică pentru persoane fizice sau juridice, care nu furnizează servicii de comunicații electronice.
		- în dispoziția lit. u), cuvintele „și a căror punere în aplicare a fost aprobată printr-o hotărâre a Uniunii Europene” necesită a fi revizuite, deoarece în contextul expus nu oferă claritate normei.	Nu se acceptă. Conform Codului european al comunicațiilor electronice aprobat prin Directiva (UE) 2018/1972, punerea în aplicare a obligațiilor de furnizare a accesului cu ridicata și a facilităților asociate, de control al prețurilor și de stabilire a costurilor, de publicare a ofertelor de referință și de tratament nediscriminatoriu în ceea ce privește accesul cu ridicata, inclusiv impuse entităților care dezvoltă și furnizează rețele și servicii de comunicații electronice cu cofinanțare publică se efectuează în conformitate cu dreptul Uniunii. Sub aspect conceptual, urmează a nota că prin pct. 24 sbp. 1) din HG nr. 1171/2018 , se dispune asupra faptului că transpunerea prevederilor actului juridic european, în special a regulamentelor UE , <i>se realizează prin metoda transpunerii directe</i> – preluarea fidelă a prevederilor actului juridic european în legislația națională, fără reformulare, utilizând redacția, limbajul juridic și terminologia identică sau similară cu cea a actului juridic european care se transpune.
		La art. 7 alin. (5), cuvintele „va exercita” se vor expune la timpul prezent, în conformitate cu art. 54 alin. (1) lit. j) din Legea nr. 100/2017 (observație similară valabilă în tot textul proiectului).	Se acceptă. A fost modificat.
		La art. 7 alin. (6): - în dispoziția lit. a), textul „ , și să aibă acces” se vor substitui cu cuvintele „să aibă acces”;	Se acceptă. A fost modificat.

		- unele norme cuprinse în acest alineat (ex. lit. c), d) și g)) se raportează la obligații și nu la drepturi.	Nu se acceptă. Sunt considerate ca drepturi, deoarece Agenția recurge la exercitarea acestor activități numai atunci când acest lucru este necesar. În cazul obligațiilor aceste acțiuni ar trebui să fie realizate necondiționat. Prevederile au fost preluate de la art. 10 alin. (1) lit. a) și lit. j) al Legii comunicațiilor electronice nr. 241/2007 <i>„Art.10. – (1) Agenția, în limitele competențelor sale, are dreptul:</i> <i>a) să elaboreze și să aprobe reglementări în condițiile legii, j) să efectueze controlul calității serviciilor de comunicații electronice, al respectării condițiilor autorizării generale, licenței, prevederilor actelor normative privind activitatea din domeniul comunicațiilor electronice.”</i> Mai mult, lit. c) se exercită prin aplicare <u>puterii de apreciere</u> a ANRCETI care reprezintă un <i>drept</i>, lit. d) se exercită prin prisma Legii nr. 131/2012, care prevede mecanismul „riscurilor”, respectiv este un <i>drept</i> lit. g) se exercită prin mecanismul „promăvării examenului”, respectiv, reprezintă un <i>drept</i>.
		La art. 7 alin. (12), cuvântul „autorizați” sugerăm a fi substituit cu cuvântul „desemnat”, iar din alin. (13) cuvintele „angajații autorizați ai Agenției” recomandăm a fi substituite cu cuvintele „angajații Agenției împuterniciți pentru efectuarea controlului”. De asemenea, și în cazul altor articole, cuvintele „angajații Agenției autorizați” recomandăm a fi substituite cu cuvintele „angajații Agenției împuterniciți”.	Se acceptă. A fost modificat.
		În art. 7 alin. (18), cuvântul „calendaristice” se va evita la determinarea curgerii și calculării termenilor. Or, aceasta este regula generală de curgere a termenului. În caz contrar, se poate interpreta per a contrario că, în celelalte cazuri în care nu s-a specificat că, zilele sunt calendaristice, de fapt se au în vedere zile lucrătoare (observație valabilă în tot textul proiectului).	Se acceptă. A fost modificat.

	La art. 8 „Organul central de specialitate”: - la alin. (2) lit. g), atribuția organului de specialitate de a coordona activitatea internațională urmează a fi reformulată, or, organul central de specialitate nu poate avea competența de a coordona toată activitatea internațională;	Nu se acceptă. Organul de specialitate coordonează activitatea internațională numai în domeniul de competență (domeniul comunicațiilor electronice). Prevederea este preluată din Legea nr. 241/2007 și este total compatibilă cu actele juridice UE din domeniu.
	- dispoziția lit. h), care prevede competența organului central de specialitate de a utiliza posibilitățile de efectuare a sondajelor, este ambiguă și necesită reformulare.	Se acceptă. A fost reformulat.
	La art. 9 alin. (1), cuvintele „autoritate publică” se recomandă a fi substituite cu cuvintele „autoritate administrativă”, în corelare cu terminologia utilizată în Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate. Totodată, norma se propune a fi completată cu textul „, , cu excepțiile prevăzute de prezenta lege” (a se vedea în acest sens, de exemplu, dispozițiile art. 10 alin. (3), (4) și (8), ș.a.).	Nu se acceptă. Prevederea este preluată din Legea nr. 241/2007 și este total compatibilă cu actele juridice UE din domeniu. Directiva (UE) 2018/1972 nu prevede careva <i>excepții</i> la acest capitol.
	În art. 9 alin. (3), cuvintele „și de conștiința lor” se vor exclude, ca fiind declarative.	Se acceptă. A fost modificat.
	Art. 10 alin. (3) se va completa cu cuvintele „al Republicii Moldova”.	Se acceptă. A fost modificat.
	În art. 12, deși denumirea acestuia prevede răspunderea Agenției, în conținutul articolului nu sunt reglementări care ar prevedea răspunderea angajaților Agenției pentru neîndeplinirea corespunzătoare a obligațiilor sau a încălcării legislației în exercitarea funcției deținute.	Nu se acceptă. Raporturile de serviciu a angajaților Agenției sunt reglementate de Codul Muncii, inclusiv neîndeplinirea corespunzătoare a obligațiilor funcționale.
	În art. 13 alin. (1) considerăm necesar a indica obligația întrunirii Consiliului de administrație nu mai rar de o anumită perioadă.	Se acceptă. A fost reformulat.

	La art. 13, alin. (3) prevede că „În cazul absenței președintelui Consiliului de administrație din diferite motive, atribuțiile sale sunt exercitate integral de unul dintre membri, după cum urmează: a) dacă este în funcție numai un membru, acesta exercită funcțiile președintelui; b) dacă în funcție sunt doi membri, atunci funcțiile președintelui le exercită membrul conform deciziei aprobate de către Consiliul de administrație al Agenției.” În context, dispoziția lit. a) se propune a fi exclusă, or, ședința Consiliului de administrație nu este deliberativă, fiind prezent doar un singur membru. De asemenea, este ambiguă și improprie sensului normei formularea „dacă este în funcție”. Or, se prezumă că Consiliul de administrație este constituit, iar dispozițiile alin. (3) dezvoltă dispozițiile alin. (2), care prevăd modul de conducere și desfășurare a ședințelor Consiliului de administrație în cazul în care ședința se consideră deliberativă.	Se acceptă. A fost reformulat art. 13, alin. (3) cu excluderea literelor și formulării „<i>dacă este în funcție</i>”.
	La art. 13 alin. (4), cuvintele „în care acesta are un impediment” propunem a fi substituite cu textul „imposibilității din motive întemeiate ale acestuia, Agenția este reprezentată de”. În subsidiar, dispoziția „În cazul unui impediment în acest sens, Agenția desemnează prin hotărârea sa membrul care o va reprezenta pentru un anumit act sau acțiune sau pentru o anumită categorie de acte sau de acțiuni.”, de asemenea, necesită a fi reformulată, întru expunerea normei în format clar și previzibil. În acest sens, nu este clar cine din cadrul Agenției are competența de a desemna prin hotărâre persoana care va reprezenta judiciar și extrajudiciar Agenția, la fel cum nu este clar la ce membru din cadrul Agenției se face referire.	Se acceptă parțial. A fost acceptată formularea prezentată în avizul Cancelariei de Stat (a se vedea pagina 47 din Sinteză).
	La fel, nu este clară norma „Reprezentantul legal al Agenției în cazurile de competența sa sunt definiți printr-un act al Directorului sau Directorului adjunct al acesteia.”, în special, cuvintele „reprezentantul legal al Agenției în cazurile de competența sa sunt definiți”.	Nu se acceptă. Interesele legitime ale ANRCETI sunt apărute de către reprezentanții acesteia, desemnați în condițiile legii de către Directorul sau Directorul adjunct al ANRCETI. Sintagma menționată urmează să fie interpretată și aplicată ca făcând parte dintr-un sistem juridic coerent, nu în mod <u>izolat</u> și prin ignorarea altor norme <u>relevante</u>, or, în prin Legea nr. 199/2010 și Codul administrativ este prevăzut mecanismul detaliat <u>de delegare</u> a atribuțiilor.

	La art. 13 alin. (8), cuvântul „tratate” recomandăm a fi substituit cu cuvântul „examine”, iar textul „alineatului (6)” propunem a fi substituit cu textul „alineatelor (5) și (6)”.	Se acceptă. A fost modificat.
	În art. 14 alin. (3) lit. a), cuvintele „din prezenta lege” se vor exclude, ca fiind inutile. Menționăm că potrivit art. 55 alin. (4) al Legii nr. 100/2017, în cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în același act normativ sau element structural, pentru evitarea reproducerii acesteia, se face trimitere la norma juridică relevantă fără a se preciza că aceasta face parte din același act normativ sau element structural, cu excepția cazurilor în care această precizare este necesară pentru a exclude orice echivoc (observație valabilă în tot textul proiectului, inclusiv pentru sintagma „din prezentul articol”, sau altele asemenea).	Se acceptă. A fost modificat.
	La art. 17 „Autorizarea generală a rețelelor și serviciilor de comunicații electronice”: - în alin. (12) - (14), referința la alin. (10) se va substitui cu referința la alin. (11), iar în alin. (14), cuvintele „declarației standardizate” se va substitui cu textul „declarației-tip”, în corelare cu terminologia utilizată în alin. (13) al aceluiași articol (observație valabilă și pentru alte articole din proiectul legii, cum ar fi, art. 19 alin. (1))	Se acceptă. A fost modificat.
	- în alin. (15) se va indica momentul începerii curgerii termenului de 10 zile lucrătoare;	Se acceptă. A fost modificat.
	- în alin. (17), textul „(5)” se va substitui cu textul „(19)”, iar în alin. (19), textul „, (5)” se va exclude (a se vedea corespunzător și referințele la art. 17 alin. (3) – (5) și respectiv, alin. (18), utilizate în textul art. 19 alin. (1) și (3), care se consideră a fi inadecvate).	Se acceptă. A fost modificat.
	La art. 18, în alin. (1) și (3), textul „anexa I” se va substitui cu textul „anexa nr. 1”, în vederea respectării art. 49 alin. (4) al Legii nr. 100/2017 (observația este valabilă și pentru alte articole în care se face referire la anexa nr. I și la celelalte anexe ale proiectului, care, respectiv, vor fi numerotate cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, în ordinea în care au fost enunțate în textul actului).	Se acceptă. A fost modificat.
	La art. 19 alin. (1) și (3), se propune ca textul „alineatelor (3) – (5)” să fie substituit cu textul „alineatelor (2)-(4)”.	Se acceptă. A fost modificat.
	La art. 20 alin. (1) lit. b), referința la art. 45 se va revedea, deoarece în articolul citat nu se face referire la examinarea cererii de acordare a drepturilor necesare pentru instalarea infrastructurilor, ci are ca obiect de reglementare taxele pentru drepturile de utilizare a spectrului de frecvențe radio și pentru drepturile de acces pe proprietăți și/sau de utilizare partajată a infrastructurii fizice.	Se acceptă. Textul art. 45 alin. (1) a fost modificat. Este conform art. 15 alin. (1) lit. b) din Directiva (UE) 2018/1972

	La art. 21 „Plățile administrative”: - în alin. (3), cuvântul „Consiliului” se va completa cu cuvintele „de administrație” (observație valabilă în tot textul proiectului); - în alin. (6), textul „site-ul său web” se va completa cu cuvântul „oficial”; - în dispoziția alin. (8), considerăm oportun a face referire la alin. (5) din art. 21, care exceptează unii subiecți de la obligația prevăzută în alin. (8).	Se acceptă. A fost modificat.
	În art. 22 alin. (3), se propun a fi excluse cuvintele „relevante a Republicii Moldova”, ca fiind inutile.	Se acceptă. A fost modificat.
	În art. 25 alin. (8), textul „sub rezerva cerințelor de la alineatul (8) din prezentul articol” urmează a fi revăzute, în sensul corectării alineatului la care se face referire.	Se acceptă. A fost corectată referința la alin. (9).
	La art. 26 alin. (1) lit. a), textul „verificarea respectării obligațiilor prevăzute de dispozițiile prezentei legi, în special a condiției I din partea A, a condițiilor 2 și 6 din partea D și a condițiilor 2 și 7 din partea E din anexa I” recomandăm a fi substituit cu textul „verificarea respectării obligațiilor prevăzute de dispozițiile prezentei legi, în special a condițiilor stabilite la punctul 1 din secțiunea A, la punctele 2 și 6 din secțiunea D și la punctele 2 și 7 din secțiunea E a anexei nr. 1” (similar se va proceda și în cazul referinței la anexa nr. I prevăzute în art. 68 și în alte articole din proiectul legii).	Se acceptă. A fost modificat.
	La art. 27, în alin. (2) și (3), precum și în tot textul proiectului, se va utiliza denumirea integră a studiului de acoperire și anume: „studiu privind acoperirea rețelelor publice de comunicații electronice”, întru uniformizarea terminologiei.	Se acceptă. A fost modificat.
	La art. 28 „Mecanism de consultare și transparență”: - în alin. (1), textul „în orice caz, nu mai scurt de” recomandăm a fi substituit cu cuvintele „dar nu mai puțin de” (observația este valabilă și pentru art. 31 alin. (4), unde textul „și, în orice caz, în termen de” propunem să fie substituit cu cuvintele „dar nu mai mult de”);	Se acceptă. A fost modificat.
	- în alin. (4), cuvintele „și se publică” se vor detalia;	Se acceptă. A fost modificat.
	- în alin. (6) lit. b), cuvintele „deciziile ședinței sunt accesibile oricărei persoane interesate”, se vor revedea în situația în care acestea pot conține informații cu caracter personal.	Nu se acceptă. De regula hotărârile/deciziile Consiliului de administrație al Agenției nu conțin date cu caracter personal. Obligațiile de păstrare a datelor cu caracter personal de către Agenție sunt stipulate expres în proiectul de lege.

		La art. 30, cuvântul „alternativă” propunem a fi substituit cu cuvântul „extrajudiciară”, în corelare cu terminologia utilizată în Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor. Totodată, din alin. (1), considerăm necesar ca textul „102-107” să fie substituit cu textul „99-107”.	Nu se acceptă. Termenul de „<i>soluționare alternativă</i>” este din Directiva (UE) 2018/1972 și se utilizează pe larg în Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor. Se acceptă. A fost modificat.
		În art. 35 alin. (3), considerăm necesar a detalia „termenul rezonabil” prin completarea cu expresia „dar nu mai mult de...”.	Nu se acceptă. Conform termenului prevăzut de art. 28 alin. (6) din Legea privind controlul de Stat nr. 131/2012 -10 zile, iar Codul Administrativ prevede că termenul general în care o procedură administrativă trebuie finalizată este de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Astfel, propunerea nu poate fi acceptată, cu menținerea sintagmei <i>termen rezonabil</i>, iar în dependență de circumstanțele obiective a fiecărei spețe, autoritatea va stabili acest termen.
		La art. 37 „Consolidarea spațiului economic comun în domeniul comunicațiilor electronice între Republica Moldova și Uniunea Europeană”: - din denumirea articolului se vor exclude cuvintele „comunicațiilor electronice”, care se utilizează în mod repetitiv;	Se acceptă. A fost modificat.
		- întru excluderea dublajului normativ, alin. (2) se propune a fi expus în următoarea redacție: „(2) Agenția contribuie, într-un mod transparent, la dezvoltarea spațiului economic comun în domeniul comunicațiilor electronice între Republica Moldova și Uniunea Europeană prin colaborarea cu statele membre ale Uniunii Europene, cu Comisia Europeană și cu OAREC, pentru a identifica tipurile de instrumente și de măsuri corective cele mai potrivite pentru abordarea anumitor tipuri de situații de pe piață.”;	Se acceptă. A fost modificat.
		- în alin. (3), propunem a fi exclusă referința la actul UE. Menționăm că, în proiectele actelor normative nu se va face referință la aplicarea legislației UE, or, deși directiva este un instrument juridic de importanță majoră la nivelul Uniunii Europene, pentru Republica Moldova directivele nu sunt direct aplicabile. Pentru a fi aplicabile, dispozițiile urmează a fi integrate în textul actului normativ național (observația este valabilă și pentru alte articole în care se face referire concretă la	Se acceptă. A fost modificat, cu excluderea referințelor la actele UE.

	regulamentele/directivele UE (ex. art. 47 alin. (16) lit. a) sau art. 69 alin. (5) lit. a) din proiect). Mai mult, se constată că norma la care se face trimitere vizează o atribuție a Comisiei Europene, ceea ce nu necesită a fi transpus în actul normativ național;	
	- în alin. (5), se propune reformularea cuvintelor „nu se adoptă timp de încă două luni”, ca fiind ambiguă. Mai mult, se va indica momentul începerii curgerii termenului de două luni;	Nu se acceptă. Termenul se afla în art. 28 la care se face referința în alin. (3).
	- suplimentar, întregul conținut al art. 37 necesită a fi revizuit prin prisma art. 32 al Directivei (UE) 2018/1972, inclusiv asupra unor acțiuni ale OAREC. Or, se atestă că potrivit art. 32 din actul UE citat unele acțiuni incluse în art. 37 din proiectul legii necesită a fi realizate de către Comisia Europeană și nu de către OAREC (observație similară valabilă și pentru redacția art. 38 din proiect care necesită a fi corelată cu redacția art. 33 din directiva nominalizată, precum și pentru alte articole).	Nu se acceptă. Prevederile referitor la atribuțiile Comisiei Europene pot fi aplicate numai statelor membre UE.
	În art. 39 alin. (2) lit. a), se atestă utilizarea repetitivă a cuvintelor „comunicațiilor electronice”.	Se acceptă. A fost modificat.
	La art. 43 „Standardizarea”: - în alin. (1), (3) și (5), cuvintele „care adoptă standardele” se recomandă a fi substituite cu cuvintele „prin care sunt adoptate standarde europene”;	Se acceptă. A fost modificat
	- în alin. (3), textul „alineatele (1)-(2)” se va substitui cu textul „alin. (1)”, iar textul „alineatele (1)-(3)” se va substitui cu textul „alin. (2)”;	Se acceptă. A fost modificat.
	- alin. (6) se va exclude, deoarece dublează dispozițiile cuprinse în alin. (3) al aceluiași articol.	Se acceptă. A fost modificat.
	La art. 44 alin. (2), textul „(a) și (b)” se va substitui cu textul „a și b)”.	Se acceptă. A fost modificat.
	La art. 47 alin. (15), după textul „Regulamentul radiocomunicațiilor al Uniunii Internaționale a Telecomunicațiilor” se va completa cu textul „, parte integrantă a Statutului Uniunii Internaționale de Telecomunicații (în continuare - Statutul UIT), ratificat prin Hotărârea Parlamentului nr. 993/1996” (observație valabilă și pentru alin. (22) din același articol, precum și pentru art. 48 alin. (4) lit. g)).	Se acceptă. A fost modificat.
	În art. 48 alin. (8), textul „articolul 48 alineatul (1)” se va substitui cu textul „alineatului (1)”. Totodată, se va revedea dacă referința la acest alineat este adecvată.	Se acceptă. A fost modificat.
	La art. 53 „Cesiunea sau închirierea drepturilor individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio”: - cu referire la termenul „închirierea drepturilor individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio” menționăm că legislația națională nu operează	Nu se acceptă. Susținem menținerea termenului <i>închirierea drepturilor individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio</i> , deoarece este un termen specific pentru

	cu termenul de închiriere a unui drept. Potrivit Codului civil nr. 1107/2002, chiria se referă la darea în folosință a unui bun și nu a unui drept. În context, sugerăm a se opta pentru utilizarea referinței la transmiterea în folosință;	domeniul comunicațiilor electronice, specificat în actele juridice UE pe domeniu.
	- la alin. (4) lit. b), se va revedea necesitatea substituirii cuvântului „locatarul” cu cuvântul „locatorul”, care se angajează să rămână responsabil pentru îndeplinirea condițiilor inițiale aferente drepturilor de utilizare a frecvențelor radio, în corespundere cu art. 51 alin. (3) lit. b) din Directiva (UE) 2018/1972.	Se acceptă. A fost modificat.
	La art. 54 alin. (4), textul „(2)-(3)” se va substitui cu textul „(2) și (3)” (observație valabilă și pentru alte cazuri similare din proiect, cum ar fi, de exemplu, art. 102 alin. (12)).	Se acceptă. A fost modificat.
	La art. 56 „Procedura de limitare a numărului de drepturi de utilizare care urmează a fi acordate pentru spectrul de frecvențe radio”: - în alin. (9), referința la „alineatul (14)” se va substitui cu referința la „alin. (15)”;	Se acceptă. A fost modificat.
	- în alin. (10), textul „transferului drepturilor de utilizare a spectrului radio în conformitate cu articolul 53” se va corela cu denumirea art. 53.	Se acceptă. A fost modificat.
	La art. 57 alin. (7), cuvintele „organismele din sectorul public” recomandăm a fi substituite cu cuvintele „entitățile din sectorul public”, la cazul gramatical corespunzător.	Se acceptă. A fost modificat.
	La art. 61 alin. (9), textul „Agenție ține seama în cea mai mare măsură de orientările relevante ale OAREC” se va revedea, în scopul excluderii acestuia, deoarece dublează dispozițiile alin. (10) al aceluiași articol.	Nu se acceptă. Se referă la două cazuri diferite.
	La art. 62 alin. (1), se va indica denumirea concretă a anexei nr. II, or, potrivit art. 49 alin. (3) al Legii nr. 100/2017, anexa trebuie să aibă un temei-cadru în textul actului normativ și să se refere exclusiv la obiectul determinat prin norma de trimitere (observație valabilă pentru toate normele care fac referire la anexe).	Se acceptă. A fost modificat.
	Referitor la numerotarea dispozițiilor art. 62 alin. (2), art. 76 alin. (2), art. 125 alin. (2), art. 126 alin. (2), ș.a., se va ține cont că potrivit art. 51 alin. (6) al Legii nr. 100/2017, alineatul poate fi divizat în litere, care sunt însemnate succesiv cu litere latine mici, urmate de o paranteză. În cazul unei structuri complexe a actului normativ, alineatul poate fi divizat mai întâi în puncte însemnate cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, urmate de o paranteză. La rândul lor, punctele pot fi divizate în litere, însemnate succesiv cu litere latine mici, urmate de o paranteză.	Se acceptă. A fost modificat.
	La art. 63 alin. (3) se va indica prin ce act al Comisiei Europene au fost aprobate Orientările privind analiza pieței și evaluarea puterii semnificative	Nu se acceptă.

	pe piață. Totodată, având în vedere că referința la aceste orientări se regăsește și în alte articole din proiect, se propune ca după indicarea denumirii integrale a actului dat să fie inclus textul „(în continuare - Orientările privind puterea semnificativă pe piață)”. Suplimentar, se vor opera modificările corespunzătoare și în art. 64 alin. (1), inclusiv se va indica actul prin care a fost aprobată Recomandarea privind piețele relevante de produse și de servicii din domeniul comunicațiilor electronice care pot face obiectul unei reglementări ex ante.	Potrivit normelor de tehnică legislativă națională, nu sunt admisibile trimiterile directe la actele juridice europene. Se poate face trimitere la prevederile actelor normative naționale care au asigurat transpunerea actelor UE sus enunțate.
	La art. 65, se va indica cărei entități Agenția, împreună cu autoritățile naționale de reglementare ale statelor membre ale Uniunii Europene, vor notifica proiectele lor de măsuri privind analiza pieței și orice obligații de reglementare în absența piețelor transnaționale în cazul în care acestea consideră că condițiile de piață din jurisdicțiile lor respective sunt suficient de omogene (a se vedea prin prisma art. 65 alin. (2) din Directiva (UE) 2018/1972).	Se acceptă. A fost modificat.
	În art. 66 alin. (1), se va evita expunerea repetată a cuvintelor „împreună cu”.	Se acceptă. A fost modificat.
	În art. 67 alin. (11) lit. a), cuvântul „recomandări” propunem a fi substituit cu textul „obiecții/recomandări”.	Se acceptă. A fost modificat.
	La art. 68 alin. (8), textul „pentru a se asigura că aceste obligații continuă să respecte condițiile prevăzute la alineatul (5)” recomandăm a fi substituit cu textul „pentru a se asigura că prin aceste obligații continuă să se respecte condițiile prevăzute la alin. (5)”.	Se acceptă. A fost modificat.
	În art. 69 alin. (5), textul „74 sau 75” se va substitui cu textul „72 sau 73”.	Se acceptă. A fost modificat.
	La art. 75 alin. (3), textul „principiile, criteriile și parametrii stabiliți” se va substitui cu textul „criteriile de stabilire a tarifelor de terminare a apelurilor voce la nivel cu ridicată”, în corelare cu denumirea anexei nr. III.	Se acceptă. A fost modificat.
	La art. 76 „Regimul de reglementare al noilor elemente de rețea de foarte mare capacitate”: - în alin. (2) lit. e), după cuvântul „criteriile” se va completa cu cuvintele „de evaluare a ofertelor de coinvestiții”, în corelare cu denumirea anexei nr. IV;	Se acceptă. A fost modificat.
	- în alin. (7), cuvântul „alineatul” se va exclude, ca fiind inutil.	Se acceptă. A fost modificat.
	În art. 88 alin. (3), cuvintele „principiile prevăzute” se vor substitui cu cuvintele „mecanismul prevăzut”.	Se acceptă. A fost modificat.
	La art. 91 „Resurse de numerotație”: - din alin. (4), se va exclude textul „menționate la alin. (4)”;	Se acceptă. A fost modificat.

	- în alin. (7), cuvintele „se asigură” se vor completa cu conjuncția „că”.	Se acceptă. A fost modificat.
	La art. 98 alin. (2), cuvintele „din Convenție” se vor substitui cu indicarea denumirii integrale a convenției la care se face referire.	Se acceptă. A fost modificat.
	La art. 99 „Cerințe de informare aplicabile contractelor”: - în alin. (1), referința la anexa nr. VII se va substitui cu referința la anexa nr. 8;	Se acceptă. A fost modificat.
	- atragem atenția că la numerotarea dispozițiilor, a fost utilizată însemnarea repetată cu alin. (12). Totodată, în cazul primei dispoziții însemnată cu alin. (12), cuvintele „legislației Republicii Moldova” se va substitui cu textul „actelor normative”. În subsidiar, norma se va revizui integral, deoarece este ambiguă. În cazul în care norma dată face referire la situația prevăzută la ultimul alineat al art. 99, care la fel este însemnat cu alin. (12), prima normă numerotată cu alin. (12) se va exclude, ca fiind inutilă.	Se acceptă. A fost modificat.
	În art. 102 , se remarcă că numerotarea dispozițiilor cu alin. (13) și (14) a fost omisă.	Se acceptă. A fost modificat.
	În art. 104 alin. (5), se va revedea necesitatea substituirii referinței la capitolul XVI cu referința la capitolul XVII.	Se acceptă. A fost modificat.
	În art. 106 alin. (5), textul „astfel cum este definit în actele normative pentru punerea în aplicare a Legii nr. 174/2014 cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului național unic pentru apelurile de urgență 112” este ambiguu, fapt pentru care se va substitui cu referința la actul normativ concret la care se face referire.	Se acceptă. A fost reformulat.
	La art. 109 „Servicii de informații telefonice”: - dispozițiile alin. (3) necesită a reformulate, deoarece sunt ambigue;	Nu se acceptă. Măsurile specificate în alin. (3) se aplică de Agenție în conformitate cu art. 95.
	- în alin. (4), textul „capitolului XIX” se va substitui cu textul „capitolului XVIII”, din care face parte art. 123.	Se acceptă. A fost modificat.
	La art. 111 „Concurența pe piața echipamentelor de comunicații electronice”: - în alin. (8), cuvintele „conform anexei” se vor substitui cu cuvintele „conform planului prevăzut în anexa”;	Se acceptă. A fost modificat.
	- în alin. (11), textul „alineatelor (9)-(10)” recomandăm a fi înlocuit cu textul „alin. (10)”. Totodată, referitor la definițiile propuse în acest alineat, considerăm 11 adecvat ca acestea să fie prevăzute în art. 2 „Noțiuni”. Similar, se va revedea oportunitatea ca noțiunile definite în art. 114 alin. (5) să fie incluse în art. 2 al proiectului de lege.	Se acceptă Nu se acceptă. Optăm pentru a păstra noțiunile în cadrul art. 111, deoarece se referă numai la normele specificate în art. 111.

			Totodată, definite în art. 114 alin. (5), se referă numai la normele specificate în art. 114.
		La art. 114 alin. (5): - definiția termenului „acordul unui abonat sau utilizator” se va reformula astfel încât din definiție să fie identificată concret persoana la care se face referire (ex. „de către subiectul datelor cu caracter personal”);	Nu se acceptă. Optăm pentru a păstra noțiunile în cadrul art. 114, deoarece se referă numai la normele specificate în art. 114. Noțiunile sunt preluate din Directiva (UE) 58/2002.
		- din definiția termenului „utilizator” recomandăm a exclude enunțurile al doilea și al treilea și a le integra, după caz, în textul propriu-zis al legii, ca dispoziții distincte. Or, acestea nu fac obiectul unei definiții.	Se acceptă. A fost divizat termenul, și s-a adăugat alin. (6), conform recitalului (13) al Directivei 2002/58/CE.
		La art. 116 alin. (4) , cuvintele „unor practici de afaceri legale” considerăm necesar a fi revăzute, în scopul expunerii clare și previzibile a normei. Or, legislația nu operează cu asemenea terminologie.	Se acceptă. A fost modificat.
		La art. 119 alin. (4) , cuvintele „liniei conectate” propunem a fi substituite cu cuvintele „liniei apelate”, întru uniformizarea terminologiei.	Se acceptă. A fost modificat.
		În art. 124 alin. (7) , se consideră necesar a fi detaliat textul „poartă răspundere, conform legislației în vigoare”, în scopul identificării tipului de răspundere, după caz, se va face trimitere la norma care prevede sancțiune în acest sens.	Se acceptă. A fost completat cu referința la Codul Contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008.
		La art. 125 „Aplicarea anumitor dispoziții ale legislației în domeniul prelucrării datelor cu caracter personal și ale altor acte legislative”: - denumirea articolului este ambiguă și nu se referă la dispozițiile cuprinse în acesta. Respectiv, denumirea necesită a fi reformulată, pentru asigurarea principiului clarității și previzibilității normei.	Se acceptă. Denumirea art. 125 a fost expusă în redacție nouă - <i>Regiumul juridic al accesului autorităților competente la datele utilizatorilor de servicii de comunicații electronice și la comunicațiile acestora.</i>

		- se va revedea necesitatea dispozițiilor alin. (2) lit. c), dat fiind faptul că acestea fac obiectul de reglementare a art. 138⁴ alin. (1) al Codului de procedură penală.	Nu se acceptă. Obligația specificată la alin. (2) lit. c) este executată permanent de către furnizori pentru toți utilizatorii acestora. Menționăm că, Legea nr. 59/2012, Legea nr. 20/2009 și Art. 138⁴ alin. (1) al Codului de procedură penală se referă la <i>Colectarea de informații de la furnizorii de servicii de comunicații electronici</i>, și reglementează procesul de colectare a informațiilor de organele competente, dar prevederea vizată stabilește norma primară care obligă furnizorii să asigure păstrarea acestor informații, ca ulterior să fie posibilă colectarea acesteia.
		La art. 126: - potrivit alin. (2) lit. g) pct. 7) al articolului citat, furnizorii au obligația de a publica și de a prezenta autorității de supraveghere, până la 3 februarie 2026 și ulterior până la data de 31 ianuarie a fiecărui an, un raport privind prelucrarea datelor cu caracter personal, în temeiul art. 126 al proiectului de lege respectiv. În context, având în vedere că respectiva lege intră în vigoare la 1 ianuarie 2026, termenul de 3 februarie 2026 de prezentare a raportului privind prelucrarea datelor cu caracter personal, se consideră a fi insuficient pentru punerea în aplicare a acestui articol;	Se acceptă. Termenul de prezentare a raportului privind prelucrarea datelor cu caracter personal a fost modificat până la 1 aprilie 2026.
		- în alin. (2) lit. l), recomandăm a indica care este autoritatea competentă de combaterea abuzului online asupra copiilor;	Nu se acceptă. Considerăm necesar de păstrat această formulare, fără specificarea concretă a unei subdiviziuni. Formularea a fost coordonată/agreată de MAI. Prezenta lege nu are ca scop de a defini această autoritate. Doar după transpunerea Convenției Lanzarote, care constituie obiectul Directivei 2011/93/UE se va putea stabili autoritatea abilitată (a se vedea Dispoziția Guvernului nr. 206-d din 20.11.2024, publicată în Monitorul Oficial nr. 486-489/99 din 22.11.2024).

	- în alin. (5), cuvintele „Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal” se vor substitui cu cuvintele „autoritatea de supraveghere”, în corespundere cu prescurtarea stabilită la art. 126 alin. (2) lit. d);	Nu se acceptă. Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal a solicitat în avizul său ca să fie specificat în lege denumirea completă a autorității.
	- dispozițiile alin. (6) și (7) țin de obiectul de reglementare a dispozițiilor finale și tranzitorii, motiv pentru care se vor integra în capitolul XIX al proiectului de lege;	Se acceptă. Alineatele (6) și (8) din proiectul de lege remis spre avizare au fost transferate în art.129 alin. 10) și (11).
	- referitor la dispoziția care prevede că autoritatea competentă de combaterea abuzului sexual online asupra copiilor, în termen de 3 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi și, ulterior, anual, pune la dispoziția publicului și a Comisiei Europene rapoarte cu statistici în legătură cu aspectele identificate în alin. (7) al art. 126, menționăm că această norma parțial vine în contradicție cu norma prevăzută la alin. (8) al aceluiași articol, care stabilește că „Prezentul articol se aplică până la 3 aprilie 2026”. Mai mult, se va revizui oportunitatea includerii unor asemenea norme temporare (art. 126), în cuprinsul proiectului de lege, luând în considerare faptul că acestea vor fi aplicabile doar 3 luni.	Se acceptă. Art. 126, alin. (7) a fost exclus, urmare a obiecțiilor prezentate de MAI.
	La art. 128 „Comunicarea informației Comisiei Europene pentru monitorizarea aplicării legii”: - dispozițiile acestui articol nu țin de obiectul de reglementare al capitolului XIX „Dispoziții finale și Tranzitorii”, motiv pentru care se va exclude din acest capitol. Menționăm că, potrivit art. 47 și 48 ale Legii nr. 100/2017, dispozițiile finale cuprind momentul intrării în vigoare și măsurile necesare punerii în aplicare a actului normativ, iar dispozițiile tranzitorii ale actului normativ cuprind măsurile ce se instituie cu privire la continuarea raporturilor juridice născute în temeiul vechilor reglementări care urmează a fi abrogate sau înlocuite de noul act normativ;	Nu se acceptă. Articolul este conform structurii Directivei (UE) 2018/1722 conține preponderent prevederi cu caracter tranzitoriu, care se referă la implementarea legii, inclusiv actele normative aprobate în temeiul legii.
	- la alin. (1), cuvintele „furnizorii de serviciu universal” recomandăm a fi substituite cu cuvintele „informațiile privind desemnarea furnizorilor de serviciu universal”.	Se acceptă. A fost modificat.
	La art. 129 „Intrarea în vigoare”: - în alin. (1), textul „după 24 luni” se va substitui cu textul „la expirarea a 24 luni”, conform uzanțelor de redactare a actelor normative. În subsidiar, momentul intrării în vigoare a excepțiilor stabilite, ce vizează dispozițiile capitolului XVII „Drepturile utilizatorilor finali”, care vor intra în vigoare la expirarea a 24 luni de la data publicării legii, va fi strict corelat cu dispozițiile alin. (4), care stabilesc că, prevederile articolului 8 alineatul (5)	Se acceptă. A fost modificat. Din alin. (4) textul „prevederile articolului 8 alineatul (5) litera c)” a fost exclus.

	litera c) și ale capitolului VIII „Drepturile utilizatorilor finali” din Legea comunicațiilor electronice nr. 124/2007, se abrogă la expirarea a 24 de luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi.	
	- referitor la intrarea în vigoare a legii la 1 ianuarie 2026, este de menționat faptul că multe din reglementările proiectului de lege vizează unele atribuții ale autorităților competente ale Republicii Moldova, în mod special ale Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații, de a raporta activitatea sa ce ține de domeniul comunicațiilor electronice Comisiei Europene, atribuții care potrivit actelor UE care fac obiectul transpunerii, sunt date în competența autorităților relevante din domeniul comunicațiilor electronice din cadrul statelor membre ale UE. În context, având în vedere că în prezent nu este cu certitudine stabilită data aderării Republica Moldova la Uniunea Europeană, obligațiile impuse prin respectiva lege autorităților competente ale Republicii Moldova, începând din data de 1 ianuarie 2026, de a coopera, de a informa/raporta activitatea lor ce ține de domeniul comunicațiilor electronice Comisiei Europene și autorităților naționale de reglementare din statele membre ale Uniunii Europene nu au caracter imperativ (a se vedea în acest sens, de exemplu, art. 5 alin. (4), art. 6 alin. (1), art. 7 alin. (2) lit. b), art. art. alin. (7), art. 25 alin. (7)-(9), art. 30 alin. (2), art. 33, art. 65 alin. (2), ș.a.);	Nu se acceptă. Prevederile legii care specifică colaborarea cu OAREC, vor deveni obligatorii odată cu finalizarea procesului de obținere de către Agenție a statutului de membru-observator în această organizație europeană. Prevederile referitor la cooperarea cu Comisia Europeană nu vor avea caracter imperativ până la aderarea Republicii Moldova la UE, însă datorită statutului de membru-observator în cadrul OAREC <i>de facto</i> prevederile respective se vor aplica imperativ. Toate prevederile din lege, privind cooperarea cu OAREC și Comisia Europeană sunt necesare pentru <u>includerea Republicii Moldova în zona de „Roaming ca acasă - Roam like at home”</u>.
	- în alin. (4), se va indica sursa publicării Legii comunicațiilor electronice nr. 241/2007.	Se acceptă. A fost modificat.
	Suplimentar, în tot textul proiectului se va asigura că trimiterile la alte norme din proiect, inclusiv, la unele norme din alte acte normative sunt corespunzătoare.	Se acceptă. A fost modificat.
	Cu referire la anexa nr. I: În conținutul compartimentului A, pct. 1 și 2 se vor completa cu textul „din Legea comunicațiilor electronice nr. __/2025”. Mai mult, toate referințele la prezenta lege, inclusiv la articolele/capitolele acestora vor fi completate cu denumirea deplină a legii. În conținutul compartimentului D, abrevierea „TNABF” se va conforma art. 54 alin. (1) lit. i) al Legii nr. 100/2017, potrivit căroră exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea acestora în text, la prima folosire. Menționăm că, deși anexa este parte integrantă a legii, iar utilizarea abrevierii date este întâlnită în textul propriu-zis al legii, anexa totuși este un document individualizat, respectiv, abrevierile vor respecta dispozițiile art. 54 alin. (1) lit. i) al Legii nr. 100/2017. Observațiile formulate	Se acceptă. A fost modificat.

	mai sus sunt, după caz, valabile și pentru celelalte anexe ale proiectului de lege.	
	În anexa nr. II, IV, VI-IX și XII : - se va ține cont că potrivit art. 49 alin. (6) al Legii nr. 100/2017, reglementările din anexe se numerotează cu cifre arabe urmate de punct, prin adăugarea consecutivă a cifrelor arabe, până la gradul de detaliere necesar. În continuare, în cazul divizării dispozițiilor în mai multe secțiuni/subpuncte acestea vor fi însemnate în corespundere cu dispozițiile art. 52 și 53 ale legii citate. Se vor revedea în acest sens și normele care fac referință la aceste secțiuni, puncte/subpuncte; - după caz, cuvântul „Agenția” se va substitui cu denumirea integrală a acesteia, în scopul respectării art. 54 alin. (1) al legii citate.	Se acceptă. A fost modificat.
	În anexa nr. III, ținând cont că anexa nu prevede anumite principii și parametri, primul alineat recomandăm a fi expus în următoarea redacție: „Criteriile pentru stabilirea tarifelor de terminare a apelurilor voce la nivel cu ridicata pe piețele de telefonie fixă și mobilă, menționate la articolul 75 alineatul (3) din Legea comunicațiilor electronice nr. ____/2025 sunt:”.	Se acceptă. A fost modificat.
	În anexa nr. VII, din primul alineat, referința la „articolele 84-87” se va substitui cu referința la „articolele 83-85”.	Se acceptă. A fost modificat.
	În anexa nr. IX, dispozițiile primului alineat recomandăm a fi divizate în mai multe puncte.	Se acceptă. A fost modificat.
	În anexa nr. X: - în denumire, textul „articolul 104” se va substitui cu textul „articolul 101”; - textul „Nota 1.” de la finalul anexei se va substitui cu textul „Notă”, dat fiind faptul că există doar o singură Notă, care nu necesită a fi numerotată. În altă ordine de idei, se va revedea oportunitatea excluderii notei date din conținutul anexei, dispozițiile fiind înglobate în art. 101 alin. (5) al proiectului de lege.	Se acceptă. A fost modificat.
	În subsidiar, se vor revizui suplimentar observațiile și propunerile autorităților participante la procesul de avizare, în mod special ale Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător, pe care le considerăm relevante.	Se acceptă. Textul legii a fost modificat substanțial, inclusiv urmare a obiecțiilor/propunerilor înaintate de Grupul de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător.
	Cu referire la tabelul de concordanță, menționăm că, potrivit pct. 39 din Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația UE, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018, tabelul de concordanță dintre actul juridic european și proiectul actului normativ național se întocmește pentru fiecare act juridic european transpus.	Se acceptă. Au fost elaborate tabele de concordanță pentru toate actele UE care fac obiectul transpunerii în respectivul proiect de lege (a se vedea Declarația de compatibilitate

		În context, se atestă existența tabelului de concordanță doar a unui singur act transpus și anume, a Directivei (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice. Respectiv, se va asigura elaborarea tabelelor de concordanță și pentru celelalte acte ale UE care fac obiectul transpunerii în respectivul proiect de lege.	prezentată de Centrul de Armonizare a Legislației, prezentă în sinteză).
Centrul Național Anticorupție Nr. Nr. ELO25/10353 din 19.02.2025	35.	RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE la proiectul de lege a comunicațiilor electronice (număr unic 1064/MDED/2024) Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.	
		III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului	
		Obiecție generală - Obiecții: Proiectul conține norme care instituie acordarea unor drepturi, în special Agenției, după formula „a putea” și „este în drept”. Astfel, normele utilizează verbul „a putea” prin acordarea unor competențe/drepturi entităților publice. Or, aceste formulări și texte pot duce la confuzii și la diferențe de interpretare a sensului și a acțiunii autorității publice. Fiind instituit un drept, entitatea publică poate abuza de acesta și aplica norma diferit în aceleași situații juridice, în dependență de interes și scop. În aceste condiții, în una și aceeași situație juridică entitatea publică va putea lua decizii în mod unilateral diferite. În opinia noastră, normele care conțin reglementări după formula „a putea”, „este în drept” creează câmp coruptibil lăsând la discreția autorității/entității publice interpretarea normei de drept prin exercitarea sau neexercitarea dreptului instituit de normă. Considerăm că odată ce sunt întrunite anumite condiții prestabilite, entitatea publică urmează să aplice norma în mod uniform și fără loc de interpretări discreționare a acesteia, astfel având o obligație de conformare și executare a normei legale. Recomandări: Propunem autorului reexaminarea întregului conținut al proiectului prin care se instituie drepturi Agenției prin formula „a putea” și „este în drept” și reexaminarea situațiilor în care Agenția urmează să fie obligată să aplice norma în redacția din proiect, excluzând dreptul de a decide.	Se acceptă de principiu Cazual acolo unde a fost apreciat ca fiind necesară precizarea aceasta a fost realizată, având în vedere principiul independenței autorității prevăzute de Directiva (UE) 2018/1972 în privința discreției acesteia de a acționa, respectiv inacționa, reieșind din analizele și situația de piață realizate
		Art. 3 alin. (5) din proiectul legii - Articolul 3. Drepturile de proprietate în domeniul comunicațiilor electronice și protejarea lor (...) (5) Registratorul național al domeniului de nivel superior .md este desemnat de către Guvern și exercită următoarele atribuții: (...) (d) desemnează entitățile cu funcție de distribuitor și supraveghează activitatea acestora (e) stabilește tariful standard și grila de tarife pentru entitățile cu funcție de dealer pentru înregistrarea numelor în cadrul domeniului de nivel superior .md. Obiecții:	Se acceptă. Conform avizului STISC Nr. 1.4/1841/24 din 26.12.2024 a fost schimbată noțiunea de „dealer” cu noțiunea de „distribuitor”, deoarece ICANN (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers), în politicile sale operează cu noțiunea de reseller, iar acest termen se traduce ca distribuitor, și este mai aproape ca sens al obiectului Contractului tip încheiat de către Registratorul Național cu entitățile care

	Normele nu conferă claritate privind calitatea de „entitate cu funcție de distribuitor” și „entitate cu funcție de dealer”. Normele din proiect nu fac referință la aceste noțiuni, iar pe parcursul textului legii nu se poate deduce caracterul și calitatea acestor entități - cu funcție de distribuitor și cu funcție de dealer. Ambiguitatea administrativă creată va permite interpretări confuze a sensului acestor entități ceea ce se poate răsfrânge negativ la interpretarea calității și naturii juridice a acestor entități. Recomandări: Propunem autorului completarea proiectului cu definirea acestor entități în sensul legii comunicațiilor electronice sau completarea proiectului cu norme din care să reiasă calitatea și natura juridică a acestor entități - cu funcție de dealer și cu funcție de distribuitor. Art. 7 alin. (8) - alin. (22) din proiectul legii (procedura de control efectuată de Agenție) – Obiecții: Normele prenotate reglementează atribuția Agenției de efectuare a controalelor în domeniile sale de competență. La alin. (10) se stabilește că - Modul de planificare, desfășurare și înregistrare a controalelor în domeniile de competență ale Agenției, de aplicare a măsurilor restrictive și corective în timpul și în urma controalelor, de contestare a rezultatelor controalelor sunt stabilite în Regulamentul cu privire la procedura de control în domeniile de competență aprobat de Agenție și Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat, cu derogările prevăzute de prezenta lege. La alin. (13) lit. e) și la alin. (14) lit. c) se face referință la faptul că unele drepturi și obligații ale angajaților Agenției sunt stabilite în Regulamentul cu privire la procedura de control în domeniile de competență, aprobat de Agenție și în Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat. La alin. (15) lit. e) și la alin. (16) lit. d) se face referință la faptul că unele drepturi ale furnizorilor de rețele și/sau de servicii de comunicații electronice supuși controlului, precum și unele obligații ale persoanelor supuse controlului sunt stabilite în Regulamentul cu privire la procedura de control în domeniile de competență, aprobat de Agenție și în Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat. Se constată atribuirea dreptului Agenției de elaborare și aprobare a unui Regulament care să conțină norme cu privire la procedura de control în domeniile de competență. Menționăm faptul că dat fiind instituirea independenței Agenției, există riscul de a se interpreta că aceasta va putea să aprobe propriile reguli de aprobare a procedurii de efectuare a controlului. Or, stabilirea unor drepturi/obligații atât ale angajaților Agenției, cât și ale persoanelor supuse controlului va depinde de modul de elaborare și aprobare a normelor din respectivul Regulament, aprobat de Agenție. Considerăm că, în așa mod, Agenției sunt conferite atribuții extensive de reglementare de aprobare a unor norme proprii pe care urmează să le aplice, ceea ce crește riscul elaborării și aprobării unor norme în dependență de interesul urmărit de Agenție. Mai mult decât atât, normele din proiect stabilesc dreptul legiuitorului de a stabili anumite norme derogatorii de la prevederile Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat.	înregistrează nume de subdomenii din domeniul de nivel superior .md. Totodată, și Codul Civil al Republicii Moldova operează cu termenul de distribuitor. Se acceptă parțial În conformitate cu obiecțiile și recomandările prezentate, din cuprinsul art. 7 au fost excluse următoarele prevederi: - din alin. (13) a fost exclusă lit. e), - din alin. (14) a fost exclusă lit. c), - din alin. (15) a fost exclusă lit. e.), - din alin. (16) a fost exclusă lit. d). Art. 1 alin. (3) al Legii nr. 131/2012 prevede că dispozițiile legii nr. 131/2012 se aplică în măsura în care nu contravin prevederilor legislației în vigoare privind activitatea de control și supraveghere a autorităților publice centrale de reglementare – a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, Agenției Naționale pentru Reglementare în comunicații Electronice și Tehnologia Informației, Consiliului Concurenței, Consiliului Audiovizualului, Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal - în limita domeniilor de activitate ale acestora. Totodată, potrivit cerințelor art. 3 alin. (3), art. 27 alin. (1)-(2), art. 28 alin. (2) și art. 30 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 100/2017, se dispune că autorul proiectului urmează să asigure compatibilitatea legislației naționale (soluțiile propuse) cu legislația Uniunii Europene (să fie în concordanță cu legislația UE). Organele de control, indicate în art. 1 alin. (3) din Legea nr. 131/2012 (pct. 2 din lista la anexă din lege), în cadrul sistemului instituțional al administrației publice centrale, dețin statut de autorități publice autonome față de Guvern.
--	--	--

	În acest sens, proiectul urmează să conțină acele norme derogatorii și a nu lăsa la latitudinea Agenției de a-și stabili norme de aplicare în domeniul efectuării controlului de stat. În altă ordine de idei, la alin. (18) se stabilește că efectuarea controlului, în funcție de complexitate, nu trebuie să depășească 60 de zile calendaristice. Coroborând norma prenotată cu norma de la alin. (21) care face referință la „decizia de prelungire a duratei controlului” se poate deduce că Agenția este în drept de a emite decizii de prelungire a efectuării controlului și după termenul de 60 de zile calendaristice. În opinia noastră, norma, pe de o parte, nu este clară în privința termenului inițial de efectuare a controlului. Textul „nu trebuie să depășească 60 de zile calendaristice” induce confuzie în stabilirea termenului, astfel, într-un caz va putea fi vorba de un termen mic, în alte cazuri, poate fi vorba de tergiversarea efectuării controlului până la 60 zile. Pe de altă parte, norma este lacunară în privința perioadei de prelungire a controlului, perioadă care urmează a fi aprobată de Agenție. Astfel, lipsa termenului de prelungire în proiectul legii, va permite Agenției stabilirea acestuia în Regulamentul aprobat de către Agenție, cu riscul stabilirii unor temeiuri excesive ce vor acorda dreptul de a prelungi nejustificat perioada controlului. Totodată, la alin. (22) se face referință la o Metodologie ce urmează să fie aprobată de Agenție, însă, considerăm că denumirea propusă a Metodologiei va permite interpretări privind normele ce urmează să le conțină aceasta. Referința generală la „obținerea eficienței maxime în activitatea organelor de control și pentru reducerea constantă a presiunii asupra mediului de afaceri” este o formulare vastă care se poate răsfrânge dincolo de atribuțiile funcționale ale Agenției. Recomandări: Propunem autorului: - instituirea în conținutul proiectului prenotat a normelor derogatorii de la prevederile Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat, cu excluderea atribuției Agenției de aprobare în mod unilateral a procedurii de planificare, desfășurare și înregistrare a controalelor. Agenția poate aproba norme secundare care nu derogă de la cadrul legal general (Legea nr. 131/2012) și cel special (norme derogatorii de la Legea nr. 131/2012 cuprinse în proiectul prenotat). Astfel, drepturile și obligațiile subiecților participanți la control urmează să fie stabilite la nivel de lege și nu în Regulamentul aprobat de Agenție; - stabilirea clară a termenului de efectuare a controlului prin modificarea textului „care nu trebuie să depășească 60 de zile calendaristice”. Totodată, propunem stabilirea în lege a duratei în zile pentru care Agenția va putea, în cazuri justificate, să prelungească efectuarea controlului, or legea nu prevede termenul pentru care Agenția are dreptul de a prelungi controlul, lăsând la latitudinea acesteia stabilirea termenului; - modificarea denumirii Metodologiei de la alin. (22) în sensul că se se facă referință că acea Metodologie este aprobată pentru aplicarea de către Agenție în domeniul său de activitate.	Deoarece, în aviz este indicat că Agenția poate aproba norme secundare care nu derogă de la cadrul legal general (Legea nr. 131/2012) și cel special (norme derogatorii de la Legea nr. 131/2012 cuprinse în proiectul prenotat) în art. 7 alin. (10) a fost păstrată prevederea că Agenția va putea aproba un Regulament care să conțină norme cu privire la procedura de control în domeniile de competență. În cazul domeniului comunicațiilor electronice, Codul european al comunicațiilor electronice, aprobat prin Directiva (UE) 2018/1972 prevede (art. 6, 8 și 9), statele trebuie să garanteze independența ANR-urilor pentru ca acestea să își poată exercita competențele în mod imparțial și transparent, precum și în timp util. Cu referință la durata procedurii de control, la modul practic, delegația de control se emite pentru o perioadă de 30 de zile, care poate fi prelungit doar pînă la 60 de zile, or din prevederea legală, rezultă, că în general durata controlului nu poate depăși 60 de zile. Totodată, procedura de control urmează a fi aprobată prin HCA ANRCETI, cu respectarea tuturor rigorilor aplicabile, în materie de consultare publică și transparență. În art. (18) textul „nu trebuie să depășească 60 de zile calendaristice” a fost substituit pe textul „care nu poate depăși 60 de zile lucrătoare”. Totodata alin. (18) dupa prima propozitie a fost completat cu prevederile: <i>„Agenția poate prelungi durata controlului cu încă 30 zile lucrătoare, în baza unei decizii motivate, care poate fi contestată de către persoana supusă controlului”.</i> Alin. (22) a fost reformulat conform obiecției.
--	---	---

	Art. 9 din proiectul legii - Articolul 9. Independența Agenției Obiecții: Articolul 9 din proiectul legii reglementează independența Agenției. La alin. (1) se stabilește că - Agenția este o autoritate publică centrală de reglementare a domeniului comunicațiilor electronice, care se bucură de autonomie administrativă, funcțională și financiară deplin. La alin. (2) se stabilește că Agenția este condusă de Consiliul de administrație, care este format din Președintele Consiliului de administrație (care este și Directorul Agenției) și de doi membri (care sunt Directorii adjuncți ai Agenției). Normele alin. (5) - (7) atribuie în mod direct Consiliului de administrație dreptul de formare a bugetului Agenției, de aprobare a Regulamentului de activitate al Agenției care să includă funcțiile și atribuțiile de bază ale Agenției, structura organizatorică, statul de personal, remunerarea personalului și dreptul de aprobare a bugetului Agenției. Respectiv, odată ce componența Consiliului de administrație este compusă din 3 membri - Directorul și cei 2 directori adjuncți, se poate interpreta că conducerea Agenției (Directorul și cei doi directori adjuncți) vor fi în drept să aprobe, în mod unilateral toate aspectele menționate supra - statul de personal, bugetul Agenției, remunerarea personalului, inclusiv remunerarea conducerii Agenției și alte aspecte. Considerăm că, atribuirea acestei competențe este una excesivă, deoarece statutul de autoritate publică centrală de reglementare, precum și acordarea autonomiei administrative, funcționale și financiare nu acordă aceste drepturi de aprobare discreționară a tuturor aspectelor prevăzute de normele articolului 9 din proiectul legii. Mai mult decât atât, alin. (5) prevede că Consiliul de administrație este obligat să formeze bugetul Agenției, astfel încât acesta să asigure resurse tehnice, financiare și umane adecvate pentru îndeplinirea atribuțiilor ce îi revin. Astfel, se va putea ajunge la situația când, an de an, statul de personal, necesitățile de funcționare, modul de remunerare vor crește în mod nejustificat prin simpla aplicare a alin. (5) prin care Consiliul de administrație urmează să aprobe atât statul de personal, cât și bugetul și remunerarea personalului. În acest sens, atragem atenția și la norma propusă prin proiect la alin. (8) al articolului 10 care stabilește în mod discreționar că - Remunerația Directorului și ale celor doi Directori adjuncți ai Agenției sunt stabilite prin hotărârea Consiliului de administrație în conformitate cu prezenta lege. Respectiv, Directorul și directorii adjuncți, care dețin calitatea de membri ai Consiliului de administrație, singuri își vor aproba modul și cuantumul de remunerație, prin aprobarea unei hotărâri, în acest sens, prin intermediul Consiliului de administrație. Ambiguitatea administrativă creată va fi percepută ca competență excesivă și nejustificată atribuită Consiliului de administrație formată doar din Director și Directori adjuncți ai Agenției, ținând cont că bugetul Agenției în mare parte va fi format din contribuțiile agenților economici, iar aceasta se poate răsfrânge negativ asupra activității acestora, respectiv și asupra sectorului comunicațiilor electronice, cu riscul limitării investițiilor în acest sector. Nu negăm dreptul Agenției de a-și gestiona bugetul, însă, este inacceptabil ca conducerea unei autorități publice centrale de reglementare să își aprobe de sinestătător bugetul, statul de personal și remunerarea. Recomandări: Propunem autorului modificarea normei articolului 9. În acest sens, ținem să atragem atenția că, potrivit proiectului, Agenția este o autoritate publică centrală de reglementare.	Nu se acceptă Independența autorității de reglementare este o normă fundamentală specificată în Directiva (UE) 2018/1972 și totodată în art. 232 din Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană. Art. 6 alin. (1) din Codul european al comunicațiilor electronice statuează că statele membre garantează independența autorităților naționale de reglementare și a altor autorități competente, asigurându-se că acestea sunt distincte din punct de vedere juridic și independente din punct de vedere funcțional de toate persoanele fizice sau juridice care furnizează rețele, echipamente sau servicii de comunicații electronice. Statele membre care își mențin dreptul de proprietate sau de control asupra unor întreprinderi care furnizează rețele sau servicii de comunicații electronice asigură separarea structurală efectivă a funcției de reglementare de activitățile legate de proprietate sau control. Articolul 8 alin. (1) din Codul european al comunicațiilor electronice, prevede că autoritățile naționale de reglementare acționează în mod independent și obiectiv, inclusiv la conceperea procedurilor interne și organizarea personalului, își desfășoară activitatea într-un mod transparent și responsabil, în conformitate cu dreptul Uniunii, și nu solicită și nici nu primesc instrucțiuni de la niciun alt organism în legătură cu îndeplinirea sarcinilor care le sunt atribuite în temeiul dreptului intern care transpune dreptul Uniunii. Prin prevederile Acordului de Asociere Republica Moldova s-a angajat de a promova dezvoltarea unui cadru de reglementare cuprinzător care în special include și consolidarea capacității administrative și a independenței autorităților naționale de reglementare. Respectarea independenței în cauză este obligatorie de iure și de facto. Astfel, competența atribuită de Directiva, în mod exclusiv autorității de reglementare și independența acesteia trebuie să fie garantate față de orice organism politic, așadar nu numai față de Guvern, ci și față de legiuitorul național, care nu poate să sustragă o parte din aceste competențe de la autoritatea de reglementare și să le atribuie altor organisme publice.
--	---	--

		Or, considerăm că sunt incidente prevederile Legii nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate care menționează că - Prezenta lege stabilește sistemul instituțional al administrației publice centrale de specialitate și reglementează regimul general al activității acesteia, principiile fundamentale de organizare și funcționare a administrației publice centrale de specialitate, precum și raporturile juridice care decurg din activitatea ministerelor, a Cancelariei de Stat și a altor autorități administrative centrale. Iar potrivit art. 2 alin. (2) - Prevederile prezentei legi se aplică autorităților publice subordonate Guvernului, reglementate prin legi speciale, și autorităților administrative autonome față de Guvern în măsura în care nu sînt reglementate și nu contravin dispozițiilor legilor speciale care reglementează activitatea autorităților respective. În final, recomandăm autorului modificarea normelor or, prin normele expuse nu denotă claritate privind specificul Agenției de „autoritatea publică centrală de reglementare”	Suplimentar, considerentul (37) din Directiva (UE) 2018/1972 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice, prevede că independența autorităților naționale de reglementare a fost întărită în cadrul revizuirii din 2009 a cadrului de reglementare pentru comunicațiile electronice pentru a asigura o aplicare mai eficientă a cadrului de reglementare și pentru a spori autoritatea și gradul de previzibilitate al deciziilor lor. În acest scop, au trebuit să fie prevăzute dispoziții exprese în dreptul intern pentru a se asigura faptul că, în exercitarea atribuțiilor sale, o autoritate națională de reglementare este protejată de intervenții externe sau de presiuni politice de natură să pună în pericol evaluarea sa independentă a chestiunilor care îi sunt înaintate. O astfel de influență din exterior face ca un organism național legislativ să fie nepotrivit pentru a acționa în calitate de autoritate națională de reglementare în temeiul cadrului de reglementare. În acest scop, au trebuit să fie stabilite în prealabil norme privind motivele revocării din funcție a conducătorului autorității naționale de reglementare pentru a înlătura orice îndoială rezonabilă legată de neutralitatea respectivului organism și de faptul că acesta ar putea fi influențat de factorii externi. Pentru a evita revocările din funcție arbitrare, membrii revocați din funcție ar trebui să aibă dreptul de a solicita ca instanțele competente să verifice existența unui motiv întemeiat de revocare din funcție, din rândul celor prevăzute în prezenta directivă. Astfel de revocări din funcție ar trebui să se refere numai la calificările personale sau profesionale ale conducătorului ori ale membrului în cauză. Este important ca autoritățile naționale de reglementare să aibă propriul lor buget pentru a putea, în special, să recruteze personal calificat în număr suficient. Pentru garantarea transparenței, acest buget ar trebui publicat anual. În limitele bugetului lor, acestea ar trebui să beneficieze de autonomie în ceea ce privește gestionarea resurselor lor, umane și financiare. În vederea garantării imparțialității, statele membre care își mențin proprietatea sau controlul asupra întreprinderilor care contribuie la bugetul autorității
--	--	---	---

		naționale de reglementare sau al altor autorități competente prin intermediul taxelor administrative ar trebui să se asigure că există o separare structurală efectivă între activitățile legate de exercitarea dreptului de proprietate sau de control și exercitarea controlului asupra bugetului. Scopul acestei reglementări este de a asigura o concurență corectă pe piață, protejarea intereselor consumatorilor și dezvoltarea unui sector de telecomunicații transparent și echitabil. Conform acestor reglementări: • Independența autorităților naționale de reglementare (ANR) și a altor autorități competente este esențială pentru asigurarea unui mediu de reglementare imparțial și transparent. Aceste autorități trebuie să acționeze fără influențe externe care ar putea distorsiona deciziile lor. • Distinctivitatea juridică se referă la faptul că aceste autorități trebuie să fie entități separate din punct de vedere legal de orice alte entități sau actori economici implicați în furnizarea de servicii de telecomunicații. Acest lucru ajută la prevenirea conflictelor de interese. • Independența funcțională înseamnă că autoritățile naționale de reglementare trebuie să își poată exercita competențele și atribuțiile fără presiuni sau intervenții din partea altor entități, astfel încât să poată lua decizii în mod obiectiv și echitabil. Aceste principii sunt esențiale pentru a garanta funcționarea corectă și echitabilă a piețelor de telecomunicații, pentru a proteja consumatorii și pentru a asigura un cadru favorabil inovației și concurenței în acest sector. Totodată art. 9 alin (1) a fost completat la sfârșit cu propoziția: „Agenția își exercită atribuțiile în mod independent, cu respectarea principiilor de obiectivitate, imparțialitate, transparență și nediscriminare” iar alin. (2), la sfârșit cu textul „care exercită funcții de demnitate publică”.
	Art. 10 alin. (3) - (4) din proiectul legii - Articolul 10. Numirea și revocarea din funcție a membrilor Consiliului de Administrație al A genției (...) (3) Candidații pentru funcțiile de președinte și membri ai Consiliului de administrație sunt selectați și propuși de Prim-ministru și numiți în funcție de	

	Guvern, în urma unei proceduri de selecție deschise și transparente. Actele de numire a președintelui și membrilor Consiliului de administrație sunt publicate în Monitorul Oficial (4) În cazul apariției, din diferite motive, a unui loc vacant de președinte sau de membru al Consiliului de administrație, Guvernul, în termen de o lună, desemnează o nouă persoană. Obiecții: Articolul 10 reglementează numirea și revocarea din funcție a membrilor Consiliului de administrație. În opinia noastră, alin. (3) nu stabilește clar cum are loc procedura de selecție a membrilor Consiliului, procedură care urmează să fie „deschisă și transparentă”. Or, norma alin. (3) face referire doar că membrii sunt „selectați și propuși de Prim-ministru și numiți în funcție de Guvern”. Altfel spus, nu este clar cum are loc procedura de numire a Directorului și Directorilor adjuncți ai Agenției. Totodată, odată ce Agenția se propune a fi „autoritate publică centrală de reglementare”, considerăm că normele proiectului urmează să reglementeze statutul juridic al Directorului Agenției și al Directorilor adjuncți ai acesteia, or proiectul reglementează statutul Președintelui și a membrilor Consiliului. Mai mult decât atât, din calitatea de „autoritate publică centrală de reglementare” se poate considera că modul de organizare a acestei autorități este guvernată de prevederile Legii nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate. În aceste condiții, statutul juridic al calității de director și director adjunct al unei autorități publice centrale urmează să fie guvernat de prevederile Legii nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, care reglementează regimul general al funcției de demnitate publică, statutul juridic al persoanei care ocupă această funcție, precum și alte raporturi care decurg din exercitarea funcției. La alin. (4) considerăm ambiguu expunerea „în cazul apariției, din diferite motive, a unu loc vacant de președinte sau de membru al Consiliului de administrație”, precum și expunerea „în cazul în care termenul regulamentar de exercitare a mandatului expiră sau a expirat”. Astfel, textul „loc vacant de președinte” și textul „mandatul expiră” lasă loc de interpretare confuză a sensului normelor și a procedurilor ce urmează să fie desfășurate. Respectiv, „dacă mandatul urmează să expire în 3 luni sau în 6 luni” se va putea interpreta că se poate de inițiat procedura de selectare a unui nou președinte sau membru al Consiliului de administrație. În final, normele instituie o procedură confuză și ambiguă de numire în funcție a Președintelui și a membrilor Consiliului de administrație al Agenției. Recomandări: Recomandăm autorului stabilirea clară a statutului juridic al Agenției - autoritate publică centrală de reglementare (potrivit proiectului). Ulterior, urmează a se stabili clar statutul juridic al Directorului și al Directorilor adjuncți ai Agenției, cu stabilirea transparentă cu criterii clare a modalității de ocupare a acestor funcții. Or, textul „selectare și propuși de Prim-ministru” instituie ambiguitate cu riscul aplicării normei într-un mod discreționar și atribuirea directă în competența Prim-ministrului a selecției Consiliului de administrație al Agenției.	Se acceptă parțial Statutul statutul juridic al Directorului și al Directorilor adjuncți este stabilit în art. 9 alin. (2). Din art. 10 alin. (3) textul „selectare și propuși de Prim-ministru” a fost exclus, iar procedura de selecție și numire în funcție a președintelui și membrilor ai Consiliului de administrație a Agenției va fi stabilită de Guvern, astfel cum prevede alineatul respectiv. Alin. (4) a fost expus în redacție nouă: „În cazul apariției a unui loc vacant de președinte sau de membru al Consiliului de administrație, Guvernul, în termen de o lună, desemnează o nouă persoană. În cazul în care termenul regulamentar de exercitare a mandatului a expirat, iar succesorul de competență nu intră în exercitarea mandatului, președintele sau membrul Consiliului de administrație continuă să-și exercite mandatul până la ocuparea funcției de către succesorul de competență”.
--	--	---

		Art. 10 alin. (8) și alin. (9) din proiectul legii - Articolul 10. Numirea și revocarea din funcție a membrilor Consiliului de Administrație al Agenției (...) (8) Președintele și membrii Consiliului de administrație al Agenției pot fi eliberați din funcții de către Guvern numai în cazul demisiei sau în următoarele cazuri: a) îndeplinirii necorespunzătoare, în mod sistematic, a atribuțiilor acordate prin lege, fapt stabilit prin actul de constatare rămas definitiv (...) e) incompatibilității prevăzute la alineatul (5) sau articolul 11, stabilite prin actul de constatare rămas definitiv f) stabilirii prin actul de constatare rămas definitiv, a emiterii/aprobării unui act administrativ, încheierii directe sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, luării sau participării la luarea unei decizii fără soluționarea conflictului de interese real în conformitate cu prevederile legislației privind reglementarea conflictului de interese (9) Decizia de eliberare din funcție a președintelui sau a membrilor Consiliului de administrație trebuie să fie motivată. Persoanei eliberate din funcție i se comunică decizia cu o expunere de motive, iar în cazul în care expunerea de motive nu este publicată, aceasta este publicată la cererea persoanei respective. Obiecții: Norma instituie confuzie în stabilirea modului transparent de revocare a președintelui și a membrilor Consiliului de administrație al Agenției. Textul „actul de constatare rămas definitiv” instituie confuzie privind actul și autoritatea care urmează să constate existența cazurilor menționate prin normă. Interpretarea textului poate lăsa loc confuziilor. Astfel, în timp ce, potrivit lit. e) s-ar putea interpreta că actul de constatare este actul autorității competente privind reglementarea conflictului de interese, potrivit cadrului legal din domeniu - Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, or, în celelalte cazuri este dificil de a stabili autoritatea competentă de constatare a cazurilor. Astfel, nu este clar cine urmează să stabilească îndeplinirea necorespunzătoare a atribuțiilor menționate la alin. (8) lit.a), cine stabilește și constată incompatibilitățile de la alin. (8) lit. e), pierdere cetățeniei Republicii Moldova (alin. (8) lit.a)) și alte cazuri potrivit proiectului. La fel, sintagma „pot fi eliberați din funcție” de la alin. (8) instituie dreptul Guvernului de a decide eliberarea sau nu din funcție, chiar dacă se constată cazurile menționate la literele a) - k). Totodată, norma urmează să fie corelată cu normele din proiect asupra cărora au fost expuse recomandări ce țin de stabilirea clară a statutului membrilor Consiliului de administrație sau, altfel spus, a directorului și a directorului adjunct al Agenției. Or, urmare a stabilirii statutului acestor persoane se va putea identifica și cadrul legal privind revocarea acestora. Ambiguitatea administrativă va permite interpretări ale normei cu riscul aplicării confuze a acestora și cu comiterea manifestărilor de corupție în vederea emiterii unei sau altei decizii privind revocarea membrilor Consiliului de administrație. În altă ordine de idei, norma de la alin. (9) instituie cerința ca decizia de eliberare din funcție a președintelui sau a membrilor Consiliului de administrație să conțină și expunerea	
--	--	---	--

	de motive, iar la solicitarea persoanei, această expunere de motive urmează să fie publicată împreună cu decizia de eliberare din funcție. Norma urmează să fie analizată din punct de vedere al legalității și aplicabilității, or, nu este clar cum o decizie a Guvernului (hotărâre de Guvern) urmează să conțină în anexă și expunerea de motive care a stat la baza emiterii actului de către Guvern. Modul de aplicare a normei este unul confuz cu riscul aplicării discreționare a normei respective. Recomandări: Propunem autorului reexaminarea normei prin expunerea acesteia într-un mod clar și pentru a reda cu claritate ce se are în vedere prin „actul de constatare rămas definitiv” și autoritatea competentă de a stabili și constata cazurile în care survine revocarea din funcție a membrilor Consiliului de administrație al Agenției. Totodată, norma urmează să fie corelată cu prevederile din proiect care stabilesc statutul directorului și al directorilor adjuncți ai Agenției. La fel, norma alineatului (9) urmează a fi modificată.	Se acceptă. Art. 10 alin. (8) a fost reformulat. La alin. (9) după cuvântul Decizia a fost completat cu cuvântul „Guvernului”.
	Art. 11 din proiectul legii - Articolul 11. Incompatibilități ale membrilor Consiliului de administrație al Agenției (1) Pe durata mandatului lor, președintelui și membrilor Consiliului de administrație al Agenției le este interzis: (...) (2) În cazul constatării incompatibilității, președintele sau membrul Consiliului de administrație este obligat să întreprindă măsuri pentru soluționarea incompatibilității (3) În cazul nesoluționării incompatibilității în termen de 60 de zile de la data constatării, procesul de demitere este inițiat de Guvern (4) Decizia de demitere a președintelui Agenției sau, după caz, a membrilor Consiliului de administrație al Agenției poate fi atacată în instanța de judecată. Obiecții: Prin norma articolului 11 se propune reglementarea juridică a incompatibilităților membrilor Consiliului de administrație al Agenției. Norma alin. (2) stabilește obligația întreprinderii măsurilor pentru soluționarea incompatibilității în cazul constatării acesteia, iar norma alin. (3) stabilește un termen de 60 de zile de la data constatării incompatibilității, termen pentru soluționarea incompatibilității. În aceste condiții, nu este clar cine are obligația stabilirii constatării incompatibilității, or, persoana poate invoca necunoașterea stării de incompatibilitate până la identificarea acesteia de către un alt subiect. La fel, nu este clar cum se soluționează și cum se raportează încetarea stării de incompatibilitate a președintelui și a membrilor Consiliului de administrație, ținând cont că aceste persoane dețin funcțiile de director și director adjunct al Agenției. Totodată, norma este lacunară în ceea ce privește instituirea obligației președintelui Consiliului de administrație și al membrilor acestuia de a-și soluționa stările de incompatibilitate din momentul începerii mandatului/numirii în funcție. Astfel, norma este lacunară în reglementarea acestei obligații de soluționare, spre exemplu în termen de 30 de zile a stărilor de incompatibilitate din momentul începerii mandatului. Recomandări: Propunem autorului modificarea normei prin redarea clară a modului de soluționare a stărilor de incompatibilitate. Totodată, propunem a completa proiectul cu obligația președintelui și a membrilor Consiliului de administrație al Agenției de a-și soluționa stările de incompatibilitate în termen de, spre exemplu, 30 de zile, din momentul începerii mandatului/numirii în funcție.	Se acceptă Președintele și membrii Consiliului de administrație al Agenției, constituie funcții cu demnitate publică, și drept urmare îi sunt aplicabile normele statuate inclusiv în cadrul normativ de reglementare a conflictelor de interese și incompatibilitate. La elaborarea acestei prevederi s-a ținut cont, inclusiv de prevederile Legii nr.199/2010, Codul administrativ, precum și a incompatibilităților și restricțiilor stabilite prin Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale. În alin. 92) după cuvintele „În cazul constatării” se completează cu cuvintele „de către Guvern”. Alin. (3) a fost reformulat.

	Art. 12 din proiectul legii – Articolul 12. Independența politică și răspunderea Agenției (...). (3) Președintele și membrii Consiliului de administrație, precum și angajații Agenției nu sunt urmăriți penal sau dați în judecată pentru o opinie exprimată în exercitarea atribuțiilor lor, cu excepția cazului în care au acționat cu rea intenție sau au încălcat confidențialitatea informațiilor lor și datelor de care au luat cunoștință în exercitarea atribuțiilor lor (...). Obiecții: Norma reglementează independența politică și răspunderea Agenției. La alin. (3) se propune norma: „Președintele și membrii Consiliului de administrație, precum și angajații Agenției nu sunt urmăriți penal sau dați în judecată pentru o opinie exprimată în exercitarea atribuțiilor lor, cu excepția cazului în care au acționat cu rea intenție sau au încălcat confidențialitatea informațiilor și datelor de care au luat cunoștință în exercitarea atribuțiilor lor”. Considerăm că norma este excesivă ce nu are tangență directă cu independența politică, organizațională și de funcționare a Agenției. Or, confuzia normei va permite interpretarea cazurilor care sunt cu „rea intenție”. La fel, exonerarea de răspundere pentru anumite opinii exprimate nu este în legătură directă cu principiile independenței activității unei autorități publice. Norma va crea confuzie la aplicare cu riscuri de interpretări discreționare a modului de aplicare a acesteia. Recomandări: Propunem excluderea normei din proiect.	Se acceptă Alin. (3) a fost exclus, iar alin. (2) a completat cu normele specificate în art. 8 alin. (1) din Directiva (UE) 1972/2018.
	Art. 13 din proiectul legii - Articolul 13. Funcționarea Agenției (1) Consiliul de administrație al Agenției se reunește după cum este necesar în funcție de programul de activitate sau în cazul unor subiecte de interes comun pentru piață (2) Ședințele Consiliului de administrație sunt deliberative cu prezența a cel puțin 2 membri. Consiliul adoptă hotărâri și/sau decizii cu votul a cel puțin 2 membri (3) În cazul absenței Președintelui Consiliului de administrație din diferite motive, atribuțiile sale sunt exercitate integral de unul dintre membri, după cum urmează (...). Obiecții: Articolul 13 reglementează modul de funcționare a Agenției. La alin. (2) se face referință la actele pe care Agenția este în drept să le adopte. Astfel, Agenția adoptă hotărâri și decizii. Normele nu stabilesc însă categoria actelor juridice adoptate de Agenție și care este diferența dintre acestea, cu stabilirea clară a cazurilor în care este adoptat unul sau alt act al Agenției. La fel, norma alin. (2) stabilește că ședințele sunt deliberative dacă sunt prezenți 2 din cei 3 membri ai Consiliului de administrație. Nu este clar ce se întâmplă dacă ședințele, din varii motive, nu pot fi deliberative. Normele din proiect nu stabilesc obligația membrilor Consiliului de administrație de participare obligatorie la ședințele Consiliului și doar, în cazuri temeinic justificate, aceștia pot absenta de la ședințe. În acest sens, norma alin. (3) prin textul „din diferite motive” legalizează, de fapt, eventualele absențe nemotivate de la ședință ale Președintelui Consiliului de administrație. Considerăm că, ținând cont de propunerea din proiect ce ține de structura Consiliului, doar 3 membri, precum și ținând cont de impactul major al deciziilor aprobate de către Consiliu urmare a exercitării atribuțiilor Agenției și a impactului asupra interesului public major privind misiunea Agenției, considerăm oportun instituirea obligativității participării	Se acceptă parțial. Categoria juridică a statutului actelor adoptate de Agenție este prevăzută de Legea 100/2017, hotărâre pentru actele normative emise sau aprobate în temeiul și pentru executarea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, și decizie - ca act administrativ individual prevăzut de Codul administrativ al Republicii Moldova.

	tuturor membrilor Consiliului la ședințe și doar, în cazuri excepționale, documentate justificativ, membrul Consiliului va putea absenta de la o eventuală ședință a Consiliului. Totodată, nu este clar modalitatea de întrunire și convocare a ședințelor Consiliului. Nu este clar cine are dreptul de a stabili data convocării ședințelor Consiliului. Recomandări: Propunem autorului - stabilirea categoriei juridice a statutului actelor adoptate de Agenție - hotărâre și decizie; - stabilirea modalității de convocare a ședințelor Consiliului; - stabilirea obligativității participării la ședințele Consiliului a tuturor membrilor Consiliului și doar în cazuri excepționale, documentate justificativ, membrii Consiliului vor putea absenta de la o eventuală ședință a Consiliului.	În lege a fost specificat expres ca Consiliul de administrație al Agenției adoptă hotărârări și/sau decizii. Alin. (2) a fost reformulat pentru a stabili modalitatea de convocare a ședințelor Consiliului. Obligativitatea participării la ședințele Consiliului se exprimă prin fraza - <i>prezența a cel puțin 2 membri</i>. Propunerea ce ține de impunerea obligativității participării la ședințele Consiliului a tuturor membrilor Consiliului este redundantă reieșind din prevederile art.13 alin.(1). Din alin. (3) textul „din diferite motive” a fost exclus.
	Art. 14 și art. 21 din proiectul legii - Articolul 14. Capacitatea de reglementare a Agenției (1) Agenția se bucură de autonomie financiară deplină. (2) Termenii și procedurile de gestiune financiară a Agenției sunt stabilite într-un Regulament aprobat de către Consiliul de administrație al Agenției. Bugetul Agenției se aprobă de către Consiliul de administrație în limita necesității asigurării unei activități conforme și a independenței financiare a Agenției (1) Anual, până la data de 15 decembrie, Agenția își formează bugetul pentru anul următor din: a) plățile administrative, prevăzute la articolul 21 din prezenta lege; b) donații și sponsorizări în condițiile legii; c) credite contractate în condițiile legii; d) alte resurse financiare prevăzute de lege (4) Bugetul Agenției pentru anul următor se publică anual, până la data de 15 decembrie în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, precum și pe site-ul web oficial al Agenției (5) Controlul datelor financiare, al executării bugetului și al situațiilor financiare ale Agenției este efectuat de auditori independenți certificați (...) (6) Agenția urmează să dispună de resurse financiare și umane adecvate care să-i permită și să contribuie în mod activ în cadrul OAREC și altor organisme internaționale Articolul 21 Plățile administrative (1) Orice plăți administrative impuse de Agenție furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice și/sau de servicii de comunicații electronice accesibile publicului în temeiul autorizării generale sau persoane cărora li s-a acordat un drept de utilizare, în conformitate cu prezenta lege: a) trebuie să acopere, în total, numai costurile administrative suportate de gestionarea, controlul și asigurarea respectării sistemului de autorizare generală (.....) b) trebuie să fie stabilite într-un mod obiectiv, transparent și proporțional care să reducă la minimum costurile administrative suplimentare și plăți aferente (2) Ținând cont de prevederile alin. (1) din prezentul articol, Agenția stabilește următoarele plăți administrative: a) plățile de reglementare și monitorizare b) plățile pentru drepturile de utilizare a resurselor de numerotație atribuite	

	c) plățile pentru utilizarea spectrului de frecvențe radio (...) (5) Prin decizia menționată la alin. (13) Agenția poate alege să nu aplice plata de reglementare și monitorizare pentru subiecți ai plății ale căror venituri provenite din activitățile din domeniul comunicațiilor electronice, calculate cumulativ pentru toți subiecții plății care fac parte din același grup de întreprinderi, este sub un anumit prag sau ale căror activități nu ating o cotă de piață minimă sau au un domeniu de aplicare teritorial foarte limitat (...) (7) (...) Pentru cheltuielile curente ce nu pot fi acoperite din plățile administrative colectate, Agenția are dreptul să contracteze împrumuturi bancare la dobânzi rezonabile. Agenția rambursează împrumuturile din mijloacele obținute de la plățile de reglementare și monitorizare colectate ulterior Obiecții: La art. 14 alin. (2) se atribuie în mod confuz dreptul Agenției de a aproba termenii și procedurile de gestiune financiară a Agenției prin Regulamentul aprobat de către Consiliul de administrație, precum și dreptul Agenției de a aproba bugetul Agenției prin actul Consiliului de administrație (Consiliu format doar din directorul Agenției și doi directori adjuncți). Astfel, conform proiectului, directorul și directorii adjuncți ai Agenției urmează să aprobe bugetul Agenției „în limita necesității asigurării unei activități conforme și a independenței financiare a Agenției”. Analizând norma în corelare cu art. 9 alin. (6) și art. 10 alin. (7) se constată că remunerarea personalului Agenției, precum și a directorului și a directorilor adjuncți se face, la fel, prin aprobarea unei hotărâri a Consiliului de administrație. Potrivit art. 14 alin. (3) Agenția urmează să își formeze bugetul din plățile administrative prevăzute la art. 21, din donații/sponsorizări în condițiile legii, precum și din credite contractate. Plățile administrative stabilite la art. 21 din proiect nu reflectă în mod transparent metodologia și modul de calcul al acestor plăți. Or, normele stabilesc confuz și netransparent modul de stabilire a plăților de reglementare și monitorizare (în mărime de până la 0,3 la sută din volumul venitului provenit din activitățile din domeniul comunicațiilor electronice). Astfel, în condițiile în care Consiliul adoptă și statul de personal, și remunerarea și bugetul, există riscul stabilirii unor plăți până la maximum stabilit de lege, fără a avea criterii clare și transparente. La fel, nu este clar modul de formare a plăților pentru drepturile de utilizare a resurselor de numerotație atribuite, precum și plățile pentru utilizarea spectrului de frecvențe radio, pe care, în conformitate cu art. 21 alin. (2) Agenția urmează să stabilească aceste plăți administrative. În acest sens, și norma articolului 93 care reglementează plățile pentru drepturile de utilizare a resurselor de numerotație nu este clară, doar stabilind dreptul Agenției de a impune plăți pentru drepturile de utilizare a resurselor de numerotație care reflectă necesitatea de a asigura utilizarea optimă a resurselor respective. Totodată, prin norma art. 14 alin. (3) coroborată cu norma art. 21 alin. (7) din proiect, Agenția are dreptul de a contracta împrumuturi bancare la „dobânzi rezonabile”, precum și instituirea obligației Agenției de a rambursa împrumuturile din mijloacele obținute de la plățile de reglementare și monitorizare colectate ulterior. Considerăm că norma este una excesivă, ce acordă discreție totală unei autorități publice de a decide, în mod unilateral, contractarea unor credite, cu rambursare ulterioară, rambursare	Se acceptă parțial. 1) Agenția este autoritate cu autonomie financiară deplină. Această normă este expres prevăzută în art. 9 alin. (1) din Directiva (UE) 2018/1972, care specifică: „ (1) Statele membre se asigură că autoritățile naționale de reglementare au bugete anuale separate și că acestea beneficiază de autonomie în executarea bugetului alocat. Bugetele se publică.” 2) Prevederile art. 21 <i>Plățile administrative</i> sunt transpuse fidel din art. 16 <i>Taxe administrative</i> din Directiva (UE) 2018/1972. Totodată, modalitatea de formare a acestor plăți administrative este specificată în art. 21 alin. (1) lit.
--	---	---

	ce urmează să fie efectuată tot din plățile colectate de la agenții economici, în special, de la agenții economici din domeniul comunicațiilor electronice, ceea ce poate crește riscul stabilirii unor plăți nejustificate. Or, nu este clar cine verifică necesitatea urgentă a contractării unui credit, odată ce este aprobat bugetul entității publice. Mai mult decât atât, norma prin atribuirea dreptului Agenției de a contracta credite urmează să fie examinată și prin prisma cadrului legal ce reglementează statutul Agenției - autoritate publică centrală de reglementare (art.9 din proiect). La art. 14 alin. (5) se menționează că - Controlul datelor financiare, al executării bugetului și al situațiilor financiare ale Agenției este efectuat de auditori independenți certificați. Normele din proiect nu conferă claritate privind modul de selectare a „auditorilor independenți”. Ținând cont că prevederile legii comunicațiilor electronice pot fi calificate ca fiind norme speciale ce stabilesc drepturi/obligatii Agenției, precum și reglementează funcționarea Agenției prin prisma autonomiei administrative, funcționale și financiare, se va putea interpreta că Agenția urmează, prin act al Consiliului de administrație să reglementeze modul de selectare a „auditorilor independenți”. Considerăm că o astfel de abordare crește riscul aplicării normei în dependență de interes, ceea ce crește și riscul comiterii manifestărilor de corupție la elaborarea și aprobarea de norme favorabile Agenției pentru a reglementa modul de selecție a „auditorilor independenți”. Norma art. 14 alin. (6) este o normă declarativă, or, orice autoritate publică din sistemul administrației publice naționale urmează să dispună de resurse financiare și umane adecvate care să-i permită să participe efectiv la realizarea atribuțiilor acordate în conformitate cu cadrul normativ instituit. Potrivit art. 21 alin. (5) Agenția este în drept de a nu aplica anumite plăți de reglementare și monitorizare, însă, modul de aplicare a normei este unul confuz și netransparent. Considerăm că există riscul ca norma să fie interpretată abuziv din partea Agenției în vederea aplicării acesteia în dependență de interes și scopul. Recomandări: Propunem autorului reexaminarea normelor prenotate și modificarea lor în vederea eliminării caracterului defectuos și discreționar al acestora.	a) iar lit. din alin. (1) specifică că plățile administrative trebuie să fie stabilite într-un mod obiectiv, transparent și proporțional, care să reducă la minimum costurile administrative suplimentare și plățile aferente. Modalitatea de formare a acestor plăți administrative se referă la toate trei tipuri de plăți administrative, prevăzute în proiectul de lege. 3) La art. 14 alin. (3) lit. c) a fost exclusă. 4) La art. 21 din alin. (7) a fost exclus textul „<i>Pentru cheltuielile curente ce nu pot fi acoperite din plățile administrative colectate, Agenția are dreptul să contracteze împrumuturi bancare la dobânzi rezonabile.</i>”. 5) La art. 14 alin. (5) sintagma „auditorilor independenți” a fost exclusă. 6) Prevederile art. 14 alin. (6) transpune prevederile art. 9 alin. (3) din Directiva (UE) 2018/1972. 7) Prevederile art. 21 alin. (5) transpune prevederile art. 16 alin. (1) din Directiva (UE) 2018/1972. Careva incompatibilității cu actul juridic European nu au fost depistate (a se vedea Declarația de compatibilitate la proiectul de lege, prezentată de Centrul de armonizare a legislației).
	Art. 25 din proiectul legii – Articolul 25 Solicitarea de informații (1) Agenția are dreptul să solicite oricărei persoane, inclusiv furnizorilor de rețele și servicii de comunicații electronice, furnizorilor de facilități asociate sau servicii asociate, asociațiilor de proprietari, autorităților și instituțiilor publice centrale și locale, informațiile, inclusiv informații financiare, necesare în vederea (...) (6) Persoanele prevăzute la prezentul articol au obligația să furnizeze informațiile solicitate în termenul și la nivelul de detaliere indicate de Agenție. Obiecții: Norma instituie, pe de o parte, dreptul Agenției de a solicita informații, iar pe de altă parte, norma instituie obligația subiecților de a se conforma și de a remite informația solicitată de Agenție în termenul solicitat și la nivelul de detaliere indicat de Agenție. Nu negăm dreptul Agenției de a solicita, în calitate de autoritate publică centrală de reglementare, careva informații de la subiecții indicați de normă, inclusiv de la autoritățile și instituțiile publice, totuși, norma urmează să fie analizată minuțios prin prisma informațiilor deținute, în unele cazuri, de către autoritățile publice din domeniul organelor de drept, ale securității statului, informații care sunt protejate de la divulgare, în dependență de caz. Astfel, asemenea informații urmează să fie expediate doar în situația în care nu afectează activitatea autorităților publice care o dețin (spre exemplu, informații din cadrul unui proces penal).	Nu se acceptă.

		Cu atât mai mult, norma alin. (6) instituie obligația de a remite orice fel de informații la solicitarea Agenției, ceea ce poate periclita activitatea, în special, a autorităților cu competențe în domeniul ordinii publice și a securității statului. În acest sens, norma urmează să fie corelată cu art. 1 alin. (3) lit.c) din proiectul legii care stabilește clar că - Prezenta lege nu aduce atingere acțiunilor întreprinse în condițiile legislației pentru asigurarea apărării securității naționale sau ordinii publice. Recomandări: Propunem autorului completarea normei alin. (6) al art. 25 cu specificarea faptului că informațiile urmează să fie remise cu respectarea și fără a aduce atingere acțiunilor întreprinse de către autoritățile publice în condițiile legislației pentru asigurarea apărării, securității naționale sau a ordinii publice.	Art. 25 alin. (6) transpune prevederile art. (20) alin. (1) din Directiva (UE) 2018/1972. Totodată, Agenția în conformitate cu art. 25 poate solicita informații numai pe domeniul sau de competență. În context, menționăm că art. 5 alin. (4) lit. a) din Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat prevede că: <i>„(4) Autoritățile publice centrale și locale, în colaborare cu Serviciul de Informații și Securitate:</i> <i>a) asigură protecția informațiilor atribuite la secret de stat elaborate de ele, precum și a informațiilor atribuite la secret de stat ce le sînt transmise de către alte autorități publice sau persoane juridice;.</i>
		Art. 31 din proiectul legii – Articolul 31. Soluționarea litigiilor (...) (2) Litigiul va fi soluționat pe baza unor proceduri clare și eficiente, aprobate de Agenție, printr-o decizie obligatorie și executorie emisă în termen de cel mult 4 luni de la data sesizării, în afara situațiilor excepționale, în care în funcție de complexitatea litigiului sau de impactul acestuia supra pieței comunicațiilor electronice, un termen mai lung este necesar pentru buna soluționare a cazului (...) (4) În cazul în care există alte mecanisme, inclusiv medierea, care ar contribui la soluționarea litigiului în timp util, în conformitate cu obiectivele stabilite la articolul 5 Agenția poate refuza soluționarea litigiului, informând fără întârziere părțile cu privire la aceasta. În cazul în care, în termen de 4 luni litigiul nu este soluționat și în cazul în care partea care solicită despăgubiri nu a sesizat instanța de judecată, Agenția emite la cererea oricăreia din părți, o decizie obligatorie și executorie pentru soluționarea litigiului în cel mai scurt timp posibil și, în orice caz, în termen de patru luni. Obiecții: Norma articolului 31 reglementează modul de soluționare a litigiilor de către Agenție. La alin. (2) se stabilește termenul maxim de soluționare a litigiului - „în termen de cel mult 4 luni de la data sesizării”, însă, totodată, se instituie dreptul Agenției de prelungire a termenului de examinare pe „un termen mai lung dacă este necesar pentru buna soluționare a cazului”. NU negăm dreptul de a prelungi termenul de examinare, însă, norma nu stabilește clar care este termenul maxim de prelungire în care Agenția urmează să decidă cu privire la soluționarea litigiului. La alin. (4) norma acordă dreptul Agenției de a refuza soluționarea litigiului, dacă consideră că există alt mecanism de soluționare a litigiului, inclusiv medierea. Considerăm că sintagma „poate refuza soluționarea litigiului” acordă discreție în acțiunile Agenției, iar în dependență de interes și scopul urmărit va aplica norma în interpretare preferată. Considerăm că Agenția urmează să refuze soluționarea litigiului dacă părțile din litigiu consimt nesusținut la aplicarea altor mecanisme de soluționare a litigiului, or, în caz contrar, Agenția va decide în mod unilateral refuzul în soluționarea litigiului de la caz la caz, cu riscul tergiversării în unele cazuri a soluționării unor litigii. Recomandări: Propunem autorului:	Se acceptă. Articolul 31 alin.(2) a fost completat cu sintagma, ... dar nu mai mult de 9 luni de la data sesizării. Alin.(4) se redă în următoarea redacție: În cazul în care părțile nu au respectat procedura prealabilă de soluționare a litigiului sau o cerere cu același obiect și între aceleași părți a fost înaintată instanței de judecată anterior sau concomitent cu introducerea sesizării la Agenție, sau părțile consimt să soluționeze litigiu printr-un mecanism alternativ, inclusiv medierea, care ar contribui la soluționarea litigiului în timp util, în conformitate cu obiectivele stabilite la articolul 5, Agenția va respinge sesizarea privind soluționarea litigiului, informând fără întârziere părțile cu privire la aceasta. În cazul în care, în termen de patru luni, litigiul nu este soluționat prin mecanisme alternative și în cazul în

	- stabilirea termenului maxim de prelungire a soluționării litigiului și excluderea textului „pe un termen mai lung dacă este necesar pentru buna soluționare a cazului”; - stabilirea dreptului Agenției de a refuza soluționarea litigiului în cazul constării existenței și a altor modalități de soluționare a litigiului, inclusiv medierea, doar în cazul acceptului părților litigiului.	care partea care se consideră prejudiciată nu a sesizat instanța de judecată, Agenția emite, la cererea oricăreia dintre părți, o decizie obligatorie și executorie pentru soluționarea litigiului în cel mai scurt timp posibil, dar nu mai mult de patru luni.
	Art. 34 din proiectul legii – Articolul 34. Sancțiuni (1) Pentru orice încălcare a dispozițiilor prezentei legi sau a hotărârilor și deciziilor obligatorii emise de Agenție în temeiul acesteia, Agenția impune sancțiuni, măsuri și prescripții, după caz. Acestea trebuie să fie adecvate, eficace, proporționale și disuasive, astfel cum este prevăzut în articolul 35, sau după caz în Codul Contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2018. (2) În cazul în care Agenția, în cadrul procedurii menționate la articolul 27 alineatele (8)-(10), constată că un agent economic sau o autoritate publică furnizează, cu bună știință sau din neglijență gravă, informații înșelătoare, eronate sau incomplete, <u>aceasta le aplică sancțiuni prevăzute de Codul Contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008.</u> Obiecții: Norma statuată la art. 34 alin. (1) stabilește că Agenția impune sancțiuni, măsuri și prescripții. Norma statuată la art. 35 alin. (4) stabilește că Agenția are dreptul de a aplica, prin decizie, sancțiuni conform Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, care să fie efective, proporționale și disuasive. La fel, se menționează în normă că - Respectivele sancțiuni se pot aplica astfel încât să acopere durata oricărei încălcări, chiar dacă încălcarea a fost ulterior remediată. Cu toate acestea, norma alin. (2) din art. 34 stabilește din start o contravenție ce urmează să fie constatată doar dacă este efectuată cu „bună știință” sau „din neglijență gravă”. Considerăm că contravențiile urmează să fie stabilite expres în Codul contravențional și nu în proiectul legii prenotat. Ambiguitatea administrativă va permite interpretarea modului de aplicare a sancțiunii contravenționale. Recomandări: Normele alin. (2) al art. 34 urmează să fie reexamineate cu includerea acestei contravenții în proiectul de modificare a Codului contravențional, care va conține fapta prejudiciabilă - contravenția și sancțiunea în acest caz.	Nu se acceptă. Norma alin. (2) din art. 34 este preluată din art. 29 alin. (2) din Directiva (UE) 2018/1972 care prevede că: <i>„(2) Statele membre prevăd sancțiuni în cadrul procedurii prevăzute la articolul 22 alineatul (3) numai în cazul în care o întreprindere sau o autoritate publică furnizează cu intenție sau din neglijență gravă informații înșelătoare, eronate sau incomplete.”</i> Totodată, menționăm că art. 259² din Codul Contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 deja prevede sancțiuni pentru comiterea încălcărilor prevăzute în art. 34 alin. (2).
	Art. 45 și art. 52 din proiectul legii – Articolul 45. Taxele pentru drepturile de utilizare a spectrului de frecvențe radio și pentru drepturile de acces pe proprietăți și/sau de utilizare partajată a infrastructurii fizice (1) Guvernul stabilește tarifele maxime care pot fi percepute de persoanele care dețin sau administrează proprietăți publice sau comune, inclusiv a celor din condominiu pentru drepturile de instalare a infrastructurilor pe, deasupra sau sub proprietățile respective în scopul furnizării de rețele sau servicii de comunicații electronice, precum și de facilități asociate care asigură utilizarea optimă a acestor resurse (...) (4) Acordarea, prelungirea duratei, și reînnoirea drepturilor individuale de utilizare a frecvențelor radio, potrivit art. 50 alin. (12) și art. 52 prin intermediul unor proceduri de selecție competitivă sau comparativă este condiționată de plata către bugetul de stat a unei taxe de licență.	Nu se acceptă. Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător nr.160/2011 este o lege cadru, care are drept scop „instituirea unor prevederi unitare privind procedura de reglementare prin autorizare a activității de întreprinzător, care va fi aplicată de autoritățile emitente persoanelor fizice și persoanelor juridice pentru practicarea activității de întreprinzător sau a unei alte activități prevăzute de lege, conexă cu activitatea de întreprinzător și indispensabilă ei”. Deoarece mai multe domenii de activitate de întreprinzător, reglementate de această Lege, diferă substanțial de celelalte, pentru a ține cont de situațiile

	(5) Cuantumul taxei de licență în cazul (...) vor fi stabilite pentru fiecare caz în parte prin Hotărâre a Guvernului (...) Articolul 52. Reînnoirea drepturilor individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio armonizat (...) (5) O hotărâre de reînnoire a drepturilor individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio armonizat poate fi însoțită de o revizuire a taxelor, precum și a altor condiții aferente. După caz, Guvernul poate ajusta taxele pentru drepturile de utilizare în conformitate cu articolul 45. Obiecții: Articolul 45 reglementează taxele pentru drepturile de utilizare a spectrului de frecvențe radio și pentru drepturile de acces pe proprietăți și/sau de utilizare partajată a infrastructurii fizice. Analizând norma articolului 45 constatăm că prevederea nu face referință la taxele pentru drepturile de utilizare a spectrului de frecvențe radio. Alin. (4) din art. 45 conține referință la achitarea unei taxe de licență pentru acordarea, prelungirea duratei și reînnoirea drepturilor individuale de utilizare a frecvențelor radio potrivit art. 50 alin. (12) și art. 52 prin intermediul procedurii de selecție competitive sau comparative. Norma alin. (5) acordă dreptul Guvernului de a stabili, prin hotărâre de Guvern, pentru fiecare caz în parte, cuantumul taxei de licență care se varsă la bugetul de stat. Atragem atenția că prin normă se propune acordarea dreptului Guvernului de a aproba careva taxe de licență în domeniul activității de întreprinzător, ceea ce considerăm că depășește cadrul legal de atribuții ale Guvernului dacă e să raportăm domeniul activității de întreprinzător prin prisma Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător și ale Legii nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător. Astfel, spre exemplu, potrivit art. 9 alin. (1) din Legea nr. 160/2011 - Orice plată de eliberare a actelor permissive trebuie să fie expres prevăzută în Nomenclatorul actelor permissive, Nomenclator care este prevăzut/conținut de anexa nr. 1 a legii susmenționate. La fel, a se atrage atenția și la art. 51 alin. (7) lit. e) care face referință la aprobarea unor taxe de licență al cărei cuantum și condițiile privind efectuarea plății se stabilesc prin hotărâre de Guvern. În altă ordine de idei, dacă ne referim la textul „taxe pentru drepturile de utilizare a spectrului de frecvențe radio” din titlul articolului 45 ținem să menționăm că potrivit art. 7 din proiectul legii - Agenția are atribuția de gestionare a spectrului de frecvențe radio cu destinație neguvernamentală prin stabilirea plăților pentru utilizarea spectrului de frecvențe radio. În acest sens, urmează de analizat dacă norma art. 45 se referă la același tip de taxe stabilit la art. 7 din proiectul legii. În acest sens, este de atras atenția și la norma art. 52 alin. (5) care face referință la dreptul Guvernului de a ajusta taxele pentru drepturile de utilizare a spectrului de frecvențe radio armonizat. Astfel, este remarcat același tip de taxe, doar că subiectul care urmează să le probe este diferit - Agenția și Guvernul. Ambiguitatea administrativă creată va permite interpretări confuze și discreționare a normei cu riscuri inerente comiterii manifestărilor de corupție. Recomandări: Propunem reexaminarea integrală a normelor analizate cu excluderea factorilor de risc identificați.	specifice respective, Legea nr.160/2011 conține derogări, ca exemplu, potrivit art. 12¹⁰, alin. (1) „<i>Taxa pentru eliberarea licenței este de 3250 de lei, dacă prezenta lege sau legea care reglementează activitatea licențiată respectivă nu stabilește altfel</i>”. Ținând seama de faptul, că frecvențele radio reprezintă un bun public limitat cu o importantă valoare socială și economică, utilizarea acestuia, potrivit proiectului prezentei legii prevede obținerea licenței de utilizare a frecvențelor radio. Reieșind din specificul licențelor pentru utilizarea canalelor sau frecvențelor radio în cazul când numărul acestora este limitat, se prevede că <u>Cuantumul taxei de licență în cazul procedurii de selectare comparativă, respectiv valoarea minimală (prețul de rezervă) a taxei de licență în cazul procedurii de selectare competitivă se stabilesc de către Guvern și se transferă la bugetul de stat.</u> Valoarea finală a taxei de licență, urmare a procedurii de selectare competitivă, poate fi substanțial mai mare decât valoarea prețurilor de rezervă. Deoarece frecvențele reprezintă o resursă limitată în proprietatea publică a statului, statul este cointeresat să obțină o plată rezonabilă pentru dreptul de utilizare a acestora, aplicând inclusiv mecanismul de concurs (printr-o procedură de selectare competitivă sau comparativă). Taxele pentru drepturile de utilizare a spectrului de frecvențe radio sunt prevăzute expres în art. 42 alin. (1) din Directiva (UE) 2018/1972. Careva incompatibilității cu aceste norme din actul juridic European nu au fost depistate (a se vedea Declarația de compatibilitate la proiectul de lege, prezentată de Centrul de armonizare a legislației). Totodată menționăm că, plățile pentru utilizarea spectrului de frecvențe radio menționate în art. 7 alin. (2) sunt unele din cele trei tipuri de plăți administrative, care sunt impuse de Agenție prin prezenta lege, și nu sunt taxe de licență pentru drepturile de utilizare a resurselor de spectru radio limitate, care se achită în bugetul de stat (art. 45 alin. (5)). Conform art. 21 alin. (9) plățile pentru utilizarea spectrului de frecvențe radio se achită de titularii
--	--	--

			drepturilor de utilizare a resurselor de spectru radio, și sunt plăți periodice pentru asigurarea managementului de frecvențe radio realizat de Agenție.
		Art. 47 din proiectul legii – Articolul 47. Gestionarea spectrului de frecvențe radio (1) Documentul care stă la baza gestionării spectrului de frecvențe radio este Tabelul național de atribuire a benzilor de frecvențe (TNABF) (2) TNABF se aprobă de către Agenție în urma unei consultări publice, ținând cont în cea mai mare măsură de avizul Comisiei de Stat pentru Frecvențe Radio. Componenta și Regulamentul Comisiei se aprobă de către Guvern. Obiecții: Norma instituie necesitatea obținerii avizului din partea Comisiei de Stat pentru Frecvențe Radio. Norma stabilește că Agenția urmează „a ține cont în mare măsură” de avizul Comisiei respective. Astfel, coconsiderăm că norma este expusă într-un mod ambiguu și confuz, ceea ce va lăsa la discreția Agenției de a decide, în mod individual, acceptarea poziției Comisiei de Stat pentru Frecvența Radio expusă în aviz. Totodată, în această situație nu se înțelege care este puterea juridică a acestui aviz, or, în dependență de caz, Agenția va lua sau nu în considerare avizul respectiv. Astfel, nu este clar dacă avizul este cu titlu consultativ sau este unul obligatoriu reieșind din atribuțiile funcționale și rolul Comisiei de Stat pentru Frecvențe Radio, Comisiei ce este instituită prin hotărâre de Guvern. În final, menționăm că norma este una confuză care la aplicare va genera interpretări discreționare cu riscuri inerente comiterii manifestărilor de corupție. Recomandări: Propunem autorului excluderea formulării „ținând cont în cea mai mare măsură” și substituirea acestei sintagme cu determinarea caracterului consultativ sau obligatoriu al avizului Comisiei de Stat pentru Frecvențe Radio reieșind din scopul, misiunea și atribuțiile acestei Comisii.	Se acceptă. Din art. 47 alin. (2) textul „ținând cont în cea mai mare măsură” a fost substituit cu textul „și în baza avizului”.
		Art. 50 din proiectul legii – Articolul 50. Acordarea drepturilor individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio (...) (12) (...) Agenția, cu avizul consultativ al Guvernului, stabilește și justifică tipul și procedura de selecție aleasă, inclusiv orice etapă preliminară pentru participarea la aceasta, și prezintă, după caz, rezultatele evaluării efectuate în acest scop cu privire la situația tehnică, economică, și competitivă a pieței, precizând motivele pentru eventuala utilizare și alegere a măsurilor stabilite. Obiecții: În opinia noastră, norma care instituie obligația Guvernului de a emite un aviz consultativ către Agenție este una excesivă și improprie atribuțiilor Guvernului. Or, nu este clar care este forma juridică a acestui aviz reieșind din actele juridice pe care este atribuit Guvernul să le emită în exercitarea atribuțiilor sale. Or, potrivit articolului 36 din Capitolul VI - Actele Guvernului din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern, actele Guvernului se constituie din hotărâri, ordonanțe și dispoziții.	

	Astfel, la alin. (1) al articolului respectiv se stabilește că - Guvernul adoptă hotărâri, ordonanțe și dispoziții. În acest sens, nu este clar ce reprezintă acel aviz, cu atât mai mult, că se menționează despre un „aviz consultativ din partea Guvernului”. În final, norma este una confuză, ceea ce conferă atribuții excesive și neclare Guvernului. Recomandări: Norma urmează a fi reexaminată cu modificarea acesteia prin excluderea competenței Guvernului de a emite avize consultative către Agenție. Art. 83 - 90 din proiectul legii – Obiecții: Articolele 83 - 90 din proiectul legii reglementează obligațiile de serviciu universal. Analizând normele se constată lipsa transparenței privind modul de selectare a agentului/agenților economici cu atribuirea obligației de serviciu universal. Astfel, nu se identifică în conținutul normelor condițiile și procedura transparentă de selectare și desemnare a furnizorilor de serviciu universal, percut și procedura de furnizare a acestui serviciu. Ambiguitatea administrativă va permite interpretări confuze privind subiectul responsabil de aprobarea acestor norme, precum și a subiectului responsabil de aplicarea și organizarea procedurii de desemnare și de organizare a activității serviciului universal. Procedura de selectare urmează să conțină criterii clare, obiective, transparente și nediscriminatorii în raport cu eventualii furnizori care pot fi cointeresați în atribuirea calității de serviciu universal. Recomandări: Propunem autorului completarea proiectului cu norme care ar institui obligația Guvernului de a aproba un Regulament care să conțină norme transparente privind reglementarea condițiilor și a procedurii de selectare și desemnare a furnizorului de serviciu universal, precum și a modului de organizare a activității serviciului universal.	Se acceptă. În art. 50 alin. (12) textul „<i>aviz consultativ din partea Guvernului</i>” a fost substituit cu textul „<i>cu consultarea Guvernului</i>”. Nu se acceptă. Articolele 83 - 90 din proiectul legii transpun art. 84 - 91 din Directiva (UE) 2018/1972. Normele specificate în articolele respective stabilesc în mod clar și concis atribuțiile Guvernului, Agenției, altor autorități competente și a furnizorilor în procesul de asigurarea a accesului populației la serviciul universal. Careva incompatibilității cu actul juridic European în proiectul de lege, cu referință la furnizarea serviciului universal, nu au fost depistate (a se vedea Declarația de compatibilitate la proiectul de lege, prezentată de Centrul de armonizare a legislației). În conformitate cu prevederile respective, în scopul punerii în aplicare a prevederilor articolelor 83 - 90 din proiectul de lege, va fi asigurată elaborarea și adoptarea următoarele actele normative și de reglementare: 1) Hotărâre de Guvern privind stabilirea categoriilor de persoane în situație de dificultate, persoane cu dizabilități și alte categorii de persoane socialmente vulnerabile care vor beneficia de serviciul universal și de opțiunile sau pachetele tarifare speciale. <u>Instituuții responsabile - Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării.</u> 2) Regulamentul privind implementarea serviciului universal, care va include condițiile și procedura de furnizare a serviciului universal, de desemnare a furnizorului de serviciu universal și mecanismul de finanțare și compensare a costului net al furnizării serviciului universal. <u>Instituția responsabilă - Agenția.</u> 3) Metodologia de calculare a costului net al îndeplinirii obligațiilor de furnizare a serviciului universal. <u>Instituția responsabilă - Agenția.</u>
--	---	--

			Toate aceste acte normative vor fi elaborate cu respectarea prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional. Totodată, aspectele acre se referă la consultarea de către Guvern a Agenției sunt conforme cu prevederile art. 40 alin. (2) lit. d din Legea cu privire la Guvern nr. 136/2017, Guvernul are inclusiv rol de reglementare, iar în interacțiunea sa cu alte autorități publice poate consulta opinia acestora pe marginea proiectelor de decizii.
		Art. 92 din proiectul legii - Articolul 92. Procedura de acordare a drepturilor de utilizare a resurselor de numerotație (...) (3) Dreptul de utilizare a resurselor de numerotație din Planul național de numerotație se acordă de către Agenție prin emiterea unei licențe de utilizare a resurselor de numerotație sau se dobândește de la un titular de licență în condițiile stabilite prin hotărârea Agenției (...) (4) Modul de eliberare, reperfectare, suspendare și de retragere a licenței de utilizare a resurselor de numerotație se stabilește de Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător în măsura în care prezenta lege nu prevede altfel (...) (7) Agenția eliberează licențe de utilizare a resurselor de numerotație în temeiul deciziei Consiliului de administrație, în cel mult 3 săptămâni de la primirea unei cereri complete, însoțită de toate documentele necesare în acest sens în cazul resurselor de numerotație a căror destinație a fost stabilită prin Planul național de numerotație. Deciziile privind eliberarea licențelor de utilizare a resurselor de numerotație sunt făcute publice pe site-ul web al Agenției (8) În cazul în care Agenția a decis, după consultarea părților interesate în conformitate cu articolul 28, că drepturile de utilizare a resurselor de numerotație cu valoare economică excepțională se acordă prin proceduri de selecție competitivă sau comparativă, aceasta poate prelungi perioada de trei săptămâni menționată la alineatul (7) cu o perioadă suplimentară de până la trei săptămâni. Obiecții: Norma art. 92 alin. (4) stabilește că - modul de eliberare, reperfectare, suspendare și de retragere a licenței de utilizare a resurselor de numerotație se stabilește de Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător în măsura în care prezenta lege nu prevede altfel. Astfel, la alin. (7) al aceluiași articol se instituie procedura de examinare a setului de acte depus pentru eliberarea licenței. Textul „eliberează licență în cel mult 3 săptămâni de la primirea unei cereri complete, însoțită de toate documentele necesare în acest sens” conferă normei ambiguitate administrativă în ceea ce privește termenul de examinare și emitere a licenței. Or, norma nu stabilește un termen în care Agenția urmează să examineze dacă setul de materiale e complet, nu precizează acțiunile Agenției de informare a solicitantului pentru a solicita prezentarea setului complet, ceea ce poate duce la tergiversări în unele cazuri intenționate în dependență de caz. Astfel, termenul de 3 săptămâni este unul general care poate fi prelungit cu solicitarea depunerii setului complet de acte, ceea ce din nou va face să curgă un nou termen de 3 săptămâni.	Nu se acceptă. Art. 92 transpune art. 94 din Directivă (UE) 2018/1972. Alin. (4) al art. 92 prevede că, <i>„Modul de eliberare, reperfectare, suspendare și de retragere a licenței de utilizare a resurselor de numerotație se stabilește de Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător în măsura în care prezenta lege nu prevede altfel.</i> Totodată, alin.(7) al aceleiași norme prevede acordarea licenței în cel mult 3 săptămâni de la primirea unei cereri complete,... Astfel, potrivit art. 6¹ alin. (1) al Legii 160/2011, <i>„(1) După recepționarea cererii, dacă se constată că aceasta este incompletă, autoritatea emitentă are dreptul de a suspenda curgerea termenului stabilit de lege pentru eliberarea/prelungirea/reperfectarea actului permisiv solicitat, fiind obligată să notifice imediat solicitantul despre suspendare, să informeze despre cerințele prevăzute de lege care nu sînt îndeplinite și să indice expres ce trebuie să prezinte și/sau să efectueze solicitantul pentru ca cererea să poată fi procesată”.</i> În felul acesta, cadrul normativ în vigoare acoperă deja situația și care sunt acțiunile autorității emitente a actului permisiv în cazul prezentării unui set incomplet de documente. Alin. (8) prevede situația în care licențele vor fi acordate prin proceduri de selectare competitivă sau comparativă, iar termenul de acordare în cazul dat, nu poate fi mai mare de 6 săptămâni. Reieșind din acțiunile participanților la concurs și petrecerea etapelor de desfășurare a acestuia, termenul de acordare a licenței poate fi substanțial

	Totodată, la alin. (8) norma nu stabilește clar termenul de prelungire a examinării dosarului. Textul „o perioadă suplimentară de până la trei săptămâni” indică posibilități de acțiuni ilicite privind urgentarea examinării în unele cazuri a setului de documente depus. Recomandări: Propunem autorului stabilirea transparentă a unui termen de examinare a setului de acte depus în vederea obținerii licenței. La fel, urmează a se stabili că Agenția urmare a recepționării setului de acte, în termen de, spre exemplu, 5 zile urmează să informeze solicitantul privind completitudinea setului de acte depus. În caz contrar, va solicita completarea setului de acte cu documentele lipsă, informând solicitantul în acest sens. Ulterior prezentării setului de acte complet, urmează a se reia cursul examinării și curgerea termenului de examinare a setului de acte în vederea emiterii deciziei cu privire la eliberarea sau neeliberarea licenței respective. La alin. (8) urmează a se stabili un termen fix de prelungire a examinării dosarului depus.	mai scurt (de ex: există o singură ofertă), însă situația dată nici de cum nu poate fi apreciată ca acțiuni ilicite privind urgentarea examinării în unele cazuri a setului de documente depus. Drept care, termenul de acordare a unui drept de utilizare a resurselor limitate prin procedură de concurs reprezintă rezultatul procedurii de concurs și poate fi mai scurt, dar nu mai mare de cel prevăzut de lege.
	Art. 105 și art. 106 din proiectul legii – Articolul 105. Disponibilitatea serviciilor (...) (3) Guvernul, cu avizul Agenției, stabilește obligațiile minime în scopul aplicării prevederilor prezentului articol, pe care furnizorii trebuie să le respecte Articolul 106 Comunicațiile de urgență și numărul european de urgență (...) (7) Guvernul, după consultarea cu Agenția, stabilește măsuri pentru a asigura că accesul utilizatorilor finali cu dizabilități la serviciile de urgență este disponibil prin intermediul comunicațiilor de urgență și este echivalent cu cel de care beneficiază ceilalți utilizatori finali, în conformitate cu legislația privind cerințele de accesibilitate a produselor și serviciilor, inclusiv în cazul utilizatorilor finali din statele membre ale Uniunii Europene, atunci când utilizează servicii de roaming în Republica Moldova, fără o înregistrare prealabilă, în cazul în care acest lucru este fezabil. Obiecții: Norma alin. (3) este una ambiguă privind obligația Guvernului de a solicita avizul Agenției în vederea stabilirii obligațiilor minime în scopul aplicării prevederilor privind disponibilitatea serviciilor, pe care furnizorii trebuie să le respecte. La fel, norma alin. (7) este una ambiguă privind obligația Guvernului de a se consulta cu Agenția în vederea stabilirii măsurilor pentru a se asigura disponibilitatea accesului unor utilizatori la serviciile de urgență. În opinia noastră, Guvernul este responsabil de implementarea legilor, or, atribuții neclare stabilite la nivel de lege va permite interpretarea modului de aplicare a acestor norme cu riscul implementării neeficiente a cadrului legal primar stabilit în legea comunicațiilor electronice. Astfel, nu este clar care sunt acțiunile Guvernului în acest sens și care este puterea juridică a acestor „consultări cu Agenția” sau obținerea „avizului Agenției”. Recomandări: Recomandăm autorului modificarea normelor prin atribuirea obligației Agenției de a solicita și înainta Guvernului propunerea privind aprobarea unor sau altor măsuri în vederea implementării normelor din legea comunicațiilor electronice.	Nu se acceptă Articolele 105 și 106 transpun Articolele 108 și 109 din Directiva (UE) 2018/1972. Ținând cont de aceasta, recomandarea de a impune obligația Agenției de a solicita și înainta Guvernului propuneri privind aprobarea unor sau altor măsuri în vederea implementării normelor din legea comunicațiilor electronice vine în contradicție cu prevederile Directivei privind asigurarea independenței autorităților naționale de reglementare (a se vedea comentariile de mai sus). Precizăm că, Directiva indică situațiile în care autoritățile naționale de reglementare sau alte autorități competente trebuie să întreprindă acțiuni active, dar și situațiile în care menționează că, „Statele membre” trebuie să acționeze în modul în care să asigure anumite rezultate. Aceasta se datorează distribuției responsabilităților în implementarea și aplicarea legislației europene. Diferențierea dată este esențială pentru delimitarea clară a competențelor între guvernele naționale și autoritățile de reglementare independente. Art.73 din Constituția Republicii Moldova prevede care sunt entitățile cu drept de inițiativă legislativă. Având în vedere prevederile art. 40 alin. (2) lit. d din Legea cu privire la Guvern nr. 136/2017, Guvernul are inclusiv rol de reglementare, iar în interacțiunea sa cu alte autorități publice <u>poate consulta opinia acestora pe marginea proiectelor de decizii.</u>

			Astfel, luând în considerație cele sus menționate, dar și prevederile art. 7 alin. (1) lit. e) al Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, care oferă răspuns la întrebarea privind puterea juridică a acestor „consultări cu Agenția” sau obținerea „avizului Agenției” se apreciază că acestea nu crează ambiguități și nu permite interpretări care pot afecta implementarea neeficientă a cadrului legal primar stabilit în legea comunicațiilor electronice.
		IV. Concluzia expertizei În proiect au fost atestate norme care induc confuzie în stabilirea procedurilor de exercitare a unor atribuții/drepturi/obligații ale subiecților responsabili de implementarea normelor proiectului. Analiza acestor aspecte este efectuată în compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție. În final, recomandăm autorului reexaminarea proiectului prin prisma prezentului raport de expertiză anticorupție și eliminarea factorilor și a riscurilor de corupție identificați.	Se acceptă. Au fost revizuite prevederile proiectului de lege prin prisma recomandărilor statuate de compartimentul III al raportului de expertiză anticorupție.
		Expertizare repetată (prin intermediul poștei electronice)	
Ministerul Justiției	36.	La art. 2 „Noțiuni”: definirea termenului „interoperabilitate”	Se acceptă. A fost expusă în redacție nouă - <i>interoperabilitate</i> - astfel cum este definit în art. 3 al Legii nr. 142/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate;
		definirea termenului „licență” se propune în redacție nouă - „licență în domeniul comunicațiilor” (în continuare - licență)	Nu se acceptă. Optăm pentru menținerea în lege și a termenului licență, deoarece noțiunea reflecta specificul actului permisiv de tip licență în domeniul comunicațiilor electronice. Formlarea nouă nu se acceptă, deoarece în formularea „ <i>licență în domeniul comunicațiilor</i> ”, crează o confunzie, în vedea atribuirii automate a autorizării în domeniul comunicațiilor electronice. Este de menționat, că Licența în sensul proiectului de lege, reprezintă actul ce conferă dreptul de utilizare a unei frecvențe radio sau resurse de numerotație, or legea prevede că în unele cazuri, licența poate fi oferită și unui solicitant nonfurnizor autorizat.
		Termenul <i>rețea de comunicații electronice</i> – de nota astfel cum este definit în art. 1 al Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018;	Nu se acceptă. Optăm pentru menținerea termenului rețea de comunicații electronice, deorece noțiunea este preluată din Directiva (UE) 2018/1972 de

			instituire a Codului european al comunicațiilor electronice și este identică cu noțiunea din Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007. Menționăm că Codul serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018 reglementează numai activitatea furnizorilor de servicii media audiovizuale.
		La art. 3 „Drepturile de proprietate în domeniul comunicațiilor electronice și protejarea lor”: - dispozițiile acestui articol nu țin de obiectul de reglementare a capitolului I	Nu se acceptă. Dispozițiile art. 3 stabilesc principiile generale referitor la <i>Drepturile de proprietate în domeniul comunicațiilor electronice și protejarea lor</i> și au un conținut specific pentru domeniul comunicațiilor electronice. Astfel, art. 3 se încadrează în cuprinsul capitolului I, în conformitate cu prevederile art. 45 alin. (2) al Legii nr. 100/2017.
		La art. 7 - în alin. (4), cuvintele „a autorităților competente” necesită a fi detaliate, or, lipsa identificării acestor autorități face ca norma să fie declarativă sau pot exista impedimente în executarea acesteia (observația este valabilă în tot textul proiectului, unde se utilizează referința la „alte autorități competente”, „autoritatea relevantă” sau altele de acest gen); Astfel, se va indica concret la ce autorități se face referire, sau se va face trimitere la norma care le identifica. Mai mult, Legea cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat nr. 467/2003 nu stabilește autoritățile competente pentru rezolvarea litigiilor aferente domeniului .md, așa cum este menționat în sinteza	Se acceptă. Alin. 4 a fost reformulat, cu excluderea cuvintelor - „a autorităților competente”. Propoziția a doua din alin. (4) se expune în redacție nouă - <i>Orice litigiu aferent domeniului național de nivel superior „.md”, la care este parte Registratorul național, este de competența exclusivă a Agenției și a instanțelor de judecată din Republica Moldova.</i>
		La art. 7 - în dispoziția lit. u), cuvintele „și a căror punere în aplicare a fost aprobată printr-o hotărâre a Uniunii Europene” necesită a fi revizuite, deoarece în contextul expus nu oferă claritate normei.	Se acceptă. cuvintele „și a căror punere în aplicare a fost aprobată printr-o hotărâre a Uniunii Europene” au fost excluse.
		La art. 7 în alin. (18), Se va revizui oportunitatea excluderii cuvintelor „lucrătoare” din întregul continut al alineatului, într-un respectarea termenilor stabiliți de legislație.	Se acceptă. A fost exclus zile lucrătoare.
		La art. 8 „Organul central de specialitate”: Se va expune înaintea art. 7. Or, art. 8 separa dispozițiile ce țin de activitatea Agenției.	Nu se acceptă. Structura este preluată din Directiva (UE) 2018/1972.
		- dispoziția lit. h), care prevede competența organului central de specialitate de a utiliza posibilitățile de efectuare a sondajelor, este ambiguă și necesită reformulare.	Se acceptă. Lit. h) a fost expusă în redacție nouă – <i>h) este în dreg să efectueze sondaje în domeniul său de competență;</i>
		La art. 9 alin. (1), norma se propune a fi completată cu textul „, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege”.	Nu se acceptă.

			Directiva (UE) 2018/1972 nu prevede careva excepții la acest capitol.
		În art. 12 , deși denumirea acestuia prevede răspunderea Agenției, în conținutul articolului nu sunt reglementări care ar prevedea răspunderea angajaților Agenției pentru neîndeplinirea corespunzătoare a obligațiilor sau a încălcării legislației în exercitarea funcției deținute.	Nu se acceptă. Denumirea articolului 12 este preluată din Directiva (UE) 2018/1972. Raporturile de serviciu a angajaților Agenției sunt reglementate de Codul Muncii, inclusiv neîndeplinirea corespunzătoare a obligațiilor funcționale.
		La art. 13 alin. (4), nu este clară norma „Reprezentantul legal al Agenției în cazurile de competență sa sunt definiți printr-un act al Directorului sau Directorului adjunct al acesteia.” și nu are legătura cu prima dispoziție a alin. (4). Respectiv aceasta necesită a fi reformulate, astfel încât să se integreze în contextual expus.	Se acceptă parțial. Prevederea respectivă a fost inclusă, pentru a reglementa modul de împuternicire a reprezentanților legali, fapt solicitat și de alte autorități prin avizele sale, inclusiv Cancelaria de stat. Exercitarea împuternicirilor de reprezentare directorului/ directorului adjunct pot fi delegate personalului Agenției printr-un act al acestuia. Totodată norma a fost inclusă separat în alin. (5).
		La art. 17 alin. (15), se va indica momentul începerii curgerii termenului de 10 zile lucrătoare	Se acceptă. Alin. (15) a fost completat la final cu - <i>din momentul producerii evenimentului.</i>
		La art. 20 alin. (1) lit. b), referința la art. 45 se va revizui, deoarece în articolul citat nu se face referire la examinarea cererii de acordare a drepturilor necesare pentru instalarea infrastructurilor, ci are ca obiect de reglementare taxele pentru drepturile de utilizare a spectrului de frecvențe radio și pentru drepturile de acces pe proprietăți și/sau de utilizare partajată a infrastructurii fizice.	Se acceptă. Textul art. 45 alin. (1) a fost modificat. Este conform art. 15 alin. (1) lit. b) din Directiva (UE) 2018/1972.
		La art. 43 „Standardizarea”: Alin. (6) se va exclude, deoarece dublează alin. (3)	Se acceptă. Alin. (6) precedent a fost exclus, și alin. (7) din proiect a devenit alin. (6).
		La art. 47 alin. (16) lit. a) propunem a fi exclusă referința la actul UE. Menționăm că, în proiectele actelor normative nu se va face referință la aplicarea legislației UE, or, deși directiva este un instrument juridic de importanță majoră la nivelul Uniunii Europene, pentru Republica Moldova directivele nu sunt direct aplicabile. Pentru a fi aplicabile, dispozițiile urmează a fi integrate în textul actului normativ național	Se acceptă. În alin. (16) lit. a) au fost exclus ecuvintele - <i>menționată în Regulamentul (UE) nr. 1315/2013 al Parlamentului European și al Consiliului;</i>
		La art. 53 „Cesiunea sau închirierea drepturilor individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio”: - cu referire la termenul „închirierea drepturilor individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio” menționăm că legislația națională nu operează cu termenul de închiriere a unui drept. Potrivit Codului civil nr. 1107/2002, chiria se	Nu se acceptă. Susținem menținerea termenului închirierea drepturilor individuale de utilizare a spectrului de frecvențe radio, deoarece este un termen specific pentru domeniul comunicațiilor

	referă la darea în folosință a unui bun și nu a unui drept. În context, sugerăm a se opta pentru utilizarea referinței la transmiterea în folosință. Mai mult, nici Directiva (UE) 2018/1972 nu operează cu un asemenea termen. (a se vedea art. 51)	electronice, specificat în actele juridice UE pe domeniu. Dreptul de utilizare a frecvenței, de exemplu, poate fi obținut, cu condiția achitării a unor sume de milioane, respectiv dreptul de utilizare reprezintă elementele unui bun evaluat și pasibil de a fi transmis, cesionat, închiriat, în condițiile legii. Directiva 2006/115/CE, Legea nr. 230/2022 operează cu instituția închirierii dreptului. La fel, și în sfera telecomunicațiilor, există specificitatea, care urmează a fi respectată.
	La art. 61 alin. (9), textul „Agenție ține seama în cea mai mare măsură de orientările relevante ale OAREC” se va revedea, în scopul excluderii acestuia, deoarece dublează dispozițiile alin. (10) al aceluiași articol.	Se acceptă. Din alin. (9), textul „Agenția ține seama în cea mai mare măsură de orientările relevante ale OAREC” a fost exclus.
	La art. 75 alin. (3), textul „principiile, criteriile și parametrii stabiliți” se va substitui cu textul „criteriile de stabilire a tarifelor de terminare a apelurilor voce la nivel cu ridicată”, în corelare cu denumirea anexei nr. III.	Se acceptă. A fost modificat.
	În art. 104 alin. (5), se va revedea necesitatea substituirii referinței la capitolul XVI cu referința la capitolul XVII.	Se acceptă. A fost modificat.
	În art. 109 alin. (3), nu este clar, de reformulat.	Se acceptă. A fost reformulat.
	La art. 126, alin. (5), cuvintele „Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal” se vor substitui cu cuvintele „autoritatea de supraveghere”, în corespundere cu prescurtarea stabilită la art. 126 alin. (2) lit. d);	Se acceptă. A fost modificat.
	La art. 128 „Comunicarea informației Comisiei Europene pentru monitorizarea aplicării legii”: - dispozițiile acestui articol nu țin de obiectul de reglementare al capitolului XIX „Dispoziții finale și Tranzitorii”, motiv pentru care se va exclude din acest capitol. Menționăm că, potrivit art. 47 și 48 ale Legii nr. 100/2017, dispozițiile finale cuprind momentul intrării în vigoare și măsurile necesare punerii în aplicare a actului normativ, iar dispozițiile tranzitorii ale actului normativ cuprind măsurile ce se instituie cu privire la continuarea raporturilor juridice născute în temeiul vechilor reglementări care urmează a fi abrogate sau înlocuite de noul act normativ;	Nu se acceptă. Articolul este conform structurii Directivei (UE) 2018/1972 conține preponderent prevederi cu caracter tranzitoriu, care se referă la implementarea legii, inclusiv actele normative aprobate în temeiul legii.
	La art. 129 Intrarea în vigoare”: la alin. (4) Cuvintele „intrării în vigoare” se va substitui cu cuvntul „publicării” pentru a fi corelata cu norma de la alin. (1).	Se acceptă. A fost modificat.

		La anexele la proiectul de lege. În anexele nr. 2, 4, 6-9 și 12, se va ține cont că potrivit art. 49 alin. (6) al Legii nr. 100/2017, reglementările din anexe se numerotează cu cifre arabe urmate de punct, prin adăugarea consecutivă a cifrelor arabe, până la gradul de detaliere necesar. În continuare, în cazul divizării dispozițiilor în mai multe secțiuni/subpuncte acestea vor fi însemnate în corespundere cu dispozițiile art. 52 și 53 ale legii citate. Se vor revedea în acest sens și normele care fac referință la aceste secțiuni, puncte/subpuncte.	Se acceptă. Au fost modificate toate anexele la lege.
Centrul Național Anticorupție	37.	Prin prezentul email, cu referire la sinteza recepționată la data de 25.02.2025 privind soluționarea divergențelor conceptuale rezultate urmare a întocmirii raportului de expertiză anticorupție nr. ELO25/10353 din 19.02.2025 la proiectul legii comunicațiilor electronice (număr unic 1064/MDED/2024), Vă comunicăm următoarele.	
		Recomandarea 1 din raport – acceptată de principiu cu modificarea normelor care se impun în viziunea autorului, reieșind din argumentele aduse în sinteză;	
		Recomandarea 2 din raport (art. 3 din proiect) – acceptată de autor;	
		Recomandarea 3 din raport (art.7, procedura de control) – acceptată parțial de autor. Totuși, recomandăm a se reanaliza dacă nu este necesar completarea proiectului cu norme care să reglementeze procedura de control, iar Agenția să adopte un Regulament care să nu depășească normele generale privind controlul, precum și normele speciale din legea comunicațiilor electronice;	Se acceptă parțial În conformitate cu obiecțiile și recomandările prezentate, din cuprinsul art. 7 au fost excluse următoarele prevederi: - din alin. (13) a fost exclusă lit. e), - din alin. (14) a fost exclusă lit. c), - din alin. (15) a fost exclusă lit. e.), - din alin. (16) a fost exclusă lit. d). Art. 1 alin. (3) al Legii nr. 131/2012 prevede că dispozițiile legii nr. 131/2012 se aplică în măsura în care nu contravin prevederilor legislației în vigoare privind activitatea de control și supraveghere a autorităților publice centrale de reglementare – a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, Agenției Naționale pentru Reglementare în comunicații Electronice și Tehnologia Informației, Consiliului Concurenței, Consiliului Audiovizualului, Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal - în limita domeniilor de activitate ale acestora. Totodată, potrivit cerințelor art. 3 alin. (3), art. 27 alin. (1)-(2), art. 28 alin. (2) și art. 30 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 100/2017, se dispune că autorul proiectului urmează să asigure compatibilitatea legislației naționale (soluțiile propuse) cu legislația

		Uniunii Europene (să fie în concordanță cu legislația UE). Organele de control, indicate în art. 1 alin. (3) din Legea nr. 131/2012 (pct. 2 din lista la anexă din lege), în cadrul sistemului instituțional al administrației publice centrale, dețin statut de autorități publice autonome față de Guvern. Deoarece, în aviz este indicat că Agenția poate aproba norme secundare care nu derogă de la cadrul legal general (Legea nr. 131/2012) și cel special (norme derogatorii de la Legea nr. 131/2012 cuprinse în proiectul prenotat) în art. 7 alin. (10) a fost păstrată prevederea că Agenția va putea aproba un Regulament care să conțină norme cu privire la procedura de control în domeniile de competență. În cazul domeniului comunicațiilor electronice, Codul european al comunicațiilor electronice, aprobat prin Directiva (UE) 2018/1972 prevede (art. 6, 8 și 9), statele trebuie să garanteze independența ANR-urilor pentru ca acestea să își poată exercita competențele în mod imparțial și transparent, precum și în timp util. Cu referință la durata procedurii de control, la modul practic, delegația de control se emite pentru o perioadă de 30 de zile, care poate fi prelungit doar pînă la 60 de zile, or din prevederea legală, rezultă, că în general durata controlului nu poate depăși 60 de zile. Totodată, procedura de control urmează a fi aprobată prin HCA ANRCETI, cu respectarea tuturor rigorilor aplicabile, în materie de consultare publică și transparență. În art. (18) textul „nu trebuie să depășească 60 de zile calendaristice” a fost substituit pe textul „care nu poate depăși 60 de zile lucrătoare”. Totodata alin. (18) dupa prima propozitie a fost completat cu prevederile: <i>„Agenția poate prelungi durata controlului cu încă 30 zile lucrătoare, în baza unei decizii motivate, care poate fi contestată de către persoana supusă controlului”.</i> Alin. (22) a fost reformulat conform obiecției. Astfel obiecțiile CNA au fost acceptate de principiu, inclusive prin excluderea prevederilor care presupun careva riscuri, de extindere a competențelor și atribuțiilor, în cadrul procedurii de control.
--	--	---

		Recomandarea 4 din raport (art. 9, independența Agenției) – Nu se acceptă de autor. Considerăm că norma urmează să fie reanalizată în corelare cu normele articolelor 14 și 21 din proiectul legii asupra cărora au fost înaintate, la fel, recomandări în raportul de expertiză anticorupție. CNA nu neagă necesitatea asigurării unei independențe depline a Agenției, doar că normele expuse vor crea câmp de aprobare a unor norme favorabile Agenției în ceea ce privește modul de constituire a bugetului, de aprobare a remunerărilor, precum și de aprobare a statului de personal. Poate urmează să se analizeze posibilitatea ca Regulamentul de organizare și funcționare a Agenției, precum și bugetul să fie aprobat prin Hotărâre de Parlament, completând proiectul cu norme în acest sens. La fel, este oportun de a se analiza și un mod de supraveghere-monitorizare a activității Agenției, or normele nu prevăd obligativitatea raportării privind executarea bugetului Agenției către vreo autoritate publică. Centrul reiterează necesitatea reexaminării acestor recomandări din raportul de expertiză anticorupție întocmit;	Nu se acceptă Independența autorității de reglementare este o normă fundamentală specificată în Directiva (UE) 2018/1972 și totodată în art. 232 din Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană. Art. 6 alin. (1) din Codul european al comunicațiilor electronice statuează că statele membre garantează independența autorităților naționale de reglementare și a altor autorități competente, asigurându-se că acestea sunt distincte din punct de vedere juridic și independente din punct de vedere funcțional de toate persoanele fizice sau juridice care furnizează rețele, echipamente sau servicii de comunicații electronice. Statele membre care își mențin dreptul de proprietate sau de control asupra unor întreprinderi care furnizează rețele sau servicii de comunicații electronice asigură separarea structurală efectivă a funcției de reglementare de activitățile legate de proprietate sau control. Articolul 8 alin. (1) din Codul european al comunicațiilor electronice, prevede că autoritățile naționale de reglementare acționează în mod independent și obiectiv, inclusiv la conceperea procedurilor interne și organizarea personalului, își desfășoară activitatea într-un mod transparent și responsabil, în conformitate cu dreptul Uniunii, și nu solicită și nici nu primesc instrucțiuni de la niciun alt organism în legătură cu îndeplinirea sarcinilor care le sunt atribuite în temeiul dreptului intern care transpune dreptul Uniunii. Prin prevederile Acordului de Asociere Republica Moldova s-a angajat de a promova dezvoltarea unui cadru de reglementare cuprinzător care în special include și consolidarea capacității administrative și a independenței autorităților naționale de reglementare. Respectarea independenței în cauză este obligatorie de iure și de facto.
--	--	---	---

			Astfel, competența atribuită de Directiva, în mod exclusiv autorității de reglementare și independența acesteia trebuie să fie garantate față de orice organism politic, așadar nu numai față de Guvern, ci și față de legiuitorul național, care nu poate să sustragă o parte din aceste competențe de la autoritatea de reglementare și să le atribuie altor organisme publice. Suplimentar, considerentul (37) din Directiva (UE) 2018/1972 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice, prevede că independența autorităților naționale de reglementare a fost întărită în cadrul revizuirii din 2009 a cadrului de reglementare pentru comunicațiile electronice pentru a asigura o aplicare mai eficientă a cadrului de reglementare și pentru a spori autoritatea și gradul de previzibilitate al deciziilor lor. În acest scop, au trebuit să fie prevăzute dispoziții exprese în dreptul intern pentru a se asigura faptul că, în exercitarea atribuțiilor sale, o autoritate națională de reglementare este protejată de intervenții externe sau de presiuni politice de natură să pună în pericol evaluarea sa independentă a chestiunilor care îi sunt înaintate. O astfel de influență din exterior face ca un organism național legislativ să fie nepotrivit pentru a acționa în calitate de autoritate națională de reglementare în temeiul cadrului de reglementare. În acest scop, au trebuit să fie stabilite în prealabil norme privind motivele revocării din funcție a conducătorului autorității naționale de reglementare pentru a înlătura orice îndoială rezonabilă legată de neutralitatea respectivului organism și de faptul că acesta ar putea fi influențat de factorii externi. Pentru a evita revocările din funcție arbitrare, membrii revocați din funcție ar trebui să aibă dreptul de a solicita ca instanțele competente să verifice existența unui motiv întemeiat de revocare din funcție, din rândul celor prevăzute în prezenta directivă.
--	--	--	---

			Astfel de revocări din funcție ar trebui să se refere numai la calificările personale sau profesionale ale conducătorului ori ale membrului în cauză. Este important ca autoritățile naționale de reglementare să aibă propriul lor buget pentru a putea, în special, să recruteze personal calificat în număr suficient. Pentru garantarea transparenței, acest buget ar trebui publicat anual. În limitele bugetului lor, acestea ar trebui să beneficieze de autonomie în ceea ce privește gestionarea resurselor lor, umane și financiare. În vederea garantării imparțialității, statele membre care își mențin proprietatea sau controlul asupra întreprinderilor care contribuie la bugetul autorității naționale de reglementare sau al altor autorități competente prin intermediul taxelor administrative ar trebui să se asigure că există o separare structurală efectivă între activitățile legate de exercitarea dreptului de proprietate sau de control și exercitarea controlului asupra bugetului. Scopul acestei reglementări este de a asigura o concurență corectă pe piață, protejarea intereselor consumatorilor și dezvoltarea unui sector de telecomunicații transparent și echitabil. Conform acestor reglementări: • Independența autorităților naționale de reglementare (ANR) și a altor autorități competente este esențială pentru asigurarea unui mediu de reglementare imparțial și transparent. Aceste autorități trebuie să acționeze fără influențe externe care ar putea distorsiona deciziile lor. • Distinctivitatea juridică se referă la faptul că aceste autorități trebuie să fie entități separate din punct de vedere legal de orice alte entități sau actori economici implicați în furnizarea de servicii de telecomunicații. Acest lucru ajută la prevenirea conflictelor de interese.
--	--	--	---

		• Independența funcțională înseamnă că autoritățile naționale de reglementare trebuie să își poată exercita competențele și atribuțiile fără presiuni sau intervenții din partea altor entități, astfel încât să poată lua decizii în mod obiectiv și echitabil. Aceste principii sunt esențiale pentru a garanta funcționarea corectă și echitabilă a piețelor de telecomunicații, pentru a proteja consumatorii și pentru a asigura un cadru favorabil inovației și concurenței în acest sector. Totodată art. 9 alin (1) a fost completat la sfârșit cu propoziția: „Agenția își exercită atribuțiile în mod independent, cu respectarea principiilor de obiectivitate, imparțialitate, transparență și nediscriminare” iar alin. (2), la sfârșit cu textul „care exercită funcții de demnitate publică”. Mecanismul sugerat permite ulterior supunerea controlului asupra autorității de reglementare, ceea ce poate periclita independența și eficacitate sa. Prin aceasta, normele date sau situația de fapt care s-ar putea crea ar duce la încălcarea principiului independenței autorităților naționale de reglementare stabilite de Codul European al Comunicațiilor Electronice (Directiva (UE) 2018/1972), a cărui transpunere este ținută prin prezentul proiect și care transpunere reprezintă o obligație a Republicii Moldova, stabilită prin Acordul de asociere RM-UE (Anexa XXVIII-B). Notăm prevederile Codul European al Comunicațiilor Electronice cu privire la independența autorităților de reglementare: Recitalurile (34), (37)-(39); Articolele (6), (8), (9).	
		Recomandarea 5 din raport (art.10 alin. 3 și 4) – se acceptă parțial de către autor; Se acceptă argumentele autorului și modul de redactare a normelor modificate;	

		Recomandarea 6 din raport (art. 10 alin. 8 și 9) – Se acceptă de către autor;	
		Recomandarea 9 din raport (art. 13) – Se acceptă parțial de către autor;	Se acceptă parțial. Categoria juridică a statutului actelor adoptate de Agenție este prevăzută de Legea 100/2017, hotărâre pentru actele normative emise sau aprobate în temeiul și pentru executarea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, și decizie - ca act administrativ individual prevăzut de Codul administrativ al Republicii Moldova. În lege a fost specificat expres ca Consiliul de administrație al Agenției adoptă hotărârări și/sau decizii. Alin. (2) a fost reformulat pentru a stabili modalitatea de convocare a ședințelor Consiliului. Obligativitatea participării la ședințele Consiliului se exprimă prin fraza - <i>prezența a cel puțin 2 membri</i>. Propunerea ce ține de impunerea obligativității participării la ședințele Consiliului a tuturor membrilor Consiliului este redundantă reieșind din prevederile art.13 alin.(1). Din alin. (3) textul „din diferite motive” a fost exclus. Mecanismul de asigurare a transparenței publice a bugetului Agenției și al controlului de audit este stabilit în art.14 din proiect, ceea ce permite controlul public asupra modalității de formare și realizare a bugetului ei. Totodată, Agenția, în măsura în care prin norma specială nu e exceptată, se supune și prevederilor generale ale legislației. Astfel, sunt aplicabile norme de control cum sunt, spre exemplu, prevederile cu privire la auditul public extern (Legea nr.260/2017), fără a fi necesară dublarea acestor norme în legea specială (a comunicațiilor electronice). Notăm că autorul propunerii nu a sesizat existența în proiectul legii comunicațiilor electronice norme speciale care ar excepta Agenția de la controlul public din partea organelor publice cu astfel de competențe stabilite în baza normelor generale. Prin urmare, art.14 din proiect stabilește cerințele de minime pe care trebuie să le respecte Agenția referitor la formarea bugetului său, asigurarea transparenței publice a lui, supunerea regulată a

			executării lui unui auditor calificat și publicarea raportului.
		Recomandarea 10 din raport (art. 14 și 21) – Se acceptă parțial de către autor – Normele urmează să fie reanalizate în corelare cu normele art. 9 din proiect Independența Agenției, norme la care Centru s-a expus și a înaintat recomandări. Totodată, deși în sinteză se menționează că normele privind dreptul la creditare au fost excluse, s-a făcut referință la statutul juridic al directorului și al directorilor adjuncți ai Agenției, unele aspecte nu au fost modificate, spre exemplu, cele cu privire la selecția auditorilor (cine face auditul la Agenție, cum se selectează auditorul).	Se acceptă parțial. 1) Agenția este autoritate cu autonomie financiară deplină. Această normă este expres prevăzută în art. 9 alin. (1) din Directiva (UE) 2018/1972, care specifică: „ (1) Statele membre se asigură că autoritățile naționale de reglementare au bugete anuale separate și că acestea beneficiază de autonomie în executarea bugetului alocat. Bugetele se publică.” 2) Prevederile art. 21 <i>Plățile administrative</i> sunt transpuse fidel din art. 16 <i>Taxe administrative</i> din Directiva (UE) 2018/1972. Totodată, modalitatea de formare a acestor plăți administrative este specificată în art. 21 alin. (1) lit. a) iar lit. din alin. (1) specifică că plățile administrative trebuie să fie stabilite într-un mod obiectiv, transparent și proporțional, care să reducă la minimum costurile administrative suplimentare și plățile aferente. Modalitatea de formare a acestor plăți administrative se referă la toate trei tipuri de plăți administrative, prevăzute în proiectul de lege. 3) La art. 14 alin. (3) lit. c) a fost exclusă. 4) La art. 21 din alin. (7) a fost exclus textul „<i>Pentru cheltuielile curente ce nu pot fi acoperite din plățile administrative colectate, Agenția are dreptul să contracteze împrumuturi bancare la dobânzi rezonabile.</i>”. 5) La art. 14 alin. (5) sintagma „auditorilor independenți” a fost exclusă. 6) Prevederile art. 14 alin. (6) transpune prevederile art. 9 alin. (3) din Directiva (UE) 2018/1972. 7) Prevederile art. 21 alin. (5) transpune prevederile art. 16 alin. (1) din Directiva (UE) 2018/1972. Careva incompatibilității cu actul juridic European nu au fost depistate (a se vedea Declarația de compatibilitate la proiectul de lege, prezentată de Centrul de armonizare a legislației).

	Recomandarea 11 din raport (art. 25) – Nu se acceptă de către autor. Autorul menționează în sinteză că Agenția în conformitate cu art. 25 poate solicita informații numai pe domeniul său de competență. Centru nu obiectează asupra necesității Agenției de a solicita informații pe domeniul său de competență, doar că, în unele cazuri, unele informații, care deși pot fi pe domeniul de competență al Agenției sunt informații, spre exemplu, din cadrul unui proces penal, or, în astfel de cazuri, autoritățile naționale în domeniul securității, apărării și ordinii publice nu vor putea remite astfel de informații. În acest sens, Agenția va putea invoca norma care obligă autoritățile de a remite informațiile respective. În acest sens, norma respectivă nu este conformă normei art. 1 alin. 3 lit c din lege care stabilește că legea nu aduce atingere acțiunilor întreprinse în condițiile legislației pentru asigurarea apărării naționale sau ordinii publice. Astfel, propunem autorului completarea normei care instituie obligativitatea prezentării informațiilor care să indice că obligația de furnizare a informației solicitate de Agenție urmează a fi efectuată cu respectarea art. 1 alin. 3 lit c – informația este prezentată doar dacă nu aduce atingere acțiunilor întreprinse de autoritățile statului pentru asigurarea apărării securității naționale sau ordinii publice;	Nu se acceptă. Art. 25 alin. (6) transpune prevederile art. (20) alin. (1) din Directiva (UE) 2018/1972. Totodată, Agenția în conformitate cu art. 25 poate solicita informații numai pe domeniul sau de competență. În context, menționăm că art. 5 alin. (4) lit. a) din Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat prevede că: <i>„(4) Autoritățile publice centrale și locale, în colaborare cu Serviciul de Informații și Securitate:</i> <i>a) asigură protecția informațiilor atribuite la secret de stat elaborate de ele, precum și a informațiilor atribuite la secret de stat ce le sînt transmise de către alte autorități publice sau persoane juridice;.</i>
	Recomandarea 12 din raport (art. 31) – Se acceptă de către autor;	
	Recomandarea 13 din raport (art. 34) – Nu se acceptă de către autor. Autorul face referință la existența deja în art. 259/2 din Codul contravențional a contravenției. Or, normele art. 259/2 din Codul contravențional nu fac referință la „neglijența gravă” sau „cu bună știință”. Acești termeni, în general, sunt improprii Codului contravențional. Vinovăția, conform art. 14 din Codul contravențional face referință că contravenția se săvârșește cu intenție sau din imprudență. Totodată, doar Codul contravențional este legea care cuprinde norme de drept ce stabilesc dispoziții generale și speciale în materie contravențională și determină faptele ce constituie contravenții. Astfel, legea comunicațiilor electronice nu poate să stabilească că o anumită faptă este contravenție. Astfel, reiterăm reexaminarea normei.	Se acceptă parțial. Norma alin. (2) din art. 34 este preluată din art. 29 alin. (2) din Directiva (UE) 2018/1972 care prevede că: <i>„(2) Statele membre prevăd sancțiuni în cadrul procedurii prevăzute la articolul 22 alineatul (3) numai în cazul în care o întreprindere sau o autoritate publică furnizează cu intenție sau din neglijență gravă informații înșelătoare, eronate sau incomplete.”</i> Totodată, menționăm că anterior syntagma “art. 259² din” a fost exclusă. Astfel, Codul Contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 deja prevede sancțiuni pentru comiterea încălcărilor prevăzute în art. 34 alin. (2).
	Recomandarea 14 din raport (art. 45 și 52) – Nu se acceptă. Argumentele din sinteză, în opinia noastră, nu pot fi înțelese din simplu motiv că norma precizează și delegă competența Guvernului de a aproba taxe de licență. Or, credem că modul de eliberare a licențelor urmează a fi reglementat fie de legea de bază, fie de normele speciale din legile care reglementează un anumit domeniu. Or, acordarea Guvernului a dreptului de a aproba taxe de licență, considerăm că depășește cadrul legal de reglementare care stabilește că în legi speciale sunt stabilite	Nu se acceptă. Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător nr.160/2011 este o lege cadru, care are drept scop „instituirea unor prevederi unitare privind procedura de reglementare prin autorizare a activității de întreprinzător, care va fi aplicată de autoritățile emitente persoanelor fizice și persoanelor juridice pentru practicarea activității de

		norme privind procedura de obținere a licențelor. Totodată, urmează a se examina și art. 14 din Legea nr. 235/2006 care stabilește că nomele materiale și procedurale de inițiere, desfășurare și lichidare a afacerii, precum și de control asupra afacerii se stabilesc prin legi.	întreprinzător sau a unei alte activități prevăzute de lege, conexă cu activitatea de întreprinzător și indispensabilă ei”. Deoarece mai multe domenii de activitate de întreprinzător, reglementate de această Lege, diferă substanțial de celelalte, pentru a ține cont de situațiile specifice respective, Legea nr.160/2011 conține derogări, ca exemplu, potrivit art. 12¹⁰, alin. (1) „Taxa pentru eliberarea licenței este de 3250 de lei, dacă prezenta lege sau legea care reglementează activitatea licențiată respectivă nu stabilește altfel”. Ținând seama de faptul, că frecvențele radio reprezintă un bun public limitat cu o importantă valoare socială și economică, utilizarea acestuia, potrivit proiectului prezentei legii prevede obținerea licenței de utilizare a frecvențelor radio. Reieșind din specificul licențelor pentru utilizarea canalelor sau frecvențelor radio în cazul când numărul acestora este limitat, se prevede că <u>Quantumul taxei de licență în cazul procedurii de selectare comparativă, respectiv valoarea minimală (pretul de rezervă) a taxei de licență în cazul procedurii de selectare competitivă se stabilesc de către Guvern și se transferă la bugetul de stat.</u> Valoarea finală a taxei de licență, urmare a procedurii de selectare competitivă, poate fi substanțial mai mare decât valoarea prețurilor de rezervă. Deoarece frecvențele reprezintă o resursă limitată în proprietatea publică a statului, statul este cointerestat să obțină o plată rezonabilă pentru dreptul de utilizare a acestora, aplicând inclusiv mecanismul de concurs (printr-o procedură de selectare competitivă sau comparativă). Taxele pentru drepturile de utilizare a spectrului de frecvențe radio sunt prevăzute expres în art. 42 alin. (1) din Directiva (UE) 2018/1972. Careva incompatibilității cu aceste norme din actul juridic European nu au fost depistate (a se vedea Declarația de compatibilitate la proiectul de lege, prezentată de Centrul de armonizare a legislației). Ca analogie, prin Legea nr. 121/2018 sau Legea nr. 121/2007, Guvernul decide cu privire la „costul,, utilizării proprietății de stat. Reiterăm că spectrul reprezintă proprietate a statului, iar licența este un act care acordă dreptul de utilizare (similar contractului de concesiune/locățiune).
--	--	---	---

			Totodată menționăm că, plățile pentru utilizarea spectrului de frecvențe radio menționate în art. 7 alin. (2) sunt unele din cele trei tipuri de plăți administrative, care sunt impuse de Agenție prin prezenta lege, și nu sunt taxe de licență pentru drepturile de utilizare a resurselor de spectru radio limitate, care se achită în bugetul de stat (art. 45 alin. (5)). Conform art. 21 alin. (9) plățile pentru utilizarea spectrului de frecvențe radio se achită de titularii drepturilor de utilizare a resurselor de spectru radio, și sunt plăți periodice pentru asigurarea managementului de frecvențe radio realizat de Agenție.
		Recomandarea 15 din raport (art. 47) – Se acceptă de către autor;	
		Recomandarea 16 din raport (art. 50) – Se acceptă de către autor;	
		Recomandarea 17 din raport (art.83 – 90) – Nu se acceptă de către autor. Deși autorul aduce unele argumente în sinteză, considerăm de a revedea dacă aprobarea Regulamentului care să prevadă modul de selectare a furnizorului privind obligația de serviciu universal de către Agenție poate duce la aprobarea unor norme, cu lezarea interesului public, iar competența Guvernului în acest sens să fie una infimă, chiar să nu poată decide nimic, deoarece legea deleagă Agenției competența de a stabili norme primare, generale. Considerăm că acel Regulament urmează să fie aprobat de către Guvern.	Nu se acceptă. Articolele 83 - 90 din proiectul legii transpun art. 84 - 91 din Directiva (UE) 2018/1972. Normele specificate în articolele respective stabilesc în mod clar și concis atribuțiile Guvernului, Agenției, altor autorități competente și a furnizorilor în procesul de asigurarea a accesului populației la serviciul universal. Careva incompatibilității cu actul juridic European în proiectul de lege, cu referință la furnizarea serviciului universal, nu au fost depistate (a se vedea Declarația de compatibilitate la proiectul de lege, prezentată de Centrul de armonizare a legislației). În conformitate cu prevederile respective, în scopul punerii în aplicare a prevederilor articolelor 83 - 90 din proiectul de lege, va fi asigurată elaborarea și adoptarea următoarele actele normative și de reglementare: 1) Hotărâre de Guvern privind stabilirea categoriilor de persoane în situație de dificultate, persoane cu dizabilități și alte categorii de persoane socialmente vulnerabile care vor beneficia de serviciul universal și de opțiunile sau pachetele tarifare speciale. <u>Instituții responsabile - Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării.</u> 2) Regulamentul privind implementarea serviciului universal, care va include condițiile și

		procedura de furnizare a serviciului universal, de desemnare a furnizorului de serviciu universal și mecanismul de finanțare și compensare a costului net al furnizării serviciului universal. <u>Instituția responsabilă - Agenția.</u> 3) Metodologia de calculare a costului net al îndeplinirii obligațiilor de furnizare a serviciului universal. <u>Instituția responsabilă - Agenția.</u> Toate aceste acte normative vor fi elaborate cu respectarea prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional. Totodată, aspectele respectibe se referă la consultarea de către Guvern a Agenției sunt conforme cu prevederile art. 40 alin. (2) lit. d din Legea cu privire la Guvern nr. 136/2017, Guvernul are inclusiv rol de reglementare, iar în interacțiunea sa cu alte autorități publice poate consulta opinia acestora pe marginea proiectelor de decizii. În conformitate cu art. 39 alin. (3) teza a doua din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, în cazul neidentificării soluțiilor de remediere a divergențelor, în versiunea finală a proiectului este reflectat punctul de vedere al autorității publice responsabile de elaborarea proiectului, iar decizia finală va fi luată de către autoritatea publică cu competență de adoptare, aprobare sau emitere a actului normativ.
	Recomandarea 18 din raport (art. 92) – Nu se acceptă de către autor. Cu referire la argumentele expuse de autor în sinteză, considerăm că pe de o parte, în unele situații, urmează de aplicat normele din Legea nr. 131, iar pe de altă parte, în alte situații, urmează de aplica normele din legea comunicațiilor electronice, ceea ce crește confuzia privind transparența și uniformitatea aplicării normelor ce țin de aspectele reglementate de art. 92.	Nu se acceptă. Art. 92 transpune art. 94 din Directivă (UE) 2018/1972. Alin. (4) al art. 92 prevede că, <i>„Modul de eliberare, reperfectare, suspendare și de retragere a licenței de utilizare a resurselor de numerotație se stabilește de Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător în măsura în care prezenta lege nu prevede altfel.</i> Totodată, alin.(7) al aceleiași norme prevede acordarea licenței în cel mult 3 săptămâni de la primirea unei cereri complete,... Astfel, potrivit art. 6¹ alin. (1) al Legii 160/2011, <i>„(1) După recepționarea cererii, dacă se constată că aceasta este incompletă, autoritatea emitentă are dreptul de a suspenda curgerea termenului stabilit de lege pentru</i>

		Recomandarea 19 din raport (art. 105 și 106) – Nu se acceptă de către autor. Acceptăm argumentele expuse de autor în sinteză cu privire la motivele neacceptării recomandării.	<i>eliberarea/prelungirea/reperfectarea actului permisiv solicitat, fiind obligată să notifice imediat solicitantul despre suspendare, să informeze despre cerințele prevăzute de lege care nu sînt îndeplinite și să indice expres ce trebuie să prezinte și/sau să efectueze solicitantul pentru ca cererea să poată fi procesată”.</i> În felul acesta, cadrul normativ în vigoare acoperă deja situația și care sunt acțiunile autorității emitente a actului permisiv în cazul prezentării unui set incomplet de documente. Alin. (8) prevede situația în care licențele vor fi acordate prin proceduri de selectare competitivă sau comparativă, iar termenul de acordare în cazul dat, nu poate fi mai mare de 6 săptămâni. Reieșind din acțiunile participanților la concurs și petrecerea etapelor de desfășurare a acestuia, termenul de acordare a licenței poate fi substanțial mai scurt (de ex: există o singură ofertă), însă situația dată nici de cum nu poate fi apreciată ca acțiuni ilicite privind urgentarea examinării în unele cazuri a setului de documente depus. Drept care, termenul de acordare a unui drept de utilizare a resurselor limitate prin procedură de concurs reprezintă rezultatul procedurii de concurs și poate fi mai scurt, dar nu mai mare de cel prevăzut de lege. Legea nr. 160/2011 prevede clar mecanismul de corelare a prevederilor sectoriale cu cele din legea cadru – art. 126 alin. (1). Remarcăm că destinatarii normei (furnizori/solicitanți de licență) sunt profesioniști iar legislația, și corelarea normelor, stabilește repere obiective pentru a le permite destinatarilor legii identifice domeniul de aplicare al dispozițiilor ce țin de procesul de licențiere. Nu se acceptă Articolele 105 și 106 transpun Articolele 108 și 109 din Directiva (UE) 2018/1972. Ținând cont de aceasta, recomandarea de a impune obligația Agenției de a solicita și înainta Guvernului propuneri privind aprobarea unor sau altor măsuri în vederea implementării normelor din legea comunicațiilor electronice vine în contradicție cu prevederile Directivei privind asigurarea
--	--	---	---

			independenței autorităților naționale de reglementare (a se vedea comentariile de mai sus). Precizăm că, Directiva indică situațiile în care autoritățile naționale de reglementare sau alte autorități competente trebuie să întreprindă acțiuni active, dar și situațiile în care menționează că, „<i>Statele membre</i>” trebuie să acționeze în modul în care să asigure anumite rezultate. Aceasta se datorează distribuției responsabilităților în implementarea și aplicarea legislației europene. Diferențierea dată este esențială pentru delimitarea clară a competențelor între guvernele naționale și autoritățile de reglementare independente. Art.73 din Constituția Republicii Moldova prevede care sunt entitățile cu drept de inițiativă legislativă. Având în vedere prevederile art. 40 alin. (2) lit. d din Legea cu privire la Guvern nr. 136/2017, Guvernul are inclusiv rol de reglementare, iar în interacțiunea sa cu alte autorități publice <u>poate consulta opinia acestora pe marginea proiectelor de decizii.</u> Astfel, luând în considerație cele sus menționate, dar și prevederile art. 7 alin. (1) lit. e) al Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, care oferă răspuns la întrebarea privind puterea juridică a acestor „<i>consultări cu Agenția</i>” sau obținerea „<i>avizului Agenției</i>” se apreciază că acestea nu crează ambiguități și nu permite interpretări care pot afecta implementarea neeficientă a cadrului legal primar stabilit în legea comunicațiilor electronice.
		În final, recomandăm ca unele recomandări neacceptate să fie reanalizate în vederea eficientizării și transparentizării activității Agenției, precum și gestionării domeniului comunicațiilor electronice. Totodată, Vă informăm că, în conformitate cu art. 39 alin. (3) teza a doua din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative – În cazul neidentificării soluțiilor de remediere a divergențelor, în versiunea finală a proiectului este reflectat punctul de vedere al autorității publice responsabile de elaborarea proiectului, iar decizia finală va fi luată de către autoritatea publică cu competență de adoptare, aprobare sau emitere a actului normativ.	

Secretar de stat

Cătălina PLINSCHI